ระบบมโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทยเปรียบเทียบกับภาษาจีน : การศึกษาตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน

โดย

นางสาวซีอฉี เหยา

ดุษฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาอังกฤษและภาษาศาสตร์
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2561
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Ref. code: 25615706300018ATD

ระบบมโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทยเปรียบเทียบกับภาษาจีน : การศึกษาตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน

โดย

นางสาวซีอฉี เหยา

ดุษฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาอังกฤษและภาษาศาสตร์
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Ref. code: 25615706300018ATD

CONCEPTUAL SYSTEM OF “HEART” IN THAI IN COMPARISON TO CHINESE : A COGNITIVE LINGUISTICS APPROACH

BY

MISS SIQI YAO

A DISSERTATION SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF

THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF

DOCTORAL OF PHILOSOPHY IN LINGUISTICS

DEPARTMENT OF ENGLISH AND LINGUISTICS

FACULTY OF LIBERAL ARTS

THAMMASAT UNIVERSITY

ACADEMIC YEAR 2018

COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

Ref. code: 25615706300018ATD

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
คณะศิลปศาสตร์

ดุษฎีนิพนธ์

ของ

นางสาวซือฉี เหยา

เรื่อง

ระบบมโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทยเปรียบเทียบกับภาษาจีน : การศึกษาตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

เมื่อ วันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2562

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ _____
(รองศาสตราจารย์ ดร.โสภนา ศรีจำปา)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ _____
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชัชวดี ศรลัมพ์)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ _____
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธาสินี ปิยพสุนทรา)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ _____
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวรรณ วรชัยยุทธ)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ _____
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์ไทย)

คณบดี _____
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาสพงศ์ ศรีพิจารณ์)

หัวข้อดุษฎีนิพนธ์	ระบบมโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทยเปรียบเทียบกับภาษาจีน : การศึกษาตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน
ชื่อผู้เขียน	นางสาวซือฉี เหยา
ชื่อปริญญา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ดร. ชัชวดี ศรลัมพ์
ปีการศึกษา	2561

บทคัดย่อ

ดุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์อุปลักษณ์ “ใจ” ในภาษาไทย อีกทั้งยังอธิบายถึงมโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทยที่สะท้อนจากการใช้คำว่า “ใจ” เป็นอุปลักษณ์ ตลอดจนเพื่อเปรียบเทียบมโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทยกับมโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนตามแนวคิดทฤษฎีด้านภาษาศาสตร์ปริชาน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลประโยคภาษาไทยจากคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติของคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตลอดจนเก็บรวบรวมข้อมูลประโยคภาษาจีนจากงานวิจัยของยฺหวีหนิง (Yu, 2009) และคลังข้อมูลภาษาจีนสมัยใหม่ของมหาวิทยาลัยภาษาและวัฒนธรรมแห่งกรุงปักกิ่ง

ผลการศึกษาพบว่า ความหมายเชิงเปรียบเทียบที่ทำให้ “ใจ” ในภาษาไทยใช้เป็นอุปลักษณ์สามารถจำแนกได้เป็น 3 ความหมายหลัก ได้แก่ ความหมายเกี่ยวกับมนุษย์ ความหมายเกี่ยวกับพื้นที่และตำแหน่ง ความหมายที่ระบุชี้เฉพาะถึงเวลา เมื่อศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลมโนทัศน์ “ใจ” พบว่าในภาษาไทยมีมโนทัศน์ 4 มโนทัศน์อย่างเป็นระบบ ได้แก่ (1) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นสิ่งมีชีวิต (2) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นสิ่งไม่มีชีวิต (3) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นพื้นที่ และ (4) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นภาชนะ ซึ่ง “ใจ” สามารถสร้างความเป็นมโนทัศน์ว่า เป็นเหมือนสิ่งมีชีวิตประเภทมนุษย์ เป็นสิ่งไม่มีชีวิตไม่ว่าจะเป็นวัตถุสิ่งของที่มีรูปตัวตน หรือทรัพย์สินเงินทอง รวมทั้งเป็นพื้นที่ และเป็นภาชนะ

สำหรับด้านการเปรียบเทียบมโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทยกับมโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีน พบว่า มโนทัศน์ที่มีต่อเรื่อง “ใจ” ของผู้ใช้ภาษาทั้งสองประเทศดังกล่าวมีความสอดคล้องกันในทุกมโนทัศน์ จึงได้สะท้อนให้เห็นถึงกฎเกณฑ์การรับรู้ที่มีร่วมกันของมนุษย์ และสภาพความเป็น

Ref. code: 25615706300018ATD

สากลทางระบบปริชานของผู้คนในแต่ละประเทศ อาจเป็นเพราะการรับรู้ของมนุษย์โดยพื้นฐานแล้วมาจากประสบการณ์ทางร่างกาย และเนื่องจากสภาพความคล้ายคลึงกันทางสรีระของต่างชนชาติประสบการณ์ทางร่างกายโดยส่วนใหญ่จึงเหมือนกัน ทำให้แต่ละชนชาติมีการตระหนักรู้ต่อร่างกายร่วมกัน

ขณะเดียวกัน กระบวนการสร้างมโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทยและภาษาจีนถึงแม้จะมีลักษณะที่เป็นไปในทำนองคล้ายคลึงกันอย่างมาก แต่เมื่อมีมโนทัศน์เดียวกัน ความหมายเปรียบเทียบและลักษณะการใช้คำของแต่ละภาษาก็มีส่วนที่แตกต่างกันอยู่หลากหลายประการ พร้อมยังพบมีตัวอย่างที่ปรากฏเฉพาะในแต่ละภาษาเท่านั้นซึ่งแสดงลักษณะความเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมแห่งชนชาติที่แจ่มชัด ทั้งนี้เป็นเพราะได้รับอิทธิพลความแตกต่างของวัฒนธรรมทางประวัติศาสตร์ สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ธรรมชาติ ความเชื่อทางศาสนาที่ต่างกัน ตลอดจนอิทธิพลแห่งเบื้องหลังทางสังคม วิถีประเพณี และระบบความคิดที่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: อุปลักษณ์มโนทัศน์, ระบบมโนทัศน์, “ใจ”, ภาษาไทยและภาษาจีน

Ref. code: 25615706300018ATD

Dissertation Title	CONCEPTUAL SYSTEM OF “HEART” IN THAI IN COMPARISON TO CHINESE: A COGNITIVE LINGUISTICS APPROACH
Author	Miss Siqi Yao
Degree	Doctoral of Philosophy
Major Field/Faculty/University	Linguistics Faculty of Liberal Arts Thammasat University
Dissertation Advisor	Associate Professor Chatchawadee Saralamba, Ph.D.
Academic Years	2018

ABSTRACT

The purpose of this dissertation was to study and analyse the metaphorical expressions for /caj/ (“heart”) in the Thai language. It also sought to explain the concepts of the word /caj/ (“heart”) in Thai reflected by its use as a metaphor. Additionally, a comparison was made between the Thai and Chinese concepts for “heart”. Theories on cognitive linguistics were applied analytically in this study. As part of this research, the Thai language data were gathered from the Thai National Corpus at Chulalongkorn University, while Chinese sentences were collected from the BLCU Chinese Corpus and the reseach book of Yu Ning (2009).

Results were that metaphorical or figurative meanings of /caj/ in Thai may be classfied into 3 main meanings: human, space and location, and time. Moreover, there were 4 different conceptual systems of “HEART” in Thai as follows: (1) THE HEART IS A LIVING ORGANISM (2) THE HEART IS A NON-LIVING THING (3) THE HEART IS SPACE and (4) THE HEART IS A CONTAINER. Therefore, /caj/ (“heart”) conceptualized as a living organism e.g. a person, being considered as non-living things such as physical objects and valued property/objects, as well as being viewed as a space/location and a special sort of container.

Ref. code: 25615706300018ATD

This study also found that the conceptualizations of the word /caj/ (“heart”) by Thai and the word /ɕin^{55}/ (“heart”) by Chinese speakers were consistent in every concept. The similarity reflects human-beings’ shared embodied cognition and universality of the cognitive system among people in each country. This is possibly because basic human perceptions derive from bodily experience, and due to similarities among bodies of people from different ethnic backgrounds, most physical experiences are the same. Thus, people from different countries tend to share the same embodied perceptions and physical awareness.

At the same time, conceptual formations or conceptualizations of “HEART” in Thai and Chinese share many similarities, figurative meanings and linguistic representations in each language, yet they also have many differences as a result of each country’s inherent culture. In addition, it was also found that some examples that only appear in each language, clearly demonstrating distinct unique national cultures due to the differing historical cultures, geographical environment, religious beliefs, as well as social backgrounds, cultural traditions and thought processes.

Keywords: Conceptual metaphor, Conceptual system, HEART, Thai language and Chinese

Ref. code: 25615706300018ATD

กิตติกรรมประกาศ

It is a great honor for me to have this opportunity to officially acknowledge financial support from the China Scholarship Council (CSC) and from the “Chinese Government Award for Outstanding Self-financed Students Abroad” program. I would also particularly wish to express my sincere and hearty appreciation for help and encouragement from the Education office of the embassy of the People’s Republic of China in Thailand.

ดุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้มิอาจเสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดีหากปราศจากความเมตตากรุณาชี้แนะและช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร. ชัชวดี ศรลัมพ์ อาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ ผู้ซึ่งมอบความห่วงใยในการสั่งสอนและอบรมผู้วิจัยอย่างอุทิศกำลัง ท่านไม่เพียงแต่เป็นผู้เปิดโลกแห่งการเรียนรู้ทางภาษาศาสตร์หลากหลายมิติ อาจารย์ท่านยังนำผู้วิจัยก้าวเข้าสู่พื้นที่แห่งองค์ความรู้ทางวิชาการ “ภาษาศาสตร์ปริชาน” ที่ลึกซึ้ง ท่านคอยดูแลผู้วิจัยด้วยความเสียสละและสอนด้วยความตั้งอกตั้งใจตลอดทั้งห้าปีที่ผ่านมา ท่านได้สอนทัศนคติและจรรยาบรรณทางวิชาการอย่างเข้มงวดและมีความใจกว้างที่จะเติมเต็มประโยชน์ซึ่งกันและกัน ทั้งวิชาความรู้ และการอบรมของท่าน ล้วนทำให้ผู้วิจัยประทับใจอย่างสุดซึ้ง ในแต่ละประโยคของดุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้ล้วนแต่แสดงถึงความพากเพียรของอาจารย์อย่างไม่เหนื่อยล้า ความคืบหน้าในวันนี้มักจะเป็นในเรื่องการปลูกฝังความเอาใจใส่โดยท่านคอยผลักดันผู้วิจัยอยู่เสมอให้พยายามมุมานะในการศึกษาเล่าเรียน และคอยให้กำลังใจผู้วิจัยในช่วงเวลาที่ลำบาก ความเอาใจใส่และน้ำใจของท่านเพียงแค่การกล่าวคำว่า “ขอบคุณ” ไม่อาจทดแทนได้หมด หากแต่ขอตราตรึงพระคุณของท่านไว้ในหัวใจผู้วิจัยตลอดไป

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณความอนุเคราะห์จากอาจารย์กรรมการสอบดุษฎีนิพนธ์ทั้งสี่ท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร. โสภนา ศรีจำปา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุธาสินี ปิยพสุนทรา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทนา วงษ์ไทย และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริวรรณ วรชัยยุทธ ทุกท่านที่ได้กรุณาคอยให้คำปรึกษาแนะนำ และความคิดเห็นอันมีประโยชน์ สละเวลาในการตรวจทานแก้ไขและปรับปรุงข้อบกพร่องในงานวิจัย รวมทั้งให้ข้อสังเกตที่น่าสนใจหลายประการแก่ผู้วิจัยจนกระทั่งให้ดุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยซาบซึ้งและระลึกในพระคุณของอาจารย์ จึงขอกราบขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ พร้อมทั้งขอขอบพระคุณคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่ให้ทุนสนับสนุนในการทำงานวิจัยตลอดระยะเวลาการศึกษา

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณครูบาอาจารย์ทั้งหลายในประเทศไทยที่เคยประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ปลูกฝังความมานะพยายามในการพัฒนาตนเอง และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยซึ่งเป็นหนึ่งในศิษย์ชาวต่างชาติตลอดระยะเวลาที่เรียน ได้แก่ คณาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัย

Ref. code: 25615706300018ATD

อีสเทิร์นเอเชีย และคณาจารย์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ตลอดจนบรรดาคณาจารย์สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะรองศาสตราจารย์ ดร. ชัชวดี ศรลัมพ์ อาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ระดับปริญญาเอก และ Professor Dr. J. A. Foley อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท อาจารย์ทั้งสองท่านได้อุทิศเวลาและช่วยเหลืออย่างเต็มที่ในทุกขั้นตอนการทำงานวิจัย ทำให้ผู้วิจัยไม่เพียงแต่สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาได้อย่างราบรื่น แต่สิ่งที่สำคัญคือยังทำให้ผู้วิจัยได้พัฒนาแนวความคิดและไตร่ตรองปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างรอบคอบมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการวางรากฐานสำหรับการวิจัยในอนาคต ผู้วิจัยจึงขอเทิดทูลพระคุณอาจารย์ทั้งสองท่าน และเทิดทูลครูบาอาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนวิชาความรู้ ได้อุทิศความดี ตลอดจนให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด และเป็นกำลังใจสำคัญที่ทำให้การศึกษาค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ของผู้วิจัยดำเนินต่อไปได้

ในช่วงเวลาที่น่าจดจำนี้ ผู้วิจัยขอกราบแทบเท้าคุณแม่เป็นอย่างยิ่ง ท่านเป็นผู้ที่มอบชีวิต และอบรมเลี้ยงดูกระทั่งเติบใหญ่ ท่านเป็นบุคคลที่มีความเมตตา และมีความเชื่อมั่นศรัทธา ไม่เพียงแต่ดูแลฟูมฟักผู้วิจัยให้เติบโตขึ้นมา แต่ยังได้สอนหลายสิ่งหลายอย่างให้กับผู้วิจัยเป็นอย่างดี ได้เพาะหว่านเมล็ดพันธุ์แห่งชาตินิยมให้แก่ผู้วิจัย อีกทั้งยังกระตุ้นเรื่องการเรียนในประเทศจีน คุณแม่มักสอนผู้วิจัยอยู่เสมอว่า จุดประสงค์ของการตั้งใจเรียนนั้น ไม่ใช่เพียงเพราะว่าจะได้งานที่ดีหรือมีรายได้มากขึ้น แต่ต้องการสอนให้ผู้วิจัยให้มีเป้าหมายอันยิ่งใหญ่ เพื่อสร้างคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติ เมื่อมีเป้าหมายเช่นนี้จะทำให้ผู้วิจัยมีความเพียรพยายามในการศึกษาเล่าเรียนต่อไป ท่านยังบอกอีกว่าหากประเทศจีนแข็งแกร่ง คนจีนก็จะมีศักดิ์ศรี มีความภาคภูมิใจในตัวเอง การเป็นแบบอย่างจากทั้งคำพูดและการกระทำของแม่ทำให้ผู้วิจัยรู้สึกเป็นดั่งนกตัวเล็กแต่มีปีกอันแข็งแกร่ง ซึ่งทำให้ผู้วิจัยสามารถที่จะต่อสู้และโบยบินอยู่บนท้องฟ้าได้อย่างเข้มแข็งขึ้น ถึงแม้ว่าคุณแม่ของผู้วิจัยจะเป็นผู้หญิงธรรมดาและเรียบง่าย แต่ภายในจิตใจของผู้วิจัยกลับรู้สึกว่า ท่านเป็นคุณแม่ที่สุดประเสริฐและยิ่งใหญ่

สุดท้ายแต่สำคัญที่สุด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณประเทศไทยและคนไทยเป็นพิเศษ ประเทศไทยเป็นดั่งบ้านหลังที่สองของผู้วิจัย และเป็นเมืองแห่งรอยยิ้ม ผู้วิจัยเติบโตขึ้นที่นี่ ผืนแผ่นดินนี้เป็นดั่งเครื่องย้อนความทรงจำอันเยาว์วัยของผู้วิจัย เมื่อสิบกว่าปีก่อน ผู้วิจัยได้หอบเอาความคาดหวังและหัวใจที่หวาดหวั่นเหยียบย่างลงบนแผ่นดินอันแปลกใหม่ที่ห่างไกลจากประเทศจีนหลายพันลี้ คนไทยเป็นคนใจดี มีความเป็นมิตร ชอบช่วยเหลือผู้คน มีสัมมาคารวะ และมีรอยยิ้มที่จริงใจ เพื่อน ๆ ชาวไทยที่ช่วยเหลือผู้วิจัยส่วนใหญ่ไม่ได้มีเพียงในชั้นเรียนเท่านั้น แต่ในชีวิตประจำวันของผู้วิจัยก็ได้รับการช่วยเหลืออย่างเสียสละ และการดูแลอย่างอบอุ่น การศึกษาและการดำรงชีวิตในประเทศไทยมานานกว่าสิบปีทำให้ผู้วิจัยเข้าใจในความเป็นไทย และเสน่ห์ทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ได้อย่างลึกซึ้งมากขึ้น รวมทั้งได้เข้าใจว่าวัฒนธรรมนั้นคือจิตวิญญาณของภาษา และความกตัญญูกตเวทีก็คือแก่น

Ref. code: 25615706300018ATD

หลักทางวัฒนธรรม ในขณะเดียวกัน ผู้วิจัยได้สัมผัสมิตรภาพจากคนไทยโดยสิ่งที่สวยงามที่สุดของมนุษย์นั้นก็คือความรู้สึกในจิตใจ (情怀) ผู้วิจัยจึงปฏิบัติต่อสังคมด้วยใจที่มีความกตัญญูอยู่เสมอ ไม่ว่าจะต่อบุคคลหรือสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณประเทศไทยอีกครั้งที่ได้ให้ที่อยู่อย่างอบอุ่นเอื้อเฟื้อต่อผู้วิจัยมานานหลายปี โดยบุญคุณนี้จะตราตรึงอยู่ในหัวใจ คำพูดมากมายกลายเป็นดั่งแรงผลักดัน และสร้างแรงบันดาลใจสำหรับการทำงานในอนาคตและเส้นทางการเรียนรู้ได้อย่างขันแข็ง ทำให้ผู้วิจัยมีความกล้าหาญในการสู้ต่อไป และเพื่อเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประเทศไทยและประเทศจีนให้มากขึ้น และเป็นกำลังหลักในการสร้างความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน ขอให้มิตรภาพไทย-จีนนั้นคงอยู่ต่อไปอย่างยาวนาน สุดท้ายนี้ขอทิ้งท้ายด้วยคำพูดประโยคจากประธานาธิบดีจีนสีจิ้นผิง (Xi Jinping) นั่นก็คือ

ไม่ลืมปณิธานเดิม จดจำภาระหน้าที่ไว้ในใจ (不忘初心，砥砺前行)
ซึ้งใจในไมตรี ฤดีรักไร้พรมแดน (心存感恩，大爱无疆)

นางสาวซือฉี เหยา

Ref. code: 25615706300018ATD

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญตาราง	(13)
สารบัญภาพ	(12)
รายการสัญลักษณ์และคำย่อ	(14)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	9
1.3 แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้เป็นพื้นฐานในงานวิจัย	9
1.4 ขอบเขตของงานวิจัย	10
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	10
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับในงานวิจัย	12
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
2.1 ทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน (Cognitive Linguistics Theory)	13
2.2 แนวคิดเรื่องอุปลักษณ์มโนทัศน์ (Conceptual Metaphor)	16

Ref. code: 25615706300018ATD

2.3 มโนทัศน์ตามแนวทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน 25
2.4 ผังภาพ (Image Schema) 28
2.5 การสร้างรูปและประสบการณ์ทางร่างกาย 32
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 35

บทที่ 3 วิธีการวิจัย 50

3.1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 50
3.2 การเก็บรวบรวมและคัดเลือกข้อมูล 50
3.3 การดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล 52
3.4 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย 52

บทที่ 4 อุปลักษณ์ “ใจ” ในภาษาไทย 53

4.1 ความหมายเกี่ยวกับมนุษย์ 54
4.2 ความหมายเกี่ยวกับพื้นที่และตำแหน่ง 66
4.3 ความหมายที่ระบุชี้เฉพาะถึงเวลา 67

บทที่ 5 มโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทยเปรียบเทียบกับภาษาจีน 70

5.1 มโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทย 70
5.1.1 มโนทัศน์ “ใจ” เป็นสิ่งมีชีวิต 71
5.1.2 มโนทัศน์ “ใจ” เป็นสิ่งไม่มีชีวิต 75
5.1.3 มโนทัศน์ “ใจ” เป็นพื้นที่ 87
5.1.4 มโนทัศน์ “ใจ” เป็นภาชนะ 111
5.2 มโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทยเปรียบเทียบกับภาษาจีน 123
5.2.1 มโนทัศน์เดียวกัน การใช้คำและความหมายเหมือนกัน 124

Ref. code: 25615706300018ATD

5.2.2 มโนทัศน์เดียวกัน การใช้คำที่มีส่วนประกอบเหมือนกัน แต่ความหมายต่างกัน 128
5.2.3 มโนทัศน์เดียวกัน ความหมายเหมือนกัน แต่การใช้คำที่มีส่วนประกอบต่างกัน 150
5.2.4 มโนทัศน์เดียวกัน แต่มีการใช้คำที่พบเฉพาะในแต่ละภาษาเท่านั้น 154

บทที่ 6 สรุป อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ 174

6.1 สรุปผลการศึกษา 174
6.2 อภิปรายผลการศึกษา 178
6.3 ข้อเสนอแนะ 185

รายการอ้างอิง 186

ภาคผนวก

ก. ลักษณะสำคัญของภาษาจีนกลาง 205
ข. คำว่า “ใจ” ในข้อมูลภาษาไทยจากคลังข้อมูลภาษา 227
ค. คำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในข้อมูลภาษาจีนจากงานวิจัยของยฺหวีหนิง (Yu, 2009) 355
ง. คำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในข้อมูลภาษาจีนจากคลังข้อมูลภาษา 364

ประวัติผู้เขียน 365

Ref. code: 25615706300018ATD

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
5.1 การเปรียบเทียบมโนทัศน์ “ใจ” ภาษาไทยกับมโนทัศน์ ‘心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีน	172
ก.1 ตารางแสดงหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาจีนกลาง	208
ก.2 ตารางแสดงตัวสัทอักษรสากลและตัวสัทอักษรพินอินของเสียงพยัญชนะในภาษาจีนกลาง	209
ก.3 ตารางแสดงสัทลักษณะของเสียงสระเดี่ยวในภาษาจีนกลาง	210
ก.4 ตารางแสดงตัวสัทอักษรสากลและตัวสัทอักษรพินอินของเสียงสระประสม 2 ตัวในภาษาจีนกลาง	211
ก.5 ตารางแสดงตัวสัทอักษรสากลและตัวสัทอักษรพินอินของเสียงสระประสม 3 ตัวในภาษาจีนกลาง	212
ก.6 ตารางแสดงตัวสัทอักษรสากลและตัวสัทอักษรพินอินของเสียงสระประสมเสียงจมูกในภาษาจีนกลาง	212

Ref. code: 25615706300018ATD

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.2 ผังภาพของภาชนะ	30
3.1 หน้าจอค้นหาข้อมูลจากคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ	51
5.1 ผังภาพของ “ใจ” กับมนุษย์	74
5.2 ผังภาพของ “ประทับใจ” “ตรึงใจ” “ติดใจ” และ “คาใจ”	89
5.2 (1) ผังภาพของ “ประทับใจ”	90
5.2 (2) ผังภาพของ “ติดใจ”	91
5.2 (3) ผังภาพของ “ตรึงใจ”	92
5.2 (4) ผังภาพของ “คาใจ”	93
5.3 ผังภาพของ “ที่ว่างระหว่างใจ”	94
5.4 ผังภาพของ “ใจแนบใจ”	96
5.5 ผังภาพของ “ตรงใจ” และ “ตรงกันข้ามกับใจ”	97
5.6 ผังภาพของ “กลางใจเมือง” และ “ใจความ”	98
5.7 ผังภาพของ “พระองค์อยู่ใกล้ใจ”	100
5.8 ผังภาพของจุดตั้งต้น-วิถีทาง-จุดสิ้นสุด (source-path-goal)	101
5.9 ผังภาพของ “มาจากใจ”	102
5.10 ผังภาพของ “ผ่านใจ”	103
5.11 ผังภาพของ “มาสู่ใจ” และ “จรดใจ”	104
5.12 ผังภาพของ “กลับใจ”	105
5.13 ผังภาพของ “คุณธรรมนำใจ”	106
5.14 ผังภาพของ “ขึ้นใจ” และ “ปรากฏขึ้นต่อใจ”	108
5.15 ผังภาพของ “ใจ” เป็นภาชนะ	111
5.16 ผังภาพของอารมณ์โกรธเป็นของเหลวและบรรจุในภาชนะ “ใจ”	115
5.17 ผังภาพของอารมณ์รักเป็นของเหลวและล้นจากภาชนะ “ใจ”	116
5.18 ผังภาพของ “ใจ” เป็นภาชนะที่มีลักษณะเปิด-ปิดได้	117
5.19 ผังภาพของ “ใจ” เป็นภาชนะและมีช่องทางให้เข้าออก	118

Ref. code: 25615706300018ATD

5.20 ผังภาพของสิ่งที่เป็นรูปธรรมเข้าสู่ภาชนะ “ใจ” 119
5.21 ผังภาพของสิ่งที่เป็นนามธรรมเข้าสู่ภาชนะ “ใจ” 120
5.22 ผังภาพของสายตาเป็นสิ่งเคลื่อนที่เข้าสู่ “ใจ” 121
5.23 ผังภาพของสิ่งที่เป็นนามธรรมเคลื่อนที่ออกมาจาก “ใจ” 122

Ref. code: 25615706300018ATD

รายการสัญลักษณ์และคำย่อ

สัญลักษณ์/คำย่อ	คำเต็ม/คำจำกัดความ
BCC	BLCU Chinese Corpus / คลังข้อมูลภาษาจีนสมัยใหม่ของมหาวิทยาลัยภาษาและวัฒนธรรมแห่งกรุงปักกิ่ง
FICT	fiction/นวนิยายเรื่องแต่ง
NEWS	newspaper/หนังสือพิมพ์
ACAD	academic/งานเขียนทางวิชาการ
NACD	non-academic/งานเขียนกึ่งวิชาการ
MISC	miscellany/เบ็ดเตล็ด
MOD	modifier marker/ส่วนขยาย
PER	perfective/กาลสมบูรณ์
PRT	particle/อนุภาค
DUR	duration/กาลดำเนินการต่อเนื่อง
CL	classifier or measure word/ลักษณะนาม
TR	Trajector/สิ่งเคลื่อนที่
LM	Landmark/ที่หมาย
LM 1	Landmark1/ที่หมายเก่า
LM 2	Landmark 2/ที่หมายใหม่
	space พื้นที่ที่ไม่ปรากฏขอบเขตชัดเจน
	position ตำแหน่งต่าง ๆ ในพื้นที่
	Trajector/สิ่งเคลื่อนที่ต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับตำแหน่งในพื้นที่

Ref. code: 25615706300018ATD

⇢ ⇠	path เส้นทางการเคลื่อนที่ โดยไม่ได้ระบุทิศทางการเคลื่อนที่ที่แน่นอน
⇡	path เส้นทางการเคลื่อนที่ที่มีทิศทางเคลื่อนที่เป็นแนวดิ่งจากล่างขึ้นสู่บน
[ ]	แสดงคุณสมบัติทางความหมายที่อยู่ในขอบเขตมโนทัศน์ต้นทางและขอบเขตมโนทัศน์ปลายทาง
➔	แสดงกระบวนการถ่ายความสัมพันธ์ทางความหมายระหว่างวงความหมายต้นทางและวงความหมายปลายทาง

Ref. code: 25615706300018ATD

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญทางวัฒนธรรมที่มนุษย์ใช้ในระบบการสื่อสารในการดำรงชีวิตประจำวัน เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ เจตนารมณ์ และความรู้สึกนึกคิดของคนในสังคม ความหมายถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งของภาษา ช่วยให้การสื่อสารบรรลุวัตถุประสงค์และสัมฤทธิผลตามความคิดความมุ่งหมายของผู้ส่งสาร ปัจจุบันการศึกษาภาษาที่เกี่ยวข้องกับความหมายและระบบความคิดของมนุษย์ตามแนวคิดทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชานเป็นเรื่องที่น่าสนใจและได้รับการศึกษาค้นคว้ากันอย่างกว้างขวาง โดยมีแนวคิ ดพื้นฐานที่เชื่อว่า ผู้คนสามารถเข้าใจระบบความคิดของมนุษย์ได้จากการใช้ภาษาของมนุษย์ เพราะการใช้ภาษานั้นเป็นผลมาจากการประมวลผลความคิด กระบวนการตระหนักรู้และการเรียนรู้ ซึ่งล้วนเป็นกระบวนการทางปริชานของผู้ใช้ภาษา การจะรับรู้และทำความเข้าใจความคิดจึงกระทำได้โดยพิจารณาจากการใช้ภาษาของมนุษย์เป็นสำคัญ และมีความแตกต่างกันเป็นไปตามแต่ละสังคมและวัฒนธรรม

ในด้านการศึกษาระบบความคิดหรือระบบมโนทัศน์ของมนุษย์มีทฤษฎีสำคัญ คือ แนวคิดทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชานที่มุ่งอธิบายและวิเคราะห์ปรากฏการณ์ทางภาษา ซึ่งเป็นผลมาจากกระบวนการคิดที่ได้จากประสบการณ์ของมนุษย์ในการรับรู้สรรพสิ่งต่าง ๆ ในโลกที่อยู่รอบตัว หรือเรียกว่า ประสบการณ์ทางร่างกาย (bodily experience) ดังที่นักภาษาศาสตร์ปริชานจอห์นสัน (Johnson, 1987) ได้เสนอว่าประสบการณ์ต่าง ๆ ของมนุษย์ทั้งด้านการรับรู้ เรียนรู้ภาษาและประสบการณ์การใช้ภาษาต่างก็เป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์ทางร่างกายและมีความสัมพันธ์กับกระบวนการคิด การศึกษาตามแนวคิดภาษาศาสตร์ปริชานอย่างเลคอฟฟ์ (Lakoff, 1987) และแลงแอกเคอร์ (Langacker, 1987) ก็ได้สนับสนุนแนวคิดนี้อีกว่า มโนทัศน์ คือ ความคิดที่เกิดขึ้นในใจและเป็นความรู้ความเข้าใจของมนุษย์ที่มีต่อโลกภายนอกซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ของมนุษย์เช่นกัน

นอกจากนี้ นักภาษาศาสตร์ปริชานยังมีความเห็นว่าความหมายของคำมาจากประสบการณ์ที่ได้จากการรับรู้ของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาจากประสบการณ์ทางร่างกายซึ่งส่งผลต่อความหมายที่แสดงออกมาในการใช้ภาษา กล่าวคือ ประสบการณ์ทางร่างกายมีความสัมพันธ์กับมนุษย์เนื่องจากประสบการณ์ทางร่างกายเกิดจากการที่ร่างกายมีปฏิสัมพันธ์กับสรรพสิ่งรอบตัวนั้นเป็นประสบการณ์พื้นฐานและมีอิทธิพลต่อความหมาย ทำให้มนุษย์เกิดการเข้าใจและการรับรู้ในกระบวนการทางปริชานกระทั่งแสดงออกมาในกระบวนการใช้ภาษา วิธีการสร้างความหมายดังกล่าวเรียก

Ref. code: 25615706300018ATD

ว่ากระบวนการสร้างมโนทัศน์ (conceptualization) โดยที่ไม่เพียงแต่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภาษาเท่านั้น ส่วนอิทธิพลจากสังคมวัฒนธรรมก็ยังมีผลต่อความคิดและประสบการณ์ของคนในการทำความเข้าใจความหมายของคำด้วยเช่นกัน (Evans, 2007)

เหตุผลสำคัญอีกประการหนึ่งคือ มนุษย์มีความจำที่จำกัด จึงไม่สามารถจำทุกอย่างได้ แต่มนุษย์มีความสามารถในการจัดกลุ่ม (categorization) ที่สามารถจดจำหรือทำความเข้าใจความรู้ใหม่ในสิ่งที่เป็นนามธรรม (abstract things) ที่อยู่ไกลตัว โดยใช้ความรู้ที่เคยเรียนรู้แล้วหรือสิ่งที่เป็นรูปธรรม (concrete things) ที่อยู่ใกล้ตัว เพื่อให้ใช้สมองได้อย่างมีประสิทธิภาพในการเรียนรู้ และในขณะเดียวกันมีการถ่ายโยงความหมาย (mapping) ระหว่างคุณสมบัติต่าง ๆ ของสรรพสิ่งทั้งสองกลุ่ม นักภาษาศาสตร์ปริชานมักเรียกกลไกทางปริชานที่ถ่ายโยงความหมายระหว่างกลุ่มความหมายทั้งสองนั้นว่า กระบวนการถ่ายโยงความหมาย (correspondences) (Lakoff and Johnson, 1980; Kövecses, 2002) การนำรูปภาษาที่มีความหมายตามประจำรูปคำซึ่งอ้างถึงสิ่งหนึ่งไปใช้ในเชิงเปรียบเทียบเพื่ออ้างถึงอีกสิ่งหนึ่ง ทำให้เกิดความหมายใหม่ที่ต่างไปจากความเดิม และสะท้อนความคิดของผู้ใช้ภาษาในสังคมนั้นด้วย ลักษณะการใช้ภาษาดังกล่าวนี้เรียกว่า อุปลักษณ์มโนทัศน์ (conceptual metaphor) สำหรับผังภาพ (image schema) นั้นก็เป็นเครื่องมือสำคัญอีกประเภทหนึ่งที่ทำให้เราสามารถรับรู้และเข้าใจความหมายของสรรพสิ่งและสร้างมโนทัศน์ต่อสิ่งนั้นได้ตลอดจนทำให้เราสามารถถ่ายโยง (mapping) หรือจับคู่ความหมายในเชิงเปรียบจากขอบเขตมโนทัศน์ต้นทาง (source domain) ไปสู่ขอบเขตมโนทัศน์ปลายทาง (target domain) ผังภาพเป็นผังนามธรรมที่อยู่ในระบบความคิดและสะท้อนมโนทัศน์ของมนุษย์ด้วยการอธิบายปรากฏการณ์ทางภาษา (Lakoff, 1987; Johnson, 1987)

แนวคิดภาษาศาสตร์ปริชานดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นแนวคิดเกี่ยวกับผังภาพ (image schema) หรืออุปลักษณ์มโนทัศน์ (conceptual metaphor) ล้วนสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการศึกษาเรื่องมโนทัศน์ของคำได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการอธิบายเปรียบเทียบมโนทัศน์ของคำใดคำหนึ่งที่มีอยู่ในสองภาษา ซึ่งมีอิทธิพลมาจากสังคมวัฒนธรรมของผู้ใช้ทั้งสองภาษาเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงระบบความคิด และความเข้าใจในความเหมือนและความต่างของทั้งสองวัฒนธรรมนี้

การศึกษาวิจัยเรื่องมโนทัศน์ตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน โดยพิจารณาจากการใช้ภาษาเป็นอุปลักษณ์มโนทัศน์มีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากลักษณะการใช้ภาษาที่เป็นอุปลักษณ์นอกจากจะเป็นปรากฏการณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งทางภาษาที่มนุษย์ใช้เป็นปกติในชีวิตประจำวันแล้ว ยังเป็นกลไกทางปริชานที่จำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง โดยไม่ได้มีบทบาทสำคัญแต่เฉพาะในการใช้ภาษาเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังสามารถแสดงให้เห็นถึงมโนทัศน์ และระบบความคิดของผู้ใช้ภาษา ส่วนการใช้ภาษาที่เป็นอุปลักษณ์นั้นก็ยังได้รับอิทธิพลมาจากประสบการณ์ต่าง ๆ (experiential basis) ที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัวของมนุษย์ทั้งประสบการณ์ทางร่างกาย (bodily experience)

Ref. code: 25615706300018ATD

และประสบการณ์ทางวัฒนธรรม (cultural experience) รวมถึงค่านิยมความเชื่อของผู้ใช้ภาษาในสังคมนั้นอีกด้วย ดังตัวอย่างผู้ใช้ภาษาอังกฤษพบว่าความคิดเป็นอาหาร (IDEAS ARE FOOD) สามารถแสดงให้เห็นถึงผู้ใช้ภาษาในวัฒนธรรมตะวันตกว่ามีมโนทัศน์ต่อเรื่องของความคิด (IDEAS) ว่าเป็นอาหาร (FOOD) (Kövecses, 2002: 5)

เนื่องจากประสบการณ์ทางร่างกายเป็นประสบการณ์ขั้นพื้นฐานที่เกิดก่อนประสบการณ์อื่น ๆ ซึ่งช่วยให้เกิดความเข้าใจต่อประสบการณ์ที่ใหม่และเป็นนามธรรมมากกว่า มโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาที่สะท้อนให้เห็นจากการใช้ภาษาที่เป็นอุปลักษณ์เกี่ยวกับคำเรียกอวัยวะต่าง ๆ โดยเฉพาะคำศัพท์อวัยวะ “ใจ” (physical heart) ซึ่งเป็นอวัยวะภายในที่มีบทบาทสำคัญกับมนุษย์ในการทำหน้าที่สูบฉีดโลหิตให้หมุนเวียนเลี้ยงส่วนต่าง ๆ ของร่างกายนั้นก็อาจเป็นพื้นฐานจากสรรพสิ่งที่คุ้นเคยใกล้ตัวหรือความคิดที่เป็นรูปธรรมเพื่อนำไปสู่การอธิบายความคิดที่เป็นนามธรรมกว่า ดังเช่นคำเรียกอวัยวะ “ใจ” ในภาษาไทยเป็นคำศัพท์ที่มีความหมายตรงตามความหมายประจำรูปภาษา (literal meaning) ที่บ่งบอกถึงอวัยวะหัวใจ แต่เมื่อนำไปปรากฏร่วมกับคำอื่น ๆ ทำให้คำว่า “ใจ” ในที่นี้จะมีความหมายที่อ้างถึงสิ่งอื่น ๆ ที่ไม่ได้เป็นไปตามความหมายประจำรูปภาษา เช่น “วางใจ” เกิดจากการนำคำว่า “ใจ” ไปใช้คู่และหลอมรวมกับคำว่า “วาง” กลายเป็น “วางใจ” หมายถึง ก. เชื่อใจ, ไว้ใจ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 1109) ซึ่งเป็นความรู้สึกที่ไม่ระแวง และเชื่อถือได้ ทั้งนี้ทำให้ “ใจ” เป็นอุปลักษณ์และมีความหมายเปรียบเทียบเกิดขึ้น รวมทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาไทยที่ว่า “ใจ” เป็นเหมือนวัตถุสิ่งของที่สามารถถูกปล่อยวางได้

การศึกษาอุปลักษณ์และมโนทัศน์ “ใจ” ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายทั้งในภาษาอังกฤษ และภาษาในเอเชียตะวันออกและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ภาษาจีน (Yu, 2008b) ภาษาญี่ปุ่น (Ikegami, 2008; Occhi, 2008) และภาษาเกาหลี (Yoon, 2008) รวมถึงภาษาอินโดนีเซีย (Siahaan, 2008) เป็นต้น และมีทั้งการศึกษาทางด้านภาษาระดับคำไม่ว่าจะเป็นคำที่หมายถึง “ใจ” ปรากฏตามลำพัง หรือไปปรากฏร่วมกับคำอื่น ๆ ที่กลายเป็นวลีและสำนวน (Li, 2006; Zhao, B 2010) และทางด้านภาษาระดับข้อความจากแหล่งข้อมูลหลากหลายประเภทซึ่งครอบคลุมตั้งแต่วรรณคดี (Feng, 2012; Huang, 2014; Fang and Jiang, 2013) หนังสือเกี่ยวกับปรัชญา (Yu, 2007a; He, 2008) บทความร้อยแก้ว (Hui, 2009) จนถึงบทกวีร้อยกรอง (Chen and Zhang, 2010) เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่ศึกษาเปรียบเทียบมโนทัศน์ของคำที่หมายถึง “ใจ” ระหว่างสองภาษาอีกด้วย (Xiao, 2007; Goddard, 2008; Wang, 2009; Yao, 2011; Zhang, 2015) ซึ่งมีความน่าสนใจเนื่องจากงานวิจัยหลายชิ้นพบว่า การศึกษาตามแนวคิดภาษาศาสตร์ปริชาน โดยเฉพาะทฤษฎีอุปลักษณ์มโนทัศน์ของเลคอฟฟ์และจอห์นสันได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย หากนำแนวคิดดังกล่าวมาวิเคราะห์และพิจารณาปรากฏการณ์ทางภาษาที่เป็นอุปลักษณ์ของคำที่หมายถึง “ใจ” ที่พบอยู่ในสองภาษาจะทำให้เราเห็นถึงสากลลักษณ์และเอกลักษณ์เกี่ยวกับระบบความคิดและ

Ref. code: 25615706300018ATD

กระบวนการสร้างมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาทั้งสอง (Yu, 2007b; Siahaan, 2008; Goddard, 2008; Yu, 2009)

งานวิจัยเกี่ยวกับอุปลักษณ์และมโนทัศน์ของคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ซึ่งเป็นคำที่หมายถึง “ใจ” ในภาษาจีนตามแนวภาษาศาสตร์ปริชานมีจำนวนมากและหลากหลาย อย่างไรก็ตาม งานวิจัยของนักภาษาศาสตร์ยฺหวีหนิง (Yu, 2009)[1] ถือเป็นงานวิจัยในปัจจุบันที่ได้สนับสนุนแนวคิดทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชานเกี่ยวกับการศึกษามโนทัศน์ของคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนที่ค่อนข้างสมบูรณ์และมีความน่าเชื่อถือมากที่สุด ซึ่งยฺหวีหนิง (Yu, 2009) ได้เสนอมโนทัศน์ของคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนอย่างเป็นระบบไว้ในหนังสือ “The Chinese HEART in a Cognitive Perspective : Culture, Body and Language” ปี ค.ศ. 2009 ในมุมมองที่สัมพันธ์กับกาลเวลา โดยผสมผสานวิธีการศึกษาลักษณะภาษาสองแบบ ได้แก่ การศึกษาภาษาเฉพาะสมัย (synchronic study) และการศึกษาภาษาต่างสมัย (diachronic study) ส่วนเนื้อหาข้อมูลครอบคลุมตั้งแต่ภาษาปรัชญาจีนแบบดั้งเดิม การแพทย์แผนจีน และภาษาจีนที่ใช้ในสมัยปัจจุบัน จนถึงภาษาระดับข้อความจีนในสมัยปัจจุบันเป็นต้น

นอกจากนี้ ยฺหวีหนิง (Yu, 2009) ยังให้แนวทางการวิเคราะห์มโนทัศน์ของคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนที่ค่อนข้างชัดเจนกว่าไว้ว่า เมื่อเปรียบเทียบกับภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ และภาษาอื่น ๆ ในแถบยุโรปซึ่งได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมตะวันตกที่ยึดถือทฤษฎีทวินิยมระหว่างจิตกับกาย (Mind-body Dualism) ของเดส์การ์ตส์ (Descartes) เป็นหลัก โดยเชื่อว่า ความสัมพันธ์ระหว่างกาย (body) กับจิต (mind) เป็นแก่นสาร (substance) คนละประเภทที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ผู้ใช้ภาษาในเอเชียตะวันออกและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มักจะมองในทางตรงกันข้ามตามมุมมองแบบองค์รวม (holistic view) ที่ว่า จิต (mind) ไม่ได้แยกออกจากกาย (body) หากแต่เป็นปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่งของอวัยวะหัวใจ (heart) ดังนั้น ปรากฏการณ์ทางภาษาของคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนจึงเป็นไปตามลักษณะการใช้ภาษาของคำที่หมายถึง “ใจ” ในภาษาเอเชียตะวันออกและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งนอกจากที่สื่อความหมายถึงอวัยวะภายใน หรืออ้างถึงความหมายประจำรูปคำที่เป็นอวัยวะร่างกายหัวใจแล้ว ผู้ใช้ภาษามักจะนำคำว่า “ใจ” ไปปรากฏร่วมกับคำอื่น ๆ เพื่อขยายความหมายเชิงนามธรรมออกไปในวงกว้างซึ่งบ่งบอกถึงกิจกรรมทางปัญญา สภาพจิตใจ อารมณ์ความรู้สึก และลักษณะนิสัยของมนุษย์ เป็นต้น

ในขณะที่ภาษาที่ใช้ในประเทศทางแถบยุโรปตะวันตก เมื่อต้องการแสดงความหมายเชิงนามธรรมดังกล่าวมักใช้คำที่มีความหมายเฉพาะเจาะจง โดยไม่มีคำว่า “heart” หรือ “mind” ปรากฏอยู่ อีกทั้งยฺหวีหนิง (Yu, 2009: 21) ยังกล่าวถึงคำว่า “ใจ” ในภาษาไทยเช่นเดียวกับภาษา

---

[1] การทับศัพท์ภาษาจีนในงานวิจัยฉบับนี้ใช้ตามหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาจีนของราชบัณฑิตยสถาน ปี พ.ศ. 2548

Ref. code: 25615706300018ATD

จีนที่เป็นคำเรียกอวัยวะที่มีความถี่ในการปรากฏสูงมาก โดยไม่เพียงแต่เป็นการบ่งชี้ถึงที่มาของนิสัยใจคอ และอารมณ์ความรู้สึกเพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่เป็นคำที่บ่งบอกถึงแหล่งกำเนิดของความคิด (the locus of mind) อีกด้วย

อย่างไรก็ดี แม้ว่ายฺหวีหนิงได้สรุปกระบวนการในการทำความเข้าใจมโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทยจากมุมมองของผู้ใช้ภาษาต่างประเทศ และเป็นเพียงองค์ประกอบส่วนน้อยเท่านั้นในงานวิจัย แต่ผลการศึกษาที่เสนอนั้นนับเป็นประโยชน์ที่ช่วยเป็นแนวทางในการวิเคราะห์อุปลักษณ์และมโนทัศน์เกี่ยวกับคำว่า “ใจ” ในภาษาไทยเพื่อให้เข้าใจระบบความคิด รวมถึงความเชื่อค่านิยมของผู้ใช้ภาษาในสังคมไทยซึ่งอาจมีลักษณะที่เป็นสากลหรือเป็นเอกลักษณ์ที่แตกต่างจากมโนทัศน์ของคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

จากการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมพบว่า การใช้ภาษาและความหมายของคำว่า “ใจ” ในภาษาไทยถือเป็นประเด็นสำคัญสำหรับผู้เรียนภาษาไทยในฐานะที่เป็นภาษาต่างประเทศมักจะประสบปัญหาและต้องพยายามทำความเข้าใจ เรียนรู้ จนกลายเป็นความยากลำบากในการนำไปใช้ได้อย่างถูกต้อง ในขณะเดียวกันงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้คำว่า “ใจ” ในภาษาไทยได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวางทั้งในด้านอรรถศาสตร์ (semantics) และในเชิงภาษาศาสตร์ปริชาน (cognitive linguistic) จากการวิจัยที่ผ่านมานั้น โดยทั่วไปแล้ว การศึกษาทางอรรถศาสตร์เน้นศึกษาความหมายและโครงสร้างของคำหรือวลีที่ประกอบด้วยคำว่า “ใจ” (Matisoff, 1986; Iwasaki, Ingkaphirom & Horie, 2005; Moore, 2006; สุนีย์พร เลิศกุลทานนท์, 2555) ส่วนงานวิจัยทางภาษาศาสตร์ปริชานอาจจะยังมีจำนวนไม่มากนัก เช่น สุกัญญา รุ่งแจ้ง (2548) ได้กล่าวถึงความหมายในเชิงอุปลักษณ์ของคำว่า “ใจ” เมื่อปรากฏร่วมกับคำอื่น ๆ ในลักษณะพื้นฐาน แต่ยังไม่สามารถอธิบายได้ว่า เมื่อคำว่า “ใจ” ใช้เป็นอุปลักษณ์มโนทัศน์แล้ว กระบวนการคิดของผู้ใช้ภาษาไทยมีการเปรียบเทียบได้อย่างไรและเพราะเหตุใดจึงมีการเปรียบเทียบเช่นนี้เกิดขึ้น จะเห็นได้ว่า งานวิจัยที่ศึกษาอุปลักษณ์และมโนทัศน์ของคำว่า “ใจ” ในภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์ปริชานพบได้น้อยมาก และยังขาดงานวิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบมโนทัศน์ของคำว่า “ใจ” ในภาษาไทยและคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีน

ยิ่งไปกว่านั้น ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นคนสัญชาติจีนและเป็นผู้ที่ใช้ภาษาจีนเป็นภาษาแม่ได้มีโอกาสมาศึกษาภาษาไทยที่ประเทศไทยเป็นระยะเวลานาน ผู้วิจัยยังสังเกตได้ว่า คำว่า “ใจ” ในภาษาไทยและคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนมีความหมายเชิงเปรียบเทียบที่คล้ายคลึงกัน ตัวอย่างเช่น[2]

[2] สัทอักษรที่ใช้ในงานวิจัยฉบับนี้ใช้ตามหนังสือสัทอักษรภาษาจีนของหวาง และเลี่ยว (Huang and Liao, 2017)

Ref. code: 25615706300018ATD

(1) ก. ดวงตาของเพ็ชรุตน์เป็นประกายกร้าวขึ้นมาทันทีจนณชารู้สึกหวั่นหวาด***ในใจ*** (FICT 377, PRNV040)

ข. 他的内心一定充满了嫉妒、羡慕和向往。（BCC，《在细雨中呼喊》）

他的内心	一定充满了	嫉妒羡慕	和向往
tā de **nèi xīn**	yí dìng chōng mǎn le	jí dù xiàn mù	hé xiàng wǎng
thĄ^{55} tɣ **nei^{51} ɕin^{55}**	ji^{35} tiŋ^{51} tʂ^{h}uŋ^{55} man^{214} lɣ	tɕi^{35} tu^{51} ɕiæn^{51} mu^{51}	xɣ^{35} ɕiɑŋ^{51} uɑŋ^{214}
In his **heart**	absolutely be full of PER	envy begrudge	and yearning

ในใจของเขาต้องเต็มไปด้วยความอิจฉา ริษยา และโหยหา

จากตัวอย่างประโยค (1ก) จากภาษาไทยและประโยค (1ข) จากภาษาจีนในตัวอย่างข้างต้นดังกล่าวจะเห็นได้ว่า มโนทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้อุปลักษณ์ของคำว่า “ใจ” ในภาษาไทย และคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีน คือ **“ใจ” เป็นภาชนะ** ซึ่งเป็นเครื่องใช้ที่มีคุณสมบัติที่สามารถนำไปใช้สำหรับใส่สิ่งของเป็นเหมือนภาชนะที่บรรจุอารมณ์ความรู้สึก

คำว่า “ใจ” ในภาษาไทยกับคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนนอกจากจะสะท้อนให้เห็นถึงมโนทัศน์ **“ใจ” เป็นภาชนะ** โดยส่วนมากแล้วยังมีปรากฏการณ์ทางภาษาเกี่ยวกับคำเรียกอวัยวะ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ปรากฏร่วมกับรูปภาษาที่เกี่ยวกับคำเรียกสีประเภทต่าง ๆ ทั้งในภาษาไทยและภาษาจีน ตัวอย่างเช่น

(2) ก. เจ้าคุณต่างหากที่ต้องเกลียดฉันฉันมีแต่สร้างความเดือดร้อนให้คุณตลอด ปากร้ายใส่ คุณก็มาก ใจก็ดำซะเป็นส่วนใหญ่ พัทธวีร์เติมให้ แล้วคนปากร้าย***ใจดำ***ก็แหวสวนมาทันควัน (FICT 697, PRNV114)

ข. 他心黑到能亲手把子女推下车去。(BCC,《战争和人》)

他心黑	到能亲手	把子女	推下车去
tā **xīn hēi**	dào néng qīn shǒu	bǎ zí nǚ	tuī xià chē qù
t^{h}Ą^{55} **ɕin^{55} xei^{55}**	tɑu^{51} nəŋ^{35} tɕ^{h}in^{55} ʂou^{214}	pĄ^{214} tsɿ^{35} nu^{214}	thei^{55} ɕiĄ^{51} tʂ^{h}ɣ^{55} tɕ^{h}y^{51}
He **heart-black**	can personally	take children	push out of the car

เขา***ใจดำ***ถึงขนาดผลักลูกลงไปจากรถด้วยมือตัวเอง

Ref. code: 25615706300018ATD

ค. 我们虽然退休了，但人老心红志不衰，永远忠于毛主席。(BCC, 《人民日报》)

我们	虽然	退休了	但人老
wǒ men	suī rán	tuì xiū le	dàn rén lǎo
o^{214} mən	$suei^{55}$ ɻan^{35}	$thei^{51}$ ɕiəʊ^{55} lɣ	tan^{51} ɻən^{35} lɑu^{214}
We	although	retired PER	but in old age

心红	志不衰	永远忠于	毛主席
xīn hóng	zhì bù shuāi	yóng yuǎn zhōng yú	máo zhǔ xí
“ɕin^{55} xŋ^{35}	tʂʅ^{51} pu^{51} ʂuai^{55}	Iuŋ^{35} ɻuɑn^{214} tʂuŋ^{55} ɻy^{35}	mɑu^{35} tʂu^{214} ɕi^{35}
heart-red	ambition unabated	loyal forever	Chairman Mao

แม้พวกเราจะเกษียณแล้ว ถึงคนแก่แต่***ใจแดง*** (ความมุ่งมาด) ไม่เสื่อมถอย ภักดีต่อประธานเหมาตลอดกาล

ประโยค (2ก) จากภาษาไทยและประโยค (2ข) จากภาษาจีนในตัวอย่างที่ (2) ดังกล่าว คำว่า “ใจ” ในภาษาไทย และคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนปรากฏร่วมกับคำว่า “ดำ” ซึ่งเป็นคำเรียกสี ทำให้ “ใจดำ” หมายถึง คุณสมบัติประจำตัวของมนุษย์ที่มีลักษณะเห็นแก่ตัว ไม่เอื้อเฟื้อใครและขาดความเมตตากรุณา (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 341; CASS Institute of Linguistics Dictionary, 2016: 1443) แต่ในกรณีที่คำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนจากประโยค (2ค) ปรากฏร่วมกับคำว่า 红 /xŋ^{35}/ (สีแดง) ซึ่งสามารถแสดงถึงคุณสมบัติประจำตัวของมนุษย์ที่ซื่อสัตย์สุจริต แต่ไม่อาจหาตัวอย่างเทียบเคียงกันจากการใช้คำว่า “ใจ” ในภาษาไทยได้ กล่าวคือ มโนทัศน์ที่สะท้อนจากลักษณะการใช้ความหมายเปรียบเทียบที่มีต่อคำว่า “ใจ” ในภาษาไทยกับคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนมีความคล้ายคลึงกัน อาจเป็นเพราะกระบวนการทางปริชานที่สะท้อนจากผู้ใช้ภาษาในแต่ละสังคมมีลักษณะที่เป็นสากลลักษณ์แห่งมนุษย์ แต่ก็พบว่า มโนทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในตัวอย่างประโยคที่ (2ค) ปรากฏเฉพาะในภาษาจีนเท่านั้น ซึ่งถือเป็นประเด็นที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งในการศึกษาเชิงเปรียบเทียบ

สำหรับกระบวนการสร้างมโนทัศน์ของคำว่า “ใจ” ในภาษาไทยกับคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนมีความคล้ายคลึงกันมาก แต่ในขณะเดียวกันก็มีตัวอย่างไม่น้อยที่แสดงความแตกต่างระหว่างภาษาจีนและภาษาไทยตัวอย่างเช่น

Ref. code: 25615706300018ATD

(3) ก. ถ้าคุณมีหัวคิดแหวกแนวจากใครเขาอื่นทำไปเลย ไม่ต้องห่วงมีทุนหนุนหลัง ตอนนี้ยังไม่ได้ดังใจ แต่ตั้งใจทำไปเถอะ รับรองผลลัพธ์ใช้ได้ทีเดียว ความรักไม่หวาน ขัดคอกันแน่ **ใจเย็น** ปรึกษาผู้หลักผู้ใหญ่เข้าไว้ทุกเรื่อง เขาไม่ทิ้งคุณแน่ คุณอย่าเอาอารมณ์เป็นที่ตั้ง ห้ามทำตามอารมณ์ จะไม่ประสบผลดี (NEWS 415, NWCOL079)

ข. 这不仅令党外群众愤愤不平，也使广大普通党员心冷。(BCC, 《人民日报》)

这不仅	令	党外群众	愤愤不平
zhè bù jǐn	lìng	dǎng wài qún zhòng	fèn fèn bù píng
$tʂɣ^{51}$ pu^{51} $tɕin^{214}$	$liŋ^{51}$	$tɑŋ^{214}$ uai^{51} $tɕ^{h}uən^{35}$ $tʂuŋ^{51}$	$fən^{51}$ $fən^{51}$ pu^{51} $p^{h}iŋ^{35}$
This is not only	let	non-party masses	feel aggrieved

也使	广大	普通党员	心冷
yě shǐ	guǎng dà	pǔ tōng dǎng yuán	**xīn lěng**
$ɣ^{214}$ $ʂʅ^{214}$	$kuɑŋ^{214}$ $tɑ^{51}$	$p^{h}u^{214}$ $t^{h}uŋ^{55}$ $tɑŋ^{214}$ $juɑn^{35}$	**$ɕin^{55}$ $ləŋ^{214}$**
also makes	majority	ordinary party members	**heart-cold**

นี่ไม่เพียงทำให้ฝูงชนนอกพรรคขุ่นเคือง ยังทำให้สมาชิกพรรคทั่วไปในวงกว้างรู้สึก **ใจเย็น** (ผิดหวัง) ด้วย

จากตัวอย่างข้างต้น คำว่า “ใจเย็น” ในภาษาไทยกับคำว่า 心冷 /ɕin^{55} ləŋ^{214}/ (ใจ-เย็น) ในภาษาจีนแสดงความหมายที่ต่างกัน เมื่อคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนปรากฏร่วมกับคำแสดงอุณหภูมิ 冷 /ləŋ^{214}/ (เย็น) เป็น 心冷 /ɕin^{55} ləŋ^{214}/ (ใจ-เย็น) หมายถึงความรู้สึกผิดหวัง ใจห่อเหี่ยว และใจหาย จึงมีความหมายในเชิงลบ ในขณะที่คำว่า “ใจ” ในภาษาไทยก็มีปรากฏการณ์ทางภาษาที่ใช้ร่วมกับคำแสดงอุณหภูมิ “เย็น” เช่นเดียวกับภาษาจีน แต่แสดงความหมายที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง กล่าวคือ เมื่อคำแสดงอุณหภูมิ “เย็น” ใช้คู่กับคำว่า “ใจ” เป็น “ใจเย็น” กลับหมายความถึงลักษณะนิสัยที่มีจิตใจหนักแน่น ไม่รีบร้อน ไม่ฉุนเฉียว และสุขุม ซึ่งแสดงความหมายในเชิงบวก อย่างไรก็ดี ความหมายเปรียบเทียบของคำว่า “ใจ” กับคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในการสะท้อนมโนทัศน์ไม่เหมือนกันโดยสิ้นเชิงแม้ว่าจะมีการใช้คำที่เหมือนกัน ซึ่งถือเป็นประเด็นที่น่าสนใจอย่างยิ่งในการศึกษาเชิงเปรียบเทียบ

กล่าวโดยสรุปคำเรียกอวัยวะ “ใจ” เป็นคำพื้นฐานในทุกภาษา ปรากฏการณ์ทางภาษาที่ได้นำคำดังกล่าวมาใช้ในกระบวนการขยายความหมายทางปริชานของมนุษย์นั้นก็พบเห็นได้ในหลายภาษาเช่นกัน แต่ในขณะเดียวกันอาจได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษานั้น ๆ ด้วย จึงทำให้แสดงออกมาในการใช้ภาษาแตกต่างกันออกไป กล่าวคือ มนุษย์เรามักนำคำว่า “ใจ” ที่เป็นคำเรียกอวัยวะ (body part terms) มาใช้ในเชิงเปรียบเทียบเพื่อขยายความหมาย ซึ่งถือเป็น

Ref. code: 25615706300018ATD

สากลลักษณ์แห่งมนุษย์ และย่อมมีลักษณะความเป็นเอกลักษณ์ในแต่ละสังคมวัฒนธรรม ดังนั้น การศึกษาอุปลักษณ์มโนทัศน์ของคำว่า “ใจ” ในภาษาไทยเปรียบเทียบกับภาษาจีนถือเป็นหลักฐานสำคัญอย่างหนึ่งเพื่อสะท้อนให้เห็นกระบวนการสร้างมโนทัศน์ (conceptualization) ของผู้ใช้ภาษาทั้งสองที่มีความเหมือนและความแตกต่างกันได้อย่างไร แม้ว่าในการศึกษาที่ผ่านมาก็มีงานวิจัยเกี่ยวกับคำเรียกอวัยวะ “ใจ” ในภาษาไทย พร้อมวิเคราะห์มโนทัศน์ทางความหมายที่เป็นผลมาจากการใช้คำว่า “ใจ” ที่เป็นอุปลักษณ์ อย่างไรก็ดี งานวิจัยที่ผ่านมายังไม่ได้อธิบายถึงอุปลักษณ์ของการใช้คำว่า “ใจ” ที่ปรากฏในทุกตำแหน่ง ทุกบริบทที่แตกต่างกัน และก็ยังไม่ได้คำนึงถึงการสร้างรูปและผังภาพในการวิเคราะห์ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่ก่อให้เกิดความหมายและสร้างมโนทัศน์ จึงทำให้งานวิจัยก่อนหน้าเพียงอธิบายความหมายที่พบในพจนานุกรมเท่านั้น และขาดการอธิบายถึงการเชื่อมโยงการสร้างมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาไทยด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ผู้วิจัยเห็นควรที่จะศึกษามโนทัศน์ของคำว่า “ใจ” ในภาษาไทยเป็นหลักตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน และเปรียบเทียบกับมโนทัศน์ของคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนที่ปรากฏในงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว โดยพิจารณาจากอุปลักษณ์มโนทัศน์ และอาศัยความรู้เกี่ยวกับการสร้างรูป และผังภาพในการอธิบายความหมายเพื่อแสดงให้เห็นว่า ประสบการณ์ต่าง ๆ ภาษาและความคิดนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างไร สังคมวัฒนธรรมที่ต่างกันมีผลต่อการใช้ภาษาของคนทั้งสองประเทศอย่างไร และจะเป็นประโยชน์ในการเข้าใจระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาจีนและภาษาไทยในฐานะเจ้าของภาษาเป็นอย่างดี รวมถึงสามารถนำประโยชน์เหล่านี้ไปใช้ในการจัดทำพจนานุกรม และตำราเรียนการแปลภาษา ตลอดจนสามารถต่อยอดงานวิจัยในทางภาษาศาสตร์ปริชานได้ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1.2.1 เพื่อวิเคราะห์อุปลักษณ์และมโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทย

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบมโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทยกับมโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีน

1.3 แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้เป็นพื้นฐานในงานวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง “ระบบมโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทยเปรียบเทียบกับภาษาจีน: การศึกษาตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน” ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน (Cognitive Linguistics) เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้ โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับอุปลักษณ์มโนทัศน์ (conceptual

Ref. code: 25615706300018ATD

metaphor) ของเลคอฟฟ์และจอห์นสัน (Lakoff and Johnson, 1980) โครงสร้างและระบบมโนทัศน์ (conceptual structure and system) ของเลคอฟฟ์และจอห์นสัน (Lakoff and Johnson, 1980; 1999) การสร้างรูป (embodiment) และผังภาพ (image schema) ของจอห์นสัน (Johnson, 1987) และเลคอฟฟ์ (Lakoff, 2007) รวมถึงการศึกษามโนทัศน์ ใจ /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนตามแนวภาษาศาสตร์ปริชานของยฺหวีหนิง (Yu, 2009) เป็นพื้นฐานในการศึกษา

1.4 ขอบเขตของงานวิจัย

ผู้วิจัยขอกำหนดขอบเขตให้ชัดเจนไว้ 3 ประการ ดังนี้

1.4.1 ศึกษาเฉพาะภาษาไทยมาตรฐาน โดยไม่รวมภาษาโบราณและภาษาถิ่น

1.4.2 ศึกษาคำว่า “ใจ” ในภาษาไทยทุกตำแหน่ง ยกเว้นสำนวนสุภาษิต และบทร้อยกรองไทยทุกประเภท

1.4.3 ข้อมูลภาษาจีนมาจากงานวิจัยของยฺหวีหนิง (Yu, 2009) และเพิ่มการอภิปรายในส่วนที่ภาษาจีนขาดไป

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.5.1 **มโนทัศน์ (concept)** หมายถึง ความคิดรวบยอดที่มีต่อคำหนึ่งหรือสัญญะหนึ่งที่ประมวลผลมาแล้วในสมองของมนุษย์ อันเป็นภาพรวมที่มีลักษณะทั่วไปและคุณสมบัติสำคัญของสรรพสิ่งต่าง ๆ ในสมองมนุษย์ และก่อรูปขึ้นโดยพื้นฐานแห่งการสรุปนัย เป็นการรับรู้และการเข้าใจซึ่งผ่านการกลั่นกรองทางความคิดของมนุษย์ที่มีต่อลักษณะสำคัญร่วมกันของสรรพสิ่งประเภทใดประเภทหนึ่ง มโนทัศน์ในการวิจัยครั้งนี้จึงหมายความถึง ความคิดความเข้าใจที่มีต่อเรื่อง “ใจ” ของผู้ใช้ภาษาไทยและภาษาจีน

1.5.2 **ระบบมโนทัศน์ (conceptual system)** หมายถึง ระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาไทยและภาษาจีนที่มีต่อเรื่อง “ใจ” ซึ่งความคิดที่เกิดขึ้นนั้นจะเหมือนหรือแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความรู้และประสบการณ์ในการดำรงชีวิตประจำวัน รวมทั้งสภาพแวดล้อมทางสังคมวัฒนธรรมที่ต่างกันของผู้ใช้ภาษา

1.5.3 **อุปลักษณ์มโนทัศน์ (conceptual metaphor)** หมายถึง การดำเนินการถ่ายโยงความสัมพันธ์ทางความหมายข้ามขอบเขตมโนทัศน์ที่ต่างกันระหว่างมโนทัศน์ต้นทาง (source domain) กับมโนทัศน์ปลายทาง (target domain) โดยอาศัยความคล้ายคลึงกันของสิ่งที่จัดอยู่ใน

Ref. code: 25615706300018ATD

สองขอบเขตมโนทัศน์ดังกล่าว เป็นเครื่องมือหรือกลไกของการคิดการตระหนักรู้ และการใช้เหตุผลที่สะท้อนระบบมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษา

1.5.4 **กระบวนการกลายเป็นอุปลักษณ์ (metaphorical process)** หมายถึง กระบวนการที่ทำให้มีความหมายเชิงอุปลักษณ์หรือความหมายเปรียบเทียบสร้างสรรค์ขึ้นมา และการที่มีความหมายเชิงอุปลักษณ์เกิดขึ้นนั้นเป็นผลลัพธ์ของการปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยผ่านวิธีการถ่ายโยงทางความหมาย (correspondence) ระหว่างสองขอบเขตมโนทัศน์ที่มีความคล้ายคลึงกัน (similarity)

1.5.5 **ผังภาพ (image schema)** หมายถึง ภาพหรือรูปแบบตายตัวที่ปรากฏขึ้นซ้ำซากในความคิด และพฤติกรรมประจำวันของมนุษย์ (Johnson, 1987; Lakoff, 1987; Mandler, 2004) ซึ่งเป็นพื้นฐานในการสร้างและทำความเข้าใจมโนทัศน์เชิงนามธรรมให้แสดงออกมาอย่างเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น โดยมีการสร้างมโนทัศน์ขึ้นมาจากประสบการณ์ทางกายภาพ (bodily experience) ที่เป็นประสบการณ์อันเกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวันอย่างจำเจ ยามเมื่อผู้คนเกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันกับสรรพสิ่งรอบตัวจะทำการสรุปรวมความ และก่อสร้างภาพหรือรูปแบบที่เป็นนามธรรม จนมีกรอบโครงสร้างที่คล้ายคลึงกันก่อขึ้นมาอย่างต่อเนื่องในสมอง รูปแบบนามธรรมดังกล่าวก็เรียกว่า “ผังภาพ” อันถือเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างประสบการณ์ทางกายภาพและความคิดเชิงนามธรรม ซึ่งผังภาพปรากฏอยู่ก่อนการเกิดมโนทัศน์ (pre-conceptual) รวมทั้งยังเป็นอิสระจากมโนทัศน์ จึงไม่เพียงแต่เป็นโครงสร้างองค์ความรู้ในกระบวนการสร้างมโนทัศน์ที่มีต่อความคิดเชิงนามธรรม แต่ยังเป็นพื้นฐานทางปริชานของมนุษย์ในการทำความเข้าใจและตระหนักรู้มโนทัศน์นามธรรมที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น และมีบทบาทที่สำคัญในกระบวนการสร้างสรรค์ความหมายใหม่ของภาษา

1.5.6 **การสร้างรูป (embodiment)** หมายถึง การสร้างรูปตัวตนในระบบความคิดหรือระบบมโนทัศน์ของมนุษย์ ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งของมนุษย์ในการเข้าใจและรับรู้โลกโดยผ่านประสบการณ์ทางกายภาพ โดยเน้นย้ำไปที่การพึ่งพาทางการตระหนักรู้ของมนุษย์ที่มีต่อร่างกาย (Gibbs, 2005) นักภาษาศาสตร์ปริชานเชื่อกันว่า ความรู้ความเข้าใจในระบบปริชานของมนุษย์ขึ้นอยู่กับร่างกายตัวเอง ผู้คนสามารถสร้างความเป็นมโนทัศน์ของสรรพสิ่งต่าง ๆ ได้โดยอาศัยวิธี “การสร้างรูป” ผ่านตัวร่างกายและประสบการณ์ทางร่างกายของตัวเอง เนื่องจากร่างกายและความคิดของมนุษย์มีความเชื่อมโยงกันอย่างแนบแน่น ส่วนร่างกายและโลกนั้นก็มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน การสร้างรูปในกระบวนการทางปริชานของผู้คนปรากฏอยู่อย่างแพร่หลาย โดยมิเพียงแต่ปรากฏอยู่แค่ในกิจกรรมภาคปฏิบัติของมนุษย์เท่านั้น แต่ยังปรากฏอยู่ในมุมมองความคิดและภาษาที่มนุษย์ใช้อีกด้วย เพราะฉะนั้น การศึกษาเรื่องมโนทัศน์และความหมายโดยพิจารณาจากมุมมองการสร้างรูปจึงเป็นการอาศัยปฏิสัมพันธ์กันระหว่างประสบการณ์ทางร่างกาย และสภาพแวดล้อม เพื่อไปเรียนรู้และ

Ref. code: 25615706300018ATD

ทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างปรากฏการณ์ทางภาษา ความหมายของคำและระบบความคิดของมนุษย์นั่นเอง

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับในงานวิจัย

1.6.1 เพื่อให้เข้าใจลักษณะการใช้ภาษาในกรณีที่นำคำว่า ”ใจ” มาใช้เป็นอุปลักษณ์และกระบวนการกลายเป็นอุปลักษณ์ของ “ใจ” ในภาษาไทย

1.6.2 เพื่อให้ทราบถึงมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาไทยที่มีต่อการใช้คำว่า “ใจ” ในสังคมไทย

1.6.3 เพื่อเป็นแนวทางในการเรียนการสอนทั้งสองภาษาในฐานะที่เป็นภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่มีเป้าหมายในการเรียนรู้เรื่องความเหมือนและความแตกต่างของสองภาษาดังกล่าวเป็นหลัก รวมไปถึงมโนทัศน์ของคำว่า “ใจ” แบบข้ามวัฒนธรรม

1.6.4 เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำพจนานุกรมจีน-ไทย และพจนานุกรมไทย-จีน รวมไปถึงการจัดทำตำราการเรียนภาษาสำหรับชาวต่างชาติ ตลอดจนการแปลภาษาเพื่อถ่ายทอดความหมายระหว่างสองภาษานี้ได้อย่างถูกต้องและชัดเจนมากขึ้น

1.6.5 เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่สนใจศึกษามโนทัศน์และสามารถพัฒนางานวิจัยทางด้านภาษาศาสตร์ปริชานในอนาคต

Ref. code: 25615706300018ATD

บทที่ 2
วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยครั้งนี้มุ่งจะศึกษามโนทัศน์ของคำว่า “ใจ” ในภาษาไทยเปรียบเทียบกับคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องตามแนวคิดสำคัญและทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัย รวมถึงการศึกษาและงานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวกับคำว่า “ใจ” ทั้งในภาษาจีน ภาษาไทย และภาษาอื่น ๆ โดยมีรายละเอียดตามหัวข้อต่อไปนี้

2.1 ทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน (Cognitive Linguistics Theory)
2.2 แนวคิดเรื่องอุปลักษณ์มโนทัศน์ (Conceptual Metaphor)
2.3 มโนทัศน์ตามแนวทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน
2.4 ผังภาพ (Image Schema)
2.5 การสร้างรูปและประสบการณ์ทางร่างกาย
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน (Cognitive Linguistics Theory)

ทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน (Cognitive Linguisitcs) เป็นทฤษฎีที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและความคิดของมนุษย์ โดยเชื่อว่ากระบวนการทางความคิดของมนุษย์นั้นเกิดจากประสบการณ์ที่ได้มาจากการรับรู้ของตน ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อความหมายที่แสดงออกมาในการใช้ภาษา กล่าวคือ ภาษาเป็นภาพสะท้อนของความนึกคิด (cognition) และการประมวลผลความคิดของมนุษย์ (conceptual process) อย่างชัดเจน การอธิบายปรากฏการณ์ที่สำคัญในภาษาจะทำให้สามารถอธิบายความนึกคิดและการประมวลความคิดของมนุษย์ได้ นอกเหนือจากนี้ ทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชานยังประมวลความรู้ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ปรัชญา มนุษยวิทยา ภาษาศาสตร์ จิตวิทยา คอมพิวเตอร์ ฯลฯ มาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ภาษา เพื่อศึกษาระบบการคิด การเรียนรู้ การรับรู้ และการหาเหตุผลของมนุษย์ รวมถึงการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับมโนทัศน์ของมนุษย์ (Lakoff, 1987; Evans, 2007)

การศึกษาภาษาศาสตร์ที่ผ่านมา มีการแบ่งแยกชัดเจนระหว่างแนวคิดรูปแบบนิยม (formalism) กับแนวคิดประสบการณ์นิยม (experientialism) สำหรับผู้ที่เน้นการศึกษาแบบรูปแบบนิยมอย่างนักภาษาศาสตร์ปริวรรตเชื่อว่า ภาษาเป็นหน่วยต่าง ๆ ที่เรียบเรียงกันตามลำดับ ส่วนไวยากรณ์นั้นเป็นระบบเพื่อให้เกิดระบบสัญลักษณ์ ซึ่งเรื่องไวยากรณ์หรือโครงสร้างของภาษามีความสัมพันธ์กับตรรกะสัญลักษณ์เท่านั้น โดยมีลักษณะความเป็นอิสระ (autonomous) และมีระบบหรือ

Ref. code: 25615706300018ATD

กฎที่เป็นสากล (universal rule) ซึ่งไม่คำนึงถึงบทบาทของมนุษย์และไม่ให้ความสำคัญกับความหมายของตัวภาษา บริบท และหน้าที่ทางสังคม แต่การศึกษาภาษาตามทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริวรรตไม่สามารถอธิบายปรากฏการณ์ทางภาษาได้ทุกประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนั้นในปี ค.ศ. 1974 นักภาษาศาสตร์จอร์จ เลคอฟฟ์ (George Lakoff) จึงเปลี่ยนจากที่เน้นศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับภาษาศาสตร์ปริวรรตไปหาแนวคิดทฤษฎีใหม่ อันเป็นทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชานที่เราใช้ในปัจจุบันนี้ เพื่อที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ของภาษาให้ดีขึ้น (Gao and Li, 2007)

อย่างไรก็ดี การนำทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชานมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์และศึกษาทางด้านความหมายมีความแตกต่างจากแนวคิดทฤษฎีแบบดั้งเดิมอย่างแนวคิดของนักปรัชญาเชิงวิเคราะห์ (analytic philosophers) ซึ่งนักปรัชญากลุ่มนี้มีความสนใจกับการศึกษาเรื่องความหมายโดยเชื่อว่าความหมายเกิดขึ้นโดยความจริง (truth) หรือว่าสรรพสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโลกมีคุณสมบัติของตนเอง มีลักษณะแบบวัตถุวิสัย (objective) โดยไม่ได้ขึ้นอยู่กับการรับรู้หรือการพิจารณาของผู้ใดและถูกแยกออกจากตัวมนุษย์ (Gao and Li, 2007) แต่เลคอฟฟ์ และจอห์นสัน (Lakoff and Johnson, 1999) ซึ่งเป็นนักประสบการณ์นิยม (experientialist) ได้พิจารณาภาษาเป็นสิ่งสะท้อนถึงระบบความคิดหรือระบบปริชาน (cognitive system) ของมนุษย์ และถือว่ามนุษย์กับความหมายของภาษาหรือมโนทัศน์ต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดเนื่องด้วยเหตุว่ามโนทัศน์เกิดจากความคิดของมนุษย์และเป็นสิ่งที่ถูกมนุษย์สร้างขึ้นมาเอง โดยอาศัยประสบการณ์ทางร่างกายที่สร้างรูปในระบบปริชาน ดังนั้น มโนทัศน์จึงแยกออกจากตัวมนุษย์ไม่ได้ และมีลักษณะความเป็นอัตวิสัย (subjective) ทั้งนี้เรียกว่า ประสบการณ์นิยม (experimentalism) หรือสัจนิยมทางกายโดยตรง (embodied realism)

เลคอฟฟ์ (Lakoff, 1990 : 40 อ้างใน Evans and Green, 2006 : 27-44) ได้เสนอความเห็นเกี่ยวกับการศึกษาตามแนวภาษาศาสตร์ปริชานว่าเป็นวิธีการค้นคว้าอย่างหนึ่งเพื่อไปศึกษาและวิเคราะห์ปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทางภาษา โดยมีแนวคิดพื้นฐานในการศึกษา 2 ประการ ดังนี้

1.2.1 หลักเกณฑ์แบบทั่วไป (Generalisation Commitment)

1.2.2 หลักเกณฑ์ทางปริชาน (Cognitive Commitment)

1.2.1 หลักเกณฑ์แบบทั่วไป (Generalisation Commitment)

หลักเกณฑ์นี้เป็นการอธิบายข้อมูลหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ทางภาษา โดยพิจารณาจากคุณสมบัติร่วมกัน หรือลักษณะทั่วไปของแต่ละภาษา กล่าวคือ การศึกษาด้านภาษาศาสตร์โดยพื้นฐานแล้วสามารถแบ่งออกได้เป็นหลายแขนง เช่น สัทวิทยา (phonology) วิทยาหน่วยคำ (morphorlogy) วากยสัมพันธ์ (syntax) อรรถศาสตร์ (semantics) และวัจนปฏิบัติศาสตร์ (pragmatics) เป็นต้น ส่วน

Ref. code: 25615706300018ATD

หลักเกณฑ์แบบทั่วไป (Generalisation Commitment) นี้ไม่ได้กำหนดให้มีการแบ่งแยกชัดเจนระหว่างแขนงต่าง ๆ ของภาษาศาสตร์ในการศึกษาภาษา แต่เน้นศึกษาความสัมพันธ์ของการรับรู้ และการมองโลกของมนุษย์ที่แสดงออกมาทางภาษา หรือปรากฏการณ์ทางภาษาที่ใช้ร่วมกันในภาษามนุษย์ทุกภาษา ซึ่งในกระบวนการศึกษาจะเน้นพิจารณาข้อมูลทางภาษา 3 ประการ ดังนี้

ประการแรก **การจำแนกประเภท (categorization)** นอกจากเป็นการจำแนกสรรพสิ่งในโลกอย่างเป็นรูปธรรมแล้ว ยังเป็นกระบวนการที่อยู่ในมโนทัศน์ของมนุษย์อีกด้วย ซึ่งแสดงออกมาทางภาษาทั้งในด้านวิทยาหน่วยคำ (morphorlogy) และวากยสัมพันธ์ (syntax) หรือแม้กระทั่งในด้านสัทวิทยา (phonology) ส่วนขอบเขตระหว่างกลุ่มจะมีลักษณะคลุมเครือ (fuzzy) และสมาชิกในกลุ่มต่างก็สามารถจัดลำดับตั้งแต่ตัวอย่างที่ดีที่สุดจนถึงที่ดีน้อยสุดตามระดับความใกล้ชิดกับต้นแบบ (prototype)

ประการที่ 2 **ปรากฏการณ์พหุ นัยหรือคำหลายความหมาย (polysemy)** เป็นคำที่มีรูปภาษาเขียนเหมือนกัน มีความหมายเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์ในลักษณะเครือข่ายโดยความหมายจะอยู่ในมโนทัศน์เดียวกัน

ประการที่ 3 **อุปลักษณ์ (metaphor)** เป็นปรากฏการณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งทางภาษาในการเปรียบเทียบเพื่อขยายความหมาย (meaning extension) จากความหมายเชิงรูปธรรมขยายออกไปสู่ความหมายที่เป็นนามธรรมมากกว่าทั้งในภาษาระดับคำ (lexicon) และภาษาระดับประโยค (syntax) เนื่องจากวิธีการอธิบายหรือการขยายความหมายของมนุษย์ที่มีลักษณะการเชื่อมโยงความคิดนั้นส่วนใหญ่จะอยู่ในลักษณะของการเปรียบเทียบ

1.2.2 หลักเกณฑ์ทางปริชาน (Cognitive Commitment)

หลักเกณฑ์นี้เป็นการอธิบายข้อมูลหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ทางภาษา โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีภาษาศาสตร์ควบคู่กับหลักการทฤษฎีในด้านอื่น ๆ เพื่อนำไปสู่การศึกษากิจกรรมทางปัญญาที่เกี่ยวกับกระบวนการรับรู้ การประมวลความรู้ ระบบความคิด และการหาเหตุผลของมนุษย์ ซึ่งหลักเกณฑ์นี้นอกจากได้บรรยายเรื่องการจำแนกประเภท (categorization) และปรากฏการณ์พหุนัยหรือการมีหลายความหมาย (polysemy) เช่นเดียวกับหลักเกณฑ์แบบทั่วไป (Generalisation Commitment) ดังกล่าวไปแล้วข้างต้น ยังอธิบายถึงลักษณะการใช้ภาษาของผู้พูดในการอธิบายข้อมูลหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อผู้ฟังเกิดความใส่ใจ (attention) เป็นไปในทางที่ผู้พูดต้องการ กล่าวคือการเลือกใช้ภาษาของมนุษย์เพื่อไปอธิบายถึงบางสิ่งบางอย่างขึ้นอยู่กับความสนใจและความใส่ใจของผู้พูด ซึ่งมนุษย์แต่ละคนมีมุมมองต่างกัน จึงทำให้ลักษณะการใช้ภาษาหรือการเลือกใช้ถ้อยคำของแต่ละคนไม่เหมือนกัน ดังตัวอย่างต่อไป

Ref. code: 25615706300018ATD

เหตุการณ์ : a boy kicks over a vase causing it to smash.

(เด็กชายเตะแจกันแตก)

(Evans and Green, 2006: 41)

จากปรากฏการณ์ทางภาษาดังกล่าวเห็นได้ว่า ผู้พูดต้องการจะให้ความเด่น (attention) กับช่วงของเหตุการณ์ดังกล่าวทุกช่วงนับตั้งแต่เด็กชาย (boy) ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้กระทำ (AGENT) มีกระทำอาการเตะ (kick) แจกัน (vase) ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ถูกกระทำ (PATIENT) จนทำให้แจกันนั้นแตก (smash) ซึ่งผู้พูดอาจใช้ภาษาให้ผู้ฟังให้ความใส่ใจกับส่วนใดส่วนหนึ่งของเหตุการณ์การกระทำดังกล่าวก็ได้ ดังเช่น

a. The boy kick over the vase.

b. The vase is kicked over.

c. The vase smashes into bits.

d. The vase is in bits.

(Evans and Green, 2006: 41)

ผู้ใช้ภาษาคนหนึ่งอาจเลือกพูดประโยค a. แม้ว่าอาจมีเหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นพร้อมกัน เช่น “แจกันนั้นแตก” “แจกันนั้นหมุน” หรือ “เด็กชายรู้สึกเท้าเจ็บ” เป็นต้น แต่ผู้ใช้ภาษาเลือกที่จะพูดว่า “The boy kick over the vase” เนื่องจากให้ความสำคัญกับกระบวนการกระทำ (action chain) เพื่อให้กระบวนการของเหตุการณ์ที่เด็กชายเตะแจกันนั้นเด่น (profiling) ในทำนองเดียวกันประโยค b เป็นการทำให้ผู้ถูกกระทำ (PATIENT) เด่น ประโยค c เป็นการใช้ภาษาเพื่อหันความสนใจให้ผู้ฟังไปในกระบวนการเปลี่ยนสภาพของแจกันโดยเฉพาะ ส่วนประโยค d เป็นการทำให้ผลลัพธ์หรือจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์เด่นนั่นเอง

จากแนวคิดพื้นฐานดังกล่าวเห็นได้ว่า ทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน (Cognitive Linguisitcs) โดยทั่วไปแล้วจะศึกษาภาษาเกี่ยวกับมโนทัศน์ (concept) หรือความคิดของมนุษย์ ซึ่งในการวิจัยภาษาตามแนวทฤษฎีนี้จึงเน้นที่การศึกษาความสัมพันธ์ของการรับรู้ การตระหนักรู้ และการมองโลกของมนุษย์ที่แสดงออกมาทางภาษา โดยทั่วไปแล้วทฤษฎีนี้มักจะนำมาวิเคราะห์ปรากฏการณ์ทางภาษาต่าง ๆ เพื่ออธิบายระบบความคิด กระบวนการตระหนักรู้ และการทำความเข้าใจของผู้ใช้ภาษาได้เป็นอย่างดี

2.2 แนวคิดเรื่องอุปลักษณ์มโนทัศน์ (Conceptual Metaphor)

นักภาษาศาสตร์ปริชานมักจะมีความเห็นว่า กลไกที่ทำให้เกิดการขยายความหมาย คือ อุปลักษณ์ (metaphor) ตามเลคอฟฟ์และจอห์นสัน (Lakoff and Johnson, 1980) ได้เสนอความ

Ref. code: 25615706300018ATD

คิดดังกล่าวไว้ในหนังสือ Metaphor We Live By ในปี ค.ศ. 1980 โดยอธิบายว่า อุปลักษณ์ไม่ได้พิจารณาโครงสร้างของรูปภาษาเป็นหลัก และไม่ได้เป็นเพียงแค่กลวิธีการใช้ภาษาโดยมีการเปรียบเทียบเพื่อให้เกิดภาพพจน์หรือใช้สำนวนโวหารเพื่อทำให้ประโยคที่ประดิษฐ์ขึ้นมามีความสละสลวยเท่านั้น แต่เป็นเครื่องมือที่เชื่อมโยงกับระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาในสังคม และยึดถือความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่นำมาเปรียบเทียบกับสิ่งที่ถูกเปรียบทางภาษาเป็นสิ่งสำคัญ โดยทั่วไปแล้ว มนุษย์จะมีระบบการใช้ภาษาที่เป็นการเปรียบเทียบอย่างอัตโนมัติ โดยไม่รู้ตัวว่ากำลังใช้ภาษาที่เป็นอุปลักษณ์อยู่ ทั้งนี้สะท้อนถึงการรับรู้ การมองโลก ซึ่งสัมพันธ์กับประสบการณ์ต่าง ๆ ของมนุษย์ รวมถึงประสบการณ์ทางร่างกาย ประสบการณ์ทางอารมณ์ความรู้สึก ประสบการณ์ทางสังคม และประสบการณ์ทางวัฒนธรรม เลคอฟฟ์และจอหน์สันได้เรียกการศึกษาอุปลักษณ์ในลักษณะดังกล่าวนี้ว่า “อุปลักษณ์มโนทัศน์” หรือ “มโนอุปลักษณ์” (Conceptual Metaphor) โดยมีลักษณะ 3 รูปแบบ สรุปได้ดังนี้

2.2.1 ความเป็นระบบ (Systematicity)

2.2.2 ความเด่น (Highlighting) กับการซ่อนรูป (Hiding)

2.2.3 การเกาะเกี่ยวความ (Coherence)

2.2.1 ความเป็นระบบ (Systematicity)

เลคอฟฟ์และจอห์นสันได้กล่าวถึงอุปลักษณ์มีลักษณะความเป็นระบบ และสามารถแสดงมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาในสังคมหรือวัฒนธรรมหนึ่ง ๆ ได้อย่างเป็นระบบ ตัวอย่างเช่น เวลาเป็นทรัพย์สินเงินทอง (TIME IS MONEY) เป็นถ้อยคำของคนในสังคมที่ใช้ภาษาอังกฤษ เพื่อเป็นหลักฐานว่าอุปลักษณ์มีปรากฏอยู่ทั่วไปในภาษาชีวิตประจำวันของคนเราและแสดงลักษณะที่มีการเชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ (systematicity) ระหว่างเวลา (TIME) กับทรัพย์สินเงินทอง (MONEY)

TIME IS MONEY

You’re **wasting** my time.

This gadget will **save** you hours.

I don’t **have** the time to **give** you.

How do you **spend** your time these days?

That flat tire **cost** me an hour.

I’ve **invested** a lot of time in her.

I don’t **have enough** time to **spare** for that.

You’re **running out** of time.

Ref. code: 25615706300018ATD

You need to **budget** your time.
Put aside some time for ping pong.
Is that **worth your while**?
Do you **have** much time **left**?
He's living on **borrowed** time.
You don't **use** your time **profitably**.
I **lost** a lot of time when I got sick.
Thank you for your time.

(Lakoff and Johnson, 2003: 7)

จากตัวอย่างข้างต้นดังกล่าวจะได้เห็นว่า ผู้ใช้ภาษาอังกฤษมักจะมีมโนทัศน์ต่อเวลา (TIME) ว่า มีลักษณะบางส่วนเหมือนกับทรัพย์สินเงินทอง (MONEY) เราจึงสามารถเข้าใจได้ว่ามโนทัศน์เกี่ยวกับทรัพย์สินเงินทอง (MONEY) สามารถถูกนำมาใช้ในบริบทเกี่ยวกับเวลา (TIME) อย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ และสะท้อนให้เห็นมุมมองความคิดของผู้ใช้ภาษาอังกฤษได้ว่า การเปรียบเวลาเป็นทรัพย์สินเงินทองหรือการทำความเข้าใจมโนทัศน์ในเรื่องเวลา (TIME) ว่าเป็นสิ่งที่มีค่า สามารถเอาไปใช้ (spent), สิ้นเปลือง (wasted), งบประมาณ (budgeted), ลงทุน (invested), สูญเสียไป (lost), เก็บ (have) และประหยัด (save) ได้เช่นเดียวกับทรัพย์สินเงินทอง (MONEY)

2.2.2 ความเด่น (Highlighting) กับการซ่อนรูป (Hiding)

การที่อุปลักษณ์มโนทัศน์มีลักษณะความเป็นระบบ (Systematicity) นั้น ทำให้เราสามารถอธิบายลักษณะใดลักษณะหนึ่งของสิ่ง ๆ หนึ่งได้โดยผ่านการทำความเข้าใจอีกสิ่งหนึ่งซึ่งในกระบวนการนี้ ลักษณะบางอย่างที่ปรากฏในระบบมโนทัศน์อาจถูกซ่อนไว้ (hiding) โดยที่ไม่ได้นำลักษณะทุกอย่างมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบ เพียงแต่เน้นย้ำลักษณะบางประการที่โดดเด่นขึ้นมา เพราะฉะนั้นการที่นำคุณสมบัติที่เด่นหรือเหมาะสมมาใช้ในการเปรียบเทียบซึ่งเรียกว่า ความเด่น (highlighting) ก็ถือเป็นลักษณะสำคัญอีกประเภทหนึ่งสำหรับอุปลักษณ์มโนทัศน์ ดังตัวอย่างที่กล่าวมาว่า การโต้แย้งเป็นสงคราม (ARGUMENT IS WAR) ในขณะที่เราต้องการจะกล่าวถึงการโต้แย้งมีกระบวนการโต้ตอบและอภิปรายอย่างรุนแรง เราอาจสังเกตแค่ว่า ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตั้งใจจะโจมตีทุกจุดอ่อนของฝ่ายตรงกันข้ามเพียงอย่างเดียว ส่วนการโต้แย้งก็มีลักษณะที่เป็นการร่วมมือถูกซ่อนรูป (hiding) ไว้และถูกละเลยไป

หลังจากอธิบายลักษณะที่เป็นความเด่น (highlighting) ของอุปลักษณ์ได้อย่างชัดเจนแล้ว ยังมีอีกตัวอย่างเกี่ยวกับ "conduit metaphor" สามารถแสดงลักษณะแบบนี้ให้ดียิ่งขึ้น ดังอุปลักษณ์แบบซับซ้อนที่ใช้ในภาษาโดยทั่วไป 3 ประเภทต่อไปนี้

Ref. code: 25615706300018ATD

a. IDEAS (Or MEANINGS) ARE OBJECTS

(ความคิดหรือความหมายเป็นวัตถุสิ่งของ)

b. LINGUISTIC EXPRESSIONS ARE CONTAINERS

(การแสดงความคิดทางภาษาเป็นภาชนะ)

c. COMMUNICATION IS SENDING

(การสื่อสารเป็นการส่งออกไป)

กล่าวได้ว่า ผู้ส่งสารนำความคิด (สิ่งของ) ไปวางไว้ที่ภาษา (ภาชนะ) แล้วส่งไปยังผู้รับสารโดยผ่านท่อ (conduit) หลังจากนั้นผู้รับสารจะหยิบความคิด (สิ่งของ) จากภาษา (ภาชนะ) มา ซึ่งอุปลักษณ์สามประเภทดังกล่าวเป็นส่วนประกอบสำคัญของ “conduit metaphor” และการใช้อุปลักษณ์เหล่านี้ปรากฏอยู่ทั่วไปในภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันของเรา โดยมีตัวอย่างดังนี้

The CONDUIT Metaphor

It's hard to **get** that idea **across to** him.
I **gave** you that idea.
Your reasons came **through** to us.
It's difficult to put my ideas **into** words.
When you **have** a good idea, try to **capture** it immediately in words.
Try to **pack** more thought **into** fewer words.
You can't simply **stuff** ideas **into** a sentence any old way.
The meaning is right there **in** the words.
Don't **force** your meanings **into** the wrong words.
His words **carry** little meaning.
The introduction **has** a great deal of thought **content**.
Your words seem **hollow**.
The sentence is **without** meaning.
The idea is **buried in** terribly dense paragraphs.

(Lakoff and Johnson, 2003 : 12)

เลคอฟฟ์และจอห์นสันได้อธิบายว่า รูปภาษา หรือประโยคที่ใช้ในการแสดงความคิดเป็นภาชนะของความหมาย (LINGUISTIC EXPRESSIONS ARE CONTAINERS FOR MEANING) มีความหมายในตัวอยู่แล้ว หรือว่าเป็นความหมายเชิงวัตถุวิสัย กล่าวคือ ผู้รับสารสามารถเข้าใจความหมายของประโยคเหล่านี้ โดยที่ไม่จำเป็นต้องอาศัยบริบทต่าง ๆ แต่ “conduit metaphor” ก็ไม่สามารถนำมาอธิบายทุกประโยคที่ใช้ในการสื่อสาร การพิจารณาความหมายของบางประโยคจำเป็น

Ref. code: 25615706300018ATD

ต้องขึ้นอยู่กับบริบทต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น Please sit in the apple juice seat. (กรุณานั่งอยู่ที่นั่งน้ำแอปเปิล) ผู้ฟังไม่สามารถเข้าใจความหมายของประโยคนี้ได้หากไม่มีบริบท แต่เวลาประโยคนี้ใช้ในเฉพาะเหตุการณ์ว่ามีน้ำแอปเปิลวางไว้บนโต๊ะใดโต๊ะหนึ่งในร้านอาหาร ผู้ฟังก็สามารถเข้าใจ apple juice seat (ที่นั่งน้ำแอปเปิล) คืออะไร

2.2.3 การเกาะเกี่ยวความ (Coherence)

โครงสร้างอุปลักษณ์มโนทัศน์มีลักษณะความเกี่ยวโยงกันและกันอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งไม่ใช่ปรากฏการณ์เกิดขึ้นโดยบังเอิญ แต่ก็มีการใช้ภาษาเชิงเปรียบเทียบบางอย่างที่ใช้ชีวิตประจำวันดูเหมือนว่าอาจไม่ได้สอดคล้องกับลักษณะนี้ทุกครั้ง ตัวอย่างเช่น

a. (1) In the weeks **ahead of** us... (อนาคต)

(2) That's all **behind** us now. (อดีต)

b. (1) In the **following** weeks ... (อนาคต)

(2) In the **preceding** weeks... (อดีต)

(Lakoff and Johnson, 2003 : 41-42)

จากตัวอย่างประโยค a และ b จะเห็นได้ว่า การใช้อุปลักษณ์ทิศทางเพื่อแสดงการเปลี่ยนแปลงของเวลาดูเหมือนขัดแย้งกัน ในประโยค a สัปดาห์ที่อยู่หน้าเราเป็นอนาคต และสิ่งที่อยู่หลังเราเป็นอดีต ในประโยค b จะมีลักษณะสลับกันไป แต่โดยความเป็นจริงตัวอย่างทั้งสองนี้ก็สัมพันธ์กับลักษณะความเกี่ยวโยงด้วยเช่นกัน เพียงแต่สิ่งที่เอามาเป็นตัวตั้งหรือมุมมองไม่เหมือนกัน กล่าวคือ ประโยค a ใช้อุปลักษณ์เวลาเป็นสิ่งเคลื่อนที่ (TIME IS A MOVING OBJECT) ซึ่งทิศทางการเคลื่อนไหวของเวลาที่ไปสู่ในอนาคตเป็นข้างหน้า ส่วนเวลาที่ผ่านไปแล้วเป็นข้างหลัง แต่สำหรับประโยค b จะเป็นไปตามอุปลักษณ์ TIME IS STATIONARY AND WE MOVE THROUGH IT โดยมีลักษณะที่ว่าเวลาอยู่นิ่ง เราเคลื่อนที่ผ่านจากเวลา ซึ่งส่วนที่เราเดินผ่านไปแล้วเป็นข้างหลัง และส่วนที่ยังเคลื่อนไม่ถึงเป็นข้างหน้า นอกจากนี้ ยังมีการยกตัวอย่างเพิ่มเติมเพื่อแสดงความแตกต่างระหว่างอุปลักษณ์สองประเภทข้างต้นที่ประยุกต์ใช้ในการกล่าวถึงเรื่อง “หน้า-หลัง” ได้ชัดเจนขึ้น ดังนี้

TIME IS A MOVING OBJECT

Coming up in the weeks ahead ...

I look forward to the arrival of Christmas.

Before us is a great opportunity, and we don't want it to pass us by.

TIME IS STATIONARY AND WE MOVE THROUGH IT

As we go through the years,. ..

As we go further into the 1980s, .. .

Ref. code: 25615706300018ATD

We're approaching the end of the year.

(Lakoff and Johnson, 2003 : 42-44)

ตัวอย่างดังกล่าวอธิบายเรื่องการที่เวลาผ่านไปในสองกรณี ได้แก่ (1) เรื่องเวลาเป็นสิ่งเคลื่อนที่แต่เรายังคงที่ (2) เราเคลื่อนที่ไปยังเวลา แต่เวลาอยู่นิ่ง ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าเรื่องการเคลื่อนที่มีลักษณะเคลื่อนที่แบบสัมพัทธ์ (relative motion) แต่อย่างไรก็ตามอนาคตจะอยู่หน้าเราและอดีตอยู่หลังเราเสมอ กล่าวคือ อุปลักษณ์เชิงเปรียบเทียบทั้งสองต่างก็อธิบายถึงกระบวนการที่เวลาเคลื่อนที่ผ่านจากข้างหน้าจนถึงข้างหลังของเรา แม้กระทั่งด้วยวิธีการแสดงออกต่างกัน

ถึงแม้ว่ามโนทัศน์ทั้ง 2 มโนทัศน์นี้จะไม่สอดคล้องกัน แต่ความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณ์มีความเชื่อมโยงซึ่งกันและกันจากการเป็นหมวดย่อยในหมวดใหญ่เดียวกันและมีความสัมพันธ์แบบขยายความ (entailment) ร่วมกัน เพราะฉะนั้นอุปลักษณ์ที่มีลักษณะความเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน แต่ที่ไม่ใช่ความสอดคล้องกันเนื่องจากอุปลักษณ์ทั้งสองเป็นคนละอุปลักษณ์กัน หมวดย่อยในแต่ละอุปลักษณ์อาจมีบางประการที่เกี่ยวโยงกัน แต่ไม่ได้เหมือนกันโดยสิ้นเชิง นอกจากนี้ยังมีตัวอย่างอุปลักษณ์ความรักเป็นการเดินทาง (LOVE IS A JOURNEY) เพื่อแสดงอุปลักษณ์มีลักษณะการเกาะเกี่ยวความ (Coherence) ได้อีกด้วย (Lakoff and Johnson, 2003 : 42-44) จากตัวอย่างของมโนทัศน์ความรักเป็นการเดินทาง (LOVE IS A JOURNEY) จะพบการเดินทางหลายลักษณะทั้งทางรถ รถไฟ และเรือเดินสมุทร

กล่าวได้ว่า ตัวอย่างอุปลักษณ์ความรักเป็นการเดินทาง (LOVE IS A JOURNEY) ของผู้ใช้ภาษาอังกฤษมีระบบมโนทัศน์ต่อความรัก (LOVE) ว่าการเดินทางมีหลากหลายลักษณะทั้งทางรถ รถไฟ หรือเรือเดินสมุทร จะเห็นได้ว่า อุปลักษณ์ที่นำเอาการเดินทาง (JOURNEY) มาใช้ในเชิงเปรียบเทียบนั้นมีการเดินทางหลายลักษณะ แต่มีความเชื่อมโยงกันเพียงอย่างเดียวคือ ทั้งหมดนี้เป็นอุปลักษณ์การเดินทาง (JOURNEY) เท่านั้น ส่วนอุปลักษณ์เวลาเป็นสิ่งเคลื่อนที่ (TIME IS A MOVING OBJECT) ก็มีลักษณะคล้ายคลึงกัน กล่าวคือเวลา (TIME) มีลักษณะการเคลื่อนที่คล้ายกับวัตถุหลายลักษณะ เช่น time flies, time creeps along, time speeds by ฯลฯ แต่สิ่งที่น่าสังเกตก็คือวิธีการเคลื่อนที่ทั้งหลายนั้นไม่เหมือนกันแต่มีลักษณะเกี่ยวโยงกัน เพื่อแสดงระบบมโนทัศน์ของอุปลักษณ์เวลาเป็นสิ่งเคลื่อนที่ (TIME IS A MOVING OBJECT) นั่นก็คือ เวลาเคลื่อนที่ผ่านไปนั่นเอง

เลคอฟฟ์และจอห์นสัน (Lakoff and Johnson, 2003) นอกจากเสนอความเห็นเกี่ยวกับอุปลักษณ์ที่แตกต่างจากแนวคิดแบบดั้งเดิม ซึ่งต้องสัมพันธ์กับระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาด้วยดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังได้จำแนกประเภทของอุปลักษณ์มโนทัศน์ตามแนวคิดภาษาศาสตร์ปริชานออกมาเป็น 3 ประเภท[3] ดังนี้

---

[3] การแปลคำศัพท์เฉพาะสามคำนี้ใช้ตามงานวิจัยของคยอง อึน ปาร์ค (Kyung Eun Park, 2554)

Ref. code: 25615706300018ATD

(1) อุปลักษณ์เชิงโครงสร้าง (Structural Metaphors)

(2) อุปลักษณ์เชิงทิศทาง (Orientational Metaphors)

(3) อุปลักษณ์เชิงภวสัมพันธ์ (Ontological Metaphors)

(1) อุปลักษณ์เชิงโครงสร้าง (Structural Metaphors)

อุปลักษณ์เชิงโครงสร้าง (Structural Metaphors) เป็นอุปลักษณ์มโนทัศน์ที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่นำมาเปรียบเทียบกับสิ่งที่ถูกเปรียบ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสองส่วนในการเปรียบเทียบที่มีลักษณะเกี่ยวโยงระหว่างกันอย่างเป็นระบบดังตัวอย่างที่กล่าวมาว่า เวลาเป็นทรัพย์สินเงินทอง (TIME IS MONEY) แสดงลักษณะและองค์ประกอบที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบระหว่างเวลา (TIME) และทรัพย์สินเงินทอง (MONEY)

นอกจากนี้ รูปภาษาที่ใช้ในอุปลักษณ์ความคิดเป็นอาหาร (IDEAS ARE FOOD) ยังสามารถนำมาอธิบายอุปลักษณ์เชิงโครงสร้าง (Structural Metaphors) ได้เช่นกัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

IDEAS ARE FOOD

What he said **left a had taste in my mouth**. .....

There are too many facts here for me to **digest** them all.

I just can't **swallow** that claim.

That argument **smells fishy**. .....

That's **food for thought**.

He's a **voracious** reader.

We don't need to **spoon-feed** our students. .....

This is the **meaty** part of the paper.

Let that idea **jell** for a while.

That idea has been **fermenting** for years.

(Lakoff and Johnson, 2003 : 47)

ตัวอย่างข้างต้นสามารถแสดงระบบมโนทัศน์เรื่องความคิด (IDEAS) สำหรับผู้ใช้ภาษาอังกฤษว่า มีลักษณะบางส่วนเหมือนกับอาหาร (FOOD) เราจึงสามารถเข้าใจได้ว่ามโนทัศน์อาหาร (FOOD) สามารถถูกนำมาใช้ในบริบทเกี่ยวกับความคิด (IDEAS) อย่างเป็นระบบ กล่าวคือมีการเชื่อมโยงระบบความหมายที่สัมพันธ์กันระหว่างองค์ประกอบและโครงสร้างของความคิด (IDEAS) กับอาหาร (FOOD) อย่างเป็นระบบ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ความคิด (IDEAS) เป็นสิ่งที่มีทั้งกลิ่น

Ref. code: 25615706300018ATD

และถูกชิมรสชาติ รวมทั้งสามารถเอามากิน กลืน และแบ่งย่อยได้ ตลอดจนมีองค์ประกอบเช่นเดียวกับอาหาร (FOOD)

(2) อุปลักษณ์ทิศทาง (Orientational Metaphors)

อุปลักษณ์ทิศทาง (Orientational Metaphors) เป็นรูปแบบอุปลักษณ์อีกรูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจ โดยใช้คำที่มีความหมายบ่งบอกทิศทาง เช่น คำบอกทิศทางขึ้น-ลง (up-down) เข้า-ออก (in-out) หน้า-หลัง (front-back) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่แตกต่างกันในแต่ละวัฒนธรรมและประสบการณ์ที่พบในชีวิตประจำวันทั่วไป นอกจากนี้ เลคอฟฟ์และจอห์นสัน (Lakoff and Johnson, 2003: 15-16) ยังมีความเห็นว่า อุปลักษณ์ทิศทาง (Orientational Metaphors) เกี่ยวข้องกับประสบการณ์พื้นฐานทั้งประสบการณ์ทางร่างกาย และประสบการณ์ที่มาจากการดำรงชีวิตของคนในสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งเลคอฟฟ์และจอห์นสัน (Lakoff and Johnson, 2003 : 15) ได้ยึดหลักกายภาพทางร่างกายเป็นพื้นฐาน (physical basis) ในการวิเคราะห์ว่า การเจ็บไข้ได้ป่วยหรือโรคร้ายแรงเป็นสาเหตุที่ทำให้คนเราต้องนอนลง และเมื่อเราเสียชีวิตร่างกายคนเราจะถูกจัดให้อยู่ในสภาพนอนราบ ซึ่งเป็นเรื่องของอุปลักษณ์ที่แสดงให้เห็นทิศทางว่าคนในสังคมมีความคิดเกี่ยวกับสุขภาพและการเจ็บป่วยในชีวิตประจำวันนั้นเป็นไปตามทิศทางขึ้นและลง และจากตัวอย่างดังกล่าวสามารถแสดงให้เห็นว่าอุปลักษณ์นั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์พื้นฐานในการดำเนินชีวิตของคนในสังคม

นอกจากนี้ เลคอฟฟ์และจอห์นสัน (Lakoff and Johnson, 2003: 16) ได้กล่าวถึงการใช้อุปลักษณ์ทิศทางนั้นยังสามารถแสดงถึงปัจจัยทางสังคมและกายภาพทางร่างกายเป็นพื้นฐาน (social and physical basis) ซึ่งผู้ใช้ภาษาอังกฤษมีมโนทัศน์ว่า ฐานะสูงคือขึ้น (HIGH STATUS IS UP) การมีฐานะอย่างสูงส่งทางสังคมเปรียบได้กับตำแหน่งของร่างกายอยู่ระดับสูง ซึ่งแสดงได้ด้วยรูปภาษา เช่น He has a lofty position. (เขามีตำแหน่งสูงส่ง) และ He's at the peak of his career. (เขากำลังอยู่ที่จุดสูงสุดในอาชีพของเขา) ในทิศทางตรงกันข้ามมีมโนทัศน์ที่แสดงออกมาว่า ฐานะต่ำคือลง (LOW STATUS IS DOWN) การมีฐานะทางสังคมต่ำต้อยเป็นตำแหน่งของร่างกายอยู่ระดับต่ำดังรูปภาษาที่แสดงในประโยค He's at the bottom of the social hierarchy. (เขาเป็นคนที่อยู่ด้านล่างของระดับชั้นทางสังคม) เป็นต้น

(3) อุปลักษณ์เชิงภวสัมพันธ์ (Ontological Metaphors)[4]

[4] คำว่า “อุปลักษณ์เชิงภวสัมพันธ์ (Ontological Metaphors)” ใช้ครั้งแรกในงานวิจัยของชัชวดี ศรลัมพ์ (2550)

Ref. code: 25615706300018ATD

อุปลักษณ์เชิงทิศทางดังที่กล่าวไว้ข้างต้นได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงลักษณะของอุปลักษณ์ที่ใช้ในชีวิตประจำวันค่อนข้างน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับอุปลักษณ์เชิงภวสัมพันธ์ (Ontological Metaphors) เนื่องจากมนุษย์มีการปฏิสัมพันธ์กับสรรพสิ่งหลากหลายที่อยู่รอบตัว ซึ่งนอกจากเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ได้รับประสบการณ์จากการปฏิสัมพันธ์กับสิ่ง ๆ หนึ่งแล้ว ยังสามารถนำประสบการณ์เหล่านี้มาใช้ในการทำความเข้าใจอีกสิ่งหนึ่งได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นประสบการณ์ทางร่างกาย ดังนั้น อุปลักษณ์เชิงภวสัมพันธ์ (Ontological Metaphors) จึงเป็นการเปรียบแสดงลักษณะของสิ่งที่เป็นนามธรรมโดยใช้สิ่งที่เป็นรูปธรรม กล่าวคือ เป็นอุปลักษณ์มโนทัศน์แบบการนำสิ่งที่มีตัวตนหรือสิ่งที่เป็นรูปธรรมมาใช้เปรียบเทียบกับสิ่งที่เป็นนามธรรมหรือสิ่งที่ไม่มีตัวตนชัดเจนซึ่งนึกมองเห็นภาพได้ยาก เพื่อให้เข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมนั้นได้ชัดเจนง่ายขึ้น เช่น

THE MIND IS A MACHINE

We're still trying to **grind out** the solution to this equation.

My mind just isn't **operating** today.

Boy, the **wheels** are turning now!

I'm a little **rusty** today.

We've been working on this problem all day and now we're **running out of** steam.

THE MIND IS A BRITTLE OBJECT

Her ego is very **fragile.**

You have to **handle him with** care since his wife's death.

He **broke** under cross-examination.

She is easily **crushed**.

The experience **shattered him**.

I'm going to **pieces**.

His mind **snapped**.

(Lakoff and Johnson, 2003 : 27-28)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า การใช้อุปลักษณ์เชิงภวสัมพันธ์ มักจะอาศัยโครงสร้างประโยคแบบ “สิ่งที่เป็นนามธรรม คือ อีกสิ่งหนึ่งที่เราจับต้องสัมผัสได้” ซึ่งการใช้อุปลักษณ์เชิงภวสัมพันธ์ (Ontological Metaphors) มักปรากฏสองส่วนทั้งสิ่งที่ถูกเปรียบและสิ่งที่นำมาเปรียบเทียบในเวลาเดียวกัน เช่น ความคิด (mind) เป็นสิ่งที่ถูกเปรียบที่มีลักษณะที่เป็นนามธรรม ส่วนเครื่องจักร (machine) และสิ่งที่แตกง่าย (britte object) มีลักษณะที่เป็นรูปธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่มีตัวตน

Ref. code: 25615706300018ATD

ทำให้มนุษย์สามารถจับต้องและมองเห็นได้ ตัวอย่ างทั้งสองนี้ต่างก็มีที่มาจากอุปลักษณ์ความคิดเป็นสิ่งมีตัวตน (THE MIND IS AN ENTITY) ซึ่งนำความคิด (MIND) ไปเปรียบกับสรรพสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรม เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงระบบมโนทัศน์เกี่ยวกับประสบการณ์ทางจิตใจหลากหลายด้านของผู้ใช้ภาษาในสังคม ต่างกันตรงที่ว่า การเปรียบความคิด (MIND) เป็นสิ่งที่แตกง่าย (britte object) แสดงความหมายค่อนข้างจำกัด และพิจารณาถึงเรื่องเกี่ยวกับความแข็งแกร่งทางด้านจิตใจ (psychological strength) เพียงเท่านั้น แต่ในกรณีที่นำความคิด (MIND) ไปเปรียบกับเครื่องจักร (machine) จะสามารถแสดงความหมายในวงกว้างกว่าไม่ว่าจะเป็นลักษณะรูปร่าง ส่วนประกอบ หรือหน้าที่การทำงาน รวมทั้งเงื่อนไขสำหรับการปฏิบัติงาน เป็นต้น

นอกเหนือจากนี้ อุปลักษณ์ภาชนะ (Container Metaphor) เป็นประเภทย่อยของอุปลักษณ์ที่มีความคล้ายคลึงกับอุปลักษณ์เชิงภวสัมพันธ์ (Ontological Metaphors) ภาชนะเป็นสิ่งที่มีลักษณะการแบ่งขอบเขตได้ชัดเจนมาก ซึ่งมี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ภายใน (interior) ภายนอก (exterior) และเส้นแบ่งเขตหรือขอบเขต (boundary) เลคอฟฟ์และจอห์นสันจึงนำลักษณะของภาชนะมาประยุกต์ใช้ในการมองโลก โดยมีความเห็นว่าสรรพสิ่งต่าง ๆ ในโลกไม่ว่าจะเป็นอาณาเขต สิ่งของ รวมทั้งห้องหรือบ้านเรือน ตลอดจนร่างกายของมนุษย์ต่างก็มีลักษณะคล้ายคลึงกับภาชนะ หรือยิ่งไปกว่านั้นการที่มองสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น ลานสายตา (Visual field) เหตุการณ์ (Events) การกระทำ (actions) กิจกรรม (activities) สถานการณ์ (states) ฯลฯ ล้วนเป็นสิ่งที่มีขอบเขตชัดเจนที่แยกจากสิ่งอื่นในโลก และมีลักษณะเป็นเหมือนภาชนะที่มีการเข้าออกของข้อมูลเนื้อหา มีข้างนอกและข้างใน และมีองค์ประกอบอยู่ภายใน ผู้ใช้ภาษาอั งกฤษมักจะเปรียบเทียบกิจกรรมการวิ่งแข่ง (race) ความรัก (love) อุปสรรค (trouble) และความเศร้าใจ (depression) เป็นวัตถุภาชนะ (container object) โดยที่มีข้างนอกและข้างใน ซึ่งสามารถเข้า (in/fell into) และออกจาก (out of) ภาชนะได้ (Lakoff and Johnson, 2003: 31)

จากการที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า อุปลักษณ์มโนทัศน์จึงเป็นการศึกษาการใช้อุปลักษณ์ในชีวิตประจำวันของคนในสังคม โดยแสดงการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง ซึ่งผ่านกระบวนการถ่ายโยงความหมายจากความหมายต้นทางที่เป็นรูปธรรมไปสู่ความหมายปลายทางที่เป็นนามธรรม ทั้งนี้สามารถบอกให้รู้ว่าผู้ใช้ภาษาในสังคมนั้น ๆ มีระบบความคิดเป็นอย่างไร ซึ่งทำให้เราสามารถเข้าใจชีวิตและระบบมโนทัศน์ของคนในสังคมนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี

2.3 มโนทัศน์ตามแนวทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน

การศึกษาเรื่องมโนทัศน์ (concept) เป็นเรื่องที่น่าสนใจและได้รับการศึกษาค้นคว้าอย่างกว้างขวางนับตั้งแต่ศตวรรษที่สิบเก้าจนถึงปัจจุบัน ทั้งในด้านจิตวิทยา ปรัชญาและภาษาศาสตร์

Ref. code: 25615706300018ATD

เป็นต้น โดยในระยะเริ่มแรก นักภาษาศาสตร์ที่ยึดถือทฤษฎีการอ้างถึง (Referential Theory) พยายามอธิบายมโนทัศน์ตามแนววัตถุวิสัย (objectivism) ซึ่งถือว่า สรรพสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโลกมีคุณสมบัติแห่งตน โดยมิได้ขึ้นอยู่กับการรับรู้หรือการพิจารณาของผู้ใด และถูกแยกออกจากตัวมนุษย์

แต่นักภาษาศาสตร์ปริชานมีความเห็นเกี่ยวกับมโนทัศน์แตกต่างจากแนวคิดวัตถุวิสัย โดยเชื่อว่ามโนทัศน์กับมนุษย์มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดเนื่องด้วยเหตุว่ามโนทัศน์เกิดจากความคิดของมนุษย์และเป็นสิ่งที่ถูกมนุษย์สร้างขึ้นมาเอง โดยอาศัยประสบการณ์ทางร่างกาย ดังนั้นมโนทัศน์จึงแยกออกจากตัวมนุษย์ไม่ได้ และมีลักษณะความเป็นอัตวิสัย (subjective)

นักภาษาศาสตร์แลงแอกเคอร์ (Langacker, 1987) ซึ่งเป็นหนึ่งในผู้ริเริ่มภาษาศาสตร์ปริชานมีความเห็นว่า ความหมายเป็นตัวแทนของมโนทัศน์ หากมีมโนทัศน์เมื่อใดแสดงว่าต้องมีความหมายในภาษา กล่าวคือความหมายเป็นสิ่งที่ถูกมนุษย์สร้างรูปขึ้นในระบบปริชาน (embodied) โดยอาศัยประสบการณ์ทางร่างกาย (bodily experience) การสร้างรูปทางภาษาไม่เพียงแต่เป็นกระบวนการที่สร้างมโนทัศน์ แต่ยังเป็นกระบวนการทางปริชาน ส่วนมโนทัศน์นั้นประกอบด้วยปัจจัย 2 ปัจจัย ได้แก่ ขอบเขตมโนทัศน์ทางปริชาน (cognitive domain) และภาพในใจ (image) สำหรับขอบเขตมโนทัศน์ทางปริชาน (cognitive domain) นั้นเป็นแหล่งรวมมโนทัศน์ ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ทางร่างกายของมนุษย์ที่มีการปฏิสัมพันธ์กับโลก ไม่ว่าจะเป็นความรู้สึกแบบพื้นฐาน หรือระบบความรู้ที่ซับซ้อนก็ตาม ส่วนภาพในใจ (image) ในที่นี้ หมายความถึงวิธีการเข้าใจสรรพสิ่งต่าง ๆ และความหมายของภาษา ซึ่งสัมพันธ์กับมุมมอง (perspective) และการให้ความสำคัญต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (foregrounding) เป็นต้น กล่าวคือ วิธีการเข้าใจความหมายของคำ หรือความหมายของประโยคต่างกันจะมีผลต่อภาพที่เกิดขึ้นในสมองของมนุษย์หรือว่ามโนทัศน์ต่างกัน

อย่างไรก็ดี จากการอธิบายความเห็นของแลงแอกเคอร์ (Langacker, 1987) แสดงให้เห็นว่า ภาษาหรือแม้กระทั่งความหมายของภาษาสัมพันธ์กับมโนทัศน์อย่างแยกออกจากกันไม่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับพาล์มเมอร์ (Palmer, 1983: 27 อ้างใน กรกนก รัมมะอัตถ์, 2556: 14) ที่ได้กล่าวเกี่ยวกับมโนทัศน์ว่า ที่ใดมีคำที่นั่นย่อมมีมโนทัศน์ และมโนทัศน์ก็คือความหมายของคำนั้น ๆ

มโนทัศน์ไม่ได้เกี่ยวข้องกับความหมายเพียงอย่างเดียวแต่ยังสัมพันธ์กับความคิดของมนุษย์ด้วย ซึ่งในทำนองเดียวกันกับที่บราวน์ (Brown, 2006) กล่าวไว้ว่า มโนทัศน์โดยทั่วไปแล้วถูกมองว่าเป็นภาพรวมการแสดงผลในสมองของมนุษย์ที่สั่งสมจากสรรพสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว ซึ่งจัดอยู่ในมิติทางความคิด โดยไม่ใช่ความหมายของคำหรือความหมายของประโยคเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังคำนึงถึงระบบความคิดของคนในสังคมอีกด้วย นอกจากนี้ เอฟแวนส์ และกรีน (Evans and Green, 2006: 38) ยังอธิบายเสริมว่า กระบวนการที่มีมโนทัศน์เกิดขึ้นนั้นไม่ใช่เกี่ยวกับเรื่องภาษาเพียงอย่างเดียว แต่เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในสมองของมนุษย์ โดยรวบรวมความรู้และความคิดจากการปฏิสัมพันธ์และประสบการณ์ต่าง ๆ ของมนุษย์กับสรรพสิ่งต่าง ๆ ในโลก ซึ่งวิธีการสร้างมโนทัศน์

Ref. code: 25615706300018ATD

หรือความหมายนั้นที่เรียกว่ากระบวนการสร้างมโนทัศน์ ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนจากนักภาษาศาสตร์อีกหลายท่านที่มีความเห็นเกี่ยวกับมโนทัศน์ว่า มโนทัศน์ เป็นตัวแทนทางความคิด เป็นผลจากการรับรู้สรรพสิ่งต่าง ๆ ที่มีคุณสมบัติเป็นของตัวเอง โดยอาศัยโครงสร้างการจัดกลุ่มเป็นปัจจัยพื้นฐาน

ส่วนกระบวนการสร้างมโนทัศน์นั้นเป็นกระบวนการทางความคิดจากความเป็นรูปธรรมไปสู่ความเป็นนามธรรม ทำให้สัญลักษณ์ทางภาษามีความหมาย และขยายความหมายได้อย่างต่อเนื่อง การศึกษาเรื่องมโนทัศน์ตามแนวคิดภาษาศาสตร์ปริชานส่วนมากจะเน้นไปในทางการวิเคราะห์กลไกหรือเครื่องมือทางปริชานที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์การขยายความหมาย เพื่อให้เข้าใจความซับซ้อนของมโนทัศน์ และความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับระบบความคิดที่สะท้อนจากผู้ใช้ภาษาได้อย่างลึกซึ้ง (McShane, 1991; Ungerer and Schmid, 2006; Evans, 2007)

ตามแนวคิดทฤษฎีของเลคอฟฟ์และจอห์นสัน (Lakoff and Johnson, 1980; 2003) อุปลักษณ์มโนทัศน์ถือเป็นกลไกทางปริชานที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นในความคิดของมนุษย์ และสามารถสะท้อนให้เห็นถึงมโนทัศน์ ซึ่งเป็นความคิดรวบยอดสำหรับมนุษย์เราในการทำความเข้าใจสรรพสิ่งต่าง ๆ จากสิ่งที่เป็นรูปธรรมที่อยู่รอบตัวเรานำไปสู่สิ่งที่เป็นนามธรรมไกลตัว นอกเหนือจากนี้ เลคอฟฟ์และจอห์นสัน (Lakoff and Johnson, 1980; 2003) ยังได้กล่าวถึงความสำคัญของระบบมโนทัศน์ว่า เป็นระบบที่ทำให้มนุษย์สามารถคิดและทำสิ่งต่าง ๆ ได้ ซึ่งล้วนมีพื้นฐานมาจากอุปลักษณ์ทั้งสิ้น ระบบการสร้างมโนทัศน์ของคนเราจึงเป็นระบบที่ต้องพึ่งพากระบวนการทางอุปลักษณ์ และเชื่อว่าอุปลักษณ์เป็นกลไกทางปริชานขั้นพื้นฐานที่สุดในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ กล่าวคืออุปลักษณ์เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับ “ความคิด” (thought) โดยไม่ได้จำกัดเพียงเรื่องของภาษาหรือเกี่ยวข้องกับคำเท่านั้น แต่การใช้ภาษาในชีวิตประจำวันของผู้ใช้มักจะอยู่ในรูปแบบของการเปรียบเทียบ ดังนั้น ระบบความคิดหรือระบบมโนทัศน์ และการมองโลกของมนุษย์นั้นสามารถสะท้อนให้เห็นได้จากการใช้อุปลักษณ์ ซึ่งมนุษย์จะมีระบบการใช้ภาษาที่เป็นการเปรียบเทียบอย่างอัตโนมัติ โดยไม่รู้ตัวว่ากำลังใช้ภาษาที่เป็นอุปลักษณ์ ส่วนปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมก็มีอิทธิพลต่อมโนทัศน์ของมนุษย์อีกด้วย

เลคอฟฟ์และจอห์นสัน (Lakoff and Johnson, 1980) ยังให้ความสำคัญกับโครงสร้างทางมโนทัศน์ (conceptual structure) ซึ่งเป็นภาพสะท้อนที่เกิดจากการใช้ภาษาของมนุษย์ โดยผ่านกระบวนการที่เรียกว่า “การถ่ายโยง” (mapping) ซึ่งเป็นการจับคู่ระหว่างขอบเขตมโนทัศน์สองขอบเขต คือ ขอบเขตมโนทัศน์ต้นทาง (source domain) กับขอบเขตมโนทัศน์ปลายทาง (target domain) เมื่อมนุษย์พบสิ่งใหม่มักจับคู่โยงกับประสบการณ์ที่มีอยู่แล้วเพื่อให้เข้าใจ “ความหมาย” หรือมโนทัศน์ที่พบใหม่ ซึ่งโครงสร้างทางมโนทัศน์ดังกล่าวนี้เรียกว่า โครงสร้างแบบอุปลักษณ์ (metaphorical structure) และถือเป็นหนึ่งในสองโครงสร้างทางมโนทัศน์ที่เลคอฟฟ์และจอห์นสันเสนอไว้ในหนังสือ “Metaphor We Live By” ส่วนโครงสร้างทางมโนทัศน์อีกประเภทหนึ่ง คือ

Ref. code: 25615706300018ATD

โครงสร้างแบบนามนัย (metonymical structure) โครงสร้างนี้มีความคล้ายคลึงกันกับโครงสร้างแบบอุปลักษณ์ในการขยายความหมาย เพียงแต่เป็นวิธีการที่แสดงให้เห็นถึงมโนทัศน์ที่เกิดจากการนำสิ่งหนึ่งไปแทนอีกสิ่งหนึ่งในขอบเขตมโนทัศน์เดียวกันเท่านั้น

อย่างไรก็ตาม มโนทัศน์ไม่ได้เกี่ยวข้องกับความหมายเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่เป็นภาพที่อยู่ในความคิดของแต่ละบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งภาพที่เกิดขึ้นนั้นจะเหมือนหรือแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความรู้และประสบการณ์ในการดำรงชีวิต รวมทั้งสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัว ความจริงแล้วมโนทัศน์มักจะมีลักษณะที่เป็นนามธรรมและมีความสัมพันธ์ระหว่างภาษา ความคิดและประสบการณ์ต่าง ๆ ของมนุษย์ ดังนั้น การศึกษาเรื่องมโนทัศน์ตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน จึงทำให้มนุษย์เราเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและระบบความคิดของมนุษย์ได้ โดยผ่านกลไกทางปริชานประเภทต่าง ๆ ที่เรียกว่าอุปลักษณ์มโนทัศน์ (conceptual metaphor) ที่ปรากฏอยู่ทั่วไปในการใช้ภาษาของมนุษย์ในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ทางภาษาที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการคิดของมนุษย์ในสังคมวัฒนธรรมต่าง ๆ ด้วย

2.4 ผังภาพ (Image Schema)

ผังภาพเป็นโครงสร้างพลวัตที่ปรากฏซ้ำซากอย่างต่อเนื่องกันในกิจกรรมการเคลื่อนไหวและปฏิสัมพันธ์ทางการรับรู้ระหว่างกันของมนุษย์ (Johnson, 1987 : xiv) ซึ่งเป็นโครงสร้างเชิงประสบการณ์โดยรวม (experiential gestalt) ทางความคิด โดยประกอบด้วยองค์ประกอบโครงสร้างพื้นฐาน และความสัมพันธ์เชิงตรรกะภายใน องค์ประกอบเหล่านี้ได้อาศัยความสัมพันธ์ทางตรรกะที่แตกต่างกันในการก่อรูปโครงสร้างนามธรรมทางปริชานหลากหลายประเภท จึงมีบทบาทผลักดันที่สำคัญต่อการก่อสร้างและทำความเข้าใจมโนทัศน์ที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น ดังที่กิ๊บส์และคอลสตัน (Gibbs and Colston, 1995) ได้กล่าวว่า ผังภาพซึ่งประกอบด้วยโครงสร้างภายในนั้นได้ครอบคลุมโครงสร้างจำนวนมากที่ปรากฏอยู่อย่างเป็นสากลในประสบการณ์ของมนุษย์ และสามารถตีแผ่ออกมาด้วยวิธีการอุปลักษณ์ ดังนั้น ผังภาพจึงเป็นการสนับสนุนที่ช่วยให้ผู้คนสามารถเข้าใจมโนทัศน์ที่เป็นนามธรรมมากขึ้น

นอกจากนี้ ผังภาพยังได้นิยามศัพท์ว่าเป็นแบบจำลองเชิงพลวัต (dynamic analog representation) ของความสัมพันธ์ทางพื้นที่ และการเคลื่อนไหวในพื้นที่ (Gibbs and Colston, 1995: 349) ซึ่งผังภาพมักจะเกิดขึ้นจากพฤติกรรมความรับรู้ทางการเคลื่อนไหว อาทิ การจัดการวัตถุ กำหนดทิศทางเชิงพื้นที่ การรับรู้ลำดับเวลาก่อนหลัง การปรับเปลี่ยนจุดโฟกัส (perceptual focus) ตามเป้าหมาย ฯลฯ (Johnson, 1991) มนุษย์มักจะอาศัยประสบการณ์ต่าง ๆ อย่างกิจกรรมทางร่างกาย การจัดการต่อวัตถุ (manipulations obejects) และการปฏิสัมพันธ์ทางการรับรู้ (perceptual

Ref. code: 25615706300018ATD

interactions) ในการเข้าถึงความรู้จนก่อรูปผังภาพในสมอง (Johnson, 1987; Lakoff, 1987; 1990; Tamly, 1988 อ้างใน Gibbs and Colston, 1995) ด้วยเหตุนี้ ตัวเนื้อแท้ของผังภาพจึงไม่ใช่แบบแผนประพจน์ (propositional) และไม่ใช่แบบแผนประโยค (sentential) แต่เป็นประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องอย่างแนบแน่นกับการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหวของร่างกายมนุษย์ที่มีต่อการรับรู้ตำแหน่งพื้นที่ การเคลื่อนไหว และรูปร่างของวัตถุ พร้อมนำประสบการณ์ดังกล่าวปรากฏขึ้นในสมองของผู้คนด้วยรูปแบบแผนภูมิภาพ ดังนั้น เลคอฟฟ์ (Lakoff, 1987) จึงเรียกผังภาพว่าเป็น “ผังภาพแห่งการรับรู้ทางการเคลื่อนไหว” (kinaesthetic image schema) เนื่องจากผังภาพดำรงอยู่ในทุกรูปแบบของการรับรู้ (perceptual modility) จึงมิเพียงแค่ได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์ทางประสาทสัมผัส (sensory experience) เพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ยังเป็นผลลัพธ์ในการทำงานพร้อมกันของการรับรู้ทางประสาทสัมผัสไม่ว่าจะเป็นการรับรู้ทางการมองเห็น การรับรู้ทางการได้ยิน การรับรู้ทางการเคลื่อนไหว หรือการรับรู้ทางการสัมผัส กล่าวคือ ผังภาพสำคัญต่อประสบการณ์ของมนุษย์โดยเฉพาะในประสบการณ์ของมนุษย์จำเป็นต้องมีผังภาพ จึงจะเกิดการประสานกันของความเคลื่อนไหวทางการรับสัมผัส (sensorimotor coordination) (Gibbs and and Colston, 1995) จึงจะสามารถนำประสบการณ์ทางร่างกายและมโนทัศน์ทางนามธรรมเชื่อมโยงต่อกันได้ โดยผังภาพทำให้ประสบการณ์ของมนุษย์มีลักษณะความสอดประสานกัน (coherence) และเป็นลักษณะโครงสร้าง (Johnson, 1987: xiv) หมายถึงเป็นโครงสร้างนามธรรมที่มาจากประสบการณ์ดังกล่าวเพื่อมนุษย์สามารถเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมได้อย่างเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น จนเป็นบทบาทผลักดันอันสำคัญในกระบวนการถ่ายโยงความสัมพันธ์ทางความหมายแบบอุปลักษณ์หรือแบบการเปรียบเทียบของภาษา

กระบวนการกลายเป็นอุปลักษณ์ ถือเป็นกระบวนการถ่ายโยงความสัมพันธ์ทางความหมายจากขอบเขตมโนทัศน์เชิงรูปธรรมที่คุ้นเคยใกล้ตัว ไปสู่ยังขอบเขตมโนทัศน์เชิงนามธรรมที่ซับซ้อนและเป็นนามธรรมมากขึ้น กระบวนการถ่ายโยงความสัมพันธ์ทางความหมายดังกล่าวสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่นกับผังภาพ เนื่องจากการที่โครงสร้างผังภาพที่จัดอยู่ในขอบเขตมโนทัศน์ต้นทางถ่ายโยงไปยังขอบเขตมโนทัศน์ปลายทางจะทำให้ขอบเขตมโนทัศน์ปลายทางถูกมองว่ามีโครงสร้างที่คล้ายคลึงกันกับขอบเขตมโนทัศน์ต้นทาง จนกลายเป็นเหตุผลสำคัญให้เกิดความหมายเชิงอุปลักษณ์ขึ้น ด้วยเหตุนี้ผังภาพจึงเป็นแก่นสำคัญในความเข้าใจอุปลักษณ์ ส่วนการสร้าง และการตีความเกี่ยวกับความหมายเชิงอุปลักษณ์ก็เกิดขึ้นโดยอาศัยการถ่ายโยงของผังภาพนั่นเอง ผังภาพจึงไม่เพียงแค่ให้หลักสำคัญแก่ผู้คนในการเข้าใจมโนทัศน์เชิงนามธรรม แต่ยังเป็นปัจจัยพื้นฐานสำหรับมนุษย์ที่สามารถเข้าใจถึงความหมายเชิงอุปลักษณ์ด้วย ดังตัวอย่างผังภาพภาชนะ (container schema) (Johnson, 1987: 23) ต่อไปนี้

Ref. code: 25615706300018ATD

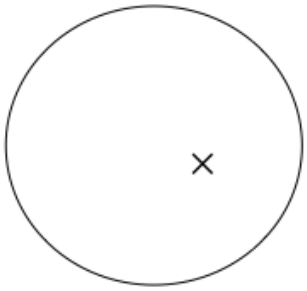

ภาพที่ 2.2 ผังภาพของภาชนะ

พื้นฐานทางกายภาพสำหรับการก่อรูปผังภาพภาชนะ (container schema) ขึ้นมาเกี่ยวโยงไปยังประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์ ซึ่งมนุษย์สามารถรับรู้และสังเกตได้ว่าร่างกายตัวเองเป็นเหมือนภาชนะปิดสามมิติ ภายในภาชนะนี้อุดมไปด้วยอวัยวะภายในต่าง ๆ ของร่างกาย ยามเมื่อผู้คนเคลื่อนย้ายร่างกายเข้าสู่ในอีกพื้นที่สามมิติหนึ่ง อาทิ ห้อง ธนาคาร รถยนย์ ฯลฯ กล่าวได้ว่าสำหรับผู้คนแล้ว สถานที่หรือพื้นที่สามมิติเหล่านี้ก็กลายเป็นอีกภาชนะหนึ่ง อุปลักษณ์ภาชนะเกิดขึ้นโดยมีผังภาพภาชนะเป็นพื้นฐาน อย่างไรก็ดี การที่ได้นำผังภาพภาชนะดังกล่าวมาแผ่ขยายสู่มโนทัศน์เชิงนามธรรมก็จะก่อรูปเป็นความหมายเชิงอุปลักษณ์ ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของลินด์เนอ (Lindner, 1981 อ้างใน Lakoff, 1987: 272) ได้ศึกษาคำกริยาแสดงทิศทางคำว่า “out” ในภาษาอังกฤษ พบว่า คำว่า “out” ไม่เพียงแต่สามารถใช้เป็นคำกริยาเคลื่อนที่จริงอย่างคำว่า “เหยียดออก” (“stretch out”) และ “แผ่ออก” (“spread out”) เท่านั้น แต่ยังสามารถใช้ได้กับคำที่เป็นลักษณะเชิงอุปลักษณ์อย่างคำว่า “คำนวณออก” (“figure out”) และ “คิดออก” (“think out”) ดังที่ลินด์เนอได้สังเกตเห็นว่ามีการใช้อุปลักษณ์มากมายที่สร้างขึ้นบนพื้นฐานแห่งผังภาพภาชนะ เพื่อนำความเข้าใจของผู้คนที่มีต่อสิ่งที่เป็นรูปธรรมอย่างภาชนะมาแผ่ขยายไปยังการทำความเข้าใจมโนทัศน์เชิงนามธรรมยิ่งขึ้น ดังตัวอย่างประโยค “ตื่นรู้ขึ้นจากความเลือนลาง” (“emerging out of a stupor”) ที่ปรากฏออกมาก็คือความหมายเชิงอุปลักษณ์ และไม่ใช่ความนัยที่แถลงออกมาโดยตรง

นอกเหนือจากนี้ โครงสร้างของผังภาพมิใช่เพียงสามารถทำความเข้าใจได้โดยผ่านวิธีการอุปลักษณ์เท่านั้น นักภาษาศาสตร์ปริชาน (Lakoff, 1987; Johnson, 1987; Gibbs and Colston, 1995) ยังมีความเห็นเพิ่มเติมว่า แม้ผังภาพเดียวกันก็ยังสามารถช่วยให้กลไกทางอุปลักษณ์แผ่ขยายไปยังขอบเขตมโนทัศน์ที่ต่างกันได้ จึงจะช่วยเผยให้เห็นถึงกระบวนการคิดของมนุษย์ในการอนุมานและจินตนาการ ตัวอย่างเช่น ผังภาพสมดุล (balance schema) ผู้คนมักจะอาศัยประสบการณ์ในชีวิตประจำวันอันเกี่ยวข้องกับการรักษา และการสูญเสียความสมดุลของร่างกาย การรักษาระบบทางสรีระให้คงอยู่ไว้ และประสบการณ์ทางการทำงานที่สมดุล จนก่อรูปผังภาพสมดุลขึ้นมา ยามเมื่อสมองมนุษย์ประกอบสร้างผังภาพสมดุลขึ้น ผู้คนมักจะนำผังภาพที่มีอยู่ภายในสมองไปใช้ในการ

Ref. code: 25615706300018ATD

ทำความเข้าใจมโนทัศน์ที่ซับซ้อน และเป็นนามธรรมยิ่งขึ้นอย่างไม่รู้ตัว (เช่น สภาพทางจิตใจ และความสัมพันธ์ทางกฎหมาย) รวมทั้งแสดงออกมาด้วยปรากฏการณ์ทางภาษาแบบอุปลักษณ์ (Johnson, 1991 อ้างใน Gibbs and Colston, 1995) กล่าวคือ ผู้คนสามารถอาศัยการทำความเข้าใจเกี่ยวกับความสมดุลทางกายภาพ เพื่อนำไปสู่การตระหนักรู้และเข้าใจมโนทัศน์เรื่องความสมดุลที่ปรากฏในมโนทัศน์นามธรรมที่แตกต่างกัน เช่น บุคลิกภาพที่สมดุล (balanced personalities) มุมมองที่สมดุล (balanced views) ความสมดุลทางตุลาการ (balance of justice) สาเหตุที่ขอบเขตมโนทัศน์ที่แตกต่างกันสามารถใช้คำศัพท์คำว่า “สมดุล” เฉกเช่นเดียวกันได้ เป็นเพราะว่าขอบเขตมโนทัศน์เหล่านี้ล้วนอาศัยผังภาพที่เหมือนกันนั่นก็คือผังภาพสมดุล ซึ่งผังภาพนี้สามารถประกอบสร้างมโนทัศน์ความสมดุลที่อยู่ในขอบเขตมโนทัศน์ที่ต่างกันได้ และสร้างความหมายเชิงเปรียบเทียบที่สัมพันธ์กับผังภาพสมดุลขึ้นมา (Gibbs and Colston, 1995)

ผังภาพมีรูปแบบอันหลากหลาย และครอบคลุมขอบเขตอันกว้างใหญ่ไพศาล โดยผังภาพสามารถแบ่งได้เป็นหลายหมวดหมู่มากมายด้วยมาตรฐานที่ต่างกัน เอฟแวนส์ และกรีน (Evans and Green, 2006: 190) จัดหมวดหมู่และจำแนกประเภทของผังภาพออกเป็น 8 หมวดหมู่หลัก ซึ่งนอกเหนือจากผังภาพสมดุล (BALANCE) และผังภาพภาชนะ (CONTAINER) ที่ได้กล่าวถึงข้างต้นแล้ว ผังภาพยังรวมถึงผังภาพพื้นที่ (SPACE) โดยประกอบด้วย ขึ้น-ลง (up-down), หน้า-หลัง (front-back), ซ้าย-ขวา (left-right), ใกล้-ไกล (near-far), ศูนย์กลาง-ชายขอบ (centre-periphery), การติดต่อ (contact), โดยตรง (straight), แนวดิ่ง (verticality) ฯลฯ และผังภาพเคลื่อนไหว (LOCOMOTION) ผังภาพแรงกำลัง (FORCE) รวมทั้งผังภาพเชิงเดี่ยว/เชิงหลากรูปแบบ (UNITY/MULTIPLICITY) และผังภาพเชิงเอกภาพ (INDENTITY) ตลอดจนผังภาพความเป็นอยู่ (EXISTENCE)

ยิ่งไปกว่านั้น ผังภาพมิได้ดำรงอยู่โดยแยกตัวอย่างคงที่ แต่เชื่อมโยงเข้าด้วยกันโดยผ่านการแปรรูปของผังภาพ (image schema transformations) ที่หลากหลายประเภท สามารถหลอมรวมแปลงเป็นผังภาพที่ซับซ้อน (multi-modal) ยิ่งขึ้นเข้าด้วยกันได้จากผังภาพพื้นฐาน และยังสามารถแปลงจากผังภาพประเภทหนึ่งเป็นอีกผังภาพประเภทหนึ่งได้ด้วย (Lakoff, 1987; Johnson, 1987; Gibbs and Colston, 1995) อีกทั้ง การแปรรูป และการหลอมรวมของผังภาพดังกล่าวยังแสดงหน้าที่สำคัญกรณีที่นำผังภาพมาใช้ในการอธิบายมโนทัศน์ที่เป็นพื้นฐานความหมายของคำศัพท์ด้วย

จอห์นสัน (Johnson, 1987 อ้างใน Evans and Green, 2006: 187-190) ได้วิเคราะห์ผังภาพแรงกำลัง (FORCE schema) ซึ่งเป็นโครงสร้างผังภาพแบบองค์รวมที่พบบ่อยในประสบการณ์ของมนุษย์ โดยพฤติกรรม “การออกแรง” (FORCE) ตามการตระหนักรู้ของมนุษย์เกี่ยวเนื่องกับปัจจัยสำคัญที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างมากมาย อย่างไรก็ตาม จอห์นสันได้สรุปผังภาพที่สำคัญที่สุด 7 ประเภทที่แสดงถึงโครงสร้างผังภาพแรงกำลัง (FORCE schema) อันได้แก่ “การขัดขวาง” (BLOCKAGE); “ปฏิกิริยาตอบโต้” (CONTERFORCE); “การเบนเฉ” (DIVERSION); “ขจัดความ

Ref. code: 25615706300018ATD

กีดขวาง” (REMOVAL OF RESTRAINT); “ความเคลื่อนไหวบังคับ” (COMPULSION); “ความสามารถ” (ENABLEMENT) และ “การดึงดูด” (ATTRACTION)

ผังภาพข้างต้นประกอบเข้าด้วยกันกลายเป็นผังภาพแบบองค์รวม (image-schematic gestalt) (Johnson, 1987: 45-61) ผังภาพแบบองค์รวมเช่นนี้ไม่เพียงแต่จะสามารถอธิบายโครงสร้างทางประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องได้อย่างชัดแจ้งเท่านั้น แต่ยังสามารถอธิบายการก่อรูปมโนทัศน์ของคำช่วยกริยาในภาษาอังกฤษอย่างคำว่า can, may และ must ได้อย่างเป็นเอกภาพ เช่น ความหมายพื้นฐานของคำว่า must แสดงถึงแรงบีบบังคับที่ทำให้เรื่องหลักบางเรื่องเกิดการกระทำออกมา ซึ่งประจวบเหมาะกับผังภาพความเคลื่อนไหวบังคับ (COMPULSION schema) สำหรับคำว่า may ถูกเข้าใจว่าไม่ปรากฏเป็นแรงต้านทานโดยเนื้อแท้ หรือเป็นแรงต้านทานภายนอก ซึ่งความหมายนี้ขึ้นอยู่กับผังภาพขจัดความกีดขวาง (REMOVAL OF RESTRAINT schema) ส่วนความหมายพื้นฐานของคำว่า can แสดงถึงความเป็นไปได้หรือศักยภาพของพลังที่กระทำด้วยผู้ออกแรง ซึ่งสามารถอธิบายได้โดยผังภาพความสามารถ (ENABLEMENT schema)

กล่าวโดยสรุปแล้ว ทฤษฎีผังภาพให้ความสำคัญกับภาพอันแจ่มชัดที่เกิดขึ้นในสมองยามเมื่อผู้คนกำลังตระหนักคิด ซึ่งมีความสำคัญอย่างมากต่อการสร้าง และอธิบายอุปลักษณ์ สำหรับต้นกำเนิดแห่งผังภาพมาจากการรับรู้ของร่างกายมนุษย์ต่อภาวะคงที่ ภาวะพลวัต และความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ ซึ่งเป็นภาพแทนความคิดในการพรรณนาประสบการณ์การรับรู้ซ้ำอย่างตกผลึก เพื่อถ่ายโยงโครงสร้างเชิงพื้นที่ไปยังโครงสร้างความหมายของภาษา (Oakley, 2004) โดยไม่เพียงแค่เป็นการจัดระเบียบโครงสร้างที่ผสานรวมมโนทัศน์เชิงนามธรรม และภาพทางรูปธรรมในประสบการณ์ของมนุษย์เท่านั้น แต่ยังเป็นโครงสร้างพื้นฐานในการเข้าใจ และตระหนักรู้มโนทัศน์ที่ซับซ้อนยิ่งขึ้นด้วย

2.5 การสร้างรูปและประสบการณ์ทางร่างกาย

การสร้างรูป (embodiment) เป็นประเด็นที่สำคัญอย่างหนึ่งและเป็นพื้นฐานในการศึกษามโนทัศน์หรือความหมายของภาษาตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน เพื่อนำไปสู่ระบบมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาในแต่ละสังคมวัฒนธรรม (Johnson, 1987; Geeraerts, 1995; Strathern, 2004; Gibbs, 2006; Geeraerts, 2006) กล่าวคือ การสร้างรูปนอกจากเป็นความรู้ทางด้านภาษาศาสตร์ปริชานที่ให้ความสำคัญกับร่างกายของมนุษย์ซึ่งเป็นสิ่งที่มนุษย์ใกล้ตัวที่สุดในการสั่งสมประสบการณ์กับโลกแล้ว ยังเป็นพื้นฐานสำคัญในการเชื่อมโยงการสร้างมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาได้อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับนักภาษาศาสตร์ปริชานที่มีความเห็นว่า ภาษา โดยเฉพาะความหมายที่สื่อด้วยภาษามีลักษณะความเป็นอัตวิสัยและแยกออกจากตัวมนุษย์ไม่ได้ อาจเนื่องจากความหมายของภาษาเป็นสิ่งที่ถูกมนุษย์สร้างรูปขึ้นมาในระบบปริชาน (embodied) จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยทางมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นความคิด หรือ

Ref. code: 25615706300018ATD

ประสบการณ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะประสบการณ์ทางร่างกาย (bodily experience) ซึ่งผ่านกระบวนการที่มนุษย์เราได้สั่งสมมาจากการมีปฏิสัมพันธ์กับโลกในการดำเนินชีวิตประจำวัน

การนำเรื่องการสร้างรูปไปใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ทางภาษาที่เป็นอุปลักษณ์ถือเป็นประเด็นที่น่าสนใจสำหรับการศึกษาความหมายทางภาษา กล่าวคือ มนุษย์เรามักจะนำรูปภาษาที่อ้างถึงสิ่งที่คุ้นเคยใกล้ตัวหรือสิ่งที่เป็นรูปธรรมมากกว่ามาช่วยในการลดความซับซ้อนทางภาษา เพื่ออธิบายและเข้าใจสิ่งที่ไกลตัว จับต้องไม่ได้หรือแม้กระทั่งความคิดที่มีลักษณะที่เป็นนามธรรม เช่น มนุษย์เราทำความเข้าใจกิจกรรมทางสติปัญญา สภาพจิตใจ และอารมณ์ความรู้สึก รวมถึงลักษณะนิสัย เป็นต้น ซึ่งถือเป็นความคิดเชิงนามธรรมของมนุษย์ โดยอาศัยการสร้างสิ่งที่มีอยู่จริงตามโลกแห่งความเป็นจริงและสามารถจับต้องได้ ตัวอย่างเช่น ประสบการณ์ด้านการสัมผัสมีบทบาทสำคัญในการก่อตัวของคำอุปลักษณ์และมโนทัศน์ที่เป็นนามธรรม มโนทัศน์เกี่ยวกับการสัมผัสมักนำมาใช้เพื่ออธิบายถึงบุคลิกภาพของมนุษย์ อาทิ ท่าทาง "แข็งกร้าว" (toughness) ลักษณะนิสัย “อ่อนแอ" (weakness) เป็นต้น ดังที่งานวิจัยของแอคเคอร์แมน นอเซร่า และบาร์ก (Ackerman, Nocera and Bargh, 2010) ที่มีความเห็นว่า เมื่อผู้ถูกทดลองแตะต้องหรือสัมผัสกับวัตถุของแข็งจะทำให้ง่ายต่อการวินิจฉัยนิสัยของผู้อื่นว่าแข็งกร้าวขึ้น เข้มงวดขึ้น หรือสุขุมเยือกเย็นมากขึ้น ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าประสบการณ์ในการสัมผัสจะส่งผลกระทบต่อผู้ถูกทดลองในการรับรู้ลักษณะนิสัยของผู้อื่น

นอกจากนี้ ประสบการณ์ด้านอุณหภูมิก็ยังเป็นอีกหนึ่งประสบการณ์อันสำคัญในการรับรู้ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับการสัมผัสเพื่อก่อรูปมโนทัศน์เชิงนามธรรม ดังเช่นในการทดลองของวิลเลี่ยมส์ และบาร์ก (Williams and Bargh, 2008) พบว่า เมื่อผู้ถูกทดลองสัมผัสถ้วยกาแฟร้อนมักจะมีแนวโน้มที่จะตัดสินพนักงานผู้ทดลองว่าเป็นคนอบอุ่น แต่เมื่อสัมผัสถ้วยกาแฟเย็น ผู้ถูกทดลองกลับมีแนวโน้มตัดสินพนักงานผู้ทดลองว่าเป็นคนเย็นชา แสดงให้เห็นว่า ประสบการณ์ด้านอุณหภูมิสามารถส่งผลต่อการตัดสินลักษณะนิสัยของบุคคลอื่นได้ อีกทั้ง การศึกษาอื่น ๆ (IJzerman and Semin, 2009; Kang, Williams, Clark, Gray and Bargh, 2010; Bargh and Shalev, 2012) ยังแสดงให้เห็นอีกว่า ประสบการณ์ด้านอุณหภูมิสามารถส่งผลต่อความสนิทสนมทางสังคมและความไว้วางใจกันระหว่างผู้คน เช่น หลังจากที่ผู้ถูกทดลองสัมผัสสิ่งของที่มีอุณหภูมิค่อนข้างสูง (เปรียบเทียบกับการสัมผัสสิ่งของที่มีอุณหภูมิต่ำ) ผู้คนเหล่านี้มักจะมีความยินดีมากขึ้นที่จะลงทุนแก่คนแปลกหน้าในการทดสอบความไว้วางใจ เพราะตอนที่มนุษย์ยังเป็นเด็กทารกก็เริ่มมีประสบการณ์ที่เรียนรู้ถึงความอบอุ่น การปกป้อง ความรู้สึกปลอดภัยและการให้อาหารจากผู้ดูแล ประสบการณ์การรับรู้นี้ได้จำฝังลึกลงไปในสมองของผู้คน ดังนั้น เมื่อผู้คนสัมผัสกับวัตถุที่มีอุณหภูมิค่อนข้างสูงหรือเมื่ออยู่ในสภาพแวดล้อมที่อบอุ่น พวกเขาจะกระตุ้นความทรงจำที่เกี่ยวกับความอบอุ่นอย่างความไว้วางใจและจะตัดสินความสัมพันธ์ของตนเองกับบุคคลเฉพาะว่าสนิทสนมกันมากขึ้น รวมทั้งจะไว้วางใจคน

Ref. code: 25615706300018ATD

อื่น ๆ มากขึ้นในการทดลอง และยิ่งไปกว่านั้นรู้สึกว่าตนเองไม่ได้โดดเดี่ยว เป็นต้น ซึ่งประสบการณ์ด้านอุณหภูมิดังกล่าวจึงส่งผลต่อการสร้างมโนทัศน์และการใช้อุปลักษณ์ของผู้คน โดยผู้คนอาศัยใช้ประสบการณ์ด้านการรับรู้เกี่ยวกับความร้อนเย็นที่เป็นรูปธรรมมาอธิบายความเย็นชา และความอบอุ่นที่เป็นมโนทัศน์เชิงนามธรรม (Williams and Bargh, 2008; Bargh and Shalev, 2012; IJzerman and Semin, 2009) ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของจอห์นสัน (Johnson, 1987) ที่ได้เสนอว่า สิ่งที่เป็นวัตถุ (object) ที่มีลักษณะที่เป็นรูปธรรมนั้นถือเป็นตัวช่วยของมนุษย์ในการสร้างรูปขึ้นและโยงความสัมพันธ์ไปสู่สิ่งที่มนุษย์จินตนาการ (imagination) ขึ้นมาหรือสิ่งที่ไม่เป็นวัตถุ (non-object)

นอกจากประสบการณ์ทางกายภาพแล้ว มโนทัศน์ทุกอย่างยังถูกสร้างรูปขึ้นในสถานการณ์ทางสังคมวัฒนธรรม (Palmer, 1996; Gibbs, 1999) กล่าวคือ นอกจากประสบการณ์ทางร่างกายที่เป็นพื้นฐานซึ่งมีผลต่อกระบวนการสร้างมโนทัศน์หรือกระบวนการสร้างความหมายแล้ว ประสบการณ์ทางสังคมวัฒนธรรมก็มีส่วนสำคัญเช่นกัน อาจเนื่องจากประสบการณ์ต่าง ๆ ของมนุษย์เรามักได้รับอิทธิพลและเกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ตัวอย่างเช่น โบโรดิตสกี (Boroditsky, 2001) ทำงานวิจัยเกี่ยวข้องกับอุปลักษณ์พื้นที่ในการแสดงเวลาของคนจีนและคนอเมริกันว่า เมื่อพิจารณาถึงเรื่องเวลานั้นจะใช้คำแสดงอุปลักษณ์พื้นที่ในแนวราบหรือแนวดิ่ง โดยมีภาพแสดงความสัมพันธ์เชิงพื้นที่เป็นอุปกรณ์ภาพประกอบในการทดลองจำแนกได้เป็น 2 ชนิด ได้แก่ ในภาพที่หนึ่งคือวัตถุสองชนิดที่มีความสัมพันธ์กันในแนวนอน และอีกภาพคือวัตถุสองชนิดที่มีความสัมพันธ์กันในแนวตั้ง หลังจากนั้นให้ผู้ถูกทดลองตอบคำถามเกี่ยวข้องกับเรื่องเวลา ผลการทดลองพบว่า ผู้ถูกทดลองชาวจีนหลังจากที่ดูภาพแนวตั้งแล้ว ความเร็วในการตอบคำถามได้ว่องไวกว่าการตอบคำถามของภาพแนวนอน ซึ่งตรงกันข้ามกับในชาวอเมริกันกลับตอบคำถามของภาพแนวนอนได้รวดเร็วกว่า (เทียบกับภาพแสดงทิศทางแนวตั้ง) ผลการทดลองดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ถึงแม้ผู้ใช้ภาษาจีนและผู้ใช้ภาษาอังกฤษจะสามารถอาศัยประสบการณ์ของความสัมพันธ์เชิงพื้นที่มาอธิบายถึงมโนทัศน์เรื่องเวลาได้ แต่ก็มีความแตกต่างระหว่างสังคมวัฒนธรรม นั่นก็คือ ชาวจีนมักจะใช้อุปลักษณ์พื้นที่แนวตั้งในการพิจารณาเรื่องเวลา แต่ทว่าชาวอเมริกันกลับใช้อุปลักษณ์พื้นที่ในแนวนอน ดังที่กิบส์ (Gibbs, 1999) ได้กล่าวว่า วัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อประสบการณ์ของผู้คนในการใช้อุปลักษณ์ มโนทัศน์หรือความหมาย ซึ่งถือเป็นสิ่งที่ถูกมนุษย์สร้างรูปขึ้นในระบบปริชานนั้นจึงไม่เพียงแต่สัมพันธ์กับประสบการณ์โดยตรง ส่วนปัจจัยทางด้านสังคมวัฒนธรรมก็มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อความหมาย

จากแนวคิดที่กล่าวไปแล้วข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การสร้างรูปในระบบมโนทัศน์ของมนุษย์จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องคำนึงถึงมนุษย์เป็นหลัก โดยอาศัยประสบการณ์ทางร่างกายเป็นพื้นฐานสำคัญในการก่อให้เกิดความหมาย ความเข้าใจและการใช้เหตุผลของมนุษย์ รวมทั้งยังควรพิจารณาถึงปัจจัยทางด้านวัฒนธรรมในแต่ละบริบทสังคมอีกด้วย

Ref. code: 25615706300018ATD

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาโดยใช้แนวคิดภาษาศาสตร์ปริชานที่ผ่านมาไม่ว่าจะเป็นอุปลักษณ์มโนทัศน์ (conceptual metaphor) ระบบมโนทัศน์ (conceptual system) หรือปรากฏการณ์พหุนัย (polysemy) ต่างก็เป็นประเด็นการศึกษาที่ได้รับความนิยมมากขึ้นนับตั้งแต่ช่วงปลาย 1980 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งงานวิจัยเหล่านี้ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ที่เน้นไปทางการศึกษาบทบาทของร่างกายที่มีต่อกระบวนการคิด (conceptual embodiment) และความเข้าใจของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทางภาษาของคำว่า “ใจ” ซึ่งเป็นคำเรียกอวัยวะภายในที่สำคัญที่สุดของมนุษย์ที่ได้รับการศึกษากันอย่างกว้างขวางทั้งในภาษาจีน ภาษาอังกฤษ และภาษาอื่น ๆ ด้วย เช่น ยฺหวีหนิง (Yu, 2009), เหอเจี้ยน (He, 2008), หวางฉี (Huang, 2014), หวังเหวินปิน (Wang, 2001) และเฝิงเจียงหัว (Feng, 2012) เป็นต้น

ยฺหวีหนิง (Yu Ning) เป็นนักภาษาศาสตร์ชาวจีนที่มีสัญชาติอเมริกามีความสนใจศึกษาบทบาททางร่างกายที่มีต่อความเข้าใจของมนุษย์ตามแนวภาษาศาสตร์ปริชานนับตั้งแต่ปลายยุค 1990 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน การศึกษาของยฺหวีหนิง (Yu, 2009) ที่เกี่ยวข้องกับมโนทัศน์ของคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนรวบรวมตีพิมพ์เป็นหนังสือ “The Chinese HEART in a Cognitive Perspective: Culture, Body and Language” และเผยแพร่เมื่อปี ค.ศ. 2009 ในสำนักพิมพ์ Mouton de Gruyter ซึ่งเป็นสำนักพิมพ์ชั้นนำสำหรับภาษาศาสตร์ ยฺหวีหนิง (Yu, 2009) ได้ประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีทางด้านภาษาศาสตร์ปริชานอันหลากหลายโดยเฉพาะในประเด็นเกี่ยวกับอุปลักษณ์มโนทัศน์ (conceptual metaphor) และนามนัยมโนทัศน์ (conceptual metonymy) ของเลคอฟฟ์และจอห์นสัน (Lakoff and Johnson, 1980; 1999) การสร้างรูปและประสบการณ์ทางร่างกาย (Embodiment and bodily experience) ของจอห์นสัน (Johnson, 1987) รวมถึงแนวคิดของเลคอฟฟ์และเทอร์เนอร์ (Lakoff and Turner, 1989) เป็นพื้นฐานในการศึกษา งานวิจัยของยฺหวีหนิงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) มโนทัศน์ของคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนทั้งในภาษาโบราณและภาษาที่ใช้ในสมัยปัจจุบัน (2) มโนทัศน์ของคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) และคำว่า 脑 /nɑu^{214}/ (สมอง) ในภาษาจีนเปรียบเทียบกับมโนทัศน์ของคำว่า “heart” และ “brain” ในภาษาอังกฤษ อย่างไรก็ตาม ยฺหวีหนิง (Yu, 2009) ได้เสนอเกี่ยวกับ “ใจ” ในฐานะที่เป็นอวัยวะภายในที่สำคัญที่สุดสัมพันธ์กับความคิด (mind) ของมนุษย์และสังคมวัฒนธรรม (society and culture) และเสนอว่า การทำความเข้าใจมโนทัศน์เกี่ยวกับ “ใจ” ทั้งในภาษาจีนและภาษาต่างประเทศมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากกระบวนการสร้างมโนทัศน์ของ “ใจ” สามารถสะท้อนให้เห็นถึงระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาซึ่งได้รับอิทธิพลจากสังคมวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้พูดภาษานั้น ๆ ส่วนปัจจัยทางด้านสังคม

Ref. code: 25615706300018ATD

วัฒนธรรมที่ผู้ใช้ภาษาดำเนินชีวิตอยู่นั้นก็กลับส่งผลต่อระบบความคิดของผู้พูดภาษาในการใช้คำว่า “ใจ” เช่นกัน นอกจากนี้ “ใจ” มักจะทำหน้าที่ต่างกันสำหรับมุมมองของผู้ที่มีวัฒนธรรมต่างกัน ตัวอย่าง เช่น คนจีนมักมีมุมมองแบบองค์รวม (holistic) ว่า “ใจ” ซึ่งเป็นอวัยวะภายในที่มีบทบาทสำคัญที่เป็นศูนย์กลางของอารมณ์ความรู้สึกและความคิด (the center of both emotions and thought) ขณะที่คำที่หมายถึง “ใจ” ในภาษาอังกฤษและภาษาต่าง ๆ ในแถบยุโรปมักจะเชื่อมโยงกับอารมณ์ความรู้สึกเท่านั้น แต่ไม่ได้ทำหน้าที่ในการคิด ทั้งนี้มโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนอาจได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมจีนในสมัยโบราณที่ยึดถือทฤษฎีหยินหยาง (theory of yin-yang) ทฤษฎีปัญจธาตุ (the theory of five elements) เป็นพื้นฐาน และสืบทอดจนถึงสมัยปัจจุบัน ซึ่งทฤษฎีทั้งสองดังกล่าวประกอบเสริมซึ่งกันและกัน และให้ความสำคัญกับ “ความเป็นองค์รวม ขาดสิ่งหนึ่งมิได้” ทั้งนี้มีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงกับความคิดของนักปรัชญากลุ่มที่มีลักษณะการมองแบบทวิลักษณ์ (dualistic view) ในวัฒนธรรมตะวันตก

สำหรับวิธีดำเนินการวิจัย ยฺหวีหนิง (Yu, 2009) ได้ผสมผสานวิธีการศึกษาลักษณะภาษาสองแบบ ได้แก่ การศึกษาภาษาเฉพาะสมัย (synchronic study) และการศึกษาภาษาต่างสมัย (diachronic study) ส่วนเนื้อหาข้อมูลครอบคลุมตั้งแต่ภาษาปรัชญาจีนแบบดั้งเดิม การแพทย์แผนจีน และภาษาจีนที่ใช้ในสมัยปัจจุบัน จนถึงภาษาระดับข้อความจีนในสมัยปัจจุบัน เป็นต้น ซึ่งถือเป็นงานวิจัยในปัจจุบันที่ได้สนับสนุนแนวคิดทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชานเกี่ยวกับการศึกษามโนทัศน์ของคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนที่ค่อนข้างสมบูรณ์และมีความน่าเชื่อถือ

เพราะฉะนั้น ในการศึกษาของยฺหวีหนิงนอกจากอาศัยทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชานที่เกี่ยวข้องตามการทบทวนเอกสารและวรรณกรรมดังกล่าวข้างต้นเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา จึงขอสรุปผลการศึกษาของยฺหวีหนิงดังต่อไปนี้

1. มโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนกลางมาตรฐานที่ใช้กันในสมัยปัจจุบัน
2. มโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาระดับข้อความจีนที่ใช้กันในสมัยปัจจุบัน
3. มโนทัศน์เกี่ยวกับคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) และคำว่า 脑 /nɑu^{214}/ (สมอง) ในภาษาจีนเปรียบเทียบกับมโนทัศน์ของคำว่า “heart” และ “brain” ในภาษาอังกฤษ

1. มโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนกลางมาตรฐานที่ใช้กันในสมัยปัจจุบัน

ยฺหวีหนิง (Yu, 2009) ศึกษาและวิเคราะห์มโนทัศน์ของคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนกลางมาตรฐานที่ใช้กันในสมัยปัจจุบันโดยเฉพาะคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ปรากฏร่วมกับคำอื่น ๆ ผลการศึกษาพบว่า ในภาษาจีน คำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ขยายความหมายและสร้างมโนทัศน์เป็นอวัยวะที่ทำหน้าที่ในการคิด (thought) การให้เหตุผล (reason) และการมีวิจารณญาณด้านศีลธรรม

Ref. code: 25615706300018ATD

(moral judgment) รวมถึงเป็นที่ตั้งสำหรับสภาพอารมณ์ (seats of emotions) ความรู้สึก (feelings) และความปรารถนา (desires) ซึ่งสามารถสรุปเป็น 4 ประเด็นหลักดังนี้

(1) “ใจ” เป็นสิ่งที่มีอยู่ทางกายภาพ (The heart as a physical entity)

(2) “ใจ” เป็นจุดกำเนิดของภายในตัวตน (The heart as the locus of one’s inner self)

(3) “ใจ” เป็นจุดกำเนิดของสภาพจิตใจ (The heart as the locus of mental life)

(4) “ใจ” เป็นจุดกำเนิดของสภาพอารมณ์ (The heart as the locus of emotional life)

เมื่อพิจารณาคำว่า “心 /ɕin^{55}/ (ใจ)” ที่ปรากฏร่วมกับคำอื่น ๆ กลายเป็นคำประสม (compound) และสำนวนสุภาษิต (idiomatic phrases and proverbial sayings) ในภาษาจีนจะสามารถสรุประบบมโนทัศน์เกี่ยวคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็น 4 ประเภทหลัก ได้แก่ (1) ใจเป็นมนุษย์ (THE HEART IS A PERSON) (2) ใจเป็นวัตถุสิ่งของ (THE HEART IS AN OBJECT) (3) ใจเป็นภาชนะ (THE HEART IS A CONTAINER) (4) ใจเป็นตำแหน่งที่ตั้ง (THE HEART IS A LOCATION) ทั้งนี้สรุปได้อีกว่า มโนทัศน์เกี่ยวกับคำเรียกอวัยวะ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนสามารถขยายความหมายเป็นความหมายเชิงนามธรรมที่แสดงถึงกิจกรรมทางปัญญา สภาพจิตใจ อารมณ์ความรู้สึก และลักษณะนิสัยของมนุษย์ ซึ่งผู้ใช้ภาษาจีนมักจะใช้อุปลักษณ์มโนทัศน์ที่เป็นกลไกทางปริชานในการเข้าใจความหมายเชิงนามธรรมของคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) โดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่เป็นรูปธรรมหรือสิ่งที่คุ้นเคยใกล้ตัวมากกว่า ได้แก่ ไม้บรรทัด (ruler) ตะเกียง (lamp) กระจก (mirror) พืช (plant) อุปกรณ์เครื่องใช้ (instrument) บ้าน (house) รัง (nest) สนาม (field) แผ่นดิน (land) และแหล่งน้ำ (water source) เป็นต้น

นอกจากนี้ ความหมายเชิงนามธรรมที่สร้างขึ้นในระบบมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาจีนที่มีต่อคุณสมบัติและหน้าที่เกี่ยวกับคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) นั้นสามารถสรุปเป็น 4 ประเภท ได้แก่ แก่นเรื่อง (Theme) ผู้กระทำ (Agent) ตำแหน่งที่ตั้ง (Location) และผู้ถูกกระทำ (Patient) กล่าวคือ ในกรณีที่คำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ทำหน้าที่เป็นแก่นเรื่อง (Theme) คำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) มักจะถูกมองว่าเป็นวัตถุสิ่งของ (physical objects) ซึ่งทำให้มนุษย์เราสามารถรับรู้ภาพด้วยการมองเห็น (เช่น color กับ dimension) รับรู้เสียงด้วยการได้ยิน (เช่น sound) รับรู้ความรู้สึกด้วยประสาทสัมผัส (เช่น temperature weight และ feel) และรับรู้รสชาติด้วยการลิ้มรส (เช่น flavor) รวมถึงคุณสมบัติต่าง ๆ ที่ผสมผสานหลากหลายลักษณะของสรรพสิ่งต่าง ๆ นอกจากนี้ คำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ยังนับเป็นมนุษย์ได้ ซึ่งครอบคลุมคุณสมบัติที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์หลายประการ ได้แก่ จิตใจ (mental) ศีลธรรม (moral) สติปัญญา (intellectual) และประสาทสัมผัส (sensational) ในทำนองเดียวกัน เมื่อคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ทำหน้าที่เป็นผู้กระทำ (Agent) มักจะมีคุณสมบัติของมนุษย์ที่สามารถกระทำด้านการคิด (thinking) การทำความเข้าใจ (understanding) และการปรารถนา (wishing) เป็นต้น ส่วนคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็นตำแหน่งที่ตั้ง (Location) นั้นแสดงให้เห็นถึงการรับรู้คำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็น

Ref. code: 25615706300018ATD

เหมือนพื้นที่ที่บรรจุความคิด (thought) กิจกรรมและกระบวนการทางปัญญา (mental activities and process) และอารมณ์ความรู้สึก (feelings) กล่าวคือ มีสิ่งขวางกั้นระหว่างส่วนที่เป็นภายในและส่วนที่เป็นภายนอกเพื่อใช้สำหรับบรรจุหรือคลุมครอบ (contain) สรรพสิ่งต่าง ๆ และสามารถถูกวางตัว (placed) แขวนสูง (hanged) และผ่านพ้นทะลุไป (go through or grow out of) ได้ ในขณะที่คำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็นผู้ถูกระทำ (Patient) หมายถึงการรับรู้คำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็นเหมือนสรรพสิ่งต่าง ๆ ที่ถูกกระทำได้ เช่น ถูกย้ายที่ (moved) ถูกกัดเคี้ยว (snapped) ถูกหุงต้ม (cooked) และตั้งหลักแหล่ง (settled down) ได้เป็นต้น

2. มโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาระดับข้อความจีนที่ใช้กันในสมัยปัจจุบัน

ยฺหวีหนิง (Yu, 2009) ได้ศึกษาและวิเคราะห์มโนทัศน์ของคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาระดับข้อความจีนที่ใช้กันในสมัยปัจจุบันโดยเฉพาะคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ปรากฏในเรียงความ (essay) และบทกวี (poem) ผลการศึกษาพบว่า เมื่อคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ปรากฏในเรียงความภาษาจีนเรื่อง 新年话“心” (On the “Heart” for the New Year) ของยฺหวียิงซื้อ (Yu Yingshi) และบทกวีจีนเรื่องต่าง ๆ ของนักกวีหมิงหูส่วย (Ming Hushui) มีความเหมือนและความแตกต่างกัน โดยพิจารณาจากการใช้อุปลักษณ์แบบพื้นฐาน (primary metaphor) และการใช้อุปลักษณ์แบบซับซ้อน (complex metaphor) ซึ่งอุปลักษณ์ประเภทต่าง ๆ ที่พบในบทกวีนั้นมีความคล้ายคลึงกันกับอุปลักษณ์ที่ปรากฏในภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันทั่วไป แต่มีลักษณะแบบซับซ้อน จึงเป็นอุปลักษณ์แบบซับซ้อน (complex metaphor) และเกิดขึ้นโดยการประกอบร่วมอุปลักษณ์แบบพื้นฐาน (primary metaphor) ต่าง ๆ

ผลการศึกษาพบว่า การสร้างมโนทัศน์ของคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ปรากฏในเรียงความและบทกวีจีนนั้นมีความคล้ายคลึงกันมาก กล่าวคือ คำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาระดับข้อความจีนที่ใช้กันในสมัยปัจจุบันประเภทข้อความ (genres) สองประเภทนี้ล้วนเกิดจากอุปลักษณ์มโนทัศน์และนามนัยมโนทัศน์ที่รับรู้คำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ภายใต้ลักษณะของความนำเสนอ (propositions) ร่วมกัน โดยเปรียบเสมือนเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมทางปริชาน (the central faculty of cognition) ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่ทางด้านจิตใจ (mental) และอารมณ์ความรู้สึก (emotion) ของมนุษย์ แต่ในขณะเดียวกันก็มีความแตกต่างระหว่างข้อความสองประเภท กล่าวคือ การขยายความหมายเชิงนามธรรมของคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในเรียงความและบทกวีจีนนั้นมักจะใช้กลไกทางปริชานที่เป็นอุปลักษณ์มโนทัศน์ โดยล้วนได้นำคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ซึ่งแสดงความหมายเชิงนามธรรมไปเปรียบเทียบกับสิ่งที่เป็นรูปธรรมอันได้แก่ สิ่งมีชีวิต (organism) และภาชนะ (container) เพียงแต่คำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในบทกวี นอกจากนำสิ่งที่เป็นรูปธรรมดังกล่าวมาเชิงเปรียบเทียบแล้ว ยัง

Ref. code: 25615706300018ATD

เปรียบ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็นแหล่งน้ำ (a source of water) พลังงาน (power) และตะเกียง (light) อีกด้วย

อย่างไรก็ดี ยฺหวีหนิงยังสรุปความแตกต่างระหว่างข้อความดังกล่าวมาเป็น 2 ประการหลัก ได้แก่ (1) นักกวีจีนมักจะใช้อุปลักษณ์แบบพื้นฐาน (primary metaphor) หลากหลายประเภทจนประกอบเป็นอุปลักษณ์แบบซับซ้อน (complex metaphor) ในการสร้างมโนทัศน์เกี่ยวคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในบทกวีจีน ขณะที่การใช้อุปลักษณ์แบบพื้นฐาน (primary metaphor) ในบทกวีจีนมีแต่ประเภทเดียวเท่านั้น (2) การนำสรรพสิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะที่เป็นรูปธรรมมาเชิงเปรียบเทียบในเรียงความแสดงมีความใหญ่เล็ก แต่ในบทกวีจะไม่เน้นเรื่องขนาด (size) หรือไม่ได้แบ่งแยกตามขนาดของวัตถุสิ่งของ เป็นต้น

3. มโนทัศน์เกี่ยวกับคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) และคำว่า 脑 /nɑu^{214}/ (สมอง) ในภาษาจีนเปรียบเทียบกับมโนทัศน์ของคำว่า “heart” และ “brain” ในภาษาอังกฤษ

ยฺหวีหนิง (Yu, 2009) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบมโนทัศน์เกี่ยวกับคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) /“heart” และคำว่า 脑 /nɑu^{214}/ (สมอง) /“brain” ทั้งในภาษาจีนและในภาษาอังกฤษนับตั้งแต่สมัยกรีซโบราณจนจึงปัจจุบัน ซึ่งมโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาอังกฤษเก่าทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของการคิด (thought) และอารมณ์ความรู้สึก (emotion) แต่ภาษาอังกฤษในปัจจุบัน “ใจ” กลายเป็นเพียงแค่ศูนย์กลางของอารมณ์ความรู้สึก แทนที่จะเป็นอวัยวะร่างกายที่สำคัญที่สุดในการรู้ รู้สึก นึก และคิด ส่วนอวัยวะ “สมอง” เข้ามาทำหน้าที่ช่วยควบคุมการคิด ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของนักปรัชญาในกลุ่มที่มีมุมมองทวิลักษณ์ (dualistic view) โดยเชื่อว่าจิตและกายแยกออกจากกันเป็นสองคือ จิตหนึ่งและกายหนึ่ง สำหรับมโนทัศน์ “ใจ” ของผู้ใช้ภาษาจีนนั้นมีความคิดตรงกันข้ามกันซึ่งเป็นไปตามมุมมองแบบองค์รวม (holistic view) เป็นหลัก โดยถือว่า “ใจ” เป็นอวัยวะที่มีอำนาจสูงสุดในการควบคุมร่างกาย (body) การคิด (thought) และอารมณ์ความรู้สึก (emotion) รวมทั้งอวัยวะสมองด้วยอย่างเป็นองค์รวม ทั้งนี้อาจได้รับอิทธิพลจากความแตกต่างระหว่างทฤษฎีปัญจธาตุ (the theory of five elements) ของประเทศจีนและทฤษฎีของเหลวสี่รูปแบบ (four humors) ในประเทศกรีซ อย่างไรก็ตาม “ใจ” เป็นอวัยวะภายในที่สำคัญทั้งในวัฒนธรรมตะวันออกและตะวันตกซึ่งถือเป็นสากลลักษณ์แห่งมนุษย์ เพียงแต่มีมุมมองที่ต่างกัน

งานวิจัยของยฺหวีหนิงถือเป็นการศึกษามโนทัศน์เกี่ยวกับคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนตามแนวภาษาศาสตร์ปริชานที่ค่อนข้างเต็มรูปแบบ มีความน่าเชื่อถือ และสามารถเป็นแนวทางเพื่อนำไปใช้ในการศึกษาต่อไป แต่ยฺหวีหนิงก็ยอมรับว่าการศึกษาเรื่อง “The Chinese HEART in a Cognitive Perspective : Culture, Body and Language” ยังมีประเด็นที่ไม่ได้กล่าวถึง รวมทั้งมีแง่มุมต่าง ๆ เกี่ยวกับการวิเคราะห์มโนทัศน์ของคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจี นและเปรียบเทียบ

Ref. code: 25615706300018ATD

กับภาษาอื่น ๆ ที่สามารถพิจารณาต่อไปได้อีก ยุหวีหนิงแสดงความหวังไว้ว่า ในอนาคตจะมีผู้ศึกษามโนทัศน์ของคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ และควรมีการศึกษาเปรียบเทียบมโนทัศน์ “ใจ” ระหว่างสองภาษามากขึ้น

นอกจากนี้ยังมีการศึกษาสนับสนุนงานวิจัยของยุหวีหนิงในมุมมองและแหล่งข้อมูลอื่น ๆ เป็นจำนวนมาก เช่น งานวิจัยอุปลักษณ์มโนทัศน์ของคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนอย่างอู๋เอินเฟิง (Wu, 2004), เหอเจี้ยน (He, 2008), ฟางลี่ชิง และเจียงเว่ยชิง (Fang and Jiang, 2013) หวงฉี (Huang, 2014) และเฝิงเจียงฮัว (Feng, 2012) รวมทั้งงานวิจัยของมโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) อย่างหวังเหวินปิน (Wang, 2001) และการศึกษาปรากฏการณ์พหุนัยของคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนอย่างหวังเยี่ยน (Wang, 2006) เป็นต้น

อู๋ (Wu, 2004) ได้ศึกษาและวิเคราะห์ปรากฏการณ์เชิงอุปลักษณ์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนทั้งในระดับคำและภาษาระดับประโยค พบว่า การที่คำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนใช้เป็นอุปลักษณ์นั้นสามารถสะท้อนให้เห็นถึงระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาที่มีต่อเรื่อง 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ได้อย่างมีระบบระเบียบ โดยพิจารณาในแง่ประสบการณ์ด้านประสาทสัมผัสของมนุษย์อันเป็นแรงผลักดันที่ทำให้ผู้ใช้ภาษาได้ใช้คำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนเป็นอุปลักษณ์ สิ่งที่น่าสนใจคือ ยามเมื่อผู้คนอาศัยอุปลักษณ์ที่เป็นกลไกทางปริชานอย่างหนึ่งในการทำความเข้าใจมโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) สัดส่วนของการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าประเภทจะแตกต่างกัน โดยสัดส่วนของการมองเห็น การรับรสและการรับสัมผัส มากกว่าการได้ยินและการรับกลิ่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะได้รับผลจากมุมมองความคิดของคนจีนโบราณอย่าง “เชื่อในสิ่งที่ตาเห็นดีกว่าหลงเชื่อสิ่งที่หูได้ยิน” (耳听为虚、眼见为实) นอกจากนี้ ปรากฏการณ์เชิงอุปลักษณ์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ยังสัมพันธ์กับประสบการณ์ต่าง ๆ ของชาวจีนในสามแง่มุมทั้งประสบการณ์แรงงานการผลิต ประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน และประสบการณ์ชีวิตในสังคม ขณะเดียวกันมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาที่สะท้อนให้เห็นได้จากอุปลักษณ์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) นั้นก็ยังได้รับอิทธิพลมาจากปัจจัยแง่มุมด้านต่าง ๆ ซึ่งครอบคลุมทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และกองทัพกฎหมาย รวมทั้งศีลธรรมศาสนา ตลอดจนปัจจัยแง่มุมทางชีวิตสังคมอื่น ๆ ด้วยเช่นกัน

ส่วนงานวิจัยของเหอเจี้ยน (He, 2008) ได้ศึกษาอุปลักษณ์มโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) สำหรับเฉพาะวาทกรรมปรัชญาในภาษาจีนตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีของเลคอฟฟ์และจอห์นสัน (Lakoff and Johnson, 1980) เพื่อแสดงลักษณะการใช้อุปลักษณ์มโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในวาทกรรมปรัชญาจีน อีกทั้งยังศึกษากระบวนการถ่ายโยงความหมาย รวมถึงอธิบายปรากฏการณ์การเกิดความหมายเชิงเปรียบเทียบที่พบในการศึกษาดังกล่าวด้วยผังภาพ (image schema) ซึ่งผลการศึกษาพบว่า มโนทัศน์เกี่ยวกับคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ที่สะท้อนได้จากผู้ใช้ภาษาจีนในวาทกรรมปรัชญาจีนสามารถจำแนกได้เป็น 3 ประเภทหลัก ได้แก่

Ref. code: 25615706300018ATD

(1) **ใจเป็นส่วนกลางของวัตถุสิ่งของ** (HEART IS THE CENTRAL PART OF THINGS)

(2) **ใจเป็นที่นั่งของสภาพจิตใจ** (HEART IS THE SEAT OF MENTALITY)

(3) **ใจเป็นที่นั่งของสภาวะอารมณ์** (HEART IS THE SEAT OF EMOTION)

อุปลักษณ์มโนทัศน์ทั้งสามประเภทดังกล่าวล้วนมีกระบวนการถ่ายโยงความหมายระหว่างความหมายต้นทาง (source domain) และความหมายปลายทาง (target domain) ส่วนกระบวนการถ่ายโยงความหมาย (metaphorical mapping) มีลั กษณะไม่สมมาตร (asymmetric) และไม่สมบูรณ์ (partial) โดยอาศัยประสบการณ์ของมนุษย์ที่มีการปฏิสัมพันธ์กับโลกหรือสรรพสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว ทั้งนี้อาจมีอิทธิพลมาจากสังคมและวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษา ส่วนผังภาพที่พบในการศึกษาครั้งนี้เพื่อแสดงกระบวนการถ่ายโยงความหมายของอุปลักษณ์มโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) มี 2 รูปแบบ ได้แก่ ผังภาพภาชนะ (container schema) และผังภาพส่วนเฉพาะ-องค์รวม (part-whole schema) นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังเสนอว่า ถึงแม้ว่าการใช้ภาษาในสาขาวิชาภาษาปรัชญาเป็นภาษาวิชาการเฉพาะด้าน แต่ผลการศึกษาในงานวิจัยนี้ก็สนับสนุนทฤษฎีของเลคอฟฟ์และจอห์นสันและสอดคล้องกับงานวิจัยที่ใช้ข้อมูลภาษาชีวิตประจำวันด้วยเช่นกัน

เมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยของเหอเจี้ยน (He, 2008) ที่เน้นศึกษาลักษณะและกระบวนการถ่ายโยงความหมายที่ปรากฏในวาทกรรมปรัชญาจีนเป็นหลัก ยังมีการศึกษาอุปลักษณ์มโนทัศน์และนามนัยมโนทัศน์เกี่ยวกับคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในวรรณกรรมจีนหลากหลายเรื่อง ซึ่งปรากฏในงานวิจัยของหวงฉี (Huang, 2014) และเฝิงเจียงหัว (Feng, 2012) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเฉพาะคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) หรือคำศัพท์เกี่ยวกับอวัยวะร่างกาย หวงฉี (Huang, 2014) ได้ศึกษาความหมายเชิงเปรียบเทียบของคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในวรรณกรรมเรื่องไซอิ๋ว (西游记) ซึ่งเป็นหนึ่งในสี่สุดยอดวรรณกรรมจีน พบว่า คำศัพท์ที่ประกอบด้วยคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ที่มีความหมายเปรียบเทียบสามารถจำแนกได้เป็น 2 รูปแบบหลัก ได้แก่

(1) คำว่า 心 /ɕin^{55}/ เป็นความหมายต้นทาง (Heart as source domain)

(2) คำว่า 心 /ɕin^{55}/ เป็นความหมายปลายทาง (Heart as target domain)

เมื่อ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็นความหมายต้นทาง (Heart as source domain) การที่นำคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) มาใช้เปรียบเทียบกับสรรพสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏในแวดวงความหมายอื่น ๆ นั้นสะท้อนให้เห็นอุปลักษณ์มโนทัศน์ที่มีต่ออวัยวะหัวใจมี 2 ประเภท ได้แก่ a) **ตำแหน่งที่ระบุได้เป็นใจ** (IDENTIFIED POSITION IS HEART) เช่น 手心 /ʂou^{214} ɕin^{55}/ (a central part of hand) b) **ตำแหน่งที่ระบุไม่ได้เป็นใจ** (UNIDENTIFIED POSITION IS HEART) เช่น 垓心 /kai^{55} ɕin^{55}/ (the middle of the battle land) ในขณะที่ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็นความหมายปลายทาง (Heart as target domain) คำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบหลากหลาย ได้แก่ a) **ใจเป็นภาชนะ** (HEART IS A CONTAINER) เช่น 心里 /ɕin^{55} li^{214}/ (in the heart) b)

Ref. code: 25615706300018ATD

ใจเป็นสิ่งของ (HEART IS AN OBJECT) เช่น 黑心 /xei^{55} ɕin^{55}/ (black heart) c) **ใจเป็นคุณสมบัติของมนุษย์** (HEART IS HUMAN'S QUALITY) เช่น 诚心 /tʂʰəŋ^{35} ɕin^{55}/ (faithful heart) d) **ใจเป็นความคิด** (HEART IS MIND) เช่น 心计 /ɕin^{55} tɕi^{51}/ (scheming or calculating) e) **ใจเป็นอารมณ์** (HEART IS EMOTION) เช่น 心喜 /ɕin^{55} ɕi^{214}/ (happy)

ส่วนงานวิจัยของเฝิง (Feng, 2012) ที่ศึกษาอุปลักษณ์มโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในวรรณกรรมเรื่องความฝันในหอแดง (红楼梦) ซึ่งเป็นหนึ่งในสี่สุดยอดวรรณกรรมจีนอีกเรื่องหนึ่ง ผลการศึกษาพบว่า ความหมายเปรียบเทียบของคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ที่ปรากฏในวรรณกรรมต้นฉบับภาษาจีนมี 4 ประเภท ได้แก่ (1) อุปลักษณ์สิ่งมีตัวตน (Entity Metaphor) เช่น 心碎 /ɕin^{55} suei^{51}/ (heart-broken) (2) อุปลักษณ์พื้นที่ (Spatial Metaphor) เช่น 眉心 /mei^{35} ɕin^{55}/ (the middle part of two eyebrows) (3) อุปลักษณ์อารมณ์ (Emotional Metaphor) เช่น 伤心 /ʂɑŋ^{55} ɕin^{55}/ (sad) (4) อุปลักษณ์ภาชนะ (Container Metaphor) เช่น 心中 /ɕin^{55} tʂuŋ^{55}/ (in the heart) จากผลการศึกษาความหมายเปรียบเทียบของคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ที่พบในวรรณกรรมเรื่องต่าง ๆ จะเห็นได้ว่า อุปลักษณ์ในบทกวี (poetic metaphor) นั้นไม่ได้มีความแตกต่างจากอุปลักษณ์ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

สำหรับงานวิจัยของฟาง และเจียง (Fang and Jiang, 2013) ก็ได้ศึกษาอุปลักษณ์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในวรรณกรรมจีนเรื่องความฝันในหอแดง (红楼梦) เช่นเดียวกับงานวิจัยของเฝิง (Feng, 2012) แต่ฟาง และเจียงมุ่งเน้นศึกษาเฉพาะอุปลักษณ์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ที่มีความหมายเชิงเปรียบเทียบในการอ้างถึงความคิดของมนุษย์เท่านั้น โดยมีความเห็นว่าองค์ประกอบความคิดหลักของคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) นั้น ประกอบด้วยสองหมวดคือ "ใจเป็นอวัยวะแห่งการคิดคำนึง" (心为思官) และ "ใจเป็นเครื่องบงการ" (心为主宰) ผลการศึกษาพบว่า การใช้คำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนเป็นอุปลักษณ์และมีความหมายเปรียบเทียบเกี่ยวกับความคิด อาจเป็นเพราะ "ใจ" นอกเหนือจากเป็นอวัยวะภายในที่มีนัยถึงการรับสัมผัสและรับรู้แล้ว ยังเป็นตัวครอบงำที่สามารถสั่งการร่างกายสามารถควบคุมบงการทุกการเคลื่อนไหวของประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหวของร่างกายได้ด้วย อีกทั้ง การที่ทำให้อุปลักษณ์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในการอ้างถึงความคิดนั้นได้กลายเป็นปรากฏการณ์ทางภาษาที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในภาษาจีนนั้นยังได้รับอิทธิพลจากทฤษฎีปรัชญาจีนโบราณอย่าง "แนวคิดใจเป็นหลัก" (主心说) ซึ่งสามารถสะท้อนความรู้ความเข้าใจต่อโลกอันเป็นรูปแบบวัฒนธรรมเฉพาะของชาวฮั่น

เมื่อพิจารณาการศึกษาเกี่ยวกับคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนจากมุมมองอื่น ๆ ก็พบว่า หวังเหวินปิน (Wang, 2001) ได้ศึกษามโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็นพื้นที่ในภาษาจีน โดยพิจารณากระบวนการถ่ายโยงเชิงอุปลักษณ์จากมโนทัศน์พื้นที่ไปสู่ยังโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ผลการศึกษาพบว่า มโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนเปรียบได้กับพื้นที่ในหลากหลายมิติ กล่าวคือ คำว่า

Ref. code: 25615706300018ATD

心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนไม่เพียงแต่ถูกเข้าใจว่าเป็นพื้นที่แบบสามมิติ ดังเช่น คำว่า 心房 /ɕin^{55} faŋ^{35}/ (ใจ-บ้าน) 心室 /ɕin^{55} ʂɻ^{51}/ (ใจ-ห้อง) แต่ยังรับรู้ว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เสมือนเป็นพื้นที่สองมิติแบบแนวระนาบได้ด้วยดังตัวอย่างคำว่า 心路 /ɕin^{55} lu^{51}/ (ใจ-ถนน) 心地 /ɕin^{55} ti^{51}/ (ใจ-พื้น) รวมทั้งยังสามารถอุปลักษณ์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็นพื้นที่มิติเดียวแบบแนวเส้นดังการใช้คำว่า 心弦 / ɕin^{55} ɕiɑn^{35}/ (ใจ-สานธนู) ได้อีกด้วย

ส่วนงานวิจัยของหวังเยี่ยน (Wang, 2006) ได้ศึกษาปรากฏการณ์พหุนัยของคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบบความหมายและกระบวนการขยายความหมายของคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีน ผลงานวิจัยพบว่า คำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) มีความหมายต้นแบบคืออวัยวะภายในสำหรับสูบฉีดเลือดให้หมุนเวียนเลี้ยงร่างกาย ซึ่งเป็นพื้นฐานของการขยายความหมาย ส่วนกลไกที่ก่อให้เกิดการขยายความหมายมีกระบวนการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นอุปลักษณ์มโนทัศน์ หรือนามนัยมโนทัศน์ สำหรับอุปลักษณ์มโนทัศน์เป็นกลไกที่ก่อให้เกิดความหมายเชิงนามธรรมนั้นของคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนที่หลากหลาย ซึ่งหวัง (Wang, 2006) พบกระบวนการถ่ายโยงความหมาย (mappings) ใหญ่ ๆ 3 ประเภท ได้แก่

(1) กระบวนการถ่ายโยงความหมายระหว่างความหมายต้นทาง “มนุษย์” และความหมายปลายทาง “อมนุษย์” (Mappings from Humain Domain to Non-human Domain)

(2) กระบวนการถ่ายโยงความหมายระหว่างความหมายต้นทาง “อมนุษย์” และความหมายปลายทาง “มนุษย์” (Mappings from Non-Humain Domain to Human Domain)

(3) กระบวนการถ่ายโยงความหมายระหว่างความหมายต้นทาง “มนุษย์” และความหมายปลายทาง “มนุษย์” (Mappings within Humain Domain)

สำหรับกระบวนการถ่ายโยงความหมายประเภทแรกมีกระบวนการจับคู่ทางความหมายย่อยอีก ได้แก่ (1) จากอวัยวะใจของมนุษย์ไปสู่สิ่งที่เป็นรูปธรรม (From Human Heart to Concrete Object) (2) จากอวัยวะใจของมนุษย์ไปสู่สิ่งที่เป็นนามธรรม (From Human Heart to Abstract Objects) ส่วนกระบวนการถ่ายโยงความหมายประเภทที่สองประกอบด้วย 2 ประเภทย่อย คือ (1) จากวงความหมายพื้นที่ไปสู่อวัยวะใจของมนุษย์ (From Spatial Domain to Human Heart) (2) จากวงความหมายอื่น ๆ ไปสู่อวัยวะใจของมนุษย์ (From Other Domains to Human Heart) ส่วนคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนยังมีการขยายความหมายเป็นหลายความหมายโดยใช้กลไกนามนัยมโนทัศน์ 3 ประเภทหลัก ได้แก่ **ใจแทนมนุษย์** (HEART FOR PERSON), **ใจแทนรูปร่าง** (HEART FOR ITS SHAPE) และ **ใจแทนปัจจัยทางความคิด** (HEART FOR MENTAL ELEMENTS) ผู้วิจัยยังเสนอว่า ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมจีนก็มีผลต่อการเกิดปรากฏการณ์พหุนัยของคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) จากความหมายต้นแบบไปถึงความหมายขยายเช่นกัน

Ref. code: 25615706300018ATD

นักภาษาศาสตร์ยุหวีหนิงและนักวิจัยท่านอื่น ๆ เริ่มสนใจศึกษามโนทัศน์เกี่ยวกับอวัยวะร่างกาย โดยเฉพาะคำว่า ใจ /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนตามแนวภาษาศาสตร์ปริชานในช่วงปลายยุค 1990 เป็นต้นมา ในขณะเดียวกัน ยังพบงานวิจัยในภาษาประเทศอื่น ๆ ที่ศึกษามโนทัศน์ “ใจ” ด้วยเช่นกัน โดยพบงานวิจัยของเซียฮาน (Siahaan, 2008) โอชิ (Occhi, 2008) และชารีเฟียน (Sharifian, 2008) เป็นต้น

เซียฮาน (Siahaan, 2008) ได้วิเคราะห์มโนทัศน์เกี่ยวกับ “HEART” และ “LIVER” ในภาษาอังกฤษเปรียบเทียบกับภาษาอินโดนีเซียซึ่งเป็นภาษาที่ยึดถืออวัยวะในช่องท้องเป็นหลักในกระบวนการสร้างมโนทัศน์ (Abdomen-centering conceptualizations) ผลงานวิจัยพบว่า คำว่า hati เป็นคำเรียกอวัยวะที่นอกจากมีความหมายต้นแบบที่บ่งบอกถึงอวัยวะภายในส่วนตับ (liver ogran) ในภาษาอินโดนีเซียแล้ว ยังมีความหมายขยายที่บ่งชี้ถึง “HEART” และ “MIND” ในขณะที่ทำความเข้าใจตามมุมมองภาษาอังกฤษ กล่าวคือคำว่า hati นั้นไม่เพียงแต่มีความหมายที่หมายถึงอวัยวะส่วนตับเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังขยายความหมายเป็นความหมายเชิงนามธรรมที่แสดงถึงกิจกรรมทางอารมณ์และจิตใจ (emotional and mental activities) อีกด้วย ซึ่งกิจกรรมเชิงนามธรรมเหล่านี้สามารถจำแนกเป็น 7 ประเภทย่อยอีก ได้แก่ (1) ความรักโรแมนติกและอารมณ์แบบพื้นฐานอื่น ๆ (romantic love and other basic emotions) (2) ความคิดหวังและความปรารถนา (desire and volition) (3) เจตคติของมนุษย์ (human attitudes) (4) ความสนใจและความเอาใจใส่ (attention and care) (5) คุณธรรม (moral qualities) (6) ความเชื่อทางศาสนา (religious belief) (7) ความคิด (inner thought) ทั้งนี้สามารถสะท้อนให้เห็นระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาอินโดนีเซียที่มีต่อคำเรียกอวัยวะ hati ที่ถือเป็นที่นั่งของการดำรงชีวิต (the seat of life) ซึ่งอาจได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมว่า บุคลิกของชะตากรรมของมนุษย์และมักจะถูกเขียนไว้ในตับโดยพระเจ้าหรือวิญญาณของพระเจ้าตามความเชื่อแบบดั้งเดิมของชาวอินโดนีเซีย นอกจากนี้ความเชื่อทางศาสนาชาติพันธุ์ในอินโดนีเซียถือว่าตับเป็นส่วนหนึ่งของร่างกายในการที่จิตวิญญาณมีชีวิตตั้งอยู่ ซึ่งมโนทัศน์จิตวิญญาณที่มีชีวิตตั้งอยู่ (LIVING SOUL) นั้นเป็นไปตามความเชื่อทางศาสนาชาติพันธุ์ที่ว่าจะเป็นคนที่อยู่ในคน (a person within a person) ที่มีความประสงค์ของเขาเองหรือมีลักษณะความเป็นอิสระจากมนุษย์ ซึ่งแตกต่างจากความคิดความเชื่อของผู้ใช้ภาษาอังกฤษที่เข้าใจโดยทั่วไปในแง่ของมโนทัศน์ที่มีต่อร่างกาย (BODY) ส่วนต่าง ๆ นั้นแยกออกมาจากกิจกรรมทางอารมณ์และจิตใจหรือเรียกว่า จิตวิญญาณ (SOUL) ดังนั้น ระบบมโนทัศน์หรือระบบความคิดที่สะท้อนจากปรากฏการณ์ทางภาษาเกี่ยวกับคำว่า hati ที่ใช้กันในภาษาอินโดนีเซียสมัยปัจจุบันนั้นมีการเปลี่ยนแปลงทางรูปแบบวัฒนธรรม (cultural model) เนื่องจากปัจจุบันกระแสวัฒนธรรมตะวันตก โดยเฉพาะวัฒนธรรมของผู้พูดภาษาอังกฤษ (English-speaking culture) เข้าไปมีบทบาทต่อวิถีชีวิตของ

Ref. code: 25615706300018ATD

ชาวอินโดนีเซียมากขึ้น รวมถึงการแพร่ขยายความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่ทันสมัยเกี่ยวกับสมองควบคุมกิจกรรมทั้งทางอารมณ์และจิตใจ เป็นต้น

นอกจากการศึกษามโนทัศน์เกี่ยวกับ “HEART” และ “LIVER” ของผู้ใช้ภาษาอินโดนีเซียดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังพบว่ามีงานวิจัยได้ศึกษามโนทัศน์ซึ่งสะท้อนจากการใช้คำที่หมายถึง “ใจ” ที่เป็นอุปลักษณ์ในภาษาเอเชียตะวันออกด้วยซึ่งอาจได้รับอิทธิพลจากความคิดแบบองค์รวมที่ถือหัวใจเป็นหลักในกระบวนการสร้างมโนทัศน์ (Holistic heart-centering conceptualizations) ดังเช่น โอชิ (Occhi, 2008) ได้ศึกษามโนทัศน์ของคำศัพท์ที่แปลว่า HEART ในภาษาญี่ปุ่นตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน ผลการศึกษาพบว่า คำที่บ่งชี้ถึง HEART ในภาษาญี่ปุ่นสามรถจำแนกได้เป็น 4 ประเภทใหญ่ทั้งคำญี่ปุ่นแท้และคำที่ยืมจากภาษาอังกฤษ ได้แก่ (1) กรณีบ่งชี้ถึงอวัยวะทางกายภาพจะใช้คำว่า “shinzô” (หัวใจ) (the physical organ for heart “shinzô”) (2) กรณีบรรยายถึงรูปหัวใจจะใช้คำที่ยืมมาจากภาษาอังกฤษว่า “*haato*” (the English loanword “*haato*” also written with the symbol ❤️) (3) กรณีพรรณนาถึงบริเวณช่องหน้าอกจะใช้คำว่า “mune” (the spatial region mune “chest”) (4) กรณีแสดงถึงความหมายเชิงนามธรรมจะใช้คำว่า “*kokoro*” (the abstract term “kokoro”) ส่วนมโนทัศน์ของคำศัพท์ในภาษาญี่ปุ่นทั้งสี่คำดังกล่าวที่แปลว่า HEART นั้นแตกต่างกันไปตามบริบทต่าง ๆ แต่ความหมายของแต่ละคำมีความเกี่ยวโยงระหว่างกันเริ่มต้นจากภาษาระดับเสียง (phonetic level) จนถึงภาษาระดับข้อความ (discourse level) นอกจากนี้ ประเด็นที่น่าสนใจที่สุดเกี่ยวกับคำศัพท์ทั้งสี่คำที่มีความหมายหมายถึง HEART นั้นก็คือ ความหมายมโนทัศน์ของคำว่า “*kokoro*” ที่แสดงถึงอารมณ์ความรู้สึก ลักษณะนิสัย และความคิดของมนุษย์ซึ่งเป็นความหมายเชิงนามธรรม ผู้วิจัยโอชิได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากเนื้อเพลงของเพลงนิยม (lyrics from popular songs) และตำราเอกสารการศึกษาของเด็ก (children’s educational textbook) พบว่า ผู้ใช้ภาษาญี่ปุ่นนั้นเข้าใจคำว่า “*kokoro*” เป็นผู้ที่มีการกระทำ (actions) และการตอบสนอง (reactions) ซึ่งสามารถทำหน้าที่ในการตัดสินใจ (make decisions) และสร้างทัศนคติ (harbor attitude) ได้ และเป็นที่นั่งของจิตใจ (the seat of mind) รวมทั้งเป็นสรรพสิ่งที่วัดขนาดได้ (dimensions) เช่น เป็นภาชนะที่มีความลึก (depth) และขนาดแคบ (narrow) เป็นต้น ระบบความคิดของชาวญี่ปุ่นที่สะท้อนจากมโนทัศน์ของคำว่า “*kokoro*” ปรากฏในเนื้อเพลงของเพลงนิยม (lyrics from popular songs) ได้รับอิทธิพลจากอุดมคติที่สร้างมาในสังคมญี่ปุ่น (ideal Japanese society) ไม่ว่าจะเกี่ยวกับอารมณ์ทางบวกที่เป็นความรักโรมันติก (romantic roles) หรือความรู้สึกเชิงลบที่เศร้าโศกเสียใจ (lament) ขณะที่การใช้อุปลักษณ์เกี่ยวกับคำว่า “*kokoro*” เมื่อปรากฏในตำราเอกสารการศึกษาของเด็ก (children’s educational textbook) มักจะสะท้อนให้เห็นถึงระบบมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษามีแนวโน้มเป็นไปเข้าสู่กลุ่มลัทธิชาตินิยมใหม่ (neo-nationalism) ในประเทศญี่ปุ่น อย่างไรก็ตาม อุดมการณ์ของชาวญี่ปุ่น (Japanese ideology) โดยเฉพาะสะท้อนจากมโนทัศน์

Ref. code: 25615706300018ATD

ที่มีต่อ *“kokoro”* นั้นส่วนใหญ่แล้วจะมีความคิดเป็นไปตามมุมมองแบบองค์รวม (holistic view) ซึ่งเป็นความเห็นตรงกันข้ามกับกลุ่มคนที่ยึดเกณฑ์ทวิลักษณ์ (dualistic) ของคาร์ทีเซียน (Cartesian)

ส่วนงานวิจัยของชารีเฟียน (Sharifian, 2008) เป็นการศึกษาเรื่องมโนทัศน์ของคำว่า del (“heart-stomach”) ในภาษาเปอร์เซีย (Persian) โดยพิจารณาจากกระบวนการถ่ายโยงความหมาย (correspondence) ของอุปลักษณ์ del (“heart-stomach”) ทำให้เห็นถึงระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาเปอร์เซีย ซึ่งมีมุมมองแบบทวิลักษณ์ที่ถือทั้งหัวใจและสมองเป็นหลักในกระบวนการสร้างมโนทัศน์ (Dualistic heart/head-centering conceptualizations) นั้นมีลักษณะอย่างไร ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบวัฒนธรรม (cultural model) ต่าง ๆ เช่น แพทยศาสตร์แบบดั้งเดิมของชาวอิหร่าน (Iranian Traditional Medicine) และระบบความเชื่อทางจิตวิญญาณของเปอร์เซีย (Persian spiritual belief systems) ต่างก็เข้ามามีบทบาทสำคัญและส่งผลต่อการสร้างมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาเปอร์เซีย กล่าวคือ ตามแนวคิดของแพทยศาสตร์แบบดั้งเดิมของชาวอิหร่าน (Iranian Traditional Medicine) อวัยวะร่างกาย “หัวใจ" (heart) และ "ตับ" (liver) เป็นหนึ่งในอวัยวะ "หัวหน้า" ที่ควบคุมอวัยวะอื่น ๆ และ “หัวใจ” โดยเฉพาะอยู่ตรงบริเวณที่สำคัญในร่างกายมนุษย์ในฐานะที่เป็นสถานที่ต้นกำเนิดของ “ravaan” (จิตวิญญาณ/จิตใจ) ส่วนระบบความเชื่อทางจิตวิญญาณของเปอร์เซีย (Persian spiritual belief systems) อาทิ ซูเฟย์ (Sufism) ซึ่งยึดถือแนวคิดนิยมความลี้ลับในอิสลาม โดยผู้นับถือมุสลิมมองว่า คำว่า del (“heart-stomach”) ในภาษาเปอร์เซียไม่ได้เป็นหัวใจทางกายภาพ แต่หมายถึงจิตวิญญาณ “หัวใจ” ซึ่งเป็นเวทีทางจิตวิญญาณ (spiritual stage) หรือขอบเขตระหว่างวัสดุธรรมชาติ (material nature) และจิตสำนึกด้านในสุด (innermost consciousness) ที่มีแค่พระเจ้าอาศัยอยู่เท่านั้น รูปแบบวัฒนธรรมดังกล่าวนี้แสดงผ่านปรากฏการณ์ทางภาษาเกี่ยวกับคำว่า del (“heart-stomach”) ในวรรณคดีซูเฟย์ (Sufi literature) และบทกวีซูเฟย์ (Sufi poem) ซึ่งผู้ใช้ภาษาเปอร์เซียนอกจากนำเอา del (“heart-stomach”) มาเปรียบเทียบกับภาชนะ (container) ที่ใช้สำหรับบรรจุอารมณ์ (emotions) ความปรารถนา (desires) ความอดทน (patience) และความกล้าหาญ (courage) รวมทั้งความเมตตากรุณา (compassion) ตลอดจนความคิด (thought) และความทรงจำ (memories) เป็นต้นแล้ว ยังได้เปรียบ del (“heart-stomach”) เป็นสรรพสิ่งที่สามารถถูกขโมย (stolen) เปิดออก (open) ดึงออก (pull out) แตก สลาย (broken) บาดแผล (wound) และว่างเปล่า (empty) บรรจุให้เต็ม (fill) เผาไหม้ (burn) พังทลาย (collapse) และผูกแน่น (tighten) ได้อีกด้วย การใช้อุปลักษณ์มโนทัศน์ดังกล่าวไม่เพียงแต่ที่เป็นการเปรียบเทียบความหมายเชิงนามธรรมที่แสดงถึงกิจกรรมทางปัญญา อารมณ์ความรู้สึก หรือลักษณะนิสัยที่ขยายความหมายจากคำว่า del (“heart-stomach”) ในภาษาเปอร์เซียกับประสบการณ์พื้นฐาน ชาวเปอร์เซียยังได้นำประสบการณ์ในการเรียนรู้ทางสังคม และวัฒนธรรมที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมมาช่วยใน

Ref. code: 25615706300018ATD

การอธิบายความหมายเพื่อให้สร้างความเข้าใจรูปภาษาที่สื่อความหมายเชิงนามธรรมได้อย่างเป็นรูปธรรม และชัดเจนมากขึ้น

หากพิจารณางานวิจัยตามแนวภาษาศาสตร์ปริชานในภาษาไทย จากการค้นคว้าพบว่างานวิจัยเหล่านี้ส่วนมากจะเน้นศึกษาอุปลักษณ์มโนทัศน์ ทั้งนี้เพื่อให้เข้าใจมโนทัศน์ของคนในสังคมไทยในด้านต่าง ๆ และเป็นประโยชน์ที่ช่วยนำไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาอุปลักษณ์เพิ่มเติม โดยมีงานวิจัยที่ศึกษาอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ในนาฏยภาษา (ชัชวดี ศรลัมพ์, 2550) อุปลักษณ์เกี่ยวกับเรื่องการเมืองในภาษาไทย (อุษา พฤฒิชัยวิบูลย์, 2544; รัชนีย์ญา กลิ่นน้ำหอม, 2551) อุปลักษณ์มโนทัศน์ “เวลา” ในภาษาไทยและภาษาไทยถิ่นเหนือ (ปิ่นอนงค์ อำปะละ; 2559; Saralamba, 2018) อุปลักษณ์ประสาทสัมผัส (นันทนา วงษ์ไทย: 2554) อุปลักษณ์สัตว์กับสตรีในภาษาไทย (กานดาภร เจริญกิตบวร, 2555; Saralamba, 2017) และมีการศึกษากระบวนการทางความหมายของอุปลักษณ์จากอินเทอร์เน็ตในภาษาไทย (เปรมกมล สถิตเดชกุญชร, 2551) รวมถึงอุปลักษณ์ประเภทต่าง ๆ ในวรรณกรรมและหนังสือตำราไทย (การุญญ์ พนมสุข, 2549; สุรเชษฐ์ พิชิตพงศ์เผ่า, 2554; นันทนา วงษ์ไทย, 2555) และยังมีการศึกษาอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ ของมนุษย์ทั้งอารมณ์สุขในบล็อกไทย (รัชนีย์ญา กลิ่นน้ำหอม, 2556) และอารมณ์ทุกข์ ในภาษาไทย (ธนพล เอกพจน์ และวิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา, 2557) รวมถึงอุปลักษณ์ความรักในเพลงไทยลูกทุ่งกับเพลงไทยสากล (กรกนก รัมมะอัตถ์, 2556) ตลอดจนการศึกษาอุปลักษณ์สีแสดงมโนทัศน์อารมณ์ของภาษาอังกฤษเปรียบเทียบกับภาษาไทย (Saralamba, 2014) เป็นต้น

นอกจากนี้ ที่ผ่านมายังมีการศึกษาอุปลักษณ์เกี่ยวกับอวัยวะร่างกายในภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์ปริชานมากขึ้น อย่างงานวิจัยของอุทุมพร มีเจริญ (2542) สุกัญญา รุ่งแจ้ง (2548) และสุนีย์พร เลิศกุลทานนท์ (2555) เป็นต้น

อุทุมพร มีเจริญ (2542) ศึกษาความหมายเปรียบเทียบของคำศัพท์อวัยวะร่างกายเฉพาะที่เห็นได้จากภายนอกของมนุษย์ในภาษาไทย รวมถึงศึกษามโนทัศน์ที่ทราบได้จากความหมายเปรียบเทียบของคำศัพท์อวัยวะร่างกายส่วนต่าง ๆ ในภาษาไทย ผลการศึกษาพบว่า คำศัพท์อวัยวะร่างกายมีความหมายเปรียบเทียบสามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ คำศัพท์อวัยวะร่างกายที่เป็นอุปลักษณ์ตาย และคำศัพท์อวัยวะร่างกายที่เป็นอุปลักษณ์คงที่ สำหรับคำศัพท์อวัยวะร่างกายที่เป็นอุปลักษณ์คงที่ ทำให้ทราบมโนทัศน์ของอวัยวะร่างกายของคนไทย 3 ประการ ได้แก่ (1) **ร่างกายเป็นพื้นที่** (2) **ร่างกายเป็นเวลา** และ (3) **ร่างกายเป็นคน** และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคน ส่วนมโนทัศน์ในเรื่องร่างกายของคนไทยที่มองอวัยวะที่อยู่ในระดับสูงของร่างกาย เช่น หัว หน้า ตา ปาก แสดงความหมายดี อวัยวะที่อยู่ในระดับกลางของร่างกาย เช่น อก ท้อง แสดงความหมายกลาง และอวัยวะส่วนที่อยู่ระดับล่างของร่างกาย เช่น เท้า แสดงความหมายไม่ดีเป็นต้น นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังมี

Ref. code: 25615706300018ATD

ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการศึกษาความหมายเปรียบเทียบของคำศัพท์อวัยวะร่างกายส่วนที่อยู่ภายในโดยเฉพาะคำเรียกอวัยวะ “ใจ” ในการศึกษาต่อไป

สำหรับการศึกษาเกี่ยวข้องกับคำว่า “ใจ” ตามแนวภาษาศาสตร์ปริชานจากการค้นคว้าพบว่า ยังมีผู้วิจัยศึกษาในภาษาไทย ดังเช่น สุกัญญา รุ่งแจ้ง (2548) ศึกษาอุปลักษณ์ของการใช้คำว่า “ใจ” ในภาษาไทย ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความหมายของคำว่า “ใจ” เมื่อใช้เป็นอุปลักษณ์มโนทัศน์ และวิเคราะห์มโนทัศน์ทางความหมายที่เป็นผลมาจากการใช้คำว่า “ใจ” เป็นอุปลักษณ์ โดยศึกษาเฉพาะคำที่ประกอบด้วยคำว่า “ใจ” ที่เป็นคำประสม 2 ส่วน และเก็บรวบรวมจากแหล่งข้อมูล 3 แหล่ง ได้แก่ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 หนังสือคลังคำ และหนังสือ “Heart Talk” ผลการศึกษาพบว่า การใช้อุปลักษณ์เกี่ยวข้องกับ “ใจ” ของผู้ใช้ภาษาไทยสามารถแสดงให้เห็นถึงมโนทัศน์ของคนไทยได้ว่าใจเป็นมนุษย์ และคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ 4 ประเภท ได้แก่ (1) สภาพของมนุษย์ (2) การกระทำของมนุษย์ (3) ความรู้สึกของมนุษย์ และ (4) ลักษณะนิสัยของมนุษย์ กล่าวคือ คนไทยมีมโนทัศน์ว่า **ใจเป็นมนุษย์** นั้นมักจะสะท้อนออกมาในรูปของการใช้ภาษา กล่าวอีกนัยคนไทยมองว่า “ใจ” เป็นมนุษย์และคุณสมบัติของมนุษย์เพราะความหมายของคำว่า “ใจ” นั้นมีความหมายแสดงถึงคุณสมบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคน งานวิจัยของสุกัญญาถือเป็นงานวิจัยชิ้นแรกที่วิเคราะห์อุปลักษณ์และมโนทัศน์ทางความหมายของคำว่า “ใจ” ในภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์ปริชานอย่างแท้จริง โดยแสดงถึงกระบวนการถ่ายโยงความหมายจากแวดวงความหมายต้นทางไปยังแวดวงความหมายปลายทางด้วยแผนภาพ แต่เนื่องจากข้อมูลในการวิจัยส่วนมากมาจากพจนานุกรม และขอบเขตของการศึกษาได้จำกัดอยู่แค่คำประสม 2 คำ จึงไม่สามารถอธิบายอุปลักษณ์มโนทัศน์เกี่ยวกับคำว่า “ใจ” ได้อย่างครบถ้วน อีกทั้ง ไม่ได้อธิบายสาเหตุและกระบวนการที่เกิดการขยายความหมาย รวมทั้งมโนทัศน์ทางความหมายที่เป็นผลมาจากการใช้คำว่า “ใจ” ที่เป็นอุปลักษณ์อย่างละเอียดด้วย

ส่วนงานวิจัยเกี่ยวกับคำว่า “ใจ” ในภาษาไทยก็พบได้ในงานวิจัยของสุนีย์พร เลิศกุลทานนท์ (2555) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “ใจ” และการสื่อนิสัยใจคอ ความคิด และความรู้สึก และยังไปเทียบเทียบกับกลุ่มคำที่สื่อถึงนิสัย ความคิด และความรู้สึกในภาษาอื่น ๆ ด้วย เช่น ภาษาจีน ภาษาอังกฤษ และภาษาฝรั่งเศส เป็นต้น แต่เป็นการศึกษาที่เน้นพิจารณาในแง่มุมของโครงสร้างของระบบคำและวลีที่มีคำว่า “ใจ” ปรากฏร่วม พบว่า ในกรณีที่คำว่า “ใจ” ในภาษาเอเชียตะวันออกอย่างภาษา Tedim Chin และภาษาจีนไปปรากฏร่วมกับคำอื่นมักจะสื่อถึงความหมายทางอารมณ์ ความรู้สึก บุคลิกลักษณะ รวมถึงภาษาไทยเมื่อ “ใจ” ปรากฏร่วมกับคำอื่น ๆ เช่น คำกริยา หรือคำคุณศัพท์ สามารถสื่อถึงสภาพของใจหรืออารมณ์ ความรู้สึกชั่วขณะหนึ่ง (moods or feelings) หรือสื่อถึงคุณสมบัติถาวรของใจ คือ ลักษณะนิสัย (traits or character) เป็นการบ่งบอกถึงที่มาหรือแหล่งกำเนิดของความคิด ความรู้สึก อารมณ์เหล่านั้น ซึ่งแตกต่างจากภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศส

Ref. code: 25615706300018ATD

คือ กลุ่มคำที่สื่อความหมายถึงความคิด นิสัยใจคอ อารมณ์ความรู้สึกนั้นส่วนใหญ่มักไม่มีคำว่า “ใจ” ปรากฏร่วมด้วย

ผู้วิจัยยังได้ทบทวนงานวิจัยของคฺยอง อึน ปาร์ค (Kyung Eun Park, 2558) ซึ่งศึกษามโนทัศน์ของคำว่า “ใจ” ในภาษาไทยเปรียบเทียบกับภาษาเกาหลีตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน โดยปาร์คได้วิเคราะห์และอธิบายอุปลักษณ์มโนทัศน์ต่าง ๆ ที่เป็นพื้นฐานการใช้ภาษา ผลการศึกษาพบว่า คนไทยและคนเกาหลีใช้กลไกทางปริชานที่เรียกว่า อุปลักษณ์ในการทำความเข้าใจความหมายเชิงนามธรรมของคำที่มีความหมายว่า “mind” โดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่เป็นรูปธรรมและใกล้ตัวกว่า เช่น ร่างกาย ภาชนะ พื้นที่ (ห้อง) สิ่งของ สิ่งเปราะบาง สิ่งเคลื่อนที่ อาหาร ทรัพยากร หนังสือ (กระดาษ) ดอกไม้ ฯลฯ มโนทัศน์ของ “mind” ในภาษาไทยและภาษาเกาหลีมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันมาก ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นสากลลักษณ์ประการหนึ่งในความเป็นมนุษย์ ในขณะเดียวกันบางครั้งจะเป็นคำที่มีโครงสร้างเหมือนกันและมาจากอุปลักษณ์มโนทัศน์เดียวกัน แต่ก็อาจแสดงความหมายที่แตกต่างกันได้เนื่องจากมีเงื่อนไขทางภาษาหรือวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน พร้อมยกตัวอย่างคำว่า “จับใจ” ในภาษาไทยสามารถแปลคำต่อตำเป็นภาษาเกาหลีว่า /maeumeul jabda/ (จับ-ใจ) แต่สองคำนี้แสดงความหมายที่ต่างกัน เป็นต้น ทั้งนี้ผู้วิจัยคฺยอง อึน ปาร์คยังชี้แนะประเด็นดังกล่าวว่าเป็นปรากฏการณ์ทางภาษาที่แสดงให้เห็นเอกลักษณ์ของแต่ละภาษาที่น่าสนใจและควรค่าแก่การศึกษาวิเคราะห์ให้ลึกซึ้งต่อไป

สรุปได้ว่า การศึกษามโนทัศน์เกี่ยวกับคำเรียกอวัยวะต่าง ๆ โดยเฉพาะคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนมีข้อสรุปที่ค่อนข้างชัดเจนแล้ว เมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาคำที่บ่งบอกถึง “ใจ” ในภาษาอื่น ๆ การศึกษาคำว่า “ใจ” ในภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์ปริชานปรากฏยังน้อยมาก และยังขาดงานวิจัยที่ศึกษาเปรียบเทียบกับคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนอีกด้วย งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์มุ่งที่ศึกษาอุปลักษณ์และมโนทัศน์ของ “ใจ” ในภาษาไทย โดยไม่เพียงแต่อาศัยแนวคิดอุปลักษณ์มโนทัศน์ตามแนวภาษาศาสตร์ปริชานเท่านั้น แต่ยังนำทฤษฎีเกี่ยวกับเรื่องผังภาพ รวมทั้งทฤษฎีการสร้างรูปมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ พร้อมศึกษาระบบมโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทยเปรียบเทียบกับภาษาจีน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อวงการศึกษาเปรียบเทียบและแนวคิดภาษาศาสตร์ปริชานเป็นอย่างยิ่ง

Ref. code: 25615706300018ATD

บทที่ 3
วิธีการวิจัย

ดุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์อุปลักษณ์และมโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทย รวมทั้งศึกษาเปรียบเทียบมโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทยกับมโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีน ซึ่งวิธีดำเนินการวิจัยมีขั้นตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน (Cognitive Linguistics) อันได้แก่ อุปลักษณ์มโนทัศน์ (conceptual metaphor) และโครงสร้างและระบบมโนทัศน์ (conceptual structure and system) รวมทั้งผังภาพ (image schema) การสร้างรูปและประสบการณ์ทางร่างกาย (embodiment and bodily experience) ตลอดจนงานวิจัยของ ยฺหวีหนิง (Yu, 2009) ที่ศึกษามโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีน เป็นต้น

3.2 การเก็บรวบรวมและคัดเลือกข้อมูล

3.2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1.1 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติของคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย [Thai National Corpus in Chulalongkorn University, http://www.arts.chula.ac.th/~ling/ThaiConc/] ซึ่งเป็นฐานข้อมูลภาษาไทยออนไลน์ที่สามารถเก็บภาษาไทยไว้จำนวน 14 ล้านคำ โดยได้นำคำว่า “ใจ” มาเป็นคำสำคัญป้อนไว้ในหน้าจอค้นหาข้อมูล เพื่อสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลประโยคที่ปรากฏคำว่า “ใจ” ทั้งหมด โดยแสดงหน้าจอในการค้นหาข้อมูลจากคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ ดังภาพประกอบภาพที่ 3.1 ต่อไปนี้

Ref. code: 25615706300018ATD

ภาพที่ 3.1 หน้าจอค้นหาข้อมูลจากคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ

3.2.1.2 ผู้วิจัยบันทึกข้อมูลประโยคที่เก็บมาจำนวนทั้งสิ้น 5,000 ประโยคซึ่งเป็นผลจากการสืบค้นจากคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติและนำมาจัดเก็บแยกประเภทในโปรแกรมไมโครซอฟต์เอ็กเซล (Microsoft Excel) จากประเภทข้อมูล 5 ประเภทในฐานข้อมูลดังกล่าว ได้แก่ นวนิยายเรื่องแต่ง (fiction) หนังสือพิมพ์ (newspaper) และงานเขียนกึ่งวิชาการ (non-academic) รวมทั้งงานเขียนทางวิชาการ (academic) ตลอดจนเบ็ดเตล็ด (miscellany) ประเภทละ 1,000 ประโยค

3.2.1.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลภาษาจีนจากงานวิจัยของยฺหวีหนิง (Yu, 2009) และเพิ่มตัวอย่างประโยคภาษาจีนในส่วนที่งานวิจัยของยฺหวีหนิงขาดไปจากคลังข้อมูลภาษาจีนสมัยใหม่ของมหาวิทยาลัยภาษาและวัฒนธรรมแห่งกรุงปักกิ่ง (BLCU Chinese Corpus, BCC)

3.2.2 การคัดเลือกข้อมูล

3.2.2.1 หลังจากได้เก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นแล้ว ผู้วิจัยได้จำแนกประเภทข้อมูลออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ตามตำแหน่งของคำว่า “ใจ” ในภาษาไทยที่ปรากฏในทุกตำแหน่งไม่ว่าจะปรากฏตามลำพัง หรือปรากฏนำหน้าหรือตามหลังคำประเภทต่าง ๆ ก็ตาม

Ref. code: 25615706300018ATD

3.2.2.2 ผู้วิจัยคัดเอาตัวอย่างประโยคที่ไม่เกี่ยวข้องนั้นออก กล่าวคือ รูปภาษาของคำว่า “ใจ” ในภาษาไทยเป็นความหมายตรงตามความหมายประจำรูปภาษา (literal meaning) จะไม่ถือว่าเป็นอุปลักษณ์มโนทัศน์ จึงไม่ได้อยู่ในขอบเขตของการศึกษาครั้งนี้

3.3 การดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

3.3.1 วิเคราะห์อุปลักษณ์ “ใจ” ในภาษาไทย เพื่อให้ทราบความหมายเปรียบเทียบของ “ใจ” ในภาษาไทย พร้อมสรุปกลุ่มทางความหมายเปรียบเทียบตามที่พบจากการวิเคราะห์ในกรณีที่นำคำว่า ”ใจ” มาใช้ในเชิงเปรียบเทียบที่เป็นอุปลักษณ์ ตัวอย่างเช่น “ใจ” ในคำว่า “ตัดสินใจ” ไม่ได้มีความหมายตรงตามรูปคำที่เป็นอวัยวะร่างกาย แต่เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบในการอ้างถึงความคิด จึงจัดอยู่ในกลุ่มความหมายเปรียบเทียบเกี่ยวกับมนุษย์ประเภทความคิด

3.3.2 วิเคราะห์มโนทัศน์จากผลการศึกษาอุปลักษณ์ “ใจ” ในภาษาไทยตามแนวคิดภาษาศาสตร์ปริชาน โดยนำทฤษฎีในประเด็นเกี่ยวกับอุปลักษณ์มโนทัศน์ การสร้างรูป และผังภาพมาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์และอธิบายระบบมโนทัศน์ต่อเรื่อง “ใจ” ของผู้ใช้ภาษาไทย

3.3.3 วิเคราะห์และเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างเกี่ยวกับมโนทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้อุปลักษณ์มโนทัศน์ของคำว่า “ใจ” ในภาษาไทยและคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีน รวมถึงพิจารณาและอธิบายด้วยเหตุผลที่ทำให้เกิดความเหมือนและความแตกต่างของผู้ใช้ภาษาในแต่ละประเทศดังกล่าว

3.4 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ในขั้นตอนสุดท้ายนี้ หลังจากได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยจะนำผลการวิเคราะห์ในการศึกษาครั้งนี้ทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นผลการศึกษาเกี่ยวกับอุปลักษณ์และมโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทย หรือผลการเปรียบเทียบมโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทยกับมโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนมาสรุปและอภิปรายผลการวิจัยตามลำดับขั้น รวมทั้งเสนอข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางการวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องต่อไป

Ref. code: 25615706300018ATD

บทที่ 4
อุปลักษณ์ “ใจ” ในภาษาไทย

อุปลักษณ์กับมโนทัศน์มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด กล่าวคือ การใช้ภาษาของมนุษย์ในลักษณะที่เป็นการเปรียบเทียบหรือเรียกว่าอุปลักษณ์นั้นสามารถสะท้อนให้เห็นถึงมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาในสังคมนั้น ๆ ได้ (Lakoff and Johnson, 1980) ดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 2 ดังนั้น ก่อนที่จะทำความเข้าใจเรื่องระบบมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาที่มีต่อเรื่องต่าง ๆ จำเป็นต้องศึกษาอุปลักษณ์หรือความหมายในเชิงเปรียบเทียบที่เกิดจากการใช้อุปลักษณ์เป็นอย่างยิ่ง

อุปลักษณ์มโนทัศน์ตามแนวคิดทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน (cognitive linguistics) ไม่เพียงแค่เป็นกระบวนวิธีเรียบเรียงภาษาเชิงโวหารวรรณกรรมที่ได้นำสองสิ่งอันมีลักษณะคล้ายคลึงกันมาเปรียบเทียบระหว่างกันเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่อุปลักษณ์มโนทัศน์ยังสัมพันธ์กับระบบความคิดที่ทำให้มนุษย์ระลึกรู้ ทำความเข้าใจ และคิดพิจารณาได้โดยผ่านการใช้สิ่งหนึ่งมาสื่อแทนอีกสิ่งหนึ่ง (Lakoff and Johnson, 1980; 2003) กล่าวคือ อุปลักษณ์มีความผูกพันเกี่ยวกับกระบวนการคิดหรือกระบวนการทางปริชานของมนุษย์และแสดงออกมาด้วยการใช้ภาษาในลักษณะที่เป็นการเปรียบเทียบ (Lakoff and Johnson, 1980; 2003; Gibbs, 1994; Yu, 1998) กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การที่เรียกว่าอุปลักษณ์มโนทัศน์หรือ Conceptual Metaphor เนื่องจากอุปลักษณ์ประเภทนี้ไม่ได้เป็นเพียงเรื่องการใช้ภาษาเพื่อการเปรียบเทียบให้เห็นภาพพจน์เท่านั้น แต่จากปรากฏการณ์การใช้ภาษาที่เป็นอุปลักษณ์เองนั้น ทำให้เข้าใจมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาได้ (ชัชวดี ศรลัมพ์, 2550: 91-92)

คำว่า “ใจ” ในภาษาไทยเป็นคำเรียกอวัยวะภายในสำหรับฉีดเลือดให้หมุนเวียนเลี้ยงร่างกาย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 1325) ไม่เพียงแต่มีความหมายตรงหรือความหมายประจำคำที่อ้างถึงอวัยวะร่างกาย แต่ยังมีความหมายเชิงเปรียบเทียบที่เกิดขึ้นจากการใช้ “ใจ” เป็นอุปลักษณ์อันหลากหลาย ในบทที่ 4 ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์อุปลักษณ์ “ใจ” ในภาษาไทย ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นถึงมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาไทยว่ามีความคิด หรือมโนทัศน์ที่มีต่อเรื่อง “ใจ” อย่างไรตามแนวคิดภาษาศาสตร์ปริชาน โดยอาศัยทฤษฎีอุปลักษณ์มโนทัศน์ของเลคอฟฟ์และจอห์นสัน (Lakoff and Johnson, 1980; 1999) จอห์นสัน (Johnson, 1987) และเลคอฟฟ์ (Lakoff, 2007) รวมทั้งโคเวคเซส (Kövecses, 2002; 2005) ซึ่งผลการศึกษาข้อมูลพบว่า “ใจ” ในภาษาไทยมีความหมายเปรียบเทียบเป็นอุปลักษณ์อยู่ในกลุ่มความหมาย 3 กลุ่มหลัก ดังต่อไปนี้

4.1 ความหมายเกี่ยวกับมนุษย์

4.2 ความหมายเกี่ยวกับพื้นที่และตำแหน่ง

4.3 ความหมายที่ระบุชี้เฉพาะถึงเวลา

Ref. code: 25615706300018ATD

4.1 ความหมายเกี่ยวกับมนุษย์

มนุษย์ หมายถึง สัตว์ที่รู้จักใช้เหตุผล, สัตว์ที่มีจิตใจสูง, คน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 879) อุปลักษณ์ “ใจ” ในภาษาไทยที่มีความหมายเปรียบเทียบเกี่ยวกับมนุษย์ หมายถึง ความหมายเชิงอุปลักษณ์[5] ของคำว่า “ใจ” ที่เกิดจากการนำเอาความหมายเดิมที่หมายถึงอวัยวะร่างกายซึ่งเป็นความหมายประจำรูปคำและจัดอยู่ในแวดวงความหมายต้นทางนั้นมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบ ทำให้ “ใจ” ได้ถ่ายโยงความหมายจากความหมายประจำคำไปยังความหมายขยายหรือความหมายเชิงเปรียบเทียบอันจัดอยู่ในแวดวงความหมายปลายทางว่าเป็นกลุ่มความหมายเกี่ยวกับมนุษย์ ซึ่งความหมายเหล่านี้สามารถจำแนกได้เป็น 4 ความหมายย่อย ได้แก่

4.1.1 ความหมายที่ระบุชี้เฉพาะถึงคน
4.1.2 ความหมายเกี่ยวกับความคิด
4.1.3 ความหมายเกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึก
4.1.4 ความหมายเกี่ยวกับลักษณะนิสัย

4.1.1 ความหมายเกี่ยวกับมนุษย์

คน หมายถึง น. มนุษย์ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 226) และเป็นสัตว์ที่รู้จักใช้เหตุผล สัตว์ที่มีจิตใจสูง (นววรรณ พันธุเมธา, 2559: 443) ความหมายที่ระบุชี้เฉพาะถึงคน หมายถึง ความหมายเปรียบเทียบหรือความหมายเชิงอุปลักษณ์ของคำว่า “ใจ” ที่เกิดจากการนำเอาความหมายประจำรูปคำมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบ ทำให้ “ใจ” เป็นอุปลักษณ์และมีความหมายเชิงเปรียบเทียบที่อ้างถึงคน ผู้ใช้ภาษาไทยมักจะนำคำเรียกอวัยวะ “ใจ” มาใช้เป็นอุปลั กษณ์ในการอ้างถึงคน ซึ่งสามารถพบเมื่อ “ใจ” ปรากฏตามหลังคำต่าง ๆ ได้แก่ “หวานใจ” “คู่ใจ” “กลอยใจ” “ขวัญใจ” และ “กาวใจ” ตัวอย่างเช่น

(4) พระลอชาตรี เดินทางออกจากอยุธยา มุ่งหน้าแน่วแน่ไปหา***ขวัญใจ***ทั้งคู่ (ACAD 267, ACHM040)

---

[5] คำว่า “ความหมายเชิงอุปลักษณ์” บางครั้งสามารถใช้แทนกับคำว่า “ความหมายเปรียบเทียบ” ก็ได้ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้คำว่า “ความหมายเปรียบเทียบ” โดยหมายความถึง ความหมายเชิงเปรียบเทียบขณะที่ “ใจ” ใช้เป็นอุปลักษณ์

Ref. code: 25615706300018ATD

ตัวอย่าง (4) คำว่า “ใจ” เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่ระบุชี้เฉพาะถึงคน โดยพิจารณาจากคำว่า “ขวัญ” หมายถึง น. มิ่งมงคล, สิริ, ความดี (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 175) ส่วนคำว่า “ขวัญใจ” หมายถึง น. ยอดกำลังใจ; ว. เป็นที่นิยมรั กใคร่ . (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 175) เป็นการเปรียบเปรียบบุคคลใดบุคคลหนึ่งให้เป็นดังขวัญใจ การที่คนไทยได้กล่าวเปรียบเทียบบุคคลใดบุคคลหนึ่งเสมือนเป็นขวัญแห่งจิตใจหรือเป็นสิ่งที่ดีงาม สำคัญมากและขาดไม่ได้ คนคนนั้นจึงมีคุณค่าต่อจิตใจ เป็นผู้ที่ให้กำลังใจ ทำให้จิตใจมั่นคง มีความเชื่อมั่น ดังนั้น “ใจ” ในที่นี้จึงไม่ได้มีความหมายเกี่ยวกับอวัยวะหัวใจแต่อย่างใด แต่เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่ระบุชี้เฉพาะถึงคน

(5) พยายามจะคิดแต่เรื่องดี ๆ เพื่อนช่วยเป็น***กาวใจ*** อย่างจัดวันเกิด เพื่อน ๆ จะแซวว่าทำไมไม่มานั่งใกล้ ๆ กันล่ะ (NEWS 899, NWRP_EN010)

จากตัวอย่าง (5) คำว่า “กาว” หมายถึง น. ของเหนียวที่เคี่ยวมาจากเอ็น หนัง กีบสัตว์ เป็นต้น สำหรับใช้ติดหรือผนึกสิ่งของ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 120) เป็นคำนามแสดงลักษณะสิ่งของแบบเหนียวติด คำว่า “กาวใจ” หมายถึง น.ผู้ประสานรอยร้าวให้ผู้ที่โกรธกัน ทะเลาะกัน หรือกินแหนงแคลงใจกัน ได้กลับคืนดีกัน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 120) เป็นผู้ช่วยประสานรอยร้าวระหว่างผู้ที่กำลังมีความขัดแย้ง หรือมีความขุ่นเคืองกันอยู่ให้สามารถกลับมาคืนดีหรือสมานฉันท์กันได้อันเปรียบเสมือนเป็นกาวหรือของเหนียวที่คอยยึดเหนี่ยวระหว่างคนที่ไม่สามารถเข้ากันได้ ดังนั้น “ใจ” จึงไม่ได้หมายถึงอวัยวะภายในแต่อย่างใด แต่เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่ระบุชี้เฉพาะถึงคน ในที่ในคือ ผู้ประสาน

(6) พูดจบพ่อก็กระโดดขึ้นเบนซ์คันหรูไปเฉิบ ๆ ขับวิ่งฉิวออกไปหน้าตาเฉย ทิ้งให้ลูกน้อย***กลอยใจ***อยู่กับหุ่นยนต์ Idol Boy สามตัวและรถซาเขียวสองคัน (FICT 785, PRNV140)

ตัวอย่าง (6) คำว่า “กลอยใจ” หมายถึง ผู้ร่วมใจ, ผู้ร่วมสวาท, แต่ปัจจุบันเข้าใจว่ามีความหมายไปทางผู้หญิงยอดรัก, หญิงยอดสวาท, คนสุดที่รัก (มานิต มานิตเจริญ, 2554: 50) โดยคำว่า “กลอย” อันหมายถึง ก. คล้อย, ร่วม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 78) คำว่า “กลอยใจ” จึงเป็นคำที่ใช้เรียกหญิงสาวอันเป็นที่รักของตน หรือบุตรที่เป็นที่รักยิ่ง ผู้ซึ่งจะร่วมใช้ชีวิตไปด้วยกัน ใช้หัวใจร่วมกันเป็นดวงเดียวกัน อีกนัยหนึ่ง คำว่า “กลอย” ยังเป็นชื่อพืชไม้เถาเลื้อยชนิดหนึ่งที่มนุษย์ใช้หัวเพื่อประกอบอาหาร โดยเนื้อกลอยนั้นมีสีขาวเหลืองเนียน จึงเปรียบหญิงผู้ที่งดงาม มีคุณค่า และมีผิวสีขาวเหลืองนวลแบบเนื้อกลอยว่า แม่เนื้อกลอย ทั้งนี้ทำให้ “ใจ” มีความหมายเปรียบเทียบที่ระบุชี้เฉพาะถึงคน จึงจัดอยู่ในวงความหมายของมนุษย์ประเภทคน

Ref. code: 25615706300018ATD

(7) เข้าสู่ความเป็นจารีตเอกลักษณ์ เหมือนอยู่ในโลกความฝันเงียบ ๆ ของคุณเอง ความรู้สึกที่ว่า แต่ละย่างก้าวชักช้าไม่ได้อย่างใจหวัง แม้แต่แผนงาน แม้แต่บริวาร กระเตื้องขึ้น เพื่อนฝูง คนใกล้ชิด วงสังคม แม้แต่**คู่ใจ** เริ่มร่วมขบวนการกับคุณ (NEWS 402, NWCOL079)

ตัวอย่าง (7) คำว่า “ใจ” เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่ระบุชี้เฉพาะถึงคนเช่นกัน คำว่า “คู่ใจ” หมายถึง น. คนสนิทที่รู้ใจและไว้วางใจได้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 266) เป็นเพื่อนที่สนิทสนม หรือคนรักที่ ถูกต้องต่อความชอบเป็นอันมาก โดยคำว่า “คู่” นั้น หมายถึง น. ของ ๒ สิ่งที่สำหรับกันหรือใช้กำกับกันอย่างช้อนส้อม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 265) เป็นคำนามบอกลักษณะของจำนวนเลขคู่ สื่อถึงของสองสิ่งที่ใช้กำกับกันเสมอ หรือเป็นบุคคลที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด คอยดูแลซึ่งกันและกัน ซึ่งเมื่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งถูกนำมาวางคู่กับหัวใจได้ ก็นับว่าเป็นคนที่มีความผูกพันในด้านจิตใจ ทั้งเป็นในด้านความชอบพอ หรือในด้านความสนิทสนมกัน ดังนั้น “ใจ” ในที่นี้จึงไม่ได้มีความหมายเกี่ยวกับอวัยวะหัวใจแต่อย่างใด แต่เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่ระบุชี้เฉพาะถึงคน

4.1.2 ความหมายเกี่ยวกับความคิด

ความคิด หมายถึง น. สิ่งที่นึกรู้ขึ้นในใจ, น. ความรู้ที่เกิดขึ้นภายในใจ ก่อให้เกิดการแสวงหาความรู้ต่อไป; น. สติปัญญาที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างถูกต้องและสมควร (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 242-243) ความหมายเกี่ยวกับความคิด หมายถึง ความหมายเปรียบเทียบ หรือความหมายเชิงอุปลักษณ์ของคำว่า “ใจ” ที่เกิดจากการนำเอาความหมายประจำรูปคำมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบ ทำให้คำว่า “ใจ” เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเชิงเปรียบเทียบที่อ้างถึงความคิด ดังรายละเอียดต่อไป

(8) ก. เคยสังเกตกันบ้างหรือเปล่า สังเกตยามทุกข์ใจ ว่า**ใจ*ดำริ*** ใจคิดถึงอะไร ใจของเราคิดถึงอะไรในขณะไม่สบายใจ (NACD 648, NACHM125)

ข. วันหนึ่งหมอกำลังจะติดต่อหาคนมากั้นห้องทำงาน เดินออกมาเจอรองอธิบดีกรมโยธาธิการพอดีจึงฝากเรื่องให้ท่านช่วย เรียกว่า**ใจ*นึก***อะไรก็ให้บังเอิญได้พบคนสานต่อทุกครั้ง (MISC 515, BIO039)

ตัวอย่าง (8) คำว่า “ใจ” มีความหมายเปรียบเทียบเกี่ยวกับความคิด โดยพิจารณาจากข้อความแวดล้อม คำว่า “ดำริ” ในประโยค (8ก) หมายถึง ก. คิด, ไตร่ตรอง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 434) และคำว่า “นึก” ในประโยค (8ข) หมายถึง ก. คิด เช่น นึกถึงความหลัง นึกถึงอนาคต นึกไม่ถึง, คิดขึ้นมาในฉับพลัน เช่น นึกขึ้นมาได้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 640) คำสองคำดังกล่าว

Ref. code: 25615706300018ATD

เป็นคำกริยาแสดงความคิดหรือการคิด ดังนั้น “ใจ” ในคำว่า “ใจดำริ” และ “ใจนึก” จึงไม่ได้หมายถึงอวัยวะภายใน แต่เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงความคิดและการคิด

(9) ก. ***หวังใจ***เหลือเกินว่า ในอนาคตเราคงมีหญิงสาวอีกหนึ่งคนที่เก่งด้านกฎหมายกลับมาเป็นกำลังในการพัฒนาสาขาวิชาชีพนี้ (MISC 086, BIO017)

ข. ประชาชนต่าง***คลางแคลงใจ***ว่า พวกฮุคส์อาจถูกใส่ร้าย เพราะฝ่ายสหรัฐฯไม่สามารถจะปราบปรามได้สำเร็จ หรืออาจเป็นพวกเศรษฐีเจ้าของที่ดินมีความอาฆาต (ACAD 970, ACSS130)

ตัวอย่าง (9) คำว่า “ใจ” เป็นอุปลักษณ์ที่ขยายความหมายจากเดิมที่เป็นอวัยวะร่างกายไปยังความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงความคิดเช่นกัน โดยคำว่า “หวัง” ในประโยค (9ก) หมายถึง ก. คาดว่าจะได้, ปองไว้, หมายไว้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 1318) และคำว่า “คลางแคลง” ในประโยค (9ข) หมายถึง ก. แคลงใจ, ไม่แน่ใจหรือวางใจลงไปได้เพราะออกจะสงสัย, แคลงคลาง ก็ว่า, บางทีก็พูดสั้น ๆ ว่า แคลง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 237) ซึ่งทั้งสองคำดังกล่าวเป็นคำกริยาแสดงอาการคิด ทำให้ “ใจ” ในคำว่า “หวังใจ” และ “คลางแคลงใจ” ได้ขยายความหมายจากเดิมที่เป็นอวัยวะร่างกายไปยังความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงความคิด ทั้งนี้ยังแสดงให้เห็นการเปรียบเทียบ “ใจ” เป็นเหมือนมนุษย์ที่มีความคิดหรือการคิดได้ ส่วนความหมายของคำว่า “หวัง” มักใช้ในทางที่ดีเพื่อแสดงความคิดแบบมีความคาดหวัง ขณะที่คำว่า “คลางแคลง” มักขยายความหมายว่าเป็นการคิดแบบไม่แน่ใจหรือมีความสงสัย

(10) เนื่องจากบทความวิเคราะห์เป็นลักษณะของการโต้แย้งจึงต้องเขียนให้ชัดเจนเพื่อให้***ชักจูงใจ*** จุดประสงค์หลักของบทความวิเคราะห์ก็เพื่อแสดงความคิดเห็นและชักจูงใจ (ACAD 911, ACSS106)

ตัวอย่าง (10) คำว่า “ชักจูง” หมายถึง ก. จูงใจเพื่อให้เห็นคล้อยตาม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 368) เป็นคำกริยาแสดงการกระทำที่ทำให้มีการคล้อยตาม คำว่า “ชักจูงใจ” หมายถึง การชักจูงทางความคิดหรือความต้องการ เพื่อเชิญชวน โน้มน้าว และหว่านล้อมให้ผู้คนเชื่อถือ ยอมรับ หรือยอมทำตาม และเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้อีกฝ่ายเชื่อมั่นในผลที่จะตามมาอย่างเต็มที่โดยไม่เป็นการบีบบังคับ ทำให้ “ใจ” ไม่ได้มีความหมายเกี่ยวกับอวัยวะหัวใจแต่อย่างใด แต่เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงความคิด การชักจูงใจจึงเป็นการชักชวนความคิดของตนเองหรือความคิดของผู้อื่นให้เห็นคล้อยตาม

Ref. code: 25615706300018ATD

(11) ฉันเองขอเลือกที่จะเดินทางต่อไปยังมะละกา เมืองเล็กที่เขาว่ากันว่าสวยนักสวยหนา แล้วฉบับหน้ามาหาคำตอบกันว่าอะไรคือ***แรงบันดาลใจ***ที่ทำให้ ชื่อของรายการที่นี่หมอชิตเกิดขึ้น (NEWS 711, NWCOL117)

ตัวอย่าง (11) คำว่า “ใจ” มีความหมายเปรียบเทียบในการอ้างถึงความคิดเช่นกัน โดยพิจารณาจากข้อความแวดล้อมซึ่งคำว่า “บันดาล” หมายถึง ก. ให้เกิดมีขึ้นเป็นขึ้นด้วยแรงอำนาจของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น บุญบันดาล บันดาลโทสะ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 663) เป็นคำกริยาแสดงอาการของสิ่งเหนือธรรมชาติอย่างเทพและผี คำว่า “แรงบันดาลใจ” หมายถึง แรงกระตุ้น แรงผลักดัน พลังอำนาจในตนเองที่ใช้ในการขับเคลื่อนการคิดและการกระทำสิ่งที่พึงประสงค์เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้ตามต้องการ การที่ได้รับแรงบันดาลทางความคิดราวกับมีแรงหรือพลังบางอย่างที่มากระตุ้นหรือสร้างหัวใจดวงใหม่ขึ้น ให้ความคิดของเรามีพลังและสามารถเผชิญกับอุปสรรคต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ทำให้ “ใจ” ได้ขยายความหมายจากเดิมที่เป็นอวัยวะร่างกายไปยังความหมายเปรียบเทียบที่เป็นอุปลักษณ์ในการอ้างถึงความคิดของมนุษย์

(12) ความทรงจำของเขาจะระลึกถึงคนคนนั้นบ่อยมากเป็นพิเศษ เพียงแต่ได้เห็นอะไร***สะกิดใจ***เพียงนิด อย่างสีชมพูทุกเฉดเลยรวมไปถึงสีม่วงทุกเฉด (FICT 728, PRNV117)

ตัวอย่าง (12) คำว่า “ใจ” มีความหมายเปรียบเทียบหมายถึงความคิดและการนึกถึง โดยพิจารณาจากข้อความแวดล้อมคำว่า “สะกิด” หมายถึง ก. เอาปลายเล็บหรือสิ่งที่คล้ายคลึงกันเขี่ยหรือแคะแต่เบา ๆ เพื่อให้รู้ตัวหรือเพื่อให้หลุดหรือให้แตกออก เป็นต้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556 : 1191) เป็นคำกริยาบอกการกระทำที่ทำให้รู้ตัว ส่วนคำว่า “สะกิดใจ” หมายถึง เตือนให้นึกถึง (นววรรณ พันธุเมธา, 2559: 45) กล่าวคือ เป็นการทำให้ฉุกคิด ฉุกคิดได้ถึงเรื่องราวเหตุการณ์ หรือความทรงจำที่เคยได้พบเห็นหรือได้ประสบการณ์มา เมื่อมีเรื่องราวเหตุการณ์บางอย่างเกิดขึ้น ซึ่งอาจมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันหรือเกี่ยวข้องกันจนทำให้นึกถึงเหตุการณ์ดังกล่าวได้ ราวกับสิ่งเหล่านี้ได้มาสะกิดและกล่าวเป็นการย้ำเตือนให้รู้ตัวว่ากำลังหลงลืมความทรงจำหรือเหตุการณ์นั้นอยู่ ดังนั้น “ใจ” จึงไม่ได้มีความหมายเกี่ยวกับอวัยวะหัวใจแต่อย่างใด แต่เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงความคิด

(13) แก้วอยากมีห้องส่วนตัวสักห้อง แต่ต้องอยู่ร่วมห้องกับเพศตรงข้ามเพียงเพื่อชีวิตใหม่ที่สบายกว่าเก่า แก้วอยากจะ***ทำใจ***ให้รักเขา แต่ภาพเก่า ๆ ก็ผุดขึ้นมาเตือนความทรงจำอยู่เสมอ (FICT 173, PRNV013)

Ref. code: 25615706300018ATD

จากตัวอย่าง (13) คำว่า “ทำ” หมายถึง ก. กระทำ, ประกอบขึ้น, ผลิตขึ้น, สร้างขึ้น, ก่อขึ้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 567) ส่วนคำว่า “ทำใจ” หมายถึง ก. ควบคุมใจ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 567) เป็นการควบคุมจิตใจ ควบคุมความคิด ยอมรับสภาพที่เกิดขึ้น การควบคุมตนเองให้สามารถพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ตามความจริงหรือสิ่งที่เกิดขึ้นจริงได้อย่างอิสระ ราวกับสามารถทำหรือสร้างจิตใจขึ้นมาใหม่ได้ตามที่ปรารถนาเพื่อรับมือกับสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ดังนั้น “ใจ” ในที่นี้จึงไม่ได้มีความหมายเกี่ยวกับอวัยวะหัวใจแต่อย่างใด แต่เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงความคิด

(14) เขาคาดหวังว่าการใช้สื่อมวลชนใดสื่อมวลชนหนึ่งจะช่วยทำให้เขาได้รับการตอบสนองความต้องการดังกล่าวได้ ดังนั้น เขาจึง***ตัดสินใจ***ดูรายการทีวีบางรายการ อ่านเนื้อหาบางประการของนิตยสาร เป็นต้น (ACAD 909, ACSS106)

จากตัวอย่าง (14) คำว่า “ตัดสิน” หมายถึง ก. ลงความเห็นชี้ขาด (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 485) เป็นคำกริยาเกี่ยวกับการคิดเห็น ส่วนคำว่า “ตัดสินใจ” หมายถึง ก. ตกลงใจ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 485) เป็นการตกลงหรือพิจารณาที่จะกระทำบางสิ่งบางอย่างจากหลาย ๆ ทางเลือกที่มี เป็นการลงความเห็นแบบชัดเจนแล้วในเรื่องที่กำลังพิจารณา เปรียบได้กับเรื่องราวต่าง ๆ ที่คิดอยู่ในใจเอาไว้อย่างมากมาย ได้ผ่านการกลั่นกรองพิจารณาอย่างถี่ถ้วนและตัดสินแล้วว่าจะกระทำสิ่งใดจากทางเลือกทั้งหมดที่มีให้ลงตัว ทำให้ “ใจ” ในที่นี้จึงไม่ได้มีความหมายเกี่ยวกับอวัยวะหัวใจ แต่เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงความคิด ดังนั้น การตัดสินใจจึงเป็นการตัดสินความคิด

(15) เนื่องในวโรกาสมหามงคลที่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ ๘๐ พรรษา เอส เมดิคอลสปา จึงจัดโครงการการกุศล ล้างพิษ ***ล้างใจ*** ถวายพ่อหลวง ขึ้นเพื่อร่วมเฉลิมฉลองโอกาสมหามงคลนี้ (NEWS 328, NWCOL065)

ตัวอย่าง (15) คำว่า “ล้าง” หมายถึง ก. ทำให้หมดสิ้นไปโดยใช้สิ่งเช่นน้ำหรือไฟเป็นต้น และมีกรรมวิธีต่าง ๆ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 1052) เป็นคำกริยาแสดงการทำให้หมดไปสิ้นไป คำว่า “ล้างใจ” หมายถึง ลบความทรงจำอันเลวร้าย ลบความผิดหวังที่ยังค้างคา และพยายามลบความคิดที่ไม่ดีนั้นให้ผ่อนทุเลาลง หรือปรับสภาพจิตให้เป็นปกติ ไม่ตกเป็นทุกข์กับความคิดนั้นอีก เป็นการลบล้างเอาความคิดเชิงลบ และความทรงจำที่ไม่อยากจดจำไว้ภายในจิตใจออกจนหมดสิ้น ทำให้ “ใจ” เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงความคิด ในที่นี้คือ ลบล้างความคิดความทรงจำอันเลวร้าย

Ref. code: 25615706300018ATD

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยพบว่า “ใจ” เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงความคิด โดยที่ “ใจ” ปรากฏตามลำพัง จำนวนทั้งสิ้น 170 ตัวอย่าง ดังรายการต่อไปนี้ เช่น “นึกใจ” “แน่ใจ” “คาใจ” “ไว้ใจ” ฯลฯ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข)

4.1.3 ความหมายเกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึก

อารมณ์ หมายถึง น. ความรู้สึกทางใจที่เปลี่ยนแปลงไปตามสิ่งเร้า (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 1408) ความรู้สึก หมายถึง สภาพจิตที่รับรู้สิ่งเร้า เช่น ความหิว ความเสียใจ (นววรรณ พันธุเมธา, 2559: 57) ความหมายเกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึก หมายถึง ความหมายเชิงอุปลักษณ์ของคำว่า “ใจ” ที่เกิดจากการนำเอาความหมายประจำรูปคำมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบ ทำให้ “ใจ” เป็นอุปลักษณ์และมีความหมายเชิงเปรียบเทียบที่อ้างถึงอารมณ์ความรู้สึก ดังรายละเอียดต่อไป

(16) ก. ใครมีพ่อแม่มีญาติที่ใกล้จะตายอย่าไปร้องไห้ ถ้าไปร้องไห้เดี๋ยวจิตตก **ใจ*เศร้าหมอง***ห่วงลูกห่วงหลานอีก (NACD 633, NACHM125)

ข. ศิลปินที่แท้จะมี**ใจ*เริงร่า***ที่จะแก้โจทย์ของงานออกแบบ (ACAD 291, ACHM042)

ตัวอย่าง (16) คำว่า “ใจ” มีความหมายเปรียบเทียบหมายถึงอารมณ์ความรู้สึก โดยพิจารณาจากคำว่า “เศร้าหมอง” ในประโยค (16ก) หมายถึง ว. หมองมัว, ไม่ผ่องใส (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 1148) เป็นคำวิเศษณ์แสดงอารมณ์ความรู้สึกที่โศกเศร้าเสียใจ ซึ่งมีความหมายตรงกันข้ามกับคำว่า “เริงร่า” ในประโยค (16ข) หมายถึง ไม่มีความเศร้าหมอง (นววรรณ พันธุเมธา, 2559: 60) ส่วนคำว่า “ใจเศร้าหมอง” ในประโยค (16ก) หมายถึง รู้สึกหดหู่ เศร้ามาก ขณะที่คำว่า “เริงร่า” ในประโยค (16ข) หมายถึง รู้สึกอย่างเบิกบาน สนุกสนาน ทำให้ “ใจ” ในคำว่า “ใจเศร้าหมอง” และ “ใจเริงร่า” จึงเป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงอารมณ์ความรู้สึก จึงจัดอยู่ในวงความหมายของมนุษย์ประเภทอารมณ์ความรู้สึก ส่วนความหมายของคำที่ปรากฏร่วมได้แก่ “เศร้าหมอง” และ “เริงร่า” มาขยายความว่าเป็นความรู้สึกแบบใด

(17) ก. คบกับแฟนคนนี้มาห้าหกเดือนแล้วค่ะ หลัง ๆ นี้ชัก***หงุดหงิดใจ***เรื่องแฟนเก่าของเขามาก ๆ (NEWS 359 , NWCOL071)

ข. ขณะมีจิตเป็นสมาธิ เราจะมีความ***อิ่มเอิบใจ*** และมีความสุขที่แท้ จริง ซึ่งไม่ใช่ความสุขในทางโลก แต่เป็นความสุขที่เกิดมาจากจิตว่างชั่วคราวด้วยอำนาจของสมาธิข่มทับไว้ (NACD 681, NACHM126)

Ref. code: 25615706300018ATD

ตัวอย่าง (17) “ใจ” ปรากฏตามหลังคำที่มีคุณสมบัติทางความหมายแสดงอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ ได้แก่ “หงุดหงิด” และ “อิ่มเอิบ” โดยคำว่า “หงุดหงิด” ในประโยค (17ก) หมายถึง ว. มีอารมณ์เสียอยู่เสมอ ๆ, มีอารมณ์เสียเพราะไม่ได้ดังใจหรือไม่เป็นไปตามกำหนด เป็นต้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 1280) และคำว่า “อิ่มเอิบ” ในประโยค (17ข) หมายถึง ว. แช่มชื่น, สดชื่น, ว. ปลาบปลื้ม, สบายใจมาก (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 1416) คำทั้งสองคำดังกล่าวเป็นคำวิเศษณ์ที่บรรยายถึงอารมณ์ความรู้สึก ส่วนคำว่า “หงุดหงิดใจ” หมายความถึง อารมณ์ฉุนเฉียว ขณะที่คำว่า “อิ่มเอิบใจ” หมายถึง อารมณ์ปีติยินดี ดังนั้น “ใจ” ในคำว่า “หงุดหงิดใจ” และ “อิ่มเอิบใจ” จึงเป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงอารมณ์ความรู้สึก ส่วนความหมายของคำที่ปรากฏร่วมได้แก่ “หงุดหงิด” และ “อิ่มเอิบ” มาขยายความเพื่อแสดงว่าเป็นความรู้สึกแบบใด

(18) ผมไม่เคยทะเลาะกับเพื่อนคนนี้ และผม***สะเทือนใจ***มากที่ทะเลาะกับเขาก่อนที่เขาตายเพียงวันเดียว (ACAD 968, ACSS130)

ตัวอย่าง (18) คำว่า “สะเทือน” หมายถึง ก. มีอาการสั่นไหวเพราะถูกกระทบ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 1193) เป็นคำกริยาบอกอาการเคลื่อนไหว ส่วนคำว่า “สะเทือนใจ” หมายถึง ก. ไม่สบายใจเพราะมีสิ่งใดสิ่งหนึ่งมากระทบ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 1193) การที่จิตใจหวั่นไหวจากสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เข้ามากระทบ ทำให้เกิดเป็นความทุกข์และเศร้าสร้อย เมื่อพบเจอกับเหตุการณ์ที่ส่งผลแง่ลบต่อจิตใจ ทำให้เกิดเป็นความทุกข์ทรมาน เปรียบได้กับการที่สิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นพุ่งเข้ามาปะทะหัวใจโดยไม่ทันตั้งตัว จนหัวใจที่ถูกกระทบนั้นสั่นสะเทือนอย่างรุนแรง ซึ่งทำให้จิตใจเจ็บปวดจากแรงที่กระแทกเข้ามา จนกลายเป็นความรู้สึกทุกข์กังวล และเศร้าเสียใจในที่สุด ดังนั้น “ใจ” จึงไม่ได้มีความหมายเกี่ยวกับอวัยวะหัวใจ แต่เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงอารมณ์ความรู้สึก

(19) คุณหญิงณัฐิกากล่าวว่า การใช้ชีวิตคู่ต้อง***ถนอมใจ***กัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน (MISC 8670 MG062)

ตัวอย่าง (19) คำว่า “ใจ” มีความหมายเปรียบเทียบหมายถึงอารมณ์ความรู้สึกที่ดี คำว่า “ถนอม” หมายถึง ก. คอยระวังประคับประคองไว้ให้ดี, ใช้อย่างระมัดระวังเพื่อไม่ให้เสียหรือหมดเร็ว, เก็บไว้อย่างดี (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 523) เป็นคำกริยาบอกอาการที่ถนอมรักษาเพื่อให้คงอยู่ ส่วนคำว่า “ถนอมใจ” จึงหมายถึง สงวนน้ำใจ รักษาความรู้สึกที่ดีไม่ให้เสียไปโดยเปล่าประโยชน์ คอยประคับประคองความรู้สึกหรือจิตใจเอาไว้เป็นอย่างดีไม่ให้เสียเปล่าหรือเสียความรู้สึก เมื่อฝ่ายหนึ่งมีน้ำใจให้ หรือทุ่มเทความดีให้ อีกฝ่ายหนึ่งก็รักษาความรู้สึกที่ดีนั้นเอาไว้ เป็นการให้เกียรติตอบกลับกับเกียรติที่ได้รับ และถนอมเอาไว้เพื่อป้องกันไม่ให้ความรู้สึกที่ดี หรือจิตใจของผู้ที่ให้มาเสียไปโดยที่ยังไม่ได้ก่อประโยชน์ด้วยการทำตามความปรารถนาหรือจุดประสงค์ของน้ำใจที่ผู้ให้ได้ให้มา

Ref. code: 25615706300018ATD

ดังนั้น “ใจ” ในที่นี้จึงเป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงอารมณ์ความรู้สึกที่ดี ขณะที่การถนอมรักษา “ใจ” เสมือนเป็นรักษาความรู้สึกที่ดีนั้นให้คงอยู่ต่อไป

(20) หญิง เอมี่ บอก เป็นแหวนแลกให้กัน ซื้อมาคู่กัน รับใส่ติดมือทุกวันก่อน ก็เป็นเหมือนกับแหวน***แทนใจ*** (NEWS 912, NWRP_EN012)

จากตัวอย่าง (20) คำว่า “แทน” หมายถึง ก. สนอง เช่น แทนคุณ. (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 587) เป็นคำกริยาแสดงการตอบแทน การชดใช้ หรือการทดแทน คำว่า “แทนใจ” หมายถึง การแสดงความรู้สึกนึกคิดให้ออกมาเป็นรูปธรรม เพื่อแสดงให้ผู้ที่ได้รับสามารถสัมผัสได้ถึงความรู้สึกดี ๆ ความรักความหวังดีที่ผู้มอบได้มอบให้ ทำให้ “ใจ” เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบว่าเป็นความรู้สึก ในที่นี้คือ แทนความรู้สึกที่ดี

นอกจากความหมายเกี่ยวกับความรู้สึกที่ดีแล้ว ผู้วิจัยยังพบว่า คำว่า “ใจ” ในภาษาไทยยังมีความหมายเปรียบเทียบในการอ้างถึงความรู้สึกที่ไม่ดี ได้แก่ “ชนะใจ” และ “แพ้ใจ” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(21) ก. เราเอาชนะใครมันไม่สำคัญเท่าเราเอา***ชนะใจ***ตัวเองได้ (MISC 699, INT005)

ข. มีการอภิปรายในหัวข้อ คนจนเล่นหวย คนรวยเล่นหุ้น และผู้หญิงเล่นอะไรเอ่ย คำตอบก็คือของที่ทำให้ผู้หญิง***แพ้ใจ***ตนเอง คือหักห้ามใจที่จะไม่รักไม่หลงใหลได้ คือ ความงามของเพชรและทองนั่นเอง (NACD 825, NACMD005)

ตัวอย่าง (21) คำว่า “ใจ” เป็นอุปลักษณ์ที่ขยายความหมายจากเดิมที่เป็นอวัยวะร่างกายไปยังความหมายเปรียบเทียบที่แสดงถึงความรู้สึกที่ไม่ดี โดยคำว่า “ชนะ” ในประโยค (21ก) หมายถึง ก. ทำให้อีกฝ่ายหนึ่งพ่ายแพ้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 357) คำว่า “ชนะใจ” หมายถึง สภาพการอยู่เหนือสภาวะจิตใจของตนเอง สามารถควบคุมจิตใจหรือความรู้สึกที่ไม่ดีของตนเองได้ ไม่เป็นไปตามใจปรารถนา ซึ่งมักเป็นไปตามกิเลส ทิฐิ หรืออคติ การชนะใจจึงไม่ใช่เพียงการเอาชนะหัวใจ แต่เป็นการเอาชนะกิเลส หรือการเอาชนะความรู้สึกที่ไม่ดีอยู่ภายในจิตใจอีกด้วย

ในทำนองเดียวกัน คำว่า “แพ้” ในประโยค (21ข) หมายถึง ก. สู้ไม่ได้, ทนไม่ได้, ตรงกันข้ามกับ ชนะ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 849) คำว่า “แพ้ใจ” หมายถึง สภาพการยอมแพ้และไม่คิดสู้อีกต่อไป ตกเป็นทาสของกิเลส และความต้องการต่าง ๆ ไม่สามารถควบคุมความชั่วของความอยากความต้องการของจิตใจตนเองได้อย่างอิสระ เมื่อพบกับอุปสรรคจะย่อท้อและยอมแพ้อย่างง่ายดาย หรือเมื่อมีสิ่งยั่วยุเข้ามาจะหลงใหล งมงาย เป็นไปตามสิ่งยั่วยุนั้น กล่าวคือเป็นการพ่ายแพ้หรือยอมแพ้ต่อความรู้สึกที่ไม่ดี หรือกิเลสภายในจิตใจซึ่งมีความต้องการในทางลบและยอมปฏิบัติตาม

Ref. code: 25615706300018ATD

ความต้องการนั้น แม้จะรู้อยู่แก่ใจว่าไม่ดีก็ตาม ดังนั้น “ใจ” ในคำว่า “ชนะใจ” และ “แพ้ใจ” จึงเป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบว่าเป็นอารมณ์ความรู้สึก ในที่นี้คือ อารมณ์ความรู้สึกเชิงลบหรือกิเลส

นอกจากนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลยังพบว่า คำว่า “ใจ” ในภาษาไทยมีความหมายเชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึก หรือสภาพจิตใจเกี่ยวกับความกล้าหาญ ได้แก่ “ถอดใจ” และ “วัดใจ” ตัวอย่างเช่น

(22) บัดนี้ ร่างกายเตือนว่ากล้ามเนื้อขาที่แข็งแกร่งได้สะสมพลังงานศักย์สูงสุดดุจการบิดอัดขดสปริงเต็มที่เตรียมปลดปล่อย ถึงเวลาต้อง***วัดใจ***กับคนถือปืนแล้ว เพราะผมจะไม่ยอมปล่อยให้เขาเหนี่ยวไกปืนก่อนแน่ (MISC 493, BIO037)

จากตัวอย่าง (22) คำว่า “วัด” หมายถึง ก. สอบขนาดหรือปริมาณของสิ่งต่าง ๆ เช่น วัดส่วนยาว ส่วนกว้าง ส่วนสูง หรือความรู้ เป็นต้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 1104) เป็นคำกริยาแสดงการกระทำในการวัดขนาดหรือปริมาณของสรรพสิ่งต่าง ๆ คำว่า “วัดใจ” หมายถึง ทำเพื่อให้รู้ว่าอีกฝ่ายหนึ่งดีจริง หรือกล้าจริงหรือไม่ (นววรรณ พันธุเมธา, 2559: 287) เป็นการทดสอบความกล้าหาญ ราวกับต้องการตีค่าจิตใจหรือความกล้าหาญของหัวใจจึงต้องประเมินด้วยการวัด วัดให้รู้ว่าหัวใจของผู้คนจะยิ่งใหญ่หรือเล็กน้อยเพียงใด ดังนั้น “ใจ” ในที่นี้จึงไม่ได้มีความหมายเกี่ยวกับอวัยวะหัวใจแต่อย่างใด แต่เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงความรู้สึก หรือสภาพจิตใจอันหาญกล้า

การเปรียบเทียบให้ “ใจ” เป็นเหมือนความกังวลก็สามารถพบในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ “แล้วใจ” “ระงับใจ” “คลายใจ” “ผ่อนใจ” และ “ถอนใจ” ตัวอย่างเช่น

(23) สภาพหน้าท้องของเรไรบอกหมอรุ่งให้***คลายใจ***ในเบื้องต้นว่า เด็กไม่ได้อยู่ในท่าขวางอย่างที่เธอหวั่นกลัว คนไข้คลอดช้าเพราะร่างกายอ่อนเพลีย (NACD 128, NACHM060)

ตัวอย่าง (23) เป็นอุปลักษณ์ “ใจ” แสดงความรู้สึกกังวล โดยคำว่า “คลาย” หมายถึง ก. ลดลง, ทุเลา, บรรเทาลง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 238) เป็นคำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงระดับความรู้สึก เมื่อ “คลายใจ” หมายถึง ลดความวิตกกังวลลง เพื่อผ่อนคลาย และบรรเทาอารมณ์ความรู้สึกอย่างความเครียดความกังวลที่ไม่ดีให้ลดลงจนหมดไป จึงทำให้ “ใจ” มีความหมายเปรียบเทียบเป็นอุปลักษณ์ว่า เป็นความกังวลหรือความห่วงใย ดังนั้น “ใจ” ในตัวอย่างดังกล่าวใช้เป็นอุปลักษณ์จึงไม่ได้หมายถึงอวัยวะภายในแต่อย่างใด แต่ขยายความหมายออกไปว่าเป็น “ความรู้สึกกังวล”

Ref. code: 25615706300018ATD

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยพบว่า “ใจ” เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงลักษณะนิสัยของบุคคล โดยที่ “ใจ” ปรากฏตามลำพัง จำนวนทั้งสิ้น 244 ตัวอย่าง ดังรายการต่อไปนี้ เช่น “กระชากใจ” “กระดากใจ” “ตระหนกใจ” “หันเหใจ” ฯลฯ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข)

4.1.4 ความหมายเกี่ยวกับลักษณะนิสัย

ลักษณะนิสัยหรืออุปนิสัย หมายถึง น. ความประพฤติที่เคยชินเป็นพื้นมาในสันดาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 1426) ความหมายเกี่ยวกับลักษณะนิสัย หมายถึง อุปลักษณ์ “ใจ” มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงลักษณะนิสัยของมนุษย์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

(24) ก. คนจะมี**ใจ*โหดเหี้ยม*** ฆ่ากันไม่เว้น แม้กระทั่งพ่อแม่ลู ก (NACD 163, NACHM068)

ข. คุณเป็นคนที่มี**ใจ*โอบอ้อมอารี***เห็นอกเห็นใจคนอื่น จึงควรเลือกงานที่คุณได้ใช้ความดีนี้ช่วยเหลือผู้อื่น (NACD 306, NACHM094)

ตัวอย่าง (24) คำว่า “โหดเหี้ยม” ในประโยค (24ก) หมายถึง ว. ดุร้ายทารุณ, เหี้ยมโหด ก็ว่า (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 1356) และคำว่า “โอบอ้อมอารี ” ในประโยค (24ข) หมายถึง ก. แสดงน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 1441) ซึ่งเป็นคำคุณศัพท์บอกลักษณะนิสัยของบุคคล ทำให้ “ใจ” ในคำว่า “ใจโหดเหี้ยม” และ “ใจโอบอ้อมอารี” จึงได้ขยายความหมายจากเดิมที่เป็นอวัยวะร่างกายไปยังความหมายเปรียบเทียบว่าเป็นลักษณะนิสัย ขณะที่คำว่า “โหดเหี้ยม” สามารถแสดงลักษณะนิสัยในเชิงลบว่า ดุร้ายทารุณ เนื่องจากคนที่มีนิสัยโหดเหี้ยมมักจะส่งผลต่อการกระทำออกมาในทางที่ไม่ดี ดังเช่นในตัวอย่างนี้ได้ระบุการกระทำของคนที่มีนิสัยโหดเหี้ยมมักจะฆ่ากันไม่เว้นแม้กระทั่งพ่อแม่ลูก ดังนั้น “ใจ” ในที่นี้จึงเป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงลักษณะนิสัย ส่วนคำที่ปรากฏร่วมคำว่า “โหดเหี้ยม” มาขยายความว่าเป็นลักษณะนิสัยแบบโหดเหี้ยม ขณะที่คำว่า “โอบอ้อมอารี” ถูกนำมาใช้เพื่อแสดงอุปนิสัยแบบเอื้อเฟื้อไม่เห็นแก่ตัว

(25) ชีวิตฉันเพียบพร้อมอยู่แล้ว มีคุณพ่อคุณแม่ที่รักและเข้าใจ มีรถยนต์ขับ มีงานทำ มีเงินใช้ มีเพื่อน ๆ ที่**รู้ใจ** (NACD 275, NACHM087)

จากตัวอย่าง (25) คำว่า “รู้” มีความหมายประจำรูปคำความถึง ก. แจ้ง, เข้าใจ, ทราบ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 1008) เป็นคำกริยาบอกอาการเรียนรู้และทำความเข้าใจ ส่วนคำว่า “รู้ใจ” หมายถึง ก. รู้อัธยาศัยใจคอว่าเป็นอย่างไร หรือชอบอะไร ไม่ชอบอะไร (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 1008) เป็นการทราบนิสัยกันเป็นอย่างดี ทราบว่าชอบหรือไม่ชอบสิ่งใด

Ref. code: 25615706300018ATD

บ้าง รู้จักกับอัธยาศัยใจคอของอีกฝ่ายเป็นอย่างดีว่าเป็นคนอย่างไร มีนิสัยดีแย่อย่างไร เมื่อมีสถานการณ์ใด จนอาจคาดเดากันได้ว่ามีแนวคิดไปในทิศทางใด ราวกับรู้จักอุปนิสัยของคนนั้นเป็นอย่างดี ดังนั้น “ใจ” ในที่นี้จึงไม่ได้มีความหมายเกี่ยวกับอวัยวะหัวใจ แต่เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงลักษณะนิสัย

(26) เถ้าแก่เขาเป็นคนฉลาดและ**ใจ*นักเลง*** เขาส่งคนมาดูเราปลูกป่าเป็นระยะ พอเห็นว่าเราต้องการพื้นที่ปลูกป่าถวายในหลวงจริง ๆ โดยไม่มีเบื้องหน้าเบื้องหลัง หรือผลประโยชน์อันใดมาเกี่ยวข้อง จึงยินดีมอบที่ดินให้เราดูแล (MISC 815, MG023)

จากตัวอย่าง (26) คำว่า “นักเลง” หมายถึง น. ผู้ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น ๆ , ว. มีใจกว้างกล้าได้กล้าเสีย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 613) เป็นคำบอกลักษณะนิสัยของผู้คน ส่วนคำว่า “ใจนักเลง” หมายถึง น. มีใจกล้าสู้, น. มีใจกว้างขวางกล้าได้กล้าเสีย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 342) โดยบรรยายถึงการมีจิตใจกว้างขวาง ไม่กลัวขาดทุนหรือครั่นคร้ามต่อสิ่งใด และมีลักษณะนิสัยที่หนักแน่นไม่เกรงกลัวใคร เปรียบเสมือนการเป็นนักเลงที่หมายถึงผู้ที่ฝักใฝ่ ทุ่มเท มุ่งมั่นและเอาจริงเอาจังในสิ่งนั้น เมื่อมีใจที่เป็นนักเลง ก็จะส่งผลให้กลายเป็นคนที่มีนิสัยกล้าได้กล้าเสีย มีประพฤติกล้าคิด กล้าพูด กล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้องและสามารถตัดสิ นสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างแน่นอน ดังนั้น “ใจ” ในที่นี้จึงไม่ได้มีความหมายเกี่ยวกับอวัยวะหัวใจ แต่เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงลักษณะนิสัย

(27) กลางดาวก็ไม่ได้ปริปากให้เพื่อนรู้ว่าเธอไปพบและพูดคุยอะไรกับผู้ชาย**ใจ*เดรัจฉาน***คนนั้นมาแล้วบ้าง (FICT 502, PRNV077)

จากตัวอย่าง (27) คำว่า “เดรัจฉาน” หมายถึง น. สัตว์เว้นจากมนุษย์ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 443) คำว่า “ใจเดรัจฉาน” หมายถึง นิสัยชั่วร้ายหรือดุร้ายของมนุษย์ เมื่อมนุษย์ที่มีใจใฝ่ในทางชั่วไม่สามารถคิดสร้าง หรือกระทำสิ่งที่เป็นกุศลหรือสิ่งดีงามได้มักถูกเปรียบว่ามีใจหรือมีนิสัยเป็นสัตว์เดรัจฉาน ดังนั้น “ใจ” ในที่นี้จึงมีความหมายเปรียบเทียบเป็นอุปลักษณ์ว่าเป็นลักษณะนิสัย ส่วนความหมายของคำว่า “เดรัจฉาน” มาขยายความหมายว่าเป็นอุปนิสัยดุร้ายในตัวอย่างนี้คือ อุปนิสัยดุร้ายคล้ายเดรัจฉาน

(28) พรรคบางพรรคมีความมุ่งมั่นตั้งใจเหลือเกินในการทำให้บ้านเมืองสะอาด มีขยะมูลฝอยน้อย แม้จะมี**ใจ*พระ*** เมตตา กรุณา แต่ก็ยังยอมไล่แม่ค้าหาบเร่จน ๆ เพราะไม่อยากให้ถนนหรือทางเท้ารุงรัง (ACAD 616, ACSS040)

จากตัวอย่าง (28) คำว่า “พระ” หมายถึง น. คำใช้แทนชื่อเรียกภิกษุสงฆ์, พระพุทธเจ้า หรือเนื่องด้วยพระพุทธเจ้า, น. โดยปริยายหมายถึงผู้ที่มีเมตตากรุณาทรงคุณงาม

Ref. code: 25615706300018ATD

ความดีเหมือนพระ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 809) คำว่า “ใจพระ” หมายถึง ผู้ที่มีเมตตาปรานีทรงคุณงามความดีเหมือนพระ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 342) เป็นผู้ซึ่งมีนิสัยเมตตากรุณา จิตใจดีงาม มองโลกในแง่ดีและเป็นกุศล คิดและกระทำแต่สิ่งดีงาม ไม่เบียดเบียนหรือคิดร้ายต่อผู้อื่น ดังนั้น “ใจ” ในคำว่า “ใจพระ” จึงได้ขยายความหมายจากเดิมที่เป็นอวัยวะร่างกายไปยังความหมายเปรียบเทียบว่าเป็น ลักษณะนิสัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยพบว่า “ใจ” เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงลักษณะนิสัยของบุคคล โดยที่ “ใจ” ปรากฏตามลำพัง จำนวนทั้งสิ้น 17 ตัวอย่างเช่น “ใจกล้า” “ใจซื่อ” “ใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่” ฯลฯ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข)

4.2 ความหมายเกี่ยวกับพื้นที่และตำแหน่ง

พื้นที่ หมายถึง ขนาดของผิวพื้น, อาณาบริเวณ, ลักษณะของพื้นดิน ดังนั้น พื้นที่จึงหมายรวมถึง ตำแหน่งที่อยู่ แหล่งที่ และสถานที่ที่เป็นที่ตั้ง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 841) ตำแหน่ง หมายถึง ที่อยู่ เช่น ตำแหน่งของดวงดาว (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 498) และเป็นแหล่ง, แหล่งที่, จุดที่ (เธียรชัย เอียมวรเมธ, 2552 : 410)

อุปลักษณ์ “ใจ” แสดงพื้นที่และตำแหน่ง หมายถึง ความหมายเปรียบเทียบของคำว่า “ใจ” ที่เกิดจากการนำเอาความหมายเดิมที่หมายถึงอวัยวะร่างกายซึ่งเป็นความหมายประจำรูปคำมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบ ทำให้ “ใจ” เป็นอุปลักษณ์ที่มีกลุ่มความหมายเปรียบเทียบเกี่ยวกับพื้นที่และตำแหน่ง ซึ่งความหมายเหล่านี้สามารถจำแนกได้เป็น 2 ความหมายย่อย ได้แก่

4.2.1 ความหมายที่ระบุชี้เฉพาะถึงศูนย์กลางของพื้นที่

4.2.2 ความหมายที่ระบุชี้เฉพาะถึงศูนย์กลางของเรื่องราวหรือเหตุการณ์

4.2.1 ความหมายที่ระบุชี้เฉพาะถึงศูนย์กลางของพื้นที่

ความหมายที่ระบุชี้เฉพาะถึงศูนย์กลางของพื้นที่ หมายถึง ความหมายเชิงเปรียบเทียบของคำว่า “ใจ” ที่เกิดจากการนำเอาความหมายประจำรูปคำมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบ ทำให้ “ใจ” เป็นอุปลักษณ์และมีความหมายเชิงเปรียบเทียบที่อ้างถึงศูนย์กลางของพื้นที่ ตัวอย่างเช่น

(29) ผมหิ้วกระเป๋าสะพายเข้าไปลุยเดี่ยวในไชน่าทาวน์ แหล่งจับจ่ายช้อปปิ้งเล็ก ๆ ***กลางใจ***เมือง ที่นี่จะคึกคักพลุกพล่านในช่วงวันเสาร์อาทิตย์ ร้านค้าขายสินค้านานาชนิด (NEWS 088, NWCOL010)

ตัวอย่าง (29) คำว่า “ใจ” มีความหมายเปรียบเทียบที่ระบุชี้เฉพาะถึงศูนย์กลาง โดยพิจารณาจากข้อความแวดล้อมคำว่า “กลาง” หมายถึง น. ส่วนที่ไม่ค่อนไปข้างใดข้างหนึ่ง

Ref. code: 25615706300018ATD

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 79) ซึ่งเป็นคำนามบอกตำแหน่งส่วนกลาง เมื่อนำเอา “ใจ” ที่เป็นคำเรียกอวัยวะที่อยู่บริเวณตรงกลางของร่างกายนั้นปรากฏตามหลังคำว่า “กลาง” เป็น “กลางใจ” ส่วนคำว่า “เมือง” หมายถึง น. แดน, ประเทศ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 921) ซึ่งเป็นคำนามที่บอกสถานที่ทั่วไป คำว่า “กลางใจเมือง” แสดงตำแหน่งส่วนกลางของประเทศหรือแผ่นดิน ดังนั้น “ใจ” ได้ขยายความหมายจากเดิมที่เป็นอวัยวะร่างกายไปยังความหมายเปรียบว่าเป็นตำแหน่ง ในที่นี้คือตำแหน่งส่วนกลางของกรุงนคร จึงเป็นอุปลักษณ์ “ใจ” ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงตำแหน่งศูนย์กลางในพื้นที่

4.2.2 ความหมายที่ระบุชี้เฉพาะถึงศูนย์กลางของเรื่องราวหรือเหตุการณ์

ความหมายที่ระบุชี้เฉพาะถึงศูนย์กลางของเรื่องราวหรือเหตุการณ์ หมายถึงความหมายเชิงเปรียบเทียบของคำว่า “ใจ” ที่เกิดจากการนำเอาความหมายประจำรูปคำมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบ ทำให้ “ใจ” เป็นอุปลักษณ์และมีความหมายเชิงเปรียบเทียบที่อ้างถึงศูนย์กลางของเรื่องราวหรือสาระสำคัญ ตัวอย่างเช่น

(30) ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ได้หยิบยกเอาเรื่องประชาธิปไตยขึ้นมากล่าวในรายการเพื่อนนอน มี**ใจ*ความ***สำคัญดังนี้ ระบอบประชาธิปไตย หมายความว่า ประชาชนทรงไว้ซึ่งอำนาจอธิปไตย มีสิทธิ์มีอำนาจที่จะปกครองตนเองเมื่อประชาชนมีสิทธิ์ที่จะควบคุมฝ่ายบริหารโดยผ่านทางรัฐสภา ตลอดจนออกกฎหมายต่าง ๆ มาบังคับกับประชาชน (ACAD 882, ACSS093)

จากตัวอย่าง (30) คำว่า “ความ” หมายถึง น. เรื่อง เช่น เนื้อความ เกิดความ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 241) ซึ่งเป็นคำนามบอกเรื่องราวทั่วไปหรือเนื้อความทั่วไป เมื่อ “ใจ” เกิดร่วมกับ “ความ” เป็น “ใจความ” ทำให้ “ใจ” ขยายความหมายจากเดิมที่เป็นอวัยวะร่างกายไปยังความหมายเปรียบเทียบว่าเป็นความสำคัญหรือสาระสำคัญ เนื่องจาก “ใจ” เป็นอวัยวะที่สำคัญที่สุดสำหรับมนุษย์หรือสัตว์ทั้งหลายเหมือนกับส่วนสำคัญของเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ในที่นี้คือ สาระสำคัญของเรื่องประชาธิปไตยที่ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ได้นำเอามาเป็นตัวอย่างในการรายงาน

4.3 ความหมายที่ระบุชี้เฉพาะถึงเวลา

อุปลักษณ์ “ใจ” ที่ระบุชี้เฉพาะถึงเวลา หมายถึง ความหมายเชิงอุปลักษณ์ของคำว่า “ใจ” ที่เกิดจากการนำเอาความหมายเดิมที่หมายถึงอวัยวะร่างกายซึ่งเป็นความหมายประจำรูปคำมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบ ทำให้ “ใจ” ได้ถ่ายโยงความหมายจากความหมายประจำคำไปยังความหมาย

Ref. code: 25615706300018ATD

เชิงเปรียบเทียบว่าเป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายที่ระบุชี้เฉพาะถึงเวลา ซึ่งสามารถพบเมื่อคำว่า “ใจ” ปรากฏอยู่ตำแหน่งหลังคำอื่นเท่านั้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(31) จะฝากนาคไว้ด้วยได้ช่วยเตือนทั้งอยู่เพื่อนเขาด้วยช่วยดูแล ใน***บัดใจ***เหมือนก็ไปที่ในห้องเห็นนาคร้องโหยไห้ไม่แยแส ส่งเสียงถามไปพลันมิทันแลมากรังแกตีรันหรือฉันใด (NACD 226, NACHM082)

ตัวอย่าง (31) คำว่า “บัด” หมายถึง น. เวลา, เมื่อ, ครั้ง, คราว; น. ทันใด (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 662) เป็นคำนามบอกเวลาหรือสถานการณ์ เช่น บัดนี้ บัดดล เป็นต้น คำว่า “บัดใจ” หมายถึง ว. ประเดี๋ยว, ทันใด (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 662) เป็นคำที่มีความหมายกล่าวเปรียบเทียบระยะเวลาที่เร็วกว่าที่คาด เป็นการบอกเวลาเพียงชั่วขณะหนึ่งที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว หรือเวลาสั้น ๆ เพียงหัวใจเต้นหนึ่งครั้ง ทำให้ “ใจ” ขยายความหมายจากเดิมที่เป็นอวัยวะร่างกายไปยังความหมายเปรียบเทียบว่าเป็นเวลา ในที่นี้ เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงเวลาปัจจุบัน ทันทีทันใด ชั่วขณะเวลานั้น

สรุป

ในบทนี้ ผู้วิจัยได้อธิบายและวิเคราะห์ความหมายเปรียบเทียบของคำว่า “ใจ” ในภาษาไทย โดยพิจารณาจากการปรากฏของ “ใจ” ในทุกตำแหน่งทั้งในกรณีที่ปรากฏตามลำพัง และปรากฏร่วมกับคำอื่น ๆ พบว่า คำว่า “ใจ” ในภาษาไทยนอกจากมีความหมายตามประจำรูปคำแล้ว ยังมีความหมายเปรียบเทียบได้ต่าง ๆ กันไป ซึ่งความหมายเปรียบเทียบของ “ใจ” ในภาษาไทยสามารถจำแนกได้เป็น 3 ความหมายหลัก ได้แก่ ความหมายเกี่ยวกับมนุษย์ ความหมายเกี่ยวกับพื้นที่และตำแหน่ง ความหมายที่ระบุชี้เฉพาะถึงเวลา สำหรับความหมายเกี่ยวกับมนุษย์ก็สามารถแบ่งแยกออกได้เป็นอีก 4 ความหมายย่อย ได้แก่ (1) ความหมายที่ระบุชี้เฉพาะถึงคน (2) ความหมายเกี่ยวกับความคิด (3) ความหมายเกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึก (4) ความหมายเกี่ยวกับลักษณะนิสัย ส่วนความหมายเกี่ยวกับตำแหน่งและพื้นที่ประกอบด้วย 2 ความหมายย่อย ได้แก่ (1) ความหมายที่ระบุชี้เฉพาะถึงศูนย์กลางของพื้นที่ (2) ความหมายที่ระบุชี้เฉพาะถึงศูนย์กลางของเรื่องราวหรือเหตุการณ์ ดังแผนภูมิภาพ 4.21 ต่อไปนี้

Ref. code: 25615706300018ATD

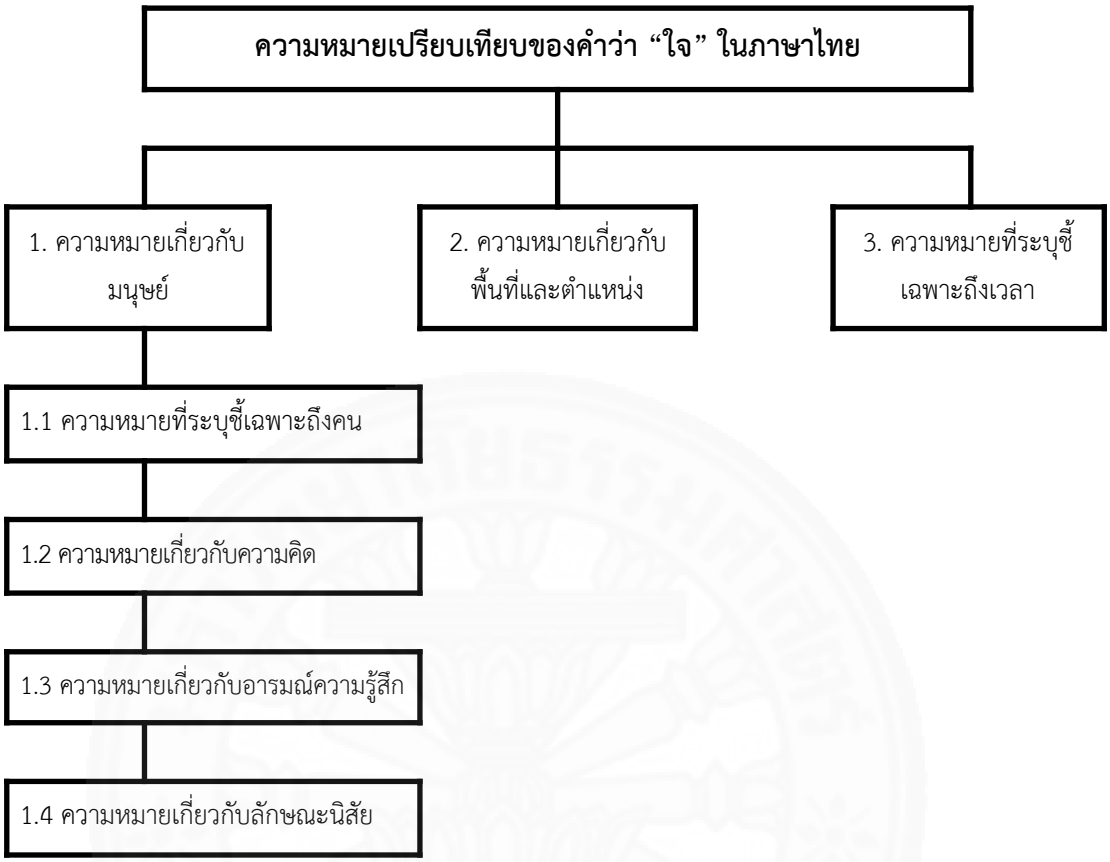

ภาพที่ 4.21 แผนภูมิแสดงความหมายเปรียบเทียบของคำว่า “ใจ” ในภาษาไทย

อย่างไรก็ดี ความหมายเชิงอุปลักษณ์ของคำว่า “ใจ” ในภาษาไทยที่พบในการศึกษาครั้งนี้สามารถสะท้อนให้เห็นถึงมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาไทยในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างเป็นระบบ ผู้วิจัยจะศึกษาและวิเคราะห์มโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาไทยที่มีต่อเรื่อง “ใจ” ในบทต่อไป

Ref. code: 25615706300018ATD

บทที่ 5
มโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทยเปรียบเทียบกับภาษาจีน

ในบทนี้ ผู้วิจัยจะเสนอผลการวิเคราะห์มโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทยหลังจากได้ศึกษาความหมายเปรียบเทียบที่เป็นอุปลักษณ์ “ใจ” ในภาษาไทยในบทที่ 4 ซึ่งการใช้ภาษาในลักษณะที่เป็นอุปลักษณ์นั้นเป็นปรากฏการณ์ทางภาษาที่สามารถช่วยแสดงให้เห็นถึงระบบมโนทัศน์ (conceptual system) หรือระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาที่มีต่อเรื่อง “ใจ” ในสังคมไทย จากนั้นผู้วิจัยจะนำผลการศึกษาเรื่องมโนทัศน์ “ใจ” ที่พบในภาษาไทยไปเปรียบเทียบกับมโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนตามงานวิจัยของยฺหวีหนิง (Yu, 2009) โดยมีหัวข้อการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาษา ดังนี้

5.1 มโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทย

5.2 มโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทยเปรียบเทียบกับภาษาจีน

5.1 มโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทย

มโนทัศน์ หมายถึง ความคิดรวบยอดสำหรับมนุษย์ที่ประมวลผลมาแล้วในการทำความเข้าใจประเภทของสรรพสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเราไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่เป็นรูปธรรมหรือสิ่งที่เป็นนามธรรม (Lakoff and Jonson, 1980) โดยทั่วไปแล้ว มโนทัศน์เป็นภาพรวมการแสดงผลในสมองของมนุษย์ที่สั่งสมจากสรรพสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว ซึ่งจัดอยู่ในมิติทางความคิด ไม่ใช่ความหมายของคำหรือความหมายของประโยคเพียงเท่านั้น แต่ยังคำนึงถึงระบบความคิดของคนในสังคมด้วย (Brown, 2006) กระบวนการที่มีมโนทัศน์เกิดขึ้นและกระบวนการที่สร้างความหมายนั้นไม่ได้เกี่ยวกับเรื่องภาษาเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในสมองของมนุษย์ โดยรวบรวมความรู้และความคิดจากการปฏิสัมพันธ์และประสบการณ์ต่าง ๆ ของมนุษย์กับสรรพสิ่งต่าง ๆ ในโลก (Evans, 2007: 38) ดังนั้น มโนทัศน์จึงเป็นผลรวมจากการประมวลผลความรู้ความเข้าใจ ประสบการณ์ ฯลฯ ให้อยู่ในความคิดของแต่ละบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มีลักษณะที่เป็นนามธรรมและสามารถสะท้อนออกมาด้วยปรากฏการณ์ทางภาษา การศึกษามโนทัศน์จึงจำเป็นต้องพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างภาษา ความคิดและประสบการณ์ต่าง ๆ ของคนในแต่ละสังคม เพื่อนำไปสู่การทำความเข้าใจระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาที่มีต่อสรรพสิ่งบนโลก

มโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทย หมายถึง ความคิดรวบยอดของผู้ใช้ภาษาไทยที่มีต่อเรื่อง “ใจ” ซึ่งสะท้อนให้เห็นได้จากความหมายเปรียบเทียบของคำว่า “ใจ” ที่ใช้เป็นอุปลักษณ์ กล่าวคือ อุปลักษณ์ “ใจ” ในภาษาไทยไม่ได้เป็นเพียงการใช้ภาษาในเชิงเปรียบเทียบเท่านั้น แต่ทำให้เข้าใจ

Ref. code: 25615706300018ATD

ระบบความคิดหรือระบบมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาไทยในเรื่อง “ใจ” จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยพบมโนทัศน์ “ใจ” 4 มโนทัศน์อย่างเป็นระบบ ได้แก่

5.1.1 มโนทัศน์ “ใจ” เป็นสิ่งมีชีวิต

5.1.2 มโนทัศน์ “ใจ” เป็นสิ่งไม่มีชีวิต

5.1.3 มโนทัศน์ “ใจ” เป็นพื้นที่

5.1.4 มโนทัศน์ “ใจ” เป็นภาชนะ

ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1.1 มโนทัศน์ “ใจ” เป็นสิ่งมีชีวิต

มโนทัศน์ “ใจ” เป็นสิ่งมีชีวิต หมายถึง ผู้ใช้ภาษาไทยมีความคิดเกี่ยวข้องกับ “ใจ” ว่าเป็นสิ่งมีชีวิต ได้แก่ มนุษย์ โดยได้นำความคิดความเข้าใจเกี่ยวกับมโนทัศน์สิ่งมีชีวิตประเภทมนุษย์ มาใช้ในการรับรู้มโนทัศน์เรื่อง “ใจ” ผู้วิจัยจึงจำแนกหัวข้อมโนทัศน์ “ใจ” เป็นสิ่งมีชีวิตเป็นอีกสองหัวข้อย่อย ได้แก่ มโนทัศน์ “ใจ” เป็นมนุษย์ และมโนทัศน์ “ใจ” เป็นคุณสมบัติเกี่ยวข้องกับมนุษย์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1.1.1 มโนทัศน์ “ใจ” เป็นมนุษย์

มนุษย์ หมายถึง สัตว์ที่รู้จักใช้เหตุผล, สัตว์ที่มีจิตใจสูง, คน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 879) การที่เป็น “มนุษย์ ” ได้แสดงให้เห็นได้จากลักษณะสำคัญของมนุษย์ที่ว่า “เป็นสัตว์ที่สามารถสร้างเครื่องมือ และใช้ความคิดได้” (Yang and Qiu, 1983: 63-64) มีแต่มนุษย์ที่มีลักษณะดังกล่าวเท่านั้นถึงสามารถเรียกได้ว่าเป็นสิ่งมีชีวิตพัฒนาถึงขั้นสูงสุด ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของมนุษย์ และเป็นสัญลักษณ์ความแตกต่างจากสัตว์อื่น (Wu, 2002: 25)

มโนทัศน์มนุษย์จึงสรุปได้จากการนิยามคำศัพท์ข้างต้นว่าเป็นสัตว์ชั้นสูงที่มีพฤติกรรมทางกายภาพ รวมทั้งรู้จักใช้และควบคุมอารมณ์ความรู้สึก และกิจกรรมทางปัญญาไม่ว่าจะเป็นเจตนารมณ์ ความนึกคิด หรือเป้าประสงค์ เป็นต้น

มโนทัศน์ “ใจ” เป็นมนุษย์แสดงให้เห็นได้จากอุปลักษณ์ “ใจ” ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงมนุษย์ หรือคน ผู้วิจัยพบว่า การนำเอา “มนุษย์” มาใช้ในการรับรู้และทำความเข้าใจเรื่อง “ใจ” สามารถสะท้อนให้เห็นถึงผู้ใช้ภาษาไทยมีระบบมโนทัศน์ที่เกี่ยวกับ “ใจ” ว่าเป็นมนุษย์ โดยมีกระบวนการถ่ายโยงความหมายระหว่างมโนทัศน์ที่เกี่ยวกับคุณสมบัติต่าง ๆ ของมนุษย์ มาใช้เป็นความหมายต้นทางของมโนทัศน์สิ่งมีชีวิตประเภทมนุษย์เพื่ออธิบายถึงมโนทัศน์ “ใจ” ที่เป็นความหมายปลายทาง ตัวอย่างเช่น

Ref. code: 25615706300018ATD

(32) เข้าสู่ความเป็นจารีตเอกลักษณ์ เหมือนอยู่ในโลกความฝันเงียบ ๆ ของคุณเอง ความรู้สึกที่ว่า แต่ละย่างก้าวชักช้าไม่ได้อย่างใจหวัง แม้แต่แผนงาน แม้แต่บริวารกระเตื้องขึ้น เพื่อนฝูง คนใกล้ชิด วงสังคม แม้แต่**คู่ใจ** เริ่มร่วมขบวนการกับคุณ (NEWS 402, NWCOL079)

ตัวอย่าง (32) คำว่า “ใจ” มีความหมายเปรียบเทียบที่ระบุชี้เฉพาะถึงคน ความหมายเปรียบเทียบนี้สะท้อนให้เห็นถึงมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาไทยที่มีต่อเรื่อง “ใจ” ว่าเป็นมนุษย์ โดยคำว่า “คู่ใจ” หมายถึง คนรักที่สนิทสนมกัน เมื่อ “ใจ” สอง “ใจ” ที่ตรงกัน สอดคล้องกัน และเข้ากันได้ มักจะมีความสนิทสนมที่คอยใกล้ชิด มีความไว้เนื้อเชื่อใจกัน จึงทำให้อยู่เป็นคู่กันได้ตลอดเวลา เป็นเหมือนคนที่เป็นเจ้าของ “ใจ” มีความผูกสมัครรักใคร่กัน พึ่งพาอาศัยกันและกันได้ทุกเมื่อ ดังนั้น “ใจ” ซึ่งเป็นอวัยวะร่างกายหรือจิตนั้นไม่ได้เป็นอวัยวะแล้ว แต่กลายเป็นสิ่งมีชีวิตประเภทมนุษย์ และมีคุณสมบัติความเป็นมนุษย์ จึงแสดงมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาไทยว่า “ใจ” เป็นมนุษย์ จากการวิเคราะห์ข้อมูล มโนทัศน์ “ใจ” เป็นมนุษย์ยังพบมีคำอื่น ๆ อีกด้วย ได้แก่ คำว่า “กาวใจ” “ขวัญใจ” และ “กลอยใจ”

5.1.1.2 มโนทัศน์ “ใจ” เป็นคุณสมบัติเกี่ยวข้องกับมนุษย์

มโนทัศน์ “ใจ” เป็นคุณสมบัติเกี่ยวข้องกับมนุษย์มาจากความหมายเปรียบเทียบของ “ใจ” ในภาษาไทย ผู้วิจัยพบว่า การที่ “ใจ” ใช้เป็นอุปลักษณ์ไม่เพียงแต่สะท้อนให้เห็นถึงระบบมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาไทยว่า “ใจ” เป็นเหมือนมนุษย์ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น แต่ “ใจ” ในฐานะที่เป็นมนุษย์นั้นยังมีคุณสมบัติของมนุษย์ ได้แก่ อารมณ์ความรู้สึก ความคิด และลักษณะนิสัย

นอกจากนี้ การที่ผู้ใช้ภาษาไทยได้รับรู้ “ใจ” เป็นเหมือนมนุษย์ และมีคุณสมบัติเกี่ยวข้องกับมนุษย์นั้นยังอาศัยผังภาพส่วนเฉพาะ-องค์รวม (part-whole schema) ซึ่งเป็นผังนามธรรมมาจากประสบการณ์ทางร่างกายของมนุษย์ ร่างกายมนุษย์เป็นองค์รวมหนึ่งที่ประกอบขึ้นจากส่วนเฉพาะ คนที่สุขภาพร่างกายแข็งแรง ล้วนสามารถตระหนักได้ถึงความสมบูรณ์ของร่างกายและสภาพการณ์ขององค์ประกอบทุกส่วนของร่างกายตนเอง และสามารถควบคุมส่วนประกอบเหล่านี้ได้ ขณะเมื่อผู้คนปฏิสัมพันธ์กับสรรพสิ่งภายนอก เกิดการตระหนักรู้เกี่ยวกับส่วนเฉพาะ-องค์รวมที่มีต่อตัววัตถุอื่นขึ้น ผู้คนมักถือร่างกายเป็นโครงสร้างส่วนเฉพาะ-องค์รวม คิดว่าองค์รวมประกอบสร้างขึ้นโดยส่วนเฉพาะในลักษณะที่เฉพาะเจาะจง (Lakoff, 1987)

“ใจ” เป็นอวัยวะสำคัญของร่างกายมนุษย์ การเต้นของหัวใจนำพาชีวิตและพลังให้เกิดแก่มนุษย์ เมื่ออารมณ์มนุษย์เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น อัตราการเต้นของหัวใจก็เป็นไปตามการเปลี่ยนแปลงที่สังเกตเห็นได้ นอกจากนี้ “ใจ” ในมุมมองของคนไทยว่าเป็นสิ่งที่ทำหน้าที่รู้รู้สึกและนึกคิด ดังนั้น “ใจ” จึงเป็นส่วนสำคัญที่ขาดไม่ได้สำหรับมนุษย์ ความสัมพันธ์ระหว่าง “ใจ”

Ref. code: 25615706300018ATD

กับ “มนุษย์” จึงสอดคล้องกับผังภาพส่วนเฉพาะ-องค์รวมอันเป็นพื้นฐานทางประสบการณ์กายภาพที่ช่วยก่อให้เกิดมโนทัศน์ “ใจ” เป็นมนุษย์ ด้วยเหตุนี้ “ใจ” จึงเป็นมนุษย์ และมีคุณสมบัติที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ รวมทั้งยังมีประสบการณ์อันหลากหลายเหมือนดังมนุษย์ ตัวอย่างเช่น

(33) ความซื่อสัตย์สุจริตจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีสัจจะทั้งกายวาจาใจ **ใจ*ยึดมั่น***จะทำแต่สิ่งที่ชอบ ไม่ประสงค์ในสิ่งซึ่งไม่พึงมีพึงได้ อันจะนำไปสู่การทุจริต (ACAD 775, ACSS083)

ตัวอย่าง (33) คำว่า “ใจ” มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงความคิด เนื่องจาก “ใจ” เป็นสิ่งที่ทำหน้าที่คิด ความหมายเปรียบเทียบนี้แสดงมโนทัศน์ว่า “ใจ” เป็นมนุษย์และเรื่องที่สัมพันธ์กับมนุษย์ เมื่อ “ใจ” ยึดถืออย่างมั่นคงในความคิดหรือกฎระเบียบใด เหมือนกับเจ้าของ “ใจ” หรือมนุษย์เองได้ยึดมั่นในความคิดหรือกฎระเบียบนั้นด้วยเช่นกัน ดังนั้น มโนทัศน์ “ใจ” จึงเป็นคุณสมบัติของมนุษย์ ตัวอย่างอื่น ๆ ดังต่อไปนี้

(34) **ใจ**ผม***คิดถึง***นายตำรวจที่ตายวันนั้น ความตายของเขาจะสร้างคนขึ้นมาแทนที่ จะมีตำรวจหนุ่มอีกมากมายเดินตามรอยเท้าของเขา (FICT 878, PRNV156)

ตัวอย่าง (34) คำว่า “ใจ” มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงความคิด ความหมายเปรียบเทียบนี้สามารถแสดงมโนทัศน์ว่า “ใจ” เป็นความคิด ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ จึงมีมโนทัศน์ว่า “ใจ” เป็นคุณสมบัติของมนุษย์ เมื่อ “ใจ” ระลึกถึงคนใดคนหนึ่งด้วยความคิดผูกพันกันเพราะมีความเป็นห่วงหรือรักใคร่ ราวกับเจ้าของ “ใจ” หรือมนุษย์เองได้คิดถึงและนึกถึงคนนั้นด้วยเช่นกัน ดังนั้น มโนทัศน์ “ใจ” จึงเป็นคุณสมบัติของมนุษย์

(35) เมื่อรู้แล้วว่า**ใจ*ชอบ***สิ่งใด เขาได้มุ่งมั่นทำสิ่งนั้นให้ดีที่สุด (MISC 269, BIO030)

ตัวอย่าง (35) คำว่า “ใจ” มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงความรู้สึก อาจเป็นเพราะ “ใจ” นอกจากเป็นสิ่งที่ทำหน้าที่ในการคิดแล้ว ยังเป็นสิ่งที่ทำหน้าที่รู้สึกอีกด้วย ความหมายเปรียบเทียบดังกล่าวแสดงมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาไทยว่า “ใจ” เป็นมนุษย์และเรื่องที่สัมพันธ์กับมนุษย์ เมื่อ “ใจ” รู้สึกชื่นชอบกับสิ่งใด เหมือนกับเจ้าของ “ใจ” หรือมนุษย์เองได้ชื่นชอบสิ่งนั้นด้วยเช่นกัน ดังนั้น มโนทัศน์ “ใจ” จึงเป็นคุณสมบัติของมนุษย์

(36) คำกราบบังคมทูลนี้เรียกร้องความสามัคคีเป็นอันหนึ่งเดียวกัน และในขณะเดียวกันความ***เห็นใจ***สงสารจากบรรดาผู้ฟัง (ACAD 455, ACHM059)

ตัวอย่าง (36) คำว่า “ใจ” เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงอารมณ์ความรู้สึก โดยพิจารณาจากความหมายของคำว่า “เห็นใจ” หมายถึง เห็นหรือรู้จักตัวตน

Ref. code: 25615706300018ATD

ว่าเป็นคนอย่างไร ร่วมรู้สึกหรือเข้าถึงความรู้สึกทุกข์ยากของผู้อื่น ทั้งนี้สะท้อนให้เห็นถึงผู้ใช้ภาษาไทยมีมโนทัศน์ว่า “ใจ” เป็นคุณสมบัติที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ โดยประกอบกับอุปลักษณ์มโนทัศน์ที่ว่า การรับรู้เป็นการมองเห็น (KNOWING IS SEEING) กล่าวคือ การเข้าถึงความรู้สึกของผู้อื่นเมื่อมีเหตุการณ์ที่แสดงออกถึงความทุกข์ยาก ความลำบาก หรือความทรมานทั้งทางกายและจิตใจ ราวกับกำลังเห็นจิตใจของคนใดคนหนึ่งว่าสภาวะที่กำลังเป็นอยู่นั้นมีสภาพดีหรือเลวร้ายเพียงใด ดังนั้น “ใจ” ซึ่งเป็นอวัยวะร่างกายหรือจิตนั้นไม่ได้เป็นอวัยวะแล้ว แต่กลายเป็นมนุษย์และมีคุณสมบัติความเป็นมนุษย์ จึงแสดงมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาไทยว่า “ใจ” เป็นคุณสมบัติของมนุษย์

คุณสมบัติเกี่ยวกับมนุษย์ซึ่งนอกเหนือจากความคิด และอารมณ์ความรู้สึกแล้ว มโนทัศน์ “ใจ” เป็นคุณสมบัติที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ยังสามารถสะท้อนให้เห็นได้จากความหมายเปรียบเทียบของ “ใจ” ในการอ้างถึงลักษณะนิสัย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(37) สตช. ระดมปล่อยแถวคุมเข้ม 7 วันอันตราย เอกชน **ใจป้ำ**ทุ่มงบกว่า 20 ล้าน ติดกล้องวงจรปิดย่านราชประสงค์ 60 ตัว คุมเข้มลานจอดรถ เพิ่มหน่วยรักษาความปลอดภัยอีก 1 พันนาย (NEWS 976, NWRP_PL010)

ตัวอย่าง (37) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นคุณสมบัติเกี่ยวข้องกับมนุษย์ สะท้อนให้เห็นได้จากอุปลักษณ์ “ใจ” ที่มีความหมายเปรียบเทียบในการอ้างถึงลักษณะนิสัยของมนุษย์ โดยพิจารณาจากคำว่า “ใจป้ำ” หมายถึง อุปนิสัยเหิมหาญ เก่งกาจ กล้าได้กล้าเสีย จึงมีมโนทัศน์ว่า “ใจ” เป็นลักษณะนิสัย ซึ่งเป็นคุณสมบัติเกี่ยวข้องกับมนุษย์ จากตัวอย่าง (32)-(37) แสดงผังภาพ 5.1 ต่อไปนี้

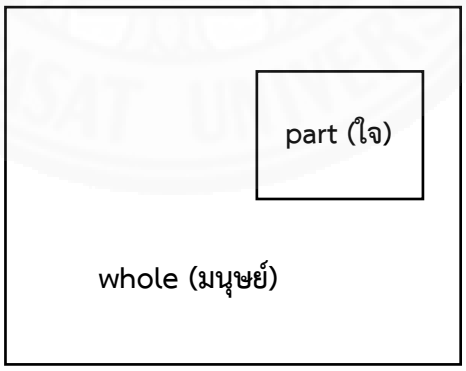

ภาพที่ 5.1 แสดงผังภาพของ “ใจ” กับมนุษย์

จากผังภาพที่ 5.1 เครื่องหมายสี่เหลี่ยมขนาดเล็กคือ “ใจ” ซึ่งเป็นส่วนเฉพาะ (part) ของเครื่องหมายสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่ ขณะที่ตัวมนุษย์ซึ่งแสดงด้วยเครื่องหมายสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่นั้นเป็นองค์รวม (whole) เพราะฉะนั้น “ใจ” จึงเป็นส่วนประกอบของมนุษย์

Ref. code: 25615706300018ATD

การที่ผู้คนมีประสบการณ์เกี่ยวกับส่วนเฉพาะ-องค์รวมที่มีต่อร่างกายตนเอง และตัววัตถุอื่นได้สร้างผังภาพส่วนเฉพาะ-องค์รวม (part-whole schema) ไว้ในสมอง โดยผังภาพส่วนเฉพาะ–องค์รวมมีองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ องค์รวม (whole) ส่วนเฉพาะ (parts) และโครงสร้าง (configuration) สำหรับองค์รวมนั้นสร้างขึ้นโดยส่วนเฉพาะที่อยู่ในโครงสร้างรูปธรรม สิ่งที่สำคัญคือ เพียงมีส่วนเฉพาะดำรงอยู่ องค์รวมจึงมีอยู่เช่นกัน (Lakoff, 1987) ดังนั้น ผู้คนได้นำคุณสมบัติของผังภาพส่วนเฉพาะ-องค์รวมที่มีลักษณะที่เป็นรูปธรรมไปทำความเข้าใจเรื่องที่มีลักษณะที่เป็นนามธรรมมากขึ้น ส่วนความคิด อารมณ์ความรู้สึก และลักษณะนิสัยในฐานะที่เป็นเรื่องนามธรรมเกี่ยวข้องกับมนุษย์นั้นเช่นเดียวกับ “ใจ” ล้วนถือเป็นส่วนประกอบของมนุษย์ เพียงมี “ใจ” มีความคิด อารมณ์ความรู้สึก และลักษณะนิสัย ถึงจะเป็นมนุษย์ได้ ทั้งนี้จึงแสดงมโนทัศน์ว่า “ใจ” เป็นมนุษย์และมีคุณสมบัติที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์

กล่าวโดยสรุปได้ว่า มโนทัศน์ “ใจ” เป็นสิ่งมีชีวิต สะท้อนให้เห็นระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาไทยที่ว่า “ใจ” เป็นสิ่งมีชีวิตประเภทมนุษย์ และมีคุณสมบัติที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ โดยพิจารณาจากความหมายของการใช้อุปลักษณ์ “ใจ” ที่อ้างถึงเรื่องต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับสิ่งมีชีวิตประเภทมนุษย์ ได้แก่ เป็นคน เป็นความคิดของผู้คน และเป็นอารมณ์ความรู้สึกของผู้คน รวมทั้งยังเป็นลักษณะนิสัยของผู้คนก็ได้ ทั้งนี้มีการโยงความสัมพันธ์ทางความคิดจากมโนทัศน์ต้นทางคือ [สิ่งมีชีวิตประเภทมนุษย์] ไปยัง [ใจ] ในมโนทัศน์ปลายทางแสดงได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง (Source Domain) **[สิ่งมีชีวิต]**		**มโนทัศน์ปลายทาง (Target Domain)** **[ใจ]**
● มนุษย์ / คน	➔	● อวัยวะร่างกายหัวใจ
● คุณสมบัติเกี่ยวกับมนุษย์	➔	● สิ่งที่เป็นอวัยวะร่างกายของมนุษย์
[ความคิด]	➔	[สิ่งที่ทำหน้าที่ในการรับรู้และการนึกคิด]
[อารมณ์ความรู้สึก]	➔	[สิ่งที่ทำหน้าที่ในการรู้สึก]
[ลักษณะนิสัย]	➔	[สิ่งที่ทำหน้าที่ในการรู้ รู้สึก นึกและคิด]

5.1.2 มโนทัศน์ “ใจ” เป็นสิ่งไม่มีชีวิต

มโนทัศน์ “ใจ” เป็นสิ่งไม่มีชีวิต หมายถึง ผู้ใช้ภาษาไทยมีความคิดเกี่ยวข้องกับ “ใจ” ว่าเป็นสิ่งไม่มีชีวิต ได้แก่ วัตถุสิ่งของ และทรัพย์สินเงินทอง โดยได้นำความคิดความเข้าใจเกี่ยวกับมโนทัศน์สิ่งไม่มีชีวิตประเภทวัตถุสิ่งของ และทรัพย์สินเงินทอง มาใช้ในการรับรู้มโนทัศน์เรื่อง

Ref. code: 25615706300018ATD

“ใจ” ผู้วิจัยจึงจำแนกหัวข้อมโนทัศน์ “ใจ” เป็นสิ่งไม่มีชีวิตเป็นอีกสองหัวข้อย่อย ได้แก่ มโนทัศน์ “ใจ” เป็นวัตถุสิ่งของ และมโนทัศน์ “ใจ” เป็นทรัพย์สินเงินทอง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1.2.1 มโนทัศน์ “ใจ” เป็นวัตถุสิ่งของ

วัตถุ หมายถึง น. สิ่งของ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 1104) และคำว่า “สิ่งของ” หมายถึง น. วัตถุต่าง ๆ เช่น ก่อนลงจากรถควรตรวจสิ่งของให้ครบถ้วน, ของ หรือ ข้าวของ ก็ว่า (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 1231)

มโนทัศน์วัตถุสิ่งของเป็นความคิดรวบยอดของผู้ใช้ภาษาที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งไม่มีชีวิตประเภทวัตถุสิ่งของ ผู้ใช้ภาษามักนำประสบการณ์เกี่ยวกับวัตถุที่จับต้องได้ในชีวิตประจำวันไปรับรู้และทำความเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมมากขึ้น เนื่องจากการนำเอาสิ่งที่เป็นรูปธรรม อันเป็นสิ่งที่มนุษย์คุ้นเคยเป็นอย่างดีสามารถช่วยให้เราเข้าใจมากขึ้นถึงสิ่งที่เป็นนามธรรม

มโนทัศน์ “ใจ” เป็นวัตถุสิ่งของสะท้อนให้เห็นได้จากอุปลักษณ์ “ใจ” ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงมนุษย์ เพราะมนุษย์มีประสบการณ์เกี่ยวกับวัตถุที่เก็บสั่งสมจากการมีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุสิ่งของที่อยู่รอบตัว ผู้วิจัยพบว่า การนำเอา “วัตถุสิ่งของ” มาใช้ในการทำความเข้าใจเรื่อง “ใจ” สามารถสะท้อนให้เห็นถึงระบบมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาไทยว่า “ใจ” เป็นวัตถุสิ่งของ โดยมีกระบวนการถ่ายโยงความหมายระหว่างมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับคุณสมบัติต่าง ๆ ของวัตถุ รวมถึงกิริยาอาการที่ใช้กับวัตถุมาใช้เป็นความหมายต้นทางของมโนทัศน์สิ่งไม่มีชีวิตประเภทวัตถุสิ่งของ เพื่ออธิบายถึงมโนทัศน์ “ใจ” ที่เป็นความหมายปลายทาง

ผลการศึกษาพบว่า มโนทัศน์ “ใจ” เป็นวัตถุสิ่งของ สามารถทำความเข้าใจและรับรู้ “ใจ” เป็นเหมือนวัตถุที่มีตัวตน โดยพิจารณาจากขนาดหรือรูปร่างของวัตถุสิ่งของ ผู้วิจัยพบมีการใช้คำว่า “ใจใหญ่” “ใจเล็ก” “ใจฟู” “ใจพอง” และ “ใจฟีบ” ซึ่งแสดงให้เห็นมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาไทยที่มองว่า “ใจ” เป็นวัตถุที่เป็นรูปธรรม (HEART IS AN ENTITY/OBJECT) และสามารถเปลี่ยนแปลงขนาดได้ (CHANGEABLE IN SIZE) ดังการอธิบายตัวอย่าง (38)-(39) ต่อไปนี้

(38) หมู่พูดอย่างนี้เล่นเอาพันใจอ่อน ผมน่ะโตแต่ตัวเท่านั้นแหละหมู่ **ใจ*เล็ก*** นิดเดียว อะไรก็ไม่ว่าหรอก ไอ้เรื่องใจอ่อนนี่แย่มาก เออ ไอ้เพื่อนยาก มึงกับกูนี่มันก็ทำนองเดียวกันน่ะแหละวะ (FICT 278, PRNV026)

ตัวอย่าง (38) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นเหมือนวัตถุสิ่งของ ผู้ใช้ภาษาไทยได้นำเอาประสบการณ์เกี่ยวกับการรับรู้ขนาดหรือรูปร่างของวัตถุสิ่งของ มาทำความเข้าใจมโนทัศน์ “ใจ” โดยคำว่า “ใจเล็ก” หมายถึง ขี้ขลาด ขาดความกล้า ไม่กล้าที่จะเผชิญกับสิ่งใด ๆ ไม่มีความเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่น กล่าวคือ จิตใจของผู้คนที่มีอยู่เล็กนิดเดียว ทำให้ไม่เพียงพอที่จะนำไปแบ่งปันให้คนอื่น หรือเล็กเกินไปจนยากที่จะนำไปต่อสู้หรือต่อกรกับสิ่งใดได้ ทั้งนี้แสดงมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาไทยที่ว่า

Ref. code: 25615706300018ATD

“ใจ” เป็นวัตถุสิ่งของที่มีขนาดเล็ก ตัวอย่างอื่น ๆ เช่น “ใจใหญ่” ซึ่งเป็นกิจกรรมทางความคิดที่ตรงกันข้ามกับ “ใจเล็ก” ดังต่อไปนี้

(39) เราคนไทยผู้รักชาติและ**ใจ*ใหญ่***เท่าแม่น้ำโขงชีมูล รวมกันขอยืดอกจ่ายเอง (ACAD 925, ACSS107)

ตัวอย่าง (39) “ใจ” ถูกมองว่าเป็นวัตถุสิ่งของแบบรูปธรรม ซึ่งมนุษย์สามารถรับรู้ขนาดรูปร่างของ “ใจ” เหมือนกับวัดความใหญ่เล็กของวัตถุสิ่งของเช่นกัน โดยคำว่า “ใจใหญ่” หมายถึง มีความคิดโอบอ้อมอารี มีความเอื้อเฟื้อเกินฐานะ ทั้งนี้สะท้อนให้เห็นมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาไทยว่า “ใจ” เสมือนเป็นวัตถุสิ่งของ และมีรูปร่างขนาดใหญ่ เมื่อ “ใจ” ที่มีนั้นมีขนาดใหญ่โตโอฬารเกินกว่าจะประมาณจึงสามารถที่จะคิดเห็นแก่คนอื่นได้อีกมาก มากพอที่จะแบ่งปันพร้อมมอบความอภัยและเมตตากรุณาให้แก่ทุกคนเมื่อเทียบกับ “ใจ” นั้นที่มีขนาดเล็ก

การทำความเข้าใจมโนทัศน์ “ใจ” ของผู้ใช้ภาษาไทยในฐานะที่เป็นวัตถุสิ่งของ ยังพิจารณาได้จากวัสดุของวัตถุสิ่งของ ตัวอย่างเช่น

(40) ถึงแม้ว่าท่านผู้นำคณะราษฎรจะ.....เป็นผู้นำที่มีความจงรักภักดีต่อเจ้านายเพียงใดก็ดี แต่โดยที่เป็นผู้ที่บูชาความยุติธรรมอย่างลึกซึ้ง เป็นผู้ซื่อตรงต่อหน้าที่ และต่อความรู้สึกผิดชอบของตนนั้นเอง อาจจะทำให้ใคร ๆ ได้พบท่านผู้นี้ในลักษณะที่เป็นมนุษย์**ใจ*เหล็ก***ไปได้เป็นครั้งคราว (FICT 223, PRNV02)

ตัวอย่าง (40) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นวัตถุสิ่งของที่ประกอบสร้างด้วยวัสดุเหล็กกล้า โดยคำว่า “ใจเหล็ก” หมายถึง จิตใจที่แข็งแกร่ง กล้าหาญ เข้มแข็ง และไม่เกรงกลัวต่อสิ่งใด การเป็นคนมีจิตใจที่แข็งแกร่งและสามารถอดทนต่อเรื่องราวเลวร้ายที่เข้ามาในชีวิต ราวกับว่าคนนั้นมี “ใจ” ที่สร้างมาจากเหล็กกล้า ทั้งนี้สะท้อนให้เห็นมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาไทยว่า “ใจ” เสมือนเป็นเหล็กซึ่งเป็นวัตถุสิ่งของที่ทั้งแข็งแรงและทานทนต่อสิ่งต่าง ๆ ที่พุ่งเข้ามากระแทก

ส่วนมโนทัศน์ “ใจ” นอกจากจะเป็นวัตถุสสารที่สร้างจากวัสดุเหล็กกล้าแล้ว ยังพิจารณาดูจากรูปลักษณ์ภายนอกอย่างสีสันของวัตถุได้อีกด้วย ผู้วิจัยพบมีการใช้คำว่า “ใจขาว” “ใจดำ” “หัวใจสีชมพู” และ “ขุ่นมัวใจ” ในการแสดงมโนทัศน์ดังกล่าว ตัวอย่างเช่น

(41) เดี๋ยวนี้ไม่กลัวคนดำแล้ว ตรงกันข้าม กลับเป็นว่าเขาซื่อดี ตัวดำแต่**ใจ*ขาว*** ดีกว่าตัวขาวแต่ใจดำ (FICT 240, PRNV022)

ตัวอย่าง (41) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นวัตถุสิ่งของซึ่งปรากฏตัวให้มนุษย์เราสามารถรับรู้ได้จากสีสันของรูปลักษณ์ภายนอก โดยคำว่า “ใจขาว” มีความหมายอ้างถึงความคิดแจ่มแจ้ง สะอาดหมดจดและผ่องใสปราศจากการทุจริต ซื่อสัตย์จนกลายเป็นนิสัยซื่อตรงและไม่เห็นแก่ตัว ทำให้ “ใจ” เป็นวัตถุสิ่งของที่สัมพันธ์กับสีสันของรูปลักษณ์ภายนอก เป็นวัตถุขาวบริสุทธิ์ โดยไม่มีจุด

Ref. code: 25615706300018ATD

ด่างพร้อย ทั้งนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาไทยว่า มีการใช้อุปลักษณ์มโนทัศน์ขาวคือดี (WHITE IS GOOD) โดยสรุปจากมโนทัศน์ย่อยอีก 2 ประการ ได้แก่ ขาวคือสะอาด (WHITE IS CLEAN) และสะอาดคือดี (CLEAN IS GOOD) ดังนั้นเมื่อ “ใจ” มีสีขาวจึงแสดงมโนทัศน์ได้ว่า จิตใจนั้นจริงแท้ ไม่มีสิ่งใดเจือปน เป็นความใสซื่อเที่ยงแท้และปราศจากรอยตำหนิทั้งจากเล่ห์เหลี่ยม การคดโกง และการกระทำที่ไม่ถูกไม่ควรทั้งปวง

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยยังพบว่า “ใจ” เป็นวัตถุสิ่งของหรืออาหารซึ่งสามารถรับรู้ได้ด้วยประสาทสัมผัสด้านการรับรส ได้แก่ “ใจจืด” “หวานใจ” และ “เปรี้ยวใจ” ตัวอย่างเช่น

(42) เปล่า ไม่ได้เป็นอะไร ร่างกายสบายดี แต่จิตไม่ทราบเป็นอะไร รู้สึก**ใจจืด** ใจจาง ทำให้เบื่อหน่ายไปหมด (FICT 981, PRSH028)

ตัวอย่าง (42) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นวัตถุสิ่งของประเภทอาหาร ผู้ใช้ภาษาไทยได้นำเอาประสบการณ์เกี่ยวกับการรับประทานหรือสิ้มรสอาหาร มาทำความเข้าใจมโนทัศน์ “ใจ” โดยคำว่า “ใจจืด” หมายถึง ลักษณะนิสัยที่ไม่เอื้อเฟื้อแก่ใคร ไม่แยแสต่อผู้ใด และเพิกเฉยต่อความทุกข์ยากของผู้อื่น การแสดงออกถึงความไม่ทุกข์ร้อนของตนเองแม้ผู้อื่นกำลังเดือดร้อนหรือต้องการความช่วยเหลือเพียงใดล้วนไม่ยินดีที่จะให้ความช่วยเหลือต่อผู้อื่น ราวกับ “ใจ” ของคนคนนั้นไร้ความรู้สึก ไม่มีรสชาติใด จึงมีมโนทัศน์ว่า “ใจ” เป็นเหมือนอาหารและสามารถรับรู้ด้วยลิ้น

นอกเหนือจากนี้ ผู้ใช้ภาษาไทยยังมีมโนทัศน์ว่า “ใจ” เป็นวัตถุสิ่งของที่นับจำนวน และรวบรวมสะสมได้ ตัวอย่างเช่น

(43) โธ่เว้ยยย ยายเอบริล ยายผู้หญิง***หลายใจ*** นี่เธอทำให้ชีวิตของเขาวุ่นวายมากกว่าที่คิดเสียแล้ว (FICT 773, PRNV129)

ตัวอย่าง (43) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นวัตถุสิ่งของเช่นกัน ผู้ใช้ภาษาไทยได้นำเอาประสบการณ์เกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์กับวัตถุอย่างการนับจำนวนของวัตถุที่มีรูปตัวตน มาทำความเข้าใจมโนทัศน์ “ใจ” โดยคำว่า “หลายใจ” หมายถึง การมีจิตใจรวนเร ไม่แน่นอน เปลี่ยนแปลงได้ง่าย หรือมีความรักความผูกพันหลากหลาย “ใจ” ในที่นี้จึงเสมือนเป็นวัตถุที่มีตัวตน และสามารถนับจำนวนได้ การมี “ใจ” หลาย ๆ ดวงในตัวคนคนเดียว ดวงหนึ่งชอบสิ่งหนึ่ง พอเจอสิ่งใหม่ที่ถูกใจก็มีหัวใจดวงอื่นไว้ชอบสิ่งใหม่ ทำให้กลายเป็นคนที่มีนิสัยโลเล เอาแน่เอานอนไม่ได้ นอกเหนือจากคำว่า “หลายใจ” ในภาษาไทยยังมีการใช้คำว่า “สองใจ” และ “ใจเดียว” แสดงมโนทัศน์ “ใจ” เป็นวัตถุที่นับจำนวนได้ไม่ว่าจะเป็นพหูพจน์ หรือเอกพจน์ก็ตาม

Ref. code: 25615706300018ATD

(44) หลักจากนั้นนายกรัฐมนตรีได้เดินทางไปเป็นประธานตรวจงานราชพฤกษ์ ***รวมใจ***ภักดิ์รักพ่อหลวงที่สวนเฉลิมพระเกียรติฯ อ.เมือง พร้อมร่วมปล่อยโคมลอยด้วย (NEWS 974, NWRP_PL010)

ตัวอย่าง (44) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นวัตถุสิ่งของเช่นกัน ผู้ใช้ภาษาไทยได้นำเอาประสบการณ์เกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์กับวัตถุอย่างการรวบรวมและสะสมวัตถุที่มีรูปตัวตนมาทำความเข้าใจมโนทัศน์ “ใจ” โดยคำว่า “รวมใจ” หมายถึง ผสมรวมความรักความผูกพันเข้าด้วยกัน โดยการผสมรวมความรักความผูกพันเข้าด้วยกันนั้นเป็นเหมือนการบวกหรือผสมวัตถุสิ่งของเข้าด้วยกัน ซึ่งสามารถสะท้อนมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาว่า “ใจ” เป็นวัตถุรูปธรรมที่สามารถรวมเข้าด้วยกันได้

จากการศึกษาข้อมูล ผู้วิจัยยังพบว่า ผู้ใช้ภาษาไทยมีมโนทัศน์เกี่ยวกับ “ใจ” เป็นเหมือนวัตถุสิ่งของที่เคลื่อนที่ได้กรณีในที่ “ใจ” เกิดอยู่ตำแหน่งหน้าคำกริยาต่าง ๆ โดยสิ่งเคลื่อนที่นั้นอาจเป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ได้เอง หรือเป็นสิ่งเคลื่อนที่ที่ได้รับแรงขับเคลื่อนภายนอก ตัวอย่างเช่น

(45) สำคัญมากต่อกีฬาชนิดนี้ และต้องฝึกจิตใจให้มีสมาธิเพราะการยกน้ำหนักใจจะแกว่งไม่ได้เลย ต้องนิ่งสุด ๆ มีสมาธิมาก ๆ บางทีเด็กยกเหล็กขึ้นได้ก็ดีใจมาก แต่รอบหลังยกไม่ขึ้นเลยก็มี อาการดีใจมาก ๆ ทำให้***ใจแกว่ง***ได้ ไม่ใช่ว่าดีเสมอไปนะคะ (MISC 202, BIO029)

ตัวอย่าง (45) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นวัตถุสิ่งของที่เคลื่อนไหวได้ (THE HEART IS A MOVABLE ENTITY/OBJECT) โดยคำว่า “ใจแกว่ง” หมายถึง ไม่มีสติและความคิดความตั้งใจสั่นคลอน ไม่อยู่กับที่ และไม่สามารถจดจ่อกับสิ่งที่กระทำอยู่ได้ เป็นลักษณะที่ความคิดไม่อยู่กับร่องกับรอย เมื่อมีเหตุการณ์อื่นมาแทรกหรือดึงความสนใจออกไปจากสิ่งที่กำลังกระทำอยู่ ส่งผลให้คิดพะวักพะวนถึงสิ่งนั้นจนเสียสมาธิ จึงแสดงมโนทัศน์ว่า “ใจ” เป็นสิ่งที่มีอาการเคลื่อนไหวและเคลื่อนพ้นจากที่ได้ การที่ “ใจ” ที่มีความคิดเป็นตัวยึดไว้ถูกเหวี่ยงให้เคลื่อนไหวไปทางโน้นทีทางนี้ทีไม่อยู่นิ่ง ทำให้ไม่สามารถจดจ่อกับสิ่งใดได้

(46) ก. ฉันแว่ว ๆ ว่าเขาว่ามาอย่างนั้น จะเป็นตามนั้นทุกคำทุกพยางค์หรือเปล่า ฉันยืนยันไม่ได้ เพราะ**ใจ**ฉันมัน***ลอยไป***กับความหมายของบทกลอนนั้นเสียแล้ว (FICT 707, PRNV115)

Ref. code: 25615706300018ATD

ข. หายใจเข้า พุทธ หายใจออก โธ ตากะพริบปริบ ๆ **ใจ*ล่องลอยไป*** ตามความนึกคิด พอรู้ตัวก็กลับมานับ พุทโธ ใหม่ เป็นอย่างนี้ตลอด (MISC 101, BIO019)

ตัวอย่าง (46) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นวัตถุสิ่งของที่เคลื่อนไหวได้เช่นกัน และเป็นสิ่งที่ไร้น้ำหนักซึ่งสามารถเคลื่อนที่ด้วยตัวเอง โดยมีคำว่า “ลอย” ในประโยค (46ก) หมายถึง ทรงตัวอยู่ในอากาศ ปล่อยให้ไปตามน้ำหรืออากาศ ไม่มีอะไรคุ้มหรือผูกไว้ และคำว่า “ล่องลอย” ในประโยค (46ข) หมายถึง เคลื่อนไปในน้ำหรือในอากาศช้า ๆ เป็นคุณสมบัติบอกอาการเคลื่อนที่อย่างช้า ๆ ของวัตถุไปในอากาศหรือลอยอยู่บนผิวน้ำตามกระแสน้ำ โดยอาจมีจุดหมายปลายทางไปยังทิศทางใดทิศทางหนึ่ง หรือไม่มีจุดหมายปลายทางในการเคลื่อนที่ ส่วนคำว่า “ไป” เป็นคำประกอบกริยาแสดงทิศทางออกจากตัวผู้พูด เพราะฉะนั้น “ใจลอยไป” และ “ใจล่องลอยไป” จึงแสดงให้เห็นมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาไทยว่า “ใจ” ในประโยค (46ข) ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงอารมณ์ความรู้สึกนั้นเสมือนเป็นวัตถุสิ่งของที่สามาถเคลื่อนที่ไปตามกระแสคลื่น โดยมีจุดหมายปลายทางของการเคลื่อนที่คือ ความนึกคิด ขณะที่ “ใจ” ในประโยค (46ก) ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงความสนใจนั้นเป็นวัตถุสิ่งของที่เคลื่อนที่ได้เองทั้งในน้ำและในอากาศ โดยเริ่มต้นจากตัวฉัน ซึ่งเป็นตัวผู้พูดในบริบทไปยังทิศทางในความหมายของบทกลอน

(47) ฉันเคยคิดว่าตัวเองขาดความรักจึงยอมให้**ใจ*ไหลตกไป*** อยู่ในหลุมแห่งความเศร้า แต่แท้ที่จริงแล้วฉันไม่ได้ขาดเลย ตรงกันข้าม ฉันมีมากเกินเสียด้วยซ้ำ (MISC 574, BIO048)

ตัวอย่าง (47) ผู้ใช้ภาษาไทยมีมโนทัศน์ว่า “ใจ” เป็นวัตถุสิ่งของที่เคลื่อนไหวได้ (THE HEART IS A MOVABLE ENTITY/OBJECT) และเป็นสิ่งที่สามารถเคลื่อนที่ด้วยตัวเอง โดยประกอบกับอุปลักษณ์มโนทัศน์ว่า **เศร้าหมองเป็นลง (SAD IS DOWN)** พร้อมมีคำว่า “ไหล” แสดงพฤติกรรมการเคลื่อนที่ไปอย่างของเหลว และคำว่า “ตกไป” บอกทิศทางของเหลวไหลลง หรือหยดลงมา ส่วน “ใจไหลตกไป” แสดงลักษณะการเคลื่อนที่ดังกล่าวเป็นการเคลื่อนที่เกี่ยวกับของเหลวที่เคลื่อนที่จากสูงลงไปในระดับต่ำ จึงสามารถสะท้อนให้เห็นถึงมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาไทยว่า “ใจ” เป็นสิ่งที่สามารถเคลื่อนที่ไปเสมือนเป็นของเหลว

ผู้ใช้ภาษาไทยยังมีมโนทัศน์เกี่ยวกับ “ใจ” เป็นเหมือนวัตถุสิ่งของที่ถูกกระทำได้กรณีที่ “ใจ” เกิดอยู่ตำแหน่งหลังคำกริยาต่าง ๆ ทำให้ “ใจ” เป็นวัตถุสิ่งของที่ถูกกระทำได้ซึ่งได้รับแรงขับเคลื่อนจากผู้กระทำ ตัวอย่างเช่น

(48) ความประทับใจครั้งแรกก็เป็นใบเบิกทางสำคัญแต่ละคนจะมีบางเพลงที่เข้ามา***โดน*ใจ**ในบรรยากาศอันเป็นจังหวะพอดี (NACD 463, NACHM103)

Ref. code: 25615706300018ATD

ตัวอย่าง (48) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นวัตถุสิ่งของที่กระทบกระทั่งจากแรงผลักดันภายนอก โดยคำว่า “โดนใจ” หมายถึง ทำให้สนุกสนาน ทำให้เพลิดเพลิน เป็นความรู้สึกถูกต้องตามที่ปรารถนา การที่กระทำใด ๆ แล้วเกิดตรงกับความต้องการหรือความรู้สึกนึกคิดว่าเป็นสิ่งที่ชื่นชอบ และตรงตามความต้องการ ราวกับว่าสิ่งต่าง ๆ มาโดนหรือสัมผัสเข้ากับ “ใจ” หรือความรู้สึก จนทำให้ภายในใจรู้สึกว่าสิ่งนี้คือสิ่งที่ต้องการจริง ๆ ในที่นี้ “เพลง” ทำหน้าที่เป็นผู้กระทำ และ “ใจ” เป็นสิ่งที่ถูกกระทำ แสดงมโนทัศน์ว่า “ใจ” เป็นวัตถุสิ่งของที่ถูกกระทบกระทั่งได้ นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบว่ามีการใช้คำว่า “กระทบใจ” และ “กระแทกใจ” แสดงให้เห็นถึง “ใจ” เป็นเหมือนวัตถุสิ่งของที่สามารถถูกกระทบโดยแรงได้

(49) ดิฉันอ่านด้วยความชอบใจทุกตอน มีอยู่ตอนหนึ่งซึ่ง**จับใจ**ดิฉันมาก (NEWS 175, NWCOL037)

ตัวอย่าง (49) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นวัตถุสิ่งของ (THE HEART IS AN ENTITY/OBJECT) ผู้ใช้ภาษาไทยได้นำเอาประสบการณ์เกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์กับวัตถุอย่างการจับเอาหรือคว้าไขว่วัตถุที่มีรูปตัวตนด้วยมือ มาทำความเข้าใจมโนทัศน์ “ใจ” โดยคำว่า “จับใจ” หมายถึง ซาบซึ้ง เพลิดเพลิน สมตามที่พึงปรารถนา ถูกต้องตามอารมณ์ ตรงตามจริต ในขณะที่พบเจอกับสิ่งดงามที่ทำให้มีความรู้สึกว่าดีเป็นอย่างมาก เหมาะสมกับอารมณ์หรือความต้องการเป็นอย่างมาก หรือสามารถเก็บเอาไว้ในความทรงจำได้อย่างดียิ่ง ราวกับความงดงามเหล่านั้นเข้ามาเกาะติดและจับ “ใจ” เอาไว้จนกระทั่งไม่ให้ลืมเลือนสิ่งนั้นลงได้ จึงมีมโนทัศน์ว่า “ใจ” เป็นวัตถุสิ่งของที่มีตัวตนที่สามารถถูกไขว่คว้าเกาะติดด้วยมือได้ ตัวอย่างอื่น ๆ เช่นคำว่า “มัดใจ” ดังต่อไปนี้

(50) ความหยาบและสีอ่อน ๆ ทำให้หินทรายแลดูสมถะ เรียบง่ายแต่แข็งแกร่ง เหตุผลเพียงบางส่วนที่หยิบยกมานี้ ทำให้หิน***มัดใจ***ให้คนส่วนใหญ่ชอบหินได้อย่างไม่ยากเย็น (MISC 823, MG027)

ตัวอย่าง (50) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นวัตถุสิ่งของเช่นกัน ผู้ใช้ภาษาไทยได้นำเอาประสบการณ์เกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์กับวัตถุอย่างการผูกมัดวัตถุที่มีรูปตัวตน มาทำความเข้าใจมโนทัศน์ “ใจ” โดยคำว่า “มัดใจ” มีความหมายอ้างถึงการสร้างความเชื่อมั่น ความศรัทธา หรือความน่าเชื่อถือ ทำให้ผู้อื่นรักหรือชอบ เพื่อให้อีกฝ่ายเห็นความสำคัญของตนเอง และที่สำคัญที่สุดคือต้องรู้ความต้องการของอีกฝ่ายด้วย สิ่งต่าง ๆ ที่สร้างสรรค์ขึ้นมานั้นจึงเป็นเหมือนเชือกที่สามารถใช้เพื่อมัด “ใจ” อีกฝ่ายเอาไว้ได้ ทั้งนี้แสดงให้เห็นถึงมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาไทยว่า “ใจ” เป็นวัตถุที่ถูกผูกมัดได้ นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบว่ามีการใช้คำว่า “กำใจ” และ “ใจถูกบีบ” แสดงให้เห็นถึง “ใจ” เป็นเหมือนวัตถุสิ่งของที่ถูกกำในมือหรือเป็นสิ่งของที่ถูกบีบได้

Ref. code: 25615706300018ATD

(51) ความกลัวทำให้ผม***ถอดใจ***และยอมยกธงเพราะคิดว่ายังไงยังไงตัวเองก็สู้ตัวแทนโรงเรียนไม่ได้ กลายเป็นว่าผมรู้สึกผ่อนคลาย ปล่อยตัวตามสบาย ไม่เกร็งอย่างที่คิด (MISC 466, BIO037)

ตัวอย่าง (51) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นวัตถุสิ่งของเช่นกัน ผู้ใช้ภาษาไทยได้นำเอาประสบการณ์เกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์กับวัตถุอย่างการดึงเอาสิ่งที่สวมหรือหุ้มให้หลุดออก มาทำความเข้าใจมโนทัศน์ “ใจ” โดยคำว่า “ถอดใจ” มีความหมายอ้างถึงยอมแพ้ ท้อถอย เลิกสู้กลางคัน ยกเลิกความคิด ความมุ่งประสงค์หรือความพยายามที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งก่อนที่จะประสบความสำเร็จ เหมือนกับได้เอาหัวใจใส่ลงไปกับการทำการบางอย่าง แต่เมื่อพบกับอุปสรรคจึงได้ถอด “ใจ” หรือความคิด ความมุ่งประสงค์นั้นออกมา เช่นเดียวกับการถอดเสื้อออกมาเพื่อบอกกับตัวเองว่ายกเลิกแล้ว ไม่ทำต่อไปแล้ว ทั้งนี้แสดงให้เห็นระบบมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาไทยที่มองว่า “ใจ” เป็นเหมือนวัตถุที่หลุดออกจากที่เพราะถูกดึงหรือถูกเอาออก นอกจากนี้ “ใจ” ยังถูกมองว่าเป็นวัตถุที่ติดอยู่แล้วหลุดออกดังคำว่า “กระชากใจ” ขณะที่คำว่า “ปล่อยใจ” และ “วางใจ” ทำให้ “ใจ” เป็นเหมือนวัตถุที่หลุดออกจากสิ่งที่ติดอยู่ด้วยอาการกิริยาต่าง ๆ

จากตัวอย่าง (51) “ใจ” เป็นวัตถุสิ่งของที่ถูกหลุดออกจากที่กรณีที่ “ใจ” ได้รับผลกระทบจากแรงขับเคลื่อนภายนอก โดยไม่ได้ระบุทิศทางการเคลื่อนที่ของ “ใจ” ได้อย่างชัดเจน จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยยังพบว่า “ใจ” เสมือนเป็นสิ่งที่ถูกกระทำและเกิดอาการเคลื่อนที่ในแนวดิ่งจากระดับต่ำไปยังระดับสูงกว่า ดังตัวอย่างต่อไป

(52) นายพลตำรวจโทหยิบรูปนั้นขึ้นมามองดูแวบหนึ่ง และวางรูปนั้นลงบนโต๊ะตามเดิม เขา***ถอนใจ***ยาวนานก่อนเอ่ยขึ้นอย่างแผ่วเบา (FICT 996, PRSH015)

ตัวอย่าง (52) ผู้ใช้ภาษาไทยมีมโนทัศน์ว่า “ใจ” เป็นวัตถุสิ่งของที่เคลื่อนไหวได้ (THE HEART IS A MOVABLE ENTITY/OBJECT) เพราะได้รับแรงขับเคลื่อนจากภายนอก โดยประกอบด้วยอุปลักษณ์มโนทัศน์ว่า **การเปลี่ยนอารมณ์ความรู้สึกเป็นการเปลี่ยนตำแหน่ง (CHANGE OF EMOTION IS CHANGE OF LOCATION)** ซึ่งพิจารณาจากความหมายของคำว่า “ถอนใจ” ที่มีความหมายอ้างถึงหายใจยาวแรงและดัง ในขณะที่รู้สึกกังวล กลัดกลุ้มหรือเหน็ดเหนื่อย เมื่อได้จดจ่อหรือใช้สมาธิอยู่กับสิ่งใดก็จะเป็นการเอา “ใจ” ใส่ไปอยู่กับสิ่งนั้นซึ่งหากรู้สึกกังวลหรือเบื่อหน่าย จนไม่อยากเอาใจไว้ตรงนี้อีกต่อไป จึงทำการ “ถอน” หรือการฉุด “ใจ” หรือความรู้สึกที่ไม่ดีขึ้นมา เพื่อคลายอาการกลัดกลุ้มนั้นได้จนรู้สึกหมดความกังวล จึงมีมโนทัศน์ว่า “ใจ” เป็นวัตถุสิ่งของที่ถูกกระทำแล้วเกิดการเคลื่อนไหว โดยมีเส้นทางการเคลื่อนที่ในแนวดิ่งมีทิศทางจากล่างขึ้นบน ตัวอย่างอื่นเช่น “ชูใจ” ดังต่อไปนี้

Ref. code: 25615706300018ATD

(53) คุณผู้อ่านก็จะชินกับสำนวนเรา เหมือนตั้งเป้าไว้ว่า แปลปีละเล่ม พ็อคเก็ตบุ๊คเล่มสองเล่ม เขียนคอลัมน์ประจำ แล้วก็ทำงานรับออกแบบคอนเซ็ปต์ จัดชีวิตให้ลงตัวกับงานที่เรารู้สึกว่าทำแล้วมันชุบ**ชูใจ** เทรนด์ตัวตนที่ชัดเจน งานเขียนจะเป็นตัวตนที่ชัดเจน (MISC 593, BIO052)

ตัวอย่าง (53) ผู้ใช้ภาษาไทยมีมโนทัศน์ว่า “ใจ” เป็นวัตถุสิ่งของที่เคลื่อนไหวได้ (THE HEART IS A MOVABLE ENTITY/OBJECT) เพราะถูกกระทำจากแรงกระตุ้นต่าง ๆ โดยประกอบด้วยอุปลักษณ์มโนทัศน์ว่า **ดีเป็นขึ้น (GOOD IS UP)** ซึ่งพิจารณาจากความหมายของคำว่า “ชูใจ” ที่หมายถึง บำรุงจิตใจให้มีกำลังขึ้น ทำให้มีเรี่ยวแรงมากขึ้น ปลุกเร้าให้คิดสู้ และทำให้มีความรู้สึกที่ไม่ย่อท้อ การที่ทำให้รู้สึกแข็งแกร่ง กระปรี้กระเปร่าขึ้น สามารถที่จะเผชิญกับความยากลำบากต่อไปได้ ราวกับการมีฤทธิ์กระตุ้นจิตใจ หรือชูกำลังจิตใจให้สามารถมีเรี่ยวแรงที่จะต่อสู้และพัฒนาขึ้นสูงต่อไปได้ จึงมีมโนทัศน์ว่า “ใจ” เป็นวัตถุสิ่งของที่สามารถถูกยกขึ้นสูงได้เมื่อได้รับแรงผลักดันภายนอก

มโนทัศน์ “ใจ” เป็นวัตถุสิ่งของสะท้อนให้เห็นระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาไทยที่ว่า “ใจ” เป็นเหมือนวัตถุสิ่งของ โดยได้นำคุณสมบัติและสภาพเฉพาะของสิ่งไม่มีชีวิตประเภทวัตถุสิ่งของที่สามารถเคลื่อนที่ได้เอง รวบรวมสะสม นับจำนวน และถูกกระทำโดยแรงผลักดันภายนอก ตลอดจนพิจารณาดูจากรูปลักษณ์ภายนอก และคุณลักษณะต่าง ๆ ของวัตถุที่มีรูปตัวตนมาเกี่ยวโยงและสัมพันธ์กับ “ใจ” ทั้งนี้มีการโยงความสัมพันธ์ทางความคิดจากมโนทัศน์ต้นทางคือ [วัตถุสิ่งของ] ไปยัง [ใจ] ในมโนทัศน์ปลายทางแสดงได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง (Source Domain) **[สิ่งไม่มีชีวิตประเภทวัตถุสิ่งของ]**		**มโนทัศน์ปลายทาง (Target Domain)** **[ใจ]**
● คุณสมบัติของวัตถุสิ่งของ	➔	● สิ่งที่เป็นของมนุษย์
[ขนาด หรือรูปร่างของวัตถุสิ่งของ]	➔	[ลักษณะความคิด หรือความรู้สึก]
[รูปลักษณ์ภายนอกของวัตถุสิ่งของ]	➔	[ลักษณะความคิด หรือความรู้สึก]
[อาหารที่มีรสชาติ]	➔	[ความรู้สึก]
● สภาพของวัตถุสิ่งของ	➔	● สภาพของมนุษย์
[วัตถุที่ถูกกระทำได้]	➔	[การเปลี่ยนแปลงของความคิดและสภาวะอารมณ์]
[วัตถุที่เคลื่อนที่ได้]	➔	[การเปลี่ยนแปลงของความคิดและสภาวะอารมณ์]

Ref. code: 25615706300018ATD

5.1.2.2 มโนทัศน์ “ใจ” เป็นทรัพย์สินเงินทอง

ดังที่กล่าวไว้ในบททบทวนวรรณกรรม มโนทัศน์เวลาเป็นทรัพย์สินเงินทอง (TIME IS MONEY) (Lakoff and Johnson, 2003: 7-8; Kövecses, 2002; 2005) กล่าวคือ “เวลา” ในสังคมอังกฤษอาจถูกทำให้เป็นทรัพย์สินเงินทองได้ ผู้ที่ใช้ภาษาอังกฤษอาศัยมโนทัศน์ความเป็นทรัพย์สินเงินทองที่เป็นรูปธรรมในการสร้างความเป็นมโนทัศน์ และทำความเข้าใจมโนทัศน์ “เวลา” อันเป็นนามธรรม อันที่จริงแล้ว มโนทัศน์ “เวลา” และมโนทัศน์ “ทรัพย์สินเงินทอง” มิได้จัดอยู่ในขอบเขตมโนทัศน์แบบเดียวกัน แต่ความเข้าใจต่อมโนทัศน์ “เวลา” สามารถสร้างขึ้นได้โดยอยู่บนพื้นฐานอันเกี่ยวกับประสบการณ์ของมโนทัศน์ความเป็นทรัพย์สินเงินทอง ทั้งนี้เนื่องจาก “เวลา” และ “ทรัพย์สินเงินทอง” มีสภาพคุณลักษณะที่เป็นแก่นแท้ในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน สำหรับมนุษย์แล้ว “เวลา” และ “ทรัพย์สินเงินทอง” ล้วนเป็นสิ่งที่มีความล้ำค่า แต่มีความจำกัด ทำให้อุปลักษณ์มโนทัศน์ “เวลาเป็นทรัพย์สินเงินทอง” ที่แสดงออกด้วยอุปลักษณ์เป็นลักษณะการใช้ภาษาที่ผู้คนในสังคมสามารถยอมรับ และทำความเข้าใจได้ ผู้คนได้นำเอาคำศัพท์เดิมที่ใช้อธิบายทรัพย์สินเงินทองมาทำความเข้าใจเรื่องเวลา จึงทำให้เกิดปรากฏการณ์เชิงอุปลักษณ์ว่า “สิ้นเปลืองเวลา” (waste time) “จัดสรรเวลา” (budget time) และ “ประหยัดเวลา” (save time) เป็นต้น

ในทำนองเดียวกัน จากการศึกษาข้อมูลภาษาไทยพบว่า ผู้คนได้อาศัยมโนทัศน์ความเป็นทรัพย์สินเงินทองมาสร้างมโนทัศน์แก่มโนทัศน์ทางความคิดความรู้สึกอันเป็นนามธรรม ซึ่งแสดงด้วยคำว่า “ใจ” ในภาษาไทย โดยผู้ใช้ภาษาไทยมีมโนทัศน์เกี่ยวกับ “ใจ” ว่าเป็นเหมือนวัตถุสิ่งของที่มีคุณค่าหรือมีคุณสมบัติความเป็นทรัพย์สิน ซึ่งหมายถึง น. วัตถุที่มีรูปร่าง รวมทั้งวัตถุที่ไม่มีรูปร่างซึ่งอาจมีราคาและอาจถือเอาได้ เช่น ที่ดิน บ้านเป็นวัตถุมีรูปร่าง ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร กระแสไฟฟ้าที่ส่งตามสาย เป็นวัตถุไม่มีรูปร่าง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 543) ตัวอย่างเช่น

(54) คนรู้จักทั้งหมดงานทั้งหมด อดีตทั้งหมด เป็นโลกที่พอมิกเกิดมาก็มีสมบัติเหล่านี้อยู่แล้ว บางอย่างบางสิ่งค่อย ๆ สะสมเพิ่มพูนขึ้นเองตามวันวัยที่ผ่านไป เนิ่นนานเข้า***สมบัติ***ทาง**ใจ**เหล่านี้ก็กองท่วม ไม่ใช่ท่วมหัวท่วมหู ท่วมใจค่ะ (NEWS 024, LWTPS004)

ตัวอย่าง (54) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นวัตถุสิ่งของอันมีคุณค่า (THE HEART IS A VALUABLE ENTITY/OBJECT) หรือเป็นทรัพย์สินเงินทอง โดยมีคำว่า “สมบัติ” พรรณนาถึงของมีค่า และทรัพย์สินเงินทอง ดังนั้น “สมบัติทางใจ” “ใจ” จึงเป็นทรัพย์สินเงินทอง หรือวัตถุสิ่งของอันมีคุณค่า นอกจาก “สมบัติทางใจ” แล้ว จากการวิเคราะห์ข้อมูลยังพบว่า “คุณค่าทางใจ” “ทรัพย์ทางใจ” และ “สิ่งล้ำค่าทางใจ” แสดงมโนทัศน์ “ใจ” เป็นสิ่งมีคุณค่าอย่าง “ทรัพย์” และ “สมบัติ” หรือเป็นสิ่งล้ำค่า

Ref. code: 25615706300018ATD

มโนทัศน์ “ใจ” เป็นทรัพย์สินเงินทองที่ถือเป็นเจ้าของได้ ตัวอย่างเช่น

(55) ก. ปัญหาบางอย่างต้องมีเวลา ***มีใจ*** อย่างรายหนึ่งแม่เป็นมะเร็งสมอง ต้องคอยเทียวไปดูแลแม่ (NACD 238, NACHM084)

ข. นี่ละอาจารย์เยื้อน ท่านบอกผมเสมอว่า ทำงานพวกนี้มัน***เก็บใจ***นะคุณ แต่ว่ามันเป็นโลกียะ ไม่ใช่โลกุตระ อย่างน้อยก็เก็บใจได้เป็นสมถะ ยังไม่ได้วิปัสสนา แต่ก็เป็นพื้นฐานของวิปัสสนาได้ (MISC 055, BIO009)

ตัวอย่าง (55) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นทรัพย์สินเงินทอง โดยมีคำว่า “มี” ในตัวอย่าง (55ก) นำมาใช้ในการอ้างถึงการถือเป็นเจ้าของ หรืออยู่ในครอบครอง ซึ่งคล้ายคลึงกับคำว่า “เก็บ” ในประโยค (55ข) แสดงการทำให้อยู่กับตนอย่างการเก็บเงินไว้ก่อน ดังนั้น “มีใจ” และ “เก็บใจ” จึงทำให้ “ใจ” เป็นทรัพย์สินเงินทองที่มีค่า และถือเป็นเจ้าของได้ ซึ่งทรัพย์สินนี้สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(56) หมอไม่โกรธ แต่ขำ รู้ว่าทุกคน***ใช้ใจ***ในการทำงาน (MISC 517, BIO039)

ตัวอย่าง (56) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นทรัพย์สินเงินทอง โดยมีคำว่า “ใช้” บอกถึงการจับจ่าย เพื่อนำมาทำให้เกิดผลหรือประโยชน์ ดังนั้น “ใช้ใจ” หมายถึง ใช้ความคิดเพื่อให้เกิดผลหรือประโยชน์ “ใจ” จึงเป็นทรัพย์สินที่นำมาใช้เป็นประโยชน์ได้ ซึ่ง “ใจ” นอกจากเป็นทรัพย์สินแล้ว ยังเป็นสินค้าอันมีค่า ตัวอย่างเช่น

(57) พี่จะ***ซื้อใจ***ลูกค้าด้วยบริการที่ดี การคุยกับลูกค้าหรือการให้ลูกค้าได้ลองสวมใส่ก่อนซื้อถือเป็นการบริการที่พี่อยากทำให้ (MISC 580, BIO049)

ตัวอย่าง (57) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นทรัพย์สินเงินทองเช่นกัน โดยมีคำว่า “ซื้อ” แสดงการเอาเงินตราแลกกับสิ่งของ คำว่า “ซื้อใจ” หมายถึง ทำให้ผู้อื่นรัก เชื่อถือ สร้างความเชื่อมั่น ความศรัทธา ด้วยกลวิธีต่าง ๆ เพื่อให้สามารถก่อเกิดผลประโยชน์ต่าง ๆ ตามมาได้ โดยอาจเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือ การแสดงซื่อสัตย์จงรักภักดี เพื่อให้การกระทำหรือความรู้สึกเหล่านี้แทนเงินตราและสามารถใช้เพื่อซื้อจิตใจ หรือความเชื่อมั่นจากผู้อื่นได้ ดังนั้น จึงมีมโนทัศน์ว่า “ใจ” เป็นของมีค่าซึ่งจำเป็นต้องเอาเงินตรามาแลกซื้อ

ผู้วิจัยยังพบว่า “ใจ” เป็นของมีค่าหรือทรัพย์สินซึ่งทรัพย์สินนี้สูญเสียจนมีวันหมดสิ้นไปได้ ตัวอย่างเช่น

Ref. code: 25615706300018ATD

(58) สาวหนุ่มฟังเป็นบ้า อยู่เพี้ยงโหยหน แม้แต่โลกก็ยังเปลืองใจกับการชื่นชมความงามของพระองค์ ดังกล่าวว่า โฉมบาบพิตร***เปลืองใจ***โลก ดังนั้น เมื่อพระเพื่อนพระแพงแห่งเมืองสรองได้ฟังคำขับขานนี้ จึงหลงใหลคลั่งไคล้ใคร่เห็นตัวจริง อย่าว่าแต่พระเพื่อนพระแพงเลยที่หลงรูปโฉมของพระลอ (ACAD 345, ACHM048)

ตัวอย่าง (58) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นทรัพย์สินเงินทองเช่นกัน โดยมีคำว่า “เปลือง” แสดงลักษณะที่หมดไปสิ้นไปเกินควร ปกติเป็นคำที่มีคุณสมบัติทางความหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินเงินทอง ส่วนคำว่า “เปลืองใจ” หมายถึง เปลืองอารมณ์ความรู้สึก การทุ่มเท “ใจ” หรืออารมณ์ความรู้สึกไปอย่างมากมายแต่กลับเปล่าประโยชน์ และผลลัพธ์กลับไม่เป็นอย่างที่คาดหวัง เหมือนใช้ใจไปอย่างฟุ่มเฟือย ดังนั้น “ใจ” จึงเป็นเหมือนทรัพย์สินที่ใช้เกินจนหมดสิ้นไปตามที่ควร ตัวอย่างอื่น ๆ เช่น “หมดใจ” และ “เสียใจ” ดังต่อไป

(59) ก. คณะทัวร์เหยียบขั้วโลกใต้แต่ถึงก็เหมือนไม่ถึงเพราะ***หมดใจ***เที่ยว เสื้อผ้าก็ไม่มีกล้องถ่ายรูปก็ไม่เหลือ (MISC 096, BIO019)

ข. เมื่อข้าพเจ้าก้าวเข้ามาอยู่ในวงประวัติศาสตร์และโบราณคดีแล้วบางครั้งก็ต้องนึก***เสียใจ*** เพราะในการประชุมราชบัณฑิตเอง ก็มีผู้แคะได้เสมอว่า ผู้จะเป็นนักประวัติศาสตร์อย่างน้อยต้องเรียนจบปริญญาตรีทางประวัติศาสตร์ เพียงแต่เขียนบทความลงหนังสือไม่ได้หมายความว่าเป็นนักประวัติศาสตร์ (ACAD 535, ACHM075)

ตัวอย่าง (59) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นทรัพย์สินเงินทอง โดยมีคำว่า “หมด” บอกสภาพการหมดสิ้น เช่นเดียวกับคำว่า “เสีย” บอกสภาพการสูญไป หมดไป และสิ้นไป คำกริยาดังกล่าวเป็นคำที่มีคุณสมบัติทางความหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินเงินทอง ดังนั้น “หมดใจ” ในประโยค (59ก) หมายถึง หมดความรู้สึก และ “เสียใจ” ในประโยค (59ข) หมายถึง เสียอารมณ์ความรู้สึก จึงแสดงมโนทัศน์ว่า “ใจ” หรืออารมณ์ความรู้สึกเป็นทรัพย์สินที่ใช้จนหมดสิ้นไปหรือทรัพย์สินที่สูญเสียไปจากการครอบครองได้

มโนทัศน์ “ใจ” นอกจากเป็นทรัพย์สินที่นำมาถือเป็นเจ้าของแล้ว ยังเป็นสิ่งมีคุณค่าซึ่งสามารถนำไปมอบให้ผู้อื่นได้ด้วย ตัวอย่างเช่น

(60) ก. ถ้านุรู้จักใครสักคนเป็นครั้งแรกแล้ว นุก็จะ***ให้ใจ***ไปเต็มร้อยเลย แล้วสิ่งที่ได้กลับมาจะดีหรือไม่ดี อันนี้มันก็ขึ้นอยู่กับคนแล้วล่ะ (NEWS 714, NWCOL117)

Ref. code: 25615706300018ATD

ข. ยื่นมือ ***มอบใจ*** ในวันเด็กโลก 2549 ขึ้น เพื่อระดมทุนให้กับมูลนิธิเพื่อสนับสนุนการผ่าตัดหัวใจเด็กอีกครั้งหนึ่ง (NEWS 329, NWCOL065)

ตัวอย่าง (60) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นทรัพย์สินเงินทอง โดยมีคำว่า “ให้” ในประโยค (60ก) แสดงกิริยาการมอบของตนแก่ผู้อื่นโดยจะไม่เรียกคืน เช่นเดียวกับคำว่า “มอบ” ในประโยค (60ข) แสดงกิริยาการยกให้ และการให้ไว้ ดังนั้น “ให้ใจ” และ “มอบใจ” ทำให้ “ใจ” หรืออารมณ์ความรู้สึกนั้นเสมือนเป็นทรัพย์สมบัติที่มอบให้ไปยังคนอื่นได้

มโนทัศน์ “ใจ” เป็นทรัพย์สินเงินทองสะท้อนให้เห็นระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาไทยที่ว่า “ใจ” เป็นเหมือนสิ่งไม่มีชีวิตประเภททรัพย์สินเงินทอง หรือวัตถุสิ่งของอันมีคุณค่า ซึ่งทรัพย์สินนั้นมีคุณสมบัติที่ถูกครอบครอง ถูกมอบให้ผู้คน ถูกบริโภคอย่างสิ้นเปลืองจนสูญเสียหมดสิ้นไปได้ ฯลฯ ทั้งนี้มีการโยงความสัมพันธ์ทางความคิดจากมโนทัศน์ต้นทางคือ [ทรัพย์สินเงินทอง] ไปยัง [ใจ] ในมโนทัศน์ปลายทางแสดงได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง (Source Domain) **[สิ่งไม่มีชีวิตประเภททรัพย์สินเงินทอง]**		**มโนทัศน์ปลายทาง (Target Domain)** **[ใจ]**
● ทรัพย์สินเงินทอง	➔	● สิ่งที่เป็นของมนุษย์
[สิ่งของอันมีคุณค่า]	➔	[ความคิดความรู้สึกอันมีคุณค่า]
[ทรัพย์สินที่มีจำกัด]	➔	[ความคิดที่มีจำกัด หมดไปได้]

5.1.3 มโนทัศน์ “ใจ” เป็นพื้นที่

พื้นที่ หมายถึง ขนาดของผิวพื้น เช่น หาพื้นที่, อาณาบริเวณ เช่น ตรวจพื้นที่, ลักษณะของพื้นดิน เช่น พื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม ดังนั้น พื้นที่จึงหมายรวมถึง ตำแหน่งที่อยู่ แหล่งที่ และสถานที่ที่เป็นที่ตั้ง, เช่น สถานที่ท่องเที่ยว สถานที่ตากอากาศ สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 841)

มโนทัศน์พื้นที่เป็นหนึ่งในมโนทัศน์พื้นฐานของมนุษย์นั้นมีลักษณะความเป็นรากฐานสำคัญ และเกิดก่อนมโนทัศน์อื่น ๆ (Lyons, 1977; Lee, 2001: 18) ความสามารถในการรับรู้พื้นที่เป็นหนึ่งในทักษะการรับรู้เบื้องต้นของมนุษย์ แทบจะในทุก ๆ ภาษาที่มีการใช้คำเกี่ยวกับพื้นที่ที่แสดงระดับความสูง ความกว้าง ระยะทาง และความหนา เป็นต้น (Clark and Clark, 1977: 533) เพราะพื้นที่เป็นความสามารถทางการรับรู้ และการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของมนุษย์ที่มีมาแต่แรก เป็นสถานที่ที่ทุกสิ่งมีชีวิตอิงอาศัย และเป็นสถานที่ที่ทุกเรื่องราวเกิดขึ้น การที่สามารถเข้าใจและรับรู้มโนทัศน์พื้นที่ซึ่งเป็นรูปธรรมมากกว่า จึงเป็นตัวช่วยที่จะทำให้เข้าใจมโนทัศน์อื่น ๆ ที่

Ref. code: 25615706300018ATD

เป็นนามธรรมมากกว่า (Lakoff, 1993; Kellman, 1995: 328; Yu, 1998) ดังนั้น มโนทัศน์พื้นที่จึงถือเป็นมโนทัศน์สากลในความรู้ความเข้าใจของมนุษย์ มโนทัศน์นี้สำคัญอย่างยิ่งต่อการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในชีวิตประจำวันของมนุษย์ ซึ่งไม่เพียงแต่เกี่ยวโยงกับการดำรงอยู่และการพัฒนาของมนุษย์ แต่ยังมีบทบาทหน้าที่หลักในกระบวนการทางปริชานของมนุษย์อีกด้วย

นอกจากนี้ แนวคิดทางภาษาศาสตร์ปริชานเชื่อกันอย่างแพร่หลายว่า ความรู้ความเข้าใจของผู้คนต่อร่างกายตัวเองกับพื้นที่นั้นมีบทบาทสำคัญในการสร้างมโนทัศน์เชิงนามธรรมขึ้นมา (Barsalou, 1999; 2008; Lakoff and Johnson, 1999; Gibbs, 2006) โดยมีมโนทัศน์ทางพื้นที่ (อาทิ ขึ้น-ลง หน้า-หลัง ศูนย์กลาง-ชายขอบ ฯลฯ) เป็นขอบเขตมโนทัศน์ต้นทาง และนำคุณสมบัติของขอบเขตมโนทัศน์พื้นที่ดังกล่าว มาถ่ายโยงความสัมพันธ์ทางความหมายไปสู่ขอบเขตมโนทัศน์ปลายทางที่มีลักษณะเชิงนามธรรม ดังเช่นลำดับชั้นสูงต่ำทางสังคม ระยะความสัมพันธ์ทางสังคม เวลาในอนาคต และอดีตที่ผ่านมา เป็นต้น (Lakoff and Turner, 1989: 99-100) เพราะฉะนั้นมโนทัศน์พื้นที่จึงกลายเป็น “จินตภาพ” (imagery) อย่างหนึ่งในสมองของมนุษย์ (Langacker, 1987) ที่สามารถนำมาใช้ในการทำเข้าใจมโนทัศน์อื่น ๆ จนก่อรูปเป็นระบบความคิดเชิงอุปลักษณ์และรับรู้ได้โดยพิจารณาจากปรากฏการณ์ทางภาษาเชิงอุปลักษณ์ (Lakoff and Johnson, 1980)

มโนทัศน์ “ใจ” เป็นพื้นที่สะท้อนให้เห็นได้จากอุปลักษณ์ “ใจ” ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงพื้นที่และตำแหน่ง โดยมีกระบวนการถ่ายโยงความหมายระหว่างมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติบางประการในการบ่งชี้ถึงตำแหน่งที่อยู่ รวมถึงสถานที่ ที่หมาย จุดหมายปลายทาง ตลอดจนสภาพหรือลักษณะของพื้นที่ มาใช้เป็นความหมายต้นทางของมโนทัศน์พื้นที่เพื่ออธิบายถึงมโนทัศน์ “ใจ” ที่เป็นความหมายปลายทาง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1.3.1 “ใจ” เป็นตำแหน่งในพื้นที่

ตำแหน่ง หมายถึง ที่อยู่ เช่น ตำแหน่งของดวงดาว (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 410)

ตำแหน่งของพื้นที่ในทางภาษาศาสตร์ปริชาน หมายถึง ความสัมพันธ์ทางพื้นที่ (spatial relationship) ระหว่างวัตถุสองวัตถุขึ้นไปภายในพื้นที่อันแน่ชัด มโนทัศน์พื้นที่มีพื้นฐานมาจากมโนทัศน์เกี่ยวกับร่างกายมนุษย์ โดยในโลกที่มนุษย์มองเห็น หรือที่มนุษย์ใช้ภาษาในชีวิตประจำวันในการพรรณนา มนุษย์ก็คือมาตรฐานทางการตัดสินวัดขนาดสรรพสิ่ง (Man is the measure of all things) (Lyons, 1977: 690) มโนทัศน์พื้นที่ต้องมีฐานอยู่บนระบบพิกัดของร่างกายมนุษย์ กล่าวคือ ก่อรูประบบพิกัดแบบสามมิติขึ้นตามทิศทางแห่งความเป็นตนเอง (ego) ซึ่งวัตถุอื่น ๆ จะถูกจัดอยู่ตำแหน่งบนหรือล่าง หน้าหรือหลัง ซ้ายหรือขวาของความเป็นตนเองตามระบบพิกัดแบบสามมิตินี้เอง (Lyons, 1977: 690-691; Levinson, 2003: 9) กล่าวได้อีกนัยว่า ในกระบวนการเรียนรู้ทาง

Ref. code: 25615706300018ATD

ประสบการณ์ และตระหนักรู้ต่อโลกของมนุษย์ ผู้คนนำความเป็นตนเอง (ego) วางตรงศูนย์กลางแห่งจักรวาล จากนั้นด้วยเหตุที่ศูนย์กลางนี้เป็นวัตถุอ้างอิง จึงก่อรูปเป็นมุมมอง (perspective) เพื่อหมายมั่นมโนทัศน์พื้นที่ที่สัมพันธ์กับตำแหน่งในลักษณะความเป็นบนล่าง หน้าหลัง ซ้ายขวา สูงต่ำ ไกลใกล้ ศูนย์กลาง-ชายขอบ เป็นต้น (Miller and Johnson-Laird, 1976: 395)

จากการศึกษาข้อมูลพบว่า คำที่มีความหมายแสดงถึงตำแหน่งในพื้นที่อย่างคำว่า “อยู่” ซึ่งโดยปกติคำนี้ใช้บ่งบอกถึงการคงที่ของตัวผู้อยู่โดยไม่ได้ไปที่อื่น เมื่อคำดังกล่าวไปปรากฏร่วมกับ “ใจ” แสดงให้เห็นถึงมโนทัศน์ว่า “ใจ” เป็นเหมือนพื้นที่ หรือตำแหน่งในพื้นที่ ได้แก่ คำว่า “อยู่ที่ใจ” “อยู่แก่ใจ” และ “อยู่แห่งใจ” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(61) เริ่มต้นเมื่อพร้อมค่ะ ถ้าไม่พร้อมก็คงเริ่มต้นไม่ได้ มัน***อยู่ที่ใจ*** ถ้าใจคิดจะเริ่ม ทุกอย่างก็สามารถเริ่มได้หมด (NEWS 697, NWCOL111)

ตัวอย่าง (61) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นตำแหน่งของพื้นที่แสดงกิจกรรมทางความคิด โดยมีคำว่า “อยู่ที่” บอกตำแหน่งของพื้นที่ คำว่า “อยู่ที่ใจ” หมายถึง อยู่ที่ความคิด จึงแสดงมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาไทยว่า “ใจ” เป็นตำแหน่งหรือสถานที่เพื่อให้กิจกรรมทางความคิดของมนุษย์อาศัยอยู่ได้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลยังพบมีการใช้คำว่า “ประทับใจ” “ตรึงใจ” “ติดใจ” และ “คาใจ” แสดงมโนทัศน์ “ใจ” เป็นตำแหน่งในพื้นที่ โดยปรากฏการณ์ทางภาษาดังกล่าวสามารถแสดงเป็นแผนภูมิโดยรวมที่มาจากผังภาพต้นแบบเดียวกันได้ ดังผังภาพ 5.2 ต่อไปนี้

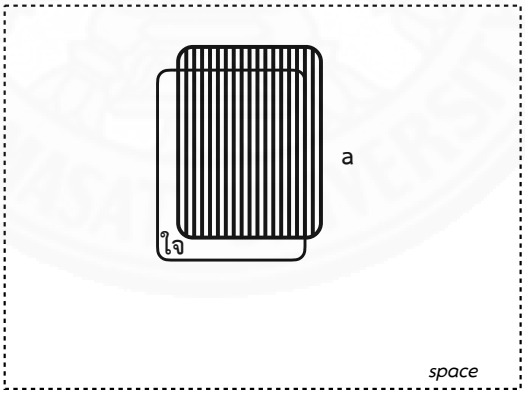

ภาพที่ 5.2 แสดงผังภาพต้นแบบของ “ประทับใจ” “ตรึงใจ” “ติดใจ” และ “คาใจ”

จากผังภาพที่ 5.2 เครื่องหมายสี่เหลี่ยมที่แสดงด้วยเส้นประเป็นพื้นที่และมีลักษณะที่ไม่ปรากฏชัดเจน สำหรับ “ใจ” เป็นตำแหน่งในพื้นที่แสดงโดยเครื่องหมาย ▯ ส่วนสี่เหลี่ยมสีดำ ▮ เป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ถูกประทั บหรือตราเอาไว้กับ “ใจ” ทำให้เหตุการณ์เหล่านั้นยากที่จะหายไปจาก “ใจ” หรือความคิดความทรงจำของมนุษย์ได้ เพราะแนบชิดอยู่กับ “ใจ”

Ref. code: 25615706300018ATD

ไม่ว่าจะเป็นเรื่องราวที่น่าชื่นชอบยินดี หรือเป็นปัญหาที่มีข้อสงสัย แต่ในขณะเดียวกัน แต่ละคำยังมีผังภาพย่อยที่ต่างกัน ดังตัวอย่างของคำว่า “ประทับใจ” ต่อไปนี้

(62) หน้าที่การงาน เหมาะกับงานที่ต้องติดต่อประสานงานกับผู้คน เพราะจะทำให้ผู้มาติดต่อ***ประทับใจ***ได้ ด้วยความตั้งใจและสนใจผู้คน และมีมนุษยสัมพันธ์ดี อุปนิสัย มีความภาคภูมิใจในตนเอง และสามารถทำให้คนรอบข้างรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า เพื่อนเยอะ มีเสน่ห์ (NACD 624, NACHM124)

ตัวอย่าง (62) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นตำแหน่งของพื้นที่แสดงอารมณ์ความรู้สึก โดยมีคำว่า “ประทับ” บอกสภาพอยู่กับที่ ส่วนคำว่า “ประทับใจ” หมายถึง รู้สึกซาบซึ้งกับเหตุการณ์บางอย่าง จนทำให้ติดตรึงอยู่ในความทรงจำ ยากที่จะเลือนลืมได้โดยง่าย ราวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ เหล่านั้นถูกประทับหรือตราเอาไว้กับ “ใจ” จนกลายเป็นความซาบซึ้งที่ปกคลุมอยู่บน “ใจ” อย่างยาวนาน จึงมีมโนทัศน์ว่า “ใจ” เป็นตำแหน่งในพื้นที่ ซึ่งสามารถประทับหรือวางทับเอาไว้อยู่ข้างบนได้ โดยมีแผนภูมิแสดง “ประทับใจ” ดังผังภาพ 5.2 (1) ต่อไปนี้

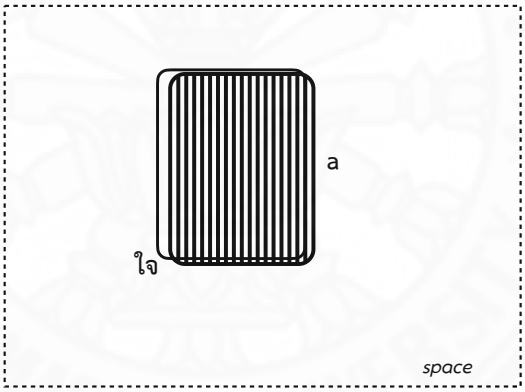

ภาพที่ 5.2 (1) แสดงผังภาพของ “ประทับใจ”

ผังภาพที่ 5.2 (1) เป็นผังภาพย่อยของผังภาพ 5.2 ที่แสดงผังภาพของ “ประทับใจ” ในภาษาไทย จากผังภาพที่ 5.2 (1) ดังกล่าว เครื่องหมายสี่เหลี่ยมที่แสดงด้วยเส้นประเป็นพื้นที่ที่ไม่ปรากฏชัดเจน สำหรับ “ใจ” เป็นตำแหน่งในพื้นที่แสดงโดยเครื่องหมาย ▯ ส่วนสี่เหลี่ยมสีดำ ▮ ในที่นี้เป็น “เรื่องการประสานงานที่เจ้าหน้าที่รับผิดชอบ” เหล่านั้นมีผลต่อความรู้สึกของผู้มาติดต่อมากจนถูกประทับลงมาบน “ใจ” และทิ้งร่องรอยความสุขที่เกิดขึ้นในขณะนั้นเอาไว้จนกลายเป็นความซาบซึ้งที่ประทับอยู่ใน “ใจ” อย่างยาวนาน ตัวอย่างอื่น ๆ เช่นคำว่า “ติดใจ” และ “ตรึงใจ” ดังนี้

Ref. code: 25615706300018ATD

(63) ก. ร้านของเล่นนี่ก็เหลือร้าย ช่างมีของหลอกเงินเด็กมากมายจริง ๆ บางอย่างหลอกผู้ใหญ่อย่างเรา ๆ เสียด้วย ผม***ติดใจ***อยู่ตู้หนึ่ง เล่นได้สองคน เป็นการดวลปืนของการ์ตูนคาวบอยในจอ คนเล่นมีคันโยกบังคับให้การ์ตูนเคลื่อนที่ได้ตามที่เราต้องการ (NACD 124, NACHM058)

ข. นอร์เวย์ยกไทย ประเทศท่องเที่ยวดีที่สุดในโลก ยิ้มสยามยังคงเป็นมิตรที่ติดตรา***ตรึงใจ***ชาวโลกมิเสื่อมคลาย (NEWS 804, NWCOL171)

ในทำนองเดียวกัน ตัวอย่าง (63) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นตำแหน่งของพื้นที่แสดงอารมณ์ความรู้สึกเช่นกัน โดยมีคำว่า “ติด” กับ “ตรึง” แสดงอาการที่ทำให้ติดอยู่กับที่ ดังนั้น “ติดใจ” ในประโยค (63ก) และ “ตรึงใจ” ในประโยค (63ข) จึงหมายถึง ประทับอยู่ในความรู้สึก ทำให้หลงใหล ทำให้เป็นที่ชื่นชมยินดี ซึ่งอาจทำได้ด้วยเสน่ห์ ความงดงาม หรือการกระทำใด ๆ ที่เป็นที่ปรารถนาของอีกฝ่าย จนทำให้ฝ่ายนั้นหลงใหลและยากที่จะลืมหรือยอมลืมได้อย่างง่ายดาย ราวกับเหตุการณ์หรือสิ่งนั้น ๆ ถูกตรึงไว้ ณ “ใจ” ของอีกฝ่าย จนไม่สามารถถอนออกมาได้โดยง่าย จึงแสดงมโนทัศน์ว่า “ใจ” เป็นตำแหน่งหรือสถานที่ที่ทำให้มีสิ่งต่าง ๆ ที่ชื่นชอบมาแนบอยู่ โดยมีแผนภูมิแสดง “ติดใจ” และ “ตรึงใจ” ดังผังภาพ 5.2 (2) และ 5.2 (3) ต่อไปนี้

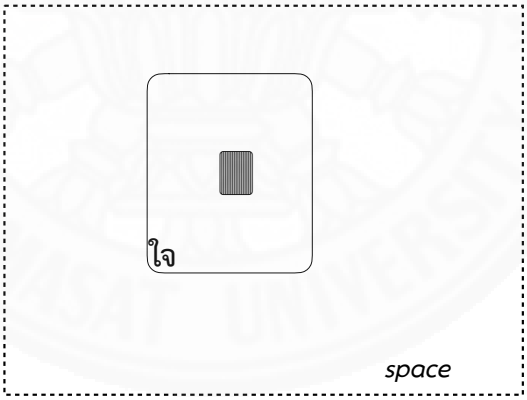

ภาพที่ 5.2 (2) แสดงผังภาพของ “ติดใจ”

Ref. code: 25615706300018ATD

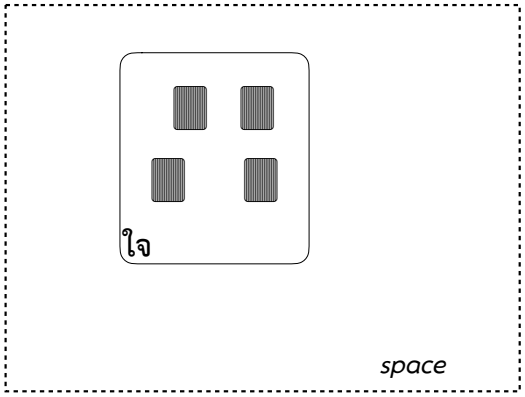

ภาพที่ 5.2 (3) แสดงผังภาพของ “ตรึงใจ”

ผังภาพที่ 5.2 (2) และผังภาพที่ 5.2 (3) เป็นผังภาพของ “ติดใจ” และ “ตรึงใจ” ตามลำดับ ล้วนเป็นผังภาพย่อยที่ขยายมาจากผังภาพต้นแบบภาพที่ 5.2 โดยเครื่องหมายสี่เหลี่ยมที่แสดงด้วยเส้นประต่างก็เป็นพื้นที่ที่ไม่ปรากฏชัดเจน และเครื่องหมาย □ แสดงตำแหน่ง “ใจ” ในพื้นที่ ส่วนเครื่องหมายสี่เหลี่ยมสีดำ ■ ที่ปรากฏในผังภาพย่อยทั้งสองนี้แตกต่างจากผังภาพของ “ประทับใจ” ว่า ไม่ได้เป็นเหตุการณ์ที่ประทับหรือทิ้งร่องรอยเอาไว้กับ “ใจ” แต่เป็นการติดตรึงอยู่ภายใน “ใจ” สิ่งที่น่าสังเกตคือ ถึงแม้คำว่า “ติดใจ” และ “ตรึงใจ” มีความหมายคล้ายคลึงกันซึ่งเกี่ยวข้องกับความรู้สึกชื่นชมและชอบพอ แต่ผังภาพของ “ติดใจ” และ “ตรึงใจ” ก็ยังมีความแตกต่างกันอยู่บ้าง กล่าวคือ สี่เหลี่ยมสีดำ ■ ในผังภาพ 5.2 (2) แทน “ตู้” ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความรู้สึกอยากจะพบเจอใหม่ และคิดวนเวียนอยู่ซ้ำ ๆ ตลอดเวลา เพราะความรู้สึกชื่นชอบที่เกิดขึ้นกับสรรพสิ่งบางอย่างนั้นติดอยู่ภายใน “ใจ” อย่างแนบแน่น จนแปรสภาพกลายเป็นความต้องการที่จะพบเจอสิ่งนั้น ๆ อีกครั้ง ขณะที่สี่เหลี่ยมสีดำ ■ ในผังภาพ 5.2 (3) ก็เป็นเครื่องหมายที่แสดงแทนเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่ตรงตามความชอบของผู้คน ซึ่งเป็นไปได้ว่าที่จะตรึงตราอยู่ภายใน “ใจ” ได้หลากหลายตำแหน่ง โดยไม่ได้ระบุตำแหน่งหรือสถานที่ได้อย่างแน่ชัด อย่างไรก็ดี เมื่อตรึงตราอยู่ภายใน “ใจ” แล้ว ย่อมทำให้ผู้คนจดจำสิ่ง ๆ นั้นได้อย่างแม่นยำ จนไม่ว่าผ่านไปนานแค่ไหนก็ยังไม่ลืมเลือน เพราะการที่ “ใจ” ชื่นชอบและมีความสุขต่อเหตุการณ์หรือบางสิ่งบางอย่างนั้นอย่างมาก เรื่องเหล่านั้นจึงมักจะถูกตรึงเอาไว้ใน “ใจ” ให้คงอยู่ต่อไปแม้จะผ่านเหตุการณ์เหล่านั้นมานานแล้ว ตัวอย่างอื่น ๆ เช่นคำว่า “คาใจ” ดังนี้

(64) ผมก็ตอบแกไปตามตรงว่า มันไม่ได้สำคัญมากขนาดนี้หรอกครับ แต่ถ้าพรุ่งนี้ผมไม่ได้ไป จะต้อง***คาใจ***ไปตลอดชีวิต (MISC 399, BIO035)

ตัวอย่าง (64) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นตำแหน่งของพื้นที่แสดงความคิด โดยมีคำว่า “คา” บอกสภาพการติดอยู่ หรือการเคลื่อนต่อไม่ได้ ส่วนคำว่า “คาใจ” หมายถึง

Ref. code: 25615706300018ATD

ความคลางแคลง หรือความสงสัย เนื่องจากมีเรื่องสงสัย มีความขัดข้อง เมื่อมีข้อถกเถียงหรือมีเรื่องราวที่ขัดแย้งกันและยังคงขัดข้องกันอยู่จนเป็นปัญหาและไม่สามารถแก้ไขหรือตกลงทำความเข้าใจกันได้ ราวกับปัญหานั้นค้างคาอยู่ใน “ใจ” จึงมีมโนทัศน์ว่า “ใจ” เป็นตำแหน่งหรือสถานที่ที่ยังมีปัญหาหรือเหตุการณ์เรื่องราวต่าง ๆ ค้างคาอยู่ โดยมีแผนภูมิแสดง “คาใจ” ดังผังภาพ 5.2 (4) ต่อไปนี้

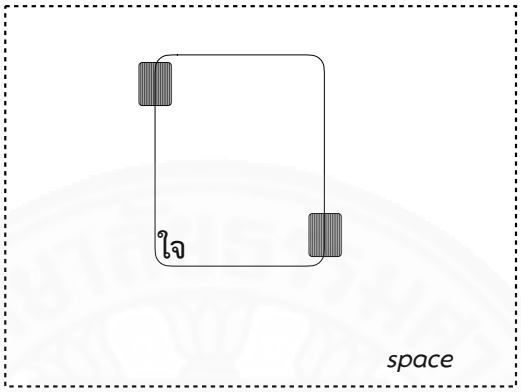

ภาพที่ 5.2 (4) แสดงผังภาพของ “คาใจ”

ผังภาพที่ 5.2 (4) เป็นผังภาพย่อยอีกหนึ่งผังภาพที่ขยายมาจากผังภาพต้นแบบภาพที่ 5.2 เครื่องหมายสี่เหลี่ยมเส้นประ และเครื่องหมาย □ แสดงพื้นที่ และตำแหน่ง “ใจ” ในพื้นที่ตามลำดับ สำหรับเครื่องหมายสี่เหลี่ยมสีดำ ■ เป็นประเด็นเรื่องราวที่ค้างคาอยู่ และยังไม่ได้รับการคลี่คลาย จนกลายเป็นข้อสงสัยที่ยังไม่หมดสิ้นไปในความคิด เนื่องจากข้อสงสัยเหล่านี้ติดคาอยู่ริมชายขอบของ “ใจ” ซึ่งไม่สามารถพ้นไปจากที่นั้น ๆ ได้ ทำให้เกิดการขลุกขลักทางความคิด และคิดว้าวุ่นเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่ยังไม่ได้รับคำตอบเหล่านั้นอยู่บ่อยครั้ง

นอกจากนี้ มโนทัศน์ “ใจ” เป็นตำแหน่งของพื้นที่ยังสามารถอธิบายด้วยผังภาพการเชื่อมโยง (link schema) ซึ่งเป็นผังภาพที่มาจากประสบการณ์ในการดำรงชีวิตประจำวันของมนุษย์ และเกี่ยวข้องกับการรวมตัวของแก่นสารที่เชื่อมโยงเข้าด้วยกันตั้งแต่สองอันขึ้นไป พื้นฐานทางกายภาพของผังภาพนี้คือ “สิ่งเชื่อมโยงของมนุษย์สิ่งแรกคือสายสะดือ” สายสะดือคือ การเชื่อมโยงกันของสองร่างอินทรีย์ ยามเมื่อมนุษย์ยังเป็นตัวอ่อนในครรภ์ ต้องการสายสะดือในการเชื่อมโยงกับมารดาเพื่อได้รับสารอาหาร การที่จะกำหนดตำแหน่งอันสัมพันธ์ต่อกันของสองวัตถุในชีวิตประจำวัน ผู้คนมักจะใช้เชือก ห่วงโซ่ สายเทปกาว หรืออุปกรณ์อื่น ๆ เพื่อนำวัตถุต่าง ๆ ผูกมัดเข้าด้วยกัน (Lakoff, 1987: 274) เพราะฉะนั้น ผู้คนถือว่าความสัมพันธ์ทางสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นการเชื่อมโยงจำพวกหนึ่ง ความสัมพันธ์การเชื่อมโยงจำพวกนี้ช่วยรักษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกและสังคม สังคมและสังคม ปัจเจกและปัจเจกไว้ ความรู้สึกของคน ความสัมพันธ์

Ref. code: 25615706300018ATD

ระหว่างบุคคล ต้องการความผูกมัด หรือความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยง เมื่อโครงสร้างผังภาพการเชื่อมโยงถูกถ่ายโยงไปยังขอบเขตมโนทัศน์เชิงนามธรรม ในที่นี้คือ ความคิดความรู้สึกของมนุษย์ แสดงออกด้วยลักษณะการใช้ภาษาเชิงอุปลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับ “ใจ” เพื่อแสดงมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาว่า “ใจ” เสมือนเป็นตำแหน่งในพื้นที่ ตัวอย่างเช่น

(65) ก. เด็กที่มี***ที่ว่างระหว่างใจ***อย่างพอเพียงและเหมาะสม จะทำให้เด็กมีโอกาสหลายอย่างที่เป็นประโยชน์แก่ตัวเด็ก (NACD 755, NACHM130)

ข. เท่าที่สังเกตจากการทำงาน ผมพบว่าเด็กของเราในปัจจุบันเข้าข่ายขาด***ที่ว่างระหว่างใจ***มากทีเดียว จึงทำให้เด็กอยู่ในสภาพของความอึดอัด กระสับกระส่าย หงุดหงิด โกรธและก้าวร้าวได้ง่าย (NACD 758, NACHM130)

ตัวอย่าง (65) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นตำแหน่งในพื้นที่แสดงความรู้สึกนึกคิด โดยมีคำว่า “มีที่ว่างระหว่าง” บอกลักษณะการมีระยะห่างระหว่างตำแหน่งสองตำแหน่งในพื้นที่ โดยทั่วไปแล้วคนไทยมักจะใช้ “ระหว่าง” อธิบายระยะห่างหรือช่องว่างจากที่หนึ่งถึงอีกที่หนึ่ง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 982) แต่ในที่นี้ คำว่า “ระหว่าง” บอกถึงพื้นที่ว่างทางความคิดความรู้สึกระหว่างจิตใจของแต่ละบุคคล “ที่ว่างระหว่างใจ” จึงมีความหมายอ้างถึง จิตใจที่ได้รับการพัฒนาขึ้นในทางที่ดี เป็นส่วนที่งดงามของความเป็นมนุษย์ ทำให้มีสติรู้คิด มีความยับยั้งชั่งใจและสามารถควบคุมอารมณ์ความรู้สึกตนเองได้ เนื่องจากระหว่าง “ใจ” สองดวงนั้นมีพื้นที่ว่างให้ได้พัฒนาเติมเต็มได้มากขึ้น ไม่ได้ชิดใกล้แนบกันจนก่อให้เกิดความอึดอัด จึงมีมโนทัศน์ว่า “ใจ” เป็นตำแหน่งในพื้นที่ และแต่ละตำแหน่งนั้นมีพื้นที่ช่องว่างกว้างพอที่จะทำให้ “ใจ” หรือความคิดของแต่ละบุคคลได้รับการพัฒนาขึ้นได้อย่างอิสระ และไม่รู้สึกเคร่งเครียดหงุดหงิด โกรธและก้าวร้าวได้ง่าย โดยมีแผนภูมิแสดง “ที่ว่างระหว่างใจ” ดังผังภาพ 5.3 ต่อไปนี้

ภาพที่ 5.3 แสดงผังภาพของ “ที่ว่างระหว่างใจ”

Ref. code: 25615706300018ATD

จากผังภาพที่ 5.3 ประกอบด้วยสัญลักษณ์หรือเครื่องหมาย □ หมายถึง ตำแหน่งในพื้นที่ ในที่นี้เป็นความคิดความรู้สึกของแต่ละบุคคล สำหรับสัญลักษณ์เส้นประที่เชื่อมโยงระหว่าง “ใจ” เป็นพื้นที่หรือที่ว่างระหว่าง “ใจ” ซึ่งเป็นที่ว่างหรือจุดสำหรับเปิดรับสิ่งใหม่ ๆ ที่กำลังเข้ามา หรือเป็นพื้นที่ที่ทำให้รู้สึกอิสระเสรีเมื่อมีอยู่ และอาจทำให้เกิดความรู้สึกหงุดหงิดก้าวร้าวเมื่อขาดพื้นที่นี้ไป การเปิดพื้นที่ของ “ใจ” หรือความคิดความรู้สึกระหว่างคนสองคนจะส่งผลให้สองฝ่ายได้รู้สึกผ่อนคลายและสงบสุข และหากไม่มีที่ว่างนี้จะไม่สามารถรู้เท่าทันว่าแท้จริงแล้วตัวเองและอีกฝ่ายมีความคิดหรือความรู้สึกอย่างไร

เมื่อ “ใจ” อยู่ใกล้ชิดมากจนไร้ช่องว่างแสดงการมีความสัมพันธ์สนิทสนมหรือมีความคิดใกล้เคียงกันที่สามารถเข้าใจซึ่งกันและกัน ตัวอย่างเช่น

(66) หญิงสาวรับรู้ถึงแรงจุมพิตที่กดประทับไปทั่วดวงหน้า รับรู้ถึงมือผะผ่าวที่แตะสัมผัสไปทั่วทุกตารางนิ้วบนร่างกายและคำหวานที่พร่ำกระซิบอยู่ริมหูทุกถ้อยล้วนถ่ายทอดคำรัก ..... ไม่ต่างจากผิวละมุนทิ้งตัวลงกองกับพื้นห้อง เหลือแต่เนื้อแนบเนื้อ ***ใจแนบใจ***ที่ต่างฝ่ายต่างได้รับรู้ถึงจังหวะเต้นที่โลดแรงในอกของกันและกัน (FICT 420, PRNV049)

ตัวอย่างประโยค (66) “ใจ” ถูกมองว่าเป็นตำแหน่งต่าง ๆ ในพื้นที่เช่นกัน และแต่ละตำแหน่งมีตัวเชื่อม (link) เชื่อมโยงต่อกัน โดยคำว่า “แนบ” หมายถึง แอบชิด หรือชิดกันโดยตลอด (นววรรณ พันธุเมธา, 2559: 591) เป็นคุณสมบัติบอกสภาพที่อยู่ใกล้ชิด คำว่า “ใจแนบใจ” หมายถึง มีความสนิทกัน ใกล้ชิด และคุ้นเคย จนสามารถเชื่อในความซื่อตรงระหว่างกันได้ กลมกลืนหรือเข้ากันได้ดีจนดูเหมือนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทั้งนี้แสดงให้เห็นมโนทัศน์ว่า “ใจ” เป็นตำแหน่งในพื้นที่ที่มีตัวเชื่อม (link) เชื่อมโยงต่อกันราวกับว่าระหว่างคนสองคนหรือคนกลุ่มหนึ่งนั้นมี “ใจ” หรือมีความคิดที่แนบชิดติดกันอยู่ตลอดเวลา ทุกคนจึงเชื่อถือกันต่อกันและไม่มีใครที่คิดจะทำร้ายกัน โดยมีแผนภูมิแสดง “ใจแนบใจ” ดังผังภาพ 5.4 ต่อไปนี้

Ref. code: 25615706300018ATD

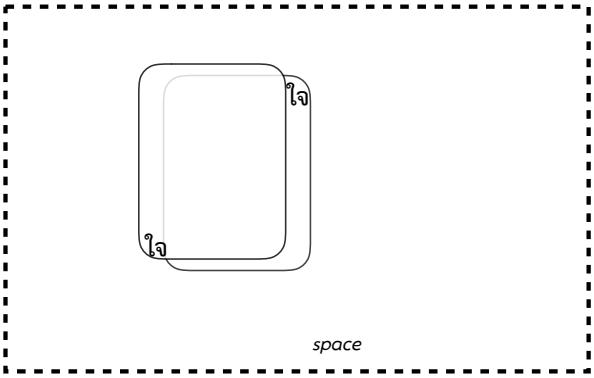

ภาพที่ 5.4 แสดงผังภาพของ “ใจแนบใจ”

จากผังภาพที่ 5.4 เครื่องหมายสี่เหลี่ยมที่แสดงด้วยเส้นประเป็นพื้นที่ ซึ่งมีลักษณะที่ไม่ปรากฏชัดเจนเช่นกัน ขณะที่เครื่องหมาย □ หมายถึง ตำแหน่งในพื้นที่ ในที่นี้เป็นความคิดของแต่ละบุคคลเช่นเดียวกับตัวอย่าง (65) แตกต่างกันตรงที่ว่า ระหว่าง “ใจ” สองดวงหรือตำแหน่งสองตำแหน่งนั้นสามารถแนบอยู่กันอย่างใกล้ชิดจนแทบไม่มีระยะห่าง หรือระยะความต่างทางความคิดระหว่างจิตใจของแต่ละบุคคล ทั้งนี้จึงแสดงให้เห็นมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาไทยที่มองว่า “ใจ” เป็นตำแหน่งภายในพื้นที่

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยยังพบว่า “ใจ” เป็นตำแหน่งในพื้นที่ข้างเดียวกันและตำแหน่งตรงกันข้ามกัน ตัวอย่างเช่น

(67) ก. ความดีงามที่ทำให้มนุษย์เป็นพระเจ้า อีโก้ เป็นคนกลางที่จะประสานและประนีประนอมความต้องการที่แท้จริงในตัวเรากับกฎเกณฑ์ หรือกฎระเบียบ หรือมารยาททางสังคม เช่น ถ้าเราเจอผู้หญิง หรือผู้ชายหน้าตาที่***ตรงใจ***เรา อิดจะบอกว่า ฉุดเลย เข้าไปเลย ไปหาเขาสิ (NACD 211, NACHM076)

ข. คนตรงหน้าเธอไม่เคยพูดอะไรที่***ตรงข้ามกับใจ*** (FICT 771, PRNV129)

ตัวอย่าง (67) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นตำแหน่งของพื้นที่แสดงความคิด โดยมีคำว่า “ตรง” และ “ตรงกันข้าม” บอกตำแหน่งหรือพื้นที่ที่สัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ ซึ่งคำว่า “ตรง” ในประโยค (67ก) แสดงตำแหน่งที่เกิดเหตุการณ์หรือมีบางสิ่งบางอย่าง และคำว่า “ตรงกันข้าม” ในประโยค (67ข) แสดงตำแหน่งหรือพื้นที่ที่อยู่ตรงกับบางสิ่งบางอย่าง ส่วน “ตรงใจ” และ “ตรงกันข้ามใจ” แสดง “ใจ” ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงความคิดนั้นเป็นตำแหน่งต่าง ๆ ภายในพื้นที่ ดังนั้น การที่มี “ใจ” หรือความคิดที่เหมือนกันเปรียบได้กับอยู่ตำแหน่งข้างเดียวกัน ขณะที่การที่มี

Ref. code: 25615706300018ATD

“ใจ” หรือความคิดที่ต่างกันเสมือนเป็นการอยู่ตำแหน่งตรงกันข้ามกัน ทั้งนี้แสดงให้เห็นมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาไทยว่า “ใจ” เป็นทั้งตำแหน่งในพื้นที่ข้างเดียวกันและตำแหน่งตรงกันข้ามกัน ดังผังภาพ 5.5 ต่อไปนี้

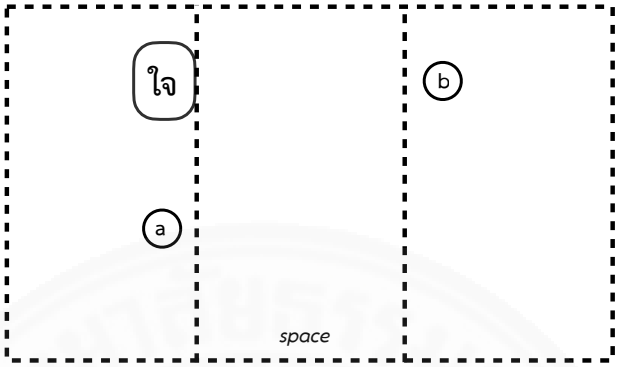

ภาพที่ 5.5 แสดงผังภาพของ “ตรงใจ” และ “ตรงกันข้ามกับใจ”

จากผังภาพที่ 5.5 สัญลักษณ์ที่ประกอบด้วยสี่เหลี่ยมเส้นประหมายถึง พื้นที่โดยไม่ได้ระบุขอบเขตพื้นที่ได้อย่างชัดเขน สำหรับเครื่องหมายสี่เหลี่ยม □ กับเครื่องหมายวงกลม ○ ล้วนหมายถึง ตำแหน่งในพื้นที่แต่เป็นตำแหน่งที่ต่างกัน ส่วนตำแหน่ง a คือ “หน้าตาของผู้ชาย” ขณะที่ “คำพูดของคนตรงหน้า” แสดงแทนด้วยตำแหน่ง b ซึ่งตำแหน่ง a ตรงกับตำแหน่งของ “ใจ” เพื่อแสดงให้เห็นถึงหน้าตาของผู้ชายตรงกับ “ใจ” หรือความคิด ถูกต้องสอดคล้องตามที่คิดเอาไว้และเป็นไปตามความปรารถนา ขณะที่ตำแหน่ง b อยู่ตรงข้ามกับตำแหน่งของ “ใจ” สามารถถ่ายโยงความหมายว่า คำพูดของคนตรงหน้าเป็นตรงกันข้ามหรือไม่ตรงตามที่ “ใจ” ได้คาดหวังเอาไว้อย่างสิ้นเชิง

ผังภาพศูนย์กลาง–ชายขอบ (centre-periphery schema) เป็นผังภาพได้มาจากการที่มนุษย์รับรู้ต่อสรีระของร่างกาย มีตำแหน่งศูนย์กลาง (ลำตัวและอวัยวะภายใน) และตำแหน่งชายขอบ (นิ้วมือ นิ้วเท้า และเส้นผม) เช่นเดียวกับที่ผู้คนสามารถประสบเรียนรู้ได้ในชีวิตการดำรงสืบชีพทุกวันว่าต้นไม้ และพืชอื่น ๆ ก็มีลำต้นที่เป็นศูนย์กลาง และก้านใบที่เป็นชายขอบ ผังภาพศูนย์กลาง–ชายขอบประกอบด้วยสามองค์ประกอบ ได้แก่ วัตถุสสาร (entity) ศูนย์กลาง (centre) และชายขอบ (periphery) สิ่งที่สำคัญถูกเข้าใจในฐานะศูนย์กลาง สิ่งสำคัญลำดับรองถูกจัดเป็นชายขอบ (Lakoff, 1987: 274) เมื่อนำคุณสมบัติของผังภาพศูนย์กลาง–ชายขอบมาใช้ในการพิจารณามโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทย พบว่า “ใจ” เป็นตำแหน่งศูนย์กลางในพื้นที่ โดยมีตัวอย่างดังต่อไปนี้

Ref. code: 25615706300018ATD

(68) เมื่อลูกจะถือปฏิสนธินั้น ขอให้พระราชมารดาอยากเสวยดิน***กลางใจ***เมืองหงสาวดี (MISC 037, BIO005)

ตัวอย่าง (68) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นตำแหน่งของพื้นที่แสดงตำแหน่งศูนย์กลางของสถานที่ พิจารณาจากความหมายเปรียบเทียบของคำว่า “ใจ” ที่เป็นอุปลักษณ์ในการอ้างถึง “ตำแหน่งศูนย์กลาง” โดยคำว่า “กลาง.....เมือง” เป็นคำที่มีคุณสมบัติทางความหมายที่อ้างถึงตำแหน่งของพื้นที่ ดังนั้น “กลางใจเมือง” มีความหมายอ้างถึงตำแหน่งศูนย์กลางของเมือง กล่าวอีกนัยหนึ่งอาจไม่เพียงแต่เป็นจุดศูนย์กลางของเมืองเท่านั้น แต่ยังเป็นสถานที่สำคัญของเมืองอีกด้วย จึงมีมโนทัศน์ว่า “ใจ” เป็นตำแหน่งศูนย์กลางของพื้นที่หรือสถานที่ ตัวอย่างอื่น ๆ เช่นคำว่า “ใจความ” ดังนี้

(69) ส่วนที่เป็นบทสรุปมีหน้าที่ทำอะไรบ้าง เช่น ย่อ**ใจ*ความ***สำคัญที่กล่าวมาแล้ว ย้ำวัตถุประสงค์หรือใจความหลักของสารอีกครั้งหนึ่ง (ACAD 933, ACSS107)

ตัวอย่าง (69) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นตำแหน่งของพื้นที่เช่นกัน แต่แสดงศูนย์กลางของเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยมีคำว่า “ความ” หมายถึง เรื่อง เนื้อความ บอกถึงเรื่องราวหรือเหตุการณ์ทั้งหมด ส่วนคำว่า “ใจความ” มีความหมายอ้างถึงแก่นเรื่อง สาระสำคัญของเนื้อหา หรือส่วนสำคัญของเนื้อเรื่อง โดยเปรียบเรื่องราวหรือเหตุการณ์เป็นพื้นที่ ส่วนแก่นสำคัญ หรือเนื้อหาสำคัญจึงจัดอยู่ตำแหน่งศูนย์กลางของเรื่องราวหรือเหตุการณ์นั้น ผู้พูดภาษาไทยจึงมีมโนทัศน์เกี่ยวกับ “ใจ” ว่าเป็นตำแหน่งศูนย์กลางของเรื่องราวหรือเหตุการณ์ ตัวอย่าง (68) และ (69) แสดงดังผังภาพที่ 5.6 ต่อไปนี้

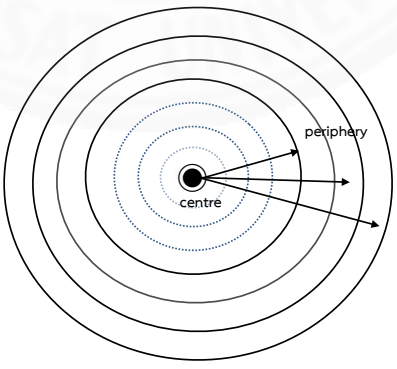

ภาพที่ 5.6 แสดงผังภาพของ “กลางใจเมือง” และ “ใจความ”

Ref. code: 25615706300018ATD

จากผังภาพที่ 5.6 สัญลักษณ์วงกลม ◎ หมายถึง พื้นที่ ส่วนสัญลักษณ์ ● หมายถึง จุดศูนย์กลางหรือตำแหน่งศูนย์กลาง จุดศูนย์กลางอยู่ตำแหน่งศูนย์กลางของพื้นที่ ดังนั้น ความสัมพันธ์ของจุดศูนย์กลางกับพื้นที่จึงสอดคล้องกับผังภาพศูนย์กลาง–ชายขอบซึ่งแสดงด้วยสัญลักษณ์ ⦿ แทน กล่าวคือ สรรพสิ่งที่สำคัญมักจะถูกเข้าใจในฐานะศูนย์กลาง ส่วนชายขอบเป็นสรรพสิ่งอันดับรองเมื่อเทียบกับศูนย์กลาง จากตัวอย่าง (68) “ใจ” เป็นอวัยวะที่สำคัญที่สุดของมนุษย์เมื่อเทียบกับอวัยวะส่วนอื่น ๆ และอยู่ตำแหน่งศูนย์กลางของร่างกาย เช่นเดียวกับ “กลางใจเมือง” นอกจากอยู่ตำแหน่งศูนย์กลางของเมืองแล้ว ยังสำคัญกว่าสถานที่ที่ตั้งอยู่ขอบนอกของเมืองในทำนองเดียวกัน จุดศูนย์กลางในตัวอย่าง (69) คือ “ใจ” ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของเนื้อเรื่อง โดยมีคำว่า “ความ” แสดงถึงพื้นที่ คือ เรื่องราวหรือเหตุการณ์ทั้งหมด ส่วนเนื้อหาที่เกี่ยวข้องแต่ไม่ได้สำคัญเท่ากับแก่นเรื่องจัดเป็นชายขอบ จึงทำให้ “ใจ” หรือแก่นเรื่องเป็นจุดศูนย์กลางหรืออาจกล่าวได้ ว่าเป็นส่วนสำคัญที่ขาดหายไปจากเรื่องหรือเนื้อหาไม่ได้

มโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทยถูกมองว่าเป็นตำแหน่งศูนย์กลาง แสดงระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาไทยว่า มักจะให้สิ่งที่สำคัญอย่างมากจัดอยู่ใกล้ใจ ขณะที่จัดสิ่งที่ให้ความสำคัญน้อยจัดอยู่ห่างไกลกับใจ ดังนั้น การวิเคราะห์มโนทัศน์ “ใจ” นอกจากอาศัยผังภาพศูนย์กลาง–ชายขอบที่ศูนย์กลางมีความสำคัญยิ่งกว่าชายขอบแล้ว ยังต้องคำนึงถึงผังภาพใกล้-ไกล (near-far schema) ควบคู่กันไปด้วย กล่าวคือ ภายใต้เบื้องหลังของศูนย์กลาง และชายขอบ ผู้คนก็สามารถเรียนรู้ประสบการณ์ผังภาพใกล้-ไกลได้ด้วย ยิ่งเข้าใกล้ศูนย์กลางก็ยิ่งสำคัญ ยิ่งไกลจากศูนย์กลางก็ยิ่งสำคัญรองลงมา (Johnson, 1987: 125) โดยปกติผู้คนมักจะเข้าใกล้คน หรือเรื่องราวที่ตนเองชอบถอยห่างออกจากสิ่งที่ไม่สำคัญกับตัวเอง ตัวอย่างเช่น

(70) ดิฉันเพ่งมองพระองค์อย่างไม่ละสายตานิ่งและนานเหมือนจะเก็บพระองค์ไว้ในความจำที่สูงสุดในชีวิต ถึงแม้พระองค์จะอยู่ไกลตาแต่ดิฉันรู้สึกว่าพระองค์ ***อยู่ใกล้ใจ***เหลือเกิน (NACD 292, NACHM089)

ตัวอย่าง (70) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นตำแหน่งในพื้นที่ จากคำว่า “อยู่ใกล้” ซึ่งบ่งบอกสภาพที่ชิดกันหรือไม่ห่างจากตำแหน่งหนึ่งหรือสถานที่หนึ่งมาก “พระองค์อยู่ใกล้ใจ” จึงแสดงความสัมพันธ์ในตำแหน่งของพระองค์อยู่ใกล้ชิดกับตำแหน่งของ “ใจ” ซึ่งอยู่ในพื้นที่เดียวกัน “พระองค์อยู่ใกล้ใจ” สื่อถึงความคิดที่ยังจดจำและเก็บความทรงจำของพระองค์ท่านไว้ในตำแหน่ง “ใจ” หรือในความคิดจนกลายเป็นความเชื่อของมนุษย์ แม้ในสถานการณ์จริงจะไม่ได้อยู่ใกล้ชิด หรือไม่สามารถสัมผัสกับพระองค์ได้ แต่กลับยังเชื่อมั่นได้ว่าพระองค์ท่านไม่ได้ห่างไกลออกไป อาจเป็นเพราะพระองค์เป็นสิ่งที่มนุษย์เคารพเทิดทูนมาก จึงอยากให้อยู่ใกล้ตัวใกล้ “ใจ” ทั้งนี้แสดงให้เห็น

Ref. code: 25615706300018ATD

มโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาไทยว่า “ใจ” เป็นตำแหน่งที่สามารถทำให้สิ่งต่าง ๆ อยู่ใกล้ชิดกันได้ ส่วนสิ่งที่อยู่ใกล้ชิดกับ “ใจ” มักจะเป็นสิ่งที่ตัวเราเองให้ความสำคัญอย่างมาก ดังผังภาพ 5.7 ต่อไปนี้

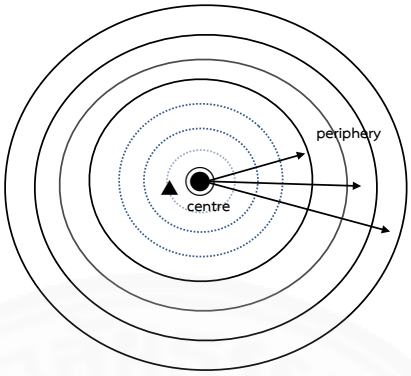

ภาพที่ 5.7 แสดงผังภาพของ “พระองค์อยู่ใกล้ใจ”

จากผังภาพที่ 5.7 สัญลักษณ์วงกลม ◎ หมายถึง พื้นที่ สัญลักษณ์ ▲ แทนพระองค์หมายถึงความเชื่อศาสนาพุทธของคนไทย ส่วนสัญลักษณ์ ● ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นอวัยวะภายในที่อยู่ตำแหน่งศูนย์กลางของร่างกายมนุษย์ แต่ยังเป็นแหล่งที่เก็บความทรงจำความเชื่อของมนุษย์ เมื่อได้เก็บความทรงจำของพระองค์ท่านไว้ในตำแหน่งหรือสถานที่ “ใจ” ที่ทำหน้าที่รับรู้ รู้สึก และนึกคิด จึงไม่ต่างกับการที่มีพระองค์อยู่ด้วยตลอดเวลา สามารถสัมผัสและรับรู้ถึงสิ่งที่พระองค์ท่านได้สั่งสอนด้วย “ใจ”

5.1.3.2 “ใจ” เป็นตำแหน่งในพื้นที่ และสัมพันธ์กับสิ่งเคลื่อนที่

มโนทัศน์ “ใจ” นอกจากจะเป็นตำแหน่งของพื้นที่ดังที่กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว “ใจ” ยังเป็นตำแหน่งต่าง ๆ ในพื้นที่ที่สัมพันธ์กับสิ่งเคลื่อนที่ โดยพิจารณาจากผังภาพเส้นทาง (source-path-goal schema) ซึ่งหมายถึง กระบวนการเคลื่อนที่ความเป็นพลวัตเชิงรูปธรรม หรือเชิงอุปลักษณ์จากตำแหน่งหนึ่งไปยังอีกตำแหน่งหนึ่ง ซึ่งประกอบสร้างขึ้นโดยจุดตั้งต้น (source) จุดสิ้นสุด (goal) และเส้นทาง (path) (จุดแต่ละจุดในกระบวนการเคลื่อนที่) ผังภาพเส้นทางเกิดขึ้นจากประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของเหล่าผู้คนเช่นกัน การสังเกตของมนุษย์ในโลกแห่งกายภาพ เรียนรู้ทางประสบการณ์จนรับสัมผัสได้ จากบ้านไปยังสำนักงาน จากร้านค้าไปยังบ้าน และการปรับเปลี่ยนทางกายภาพจากสถานที่หนึ่งเคลื่อนไปสู้อีกสถานที่หนึ่ง เป็นต้น การเรียนรู้ทางประสบการณ์เหล่านี้ของร่างกาย สะท้อนยังสมองของมนุษย์ และก่อรูปโครงสร้างผังภาพของจุดตั้งต้น-เส้นทาง-จุดสิ้นสุด (source-path-goal) ขึ้น จุดตั้งต้นคือการเริ่มต้น จุดสิ้นสุดคือเป้าหมาย ขั้นตอนการไปสู่ยังจุดหมายถูกพิจารณาว่าคือเส้นทาง นอกจากนี้ ผังภาพเส้นทางมีความเป็นทิศทางที่แน่นอน เมื่อนำโครงสร้าง

Ref. code: 25615706300018ATD

ผังภาพเส้นทางถ่ายโยงไปสู่มโนทัศน์เชิงนามธรรม ก็จะก่อรูปเป็นการแสดงออกเชิงอุปลักษณ์ (Lakoff, 1987: 275) โดยผังภาพเส้นทางที่ประกอบโครงสร้างจุดตั้งต้น-เส้นทาง-จุดสิ้นสุด (source-path-goal) ดังกล่าวแสดงดังผังภาพ 5.8 ต่อไปนี้

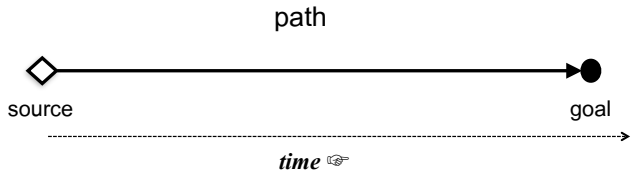

ภาพที่ 5.8 แสดงผังภาพของจุดตั้งต้น-เส้นทาง-จุดสิ้นสุด (source-path-goal)

จากการศึกษาข้อมูลพบว่า “ใจ” ในภาษาไทยสามารถสร้างมโนทัศน์ว่าเป็นตำแหน่งต่าง ๆ ในพื้นที่ 3 ประการบนพื้นฐานผังภาพเส้นทาง ได้แก่ จุดเริ่มต้น ตำแหน่งหรือสถานที่ระหว่างทาง และจุดหมายปลายทาง สิ่งที่น่าสนใจคือ ตำแหน่งเหล่านี้ไม่ได้เป็นตำแหน่งที่อยู่กับที่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังมีสิ่งเคลื่อนที่เข้ามาเกี่ยวข้องอีกด้วย ทำให้ “ใจ” กลายเป็นตำแหน่งต่าง ๆ บนเส้นทางไม่ว่าจะเป็นจุดเริ่มต้น จุดหมายปลายทาง หรือสถานที่ต่าง ๆ ระหว่างเส้นทางนั้น โดยมีรายละเอียดต่อไปนี้

(1) “ใจ” เป็นจุดเริ่มต้น

จุดเริ่มต้น (source) เป็นส่วนหนึ่งของผังภาพเส้นทาง (source-path-goal schema) แลงแอกเคอร์ (Langacker, 1987) ได้กล่าวว่าผังภาพใดผังภาพหนึ่งอย่างน้อยประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ สิ่งที่เคลื่อนที่ (trajector, TR) จุดหมายหรือที่หมาย (landmark, LM) และเส้นทาง (path) จากการวิเคราะห์ข้อมูล โดยพิจารณาจากองค์ประกอบทั้ง 3 ประการของผังภาพทำให้รับรู้ได้ว่า “ใจ” เป็นจุดเริ่มต้นของความคิดความรู้สึก และมีสิ่งที่เคลื่อนที่กระทำอาการเคลื่อนที่ในพื้นที่ ตัวอย่างเช่น

(71) ก. สิ่งที่เขาเขียนเกี่ยวกับการทำอาหารนั้นล้วน***มาจากใจ*** มองโลกในแง่ดี ใช้ภาษาตรงไปตรงมา (NEWS 381, NWCOL074)

ข. เวลาทำงานผมทำโดยตรงบนตัวนางแบบเลย ทำห้าเสื้อของผมมีเส้นไปตามเส้นของร่างกายมาก ทำให้งานของผมแตกต่างจากคนอื่น เสื้อผ้าของผมออกแบบ***มาจากใจ*** มันมีจังหวะ แล้วทำให้เกิดการช็อกด้วย (MISC 311, BIO031)

Ref. code: 25615706300018ATD

ตัวอย่าง (71) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นจุดตั้งต้น หรือจุดเริ่มต้นในพื้นที่ โดยมีคำว่า “มาจาก” บอกจุดเริ่มต้นหรือสถานที่เดิมก่อนการเคลื่อนที่ ในที่ นี้ สิ่งเคลื่อนที่คือ ความคิดเกี่ยวกับการทำอาหาร (71ก) และความคิดเกี่ยวกับการออกแบบ (71ข) ทำอาการเคลื่อนที่จากจุดเริ่มต้น หรือสถานที่ตั้งต้นคือ “ใจ” สังเกตได้จากคำว่า “มาจาก” ไปยังทิศทางที่ห่างออกจากตัวผู้พูด โดยไม่ได้ระบุจุดหมายปลายทางในการเคลื่อนที่อย่างชัดเจน จึงแสดงให้เห็นมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาไทยว่า “ใจ” เป็นจุดเริ่มต้นหรือจุดกำเนิดที่มีสิ่งเคลื่อนที่ออกพ้นไปจากที่ ดังผังภาพ 5.9 ต่อไปนี้

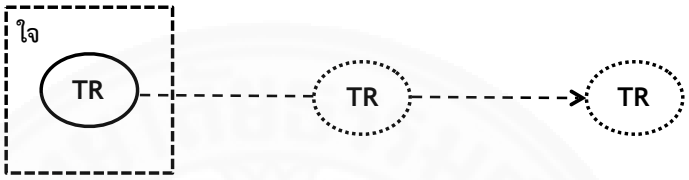

ภาพที่ 5.9 แสดงผังภาพของ “มาจากใจ”

จากผังภาพที่ 5.9 จุดตั้งต้น หรือจุดเริ่มต้นคือ “ใจ” สำหรับสิ่งที่เคลื่อนที่ ได้แก่ ความคิดเกี่ยวกับการทำอาหารและการออกแบบ อันเป็นสิ่งที่เป็นนามธรรม แต่ไม่ปรากฏทิศทางการเคลื่อนที่และที่หมายของสิ่งที่เคลื่อนที่ไปถึงได้อย่างชัดเจน เพียงเน้นย้ำว่า ความคิดเป็นสิ่งที่มาจาก “ใจ” ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้น หรือแหล่งกำเนิดนั่นเอง

(2) “ใจ” เป็นตำแหน่งหรือสถานที่ระหว่างทาง

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยพบว่า “ใจ” หรือความคิดเป็นจุดหรือตำแหน่งระหว่างทาง และมีสิ่งที่เคลื่อนที่กระทำอาการคลื่อนที่ในพื้นที่ โดยเคลื่อนที่ผ่านจุดต่าง ๆ ระหว่างทางทางความคิด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(72) ก. วิธีฝึกฝนต้อง***ผ่านใจ***ด้วยจงได้ผล ไม่อย่างนั้นต้องรีบฝึกกันตั้งแต่ยังเล็ก ๆ (NEWS 602, NWCOL106)

ข. ทั้งละครน้ำเน่าร้อยแปด และรายการทีวี. ส่งเสริมโลกาภิวัตน์อย่างอุตลุด วิธีฝึกในทุกเรื่องจึงต้อง***ผ่านใจ***ออกไป (NEWS 559, NWCOL106)

ตัวอย่าง (72) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นจุดหรือตำแหน่งระหว่างทางในพื้นที่ โดยมีคำว่า “ผ่าน” หมายถึง ก. เคลื่อนพ้นจากจุดใดจุดหนึ่งไป (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 779) และหมายความว่า การเคลื่อนไปถึงแล้วเลยไป (นววรรณ พันธุเมธา, 2559: 209) เป็นคุณสมบัติ

Ref. code: 25615706300018ATD

บอกอาการเคลื่อนผ่านไปจุดใดจุดหนึ่งไป ในที่นี้ วิธีฝึกฝน (72ก) และวิธีฝึกในทุกเรื่อง (72ข) เสมือนเป็นสิ่งเคลื่อนที่มีอาการเคลื่อนที่จากที่หนึ่งไปสู่อีกที่หนึ่ง โดย “ใจ” เป็นจุดหมายหรือสถานที่ที่จำเป็นต้องเคลื่อนผ่านเพื่อไปสู่จุดหมายปลายทาง ดังนั้น จึงมีมโนทัศน์ว่า “ใจ” เป็นจุดหรือตำแหน่งระหว่างทางที่มีสิ่งเคลื่อนที่ต้องเคลื่อนผ่านในกระบวนการเดินทาง ดังผังภาพ 5.10 ต่อไปนี้

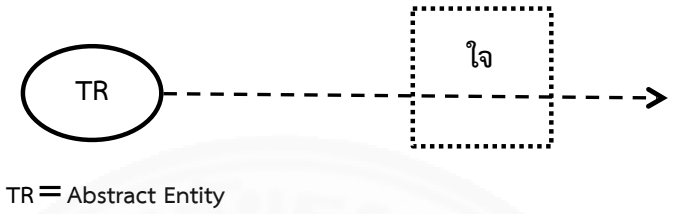

ภาพที่ 5.10 แสดงผังภาพของ “ผ่านใจ”

จากผังภาพที่ 5.10 สิ่งที่เคลื่อนที่ ได้แก่ วิธีฝึกฝน และวิธีฝึกในทุกเรื่อง ซึ่งเป็นสิ่งที่เป็นนามธรรมที่ไม่สามารถมองเห็นหรือจับต้องได้ โดยไม่มีจุดสิ้นสุดของการเคลื่อนที่ที่ปรากฏชัดเจน แต่แสดงเส้นทางการเคลื่อนที่เคลื่อนพ้นจาก “ใจ” ไป จึงมีมโนทัศน์ว่า “ใจ” เป็นจุดหรือตำแหน่งระหว่างทาง กระบวนการเคลื่อนที่ผ่าน “ใจ” ไปก็คือกระบวนการกลั่นกรองทางความคิดเพื่อนำไปสู่การทำความเข้าใจในทุกเรื่องได้

(3) “ใจ” เป็นจุดหมายปลายทาง

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยพบว่า “ใจ” เป็นจุดหมายปลายทาง โดยมีสิ่งเคลื่อนที่คือสิ่งที่เป็นนามธรรมอย่างเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ทำอาการเคลื่อนที่ไปสู่ที่หมายหรือจุดหมายปลายทาง ทำให้ “ใจ” ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงความคิดนั้นได้สร้างความเป็นมโนทัศน์ว่าเป็นจุดหมายหรือที่หมายปลายทางในพื้นที่เพราะมีสิ่งต่าง ๆ เคลื่อนที่ไปยังจุดหมายปลายทางนั้น

(73) ก. เมื่อมีสติเกิดขึ้น รับรู้และดับไป เหมือนเรามีบ้าน ถ้าบ้านไฟไหม้ แล้วเราจะอยู่ตรงไหน มีเรื่อง***มาสู่ใจ*** เมื่อใจไม่มี เรื่องก็หมดไป (NACD 786, NACHM131)

ข. เขาใคร่จะให้เธอเข้ามากอดเขา มาซุกไซ้ซอกซอนไปตามร่างกายของเขาเหมือนเช่นที่เคยที่เขาระลึกละห้อยคอยหา ***จรดใจ***ประหวัดผูกพันกระสันถึงมาตลอดเวลา (FICT 844, PRNV147)

Ref. code: 25615706300018ATD

ในทำนองเดียวกัน ตัวอย่าง (73) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นที่หมาย หรือจุดหมายปลายทางในพื้นที่เช่นกัน โดยมีคำว่า “สู่” ใช้แสดงจุดหมายที่เคลื่อนที่ไป (นววรรณ พันธุเมธา, 2559: 348) และคำว่า “จรด” บอกสภาพจ่อให้ถึง หรือเอาเข้าชิดจนถึงอีกสิ่งหนึ่ง เป็นคุณสมบัติบอกอาการเคลื่อนที่ไปสู่จุดหมายหรือที่หมาย โดยไม่ได้ระบุทิศทางการเคลื่อนที่ได้อย่างชัดเจน และอาจมีจุดเริ่มต้น หรือไม่มีจุดเริ่มต้นปรากฏในการเคลื่อนที่ ในที่นี้ “เรื่อง” ในประโยค (73ก) และ “การที่เขาใคร่จะให้เธอเข้ามากอดเขา” ในประโยค (73ข) เสมือนเป็นสิ่งเคลื่อนที่ ดังนั้น “มาสู่ใจ” และ “จรดใจ” จึงมีมโนทัศน์ว่า “ใจ” เป็นจุดหมายปลายทางในการเคลื่อนที่ที่ทำให้สิ่งเคลื่อนที่เคลื่อนไปสู่หรือเอาเข้าชิดกันได้ ดังผังภาพ 5.11 ต่อไปนี้

ภาพที่ 5.11 แสดงผังภาพของ “มาสู่ใจ” และ “จรดใจ”

จากผังภาพที่ 5.11 ที่หมายหรือจุดหมายปลายทางคือ “ใจ” สิ่งที่เคลื่อนที่ได้แก่ เรื่อง และความทรงจำ โดยมีเส้นทางการเคลื่อนที่มาสู่จุดหมายในลักษณะเป็นเส้นตรงประ คือ ⋯→ ซึ่งแสดงการเคลื่อนมาบรรลุถึง “ใจ” หรือความคิดความทรงจำ เพื่อให้รำลึกหรือหวนคิดนึกเรื่องในอดีต

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยยังพบว่า “ใจ” เป็นจุดหมายหรือที่หมายตรงกันข้าม ตัวอย่างเช่น

(74) ผู้ใดพยายามกระทำความผิด หากยับยั้งเสียเองไม่กระทำการให้ตลอด หรือ***กลับใจ*** แก้ไขไม่ให้การกระทำนั้นบรรลุผล ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษสำหรับการพยายามกระทำความผิดนั้น แต่ถ้าการที่ได้กระทำไปแล้วต้องตามบทกฎหมายที่บัญญัติเป็นความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษสำหรับความผิด (ACAD 807, ACSS090)

ตัวอย่าง (74) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นที่หมาย หรือจุดหมายตรงกันข้ามในพื้นที่ โดยมีคำว่า “กลับ” หมายถึง ตรงกันข้ามกับภาวะเดิมหรือทิศทางเดิม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 78) และไปสู่ที่เดิม (นววรรณ พันธุเมธา, 2559: 205) เป็นคุณสมบัติบอกอาการการเคลื่อนกลับไปยังสถานที่เก่า ในที่นี้ ประพฤติของมนุษย์เสมือนเป็นสิ่งเคลื่อนที่และมีอาการเคลื่อนกลับไปยังทิศทางตรงกันข้ามเมื่อเทียบกับทิศทางเดิม ขณะที่ “กลับ” ปรากฏนำหน้า “ใจ” เป็น “กลับใจ” หมายถึง เปลี่ยนความคิดเป็นตรงกันข้าม (นววรรณ พันธุเมธา, 2559: 50) การเลิกกระทำชั่ว เลิกประพฤติผิด

Ref. code: 25615706300018ATD

หันมากระทำความดีแทน เป็นการเปลี่ยนแปลงความคิดจากสิ่งที่ผิดให้เป็นสิ่งที่ถูก ทำให้ “ใจ” ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงความคิดนั้นเป็นเหมือนที่หมายตรงกันข้ามทำให้ประพฤติของมนุษย์ไม่ได้เคลื่อนไปตามทิศทางเดิมกลับเคลื่อนที่ไปยังทิศทางตรงกันข้าม ทั้งนี้แสดงมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาไทยว่า “ใจ” เป็นจุดหมายตรงกันข้ามเมื่อเทียบกับจุดหมายปลายทางเดิม ดังผังภาพ 5.12 ต่อไปนี้

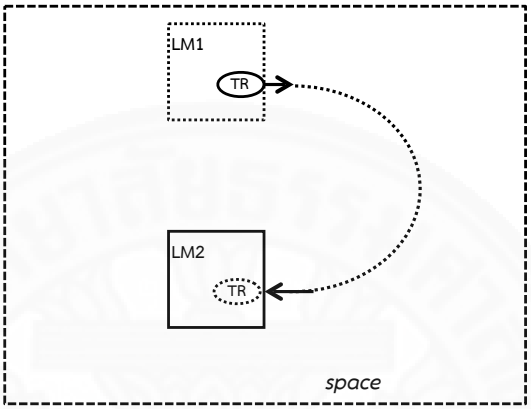

ภาพที่ 5.12 แสดงผังภาพของ “กลับใจ”

จากผังภาพที่ 5.12 สัญลักษณ์สี่เหลี่ยมเส้นประ LM1 คือ ที่หมายเก่าหรือจุดเริ่มต้นใหม่ หมายถึง ความคิดชั่วร้าย ส่วนสัญลักษณ์สี่เหลี่ยมเส้นทึบ LM2 คือ ที่หมายใหม่หรือจุดหมายปลายทาง หมายถึง ความคิดด้านดีงาม โดยความคิดชั่วร้ายส่งผลต่อประพฤติผิดของมนุษย์มีประพฤติผิด ซึ่งเปรียบเป็นสิ่งเคลื่อนที่ โดยมีคำว่า “กลับ” แสดงการเคลื่อนที่จากเดิมที่มีคิดชั่วร้ายเคลื่อนที่กลับไปยังจุดหมายตรงกันข้ามที่มีความคิดดีงามกับทิศทางเดิม ทำให้การกระทำหรือประพฤติเปลี่ยนเป็นตรงข้ามกัน จากผิดกลายเป็นถูก จากเลวกลายเป็นดีเพราะมี “ใจ” หรือความคิดเชิงบวกเป็นจุดหมายปลายทางในการชี้แนวทางช่วยหันหลังให้ความไม่ดีทั้งปวง เมื่อ “ใจ” เป็นด้านที่ดีงาม ก็จะทำให้ประพฤติของมนุษย์แสดงออกมาแต่สิ่งดี ๆ ตามความคิด

นอกจากนี้ ผังภาพหน้า-หลัง (front-back schema) เป็นผังภาพที่ฝังรากอยู่กับประสบการณ์ของมนุษย์ที่มีการปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอก เพื่อก่อรูปเป็นโครงสร้างระนาบผิวทิศทางหน้า-หลังประเภทหนึ่ง นำขอบเขตมโนทัศน์เชิงรูปธรรมที่จัดอยู่ในขอบเขตมโนทัศน์ต้นทางถ่ายโยงไปยังขอบเขตมโนทัศน์ปลายทางเชิงนามธรรม ลักษณะการทำความเข้าใจดังกล่าวมิได้เกิดมาอย่างไร้เหตุผล แต่มีต้นกำเนิดมาจากประสบการณ์ทางร่างกาย โดยร่างกายมนุษย์เป็นโครงสร้างต้นแบบของกระบวนการทางปริชานของมนุษย์ ด้านหน้าของร่างกายมนุษย์มีอวัยวะรับสัมผัสที่สำคัญมากมาย ร่างกายมนุษย์คุ้นชินกับการเคลื่อนไปทางข้างหน้า ผังภาพหน้า–หลังดังกล่าวนี้ไม่เพียงแต่

Ref. code: 25615706300018ATD

พรรณนาถึงสถานที่หรือตำแหน่งพื้นที่เท่านั้น แต่ยังใช้แสดงมโนทัศน์เกี่ยวกับความคิดความรู้สึก หรือศีลธรรมอีกด้วย ตัวอย่างเช่น

(75) กิจกรรมที่จัดโดยเฉพาะการจัดนิทรรศการและการถามตอบปัญหา ควรที่จะเน้นกิจกรรมในการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น รวมทั้งควรดำเนินการให้สอดคล้องกับคำขวัญวันเด็กของท่านนายกรัฐมนตรีที่กำหนดว่า มี***คุณธรรมนำใจ*** ใช้ชีวิตพอเพียง หลีกเลี่ยงอบายมุข (MISC 730, IRP090)

ตัวอย่าง (75) “ใจ” ถูกมองว่าเป็นตำแหน่งในพื้นที่ (THE HEART IS A LOCATION) โดยคำว่า “คุณธรรมนำใจ” หมายถึง จิตใจ หรือความคิดยึดมั่นในหลักคุณธรรม ยึดตามคุณงามความดี ซึ่งมีคำว่า “นำ” บอกอาการเคลื่อนที่โดยสัมพันธ์กับสิ่งอื่นที่เคลื่อนที่ ในที่นี้ “คุณธรรม” อยู่ตำแหน่งหน้า “ใจ” หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ “ใจ” อยู่ตำแหน่งหลัง “คุณธรรม” การที่ “ใจ” อยู่ตามหลังตำแหน่งแห่งธรรมที่ดีโดยมีคุณธรรมเป็นเครื่องนำทาง จึงทำให้ “ใจ” หรือความคิดของผู้คนคอยประคับประคองไม่ให้ประพฤติของมนุษย์เดินหลงออกไปยังเส้นทางที่ผิดไปจากสิ่งที่ควร ทั้งนี้แสดงให้เห็นมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาไทยว่า “ใจ” เป็นตำแหน่งในพื้นที่ซึ่งอยู่ตำแหน่งหลังของ “คุณธรรม” ดังผังภาพ 5.13 ต่อไปนี้

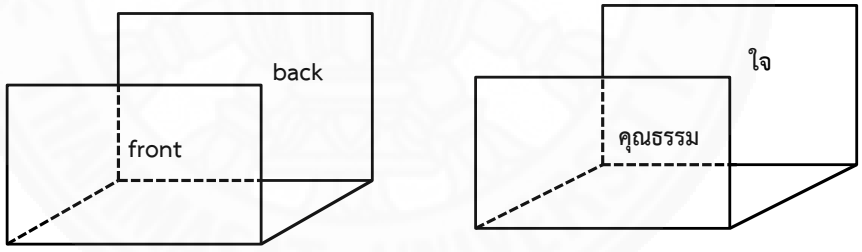

ภาพที่ 5.13 แสดงผังภาพของ “คุณธรรมนำใจ”

ผังภาพแนวดิ่ง (verticality schema) เป็นผังนามธรรมที่เกิดขึ้นในสมองของมนุษย์ ซึ่งเกี่ยวเนื่องถึงความสัมพันธ์ขึ้นและลง (up-down) เมื่อมนุษย์ปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอก จึงได้สั่งสมประสบการณ์การรับรู้ทิศทางแนวดิ่งเชิงพื้นที่ เช่น การยืนตรง การขึ้นบันได การดูเสาธง ฯลฯ ดังนั้น มโนทัศน์พื้นที่ในฐานะที่เป็นมโนทัศน์ที่มีมาแต่เดิม และเป็นมโนทัศน์ที่มนุษย์คุ้นเคย มักจะถูกนำมาใช้ในการสร้างมโนทัศน์อื่น ๆ ในลักษณะเชิงนามธรรมมากกว่า อาทิ เวลา ความคิด และความรู้สึก เป็นต้น ดังที่เลคอฟฟ์ได้กล่าวว่า มโนทัศน์ของมนุษย์ส่วนใหญ่สร้างขึ้นโดยอิงฐานมโนทัศน์เชิงพื้นที่ และมีปรากฏการณ์ทางภาษามากมายก่อรูปการใช้อุปลักษณ์จากการขยาย

Ref. code: 25615706300018ATD

ความหมายของมโนทัศน์เชิงพื้นที่บน-ล่างในลักษณะความเป็นรูปธรรม สามารถแสดงอารมณ์ความรู้สึกที่ต่างกันได้มากมายซึ่งเป็นมโนทัศน์นามธรรมยิ่งขึ้น (Johnson, 1987)

จากการศึกษาข้อมูล ผู้วิจัยยังพบว่าเมื่อ “ใจ” ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงทิศทางการเคลื่อนที่แนวดิ่งคำว่า “ขึ้น” ทำให้ “ใจ” เกิดความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงความคิด ความหมายเปรียบเทียบนี้แสดงมโนทัศน์ “ใจ” เป็นจุดหมายปลายทางในพื้นที่ ตัวอย่างเช่น

(76) ก. บาร์บารามีโอกาสได้ดูการแสดงจากยอดดาราหญิงที่ชื่อแมรี่ มาร์ติน ครั้งแล้วครั้งเล่า จนสามารถจำบทละคร เนื้อเพลงและวิธีการแสดงของแมรี่ได้***ขึ้นใจ*** (MISC 046, BIO006)

ข. ระยะทางทั้งห้าของคนเรานั้น หมายถึงอวัยวะที่ต่อจากลำตัวของเราทำหน้าที่ กวัดแกว่ง เพื่อจับเข้ากับองคาพยพของโลกหรือของ space ที่ตัวเราอาศัยอยู่ เข้าไปสัมผัสโลกให้มากขึ้น ยังให้เกิดความรู้สึกใหม่ ๆ ขึ้น เกิดงานใหม่ขึ้น เกิดมโนธรรม รูปธรรมของสิ่งที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนให้***ปรากฏขึ้นต่อใจ***หรือกายของเรา (ACAD 246, ACHM039)

ตัวอย่าง (76) “ใจ” ถูกมองว่าเป็นตำแหน่งในพื้นที่เช่นกัน โดยมีคำว่า “ขึ้น” หรือ “ขึ้นต่อ” หมายถึง ไปสู่เบื้องบน เคลื่อนไปยังเบื้องสูง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 200; นววรรณ พันธุเมธา, 2559: 205) เป็นคุณสมบัติบอกอาการเคลื่อนขึ้นจากเบื้องล่างไปสู่เบื้องบน ซึ่ง “เนื้อเพลงและวิธีการแสดงของแมรี่” ในประโยค (76ก) เสมือนเป็นสิ่งเคลื่อนที่ ส่วนคำว่า “ขึ้นใจ” หมายถึง ก. เจนใจ, จำได้แม่นยำ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 201) ทำให้ “ใจ” มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงความคิด ส่วน “เนื้อเพลงและวิธีการแสดงของแมรี่” ได้เคลื่อนที่ไปสู่ “ใจ” ซึ่งเป็นจุดหมายปลายทางที่อยู่เบื้องบนเพื่อมนุษย์สามารถจดจำสิ่งที่เคลื่อนไปสู่ “ใจ” ได้อย่างแม่นยำ ในทำนองเดียวกัน สิ่งที่เคลื่อนที่ในประโยค (76ข) คือ “ความรู้สึกและมโนภาพต่าง ๆ” ส่วน “ขึ้นต่อ” บอกทิศทางการเคลื่อนที่ในแนวดิ่งจากส่วนล่างไปสู่ส่วนบน โดยไม่ได้ระบุจุดเริ่มต้นของการเคลื่อนที่ ดังนั้น “ปรากฏขึ้นต่อใจ” แสดงความคิดความรู้สึกใหม่ ๆ นั้นมีอาการเคลื่อนที่ไปสู่ “ใจ” นั่นก็คือความคิดของมนุษย์ ทั้งนี้แสดงมโนทัศน์ว่า “ใจ” เป็นจุดหมายปลายทางในพื้นที่ซึ่งอยู่ตำแหน่งส่วนบนหรืออยู่ระดับสูง ดังผังภาพ 5.14 ต่อไปนี้

Ref. code: 25615706300018ATD

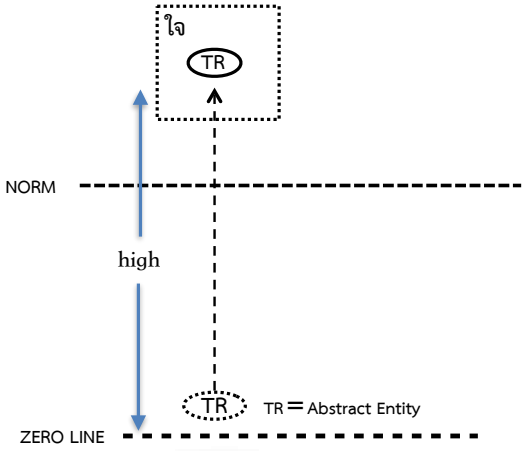

ภาพที่ 5.14 แสดงผังภาพของ “ขึ้นใจ” และ “ปรากฏขึ้นต่อใจ”

จากผังภาพที่ 5.14 สิ่งเคลื่อนที่ ได้แก่ “เนื้อเพลงและวิธีการแสดง” และ “ความรู้สึกและมโนภาพต่าง ๆ” ซึ่งเป็นสิ่งที่มีลักษณะที่เป็นนามธรรม ส่วนสี่เหลี่ยมในลักษณะเส้นประ คือ ที่หมายปลายทางที่อยู่ตำแหน่งสูง โดยมีเครื่องหมาย ⇡ คือเส้นทางการเคลื่อนที่ขึ้นไปและมีทิศทางเป็นแนวดิ่งจากล่างขึ้นสู่บน ดังนั้น สิ่งต่าง ๆ มีอาการเคลื่อนขึ้นจารึกและตราตรึงมาอยู่ใน “ใจ” หรือความคิดจนจดจำได้อย่างแม่นยำ และไม่มีทางแยกจากกันได้อีก

5.1.3.3 “ใจ” เป็นสภาพของพื้นที่

เมื่อผู้ใช้ภาษาไทยมีมโนทัศน์ว่า “ใจ” เป็นพื้นที่ นอกจากรับรู้ “ใจ” เป็นเหมือนตำแหน่งในพื้นที่แล้ว สภาพหรือลักษณะของพื้นที่ก็เป็นประเด็นสำคัญสำหรับมโนทัศน์พื้นที่ที่ควรคำนึงถึงในการทำความเข้าใจมโนทัศน์ “ใจ” ซึ่งพบว่า มโนทัศน์ “ใจ” เป็นสภาพหรือลักษณะของพื้นที่แสดงความรู้สึก พิจารณาจากคำที่มีคุณสมบัติทางความหมายที่อ้างถึงสภาพของพื้นที่คำว่า “โล่ง” และคำว่า “อับ” รวมทั้งความหมายในบริบท และความหมายเปรียบเทียบของคำว่า “ใจ” โดยยกตัวอย่างพร้อมอธิบายรายละเอียดดังนี้

(77) ผู้ให้บริการปรึกษา เดี๋ยวนี้หนูรู้สึกอย่างไรบ้าง ผู้รับบริการ หนูรู้สึกว่าดีขึ้น รู้สึก ***โล่งใจ*** เป็นอิสระ แต่รู้สึกผิดเล็กน้อย (ACAD 960, ACSS130)

ตัวอย่าง (77) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นเหมือนพื้นที่ที่มีสภาพโล่งเตียน โดยมีคำว่า “โล่ง” หมายถึง ไม่มีอะไรกีดกั้นหรือปิดบัง แสดงลักษณะหรือสภาพของพื้นที่ที่ว่าง และเตียน คำว่า “โล่งใจ” หมายถึง ความรู้สึกสบาย ปลอดโปร่ง หมดความกังวล หายจากความอึดอัด คลายจากความหวาดวิตก ความรู้สึกปลอดภัยหลังจากที่สามารถคลายความเครียดลงได้เมื่อพบกับปัญหาหรืออันตราย เป็นสภาวะอารมณ์ที่ไม่มีความเครียดหรือความวิตกกังวลใด ๆ อยู่ในจิตใจ จึง

Ref. code: 25615706300018ATD

มีมโนทัศน์ว่า “ใจ” เป็นพื้นที่ สภาพภายในพื้นที่ “ใจ” นั้นโล่งเพราะหัวใจได้ปราศจากความรู้สึกที่ไม่ดี ตัวอย่างในทางตรงกันข้าม ได้แก่ “อับใจ” ดังนี้

(78) เมื่อฟ้าเป็นกะลาชีพทั้งเช้าเย็น มาหลุดสลายกลายเป็นไม่มีฟ้า รินน้ำตาเลงท่าไรก็ไม่รู้ จะนั่งอยู่ตรงไหนก็ไหวพร่า จะนอนกิน***อับใจ***ทุกเวลา สุวรรณาหลอมละลายอาลัยล้น (NACD 182, NACHM074)

ในทางตรงกันข้าม “ใจ” ถูกมองว่าเป็นพื้นที่ที่มีสภาพอับ โดยมีคำว่า “อับ” ในตัวอย่างประโยค (78) หมายถึง ไม่มีลมเข้าออก ไม่โปร่ง ไม่เคลื่อนไหว แสดงลักษณะหรือสภาพของพื้นที่ที่อากาศไม่สามารถเคลื่อนไหวหรือถ่ายเทได้อย่างสะดวก คำว่า “อับใจ” หมายถึง ความรู้สึกอึดอัด มัวหมอง รู้สึกลำบาก สับสน ยากที่จะตัดสิน เรื่องราวที่ทำให้รู้สึกลำบากหรือเหตุการณ์ที่ทำให้กดดันเป็นอย่างมากเปรียบเสมือนเป็นสรรพสิ่งที่อับอยู่ในพื้นที่ “ใจ” ทำให้อากาศไม่สามารถเคลื่อนไหวหรือถ่ายเทได้อย่างสะดวก จนอาจทำให้เกิดความเครียด หรือรู้สึกอึดอัดได้ จึงมีมโนทัศน์ว่า “ใจ” เป็นพื้นที่ การอับใจจึงแสดงสภาพของพื้นที่ซึ่งมีอากาศที่กำลังอับอยู่ในพื้นที่ จนทำให้เกิดความรู้สึกอึดอัด มัวหมองได้

มโนทัศน์ “ใจ” เป็นสภาพหรือลักษณะของพื้นที่ยังแสดงความคิดและอุปนิสัย โดยพิจารณาจากคำที่มีคุณสมบัติทางความหมายที่อ้างถึงสภาพของพื้นที่คำว่า “กว้างขวาง” และคำว่า “คับแคบ” ความหมายในบริบท และความหมายเปรียบเทียบของคำว่า “ใจ” โดยอธิบายรายละเอียดดังนี้

(79) งานสังคมสงเคราะห์ งานสาธารณะ งานกุศลอะไรทั้งหลายแหล่ คุณถนัดเชียวล่ะ แต่ก็คงเสียเปรียบเพื่อนฝูงบ้าง แต่คุณก็***ใจกว้างขวาง***ดี ไม่เห็นเป็นไร เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ไว้ก็เป็นกุศลกลับให้คุณวันหลัง (NEWS 431, NWCOL079)

ตัวอย่าง (79) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นเหมือนพื้นที่ที่มีสภาพกว้างขวาง โดยมีคำว่า “กว้างขวาง” หมายถึง แผ่ออกไปมาก บอกสภาพและลักษณะพื้นที่กว้างขวาง และใหญ่โต “ใจกว้างขวาง” หมายถึง การมีอุปนิสัยเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้อื่น ความมีเมตตา ช่วยเหลือเกื้อกูลและสนับสนุนผู้อื่นด้วยความยินดี จึงมีมโนทัศน์ว่า “ใจ” เป็นพื้นที่เมื่อ “ใจ” นั้นมีพื้นที่กว้างขวาง การมีพื้นที่ในจิตใจที่กว้างขวางใหญ่โตพอที่จะรับผู้อื่นเข้ามานอกเหนือจากตนเอง จะส่งผลให้กลายเป็นคนมีนิสัยที่คิดถึงและมอบความช่วยเหลือเกื้อหนุนให้ผู้อื่นเสมอ โดยไม่เบียดเบียน ตัวอย่างในทางตรงกันข้าม ได้แก่ “ใจคับแคบ” ดังนี้

(80) เด็กที่ได้รับจากเลี้ยงดูมาอย่างปราศจากความรักนี้จะเติบโตไปเป็นคนที่ขาดความไว้วางใจในเพื่อนมนุษย์ มองโลกในแง่ร้าย ***ใจคับแคบ*** ไม่ค่อยจะอาทรหรือเกรงใจคนอื่น มีความรู้สึกอยู่เสมอว่าคนอื่นไม่รักตน (NACD 760, NACHM130)

Ref. code: 25615706300018ATD

ตัวอย่าง (80) “ใจ” ถูกมองว่าเป็นพื้นที่ที่มีสภาพคับแคบ โดยมีคำว่า “คับแคบ” บอกสภาพและลักษณะพื้นที่มีความจำกัด ไม่กว้างขวางพอ ส่วนคำว่า “ใจคับแคบ” หมายถึง การไม่คิดเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ใคร ๆ อาจจนกลายเป็นนิสัยเห็นแก่ตัว ขาดความเมตตากรุณา และไม่คิดจะช่วยเหลือเกื้อหนุนผู้อื่น จึงมีมโนทัศน์ว่า “ใจ” เป็นพื้นที่ ภายใน “ใจ” ไม่มีพื้นที่ให้แก่คนในสังคม จึงส่งผลให้กลายเป็นคนที่คิดถึงแต่ตัวเอง ไม่มีการส่งเสริมหรือเกื้อกูลคนอื่น ขาดแคลนความเมตตากรุณาและไม่สนใจจะมอบความช่วยเหลือให้แก่ใคร เพราะพื้นที่ใน “ใจ” มีขนาดน้อยมาก จึงเพียงพอให้แค่ตนเองเท่านั้น

มโนทัศน์ “ใจ” เป็นพื้นที่สะท้อนให้เห็นทัศนะของผู้ใช้ภาษาไทยที่ว่า “ใจ” เป็นเหมือนพื้นที่โดยผู้พูดภาษาไทยได้นำเอาประสบการณ์เกี่ยวกับพื้นที่ที่สั่งสมจากสิ่งแวดล้อมรอบตัวไม่ว่าจะเป็นตำแหน่ง ที่หมาย จุดหมายต่าง ๆ ในการเดินทาง หรือสภาพของพื้นที่มาใช้ในเชิงเปรียบเทียบหรือสัมพันธ์กับ “ใจ” ทั้งนี้มีการถ่ายโยงความสัมพันธ์ทางความคิดจากมโนทัศน์ต้นทาง คือ [พื้นที่] ไปยัง [ใจ] ในมโนทัศน์ปลายทางแสดงได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง (Source Domain) **[พื้นที่]**		**มโนทัศน์ปลายทาง (Target Domain)** **[ใจ]**
● ตำแหน่งในพื้นที่	➔	● ตำแหน่งของใจ
[ตำแหน่งศูนย์กลางของสถานที่]	➔	[ตำแหน่งศูนย์กลางของร่างกาย]
[ศูนย์กลางของเรื่องราวหรือเหตุการณ์]	➔	[ความสำคัญ]
● ตำแหน่งในพื้นที่สัมพันธ์กับสิ่งเคลื่อนที่	➔	● กระบวนการรู้สึกนึกคิด
[จุดเริ่มต้น]	➔	[จุดกำเนิดของความคิดและความรู้สึก]
[ตำแหน่งหรือสถานที่ต่าง ๆ ระหว่างทาง]	➔	[กระบวนการนึกคิด]
[จุดหมายปลายทาง]	➔	[จุดสิ้นสุดของความคิดและความรู้สึก]
● สภาพของพื้นที่	➔	● สภาพของอารมณ์ความรู้สึก/การคิด
[สภาพพื้นที่โล่ง-อับ]	➔	[สภาพอารมณ์ความรู้สึก]
[สภาพพื้นที่กว้างขวาง-คับแคบ]	➔	[สภาพการคิดและอุปนิสัย]

Ref. code: 25615706300018ATD

5.1.4 มโนทัศน์ “ใจ” เป็นภาชนะ

ภาชนะ หมายถึง เครื่องใช้จำพวกถ้วยโถโอชามหม้อไหเป็นต้น สำหรับใส่สิ่งของ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 867)

มโนทัศน์ภาชนะมีความเกี่ยวโยงกับผังภาพภาชนะ (CONTAINER SCHEMA) คุณสมบัติของผังภาพภาชนะประกอบด้วยส่วนใน (interior) เส้นแบ่งเขต (boundary) และส่วนนอก (exterior) โดยตรรกะพื้นฐานของผังภาพภาชนะคือ ไม่ว่าสิ่งใดล้วนสามารถอยู่ได้เพียงแค่ภายใน หรือภายนอกภาชนะเท่านั้น เช่น ถ้าหากว่าภาชนะ A อยู่ในภาชนะ B และ X อยู่ใน A แล้ว X ต้องอยู่ใน B อย่างแน่นอน (Lakoff, 1987: 272) ซึ่งในจิตใต้สำนึกของมนุษย์เชื่อว่าร่างกายคือภาชนะอย่างหนึ่งที่แบ่งออกเป็นภายในและภายนอก เนื่องจากร่างกายภายในประกอบไปด้วยกระดูก เลือดเนื้อ และอวัยวะต่าง ๆ ส่วนผิวหนังเป็นขอบเขตระหว่างร่างกายกับโลกภายนอก ทั้งนี้ถือเป็นความเจนจัดทางกายภาพของมนุษย์ที่เกิดผังภาพภาชนะ นอกจากนี้ คุณสมบัติของผังภาพภาชนะที่มีทั้งภายในและภายนอกเกิดจากการที่ผู้คนไม่หยุดที่จะบริโภคสารต่าง ๆ จากโลกภายนอกอย่างอากาศ อาหาร น้ำ ฯลฯ เมื่อสิ่งเหล่านี้เข้าสู่ร่างกายภาชนะนี้ก็จะขับเหงื่อ และระบายสิ่งของออกจากร่างกายอย่างต่อเนื่องเอง ผังภาพภาชนะจึงมีอยู่ทั่วทุกหนแห่งในชีวิตประจำวัน มนุษย์เข้าใจและตระหนักถึงสภาพการดำรงอยู่ของตัวเองเป็นอันดับแรกสุด จากนั้นขยายไปสู่สิ่งอื่น ๆ (Lakoff, 1987: 272-273)

มโนทัศน์ “ใจ” เป็นภาชนะสะท้อนให้เห็นได้จากกระบวนการถ่ายโยงความหมายระหว่างมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับคุณสมบัติต่าง ๆ ของภาชนะ ซึ่งเป็นเครื่องใช้สำหรับใส่สิ่งของต่าง ๆ รวมถึงกิริยาอาการที่ใช้กับภาชนะมาใช้เป็นความหมายต้นทางของมโนทัศน์ภาชนะเพื่ออธิบายถึงมโนทัศน์ “ใจ” ที่เป็นความหมายปลายทาง

เมื่อพิจารณาถึงมโนทัศน์ “ใจ” เป็นภาชนะในลักษณะเด่นที่มีคุณสมบัติใช้บรรจุสรรพสิ่ง ซึ่งผู้ใช้ภาษาสามารถที่จะสร้างมโนทัศน์ภาชนะที่มีลักษณะที่เป็นรูปธรรมในการทำความเข้าใจความหมายเชิงนามธรรมซึ่งขยายออกจาก “ใจ” ดังผังภาพที่ 5.15 ต่อไปนี้

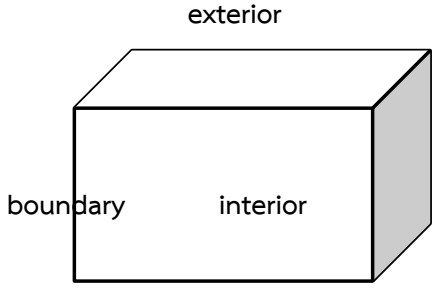

ภาพที่ 5.15 แสดงผังภาพของ “ใจ” เป็นภาชนะ

Ref. code: 25615706300018ATD

ผู้ใช้ภาษาไทยมีมโนทัศน์เกี่ยวกับ “ใจ” เป็นเหมือนภาชนะ โดยลักษณะของภาชนะอาจมีบางสิ่งบางอย่างยึดครองภายในนั้นหรืออาจว่างเปล่าก็ได้ ตัวอย่างเช่น

(81) ก. ขอชมเชยว่าเธอเป็นคนกล้าหาญที่ยอมรับตัวเองว่าเป็นคนธรรมดา ๆ เป็นคนไม่สวย ที่สามารถสร้างความสำเร็จได้ชนะใจคนดูในงานคอนเสิร์ตวันนั้น ทุกคน***เต็มใจ***ซื้อตั๋วราคาแพง ๆ มาดูเธอ (NEWS 682, NWCOL110)

ข. มีจิตที่เบิกบานเป็นธรรมชาติที่ถาวรแล้ว เป็นสุขสูงสุดอยู่กับใจที่พอ ใจที่วาง ***ใจที่ว่าง***ของตนแล้ว จึงไม่อาจฟุ้งซ่าน หดหู่ หรือกระวนกระวายใด ๆ (NACD 334, NACHM098)

จากตัวอย่าง (81) ผู้พูดภาษาไทยมีมโนทัศน์เกี่ยวกับ “ใจ” ว่าเป็นเหมือนภาชนะ โดยมองภาชนะในสองลักษณะที่ต่างกันอย่างสิ้นเชิง ได้แก่ ภาชนะที่เต็มเปี่ยม กับภาชนะที่ว่างเปล่า ทั้งนี้แสดงได้จากการใช้คำว่า “เต็ม” ในประโยค (81ก) ที่หมายถึง มีสิ่งใดสิ่งหนึ่งบรรจุอยู่จนไม่มีที่ว่าง, ไม่พร่อง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 510) มีความหมายตรงกันข้ามกับคำว่า “ว่าง” ในประโยค (81ข) เมื่อคำดังกล่าวปรากฏกับคำว่า “ใจ” เป็น “เต็มใจ” และ “ใจที่ว่าง” ทำให้ “ใจ” หมายความถึง อารมณ์ความรู้สึก ในที่นี้แสดงให้เห็นถึงมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาไทยว่า อารมณ์ความรู้สึกอันยินยอมพร้อมใจอย่างเต็มที่เป็นเหมือนภาชนะที่อัดแน่นเต็มพื้นที่ทั้งหมด ส่วนการทำจิตให้ว่างเปล่าไร้ความคิดความรู้สึกเป็นเหมือนปล่อยภาชนะให้ว่างไว้ซึ่งไม่มีอะไรอยู่ในนั้น

นอกจากนั้น เมื่อคนไทยมีมโนทัศน์ที่มองว่า “ใจ” เป็นภาชนะ ยังคำนึงถึงระดับความลึกของภาชนะอีกด้วย ตัวอย่างเช่น

(82) ก. มนุษย์เผชิญหน้ากับความรู้สึกโดดเดี่ยวเดียวดาย ทำให้***ลึก ๆ อยู่ในใจ***ของมนุษย์มีความปรารถนาที่จะสัมพันธ์กับคนอื่น (ACAD 193, ACHM034)

ข. เธออาจจะเป็นเจ้าแม่บริวารเต็มทุกหนทุกแห่ง น่าสนุก แต่***ส่วนลึกของก้นบึ้งในใจ***เธอ เธอรู้ลึกซึ้ง โลกนี้ไม่มีอะไรแน่แท้ (NEWS 472, NWCOL092)

ค. ตอนนั้นแม่คงมีความจำเป็น ถึงต้องทิ้งพวกเราไป แต่ความรู้สึกเจ็บแปลบ ๆ ยังมี มัน***ซ่อนอยู่ในใจ***ลึก ๆ มากกว่า เราย้อนเวลากลับไปเรียกร้องอะไรไม่ได้อีกแล้ว (NACD 41, NACHM037)

จากตัวอย่าง (82) “ใจ” เป็นเหมือนภาชนะที่ลึกมาก (THE HEART IS A CONTAINER WITH GREAT DEPTH) โดยมีการใช้กลุ่มคำว่า “ลึก ๆ อยู่ในใจ” “ส่วนลึกของก้นบึ้งในใจ” “ซ่อนอยู่ในใจลึก ๆ” นั้นต่างก็แสดงให้เห็นถึง “ใจ” เป็นเหมือนภาชนะแบบลึกมาก ส่วน

Ref. code: 25615706300018ATD

ความคิดความรู้สึกอันลึกซึ้งนั้นเป็นเหมือนสรรพสิ่งที่ซ่อนตัวอยู่ที่ใต้ที่สุดของภาชนะซึ่งไกลต่ำลงไปจากขอบบนจนยากที่จะหยั่งถึง

5.1.4.1 ภาชนะที่ทำหน้าที่บรรจุสรรพสิ่ง

ผู้วิจัยพบว่า “ใจ” เป็นภาชนะที่มีคุณสมบัติในการทำหน้าที่บรรจุสรรพสิ่งต่าง ๆ โดยมีการใช้คำว่า “ในใจ” “อยู่ในใจ” “ภายในใจ” “อยู่ข้างในใจ” ในการแสดงมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาไทยว่า “ใจ” เป็นภาชนะซึ่งภาชนะนี้มีบริเวณภายในเพื่อกักเก็บหรือบรรจุสรรพสิ่ง โดยแสดงตัวอย่างพร้อมการอธิบายรายละเอียดดังต่อไปนี้

(83) ก. เราเองก็ทราบว่าเขากำลังมีเรื่อง***อยู่ในใจ*** เขาเองก็จะรู้สึกว่ามันเบาบางลงที่ได้บอกกัน อย่างน้อยก็รู้ว่า เออ ไม่ต้องสะท้อนสิ่งไม่ดีสู่กัน (NEWS 597, NWCOL106)

ข. บีมรู้สึกดีใจกับการแต่งงานของเพื่อน มากพอ ๆ กับความรู้สึกอิจฉาและเงียบเหงา***ภายในใจ***ของตน (FICT 829, PRNV146)

ค. ดิฉันนึก***ในใจ***ถ้าแม่ทำงานออกจากบ้านแต่เช้ากลับค่ำจะเป็นอย่างไร ก็ต้องสอนพี่เลี้ยงและให้เงินพิเศษ ถ้าแม่ไม่มีเงินพอล่ะทำอย่างไร ยิ่งถ้าต้องหาเช้ากินค่ำจะทำอย่างไร (MISC 135, BIO020)

ง. แถวนี้จะเต็มไปด้วยความเศร้าโศก แม้ว่าความทรงจำอันเลวร้ายจะยัง***อยู่ในใจ***ของชาวบ้านหลาย ๆ คน แต่เห็นอย่างนี้แล้วก็น่าดีใจ (NEWS 239, NWCOL048)

ฉ. อ่านมาถึงตรงนี้ หลายคนคงแอบยิ้ม***ในใจ***ว่าฉันทำเป็นประจำอยู่แล้ว (NACD 894, NACMD084)

จากตัวอย่าง (83) ผู้ใช้ภาษาไทยมีมโนทัศน์ว่า “ใจ” เป็นเหมือนภาชนะที่สามารถใช้บรรจุเรื่องราว (83ก) อารมณ์ความรู้สึก (83ข) และกิจกรรมทางการนึกคิดต่าง ๆ (83ค-ง) ส่วนอาการยิ้มในประโยค (83ฉ) เป็นกิริยาอาการอย่างหนึ่งของมนุษย์แสดงให้เห็นการชอบใจ เยาะเย้ย หรือเกลียดชัง เป็นต้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 943) พฤติกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวนี้สามารถบ่งบอกความคิดความรู้สึก ซึ่งสามารถพบเห็นได้ในกรณีที่ผู้ใดคนหนึ่งสัมผัสและติดต่อกับอีกคนหนึ่งในชีวิตประจำวันของมนุษย์ แต่ในที่นี้ การที่สีหน้าท่าทางซึ่งสื่อความหมายทางความคิดความรู้สึกนั้นไม่ได้แสดงออกมาให้คนอื่นได้รับรู้ แต่กลับแอบแสดงในใจ ทำให้ “ใจ” กลายเป็นสถานที่ดำเนินกิจกรรมที่จินตนาการขึ้นมา โดยไม่ได้ปรากฏอยู่ต่อหน้าคนอื่น อย่างไรก็ดี ผู้พูดภาษาไทยมักจะรับรู้ “ใจ”

Ref. code: 25615706300018ATD

เสมือนเป็นภาชนะที่บรรจุความคิดความรู้สึก (THE HEART IS A CONTAINER FOR THOUGHTS AND EMOTIONS) โดยมองว่า อารมณ์ความรู้สึก และกิจกรรมทางการนึกคิดต่ าง ๆ (83ค-ง) เรื่องราวหรือพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ปรากฏในชีวิตประจำวันนั้นล้วนเกิดขึ้นภายในจิตใจได้ ทั้งนี้สัมพันธ์กับประสบการณ์ทางร่างกายโดยตรงของมนุษย์ที่เคยรับความรู้สึกจากอวัยวะภายนอกส่วนต่าง ๆ เป็นต้น

นอกจากกรณีที่ “ใจ” เป็นเหมือนภาชะใช้บรรจุอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ ขณะเดียวกันผู้ใช้ภาษาไทยยังนำเอารูปภาษาที่เป็นอุปลักษณ์ของเหลวแสดงอารมณ์ความรู้สึกที่บรรจุในภาชนะ โดยของเหลว หมายถึง ของที่ไม่แข็งมีลักษณะไหลได้อย่างน้ำ สถานะหนึ่งของสสารซึ่งมีปริมาตรคงตัว แต่รูปร่างเปลี่ยนไปได้ตามภาชนะที่รองรับ เช่น สถานะระหว่างแก๊สกับของแข็ง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 180) ในที่นี้ผู้ใช้ภาษาไทยมักจะนำสภาพของของเหลวมาใช้เปรียบเทียบกับอารมณ์ความรู้สึก ตัวอย่างเช่น

(84) ผลักให้เราแสดงไปตามอำนาจของอารมณ์ หากแรงมากบทบาทก็จะเป็นระดับตุ๊กตาทอง หากอำนาจของอารมณ์เบาหน่อย ก็จะแสดงออกมานิดหน่อยหรืออาจจะไม่แสดงเลย แต่***ปุด ๆ อยู่ข้างในใจ*** คนอื่น ๆ สังเกตไม่เห็น แต่เรารู้สึกได้ อย่างนี้เรียกว่า ข้างนอกสดใส ข้างในตะติ้งโหน่ง (NACD 586, NACHM118)

จากตัวอย่าง (84) คำว่า “ข้างใน” แสดงพื้นที่ภายในของภาชนะ เมื่อคำว่า “ข้างใน” ประกอบร่วมกับคำว่า “ใจ” เป็น “ข้างในใจ” จึงทำให้ “ใจ” เป็นภาชนะ สิ่งที่น่าสนใจคือตัวอย่างนี้ประกอบด้วยอุปลักษณ์มโนทัศน์ 2 ประการ นอกจากอุปลักษณ์มโนทัศน์ “ใจ” เป็นภาชนะที่ใช้บรรจุสรรพสิ่ง (THE HEART IS A CONTAINER FOR CONTAINED) ดังเช่นการอธิบายดังกล่าว ยังมีอุปลักษณ์มโนทัศน์อีกประการหนึ่งคือ อารมณ์โกรธเป็นของเหลวร้อน (ANGER IS HOT FLUID) ซึ่งสะท้อนได้จากการใช้คำว่า “ปุด” ซึ่งบอกอาการที่น้ำหรือของเหลวผุดขึ้นน้อย ๆ ในที่นี้ผู้ใช้ภาษาได้นำสภาพของของเหลวที่ผุดขึ้นน้อย ๆ มาเปรียบกับอารมณ์โกรธจึงแสดงอุปลักษณ์มโนทัศน์ว่า อารมณ์โกรธเป็นของเหลวร้อน (ANGER IS HOT FLUID)

(85) ปัจจุบันศิษย์จะพยายามดูจิตอย่างเช่นเวลาเราโกรธ บางทีเราจะรู้ทันได้เร็วขึ้น เห็นอาการที่ ข้างใน**ใจ**กำลังจะ***เดือด*** แล้วพอเราดูสภาวะ คือเราจะไม่ไปดูเนื้อหา ที่เรากำลังโกรธผู้ชายคนนี้ เพราะถ้าเราไปคิดถึงหน้าผู้ชายคนนั้นแล้วจะทุกข์ขึ้นมา (NACD 739, NACHM129)

ตัวอย่าง (85) “ใจ” ถูกมองว่าเป็นภาชนะที่บรรจุอารมณ์ความรู้สึกในลักษณะเป็นของเหลวเช่นเดียวกับตัวอย่าง (84) ที่อธิบายแล้วข้างต้น แตกต่างกันตรงที่ว่า อาการของของเหลวไม่เหมือนกันนั้นจะมีผลต่อระดับอารมณ์โกรธแตกต่างกันออกไป ซึ่งสะท้อนได้จากการใช้คำว่า “เดือด” ที่หมายถึง อาการที่ของเหลวพลุ่งขึ้นเพราะความร้อนจัด เช่น น้ำเดือด

Ref. code: 25615706300018ATD

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 445) ซึ่งเป็นคำอุปลักษณ์ของเหลวแสดงอารมณ์โกรธมาก โดยเปรียบขณะที่มีอารมณ์โกรธมากเกิดขึ้นในใจต้องหาทางออกเพื่อระบายอารมณ์ เหมือนกับเมื่อของเหลวร้อนที่บรรจุในภาชนะถึงจุดเดือดแล้วจะต้องพลุ่งออกมาจากภาชนะ ดังผังภาพ 5.16 ต่อไปนี้

ภาพที่ 5.16 แสดงผังภาพของอารมณ์โกรธเป็นของเหลวและบรรจุในภาชนะ “ใจ”

นอกเหนือจาก “ใจ” เป็นภาชนะที่บรรจุอารมณ์โกรธในลักษณะเป็นของเหลวร้อนแล้ว ผู้วิจัยยังพบว่า ในภาษาไทยยังมีการใช้คำว่า “ล้นใจ” โดยสร้างความเป็นมโนทัศน์ของอารมณ์สุขหรืออารมณ์รักเสมือนเป็นของเหลวที่สามารถล้นออกได้เองจากภาชนะ ตัวอย่างเช่น

(86) ก. หลานน้อยคนนี้เกิดขึ้นมาจากความรัก***ล้นใจ*** ความปรารถนาจะร่วมชีวิตกันอย่างแท้จริง (FICT 393, PRNV045)

ข. อย่างนี้คงไม่ใช่เต็มใจแล้วละค่ะ ต้องเรียกว่า ***ล้นใจ***จริง ๆ (MISC 092, BIO019)

จากตัวอย่าง (86) การที่มโนทัศน์ “ใจ” ของผู้ใช้ภาษาไทยสะท้อนได้จากมโนทัศน์ “ใจ” เป็นภาชนะที่ใช้บรรจุสรรพสิ่ง (THE HEART IS A CONTAINER FOR CONTAINED) ประกอบกับอุปลักษณ์มโนทัศน์ที่ว่า อารมณ์รักเป็นของเหลว (LOVE IS FLUID) โดยเปรียบความรักเป็นเหมือนของเหลวที่เดิมบรรจุไว้ในภาชนะ เมื่อของเหลวมีปริมาณมากจนเกินปริมาตรภาชนะ จึงเปี่ยมล้นจากภายในและไหลออกเผื่อแผ่สู่ภายนอก กล่าวคือ สิ่งที่บรรจุไว้ในภาชนะมีลักษณะเป็นเหมือนของเหลวเช่นเดียวกับตัวอย่าง (84)-(85) ที่อธิบายดังกล่าวข้างต้น ความแตกต่างอยู่ที่ว่าอารมณ์รักเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับปริมาณของของเหลวขณะที่อารมณ์โกรธพิจารณาจากอุณหภูมิของของเหลว ดังผังภาพ 5.17 ต่อไปนี้

Ref. code: 25615706300018ATD

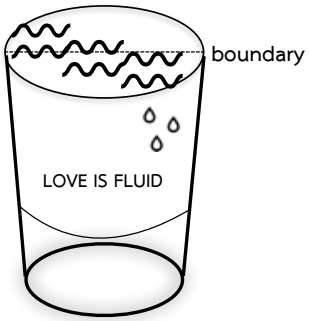

ภาพที่ 5.17 แสดงผังภาพของอารมณ์รักเป็นของเหลวและล้นจากภาชนะ “ใจ”

สิ่งที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ คำที่แสดงความรู้สึกนึกคิดปรากฏร่วมกับคำกริยาที่แสดงการเคลื่อนที่ในทิศทางแนวดิ่งอย่างคำว่า “ขึ้น” และ “ลง” แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของความคิดความรู้สึกและสภาพจิตใจได้ ตัวอย่างเช่น

(87) ก. เนื่องจากคำให้สัมภาษณ์นั้นช่างตรงกับตัวตนของรุ่นพี่ที่เธอรู้จักไม่มีผิดเพี้ยน ความรู้สึกตงิด ๆ บางอย่างก็จุดประกาย***ขึ้นในใจ*** (FICT 656, PRNV105)

ข. หากได้ยินคำว่าตะไคร้ ภาพแบบใด***ผุดขึ้นในใจ***เป็นอันดับแรก (NEWS 820, NWCOL179)

ค. เมื่อจิตใจสงบลง และพยายาม***สงบ***การถามใน***ใจลง*** การพบปะกันก็เป็นเรื่องธรรมดาอันเกิดจากการรวมตัวกันของหลาย ๆ อย่าง รวมทั้งการเลือกของเราด้วย (NACD 97, NACHM048)

จากตัวอย่าง (87) “ใจ” เป็นเหมือนภาชนะ ส่วนคำว่า “ขึ้น” ในประโยค (87ก)-(87ข) หมายถึง ไปสู่เบื้องบน เบื้องสูง หรือเบื้องหน้าไปสู่เบื้องที่ถือว่าตรงข้ามกับลง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 200) ซึ่งมีความหมายตรงกันข้ามกับคำว่า “ลง” ในประโยค (87ค) ว่า ไปสู่เบื้องต่ำหรือไปสู่เบื้องที่ถือว่าตรงข้ามกับขึ้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 1031) ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า “ขึ้น” และ “ลง” แสดงทิศทางของการเปลี่ยนตำแหน่งในแนวดิ่ง ส่วนสิ่งที่เคลื่อนที่ล้วนเป็นสิ่งที่มีลักษณะที่เป็นนามธรรม ได้แก่ ความรู้สึ กตงิด ๆ ภาพ และคำถามต่าง ๆ ตามลำดับตัวอย่าง ซึ่ง “ขึ้น” แสดงทิศทางของการเปลี่ยนแปลงในแนวดิ่งจากส่วนล่างไปสู่ส่วนบนของภาชนะ “ใจ” ขณะที่ทิศทางการเคลื่อนที่จากบนลงล่างพิจารณาจากการใช้คำว่า “ลง” ทั้งนี้สะท้อนให้เห็นมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาไทยที่มีต่อ “ใจ” ว่าเป็นภาชนะซึ่งประกอบด้วยเบื้องบนที่อยู่ตำแหน่งสูงกว่า และเบื้องล่างที่อยู่ตำแหน่งต่ำกว่า ส่วนอารมณ์ความรู้สึก ความคิด และกิจกรรมทางปัญญาต่าง ๆ ที่มีอยู่ใน “ใจ” นั้นมีเส้นทางการเคลื่อนที่ในแนวดิ่ง โดยมีลักษณะของการเปลี่ยนแปลง “ขึ้น” สู่ตำแหน่งที่สูงกว่าบ่งบอกถึงการปรากฏให้ชัดเจนมากกว่า และมีลักษณะของการเปลี่ยนแปลง “ลง” สู่ตำแหน่งต่ำกว่า

Ref. code: 25615706300018ATD

แสดงการหายตัวและหมดสิ้น ดังตัวอย่างที่ปรากฏในการศึกษาครั้งนี้ โดยที่เมื่อ “ความรู้สึกตงิด ๆ” ในประโยค (87ก) ปรากฏร่วมกับ “จุดประกายขึ้น” แสดงให้เห็นถึงการเปรียบความรู้สึกตงิด ๆ บางอย่างเป็นประกายไฟพุ่งกระจายออกมาจาก “ใจ” และในกรณีที่ “ภาพ” ในประโยค (87ข) ปรากฏร่วมกับ “ผุดขึ้น” ก็เปรียบภาพหรือจินตนาการภาพเป็นสิ่งเคลื่อนที่มีอาการเคลื่อนที่โผล่ออกมาจาก “ใจ” เพื่อปรากฏตัวให้เห็น ส่วน “การถาม” ในประโยค (87ค) ไปปรากฏร่วมกับ “สงบ.....ลง” จะเปรียบการถามหรือการเกิดคำถามนั้นเป็นสรรพสิ่งที่ถูกระงับหรือยับยั้งภายในภาชนะ “ใจ” ซึ่งชำระกวาดล้างให้หมดสิ้นหรือปกปิดไม่ให้เห็น

5.1.4.2 ภาชนะที่มีลักษณะเปิด-ปิด

มโนทัศน์ “ใจ” เป็นภาชนะเป็นการรับรู้ “ใจ” เป็นเหมือนภาชนะที่มีขอบเขตหรือบริเวณที่มีเขตปิดล้อม กล่าวคือ คุณสมบัติเด่นอีกประการหนึ่งของภาชนะคือ เป็นพื้นที่ปิดที่มีสิ่งขวางกั้นระหว่างส่วนที่เป็นภายในและภายนอกให้เข้าและออกได้ ซึ่งสามารถเปิดช่องทางเพื่อเข้าไปภายในนั้นหรือออกมาจากพื้นที่ภายในนั้นได้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

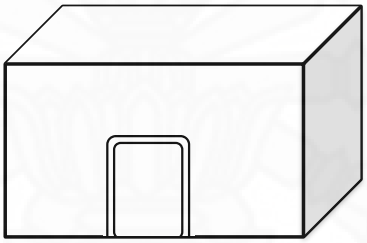

ภาพที่ 5.18 แสดงผังภาพของ “ใจ” เป็นภาชนะที่มีลักษณะเปิด-ปิดได้

จากการศึกษาพบว่า คำว่า “เปิด” และ “ปิด” ถือเป็นรูปภาษาที่มีความหมายแสดงสภาพของภาชนะ แสดงสภาพจิตใจในลักษณะที่เปิดกว้างขวางและปิดคับแคบ ตัวอย่างเช่น

(88) ก. เมื่อไรก็ตามที่**ใจ**ของเราได้***เปิดกว้าง***ขึ้น เราจะเริ่มได้ยินเสียงเพรียกจากดินแดนอันไกลโพ้นนั้นได้ ตาก็เริ่มตื่นขึ้น เห็นประตูอันเลือนรางเปิดไปสู่ดินแดนอันกว้างใหญ่ (ACAD 170, ACHM032)

ข. ผู้มีศรัทธามืดได้ชื่อว่าเป็นผู้ปิดใจ การ***ปิดใจ***จะทำให้รู้สึกคับแคบ ไม่อาจสบาย (NACD 328, NACHM098)

จากตัวอย่าง (88ก) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นภาชนะที่มีฝาปิด (THE HEART IS A CONTAINER WITH A COVER/DOOR) โดยมีคำว่า “เปิด” หมายถึง ทำให้สิ่งที่ปิดอยู่เผยออก

Ref. code: 25615706300018ATD

เช่น เปิดประตู (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 760) ซึ่งมีความหมายตรงกันข้ามกับคำว่า “ปิด” ในประโยค (88ข) ที่หมายถึง กันหรือกั้นไว้ไม่ให้เผยออก เช่น ปิดฝาหม้อ, กันหรือกั้นไว้ให้เข้าออกไม่ได้ เช่น ปิดถนน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 744) เมื่อ “ใจ” ปรากฏร่วมกับรูปภาษาดังกล่าว เป็น “ใจ.....เปิดกว้าง” และ “ปิดใจ” สะท้อนให้เห็นถึงมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาไทยที่มองว่า “ใจ” เป็นภาชนะที่ประกอบด้วยฝาปิด หรือประตูที่สามารถเปิดปิดได้ โดยแสดงระบบความคิดแบบเปรียบเทียบที่ว่า **ภาชนะเปิดอ้างถึงการหมุนเวียน (OPEN CONTAINER FOR CIRCULATION)** และ**ภาชนะปิดอ้างถึงการกีดขวาง (ENCLOSED CONTAINER FOR OBSTRUCTION)** กล่าวคือ คนที่เป็นคนเปิดใจเป็นเหมือนภาชนะที่ยอมรับสิ่งต่าง ๆ เข้าไปข้างในได้อย่างอิสระ ซึ่งช่วยให้คิดกว้างและมีทัศนะครอบคลุมแง่มุมและทิศทางการคิดได้อย่างกว้างขวางและยาวไกล ขณะที่การปิดใจเป็นเหมือนภาชนะที่ปิดคับแคบ ซึ่งไม่เพียงปิดโอกาสในการคิดสร้างสรรค์และยังทำให้คนรอบข้างรู้สึกคับแคบอึดอัดใจเพราะต้องปรับตัวเข้าหากันอย่างลำบากจนอาจเกิดความยุ่งยากในการสื่อสาร

5.1.4.3 ภาชนะที่ให้เข้า-ออก

มโนทัศน์ “ใจ” เป็นภาชนะเป็นการรับรู้ “ใจ” เป็นเหมือนภาชนะที่มีคุณสมบัติให้เข้าและออกได้ โดยพิจารณาว่า “ใจ” เสมือนเป็นสถานที่ในลักษณะที่เป็นภาชนะ สิ่งที่เป็นนามธรรมที่ไม่สามารถเคลื่อนที่ได้จริง เช่น อารมณ์ความรู้สึก สายตา คำพูด และปรากฏการณ์ต่าง ๆ เป็นเหมือนสิ่งที่เคลื่อนที่ได้และทำอาการเข้าออก หรือเป็นการเปรียบเทียบมนุษย์ในฐานะที่เป็นผู้กระทำเชิงรูปธรรมเป็นสิ่งที่ทำอาการเข้าไปและออกจากสถานที่ ในที่นี้คือ “ใจ” เป็นสถานที่ในลักษณะที่เป็นภาชนะ ดังนั้น เมื่อผู้ใช้ภาษาเกิดมโนทัศน์ “ใจ” เป็นภาชนะ หรือ “ใจ” เป็นสถานที่ที่ให้เข้าหรือออก อาการเคลื่อนที่ที่ปรากฏล้วนเป็นการเคลื่อนที่เชิงนามธรรมตามแนวคิดของนักภาษาศาสตร์ปริชานหลายท่าน (Tamly, 2000; Langacker, 1987; Fauconnier and Turner, 2002) เรียกว่าการเคลื่อนที่แบบสมมุติ (fictive motion) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

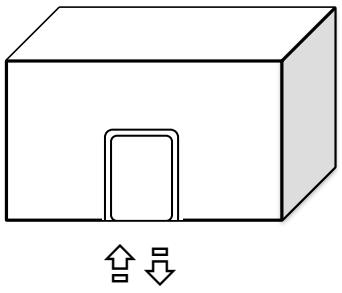

ภาพที่ 5.19 แสดงผังภาพของ “ใจ” เป็นภาชนะและมีช่องทางให้เข้าออก

Ref. code: 25615706300018ATD

(1) ภาชนะที่มีลักษณะให้เข้า

เมื่อคำว่า “ใจ” ปรากฏร่วมกับกริยาวลีแสดงอาการการเคลื่อนที่อย่างคำว่า “เข้าไปใน” และ “เข้า” เป็น “เข้าไปในใจ” และ “เข้าใจ” แสดงถึงมโนทัศน์ “ใจ” เป็นเหมือนภาชนะที่มีลักษณะให้เข้าไปและให้บรรจุภายในภาชนะ โดยไม่ได้ระบุทิศทางการเคลื่อนที่ได้อย่างชัดเจน ส่วนสิ่งที่เคลื่อนที่และทำอาการเข้าออกเป็นสิ่งที่มีลักษณะที่เป็นรูปธรรมหรือมีลักษณะที่เป็นนามธรรมก็ได้ ตัวอย่างเช่น

(89) การฟังนั้นเป็นภาวะที่บุคคลหนึ่ง เปิดใจของตนเองให้กว้างที่สุดที่จะรับการส่งสารจากอีกบุคคลหนึ่งได้อย่างละเอียดถี่ถ้วนที่สุด เหมือนกับว่าผู้ฟังนั้นได้ ***เข้าไปนั่งอยู่ในใจ***ของผู้พูดและติดตมทุกส่วนของการสื่อสารนั้นอย่างเข้าใจเป็นที่สุด (ACAD 422, ACHM056)

จากตัวอย่าง (89) สิ่งที่เป็นรูปธรรมคือสิ่งเคลื่อนที่ (CONCRETE ENTITY AS A MOVING OBJECT) คำว่า “เข้าไป” แสดงการดำเนินการเคลื่อนที่แบบสมมุติของผู้ฟังที่เคลื่อนที่เข้าไปถึงภาชนะ ในที่นี้คือ “ใจของผู้พูด” แม้ว่าผู้ฟังเป็นมนุษย์ที่สามารถทำอาการเคลื่อนที่ได้ตนเองก็จริง แต่โดยความจริงแล้วผู้ฟังไม่ได้เกิดการเคลื่อนที่เชิงรูปธรรมแต่อย่างใด ทั้งนี้ แสดงให้เห็นถึงการรับรู้ “ใจ” ของผู้พูดหรือผู้ส่งสารเป็นเหมือนภาชนะที่บรรจุความคิดความรู้สึกและเปิดกว้างซึ่งทำให้ผู้ฟังหรือผู้รับสารสามารถเข้าไปและนั่งอยู่ข้างในได้ เพื่อที่จะรับรู้ทุกอย่างของผู้พูดที่ต้องการจะสื่อสารได้อย่างละเอียดถี่ถ้วน ดังผังภาพที่ 5.20 ต่อไป

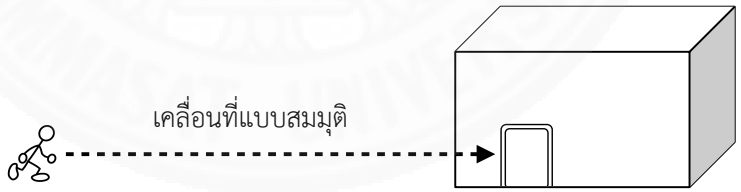

ภาพที่ 5.20 แสดงผังภาพของสิ่งที่เป็นรูปธรรมเข้าสู่ภาชนะ “ใจ”

(90) ก. พวกเขาได้สร้างปรากฏการณ์ต่าง ๆ มากมาย ***เข้าไปอยู่ในใจ***ของวัยรุ่นในยุคที่ทุกคนหาความแตกต่างให้กับชีวิตคอนเสิร์ตที่กำลังเกิดขึ้น (NEWS 002, INT004)

Ref. code: 25615706300018ATD

ข. จะบรรยายการกระทำของตัวละครหรือพรรณนาความรู้สึกนึกคิดของตัวละครให้ซึมซาบ***เข้าไปในใจ***ของผู้อ่านทีละน้อย (ACAD 037, ACHM004)

จากตัวอย่าง (90) “ใจ” เป็นสถานที่ในลักษณะที่เป็นภาชนะเช่นเดียวกับตัวอย่าง (89) แตกต่างกันตรงที่ว่า สิ่งที่เป็นนามธรรมคือสิ่งเคลื่อนที่ (ABSTRACT ENTITY AS A MOVING OBJECT) โดยมีคำว่า “เข้าไป” แสดงการดำเนินการเคลื่อนที่แบบสมมุติของสิ่งที่เป็นนามธรรมอย่างปรากฏการณ์ใด ๆ และการอธิบายเกี่ยวกับการกระทำหรือความรู้สึกนึกคิดของตัวละครเป็นต้น ทั้งนี้แสดงให้เห็นถึงการเปรียบเทียบว่า ปรากฏการณ์ และการบรรยายการพรรณนาต่าง ๆ เป็นเหมือนสิ่งเคลื่อนที่และมีอาการเข้าไปยังที่หมาย ขณะที่มองว่า “ใจ” ของผู้คนเป็นเหมือนสถานที่และเป็นภาชนะซึ่งสามารถเก็บบรรจุสิ่งที่เข้ามาทำให้ผู้คนได้รับรู้และรู้เรื่องเกี่ยวกับสิ่งเหล่านั้นได้ ขณะเดียวกัน “ใจ” อาจยังเป็นภาชนะที่ให้สิ่งที่เป็นนามธรรมในลักษณะอื่น ๆ เข้าไปและบรรจุในนั้นก็ได้ เช่นในข้อมูลประโยคว่า “สื่อสารความรู้สึกนั้นเข้าไปในใจของผู้อื่น” และประโยคว่า “เน้นย้ำเข้าไปในใจเราให้รู้เรื่องเสียทีด้วยค่ะ” เป็นต้น ดังผังภาพที่ 5.21 ต่อไป

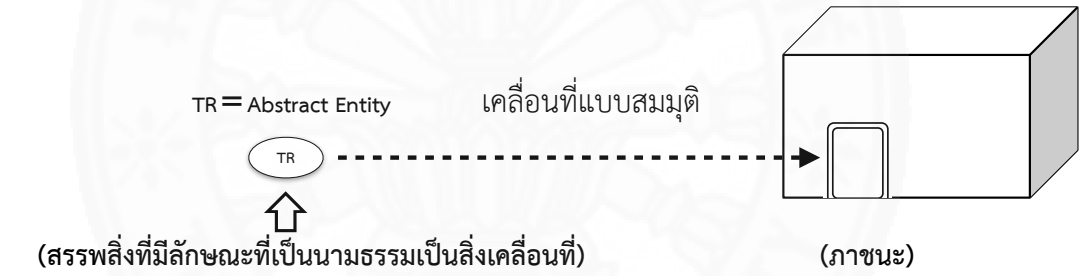

ภาพที่ 5.21 แสดงผังภาพของสิ่งที่เป็นนามธรรมเข้าสู่ภาชนะ “ใจ”

นอกจากนี้ การมองด้วยดวงตาหรือสายตาก็เป็นสิ่งที่เป็นนามธรรมและดำเนินการเคลื่อนที่แบบสมมุติเข้าไปสู่ “ใจ” ตัวอย่างเช่น

(91) น้องถามมาคงเพราะห่วงว่าแม่จะอนุญาตไหม หมอว่าน้องลองมองกลับ***เข้าไปในใจ***ดูซิว่าน้องคิดว่าการออกเดทคืออะไร (NACD 246, NACHM085)

จากตัวอย่าง (91) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นภาชนะซึ่งแสดงได้จากการที่คุณสมบัติของภาชนะที่มีลักษณะให้เข้าเด่นขึ้น ทำให้ “ใจ” เกิดการขยายความหมายเชิงนามธรรมโดยประกอบกับอุปลักษณ์มโนทัศน์ที่ว่า การมองดูเป็นการเคลื่อนที่ (SEEING IS MOVING) เป็นการเปรียบเทียบอาการเคลื่อนที่เป็นการมองดูโดยใช้สายตา อย่างในตัวอย่างที่ว่า “มองกลับเข้าไปในใจ” ผู้ใช้ภาษาหมายถึง “กลับไปให้ความสำคัญกับสิ่งที่กำลังคิดอยู่ในใจ” โดยเปรียบเทียบการให้ความสำคัญ

Ref. code: 25615706300018ATD

กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นเหมือนการมองไปในทางใดทางนั้นด้วย ในกรณีที่ให้ความสำคัญกับเรื่องราวที่กำลังคิดนึกซึ่งเกิดขึ้นใน “ใจ” มุมมองก็จะทำอาการเคลื่อนที่แบบสมมุติจากที่อื่นหรือเรื่องราวอื่น ๆ เคลื่อนที่มองเข้าไปสู่ “ใจ” ไปด้วย เพื่อให้ทราบว่าสิ่งที่กำลังคิดอยู่ในใจคืออะไร ดังผังภาพที่ 5.22 ต่อไป

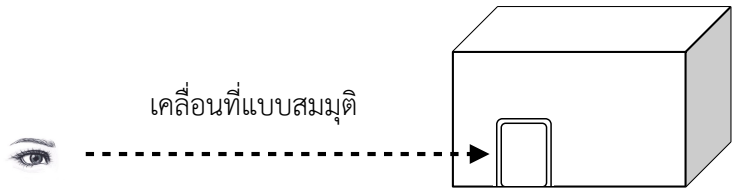

ภาพที่ 5.22 แสดงผังภาพของสายตาเป็นสิ่งเคลื่อนที่เข้าสู่ “ใจ”

(2) ภาชนะที่มีลักษณะให้ออก

เมื่อคำว่า “ใจ” ปรากฏร่วมกับกริยาวลีแสดงอาการการเคลื่อนที่อย่างคำว่า “ออกจาก” และ “ออกมาจาก” เป็น “ออกจากใจ” และ “ออกมาจากใจ” แสดงถึงมโนทัศน์ “ใจ” เป็นเหมือนภาชนะที่มีลักษณะให้ออกมาจากภาชนะ โดยไม่ได้ระบุทิศทางการเคลื่อนที่ได้อย่างชัดเจน ส่วนสิ่งที่เคลื่อนที่และทำอาการเข้าออกเป็นสิ่งที่มีลักษณะที่เป็นรูปธรรมหรือมีลักษณะที่เป็นนามธรรมก็ได้ ตัวอย่างเช่น

(92) ก. ถึงจะเคยพูดกับเพื่อนไปว่าไม่ถือสา หากอาเลซซานโดรจะเป็นชายชรา เธอก็ไม่รังเกียจ แต่เธอไม่ได้พูดแบบนั้น***ออกไปจากใจ***จริง เธอผิดหวังที่อาเลซซานโดรไม่ใช่หนุ่มอิตาเลียนหน้าตาดีเหมือนในจินตนาการ (FICT 155, PRNV010)

ข. น้องนวลผละตัวออก แล้วหันกลับมาจ้องหน้าพี่โหน่ง พี่โหน่งจึงจับต้นแขนทั้งสองข้างของเธอเอาไว้อย่างทะนุถนอม แล้วตอบเธอออกไปด้วยความงดงามที่***ออกมาจากใจ***ว่า และแกก็คงจะมีความสุขที่สมบูรณ์แล้วล่ะ (MISC 421, BIO035)

ค. รอยยิ้มน้อย ๆ ปรากฏที่ริมฝีปากบางของหญิงสาวคนนั้นอีกครั้ง เป็นรอยยิ้มยินดีที่แสดง***ออกมาจากใจ***อย่างแท้จริง (FICT 095, PRNV003)

จากตัวอย่างประโยค (92) “ใจ” ถือเป็นแหล่งกำเนิดของความคิดความรู้สึกต่าง ๆ เมื่อ “ใจ” ปรากฏร่วมกับกริยาวลีว่า “ออกมาจาก” แสดงการดำเนินการ

Ref. code: 25615706300018ATD

เคลื่อนที่แบบสมมุติของสิ่งที่เป็นนามธรรมอย่างความคิดความรู้สึกดังกล่าวเคลื่อนที่ออกจาก “ใจ” ไปยังที่อื่น โดยผ่านคำพูดและสีหน้าท่าทางต่าง ๆ อย่างรอยยิ้ม เป็นต้น ดังผังภาพที่ 5.23 ต่อไป

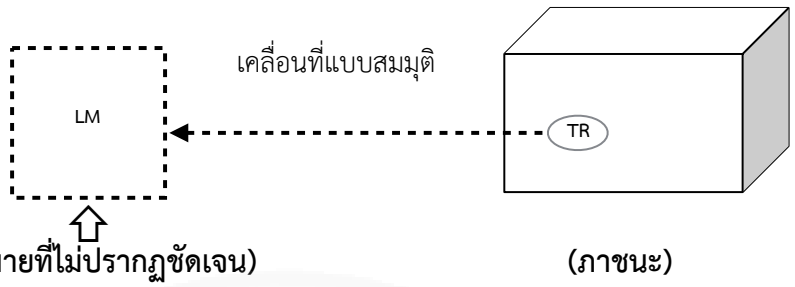

ภาพที่ 5.23 แสดงผังภาพของสิ่งที่เป็นนามธรรมเคลื่อนที่ออกมาจาก “ใจ”

นอกจากกรณีที่สิ่งที่เป็นนามธรรมคือสิ่งเคลื่อนที่ (ABSTRACT ENTITY AS A MOVING OBJECT) และทำอาการเคลื่อนที่เชิงนามธรรมออกจาก “ใจ” ด้วยตนเองแล้ว เมื่อผู้ใช้ภาษามีมโนทัศน์ว่า “ใจ” เป็นภาชนะ ความคิดความรู้สึกที่กำเนิดในใจนั้นอาจได้รับอิทธิพลจากแรงดันใด ๆ ซึ่งถูกขับเคลื่อนหรือย้ายไปจาก “ใจ” ตัวอย่างเช่น

(93) ก. เขา.....ยังอยากใกล้ชิดกับหล่อนเพราะมันคือความสุขของเขา หากชายหนุ่มรีบ***ปัด***ความคิดนี้***ออกไปจากใจ*** เรื่องอะไรเขาจะต้องไปให้ความสำคัญกับหล่อนนักก็แค่ผู้หญิงรักสนุกคนหนึ่ง (FICT 289, PRNV029)

ข. รุตน์ตามใจเอิงนะเนี่ย คะ เอิงทราบ พยายามปัดความรู้สึกนั้น***ออกไปจากใจ***และยิ้มให้ว่าที่คู่หมั้นเมื่อเห็นว่าเขาพยายามทำท่าจะเอาใจหล่อนอยู่เหมือนกัน (FICT 374, PRNV040)

จากตัวอย่าง (93) คำว่า “ปัด” บอกอาการที่ทำให้หมดไปด้วยการพัดหรือโบกเป็นต้น ดังนั้น “ปัด.....ออกไปจาก” จึงเป็นกิริยาอาการใช้กับวัตถุสิ่งของที่เป็นรูปธรรมและแสดงอาการที่ทำให้สรรพสิ่งต่าง ๆ ถูกขับไล่ออกไปจากภาชนะหรือพื้นที่ปิดล้อม กิริยาอาการดังกล่าวเป็นวิธีการที่ทำให้สรรพสิ่งต่าง ๆ ถูกผลักดันจากเดิมที่อยู่ด้านในของภาชนะไปสู่ด้านนอก ในที่นี้แสดงให้เห็นการเปรียบเทียบของผู้ใช้ภาษาไทยว่า “ใจ” เป็นเหมือนภาชนะ ซึ่งผลิตและบรรจุความคิดความรู้สึก ประกอบกับอุปลักษณ์มโนทัศน์ความคิดและความรู้สึกเป็นวัตถุสิ่งของ (MINDS AND EMOTIONS ARE OBJECTS) ในขณะที่มนุษย์บังคับตัวเองให้ขจัดความคิดความรู้สึกบางอย่างเหมือนกับปัดสิ่งที่พันกันยุ่งกับใจเราให้พ้นออกไป เพื่อหลีกเลี่ยงสิ่งเหล่านี้สะสมอยู่ในภาชนะ “ใจ” อีกต่อไป

Ref. code: 25615706300018ATD

มโนทัศน์ “ใจ” เป็นภาชนะสะท้อนให้เห็นระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาไทยที่ว่า “ใจ” เป็นเหมือนภาชนะที่มีลักษณะเป็นสิ่งใช้เก็บบรรจุสรรพสิ่ง มีสิ่งขวางกั้นระหว่างส่วนที่เป็นภายในและภายนอก โดยอาจมีช่องทางให้เข้าไปบริเวณภายในนั้นหรือบางสิ่งอยู่ภายในนั้นแล้วออกไปยังภายนอกก็ได้ ทั้งนี้มีการโยงความสัมพันธ์ทางความคิดจากมโนทัศน์ต้นทางคือ [ภาชนะ] ไปยัง [ใจ] ในมโนทัศน์ปลายทางแสดงได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง (Source Domain)		**มโนทัศน์ปลายทาง (Target Domain)**
[ภาชนะ]		**[ใจ]**
● บรรจุสิ่งที่มีลักษณะที่เป็นรูปธรรม	➔	● บรรจุสิ่งที่มีลักษณะที่เป็นนามธรรม
[สิ่งของ]	➔	[อารมณ์ความรู้สึก/กิจกรรมทางปัญญา/ลักษณะนิสัย]
[ของเหลว]	➔	[อารมณ์/อารมณ์โกรธ/อารมณ์รัก]
● ภาชนะที่มีลักษณะเปิด-ปิดได้	➔	● ใจมีลักษณะเปิด-ปิดได้
[ภาชนะเปิด]	➔	[แสดงความคิดความรู้สึกอย่างเปิดเผย]
[ภาชนะปิด]	➔	[ปกปิดความคิดไม่ให้เผยออก]
● ภาชนะที่มีลักษณะให้เข้าและออก	➔	● ใจที่มีลักษณะให้เข้าและออก
[เข้าไปสู่พื้นที่ภายในของภาชนะ]	➔	[อาการรู้เรื่องหรือรู้ความหมายเกี่ยวกับสิ่งที่เข้าไปในใจ]
[ออกไปจากภาชนะ]	➔	[อาการสื่อความคิดความรู้สึกภายในใจ]

5.2 มโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทยเปรียบเทียบกับภาษาจีน

ในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยจะเปรียบเทียบผลการศึกษามโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทยกับผลการศึกษามโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนตามงานวิจัยของยฺหวีหนิง (Yu, 2009) ผลการวิจัยพบว่าการสร้างมโนทัศน์ของคำว่า “ใจ” ในภาษาไทยกับคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนมีความคล้ายคลึงกันมาก กล่าวคือ มโนทัศน์ต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการทำความเข้าใจมโนทัศน์ “ใจ” มีลักษณะที่เป็นไปในทำนองคล้ายคลึงกัน โดยมีผู้ใช้ภาษาทั้งสองมีมโนทัศน์ที่เหมือนและสอดคล้องกันทั้งหมด 4 มโนทัศน์ ได้แก่

Ref. code: 25615706300018ATD

(1) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นสิ่งมีชีวิตประเภทมนุษย์

(2) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นสิ่งไม่มีชีวิต[6]

(3) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นพื้นที่

(4) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นภาชนะ

ยิ่งไปกว่านั้น นอกจากพบว่าในภาษาไทยและภาษาจีนมีมโนทัศน์ การใช้รูปภาษาและความหมายล้วนเหมือนกันแล้ว ในขณะเดียวกันก็ยังพบว่า บางตัวอย่างที่แสดงมโนทัศน์และการใช้คำที่มีส่วนประกอบเหมือนกัน แต่มีความหมายแตกต่างกัน รวมทั้งยังพบในบางคำที่ “ใจ” กับ “心 /ɕin^{55}/ (ใจ)” แม้ว่าจะมีมโนทัศน์และใช้ในความหมายเหมือนกัน แต่ลักษณะการใช้คำที่มีส่วนประกอบต่างกัน นอกจากนี้ ยังมีตัวอย่างไม่น้อยที่พบเฉพาะในแต่ละภาษาด้วยเช่นกัน ผู้วิจัยจึงนำเสนอผลการเปรียบเทียบมโนทัศน์ “ใจ” ระหว่างสองภาษาดังกล่าวเป็น 4 ประเด็น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.2.1 มโนทัศน์เดียวกัน การใช้คำและความหมายเหมือนกัน

5.2.2 มโนทัศน์เดียวกัน การใช้คำที่มีส่วนประกอบเหมือนกัน แต่ความหมายต่างกัน

5.2.3 มโนทัศน์เดียวกัน ความหมายเหมือนกัน แต่การใช้คำที่มีส่วนประกอบต่างกัน

5.2.4 มโนทัศน์เดียวกัน แต่มีการใช้คำที่พบเฉพาะในแต่ละภาษาเท่านั้น

5.2.1 มโนทัศน์เดียวกัน การใช้คำและความหมายเหมือนกัน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบมโนทัศน์“ใจ” ในภาษาไทยกับมโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนมีความเหมือนกันหรือความคล้ายคลึงกันอยู่หลายประการ กล่าวคือ บางตัวอย่างในภาษาไทยและภาษาจีนมีรูปภาษา ความหมายรวมทั้งมโนทัศน์ล้วนมีความสอดคล้องกัน หรือว่าคำบางคำในภาษาไทยสามารถแปลแบบตัวต่อตัวเป็นภาษาจีนโดยที่แสดงมโนทัศน์และความหมายเหมือนกัน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสรุปประเด็นความเหมือนของมโนทัศน์ “ใจ” กับมโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็น 2 ประการหลัก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

[6] ในงานวิจัยของยฺหวีหนิง (Yu, 2009) พบว่า มโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็นวัตถุสิ่งของ โดยพิจารณามโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในฐานะวัตถุสิ่งของ (THE HEART IS AN OBJECT) ได้แก่ วัตถุ และสิ่งมีค่าหรือทรัพย์สินเงินทอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ระบบมโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทยจากศึกษาครั้งนี้ที่พบว่า มโนทัศน์ “ใจ” เป็นวัตถุสิ่งของ และมโนทัศน์ “ใจ” เป็นทรัพย์สินเงินทอง แต่เนื่องจากระบบมโนทัศน์ของมนุษย์มักจะเกี่ยวข้องกับเรื่องหลักมากกว่าเรื่องย่อย ผู้วิจัยจึงจัดมโนทัศน์ย่อย 2 ประการดังกล่าวเป็นมโนทัศน์ “ใจ” เป็นสิ่งไม่มีชีวิต

Ref. code: 25615706300018ATD

5.2.1.1 มโนทัศน์ “ใจ” และมโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็นมนุษย์

5.2.1.2 มโนทัศน์ “ใจ” และมโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็นสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์

5.2.1.1 มโนทัศน์ “ใจ” และมโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็นมนุษย์

ทั้งในภาษาไทยและภาษาจีนล้วนพิจารณามโนทัศน์ “ใจ” กับมโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ว่าเป็นเหมือนสิ่งมีชีวิตประเภทมนุษย์ โดยได้อาศัยมโนทัศน์มนุษย์หรือคุณสมบัติของมนุษย์มาใช้ในการรับรู้และทำความเข้าใจมโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาทั้งสอง ดังตัวอย่างจากข้อมูล เช่น คำว่า “สบายใจ” “สุขใจ” “เหนื่อยใจ” “กังวลใจ” “แคลงใจ” “แน่ใจ” “ใจร้าย” ฯลฯ ในภาษาไทยและคำว่า 舒心 /ʂu^{55} ɕin^{55}/ (สบายใจ), 欢心 / xuɑn^{55} ɕin^{55}/ (สุขใจ), 累心 /lei^{51} ɕin^{55}/ (เหนื่อยใจ), 忧心 /iou^{55} ɕin^{55}/ (กังวลใจ), 疑心 /ji^{35} ɕin^{55}/ (แคลงใจ), 信心 /ɕin^{51} ɕin^{55}/ (แน่ใจ), 心狠 /ɕin^{55} xən^{214}/ (ใจร้าย) ฯลฯ ในภาษาจีน

ยิ่งไปกว่านั้น จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยยังมีความเห็นว่า “ใจ” ในภาษาไทยถือเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมทางปริชานของมนุษย์ โดยพิจารณาจากมโนทัศน์ “ใจ” ของผู้ใช้ภาษาไทยทั้ง 4 มโนทัศน์ กล่าวคือ “ใจ” ไม่เพียงแต่เป็นสิ่งที่ทำหน้าที่รู้ รู้สึก นึก และคิด (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 342) แต่ยังเป็นอวัยวะภายในที่สำคัญที่สุดที่อยู่ตำแหน่งศูนย์กลางของร่างกายมนุษย์ ผู้คนมักจะใช้ “ใจ” ในการตระหนักรู้คิด ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของยฺหวีหนิง (Yu, 2009: 275) ที่พบว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็นศูนย์กลางของกิจกรรมทางปริชานของมนุษย์ (THE HEART IS THE CENTRAL FACULTY OF COGNITION)

ถึงแม้ “ใจ” ในภาษาไทยและ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาไทยมีความเหมือนกันดังที่กล่าวไว้ข้างต้น แต่การที่ทำให้คนจีนถึงมีความคิดเกี่ยวกับ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ว่าเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมทางปริชานของมนุษย์ยังได้รับอิทธิพลจากแนวคิดปรัชญาจีน (Yu, 2009; Xiang, 2010) กล่าวคือ มโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็นมโนทัศน์ที่สำคัญอย่างมากตามแนวคิดของปรัชญาจีนยุคโบราณ เป็นตัวบงการที่ปกครองร่างกาย (THE HEART IS THE DICTATOR OF THE BODY) (Yu, 2009: 58, 92) ซึ่งในแนวคิดปรัชญาขงจื๊อคลาสสิกของจีน 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ถูกมองเป็นอวัยวะแห่งความคิด การอนุมาน และความรู้สึกของมนุษย์ สามารถดำเนินกิจกรรมทางด้านจิตใจและสรีรวิทยาอย่างการคิดการรู้สึก และการรับรู้ เป็นต้น การที่คนจีนมีมโนทัศน์ต่อเรื่อง 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ว่าเป็นศูนย์ กลางของกิจกรรมทางปริชานของมนุษย์นั้นยังได้รับผลกระทบจาก “ศาสตร์ทางจิตใจ” (“心学”) ซึ่งเป็นสำนักคิดขงจื๊อใหม่ (新儒教) ที่ปรากฏในช่วงราชวงศ์ซ่งและราชวงศ์หมิง แนวคิดของสำนักนี้เชื่อว่า “ใจ” เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในจักรวาล เป็นศูนย์กลางของกิจกรรมทางปริชานของมนุษย์ ปรัชญาจีนโบราณโดยมุมมองแบบองค์รวมแล้วได้มอบฐานะและคุณค่าอันสูงส่งแก่ “ใจ” และเชื่อว่า “ใจ” เป็นแก่นสำคัญของระบบปริชาน เมื่อเทียบกับกายสังขารมนุษย์ ส่วนจิต

Ref. code: 25615706300018ATD

วิญญาณ จิตสำนึก ความคิด และความรู้สึกของมนุษย์ นอกจากสั่งการในกิจกรรมทางจิตใจ และการประเมินค่าทางศีลธรรมของมนุษย์แล้ว ยังควบคุมการรับรู้ และประสบการณ์ทางอารมณ์ของมนุษย์อีกด้วย (Sun, 2011: 83)

อย่างไรก็ดี คำว่า “ใจ” กับ “ใจ /ɕin^{55}/ (ใจ)” มีความสำคัญอย่างลึกซึ้งทั้งในวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมจีนโบราณ เป็นศูนย์กลางของกิจกรรมทางปริชาน และถูกมองว่าเป็นอวัยวะที่มีบทบาทเกี่ยวกับการตระหนักรู้คิดและอารมณ์ความรู้สึก จึงถูกสร้างมโนทัศน์ว่า “ใจ” ในภาษาไทยและ “心 /ɕin^{55}/ (ใจ)” ในภาษาจีนล้วนเป็ นอวัยวะในการคิด และกักเก็บอารมณ์ความรู้สึก ความสอดคล้องกันทางด้านระบบมโนทัศน์ หรือระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาไทยและภาษาจีนที่มีต่อเรื่อง “ใจ” ดังที่กล่าวไว้ข้างต้นนอกจากจะส่งผลต่อการใช้ภาษาของผู้คนในประเทศทั้งสองเป็นไปในทำนองที่คล้ายคลึงกันแล้ว ยังสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะร่วมกันในการสร้างมโนทัศน์เชิงวัฒนธรรม (cultural conceptualization) ของผู้ใช้ภาษาทั้งสองชนชาติอีกด้วย อาจเป็นเพราะผู้ใช้ภาษาทั้งสองล้วนมีรูปแบบความเข้าใจของวัฒนธรรมที่ยึดถือ “มุมมองแบบองค์รวม” (holistic view) (Yu, 2009: 10-12)

สิ่งที่น่าสนใจคือ การสร้างมโนทัศน์เชิงวัฒนธรรม (Sharifian, 2003; Xiang, 2010) ดังกล่าวนี้ แตกต่างจากแนวคิด “ทวินิยม” (dualism) ของเดการ์ต (Descartes) ในปรัชญาตะวันตกโบราณ โดยมโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทยและมโนทัศน์ “心 /ɕin^{55}/ (ใจ)” ในภาษาจีนที่เป็นแกนหลักในการรับรู้ทางอารมณ์และความคิดนั้นสะท้อนให้เห็นถึง “ทฤษฎีใจเป็นหลัก” (cardiocentrism) ในรูปแบบความเข้าใจของวัฒนธรรม “รวมเป็นหนึ่ง” (holistic) แต่ปรัชญาโบราณของตะวันตกเชื่อว่าแนวคิด “ทวินิยม” นั้นสนับสนุนประเด็นการแบ่งแยกอารมณ์กับความคิด คืออารมณ์ความรู้สึกของมนุษย์นั้นมาจากหัวใจ (heart) ของร่างกาย (Lakoff and Johnson, 1999) ส่วนความคิดและทัศนะมาจากจิตใจ (mind) ที่ “ไม่มีรูปร่างและไม่มีตัวตน” แยกออกจากร่างกายและวัตถุที่มีตัวตนอย่างสิ้นเชิง (Damasio, 1994; Lakoff and Johnson, 1999) แต่การแบ่งแยกระหว่าง “จิตใจ” (mind) กับ “หัวใจ” (heart) กลับไม่ปรากฏอยู่ในปรัชญาจีนโบราณ (Hansen, 2000; Lin, 2001; Xiang, 2010: 80) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ผู้ใช้ภาษาอังกฤษในสังคมตะวันตกเนื่องจากได้รับอิทธิพลของปรัชญาตะวันตกที่เชื่อว่า “สมอง” (brain) เป็นผู้ควบคุมจิตใจ เป็นศูนย์กลางของความคิด ควบคุมความคิดและพฤติกรรมของมนุษย์ ขณะที่ “ใจ” ควบคุมอารมณ์ความรู้สึก จึงสะท้อนให้เห็นถึง “ทฤษฎีสมองเป็นหลัก” (cerebrocentrism) ในรูปแบบความเข้าใจตามวัฒนธรรม “ทวินิยม” (dualistic) สำหรับความแตกต่างระหว่าง “จิตใจ” (mind) กับ “ใจ” (heart) ในภาษาไทยและภาษาจีนนั้นถูกสร้างมโนทัศน์ว่าเป็นมโนทัศน์รวมเป็นหนึ่ง กล่าวคือ “ใจ” เป็นศูนย์กลางของกิจกรรมทางปริชานของมนุษย์ เป็นแหล่งที่อยู่ของทั้งความคิดและอารมณ์ความรู้สึกของมนุษย์

Ref. code: 25615706300018ATD

สามารถรวมโครงสร้างด้านการรับรู้และความเข้าใจของมนุษย์อย่างอารมณ์ความรู้สึกและความคิดของมนุษย์เข้าเป็นหนึ่งเดียวกันได้

5.2.1.2 มโนทัศน์ “ใจ” และมโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็นสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์

มโนทัศน์ “ใจ” กับมโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) นอกจากมีความสอดคล้องกันในแง่มุมที่เป็นสิ่งมีชีวิตประเภทมนุษย์ตามที่กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว ทั้งผู้ใช้ภาษาไทยและผู้ใช้ภาษาจีนยังมีระบบมโนทัศน์ร่วมกันที่มีต่อเรื่อง “ใจ” ว่าเป็นสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ กล่าวคือ ผู้ใช้ภาษาทั้งสองล้วนได้นำมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์อย่างพื้นที่ วัตถุสิ่งของ และภาชนะไปทำความเข้าใจมโนทัศน์ “ใจ” ซึ่งถือเป็นประเด็นความเหมือนอีกหนึ่งประเด็นที่น่าสนใจสำหรับการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

นักภาษาศาสตร์ปริชานหลายท่านมีความเห็นว่า ระบบมโนทัศน์ของมนุษย์มีคุณลักษณะเชิงอุปลักษณ์ และการสร้างมโนทัศน์ทางนามธรรมมีมโนทัศน์ที่เป็นรูปธรรมเป็นพื้นฐาน (Lakoff and Johnson, 1980; Lakoff, 1987; Gibbs, 1992a; 1992b) มโนทัศน์พื้นที่เป็น “มโนทัศน์ที่นำมาใช้ในการทำความเข้าใจมโนทัศน์อื่น ๆ” (Lakoff and Johnson, 1980: 14) ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่า พื้นที่มีบทบาทความเป็น “อภิมโนทัศน์” (meta-concept) ในด้านภาษาศาสตร์ปริชาน (Zhu, 2008: 3) เป็นบ่อเกิดและรากฐานสำหรับการที่มนุษย์ตระหนักรู้ และเข้าใจมโนทัศน์อื่น ๆ กล่าวได้อีกนัยว่า บนพื้นฐานทางการตระหนักรู้ความสัมพันธ์ทางพื้นที่ ผู้คนได้รับผังภาพ และได้สร้างมโนทัศน์ทางนามธรรมโดยผ่านการถ่ายโยงความสัมพันธ์ทางความหมายที่อาศัยการรับรู้เกี่ยวกับพื้นที่ และผังภาพเชิงพื้นที่ ด้วยเหตุนี้ มโนทัศน์พื้นที่ถือเป็นขอบเขตต้นตอบ่อเกิดแห่งมโนทัศน์ของมโนทัศน์ทางนามธรรมมากมาย เป็นพื้นฐานทางการตระหนักรู้โลก และการดำเนินการคิดของมนุษย์ ดังที่เลคอฟฟ์และนักภาษาศาสตร์ท่านอื่น ๆ เชื่อว่า เมื่อเทียบกับอุปลักษณ์ประเภทอื่น ๆ อุปลักษณ์พื้นที่มีนัยสำคัญอย่างมากต่อการก่อรูปมโนทัศน์ของมนุษย์ (Lakoff and Turner, 1989) จะเห็นได้ว่าการใช้อุปลักษณ์นี้เป็นสิ่งสำคัญที่ขาดมิได้ในกระบวนการก่อรูปหรือการกลายเป็นมโนทัศน์ของมนุษย์

สำหรับการทำความเข้าใจมโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทยกับมโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนแล้วล้วนสามารถทำความเข้าใจได้ในแง่มุมมโนทัศน์พื้นที่ กล่าวคือ การรับรู้ของผู้ใช้ภาษาไทยและภาษาจีนที่มีต่อเรื่อง “ใจ” มีความเหมือนกันว่าเป็นพื้นที่ หรือตำแหน่งในพื้นที่ โดยพิจารณาจากกิจกรรมทางความคิด และความรู้สึกที่แสดงด้วยคำว่า “ใจ” ในภาษาไทยและคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนนั้นเป็นเหมือนตำแหน่ง และจุดหมายในพื้นที่ รวมทั้งสภาพของพื้นที่ ตัวอย่างเช่นคำว่า “ใจกว้างขวาง” “ใจคับแคบ” “โล่งใจ” “ใจแนบใจ” “กลับใจ” ในภาษาไทยและคำว่า 心宽 /ɕin^{55} kʰuæn^{55}/ (ใจกว้างขวาง), 心窄 /ɕin^{55} tʂai^{214}/ (ใจคับแคบ), 宽心 /kʰuæn^{55} ɕin^{55}/ (โล่งใจ), 心贴心 /ɕin^{55} tʰiɛ^{55} ɕin^{55}/ (ใจแนบใจ) และ 回心 /xuei^{35} ɕin^{55}/ (กลับใจ) ในภาษาจีน

Ref. code: 25615706300018ATD

นอกเหนือจากมโนทัศน์พื้นที่แล้ว มโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทยกับ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนยังสามารถรับรู้ได้โดยอาศัยมโนทัศน์วัตถุสิ่งของ ทั้งพิจารณาในมุมมองประสบการณ์ทางร่างกายของมนุษย์ และคุณสมบัติต่าง ๆ ของวัตถุสิ่งของ อย่างไรก็ตาม ระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาไทยและภาษาจีนต่างมีมุมมองว่า “ใจ” เป็นเหมือนวัตถุรูปธรรมที่สัมพันธ์กับประสบการณ์ด้านประสาทสัมผัสซึ่งเป็นสากลลักษณ์แห่งมนุษย์ เพราะวัตถุสิ่งของเป็นเรื่องที่มีคุณสมบัติพื้นฐานปรากฏอยู่ในสรรพสิ่งต่าง ๆ ให้เราเห็นได้ด้วยตา สัมผัสด้วยร่างกาย และลิ้มรสด้วยลิ้นอย่างเป็นรูปธรรม และมีบทบาทสำคัญในการอธิบายสภาพจิตใจ ลักษณะนิสัยและอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ ของมนุษย์อันมีลักษณะเป็นนามธรรม อนึ่ง ความเข้าใจต่อมโนทัศน์ “ใจ” ของผู้ใช้ภาษาทั้งสองล้วนสามารถสร้างขึ้นได้โดยอยู่บนพื้นฐานของมโนทัศน์วัตถุสิ่งของที่มีคุณค่าหรือมีคุณสมบัติความเป็นทรัพย์สิน ตัวอย่างเช่น คำว่า “ซื้อใจ” “มีใจ” “หมดใจ” ฯลฯ ในภาษาไทยและคำว่า 收买人心 /ʂou^{55} mai^{214} ʐən^{35} ɕin^{55}/ (ซื้อใจ), 有心 /iou^{214} ɕin^{55}/ (มีใจ), 无心 /u^{35} ɕin^{55}/ (หมดใจ) ฯลฯ ในภาษาจีน จะเห็นได้ว่า มโนทัศน์ “ใจ” ทั้งในภาษาไทยและภาษาจีนล้วนทำความเข้าใจว่าเป็นเหมือนทรัพย์สิน หรือวัตถุสิ่งของอันมีคุณค่า และถือเป็นเจ้าของได้ ขณะที่ทรัพย์สินนั้นก็มีความจำกัดซึ่งใช้จนหมดสิ้นไปได้

นอกจากนี้ ทั้งในภาษาไทยและภาษาจีน มีการนำมโนทัศน์ภาชนะ ซึ่งเป็นมโนทัศน์อีกประการหนึ่งที่น่าสนใจเพื่อรู้เข้าใจมโนทัศน์เชิงนามธรรมอย่างความคิด และความรู้สึกที่แสดงด้วยคำว่า “ใจ” ในภาษาไทยและ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีน โดยอาศัยคุณสมบัติและองค์ประกอบของผังภาพภาชนะ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ส่วนภายใน การกั้น และส่วนภายนอก จะเห็นได้ว่า การสร้างมโนทัศน์ “ใจ” เสมือนเป็นภาชนะของผู้ใช้ภาษาไทยและภาษาจีนมีความคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ “ใจ” ในมุมมองของผู้ใช้ภาษาทั้งสองล้วนสามารถสร้างมโนทัศน์เป็นภาชนะที่บรรจุความคิดและความรู้สึก เนื่องจากภาชนะแบ่งได้เป็นภายใน ภายนอก และมีปริมาตร มีความลึกตื้นกว้างแคบ สามารถรองรับและเก็บกักสิ่งของได้ สิ่งของที่อยู่ในภาชนะสามารถทำให้มีสภาพความเป็นจำนวนปริมาณ เป็นต้น ซึ่งเห็นได้จากการที่คำว่า “ในใจ” “นอกใจ” “เต็มใจ” และ “ใจว่าง” ในภาษาไทยสามารถหาตัวอย่างเท่าเทียมกันได้ในภาษาจีนอย่างคำว่า 内心 /nei^{51} ɕin^{55}/ (ในใจ), 外心 /uai^{51} ɕin^{55}/ (นอกใจ), 心满意足 /ɕin^{55} man^{214} ji^{51} tsu^{35}/ (เต็มใจ) และ 心空 /ɕin^{55} kʰuŋ^{55}/ (ใจว่าง) แต่มโนทัศน์ “ใจ” เป็นภาชนะทั้งในภาษาไทยและภาษาจีนก็มีความแตกต่างกัน ซึ่งจะอธิบายรายละเอียดในส่วนความแตกต่างต่อไป

5.2.2 มโนทัศน์เดียวกัน การใช้คำที่มีส่วนประกอบเหมือนกัน แต่ความหมายต่างกัน

นอกเหนือจากความคล้ายคลึงกันของมโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทยกับมโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนดังการอธิบายในหัวข้อ 5.2.1 ข้างต้น ในขณะเดียวกัน ผู้วิจัยยังพบว่า

Ref. code: 25615706300018ATD

บางครั้งถึงแม้ “ใจ” กับ “心 /ɕin^{55}/ (ใจ)” แสดงมโนทัศน์เดียวกัน รูปภาษาเหมือนกัน แต่มีความหมายแตกต่างกันระหว่างภาษาไทยและภาษาจีน ซึ่งการเข้าใจความแตกต่างดังกล่าวถือเป็นประเด็นที่น่าสนใจยิ่งกว่าลักษณะที่เป็นสากล ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ตามแต่ละมโนทัศน์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.2.2.1 มโนทัศน์ “ใจ” เป็นสิ่งไม่มีชีวิต

ทั้งผู้ใช้ภาษาไทยและผู้ใช้ภาษาจีนล้วนมีมโนทัศน์ว่า “ใจ” เป็นสิ่งไม่มีชีวิตประเภทวัตถุสิ่งของ โดยพิจารณาความคิดและความรู้สึกที่แสดงด้วยคำว่า “ใจ” ในภาษาไทยและคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนนั้นเป็นเหมือนวัตถุสิ่งของ และมีคุณสมบัติแห่งวัตถุ แต่มีความแตกต่างอยู่ในความหมายเปรียบเทียบซึ่งจะอธิบายรายละเอียดเพื่อให้เห็นความแตกต่าง ดังการอธิบายตัวอย่างประโยคต่อไปนี้

(1) “หวานใจ” กับ 心甜 /ɕin^{55} tʰian^{35}/ (ใจ[7]-หวาน)

มโนทัศน์ “ใจ” เป็นวัตถุสิ่งของประเภทอาหารในทั้งภาษาไทยและภาษาจีนล้วนพิจารณาได้จากรสชาติของอาหารได้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้ใช้ภาษาทั้งสองต่างก็นำเอาคำเรียกรสหวานไปปรากฏร่วมกับคำเรียกอวัยวะ “ใจ” เพื่อแสดงให้เห็นอารมณ์ความรู้สึก แต่ความหมายเปรียบเทียบที่สื่อออกมามีความแตกต่างกัน โดยมีการอธิบายตัวอย่างดังต่อไปนี้

---

(94) ผู้เป็นเพื่อนรักสุดขั้วของผม หรือจะพูดให้ถูกยายนี่เป็น***หวานใจ***ของผมนั่นแหละเคยเล่น เคยคุย เคยจับมือกันเดินต้อย ๆ ไปโน่นไปนี่ (FICT 943, PRNV172)

ตัวอย่างประโยค (94) เป็นตัวอย่างแสดงมโนทัศน์ ”ใจ” เป็นอาหาร ผู้ใช้ภาษาไทยได้นำเอาประสบการณ์เกี่ยวกับการรับประทานหรือสิ้มรสอาหาร มาใช้ในการทำความเข้าใจมโนทัศน์ “ใจ” ดังพบคำว่า “หวาน” มีความหมายประจำรูปคำ หมายถึง มีรสอย่างรสน้ำตาล (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 1319) เป็นคุณสมบัติบอกลักษณะรสชาติของอาหาร ในตัวอย่างนี้ เมื่อคำว่า “หวาน” ปรากฏตามหลังคำว่า “ใจ” เป็น “หวานใจ” หมายถึง ชายที่รักกับหญิง หรือหญิงที่รักกับชายในเชิงชู้สาว (นววรรณ พันธุเมธา, 2559: 422) จากการใช้คำเช่นนี้แสดงให้เห็นการนำคำว่า “หวาน” ในภาษาไทยซึ่งเป็นคำที่มีความหมายแสดงถึงรสชาติหวานมาใช้คู่กับคำว่า “ใจ” ทำให้ “ใจ” เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงคน เป็นการเปรียบเทียบคนรักซึ่งมีเสน่ห์น่ารักชวนมองสำหรับคู่รักว่าเป็นเหมือนการรับรู้รสหวานอร่อย ในที่นี้มีกระบวนการถ่ายโยงความสัมพันธ์ทางความหมายจาก “ใจ” กับ “รสหวาน” ที่เป็นรสชาติหวานน่ากินในแวดวงความหมาย

---

[7] เครื่องหมาย “-” ที่ปรากฏในดุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้เป็นการแปลคำต่อคำจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยตามความหมายประจำรูปคำ

Ref. code: 25615706300018ATD

ต้นทางไปจับคู่กับ “คนที่เกี่ยวข้องกันด้านความรัก” ในมุมมองของคู่รักในแวดวงความหมายปลายทางแสดงดังนี้

วงความหมายต้นทาง		**วงความหมายปลายทาง**
● อวัยวะ “ใจ” (มนุษย์)	➔	● ผู้คน
[หวาน] + [ใจ]	➔	[คนรัก]

การถ่ายโยงความหมายข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ผู้ใช้ภาษาไทยมักจะเลือกใช้ “ใจ” ไปปรากฏร่วมกับรูปภาษาที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับรสหวานหรือประสบการณ์เกี่ยวกับการชิมรสหวานมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบเพื่อแสดงให้เห็นว่า “ใจ” เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงคนรัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคนไทยมีมโนทัศน์ที่ได้มาจากประสบการณ์จากประสาทสัมผัสอย่างเป็นรูปธรรมมากกว่าที่จะทำความเข้าใจความสัมพันธ์ด้านความรักระหว่างบุคคลซึ่งเป็นเรื่องนามธรรมมากกว่า

(95) 能为穷教师争取一点“外援”，吴老师觉得再累也心甜。(BCC，《淡泊名利人不老》)

能为	穷教师	争取一点	“外援”
néng wèi	qióng jiào shī	zhēng qǔ yì diǎn	wài yuán
nəŋ^{35} uei^{51}	tɕ^{h}iuŋ^{35} tɕiɑu^{51} ʂl^{55}	tʂəŋ^{55} tɕ^{h}y^{214} ji^{51} tiæn^{214}	uai^{51} ɟuɑn^{35}
can for	poor teachers	fight for a little	“financial support”
吴老师	觉得	再累也	心甜
wú lǎo shī	jué dé	zài lèi yě	**xīn tián**
u^{35} lɑu^{214} ʂl^{55}	tɕyɛ^{35} tɣ^{35}	tsai^{51} lei^{51} ɣ^{214}	**ɕin^{55} t^{h}iæn^{35}**
teacher Wu	feel	again tired	**heart-sweet**

การสู้ให้ได้ “เงินสนับสนุน” อันเล็กน้อยมาเพื่ออาจารย์ผู้ยากจน อาจารย์อู๋รู้สึกว่าถึงต่อให้เหน็ดเหนื่อยตรากตรำแต่**หัวใจ**ก็**หวานล้ำ** (ยินดีเริงรื่น)

สำหรับภาษาจีนก็มีลักษณะการใช้ภาษาที่มีความหมายเกี่ยวกับรสชาติของอาหารเพื่อแสดงมโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เช่นกัน ดังที่พบประโยคภาษาจีน (95) คือ คำว่า 甜 / t^{h}ian^{35}/ มีความหมายตามประจำรูปคำ หมายถึง รสหวาน (CASS Institute of Linguistics Dictionary, 2016: 1296) ซึ่งจัดอยู่ในแวดวงความหมายของอาหาร ในตัวอย่างนี้ เมื่อคำว่า 甜 / t^{h}ian^{35}/ (หวาน) ไปปรากฏร่วมกับคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็น 心甜 /ɕin^{55} t^{h}ian^{35}/ (ใจ-หวาน) หมายถึง อารมณ์ความรู้สึกเริงรื่น หรืออารมณ์สุข การใช้ภาษาเช่นนี้แสดงให้เห็นถึงการนำคำว่า 甜 / t^{h}ian^{35}/ (หวาน) ในภาษาจีนซึ่งเป็นคำที่แสดงการรับรู้รสชาติของอาหารมาใช้คู่กับคำว่า 心 /ɕin^{55}/

Ref. code: 25615706300018ATD

(ใจ) ทำให้ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็นอุปลั กษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่แสดงถึงอารมณ์ความรู้สึก เป็นการเปรียบเทียบจิตใจที่รู้สึกเป็นสุข และมีความชื่นมื่นเช่นเดียวกับเวลาที่ได้รับประทานอาหารหวานอร่อย โดยมีกระบวนการถ่ายโยงความสัมพันธ์ทางความหมายจาก “ใจ” กับ “รสหวาน” ซึ่งเป็นการรับรู้รสชาติหวานน่ารับประทานในแวดวงความหมายต้นทางไปจับคู่กับ “อารมณ์ความรู้สึกเริงรื่น” ในแวดวงความหมายปลายทาง แสดงดังนี้

วงความหมายต้นทาง		**วงความหมายปลายทาง**
● อวัยวะ “ใจ” (มนุษย์)	➔	● อารมณ์ความรู้สึก
[心 /ɕin^{55}/ (ใจ)] + [甜 /t^{h}ian^{35}/ (รสหวาน)]	➔	[อารมณ์ความรู้สึกเริงรื่น]

การถ่ายโยงความหมายข้างต้นไม่เพียงแต่แสดงให้เห็นว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนเป็นอุปลักษณ์มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงอารมณ์ความรู้สึก แต่ประเด็นสำคัญคือ อารมณ์ชื่นมื่นเปรียบได้กับการลิ้มรสของหวาน ซึ่งสะท้อนให้เห็นระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาจีนว่าได้นำประสบการณ์เกี่ยวกับประสาทสัมผัสด้านการลิ้มรส หรือการรับรู้รสชาติในการรับประทานอาหารมาใช้เปรียบเทียบกับอารมณ์ความรู้สึกของมนุษย์ อาจเนื่องจากการรับรู้รสหวานเป็นสิ่งที่สัมผัสหรือเป็นประสบการณ์ที่ได้โดยตรงจากการดำเนินชีวิตของมนุษย์และมีคุณสมบัติบางประการสอดคล้องกับอารมณ์ความรู้สึกชื่นมื่น

(2) “ใจร้อน”/“ใจเย็น” กับ “心热 /ɕin^{55} ɻɣ^{51}/ (ใจ-ร้อน)”/“心冷 /ɕin^{55} ləŋ^{214}/ (ใจ-เย็น)”

มโนทัศน์ “ใจ” เป็นสิ่งไม่มีชีวิตประเภทวัตถุสิ่งของในทั้งภาษาไทยและภาษาจีนยังสามารถรับรู้ “ใจ” ในฐานะวัตถุสิ่งของที่มีอุณหภูมิ (OBJECTS/ENTITIES AS HAVING TEMPERATURE) หลังจากเปรียบเทียบทั้งสองภาษาแล้ว พบว่า คำว่า “ใจ” และคำว่า “心 /ɕin^{55}/ (ใจ)” ถึงแม้จะมีมโนทัศน์เหมือนกัน ส่วนการใช้คำว่า “ใจ” ในภาษาไทยเมื่อปรากฏร่วมกับคำบอกอุณหภูมิ คำว่า “ร้อน” และ “เย็น” เป็น “ใจร้อน” และ “ใจเย็น” นั้นก็มีโครงสร้างการใช้ภาษาเช่นเดียวกับคำว่า “心热 /ɕin^{55} ɻɣ^{51}/ (ใจ-ร้อน)” และ “心冷 /ɕin^{55} ləŋ^{214}/ (ใจ-เย็น)” ในภาษาจีน แต่ความแตกต่างที่เห็นชัดที่สุดอยู่ในความหมายเปรียบเทียบของคำในแต่ละภาษา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

Ref. code: 25615706300018ATD

(96) ก. ยุ้ยเป็นคนตรงไปตรงมา รู้สึกยังไงพูดอย่างนั้นไม่แสแสร้ง แต่ค่อนข้างเอาแต่ใจตัวเอง เป็นคน***ใจร้อน*** ยุ้ยเป็นตัวของตัวเองมาก ๆ ไม่ให้คนอื่นมามีอิทธิพลกับเรามากเกินไป (MISC 280, BIO031)

ข. ถ้าคุณมีหัวคิดแหวกแนวจากใครเขาอื่นทำไปเลย ไม่ต้องห่วงมีทุนหนุนหลัง ตอนนี้ยังไม่ได้ดังใจ แต่ตั้งใจทำไปเถอะ รับรองผลลัพธ์ใช้ได้ทีเดียว ความรักไม่หวาน ขัดคอกันแน่ ***ใจเย็น*** ปรึกษาผู้หลักผู้ใหญ่เข้ าไว้ทุกเรื่อง เขาไม่ทิ้งคุณแน่ คุณอย่าเอาอารมณ์เป็นที่ตั้ง ห้ามทำตามอารมณ์ จะไม่ประสบผลดี (NEWS 415, NWCOL079)

ตัวอย่าง (96) เป็นตัวอย่างแสดงมโนทัศน์ “ใจ” เป็นวัตถุสิ่งของ ซึ่งผู้ใช้ภาษาไทยสามารถทำความเข้าใจและรับรู้เรื่อง “ใจ” ในฐานะอุณหภูมิของวัตถุ ดังปรากฏในตัวอย่างประโยคนี้ คือ คำว่า “ร้อน” ในประโยค (96ก) มีความหมายตามประจำรูปคำ หมายถึง มีความรู้สึกตามผิวหนังเหมือนถูก*ไฟ* เป็นต้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 985) และหมายความว่า มีอุณหภูมิสูงมาก (นววรรณ พันธุเมธา, 2559: 636) เป็นคุณสมบัติบอกลักษณะที่เกี่ยวกับอุณหภูมิ เมื่อคำว่า “ร้อน” ปรากฏตามหลังคำว่า “ใจ” เป็น “ใจร้อน” หมายถึง ว. มีใจไม่หนักแน่น ฉุนเฉียวง่าย; ว. มีใจรีบร้อนอยากจะให้เสร็จเร็ว ๆ (ราชบัณฑิตยสถาน 2554: 342) จากการใช้คำเช่นนี้แสดงให้เห็นถึงการนำคำว่า “ร้อน” ในภาษาไทยซึ่งเป็นคำแสดงอุณหภูมิสูง หรือการรับความรู้สึกร้อนมาใช้คู่กับคำว่า “ใจ” ทำให้ “ใจ” เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงลักษณะนิสัย โดยมีการเปรียบเทียบลักษณะนิสัยที่กระวนกระวาย ประมาท และขาดความรอบคอบเป็นเหมือนการรับความรู้สึกร้อนอบอ้าว

ในทำนองเดียวกัน คำว่า “เย็น” ในประโยคภาษาไทย (96ข) มีความหมายตามประจำรูปคำ หมายถึง มีความรู้สึกตามผิวหนังเหมือนถูกน้ำแข็งเป็นต้น, หนาว, หายร้อน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 960) และหมายความว่า มีอุณหภูมิต่ำ (นววรรณ พันธุเมธา, 2559: 636) เป็นคุณสมบัติบอกลักษณะที่เกี่ยวกับอุณหภูมิ เมื่อคำว่า “เย็น” ปรากฏตามหลังคำว่า “ใจ” เป็น “ใจเย็น” หมายถึง ว. ใจหนักแน่นไม่ฉุนเฉียว, ไม่รีบร้อน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 342) จากการใช้คำเช่นนี้แสดงให้เห็นถึงการนำคำว่า “เย็น” ในภาษาไทยซึ่งเป็นคำแสดงอุณหภูมิต่ำ หรือการรับความรู้สึกเย็นมาใช้คู่กับคำว่า “ใจ” ทำให้ “ใจ” เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงลักษณะนิสัย โดยมีการเปรียบเทียบลักษณะนิสัยที่หนักแน่น ไม่รีบร้อน และสุขุมเป็นเหมือนการรับความรู้สึกหนาวเย็น ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า คนที่มีนิสัยไม่หนักแน่น ฉุนเฉียวง่ายเสมือนเป็นคนที่มี “ใจที่ร้อน” หรือ “ใจที่มีอุณหภูมิสูง” ขณะที่เปรียบคนที่มีนิสัยหนักแน่นไม่ฉุนเฉียว ไม่รีบร้อนเป็นเหมือนคนที่มี “ใจที่เย็น” หรือ “ใจที่มีอุณหภูมิต่ำ” โดยมีกระบวนการถ่ายโยงความสัมพันธ์ทางความหมายจาก

Ref. code: 25615706300018ATD

คุณสมบัติของ “ใจ” กับ “อุณหภูมิ” ในวงความหมายต้นทางไปยังคุณสมบัติของ “อุปนิสัยของบุคคล” ในวงความหมายปลายทางแสดงดังนี้

วงความหมายต้นทาง		**วงความหมายปลายทาง**
● อวัยวะ “ใจ” (มนุษย์)	➔	● ลักษณะนิสัย
[ใจ] + [ร้อน]	➔	[ลักษณะนิสัยฉุนเฉียวง่าย ประมาท และขาดความรอบคอบ]
[ใจ] + [เย็น]	➔	[ลักษณะนิสัยที่หนักแน่น ไม่รีบร้อน และสุขุม]

การถ่ายโยงความหมายข้างต้นนอกจากจะแสดงให้เห็นว่า “ใจ” ในภาษาไทยเป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงลักษณะนิสัยของมนุษย์แล้ว ยังสะท้อนให้เห็นถึงระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาไทยว่า มีการใช้อุปลักษณ์มโนทัศน์ว่า เย็นคือดี (COOL IS GOOD) และร้อนคือไม่ดี (HOT IS BAD) ซึ่งน่าจะเป็นอุปลักษณ์มโนทัศน์ที่ได้รับอิทธิพลจากสภาพอากาศของประเทศไทยที่อยู่ในเขตร้อน มีอากาศร้อนแทบจะตลอดทั้งปี ฤดูหนาวหรืออากาศเย็นสบายจึงเป็นอากาศที่คนไทยพบยากและชื่นชอบ

สำหรับภาษาจีนอาจมีการสร้างมโนทัศน์เกี่ยวกับคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในทางตรงกันข้าม โดยพิจารณาจากตัวอย่างประโยคภาษาจีนดังนี้

Ref. code: 25615706300018ATD

(97) ก. 姑娘哭了，她知道，这一点感觉是被那颗**灼热的**心唤醒的。(Yu, 2009 : 166)

姑娘哭了	她知道	这一点	感觉
gū niɑng kū le	tā zhī dào	zhè yì diǎn	gǎn jué
ku^{55} niɑŋ k^{h}u^{55} lɣ	t^{h}Ą^{55} tʂʅ^{55} tɑu^{51}	tʂɣ^{51} ji^{51} tiæn^{214}	kan^{214} tɕyɛ^{35}
girl cry-PER	she know	this bit	feeling
是被那颗	**灼热的**	心	唤醒的
shì bèi nà kē	**zhuó rè de**	**xīn**	huàn xǐng de
ʂʅ^{51} pei^{51} nĄ^{51} k^{h}ɣ^{55}	**tʂuo^{35} ɻɣ^{51} tɣ**	**ɕin^{55}**	xuɑn^{51} ɕiŋ^{214} tɣ
is by that-CL	**scorching-hot**	**heart**	awaked PRT

หญิงสาวร่ำไห้ นางรู้ว่าความรู้สึกนี้เป็นความรู้สึกถูกปลุกให้ตื่นขึ้นด้วย**หัวใจ**อัน***เร่าร้อน*** ดวงนั้น

ข. 年初因国奥队的失利，球迷们的心“冷”了。（BCC，《施拉普纳面临三大难题》）

年初	因	国奥队的	失利
nián chū	yīn	guó ào duì de	shī lì
niæn^{35} tʂ^{h}u^{55}	in^{55}	kuo^{51} ɑu^{51} tuei^{51} tɣ	ʂʅ^{55} li^{51}
beginning of the year	because	Olympic Team	suffer a setback
球迷们的	心	“冷”	了
qiú mí men de	**xīn**	**lěng**	le
tɕ^{h}iəʊ^{35} mi^{35} mən tɣ^{51}	**ɕin^{55}**	**“ləŋ^{214}”**	lɣ
the fans'	**heart**	**“cold”**	PER

เนื่องจากความพ่ายแพ้ของทีมในโอลิมปิกในต้นปี **ใจ**ของเหล่าแฟนคลับ “***เย็น***” (เย็นชา) แล้ว

สำหรับมโนทัศน์ “心 /ɕin^{55}/ (ใจ)” เป็นวัตถุสิ่งของในภาษาจีนก็สามารถพิจารณาในแง่อุณหภูมิของวัตถุสิ่งของเช่นกัน ดังปรากฏในตัวอย่างประโยคภาษาจีน (97) คือ คำว่า 热 /ɻɣ^{51}/ ในประโยค (97ก) มีความหมายตามประจำรูปคำ หมายถึง ร้อน; ความรู้สึกร้อน; อุณหภูมิสูง; รู้สึกอุณหภูมิสูง (CASS Institute of Linguistics Dictionary, 2016: 1093) ซึ่งจัดอยู่ในแวดวงความหมายของอุณหภูมิ ในตัวอย่างนี้ เมื่อคำว่า 热 /ɻɣ^{51}/ (ร้อน) ไปปรากฏร่วมกับคำว่า

Ref. code: 25615706300018ATD

心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็น 心热 /ɕin^{55} ɻɣ^{51}/ (ใจ-ร้อน) หมายถึง มีความกระตือรือร้น; มีความเร่าร้อน (CASS Institute of Linguistics Dictionary, 2016: 1095) จากการใช้คำเช่นนี้ แสดงให้เห็นการนำคำที่แสดงอุณหภูมิสูง หรือการรับความรู้สึกร้อนคำว่า 热 /ɻɣ^{51}/ (ร้อน) ในภาษาจีนมาใช้คู่กับ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ทำให้ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่แสดงถึงลักษณะนิสัยที่มีความกระตือรือร้น กล่าวคือ ลักษณะนิสัยอันมีความเร่าร้อนใจที่เป็นความหมายเปรียบเทียบของ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) นั้น แสดงโดยการใช้คำเรียกอวัยวะ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ปรากฏร่วมกับรูปภาษาคำว่า 热 /ɻɣ^{51}/ (ร้อน) ในภาษาจีน

ในทำนองเดียวกัน คำว่า 冷 /ləŋ^{214}/ ในประโยค (97ข) มีความหมายตามประจำรูปคำ หมายถึง เย็น; ความรู้สึกเย็น; อุณหภูมิต่ำ; รู้สึกอุณหภูมิต่ำ (CASS Institute of Linguistics Dictionary, 2016: 792) ซึ่งจัดอยู่ในแวดวงความหมายของอุณหภูมิ ในตัวอย่างนี้ เมื่อคำว่า 冷 /ləŋ^{214}/ (เย็น) ไปปรากฏร่วมกับคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็น 心冷 /ɕin^{55} ləŋ^{214}/ (ใจ-เย็น) หมายถึง ความโศกเศร้าเสียใจ จากการใช้คำเช่นนี้แสดงให้เห็นถึงการนำคำแสดงอุณหภูมิต่ำ หรือการรับความรู้สึกเย็นคำว่า 冷 /ləŋ^{214}/ (เย็น) มาใช้คู่กับคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ทำให้ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่แสดงถึงอารมณ์ความรู้สึก ในที่นี้คือ อารมณ์ความรู้สึกโศกเศร้าเสียใจ เป็นการเปรียบเทียบอารมณ์ความรู้สึกอันห่อเหี่ยวเศร้าซึมจนหมดกำลังใจ เป็นเหมือนการรับความรู้สึกหนาวเย็น ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า คนที่มีอารมณ์ความรู้สึกโศกเศร้าเสียใจเสมือนเป็นคนที่มี “ใจที่เย็น” หรือ “ใจที่มีอุณหภูมิต่ำ” ในขณะที่เปรียบคนที่มีนิสัยกระตือรือร้นเป็นเหมือนคนที่มี “ใจที่ร้อน” หรือ “ใจที่มีอุณหภูมิสูง” โดยมีกระบวนการถ่ายโยงความสัมพันธ์ ทางความหมายจากคุณสมบัติของ “ใจ” กับ “อุณหภูมิ” ในวงความหมายต้นทางไปยังคุณสมบัติของ “ลักษณะนิสัย และอารมณ์ความรู้สึกของบุคคล” ในวงความหมายปลายทางแสดงดังนี้

วงความหมายต้นทาง		**วงความหมายปลายทาง**
● อวัยวะ “ใจ” (มนุษย์)	➔	● ลักษณะนิสัย / อารมณ์ความรู้สึก
[心 /ɕin^{55}/ (ใจ)] + [热 /ɻɣ^{51}/ (ร้อน)]	➔	[ความกระตือรือร้น]
[心 /ɕin^{55}/ (ใจ)] + [冷 /ləŋ^{214}/ (เย็น)]	➔	[ความรู้สึกโศกเศร้าเสียใจ]

การถ่ายโยงความหมายข้างต้นไม่เพียงแต่แสดงให้เห็นว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนเป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงลักษณะนิสัยและอารมณ์ความรู้สึกของมนุษย์เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังสะท้อนให้เห็นถึงระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาจีนว่ามีการปรากฏอุปลักษณ์มโนทัศน์ว่า ร้อนคือดี (HOT IS GOOD) และเย็นคือไม่ดี (COOL IS BAD) ซึ่งเป็นอุปลักษณ์มโนทัศน์ที่ได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัย โดยคนจีนมีความเห็นว่า ความร้อน

Ref. code: 25615706300018ATD

มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเจริญเติบโตของสรรพสิ่งต่าง ๆ ในโลก ตั้งแต่มนุษย์ สัตว์ พืชพันธุ์บนดิน และนกในอากาศจนถึงแมลงใต้ดิน แสงสว่างและความร้อนจากพระอาทิตย์มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ของสิ่งมีชีวิตในโลก

5.2.2.2 มโนทัศน์ “ใจ” เป็นพื้นที่

มโนทัศน์ “ใจ” เป็นพื้นที่แสดงให้เห็นถึงการรับรู้อันเป็นความเหมือนกันของผู้ใช้ภาษาไทยและภาษาจีนที่มีต่อเรื่อง “ใจ” ว่าเป็นเหมือนพื้นที่ หรือตำแหน่งในพื้นที่ กล่าวคือ ทั้งในภาษาไทยและภาษาจีนมีการทำความเข้าใจมโนทัศน์ “ใจ” ในแง่มุมมโนทัศน์พื้นที่ โดยเปรียบกิจกรรมทางความคิด และความรู้สึกที่แสดงด้วยคำว่า “ใจ” ในภาษาไทยและคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนนั้นเป็นเหมือนจุดหมายหรือตำแหน่งของพื้นที่ แต่มีความแตกต่างอยู่ในความหมายเปรียบเทียบซึ่งจะอธิบายรายละเอียดเพื่อให้เห็นความแตกต่างดังต่อไปนี้

(1) “ใจสูง” กับ “心高 /ɕin^{55} kɑu^{55}/ (ใจ-สูง)”

มโนทัศน์ “ใจ” เป็นพื้นที่ในภาษาไทยและภาษาจีนแสดงได้จากลักษณะการใช้อุปลักษณ์ “ใจ” กรณีที่คำว่า “ใจ” ในภาษาไทยและคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนรับรู้ได้ว่าเป็นที่หมายหรือจุดหมายในพื้นที่ซึ่งอยู่ตำแหน่งสูง โดยปรากฏร่วมกับคำบอกตำแหน่งคำว่า “สูง” และ 高 /kɑu^{55}/ (สูง) เป็น ใจสูง และ 心高 /ɕin^{55} kɑu^{55}/ (ใจ-สูง) แต่ความหมายมีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(98) ก. หากมนุษย์มีจิตใจอันแจ่มใสบริสุทธิ์ ไม่ขุ่นมัวด้วยการยึดถือตนเองเป็นใหญ่อันทำให้เกิดความต้องการเอาชนะ ความโกรธ ความอิจฉาริษยา ความต้องการซึ่งไม่รู้จักสิ้นสุด ฯลฯ มนุษย์ก็เป็น ผู้มี**ใจสูง** อย่างแท้จริง และมนุษย์ที่มีจิตใจดี ย่อมมีการกระทำที่ดีมีประโยชน์และสังคมย่อมดีขึ้นและน่าอยู่ขึ้นแน่นอน (NACD 98, NACHM048)

ข. 心高如天，命薄如纸。(Yu, 2009: 194)

心高	如天	命薄	如纸
xīn gāo	rú tiān	mìng báo	rú zhǐ
ɕin^{55} kɑu^{55}	ɻu^{35} tʰiæn^{55}	miŋ^{51} pɑu^{35}	ɻu^{35} tʂʅ^{214}
heart-high	like-sky	destiny-thin	like-paper

จิตใจ*สูงส่ง*ประดุจผืนฟ้า วาสนาบางเบาดุจกระดาษ

จากตัวอย่างที่ (98) คำว่า “สูง” ในประโยค (98ก) มีความหมายตามประจำรูปคำ หมายถึง ว. มีระยะที่วัดตรงขึ้นไปตามแนวตั้งฉากกับพื้น เช่น ต้นไม้สูง ภูเขาสูง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 1249) เป็นคำวิเศษณ์แสดงสภาพที่อยู่ตำแหน่งสูง โดยปกติใช้ร่วมกับพื้น

Ref. code: 25615706300018ATD

ที่ หรือตำแหน่งของพื้นที่ เมื่อ “ใจ” ใช้คู่กับคำว่า “สูง” เป็น “ใจสูง” หมายถึง ว. มีใจที่อบรมมาดี, มีใจใฝ่ในทางดี (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 342) ทำให้ “ใจ” เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงความคิด ในที่นี้คือความคิดที่ได้รับการอบรมมาเป็นอย่างดี โดยคิดเผื่อแผ่ผู้อื่นอยู่เสมอ และไม่หวังผลตอบแทน พร้อมให้ความสำคัญกับเรื่องจริยธรรมและเข้าใจในสัจธรรมของโลกอีกด้วย จากการใช้คำเช่นนี้แสดงให้เห็นการเปรียบเทียบว่า “ใจ” เสมือนเป็นที่หมายหรือจุดหมาย ซึ่งอยู่ตำแหน่งสูงในพื้นที่ ดังนั้น การที่ทำให้ผู้ที่มี “ใจ” หรือ “ความคิด” ได้พัฒนาขึ้นไปในทางที่ดี รู้จักผิดชอบชั่วดี หรือไปอยู่ฐานะสูงกว่าบุคคลทั่วไป จำเป็นต้องผ่านกระบวนการฝึกฝนหรืออบรมมาเป็นอย่างดี อาจเนื่องจากความเชื่อศาสนาของคนไทยที่เปรียบจิตใจของมนุษย์ว่าหากอยู่ในที่ดินที่สูงหรือที่ซึ่งเป็นที่ดอน จึงไม่ถูกน้ำซึ่งเปรียบกับกิเลสหรือความคิดในทางชั่วร้ายท่วมหรือเข้าถึงได้ง่าย โดยมีกระบวนการถ่ายโยงความสัมพันธ์ทางความหมายจากคุณสมบัติของ “ใจ” และ “สูง” ในวงความหมายต้นทางไปยังคุณสมบัติของ “มีความคิดที่อบรมมาดี หรือมีความคิดเผื่อแผ่” ในวงความหมายปลายทางแสดงดังนี้

วงความหมายต้นทาง		**วงความหมายปลายทาง**
● อวัยวะ “ใจ”	➔	● ความคิด
[ใจ] + [สูง]	➔	[มีความคิดที่อบรมมาดี หรือมีความคิดเผื่อแผ่]
(อวัยวะหัวใจ) + (ตำแหน่งในพื้นที่)	➔	(สภาพของความคิด)

ส่วนคำว่า 高 /kau^{55}/ ในประโยค (98ข) มีความหมายตามประจำรูปคำหมายถึง สูง (CASS Institute of Linguistics Dictionary, 2016: 430) เป็นคำวิเศษณ์แสดงสภาพที่อยู่ตำแหน่งสูง และโดยปกติใช้ร่วมกับพื้นที่ หรือตำแหน่งในพื้นที่เช่นเดียวกับคำว่า “สูง” ในภาษาไทย แต่เมื่อคำว่า 高 /kau^{55}/ (สูง) ปรากฏตามหลังคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็น 心高 /ɕin^{55} kau^{55}/ (ใจ-สูง) หมายถึง ความมุ่งมาดปรารถนาแรงกล้า ความคิดที่อวดดี กลับทำให้ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงความคิด ในที่นี้คือปณิธาน จากการใช้คำเช่นนี้แสดงให้เห็นการเปรียบเทียบว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เสมือนเป็นที่หมายซึ่งอยู่ตำแหน่งสูงในพื้นที่ เมื่อ “心 /ɕin^{55}/ (ใจ)” วางอยู่สูง แต่อันที่ จริงตัวร่างกายยังอยู่ต่ำ เป็นการอธิบายคุณค่าความคาดหวังในจิตใจของคนที่มากเกินไป มีความคิดที่ไม่สมจริง หรือเบี่ยงเบนไกลห่างจากความจริงอย่างมาก ปรารถนามากจนไม่สามารถพึงพอใจได้ และเมื่อ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ของคนสูงมากเกินไป ก็จะคิดเอาเองว่าตนเหนือระดับกว่าผู้อื่น ในใจเย่อหยิ่งทะนงตน และท่าทีที่จองหอง จะง่ายต่อการที่คิดว่าตัวเองสูงส่งและมักใหญ่ใฝ่สูง ดูแคลนทุกสิ่ง จนไม่ยอมอยู่ใต้อาณัติคนอื่น จึงส่งผลต่อ 心高 /ɕin^{55} kau^{55}/ (ใจ-สูง) มีความหมายหมายถึง ความมุ่งมาดปรารถนาสูง หรือความคิดที่อวดดี โดยมีกระบวนการถ่ายโยง

Ref. code: 25615706300018ATD

ความสัมพันธ์ทางความหมายจากคุณสมบัติของ “心 /ɕin^{55}/ (ใจ)” และ “高 /kɑu^{55}/ (สูง)” ในวงความหมายต้นทางไปยังคุณสมบัติของ “ความมุ่งมาดปรารถนาสูงหรือความคิดที่อวดดี” ในวงความหมายปลายทางแสดงดังนี้

วงความหมายต้นทาง		**วงความหมายปลายทาง**
● อวัยวะ “ใจ”	➔	● ความคิด
[心 /ɕin^{55}/ (ใจ) + 高 /kɑu^{55}/ (สูง)]	➔	[ความมุ่งมาดปรารถนาสูง หรือความคิดที่อวดดี]
(อวัยวะหัวใจ) + (ตำแหน่งในพื้นที่)	➔	(สภาพของความคิด)

การถ่ายโยงความหมายข้างต้นนอกจากจะแสดงให้เห็นว่า คำว่า “ใจ” ในภาษาไทยและคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนเป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงความคิดของมนุษย์แล้ว ยังสะท้อนให้เห็นถึงระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาทั้งสองอีกด้วย โดยเปรียบเทียบ “ใจ” ในภาษาไทยและคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนกับตำแหน่งในพื้นที่ สิ่งที่น่าสนใจคือถึงแม้คำว่า “ใจสูง” ในภาษาไทยสามารถแปลความหมายตามประจำรูปคำแบบคำต่อคำเป็นภาษาจีนว่า 心高 /ɕin^{55} kɑu^{55}/ (ใจ-สูง) แต่คำว่า “ใจสูง” ในภาษาไทยแสดงความหมายว่าเป็นการมีความคิดหรือความปรารถนาที่ใฝ่ในทางดี ไม่มีใจคิดร้ายหรือเบียดเบียนคนอื่น ซึ่งมีความแตกต่างจากคำว่า 心高 /ɕin^{55} kɑu^{55}/ (ใจ-สูง) ในภาษาจีนที่หมายความถึงความคิดที่อวดดี หรือหยิ่งยโส

นอกเหนือจากข้อมูลตัวอย่างที่พบในการศึกษาครั้งนี้ ในภาษาไทยยังปรากฏคำว่า “ใจต่ำ” หมายถึง มีใจที่หมกมุ่นอยู่กับสิ่งที่ไม่ดี คิดในแง่ร้าย คิดไม่ซื่อตรงหรือทุจริตในการกระทำการใด ๆ ซึ่งมีความหมายตรงกันข้ามกับคำว่า “ใจสูง” ในภาษาไทย สำหรับภาษาจีนโดยปกติแล้วไม่ปรากฏการใช้คำว่า 心低 /ɕin^{55} ti^{55}/ (ใจ-ต่ำ) แต่เมื่อคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ปรากฏร่วมกับคำว่า 低 /ti^{55}/ (ต่ำ) มักจะใช้สำนวนว่า 心低意沮 /ɕin^{55} ti^{55} ji^{51} tɕu^{214}/ (ใจ-ต่ำเซื่องซึม) ในการแสดงอารมณ์หงอยเหงาเศร้าซึม

(2) “ขึ้นใจ” กับ “上心 /ʂɑŋ^{51} ɕin^{55}/ (ขึ้น-ใจ)”

ความแตกต่างระหว่างมโนทัศน์ “ใจ” เป็นเหมือนพื้นที่ทั้งไทยและจีน อีกประการหนึ่งที่น่าสนใจคือ คำว่า “ใจ” ในภาษาไทยและคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงทิศทางการเคลื่อนที่ “ขึ้น” และ 上 /ʂɑŋ^{51}/ (ขึ้น) เป็น “ขึ้นใจ” และ 上心 /ʂɑŋ^{51} ɕin^{55}/ (ขึ้น-ใจ) ตามลำดับ โดยผู้ใช้ภาษาทั้งสองล้วนเปรียบ “ใจ” เสมือนเป็นตำแหน่งหรือจุดหมายในพื้นที่ แม้คำว่า “ขึ้นใจ” ในภาษาไทยสามารถแปลตัวต่อตัวเป็นคำว่า 上心 /ʂɑŋ^{51} ɕin^{55}/ (ขึ้น-ใจ) ในภาษาจีน แต่แสดงความหมายที่ต่างกัน ดังตัวอย่างภาษาไทยต่อไปนี้

Ref. code: 25615706300018ATD

(99) ก. การเล่าสู่กันปากต่อปากเป็นวิธีทางมุขปาฐะที่เก็บรักษาวรรณคดีไว้ไม่ให้สูญหาย ดังนั้น เรื่องที่จดจำ***ขึ้นใจ***จนสามารถเล่าต่อให้คนอื่นฟังได้ ล้วนต้องเป็นเรื่องที่ ทำให้เกิดความซาบซึ้งใจหรือกระทบใจไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง (ACAD 349, ACHM048)

ข. 这孩子读书不上心。 (Yu, 2009: 233)

这孩子	读书	不	上心
zhè hái zi	dú shū	bú	**shàng xīn**
$tʂɣ^{51}$ xai^{35} $tʂɪ$	tu^{35} $ʂu^{55}$	pu^{35}	**$ʂɑŋ^{51}$ $ɕin^{55}$**
This child	study	not	**go up to-heart**

เด็กคนนี้ไม่***ขึ้นใจ*** (เอาใจใส่) เรื่องเรียน

ตัวอย่าง (99) คำว่า “ขึ้น” ในประโยค (99ก) มีความหมายตามประจำรูปคำ หมายถึง ก. ไปสู่เบื้องบน เบื้องสูง หรือเบื้องหน้า, ไปสู่เบื้องที่ถือว่าตรงข้ามกับลง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 200) เป็นคำกริยาแสดงทิศทางการเคลื่อนที่จากเบื้องล่างไปสู่เบื้องบน เมื่อ “ใจ” ปรากฏตามหลังคำว่า “ขึ้น” เป็น “ขึ้นใจ” หมายถึง ก. เจนใจ, จำได้แม่นยำ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 201) ทำให้ “ใจ” เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงความคิดหรือปัญญา จากการใช้คำเช่นนี้แสดงให้เห็นการเปรียบเทียบว่า “ใจ” เสมือนเป็นจุดหมายที่อยู่เบื้องสูง ซึ่งจำเป็นต้องมีพฤติกรรมการเคลื่อนที่จากเบื้องล่างไปสู่เบื้องบนตามแนวดิ่งเพื่อเคลื่อนย้ายไปอยู่ในตำแหน่งสูง โดยสิ่งเคลื่อนที่ในที่นี้อาจเป็นสรรพสิ่งต่าง ๆ ทั้งความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าและความคิดความเข้าใจที่ได้รับมาจากประสบการณ์ต่าง ๆ ดังนั้น ผลที่ได้จากการที่สรรพสิ่งดังกล่าวเคลื่อนที่ “ขึ้นไปสู่ใจ” หรือ “ขึ้นไปสู่ความคิด” จึงหมายความถึง “การจดจำได้อย่างแม่นยำ” จนกระทั่งอาจเก็บอยู่ในความทรงจำไปตลอด โดยมีกระบวนการถ่ายโยงความสัมพั นธ์ทางความหมายจากคุณสมบัติของ “ขึ้น” และ “ใจ” ในวงความหมายต้นทางไปยังคุณสมบัติของ “จำได้แม่นยำ” ในวงความหมายปลายทางแสดงดังนี้

วงความหมายต้นทาง		**วงความหมายปลายทาง**
● อวัยวะ “ใจ”	➔	● ความคิด
[ขึ้น] + [ใจ]	➔	[จำได้แม่นยำ]
(การเคลื่อนที่จากเบื้องล่างไปสู่เบื้องบน) + (อวัยวะหัวใจ)	➔	(สภาพความคิดหรือปัญญา)

ในทำนองเดียวกัน คำว่า 上 /$ʂɑŋ^{51}$/ ในประโยค (99ข) มีความหมายตามประจำรูปคำ หมายถึง เกี่ยวกับตำแหน่งที่อยู่สูงหรือบน; จากต่ำไปสู่สูง (CASS Institute of Linguistics Dictionary, 2016: 1143) เป็นคำกริยาแสดงทิศทางเคลื่อนที่จากต่ำไปสู่สูง เมื่อคำว่า

Ref. code: 25615706300018ATD

上 /ʂɑŋ^{51}/ (ขึ้น) ไปปรากฏร่วมกับคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็น 上心 /ʂɑŋ^{51} ɕin^{55}/ (ขึ้น-ใจ) หมายถึง เอาใจใส่ (CASS Institute of Linguistics Dictionary, 2016: 1147) จึงทำให้ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงความคิด จากการใช้คำเช่นนี้แสดงให้เห็นการเปรียบเทียบว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เสมือนเป็นจุดหมายที่อยู่เบื้องสูง ซึ่งจำเป็นต้องมีพฤติกรรมการเคลื่อนที่จากเบื้องล่างไปสู่เบื้องบนตามแนวดิ่งเพื่อเคลื่อนย้ายไปอยู่ในตำแหน่งสูงเช่นเดียวกับคำว่า “ขึ้นใจ” ในภาษาไทย แต่พฤติกรรมที่ 上心 /ʂɑŋ^{51} ɕin^{55}/ (ขึ้น-ใจ) ส่งผลต่อความหมายเชิงอุปลักษณ์ของ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจี นแสดงถึงความคิดที่จดจ่อและฝักใฝ่ผูกพันอยู่ แทนที่จะเป็นความหมายเปรียบเทียบที่แสดงถึงความจำได้แม่นยำของคำว่า “ใจ” ใน “ขึ้นใจ” ดังตัวอย่าง (99ก) โดยมีกระบวนการถ่ายโยงความสัมพันธ์ทางความหมายจากคุณสมบัติของ 上 /ʂɑŋ^{51}/ (ขึ้น) และ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในวงความหมายต้นทางไปยังคุณสมบัติของ “มีความคิดที่จดจ่อและฝักใฝ่ผูกพันอยู่” ในวงความหมายปลายทางแสดงดังนี้

วงความหมายต้นทาง		**วงความหมายปลายทาง**
● อวัยวะ “ใจ”	➔	● ความคิด
[上 /ʂɑŋ^{51}/ (ขึ้น)] + [心 /ɕin^{55}/ (ใจ)]	➔	[ความคิดที่จดจ่อและฝักใฝ่ผูกพันอยู่]
(ทิศทางการเคลื่อนที่จากต่ำไปสู่สูง) + (อวัยวะหัวใจ)	➔	(สภาพความคิด)

(3) “ลงแรง ‘ลงใจ’” กับ “降心 /tɕiɑŋ^{51} ɕin^{55}/ (ลง-ใจ)”

นอกเหนือจากข้อมูลตัวอย่างข้างต้นแล้ว คำว่า “ใจ” ในภาษาไทยและคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนยังเกิดคู่กับคำกริ ยาแสดงทิศทางการเคลื่อนที่แนวดิ่งคำอื่นด้วยในการกลายเป็นคำใหม่อย่างคำว่า “ลงแรงลงใจ” ในภาษาไทยและคำว่า 降心 /tɕiɑŋ^{51} ɕin^{55}/ (ลง-ใจ) ภาษาจีน คำสองคำดังกล่าวก็แสดงความหมายที่ต่างกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

Ref. code: 25615706300018ATD

(100) ก. ใครฉลาดคิดได้ก็ลงมือทำพร้อม ๆ กันไปก่อน เพราะความพร้อม ๆ กัน คือการขยายผลอันงามถึงกัน เมื่อ***ลงแรงลงใจ***พร้อมเพรียง แรงอย่างเดียวขาดใจก็ไปไม่รอด (NEWS 546, NWCOL106)

ข. 他只好降心相从。(Yu, 2009: 224)

他	只好	降心	相从
tā	zhí hǎo	**jiàng xīn**	xiāng cóng
t^hA^{55}	$tʂɻ^{35}$ xɑu^{214}	**tɕiɑŋ^{51} ɕin^{55}**	ɕiɑŋ^{55} $ts^huŋ^{35}$
He	cannot-but	**lower-heart**	follow-others

เขายอม***ลดละใจ*** (ความปรารถนา) ของตนเอง***ลง***และหันไปทำตาม (คำของผู้อื่น)

ตัวอย่าง (100) คำว่า “ลง” ในประโยค (100ก) มีความหมายตามประจำรูปคำ หมายถึง ก. ไปสู่เบื้องต่ำหรือไปสู่เบื้องที่ถือว่าตรงข้ามกับขึ้น เช่น น้ำลง เครื่องบินลง, ไปสู่พื้นดินและพื้นอื่น ๆ เช่น ลงดิน ลงบันได ลงเรือ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 1031) เป็นคำกริยาแสดงทิศทางการเคลื่อนที่จากเบื้องสูงไปสู่เบื้องต่ำ คำว่า “ลงแรงลงใจ” หมายถึง การออกแรงลงมือทำงานอย่างทุ่มเทในทุกขั้นตอนตั้งแต่กำลังกาย กำลังความคิด และลงมือทำอย่างจริงจัง จึงทำให้ “ใจ” เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงความคิดหรือปัญญา โดยคำว่า “ลง” มีความหมายตามประจำรูปคำ หมายถึง การเคลื่อนที่ที่มีทิศทางลงไป ในที่นี้มีความหมายเปรียบเทียบแสดงการตกลงปลงใจแล้วปักใจมั่นคง เป็นการเอาสิ่งที่มีอย่างพละกำลัง เรี่ยวแรง เวลา ความทุ่มเท ความคิด และจิตใจทั้งหมดลงไปอยู่และคลุกคลีกับสิ่งที่กำลังทำอยู่อย่างเต็มที่ เหมือนการเอากำลังกายและใจ (ความคิด) ที่มีลงปลูกในดินให้เติบโตและงอกงามได้เป็นอย่างดี เป็นการลงทุนกับงานที่ต้องใช้ทุกอย่างที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคาดหวังอย่างสูง โดยมีกระบวนการถ่ายโยงความสัมพันธ์ทางความหมายจากคุณสมบัติของ “ลง” และ “ใจ” ในวงความหมายต้นทางไปยังคุณสมบัติของ “การทุ่มเทความคิด” ในวงความหมายปลายทางแสดงดังนี้

วงความหมายต้นทาง		**วงความหมายปลายทาง**
● อวัยวะ “ใจ”	➔	● ความคิด
[ลง] + [ใจ]	➔	[การทุ่มเทความคิด]
(การเคลื่อนที่จากเบื้องสูงไปสู่เบื้องต่ำ) + (อวัยวะหัวใจ)	➔	(สภาพการคิด)

ในทำนองเดียวกัน คำว่า 降 /tɕiɑŋ^{51}/ ในประโยค (100ข) มีความหมายตามประจำรูปคำ หมายถึง ตกลง; ลดลง (CASS Institute of Linguistics Dictionary, 2016: 647) เป็นคำกริยาแสดงทิศทางการเคลื่อนที่จากสูงไปสู่ต่ำ เมื่อคำว่า 降 /tɕiɑŋ^{51}/ (ลง) ไปปรากฏร่วมกับ

Ref. code: 25615706300018ATD

คำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็น 降心 /tɕiaŋ^{51} ɕin^{55}/ (ลง-ใจ) หมายถึง บีบบังคับความประสงค์ไม่ทำสิ่งที่มุ่งที่จะทำ ทำให้ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงความคิด ในที่นี้คือ ความประสงค์ หรือเจตจำนง จากการใช้คำเช่นนี้แสดงให้เห็นการเปรียบเทียบว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เสมือนเป็นจุดหมายที่อยู่เบื้องต่ำ โดยสภาพปกติ ความใฝ่ฝัน และความต้องการของคนจะมุ่งขึ้นสูง ต้องพัฒนาตนเองให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเจริญต่อยอดไปสู่ระดับที่สูง แต่หากอยู่ในสภาพบังคับที่ต้องจำยอม ผู้คนต้องยอมเชื่อฟังผู้อื่นโดยลด 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) หรือความปรารถนาของตนเอง “ลง” เพราะจำเป็นต้องประนีประนอม และปล่อยวางความเห็น และความคิดของตน “ลง” เพื่อให้ความปรารถนาดำรงไว้ได้ ทั้งนี้มีกระบวนการถ่ายโยงความสัมพันธ์ทางความหมายจากคุณสมบัติของ 降 / tɕiaŋ^{51}/ (ลง) และ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในวงความหมายต้นทางไปยังคุณสมบัติของ “บีบบังคับความประสงค์” ในวงความหมายปลายทางแสดงดังนี้

วงความหมายต้นทาง		**วงความหมายปลายทาง**
● อวัยวะ “ใจ”	➔	● ความคิด
[降 /tɕiaŋ^{51}/ (ลง) + [心 /ɕin^{55}/ (ใจ)]	➔	[บีบบังคับความประสงค์]
(ทิศทางการเคลื่อนที่จากสูงไปสู่ต่ำ) + (อวัยวะหัวใจ)	➔	(สภาพของความคิด)

การถ่ายโยงความหมายข้างต้นนอกจากจะแสดงให้เห็นว่า “ใจ” ในภาษาไทยและภาษาจีนเป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงความคิดของมนุษย์แล้ว ยังสะท้อนให้เห็นถึงระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาทั้งสองว่า ดีคือขึ้น (GOOD IS UP) และไม่ดีคือลง (BAD IS DOWN) ซึ่งน่าจะเป็นมโนทัศน์ที่ได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์ทางกายภาพในการรับรู้เชิงพื้นที่ของมนุษย์ กล่าวคือ มนุษย์เราดำรงอาศัยอยู่ในโลก ซึ่งเป็นระบบอ้างอิงสำคัญที่เป็นรากฐานของการที่มนุษย์ตระหนักรู้ถึงการวางตำแหน่งเชิงพื้นที่ โดยลูกโลกเป็นวงกลม ทิศทางที่เบนออกจากแรงดึงดูดของโลกเป็น “ขึ้น” ขณะที่เขตวงจำกัดที่ได้รับแรงดึงดูดของโลกในทิศที่ล่างจึงเป็น “ลง” ในทางกลับกัน ตามแนวคิดภาษาศาสตร์ปริชาน ประสบการณ์เชิงพื้นที่ เป็นหนึ่งในประสบการณ์พื้นฐานที่มนุษย์ได้รับมาอยู่ก่อนในช่วงแรกของการเจริญเติบโต ต้นกำเนิดมโนทัศน์มาจากประสบการณ์ทางร่างกาย และประสบการณ์ทางพื้นที่อันแพร่หลายของมนุษย์ ซึ่งการตระหนักรู้และทำความเข้าใจต่อร่างกาย และพื้นที่ของมนุษย์จึงถือเป็นพื้นฐานสำคัญในกระบวนการสร้างมโนทัศน์ (Gibbs, 2006; Lakoff and Johnson, 1980; 1999) ดังนั้น มโนทัศน์เกี่ยวกับทิศทางในพื้นที่มาจากการปฏิสัมพันธ์ต่อกันระหว่างร่างกายมนุษย์และโลกภายนอก เนื่องจากมนุษย์เราได้รับอิทธิพลจากปัจจัยด้านต่าง ๆ อย่างแรงดึงดูดของโลก โครงสร้างร่างกาย และอวัยวะประสาทสรีรวิทยา เป็นต้น ทำให้ทิศทางแนวดิ่งเป็นลักษณะทิศทางที่โดดเด่นและสำคัญ

Ref. code: 25615706300018ATD

อย่างมากทั้งด้านร่างกาย และด้านจิตใจมนุษย์ (Lyons, 1977) ผู้คนมักจะมีประสบการณ์ที่เรียนรู้ได้ว่าการที่ร่างกายเคลื่อนขึ้นกินแรงมากกว่าการที่เคลื่อนลง กล่าวอีกนัยหนึ่ง วัตถุที่เคลื่อนจากลงสู่ขึ้นซึ่งเพิ่มระดับความสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามเนื่องจากได้รับอิทธิพลของแรงความถ่วง (แรงโน้มถ่วง) การเคลื่อนไหวขึ้นไปสู่บนมากขึ้นยิ่งต้องออกแรงกำลังเพิ่มยิ่งขึ้น เพื่อทำการพิชิตแรงความถ่วง จึงจะสามารถเคลื่อนย้ายตำแหน่งแห่งที่ไปสู่ข้างบนได้ เมื่อคนตื่นอยู่ หรือสติสัมปชัญญะดี สามารถยืนขึ้น เต้นกระโดด และเดินตัวตั้งตรงไปเบื้องหน้าได้ แต่เมื่อไม่สบาย หรือเหน็ดเหนื่อยก็ต้องการนั่งลง หรือนอนลง ดังนั้น คำว่า “ขึ้น” จึงถูกมอบความหมายเปรียบเทียบในเชิงบวก ขณะที่คำว่า “ลง” มักเป็นความหมายเปรียบเทียบเชิงลบที่ตรงข้ามกันกับคำว่า “ขึ้น”

จากการอธิบายข้างต้นจะเห็นได้ว่า ประสบการณ์เชิงพื้นที่เกี่ยวกับการเคลื่อนขึ้นหรือการเคลื่อนลงนั้นมาจากประสบการณ์ทางชีวิตประจำวันของผู้คน ผู้ใช้ภาษาทั้งไทยและจีนล้วนอิงฐานมโนทัศน์พื้นที่เกี่ยวกับ “ขึ้น” และ “ลง” อันเป็นประสบการณ์ทางร่างกายร่วมกัน ผลิตสร้างเป็นการตระหนักรู้ร่วมกันขึ้นในระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาทั้งสองชนชาติ กล่าวอีกนัยได้ว่า ยามเมื่อผู้คนนำโครงสร้างผังภาพเชิงพื้นที่ “ขึ้น-ลง” ถ่ายโยงความสัมพันธ์ทางความหมายไปยังขอบเขตมโนทัศน์ที่นอกเหนือจากมโนทัศน์พื้นที่ เป็นการนำประสบการณ์ทางพื้นที่มาประยุกต์ใช้ในการสร้าง และทำความเข้าใจต่อมโนทัศน์ต่าง ๆ ที่ไม่ใช่เชิงพื้นที่ ด้วยเหตุนี้ ทั้งในภาษาไทยและภาษาจีนต่างก็มีปรากฏการณ์การใช้คำแสดงทิศทางแนวดิ่ง "ขึ้น" และ "ลง" เพื่อแสดงมโนทัศน์นามธรรมอย่างความคิด อารมณ์ความรู้สึก และมโนทัศน์นามธรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

5.2.2.3 มโนทัศน์ “ใจ” เป็นภาชนะ

มโนทัศน์ “ใจ” เป็นภาชนะที่แสดงได้จากการใช้อุปลักษณ์ “ใจ” ทั้งในภาษาไทยและภาษาจีนนั้นมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ผู้ใช้ภาษาทั้งสองล้วนรับรู้ว่า “ใจ” เป็นเหมือนภาชนะที่มีลักษณะเป็นสิ่งใช้เก็บบรรจุสรรพสิ่ง มีสิ่งขวางกั้นระหว่างส่วนที่เป็นภายในและภายนอกรวมทั้งยังมีประตูหรือหน้าที่ที่สามารถเปิดปิดเพื่อเข้าไปสู่ข้างใน และออกไปจากภาชนะได้ อย่างไรก็ดี การที่คำว่า “ใจ” ในภาษาไทยและคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนมีมโนทัศน์เกี่ยวกับภาชนะ หรือแม้ว่าบางทีจะเป็นคำที่มีโครงสร้างเหมือนกัน แต่ความหมายเชิงปรียบเทียบกลับมีความแตกต่างกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

(1) “เปิดใจ” กับ “开心 /k^{h}ai^{55} ɕin^{55}/ (เปิด-ใจ)”

มโนทัศน์ “ใจ” เป็นภาชนะในภาษาไทยและภาษาจีนแสดงได้จากลักษณะการใช้อุปลักษณ์ “ใจ” กรณีที่คำว่า “ใจ” ในภาษาไทยและคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนปรากฏร่วมกับคำกริยาบอกการกระทำ “เปิด” และ 开 /k^{h}a^{i55}/ (เปิด) เป็น “เปิดใจ” และ 开心 /k^{h}ai^{55} ɕin^{55}/ (เปิด-ใจ) ตามลำดับ โดยผู้ใช้ภาษาทั้งสองล้วนเปรียบ “ใจ” เสมือนเป็นภาชนะที่

Ref. code: 25615706300018ATD

สามารถเข้าออกได้ แม้คำว่า “เปิดใจ” ในภาษาไทยสามารถแปลตัวต่อตัวเป็นคำว่า 开心 /k^{h}ai^{55} ɕin^{55}/ (เปิด-ใจ) ในภาษาจีน แต่แสดงความหมายที่ต่างกัน ตัวอย่างเช่น

(101) ก. ดิฉันคิดว่าการเดินทางไปเรียนรู้ดูงานที่ดีควรนำมาซึ่งการเปิดโลก ***เปิดใจ*** เกิดแรงบันดาลใจ การเดินทางไปไต้หวันในช่วงเวลาฝนตกพรำที่ผ่านมาทำให้เราได้ประจักษ์ถึงพลัง จากความเชื่อมั่นในความดีงามของเพื่อนมนุษย์ จากการเดินทาง รับรู้เรื่องราวของผู้คนชุมชนทั่วประเทศไทย (MISC 024, BIO004)

ข. 孩子们开心地围着他跳舞。 (Yu, 2009: 263)

孩子们	开心地	围着他	跳舞
hái zi men	**kāi xīn** dì	wéi zhe tā	tiào wǔ
xai^{35} tʂɿ mən	**k^{h}ai^{55} ɕin^{55}** ti^{51}	uei^{35} tʂɣ t^{h}Ą^{55}	t^{h}iɑu^{51} u^{214}
Children	**open-heart** MOD	surround-DUR him	dance

พวกเด็ก ๆ เต้นอย่าง***เปิดใจ*** (มีความสุข) รอบ ๆ ตัวเขา

จากตัวอย่างที่ (101) คำว่า “เปิด” ในประโยค (101ก) มีความหมายตามประจำรูปคำ หมายถึง ก. ทำให้สิ่งที่ปิดอยู่เผยออก เช่น เปิดประตู, ทำให้เครื่องยนต์กลไกทำงาน เช่น เปิดวิทยุ เปิดพัดลม, ตรงข้ามกับ ปิด (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 760) เป็นคำกริยาบอกสภาพที่ไม่ปิดบัง เมื่อ “ใจ” ใช้คู่กับคำว่า “เปิด” เป็น “เปิดใจ” หมายถึง การเปิดรับความคิด ทำให้ “ใจ” เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงความคิด จากการใช้คำเช่นนี้แสดงให้เห็นการเปรียบเทียบว่า “ใจ” เสมือนเป็นภาชนะที่เปิดกว้าง ดังนั้น ผลที่ได้จากอาการ “การเปิดใจให้กว้างขวาง” หรือ “การเปิดรับความคิด” เพื่อยอมรับความคิดของผู้อื่นหรือเพื่อเปิดเผยช่วยถ่ายทอดความคิดที่อยู่ภายในใจต่อผู้อื่นอย่างตรงไปตรงมา จึงหมายความถึง “การเปิดรับความคิด” โดยมีกระบวนการถ่ายโยงความสัมพันธ์ทางความหมายจากคุณสมบัติของ “เปิด” และ “ใจ” ในวงความหมายต้นทางไปยังคุณสมบัติของ “การเปิดรับความคิด” ในวงความหมายปลายทางแสดงดังนี้

วงความหมายต้นทาง		**วงความหมายปลายทาง**
● อวัยวะ “ใจ”	➔	● ความคิด
[เปิด] + [ใจ]	➔	[การเปิดรับความคิด]
(สภาพที่เปิดเผย) + (อวัยวะหัวใจ)	➔	(สภาพการเปิดความคิดให้กว้างขวาง)

ในทำนองเดียวกัน คำว่า 开 /k^{h}ai^{55}/ ในประโยค (101ข) มีความหมายตามประจำรูปคำ หมายถึง เปิด; ไข; ไขออก (CASS Institute of Linguistics Dictionary,

Ref. code: 25615706300018ATD

2016: 721) เป็นคำกริยาบอกสภาพที่ไม่ปิดบัง เมื่อคำว่า 开 /k^hai^{55}/ (เปิด) ไปปรากฏร่วมกับคำว่า 心 /$ɕin^{55}$/ (ใจ) เป็น 开心 /k^hai^{55} $ɕin^{55}$/ (เปิด-ใจ) หมายถึง สนุกสนานเพลิดเพลิน; สบายอกสบายใจ (CASS Institute of Linguistics Dictionary, 2016: 726) ทำให้ 心 /$ɕin^{55}$/ (ใจ) เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงอารมณ์ความรู้สึก จากการใช้คำเช่นนี้แสดงให้เห็นการเปรียบเทียบว่า “ใจ” เสมือนเป็นภาชนะที่เปิดกว้างเช่นเดียวกับคำว่า “เปิดใจ” ในภาษาไทย แต่พฤติกรรมที่ 开心 /k^hai^{55} $ɕin^{55}$/ (เปิด-ใจ) ส่งผลต่อความหมายเชิงอุปลักษณ์ของ 心 /$ɕin^{55}$/ (ใจ) ในภาษาจีนแสดงถึงอารมณ์ความรู้สึกแทนที่จะเป็นความหมายเปรียบเทียบที่แสดงถึงความคิดของคำว่า “ใจ” ใน “เปิดใจ” ดังตัวอย่าง (101ก) โดยมีกระบวนการถ่ายโยงความสัมพันธ์ทางความหมายจากคุณสมบัติของ 开 /k^hai^{55}/ (เปิด) และ 心 /$ɕin^{55}$/ (ใจ) ในวงความหมายต้นทางไปยังคุณสมบัติของ “ความสนุกสนานเพลิดเพลิน” ในวงความหมายปลายทางแสดงดังนี้

วงความหมายต้นทาง		**วงความหมายปลายทาง**
● อวัยวะ “ใจ”	➔	● อารมณ์ความรู้สึก
[开 /k^hai^{55}/ (เปิด)] + [心 /$ɕin^{55}$/ (ใจ)]	➔	[ความสนุกสนานเพลิดเพลิน]
(สภาพที่เปิดเผย) + (อวัยวะหัวใจ)	➔	(สภาพของอารมณ์ความรู้สึก)

(2) “ปิดใจ” กับ “关心 /$kuan^{55}$ $ɕin^{55}$/ (ปิด-ใจ)”

มโนทัศน์ “ใจ” เป็นภาชนะในภาษาไทยและภาษาจีนแสดงได้จากลักษณะการใช้อุปลักษณ์ “ใจ” กรณีที่คำว่า “ใจ” ในภาษาไทยและคำว่า 心 /$ɕin^{55}$/ (ใจ) ในภาษาจีนปรากฏร่วมกับคำกริยาบอกการกระทำ “ปิด” และ 关 /$kuan^{55}$/ (ปิด) เป็น “ปิดใจ” และ 关心 /$kuan^{55}$ $ɕin^{55}$/ (ปิด-ใจ) ตามลำดับเช่นเดียวกัน โดยผู้ใช้ภาษาทั้งสองล้วนเปรียบ “ใจ” เสมือนเป็นภาชนะที่สามารถเข้าออกได้ แม้คำว่า “ปิดใจ” ในภาษาไทยสามารถแปลตัวต่อตัวเป็นคำว่า 关心 /$kuan^{55}$ $ɕin^{55}$/ (ปิด-ใจ) ในภาษาจีน แต่แสดงความหมายที่ต่างกัน ตัวอย่างเช่น

Ref. code: 25615706300018ATD

(102) ก. ผู้มีศรัทธามืดได้ชื่อว่าเป็นผู้***ปิดใจ*** การ***ปิดใจ***จะทำให้รู้สึกคับแคบ ไม่อาจสบาย (NACD 328, NACHM098)

ข. 我们要关心国家大事。(Yu, 2009: 234)

我们	要	关心	国家大事
wǒ men	yào	**guān xīn**	guó jiā dà shì
o^{214} mən	iɑu^{51}	**kuan^{55} ɕin^{55}**	kuo^{35} tɕiĄ^{55} tĄ^{51} ʂʅ^{51}
We	should	**involve-heart**	state big-affairs

พวกเราจะต้อง***ปิดใจ*** (เอาใจใส่) เหตุการณ์สำคัญของประเทศ

จากตัวอย่างที่ (102) คำว่า “ปิด” ในประโยค (102ก) มีความหมายตามประจำรูปคำ หมายถึง ก. กันหรือกั้นไว้ไม่ให้เผยออก เช่น ปิดฝาหม้อ, กันหรือกั้นไว้ให้เข้าออกไม่ได้ เช่น ปิดถนน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 744) เป็นคำกริยาบอกสภาพที่ไม่เปิดเผย เมื่อ “ใจ” ใช้คู่กับคำว่า “ปิด” เป็น “ปิดใจ” หมายถึง การปิดกั้นทางความคิด ทำให้ “ใจ” เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงความคิด จากการใช้คำเช่นนี้แสดงให้เห็นการเปรียบเทียบว่า “ใจ” เสมือนเป็นภาชนะที่ปิดผนึก ดังนั้น การปิดกั้นทางความคิดเปรียบได้กับการปิดกั้นภาชนะ โดยไม่ยอมที่จะรับรู้หรือทำความเข้าใจกับสิ่งต่าง ๆ ทั้งความคิด ความรู้ และความรู้สึก อาจเป็นการปิดกั้นผู้อื่นไม่ให้เข้าใจตนเองหรือปิดกั้นตนเองไม่ให้เข้าใจผู้อื่นด้วย โดยมีกระบวนการถ่ายโยงความสัมพันธ์ทางความหมายจากคุณสมบัติของ “ปิด” และ “ใจ” ในวงความหมายต้นทางไปยังคุณสมบัติของ “การปิดกั้นความคิด” ในวงความหมายปลายทางแสดงดังนี้

วงความหมายต้นทาง		**วงความหมายปลายทาง**
● อวัยวะ “ใจ”	➔	● ความคิด
[ปิด] + [ใจ]	➔	[การปิดกั้นความคิด]
(สภาพที่ปิดบัง) + (อวัยวะหัวใจ)	➔	(สภาพการปิดกั้นความคิดให้คับแคบ)

ในทำนองเดียวกัน คำว่า 关 /kuan^{55}/ ในประโยค (102ข) มีความหมายตามประจำรูปคำ หมายถึง ปิด (CASS Institute of Linguistics Dictionary, 2016: 477) เป็นคำกริยาบอกสภาพที่ไม่ปิดบัง เมื่อคำว่า 关 /kuan^{55}/ (ปิด) ไปปรากฏร่วมกับคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็น 关心 /kuan^{55} ɕin^{55}/ (ปิด-ใจ) หมายถึง ให้ความสนใจ; เป็นห่วง; ความกังวล (CASS Institute of Linguistics Dictionary, 2016: 479) ทำให้ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงอารมณ์ความรู้สึก ในที่นี้คือ ความเป็นห่วง หรือความกังวล จากการใช้คำเช่นนี้แสดงให้เห็นการเปรียบเทียบว่า “ใจ” เสมือนเป็นภาชนะที่ปิดผนึกเช่นเดียวกับคำว่า “ปิดใจ” ในภาษาไทย

Ref. code: 25615706300018ATD

แต่พฤติกรรมที่ 关心 /kuan^{55} ɕin^{55}/ (ปิด-ใจ) ส่งผลต่อความหมายเชิงอุปลักษณ์ของ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนแสดงถึงอารมณ์ความรู้สึกแทนที่จะเป็นความหมายเปรียบเทียบที่แสดงถึงความคิดของคำว่า “ใจ” ใน “ปิดใจ” ดังตัวอย่าง (102ก) โดยมีกระบวนการถ่ายโยงความสัมพันธ์ทางความหมายจากคุณสมบัติของ 关 /kuan^{55}/ (ปิด) และ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในวงความหมายต้นทางไปยังคุณสมบัติของ “ความเป็นห่วง หรือความกังวล” ในวงความหมายปลายทางแสดงดังนี้

วงความหมายต้นทาง		**วงความหมายปลายทาง**
● อวัยวะ “ใจ”	➔	● อารมณ์ความรู้สึก
[关 /kuan^{55}/ (ปิด)] + [心 /ɕin^{55}/ (ใจ)]	➔	[ความเป็นห่วง หรือความกังวล]
(สภาพที่ปิดบัง) + (อวัยวะหัวใจ)	➔	(สภาพของอารมณ์ความรู้สึก)

การถ่ายโยงความหมายข้างต้นนอกจากจะแสดงให้เห็นว่า “ใจ” ในภาษาไทยและ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนเป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงความคิดความรู้สึกของมนุษย์แล้ว ยังสะท้อนให้เห็นถึงระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาทั้งสองว่า “ใจ” เป็นภาชนะที่มีสิ่งขวางกั้นซึ่งทำหน้าที่แบ่งแยกภาชนะออกเป็นสองส่วนทั้งส่วนภายในและส่วนภายนอกเช่นเดียวกับห้องที่มีประตูสามารถแยกห้องออกเป็นภายในห้องและนอกห้อง

สิ่งที่น่าสนใจคือ มโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทยและภาษาจีนพบการเปรียบเทียบ “ใจ” เป็นเหมือนภาชนะ สิ่งขวางกั้นหรือประตูของภาชนะในที่นี้มีคุณสมบัติคู่นั่นก็คือ เมื่อประตูเปิด คุณสมบัติการใช้เป็นทางผ่าน ขณะที่ประตูปิด ก็จะกลายเป็นสิ่งกีดขวาง คำว่า “เปิดใจ” ในภาษาไทยมีโครงสร้างเช่นเดียวกับคำว่า 开心 /k^{h}ai^{55} ɕin^{55}/ (เปิด-ใจ) ในภาษาจีน แต่ “เปิดใจ” กับ 开心 /k^{h}ai^{55} ɕin^{55}/ (เปิด-ใจ) แสดงความหมายที่แตกต่างกัน เนื่องจากผู้ใช้ภาษาไทยมีมุมมองว่า การที่ทำให้ “ใจ” เปิดกว้าง สิ่งขวางกั้นทำหน้าที่เป็นช่องทางผ่านเพื่ออำนวยความสะดวกแก่การแลกเปลี่ยนความคิด คำว่า “เปิดใจ” จึงแสดงความหมายว่า การเปิดรับความคิด ขณะที่ในคำว่า 开心 /k^{h}ai^{55} ɕin^{55}/ (เปิด-ใจ) ในภาษาจีน ผลที่ได้จากการเปิดภาชนะ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ออกคือทำให้เกิดรู้สึกผ่อนคลายสบาย คำว่า 开心 /k^{h}ai^{55} ɕin^{55}/ (เปิด-ใจ) จึงแสดงความหมายว่า ความรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลิน

ในทำนองเดียวกัน คำว่า “ปิดใจ” ในภาษาไทยก็สามารถแปลเป็นคำต่อคำเป็น 关心 /kuan^{55} ɕin^{55}/ (ปิด-ใจ) ในภาษาจีน แต่ความหมายที่แสดงจากทั้งสองคำดังกล่าวกลับมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ คำว่า “ปิดใจ” ในภาษาไทยมีความหมายตรงกันข้ามกับคำว่า “เปิดใจ” ที่หมายถึง การปิดกั้นความคิด กรณีที่ภาชนะ “ใจ” ปิดไว้ จะอยู่ในสภาพที่ปิดล้อม กระแสความคิดในภาชนะถูกยับยั้งจึงไม่สามารถไหลเวียนได้อย่างอิสระ ซึ่งให้ความรู้สึกปิดบังแก่ผู้คน ทว่าคำว่า

Ref. code: 25615706300018ATD

开 /k^{h}ai^{55}/ (เปิด) มีความหมายตามประจำรูปตรงกันข้ามกับคำว่า 关 /kuan^{55}/ (ปิด) ในภาษาจีน แต่คำว่า 关心 /kuan^{55} ɕin^{55}/ (ปิด-ใจ) แสดงความหมายว่า ความเป็นห่วง หรือความกังวล ซึ่งไม่ได้เป็นความหมายตรงกันข้ามกับคำว่า 开心 /k^{h}ai^{55} ɕin^{55}/ (เปิด-ใจ) ที่หมายถึง ความรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลิน เนื่องจากในระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาจีนมองว่า ยามเมื่อภาชนะ “ใจ” ปิดผนึก การที่อยู่ในภาชนะอาจหมายความถึงความปลอดภัย และการได้รับการปกป้อง ภาชนะในที่นี้กลับทำหน้าที่ที่ป้องกันสิ่งอันตรายจากภายนอกเข้ามา พร้อมให้ความรู้สึกปลอดภัยแก่คน จึงทำให้คำว่า 关心 /kuan^{55} ɕin^{55}/ (ปิด-ใจ) หมายความถึง ความเป็นห่วง หรือความกังวล

(3) “เข้าใจ” กับ “入心 /ɻu^{51} ɕin^{55}/ (เข้า-ใจ)”

มโนทัศน์ “ใจ” เป็นภาชนะในภาษาไทยและภาษาจีนแสดงได้จากลักษณะการใช้อุปลักษณ์ “ใจ” ก็พบเมื่อคำว่า “ใจ” ในภาษาไทยและคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนปรากฏอยู่ตำแหน่งหลังของคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่คำว่า “เข้า” และ 入 /ɻu^{51}/ (เข้า) เป็น “เข้าใจ” และ 入心 /ɻu^{51} ɕin^{55}/ (เข้า-ใจ) ตามลำดับ โดยผู้ใช้ภาษาทั้งสองล้วนเปรียบ “ใจ” เสมือนเป็นภาชนะที่สามารถเข้าไปข้างในได้ แม้คำว่า “เข้าใจ” ในภาษาไทยสามารถแปลตัวต่อตัวเป็นคำว่า 入心 /ɻu^{51} ɕin^{55}/ (เข้า-ใจ) ในภาษาจีนแต่แสดงความหมายที่ต่างกัน ดังตัวอย่างภาษาไทยต่อไปนี้

(103) ก. เขา***เข้าใจ***ว่ามันเป็นอุบัติเหตุ เพราะอุบัติเหตุมันเกิดขึ้นได้ ซึ่งไม่มีใครอยากให้เกิด (MISC 291, BIO031)

ข. 大陆提出对台工作策略:“入岛、入脑、入心”。 (Yu, 2009: 290)

大陆	提出	对	台
dà lù	tí chū	duì	tái
tĄ^{51} lu^{51}	t^{h}i^{35} tʂ^{h}u^{55}	tuei^{51}	t^{h}ai^{35}
Mainland	put forward	for	Taiwan
工作策略	入岛	入脑	入心
gōng zuò cè lüè	rù dǎo	rù nǎo	**rù xīn**
kuŋ^{55} tsuo^{51} ts^{h}ɣ^{51} lyɛ^{51}	ɻu^{51} tɑu^{214}	ɻu^{51} nɑu^{214}	**ɻu^{51} ɕin^{55}**
working strategy	into the island	in to the brain	**into** the **heart**

สาธารณรัฐประชาชนจีนได้เสนอกลยุทธ์การทำงานให้แก่ไต้หวัน : “เข้าไปสู่เกาะ เข้าไปสู่สมอง และ***เข้าไปสู่ใจ***"

ตัวอย่าง (103) คำว่า “เข้า” ในประโยค (103ก) มีความหมายตามประจำรูปคำ หมายถึง ก. อาการที่เคลื่อนไปข้างในหรือทำให้เคลื่อนไปข้างใน, เคลื่อนมาสู่, มาถึง, ก. ใส่, บรรจุ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 209) เป็นคำกริยาแสดงอาการเคลื่อนที่เข้าไปข้างใน เมื่อ

Ref. code: 25615706300018ATD

“ใจ” ปรากฏตามหลังคำว่า “เข้า” เป็น “เข้าใจ” หมายถึง ก. รู้เรื่อง, รู้ความหมาย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 209) ทำให้ “ใจ” เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงความคิด จากการใช้คำเช่นนี้แสดงให้เห็นการเปรียบเทียบว่า “ใจ” เสมือนเป็นภาชนะที่ทำให้บางสิ่งสามารถเคลื่อนที่เข้าไปข้างในได้ ดังนั้น ผลที่ได้จากสิ่งเหล่านี้ได้กระทำ “เข้าไปสู่ใจ” หรือ “เข้าไปบรรจุในความคิด” จึงหมายความถึง “รู้เรื่อง หรือรู้ความหมาย” โดยมีกระบวนการถ่ายโยงความสัมพันธ์ทางความหมายจากคุณสมบัติของ “เข้า” และ “ใจ” ในวงความหมายต้นทางไปยังคุณสมบัติของ “รู้เรื่อง หรือรู้ความหมาย” ในวงความหมายปลายทางแสดงดังนี้

วงความหมายต้นทาง		**วงความหมายปลายทาง**
● อวัยวะ “ใจ”	➔	● ความคิด
[เข้า] + [ใจ]	➔	[รู้เรื่อง หรือรู้ความหมาย]
(การเคลื่อนที่เข้าไปข้างใน) + (อวัยวะหัวใจ)	➔	(สภาพความคิดหรือปัญญา)

ในทำนองเดียวกัน คำว่า 入 /ɻu^{51}/ ในประโยค (103ข) มีความหมายตามประจำรูปคำ หมายถึง เข้า (CASS Institute of Linguistics Dictionary, 2016: 1112) เป็นคำกริยาแสดงอาการเคลื่อนที่เข้าไปข้างใน เมื่อคำว่า 入 /ɻu^{51}/ (เข้า) ไปปรากฏร่วมกับคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็น 入心 /ɻu^{51} ɕin^{55}/ (เข้า-ใจ) หมายถึง เข้าไปในหัวใจ ทำให้เกิดความคิดความรู้สึกร่วมกัน ทำให้ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงความคิดความรู้สึก จากการใช้คำเช่นนี้แสดงให้เห็นการเปรียบเทียบว่า “ใจ” เสมือนเป็นภาชนะที่ทำให้บางสิ่งสามารถเคลื่อนที่เข้าไปข้างในได้เช่นเดียวกับคำว่า “เข้าใจ” ในภาษาไทย แต่พฤติกรรมที่ 入心 /ɻu^{51} ɕin^{55}/ (เข้าไปสู่ใจ) ส่งผลต่อความหมายเชิงอุปลักษณ์ของ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนแสดงถึงความคิดความรู้สึกมากกว่าความหมายเปรียบเทียบที่แสดงถึงความคิดของคำว่า “ใจ” ใน “เข้าใจ” ดังตัวอย่าง (103ก) โดยมีกระบวนการถ่ายโยงความสัมพันธ์ทางความหมายจากคุณสมบัติของ 入 /ɻu^{51}/ (เข้า) และ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในวงความหมายต้นทางไปยังคุณสมบัติของ “มีความคิดความรู้สึกร่วมกัน” ในวงความหมายปลายทางแสดงดังนี้

วงความหมายต้นทาง		**วงความหมายปลายทาง**
● อวัยวะ “ใจ”	➔	● ความคิดความรู้สึก
[入 /ɻu^{51}/ (เข้า)] + [心 /ɕin^{55}/ (ใจ)]	➔	[มีความคิดความรู้สึกร่วมกัน]
(การเคลื่อนที่เข้าไปข้างใน) + (อวัยวะหัวใจ)	➔	(สภาพจิตใจ)

Ref. code: 25615706300018ATD

การถ่ายโยงความหมายข้างต้นนอกจากจะแสดงให้เห็นว่า คำว่า “ใจ” ในภาษาไทยและคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนเป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงความคิดและความรู้สึกของมนุษย์แล้ว ยังสะท้อนให้เห็นถึงระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาทั้งสองว่า “ใจ” เปรียบได้กับภาชนะที่ทำให้สรรพสิ่งต่าง ๆ เข้าไปภายในภาชนะได้ แตกต่างกันตรงที่ว่า คำว่า “ใจ” ในคำว่า “เข้าใจ” มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงความคิด โดยเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ เคลื่อนที่เข้าไปสู่ “ใจ” จนส่งผลกระทบต่อสมอง หรือความคิดของผู้คนเพื่อให้รู้เรื่องหรือรู้ความหมาย ขณะที่คำว่า 入心 /ɻu^{51} ɕin^{55}/ (เข้าไปสู่ใจ) ถึงแม้มีโครงสร้างเดียวกับคำว่า “เข้าใจ” ในภาษาไทย โดยประกอบด้วยคำว่า 入 /ɻu^{51}/ (เข้า) กับคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เข้าด้วยกัน แต่ความหมายที่แสดงจากคำว่า 入心 /ɻu^{51} ɕin^{55}/ (เข้าไปสู่ใจ) ไม่ได้เป็นไปตามความหมายประจำรูปคำ แต่แสดงความหมายเชิงอุปลักษณ์ว่า ความคิดความรู้สึกร่วมกัน อาจเนื่องจากผู้ใช้ภาษาจีนมองว่า การทำให้สรรพสิ่งต่าง ๆ เข้าไปสู่ใจนั้นไม่เพียงแต่เป็นพฤติกรรมทางความคิดซึ่งช่วยให้เกิดการเรียนรู้ความหมายเท่านั้น แต่ยังมีผลต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้คนอีกด้วย จึงทำให้คำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ใน 入心 /ɻu^{51} ɕin^{55}/ (เข้าไปสู่ใจ) มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงความคิดความรู้สึก

5.2.3 มโนทัศน์เดียวกัน ความหมายเหมือนกัน แต่การใช้คำที่มีส่วนประกอบต่างกัน

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยยังพบว่า บางตัวอย่างที่คำว่า “ใจ” ในภาษาไทยและคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนแสดงมโนทัศน์เดียวกัน และมีความหมายเหมือนกัน แต่ลักษณะการใช้ภาษามีความแตกต่างกันระหว่างทั้งสองภาษา โดยแสดงตัวอย่างประโยคพร้อมการอธิบายรายละเอียดดังต่อไปนี้

(104) ก. ปัจจุบันศิษย์จะพยายามดูจิตอย่างเช่นเวลาเราโกรธ บางทีเราจะรู้ทันได้เร็วขึ้น เห็นอาการที่ ข้างใน**ใจ**กำลังจะ***เดือด*** แล้วพอเราดูสภาวะ คือเราจะไม่ไปดูเนื้อหา ที่เรากำลังโกรธผู้ชายคนนี้ เพราะถ้าเราไปคิดถึงหน้าผู้ชายคนนั้นแล้วจะทุกข์ขึ้นมา (NACD 739, NACHM129)

ข. 他一股怒气涌上心头。(Yu, 2009 : 244)

他	一股怒气	涌上	心头
tā	yì gǔ nù **qì**	**yǒng shàng**	**xīn** tóu
tʰĄ^{55}	ji^{51} ku^{214} nu^{51} **tɕʰi^{51}**	**iuŋ^{214} ʂɑŋ^{51}**	**ɕin^{55}** tʰou^{35}
He	one-CL angry-**gas**	**charge onto**	**heart**-top

โทสะ***หลั่งพรั่งพรู***ออกจาก**ใจ**เขา

Ref. code: 25615706300018ATD

จากตัวอย่าง (104) ผู้ใช้ภาษาไทยมีมโนทัศน์ว่า “ใจ” เป็นภาชนะที่สามารถมีสรรพสิ่งบางอย่างบรรจุภายในภาชนะ โดยพิจารณาจาก “ข้างในใจจะเดือด” ในตัวอย่างประโยค (104ก) ที่หมายถึง การที่มีความโมโห ความโกรธ หรือมีบันดาลโทสะเกิดขึ้น ทำให้ยากที่จะอดทนหรือไม่สามารถอดกลั้นต่อสิ่งเร้าที่เข้ามายั่วยุได้อีก เปรียบอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจดังกล่าวเป็นของเหลวหรือเป็นน้ำที่เมื่อได้รับการกระตุ้นจากทั้งสภาพแวดล้อม ความกดดัน การกลั่นแกล้ง และสิ่งยั่วยุต่าง ๆ ที่ส่งผลต่ออุณหภูมิเพิ่มขึ้นมากเกินไป จนเมื่อถึงระดับหนึ่งจะเกิดการเดือดและกลายเป็นไอ ดังนั้น อารมณ์ความรู้สึกของคนจึงเกิดการปะทุอารมณ์ร้ายออกมาด้วยความโมโหและโทสะ โดยมีกระบวนการถ่ายโยงความสัมพันธ์ทางความหมายจากคุณสมบัติของ “เดือด” และ “ใจ” ในวงความหมายต้นทางไปยังคุณสมบัติของ “ความเดือดดาล ความโกรธ หรือความบันดาลโทสะ” ในวงความหมายปลายทางแสดงดังนี้

วงความหมายต้นทาง		**วงความหมายปลายทาง**
● อวัยวะ “ใจ”	➔	● ภาชนะที่บรรจุสรรพสิ่ง
[เดือด]	➔	[ความเดือดดาล ความโกรธ หรือความบันดาลโทสะ]
(อาการที่ของเหลวพลุ่งขึ้นเพราะความร้อนจัด)	➔	(สภาพอารมณ์ความรู้สึก)

ในทำนองเดียวกัน คำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนก็ถูกพิจารณาว่าเป็นภาชนะที่บรรจุอารมณ์โกรธ หรืออารมณ์เดือดดาลเช่นเดียวกับภาษาไทย ผู้ใช้ภาษาจีนนอกจากที่มองว่า “ใจ” เป็นภาชนะที่มีขอบเขตปริมาณของภาชนะมีจำกัดแล้ว ยังสะท้อนให้เห็นถึงอุปลักษณ์มโนทัศน์ที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ “ความเดือดดาลเป็นชี่” ซึ่งพิจารณาจากคำว่า 气 /tɕʰi^{51}/ (ชี่) ในตัวอย่างประโยค (104ข) หมายถึง ลมปราณ พลังชี่ (CASS Institute of Linguistics Dictionary, 2016: 1031) ควบคู่กับคำว่า 涌 /iuŋ^{214}/ (หลั่งพรั่งพรู) ในตัวอย่างประโยค (104ข) ซึ่งเป็นคำกริยาแสดงอาการพลุ่งออกของชี่เนื่องจากแรงกดดันเพิ่มขึ้น อุปลักษณ์มโนทัศน์ “ความเดือดดาลเป็นชี่” ก็อิงตามประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของผู้คนเช่นเดียวกันว่า “ใจ” เป็นภาชนะบรรจุตัวอารมณ์ เมื่อปริมาณชี่เพิ่มขึ้น หรือระดับความรุนแรงของชี่ (ความเดือดดาล) เพิ่มเข้มข้นอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้อารมณ์ความเดือดดาลใน “ใจ” ขยายตัว และสร้างแรงกดดันต่อ “ใจ” ไปด้วย เมื่อความเดือดดาลใน “ใจ” ไม่มีที่บรรเทา สะสมอยู่เรื่อย ๆ จนเกินกำลังการแบกรับของ “ใจ” ได้ จึงทำให้ “ใจ” เกิด “การหลั่งพรั่งพรู” ซึ่ง “การหลั่งพรั่งพรู” ในที่นี้ก็คือ การปรากฏรูปแบบหนึ่งของการสูญเสียความควบคุมของอารมณ์แห่งมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นอารมณ์เดือดดาล หรืออารมณ์โกรธ โดยมีกระบวนการถ่ายโยงความสัมพันธ์ทางความหมายจากคุณสมบัติของ 气 /tɕʰi^{51}/ (ชี่), 涌 /iuŋ^{214}/

Ref. code: 25615706300018ATD

(หลั่งพรั่งพรู) และ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในวงความหมายต้นทางไปยังคุณสมบัติของ “ความเดือดดาล ความโกรธ หรือความบันดาลโทสะ” ในวงความหมายปลายทางแสดงดังนี้

วงความหมายต้นทาง		**วงความหมายปลายทาง**
● อวัยวะ “ใจ”	➔	● ภาชนะที่บรรจุสรรพสิ่ง
[气 /tɕʰi^{51}/ (ชี่)] + [涌 /iuŋ^{214}/ (หลั่งพรั่งพรู)]	➔	[ความเดือดดาล ความโกรธ หรือความบันดาลโทสะ]
(อาการที่ชี่พลุ่งออกเพราะแรงกดดัน)	➔	(สภาพอารมณ์ความรู้สึก)

การถ่ายโยงความหมายข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงมโนทัศน์ “ใจ” ของผู้ใช้ภาษาทั้งสองว่าเป็นเหมือนภาชนะที่สามารถนำมาใช้ในการบรรจุอารมณ์เดือดดาล ผังภาพภาชนะนั้นจึงมีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งขณะใช้ภาษาแบบอุปลักษณ์ ส่วน “ใจ” ในภาษาไทยถือเป็นอวัยวะในร่างกายมนุษย์ถูกสร้างมโนทัศน์ว่าเป็นภาชนะที่มี “ของเหลวร้อน” บรรจุอยู่ แต่การสร้างความหมายของ “ความโกรธ” ในภาษาจีนไม่ได้เกี่ยวข้องกับมโนทัศน์ของ “ของเหลวร้อน” แต่อย่างใด แต่กลับใช้มโนทัศน์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวอย่าง “ชี่” ในการแสดงอารมณ์โกรธ ซึ่งได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางด้านปรัชญาจีนโบราณและทฤษฎีการแพทย์แผนจีน

แนวคิดเรื่อง “ชี่” มีมาอย่างยาวนานในประเทศจีน ซึ่งถือเป็น “หนึ่งในแกนหลักของประวัติศาสตร์ทางปัญญาของจีน และเชื่อมโยงความคิดของจีนสมัยโบราณกับสมัยใหม่มาตลอด” (Zeng, 2002) ปรากฏการณ์ทางภาษาแบบอุปลักษณ์ที่แสดงถึงอุปลักษณ์มโนทัศน์ “ความเดือดดาลเป็นชี่” หรือ “ความโกรธเป็นชี่” ในภาษาจีน นอกจากข้อมูลประโยคดังกล่าวข้างต้นยังมีตัวอย่างจำนวนมาก เช่น 心气不顺 /ɕin^{55} tɕʰi^{51} pu^{35} ʂuən^{51}/ (ชี่หัวใจไหลเวียนไม่ดี โดยปริยายว่าอารมณ์ไม่ค่อยดี) 生闷气 /ʂəŋ^{55} mən^{51} tɕʰi^{51}/ (ทำให้เกิดความอึดอัด) และ 气的肺炸 / tɕʰi^{51} tɣ fei^{51} tʂA^{51}/ (โกรธจนปอดจะระเบิด) ฯลฯ จนกระทั่ง “ชี่” กลายเป็นคำที่ใช้กันทั่วไปในการแสดงถึงอารมณ์ “ความโกรธ” ในภาษาจีน

ประเด็นที่น่าสังเกตคือ เมื่อเทียบกับภาษาไทยที่นำความโกรธเปรียบกับของเหลวร้อน แต่ในภาษาจีนกลับไม่ได้สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนถึงอุณหภูมิของ “ชี่” โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุปลักษณ์มโนทัศน์ “**ความโกรธเป็นชี่**” ในการแสดงออกทางปรากฏการณ์ทางภาษาส่วนมากจะเป็นการถือเอาอวัยวะร่างกายมนุษย์อย่างอวัยวะหัวใจเป็นของภาชนะ และยังได้รับอิทธิพลจากปรัชญาจีนโบราณและทฤษฎีการแพทย์ “ชี่” และ “หยินหยาง” ซึ่งต่างก็เป็นแนวคิดพื้นฐานของปรัชญาจีนโบราณ ภายหลังถูกนำเข้าสู่ทฤษฎีแพทย์แผนจีน โดยแพทย์แผนจีนเชื่อว่าชี่ เลือด และสารน้ำเป็นสสารพื้นฐานที่ก่อให้เกิดร่างกายมนุษย์ และใช้ในการดำรงชีวิต ขณะที่ปรัชญาจีนโบราณถือว่าชี่คือสารพื้นฐานที่สุดที่ประกอบขึ้นเป็นโลก ทุกสิ่งในจักรวาลล้วนเป็นผลจากการเคลื่อนไหวและ

Ref. code: 25615706300018ATD

การเปลี่ยนแปลงของชี่ ทัศนคติดังกล่าวถูกนำมาเข้าสู่อาณาจักรแพทย์แผนจีน และค่อย ๆ ก่อตัวเป็นแนวคิด “ชี่” อันเป็นเอกลักษณ์ของแพทย์แผนจีน ดังที่เจิ้ง (Zheng, 2016: 19-24) ได้ให้คำนิยามศัพท์กับ “ชี่” ว่า “ชี่” นอกจากจะหมายถึงสสารละเอียดที่ประกอบขึ้นเป็นร่างกายมนุษย์และใช้ดำรงชีวิต เช่น ธาตุพื้นฐานที่ประกอบขึ้นเป็นสรรพสิ่งในจักรวาลอย่างชี่ที่ใช้หายใจ (呼吸之气) และชี่จากสารอาหาร (水谷之精气) เป็นต้นแล้ว ยังหมายถึงหน้ าที่ทางสรีรวิทยาของอวัยวะภายในและเส้นลมปราณ เช่น ชี่หัวใจ (心气) และชี่ม้าม (脾气) เป็นต้น

สำหรับลักษณะพิเศษที่สำคัญระหว่างความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง 3 ประการ ได้แก่ “ชี่” (气) “เลือด” (血) และ “สารน้ำ” (津液) ขึ้นอยู่กับชี่ที่ผลักดันทำให้เกิดเลือดและการหมุนเวียน ตลอดจนการเมตาบอลิซึมของสารน้ำ แพทย์แผนจีนยังเชื่อว่า มนุษย์มีการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์อยู่ เจ็ดอารมณ์ คือ อารมณ์ดีใจ อารมณ์โกรธ อารมณ์กังวล ฯลฯ อารมณ์ทั้งเจ็ดมีความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับการทำงานของอวัยวะภายใน อารมณ์ทั้งเจ็ดที่รุนแรงเกินไปสามารถทำร้ายถึงอวัยวะทั้งห้าโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับอวัยวะหัวใจ เนื่องจากหัวใจเป็นราชาของอวัยวะภายใน ทุกกิจกรรมในชีวิตล้วนคือการแสดงออกถึงสมรรถนะการทำงานของอวัยวะภายในทั้งห้า อีกทั้งยังต้องยอมรับคำสั่งหนึ่งเดียวของหัวใจอีกด้วย เพราะฉะนั้นการบาดเจ็บของจิตใจจะเกี่ยวข้องถึงอวัยวะภายในอื่น ๆ ด้วย ถ้าหากการทำงานของอวัยวะภายในผิดปกติ กลไกการทำงานไม่สมดุล (อวัยวะภายในหยินหยาง ชี่และเลือดไม่สมดุล) จะทำให้เกิดโรค ตลอดจนเกิดอารมณ์ลบต่าง ๆ (Sun and Zheng, 2012: 197-198) ทำให้หนึ่งในอารมณ์ทั้งเจ็ดอย่าง “อารมณ์โกรธ” ในภาษาจีนเกี่ยวข้องอย่างแน่นแฟ้นกับ “ชี่” จะเห็นได้ว่าทฤษฎีเกี่ยวกับ "ชี่" ในแพทย์แผนจีนส่งผลต่ออุปลักษณ์มโนทัศน์ในภาษาจีนว่า “ความโกรธเป็นชี่” ไม่ใช่ “ความโกรธเป็นของเหลวร้อน”

นอกจากนี้ ทฤษฎี “หยินหยาง” ที่รวมอยู่ในปรัชญาจีนโบราณเชื่อว่าสรรพสิ่งในจักรวาลล้วนประกอบด้วยแรงหรือลักษณะพื้นฐาน 2 อย่างที่ตรงข้ามและส่งเสริมซึ่งกันและกันคือ “หยิน” และ “หยาง” โดยมีความเห็นว่าทุกสิ่งที่เคลื่อนไหว แสงสว่าง มีความร้อน เป็นของแข็ง และมีความแข็งแรงล้วนเป็นหยาง ขณะที่ทุกสิ่งที่สงบนิ่ง มืดมน เย็นเยียบ เป็นของเหลวและมีความอ่อนแอล้วนเป็นหยิน (Qin, Chen & Tian et al., 2013) ไฟเป็นความร้อนจึงเป็นหยาง ขณะที่น้ำเป็นความเย็นจึงเป็นหยิน โครงสร้างและหน้าที่ทางสรีรวิทยาของร่างกายมนุษย์ล้วนถูกกำหนดโดยหยินและหยาง การกิจกรรมทางสรีรวิทยาปกติและความแข็งแรงของร่างกายมนุษย์ขึ้นอยู่กับสภาพพลวัตความสมดุลของหยินและหยาง อนึ่ง ชี่เป็นหยาง แต่เลือดกับสารน้ำเป็นหยิน ตามทฤษฎี “หยินหยาง” เลือด สารน้ำ น้ำ ความเย็นล้วนถือเป็นหยิน ส่วนชี่ ไฟ ความร้ อนล้วนถือเป็นหยาง (Bao, 2016: 79) ด้วยเหตุนี้ ในกระบวนการสร้างมโนทัศน์อารมณ์ของคนจีนจึงเชื่อมโยง “ความร้อน (ของร่างกาย)” กับ “ชี่” แทนที่จะเป็น “ของเหลว” ภาษาจีนที่แสดงถึงความโกรธที่เกี่ยวข้องกับ “หัวใจ” คือ “มีชี่อยู่ในหัวใจ” โดยไม่ใช่ “มีของเหลวร้อนอยู่ในหัวใจ”

Ref. code: 25615706300018ATD

จากการวิเคราะห์และเปรียบเทียบตัวอย่างประโยคข้างต้น จะเห็นได้ว่า ทั้งในภาษาไทยและภาษาจีนล้วนมีการนำมโนทัศน์ภาชนะมาทำความเข้าใจมโนทัศน์ “ใจ” และมโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึก กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ “ใจ” กับ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในทั้งสองภาษาต่างก็ได้สร้างมโนทัศน์ว่าเป็นภาชนะที่สามารถนำมาใช้ในการบรรจุสรรพสิ่งต่าง ๆ ในที่นี้คืออารมณ์โกรธ หรือความเดือดดาล ส่วนสิ่งที่มีการถ่ายโยงความสัมพันธ์ทางความหมายกับอารมณ์ความรู้สึกนั้นคือสิ่งที่อยู่ภายในภาชนะ สิ่งเหล่านี้ไม่เพียงแต่ทำให้อารมณ์ความรู้สึกที่เป็นนามธรรมแสดงให้เห็นออกมาเป็นรูปธรรมมากขึ้น แต่ยังสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างทางลักษณะการใช้ภาษาแบบอุปลักษณ์ ซึ่งแสดงระบบความคิดที่เป็นเอกลักษณ์ของผู้ใช้ภาษาในแต่ละสังคม และแต่ละวัฒนธรรมอีกด้วย

5.2.4 มโนทัศน์เดียวกัน แต่มีการใช้คำที่พบเฉพาะในแต่ละภาษาเท่านั้น

ถึงแม้มโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทยและมโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนมีความสอดคล้องกัน แต่ในขณะเดียวกัน การปรากฏของการใช้คำในแต่ละภาษายังมีความแตกต่างหรือมีเอกลักษณ์อยู่ในปรากฏการณ์ทางภาษาเช่นกัน ซึ่งการเข้าใจความแตกต่างดังกล่าวถือเป็นประเด็นที่สำคัญอย่างยิ่ง เพื่อนำไปสู่การทำความเข้าใจความแตกต่างทางด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี และความเชื่อของผู้ใช้ภาษาในแต่ละสังคมที่ต่างกัน ผู้วิจัยจึงจำแนกหัวข้อนี้เป็น 2 หัวข้อย่อย ได้แก่

5.2.4.1 คำในภาษาไทยแต่ไม่พบในภาษาจีน

5.2.4.2 คำในภาษาจีนแต่ไม่พบในภาษาไทย

5.2.4.1 คำในภาษาไทยแต่ไม่พบในภาษาจีน

ผู้วิจัยพบว่า ในภาษาไทยมีปรากฏการณ์การใช้ภาษาของคำว่า “ใจ” ปรากฏเฉพาะในภาษาไทยเท่านั้น ซึ่งไม่พบตัวอย่างในลักษณะเท่าเทียมกันของการใช้คำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในข้อมูลภาษาจีน โดยมีตัวอย่างพร้อมการอธิบาย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

(1) “ขวัญใจ” ปรากฏในภาษาไทยเท่านั้น

ถึงแม้ทั้งผู้ใช้ภาษาไทยและผู้ใช้ภาษาจีนต่างมีมโนทัศน์ที่เปรียบเทียบ “ใจ” กับมนุษย์ แต่คำว่า “ขวัญใจ” ที่หมายถึง สุดยอดในใจ มิ่งจอมใจ (มติชน, 2547: 120) ปรากฏเฉพาะในภาษาไทยเท่าทั้น ซึ่งไม่สามารถหาข้อมูลตัวอย่างการใช้ภาษาในลักษณะเดียวกันจากภาษาจีนได้ ปรากฏการณ์ทางภาษาดังกล่าวจึงไม่เพียงแต่ช่วยแสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ทางความคิดของผู้พูดภาษาไทยเท่านั้น แต่อาจยังกลายเป็นอุปสรรคที่ทำให้การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมไม่สัมฤทธิผล ดังตัวอย่างประโยคของคำว่า “ขวัญใจ” ในภาษาไทยต่อไปนี้

Ref. code: 25615706300018ATD

(105) นี่เราจะต้องกระซิบกันไปกระซิบกันมาทั้งคืนงั้นซินะ ก็แทนจะอยู่กับนัททั้งคืนได้ไหมละจ๊ะ นัทต่อความด้วยเสียงแผ่วต่ำ อยู่ก็ได้ไม่เป็นไร ***ขวัญใจ***เอย (NEWS 049, LWTPS004)

จากตัวอย่าง (105) คำว่า “ขวัญ” มีความหมายตามประจำรูปคำหมายถึง น. ผมหรือขนที่ขึ้นเวียนเป็นก้นหอย น. มิ่งมงคล, สิริ, ความดี (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 175) ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญมากในมุมมองของคนไทย คำว่า “ขวัญใจ” หมายถึง น. ยอดกำลังใจ ว. เป็นที่นิยมรักใคร่ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 175) และหมายถึง มิ่งขวัญ (เธียรชัย เอี่ยมวรเมธ, 2552: 126) เป็นผู้หญิงที่สำคัญ จะเห็นได้ว่า ความหมายของคำว่า “ขวัญใจ” จึงไม่ได้เกี่ยวข้องกับความหมายประจำรูปภาษาของคำว่า “ขวัญ” หรือคำว่า “ใจ” เพียงอย่างใดอย่างหนึ่งแต่เป็นความหมายที่เกิดจากการหลอมรวมของทั้งสองคำดังกล่าวว่า หมายถึง สุดที่รัก ผู้เป็นยอดกำลังใจ เป็นที่นิยมรักใคร่ ดังนั้น คำว่า “ใจ” ใน “ขวัญใจ” มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงคนที่มีคุณสมบัติเกี่ยวกับความเป็นมนุษย์ โดยเปรียบเทียบ “ใจ” เสมือนเป็นคนใดคนหนึ่งให้เป็นดังขวัญซึ่งคนไทยใช้เรียกแทนสติสัมปชัญญะ ความระลึกรู้ หรือจิตใจ ว่าคนคนนั้นสำคัญมากและขาดไม่ได้ เป็นดังขวัญของผู้คน คนนั้นจึงเป็นขวัญแห่งจิตใจหรือเป็นสิ่งที่ดีงาม มีคุณค่าต่อจิตใจ เป็นสิ่งที่ให้กำลังใจ ทำให้สบายใจ จิตใจมั่นคง มีความเชื่อมั่น ฯลฯ ทั้งนี้มีกระบวนการถ่ายโยงความสัมพันธ์ทางความหมายจากคุณสมบัติของ “ขวัญ” และ “ใจ” ในวงความหมายต้นทางไปยังคุณสมบัติของ “คนรัก” ในวงความหมายปลายทางแสดงดังนี้

วงความหมายต้นทาง		**วงความหมายปลายทาง**
● อวัยวะ “ใจ”	➔	● คน
[ขวัญ] + [ใจ]	➔	[คนรัก]
(ผมหรือขนที่ขึ้นเวียนเป็นก้นหอย) + (อวัยวะหัวใจ)	➔	(ผู้เป็นที่นิยมรักใคร่)

การถ่ายโยงความหมายข้างต้นนอกจากจะแสดงให้เห็นว่า คำว่า “ใจ” ในภาษาไทยเป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงคนแล้ว ยังสะท้อนให้เห็นถึงระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาไทยอีกด้วย ผู้ใช้ภาษาไทยมักจะมีการใช้ขวัญเป็นตัวแทนของความนิยม หรือมีการเรียกขานคนที่เป็นที่รักใคร่ว่าเป็น “ขวัญใจ” เพราะได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมและความเชื่อเรื่องขวัญของคนในสังคมไทย

คำว่า “ขวัญ” มีความหมายหลากหลาย โดยทั่วไปแล้วบัญญัติไว้ “ขวัญ” มีความหมายอยู่ 2 ความหมาย ความหมายประการแรก ขวัญเป็นผมหรือขนที่ขึ้นเวียนเป็นก้นหอยซึ่งเป็นสิ่งที่มีลักษณะเป็นรูปธรรม สามารถมองเห็นได้ด้วยตา และจับต้องได้ด้วยอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของ

Ref. code: 25615706300018ATD

ร่างกาย ประการที่สองคือ ขวัญเป็นสิ่งที่ไม่มีตัวตน และมีลักษณะที่เป็นนามธรรม แต่มีอยู่ประจำชีวิตของคนตั้งแต่กำเนิด (เบญจมาส แพทอง, 2540: 4-5; สุจิตต์ วงษ์เทศ, 2560: 31) โดยปกติถ้าขวัญจะอยู่กับตัวก็จะเป็นสิริมงคล สุขสบาย จิตใจมั่นคง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 175)

คนไทยโบราณในถิ่นต่าง ๆ มีความเชื่อว่า “ขวัญ” เป็นผี หรือวิญญาณที่สิงอยู่ในร่างกายของมนุษย์ ที่ภาษาอังกฤษเรียกว่า “soul” ในภาษาไทยเรียกว่า “ขวัญ” มาตั้งแต่ดั้งเดิม ครั้นมานับถือพุทธศาสนา ก็รับเอาคำว่า “วิญญาณ” ซึ่งแปลว่าความรู้สึกตัวจากภาษาบาลีมาพูดแทนคำว่า “ขวัญ” จึงทำให้ความหมายของคำว่าขวัญค่อย ๆ ลางเลือนไป (ชำนาญ รอดเหตุภัย, 2525 : 19-22) ในขณะที่ชาวอีสานเชื่อกันว่า ร่างกายทุกส่วนล้วนมีขวัญ โดยอวัยวะทุกส่วนในร่างกายมนุษย์แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นรูปธรรมของร่างกายแต่ละส่วน และส่วนที่เป็นนามธรรมเรียกว่า ขวัญของสิ่งนั้น ๆ เช่น ทุกสิ่งที่รวมเป็นร่างกายทั้งหมดที่เป็นตัวตน เรียกว่า ขวัญตัว หูก็มีขวัญหู ตาก็มีขวัญตา สรุปว่า ร่างกายทุกส่วนก็มีขวัญ (บุญเกิด พิมพ์วรเมธากุล, 2544: 232)

ยิ่งไปกว่านั้น เสฐียรโกเศศ (2506: 25) ยังได้ให้ความหมายของคำว่า “ขวัญ” ที่แปลว่าประเสริฐ เช่น เมียขวัญ ลูกขวัญ สวนขวัญ และแปลว่ายอดรักก็ได้ เช่น ขวัญใจ ขวัญตา ขวัญฟ้า โดยส่วนมากเป็นคำกล่าวถึงผู้หญิงที่รักมาก เช่นเดียวกับปรีชา พิณทอง (2534: 285) ได้กล่าวว่า ตั้งแต่เกิดมาผู้คนมักจะนิยมเรียกบุคคลหรือสิ่งที่ตัวเราเองรักว่า “ขวัญ” ลูกที่เรารักว่า ลูกขวัญ เมียที่เรารักว่า เมียขวัญ เป็นต้น เสฐียรโกเศศ (2506: 31) ยังกล่าวเพิ่มเติมว่า “ขวัญใจ” หมายความว่าขวัญอันเป็นยอดของใจ มิ่งขวัญก็จะต้องหมายความว่ามิ่งอันเป็นยอดของขวัญได้ เพราะฉะนั้นคนจึงมีใจ-ขวัญ-มิ่ง เป็นลำดับกัน

นอกจากที่กล่าวไปข้างต้นแล้ว “ขวัญ” ยังเปรียบเสมือนพลัง หรือกำลังใจของผู้คน บรรพบุรุษชาวไทยจึงมีวิธีการช่วยให้มีกำลังใจคืนมา เกิดความมั่นใจขึ้น การเรียกขวัญในคราวเจ็บป่วยบางทีก็ทำควบคู่ไปกับพิธีสืบชะตา ซึ่งก็เป็นพิธีทำให้ผู้ป่วยมีกำลังใจและสบายใจขึ้นเช่นกัน การเรียกขวัญจึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับจิตใจ ทำให้ผู้ได้รับการเรียกขวัญเกิดความเข้มแข็งขึ้น มีพลังขึ้น และมีความอบอุ่นใจขึ้นด้วย (ประคอง และทรงศักดิ์, 2521: 107-109) อีกทั้ง การบายศรีสู่ขวัญก็เป็นประเพณีดั้งเดิมเก่าแก่ที่คนไทยนิยมกระทำเพื่อให้เกิดสิริมงคลแก่ทั้งผู้จัดทำพิธี และผู้เข้าร่วมพิธี (มนัส สุขสาย, 2526: 1; ศิริพร สุวรรณศรี, 2536: 51; อนัญญา คำเขียว, 2555: 49) จะเห็นได้ว่า “ขวัญ” มีความผูกพันกับคนไทยมาอย่างช้านาน โดยคนไทยแสดงความเชื่อในรูปแบบของประเพณีและพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การเรียกขวัญในเด็ก หรือการสู่ขวัญดังกล่าว ที่มีพิธีการอาจแตกต่างไปตามถิ่นที่อยู่อาศัย

ปัจจุบันพิธีกรรมที่เกี่ยวกับ “ขวัญ” ไม่เคยเลือนหายไปจากสังคมไทยตามยุคสมัย ส่วนความเชื่อเรื่องขวัญในวัฒนธรรมไทยก็ยังคงฝังรากลึกลงไปในความคิดของคนไทยอีกด้วย โดยสะท้อนผ่านการใช้ภาษาในรูปแบบของถ้อยคำ เช่น คำว่า “ขวัญ” ถูกนำมาใช้เรียกบุคคลที่

Ref. code: 25615706300018ATD

เป็นที่นิยม หรือรักใคร่ของคนส่วนใหญ่ โดยรวมเข้ากับคำว่า “ใจ” จึงอาจกล่าวได้ว่า คำว่า “ขวัญ” ที่เป็นพิธีกรรมความเชื่อ หรือแปลว่า วิญญาณ มิ่ง ยอดรักก็ตาม “ขวัญ” มักเกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึก และทัศนคติซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์เสมอ และยังถูกใช้สืบต่อจนกลายเป็นค่านิยมและวัฒนธรรม โดยเฉพาะนำคำว่า “ขวัญ” ไปเรียงร้อยกับคำว่า “ใจ” กลายเป็น “ขวัญใจ” นั้นนอกจากเป็นการเปรียบเปรียบคนที่เป็นที่รัก หรือเป็นที่นิยมแล้ว ยังแสดงให้เห็นการมีที่มาดั้งเดิมจากความเชื่อและวัฒนธรรมที่มีต่อขวัญต่อ ๆ กันมาว่าคือ สิ่งดีงาม เป็นสิริมงคลแก่ผู้ได้รับ ดังนั้น คำว่า “ใจ” ใน “ขวัญใจ” จึงมีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงคน เมื่อมอบขวัญให้กับผู้ใด ก็จะทำให้ผู้นั้นมีขวัญที่มั่นคงย่อมส่งผลให้ผู้คนนั้น บรรลุผลสำเร็จได้ตามความคาดหมาย และเป็นที่รักของผู้พบเห็น

(2)“หัวใจสีชมพู” ปรากฏในภาษาไทยเท่านั้น

มโนทัศน์ “ใจ” เป็นวัตถุสิ่งของในทั้งภาษาไทยและภาษาจีนล้วนพิจารณาได้จากรูปลักษณ์ภายนอกอย่างสีสันของวัตถุได้ แต่ในขณะเดียวกัน สีของวัตถุเหล่านั้นก็มีความแตกต่างกันในแต่ละภาษา จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ในภาษาไทยมีการใช้คำว่า “หัวใจสีชมพู” ปรากฏเฉพาะในภาษาไทยเท่านั้น โดยมีการอธิบายตัวอย่างดังต่อไปนี้

(106) ออย-วันศิริ โภคกุลกานนท์ เจ้าของสมญานาม "ออย-ช็อกกิ้งพิงค์" ศิลปินสาวสีสันสดใส***หัวใจสีชมพู*** (NEWS 091, NWCOL010)

ตัวอย่าง (106) เป็นตัวอย่างแสดงมโนทัศน์ “ใจ” เป็นวัตถุสิ่งของ ซึ่งปรากฏตัวให้มนุษย์เราสามารถรับรู้ได้จากรูปลักษณ์ภายนอกอย่างสีสันของวัตถุสิ่งของ ดังปรากฏในตัวอย่างประโยคภาษาไทยนี้ คือ คำว่า “ชมพู” มีความหมายตามประจำรูปคำ หมายถึง สีแดงอ่อน, สีแดงเจือขาว (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 348) ซึ่งจัดอยู่ในแวดวงความหมายของสี ในตัวอย่างนี้ เมื่อคำว่า “สีชมพู” ไปปรากฏร่วมกับ “ใจ” เป็น “หัวใจสีชมพู” หมายถึง อารมณ์สุข และอุปนิสัยอ่อนโยนน่ารัก ทำให้ “ใจ” เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่แสดงถึงอารมณ์ความรู้สึก และลักษณะนิสัย กล่าวคือ อารมณ์ความรู้สึกอันมีความสุข และอุปนิสัยอ่อนโยนน่ารักที่ เป็นความหมายเปรียบเทียบของ “ใจ” นั้นแสดงโดยการใช้คำเรียกอวัยวะ “ใจ” เกิดร่วมกับคำว่า “สีชมพู” ซึ่งเป็นคำเรียกสี จากการใช้ภาษาเช่นนี้ทำให้เห็นได้ว่า สำหรับคนโดยเฉพาะผู้หญิงที่มีอารมณ์ความรู้สึก หรืออุปนิสัยในเชิงบวก ในที่นี้คืออารมณ์ความรู้สึกอันมีความสุขหรืออุปนิสัยอ่อนโยนน่ารักเปรียบได้กับคนที่มี “ใจ” เป็นสีชมพู โดยมีกระบวนการถ่ายโยงความสัมพันธ์ทางความหมายจากคุณสมบัติของ “ใจ” กับ “สีชมพู” ในวงความหมายต้นทางไปจับคู่กับคุณสมบัติของ “อารมณ์สุข และอุปนิสัยอ่อนโยนน่ารัก” ในวงความหมายปลายทาง แสดงดังนี้

Ref. code: 25615706300018ATD

วงความหมายต้นทาง		วงความหมายปลายทาง
● อวัยวะ “ใจ” (มนุษย์)	➔	● อารมณ์ความรู้สึก และอุปนิสัย
[ใจ] + [สีชมพู]	➔	[อารมณ์สุข และอุปนิสัยอ่อนโยนน่ารัก]
(อวัยวะหัวใจ) + (ลักษณะของสีสัน)	➔	(อารมณ์ความรู้สึก และอุปนิสัย)

การถ่ายโยงความหมายข้างต้นนอกจากแสดงให้เห็นว่า คำว่า “ใจ” เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงอารมณ์ความรู้สึกและอุปนิสัยของมนุษย์แล้ว ยังสะท้อนให้เห็นถึงระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาไทยว่า มองสีชมพูเป็นหนึ่งในประเภทสีที่แสดงความหมายในเชิงบวก อาจเนื่องจากแต่ละสีมีความหมายเฉพาะตัว และมีอิทธิพลต่ออารมณ์ความรู้สึกทางจิตวิทยา โดยทั่วไปแล้วคนไทยมองสีชมพูว่าเป็นสีสว่าง ซึ่งส่งผลให้เกิดความอบอุ่น และอารมณ์โรแมนติกได้ (เฉลิมชัย สุวรรณวัฒนา, 2553: 47) นอกจากสีได้ให้ความรู้สึกในทางวิสัยทัศน์แล้ว สีโดยรวมของดอกไม้ยังมีผลต่อจิตใจของผู้ที่ได้ชม เช่น ดอกกุหลาบสีชมพูยังถูกยกให้เป็นภาพแทนของความงดงาม ให้ความรู้สึกนุ่มนวล น่ารัก อ่อนหวาน (เศรษฐมันตร์ กาญจนกุล 2551: 12)

5.2.4.2 คำในภาษาจีนแต่ไม่พบในภาษาไทย

ผู้วิจัยพบว่า ในภาษาจีนก็มีปรากฏการณ์การใช้ภาษาของคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ปรากฏเฉพาะในภาษาจีนเท่านั้น ซึ่งไม่พบตัวอย่างในลักษณะเท่าเทียมกันของการใช้คำว่า “ใจ” ในข้อมูลภาษาไทย โดยมีตัวอย่างพร้อมการอธิบาย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

(1) 心酸 /ɕin^{55} suan^{55}/ (ใจ-เปรี้ยว) ปรากฏในภาษาจีนเท่านั้น

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า คนจีนได้นำคำเรียกรสเปรี้ยว เช่น คำว่า 酸 /suan^{55}/ (เปรี้ยว) ใช้คู่กับคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีน เพื่อแสดงสภาพจิตใจและอารมณ์ความรู้สึก ซึ่งพบเฉพาะในภาษาจีนเท่านั้น โดยมีการอธิบายตัวอย่างดังต่อไปนี้

Ref. code: 25615706300018ATD

(107) 他望着她娇美的身影，心里有酸酸的酷意。(Yu, 2009: 244)

他	望着	她	娇美的
tā	wàng zhe	tā	jiāo měi de
$t^hĄ^{55}$	$uaŋ^{51}$ $tʂɣ$	$t^hĄ^{55}$	$tɕiau^{55}$ mei^{214} $tɣ$
He	look-at-DUR	her	delicate-beautiful
身影	心里有	**酸酸的**	酷意
shēn yǐng	**xīn** lǐ yǒu	**suān suān de**	cù yì
$ʂən^{55}$ $iŋ^{214}$	**$ɕin^{55}$** li^{214} iou^{214}	**$suan^{55}$ $suan^{55}$ $tɣ$**	ts^hu^{51} ji^{51}
body-figure	**heart**-in has	**sour**	vinegar-flavor

เขามองไปที่เรือนร่างงามพิลาศของเธอ ใน**ใจ**มีอารมณ์หึงหวงอันน่าเศร้า

จากตัวอย่างประโยคภาษาจีน (107) คำว่า 酸 /suan^{55}/ มีความหมายตามประจำรูปคำ หมายถึง รสเปรี้ยว (CASS Institute of Linguistics Dictionary, 2016: 1250) ซึ่งเป็นคำที่มีคุณสมบัติทางความหมายบอกลักษณะของรสเช่นกัน เมื่อคำว่า 酸 /suan^{55}/ (เปรี้ยว) ไปปรากฏร่วมกับคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็น 心酸 /ɕin^{55} suan^{55}/ (ใจ-เปรี้ยว) หมายถึง จิตใจเศร้าหมอง; รันทดใจ; เศร้ากำสรด (CASS Institute of Linguistics Dictionary, 2016: 1456) จากการใช้คำเช่นนี้แสดงให้เห็นการนำคำเรียกรสเปรี้ยวคำว่า 酸 /suan^{55}/ (เปรี้ยว) ในภาษาจีนมาใช้คู่กับ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ทำให้ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่แสดงถึงอารมณ์ความรู้สึก เป็นการเปรียบเทียบถึงความรู้สึกเศร้าโศกเสียใจเหมือนกับการชิมอาหารเสียที่มีรสเปรี้ยว โดยมีกระบวนการถ่ายโยงความสัมพันธ์ทางความหมายจากวงความหมายต้นทางคือ “ใจ” กับ “รสเปรี้ยว” ไปจับคู่กับวงความหมายปลายทางคือ “ความรู้สึกโศกเศร้าเสียใจ” แสดงดังนี้

วงความหมายต้นทาง		**วงความหมายปลายทาง**
● อวัยวะ “ใจ” (มนุษย์)	➔	● อารมณ์ความรู้สึก
[心 /ɕin^{55}/ (ใจ)] + [酸 /suan^{55}/ (รสเปรี้ยว)]	➔	[ความโศกเศร้าเสียใจ]
(อวัยวะหัวใจ) + (รสชาติ)	➔	(อารมณ์ความรู้สึก)

การถ่ายโยงความหมายข้างต้นแสดงให้เห็นว่า นอกจากความรู้สึกเศร้าหมองระทมทุกข์จะเปรียบได้กับการลิ้มรสเปรี้ยวที่ไม่น่ารับประทานแล้ว ยังสะท้อนให้เห็นระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาจีนว่า ได้นำประสบการณ์เกี่ยวกับการลิ้มลองรสเปรี้ยวมาใช้เปรียบเทียบกับอารมณ์ความรู้สึกของมนุษย์เช่นเดียวกับการใช้คำว่า 心甜 /ɕin^{55} t^{h}ian^{35}/ (ใจ-หวาน) ในประโยคภาษาจีน (95) สิ่ง

Ref. code: 25615706300018ATD

ที่น่าสนใจคือ ผู้ใช้ภาษาไทยนิยมนำคำว่า “เปรี้ยว” มาใช้เปรียบเทียบในเรื่องการแต่งกายของผู้หญิง เพื่อแสดงให้เห็นทิศทางการแต่งกายอย่างทันสมัย อย่างเช่น “วันนี้เธอแต่งตัวเปรี้ยวจริง” (นันทนา วงษ์ไทย, 2554) ซึ่งแตกต่างจากภาษาจีนที่ใช้คำว่า 酸 /suan^{55}/ (เปรี้ยว) แสดงอารมณ์ความรู้สึกเศร้าโศกเสียใจเมื่อเกิดร่วมกับคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ทั้งนี้อาจเนื่องด้วยปัจจัยของวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ทำให้ผู้ใช้ภาษาทั้งสองมีระบบความคิดที่แตกต่างกัน

(2) 心肠 /ɕin^{55} tʂʰaŋ^{35}/ (ใจ-ลำไส้) ปรากฏในภาษาจีนเท่านั้น

เมื่อเปรียบเทียบกับคำว่า “ใจ” ในภาษาไทย คำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนสามารถปรากฏร่วมกับคำเรียกอวัยวะส่วนต่าง ๆ อยู่หลายประการเพื่อแสดงความหมายเปรียบเทียบเกี่ยวกับคุณสมบัติของมนุษย์ จึงถือเป็นลักษณะเฉพาะตัวหรือเป็นเอกลักษณ์ในการสะท้อนให้เห็นถึงมโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนว่า เปรียบเทียบ “ใจ” เป็นเหมือนมนุษย์ หรือคุณสมบัติที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ ซึ่งอาจกลับมากลายเป็นความยุ่งยากสำหรับผู้เรียนภาษาจีนเป็นภาษาที่สองต้องพยายามทำความเข้าใจในกรณีที่เกิดการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ตัวอย่างเช่น คำว่า 心肠 /ɕin^{55} tʂʰaŋ^{35}/ (ใจ-ลำไส้) ในภาษาจีนจากงานวิจัยของยฺหวีหนิง (Yu, 2009: 200) เนื่องจากยฺหวีหนิงไม่มีการแสดงตัวอย่างประโยคของคำว่า 心肠 /ɕin^{55} tʂʰaŋ^{35}/ (ใจ-ลำไส้) ผู้วิจัยจึงขอประกอบตัวอย่างประโยคที่เก็บรวบรวมจากคลังข้อมูลภาษาจีนสมัยใหม่ของมหาวิทยาลัยภาษาและวัฒนธรรมแห่งกรุงปักกิ่งในการอธิบาย เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้อ่านที่สามารถเข้าใจความหมายเปรียบเทียบของคำว่า 心肠 /ɕin^{55} tʂʰaŋ^{35}/ (ใจ-ลำไส้) ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

(108) 在交往中，小余觉得他为人淳朴，心肠又好。（BCC，《城市姑娘嫁给庄稼汉》）

在	交往中	小余	觉得
zài	jiāo wǎng zhōng	xiǎo shé	jué dé
tsai^{51}	tɕiɑu^{55} uɑŋ^{214} tʂuŋ^{55}	ɕiɑu^{214} ʂɣ^{35}	tɕyɛ^{35} tɣ^{35}
in	the associations of	Xiaoshe	feel
他	为人淳朴	心肠	又好
tā	wéi rén chún pǔ	**xīn cháng**	yòu hǎo
tʰĄ^{55}	uei^{35} ɻən^{35} tʂʰuən^{35} pʰu^{214}	**ɕin^{55} tʂʰaŋ^{35}**	Iou^{51} xɑu^{214}
he	simple and honest	**heart-intestine**	also good

ขณะที่พัวพันอยู่ เสี่ยวเสอรู้สึกว่าเขาซื่อตรง และ***ใจใส้*** (นิสัย) ก็ดี

Ref. code: 25615706300018ATD

จากตัวอย่าง (108) คำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) หมายถึง หัวใจ; อวัยวะภายในร่างกายคนหรือสัตว์ชั้นสูงที่ผลักดันการหมุนเวียนของเลือด (CASS Institute of Linguistics Dictionary, 2016: 1453) ส่วนคำว่า 肠 /tʂʰɑŋ^{35}/ มีความหมายตามประจำรูปคำ หมายถึง ลำไส้ (CASS Institute of Linguistics Dictionary, 2016: 147) แต่คำว่า 心肠 /ɕin^{55} tʂʰɑŋ^{35}/ (ใจ-ลำไส้) ในภาษาจีนถึงแม้เป็นคำที่ประกอบด้วยคำสองคำดังกล่าว แต่ความหมายไม่ได้มาจากการประกอบของ “หัวใจ” และ “ลำไส้” แต่มีความหมายใหม่ที่เกิดจากการหลอมรวมความคิด หมายถึง นิสัยหรือจิตใจ (ที่มีจุดประสงค์); น้ำใจ (ที่มีจุดประสงค์) (CASS Institute of Linguistics Dictionary, 2016: 1453) ดังนั้น การรับรู้ลักษณะนิสัยของคนใดคนหนึ่งเปรียบได้กับการรู้ "ใจ" และรู้ “ไส้” ของคนคนนั้นด้วย โดยมีกระบวนการถ่ายโยงความสัมพันธ์ทางความหมายจากคุณสมบัติของ “心 /ɕin^{55}/ (ใจ)” และ “肠 /tʂʰɑŋ^{35}/ (ลำไส้)” ในวงความหมายต้นทางไปยังคุณสมบัติของ “ลักษณะนิสัย” ในวงความหมายปลายทางแสดงดังนี้

วงความหมายต้นทาง		**วงความหมายปลายทาง**
● อวัยวะ “ใจ”	➔	● อุปนิสัย
[心 /ɕin^{55}/ (ใจ) + 肠 /tʂʰɑŋ^{35}/ (ลำไส้)]	➔	[อุปนิสัย]
(อวัยวะหัวใจ) + (อวัยวะลำไส้)	➔	(ลักษณะนิสัย)

การถ่ายโยงความหมายข้างต้นนอกจากจะแสดงให้เห็นว่า คำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนเป็นอุปลักษณ์ ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงลักษณะนิสัยของมนุษย์แล้ว ยังสะท้อนให้เห็นถึงระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาจีนอีกด้วย กล่าวคือ การที่ในภาษาจีนมีการใช้คำว่า 心肠 /ɕin^{55} tʂʰɑŋ^{35}/ (ใจ-ลำไส้) โดยเปรียบเทียบ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็นเหมือนมนุษย์หรือลักษณะนิสัยของมนุษย์สามารถสะท้อนให้เห็นถึงผังภาพเชิงวัฒนธรรม (cultural schema) ในการแพทย์แผนจีน (Yu, 2009: 200; Xu, 2016: 3) ว่า หัวใจกับลำไส้เล็กสะท้อนภายในและภายนอกกัน (心与小肠相表里) คือ ความสัมพันธ์ของหัวใจและลำไส้เล็ก อันหนึ่งอยู่ภายนอกอีกอันหนึ่งอยู่ภายใน เนื่องจากแพทย์แผนจีนเชื่อว่าร่างกายเป็นอินทรียวัตถุที่เป็นองค์รวม ร่างกายมนุษย์มีอวัยวะทั้ง 5 เป็นศูนย์กลาง ถืออวัยวะตันและอวัยวะกลวงเป็นหยินหยาง อันหนึ่งเป็นหยิน อันหนึ่งเป็นหยางเชื่อมภายในและภายนอกกัน อวัยวะตันและอวัยวะกลวงเป็นองค์รวมเดียวกัน สามารถส่งผลกระทบซึ่งกันและกัน เพราะฉะนั้น อุปลักษณ์ของคำศัพท์อวัยวะร่างกายในภาษาจีนส่วนมากจะเน้นถึงความสัมพันธ์ระหว่างร่างกายแต่ละส่วน โดยเฉพาะความสัมพันธ์แบบสอดคล้องกัน หัวใจในอวัยวะตันทั้ง 5 (ตับ หัวใจ ม้าม ปอด ไต) สอดคล้องกับอวัยวะกลวงทั้ง 6 (ถุงน้ำดี ลำไส้เล็ก กระเพาะอาหาร ลำไส้ใหญ่ กระเพาะปัสสาวะ ซานเจียว) คือ ลำไส้เล็ก (Wang and He, 2007: 178; Liu and Yang. et, 2015: 376)

Ref. code: 25615706300018ATD

ดังนั้น ในภาษาจีนจึงมีการใช้คำอุปลักษณ์เกี่ยวกับ 心肠 /ɕin^{55} tʂʰɑŋ^{35}/ (ใจ-ลำไส้) ตัวอย่างเช่น 好心肠 /xɑu^{214} ɕin^{55} tʂʰɑŋ^{35}/ (จิตใจดี), 坏心肠 /xuai^{51} ɕin^{55} tʂʰɑŋ^{35}/ (จิตใจเลว), 热心肠 /ʐɣ^{51} ɕin^{55} tʂʰɑŋ^{35}/ (จิตใจกระตือรือร้น), 心肠软 /ɕin^{55} tʂʰɑŋ^{35} ɻuɑn^{214}/ (จิตใจเมตตา) และ 心肠歹毒 /ɕin^{55} tʂʰɑŋ^{35} tai^{214} tu^{35}/ (นิสัยดุร้าย) (Yu, 2009: 200)

นอกจากนี้ คำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนยังสามารถปรากฏร่วมกับอวัยวะอื่น ๆ ในร่างกายเพื่อกลายเป็นคำใหม่ ๆ เช่น คำว่า 心腹 /ɕin^{55} fu^{51}/ (ใจ-ท้อง) 心肝 /ɕin^{55} kan^{55}/ (ใจ-ตับ) ฯลฯ คำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในคำศัพท์เหล่านี้ มักจะอยู่ในตำแหน่งแรก แสดงออกอย่างชัดเจนถึงแนวความคิดความมีอำนาจของ “ใจ” (“心”的主宰观念) ในวัฒนธรรมจีน กล่าวคือ “ใจ” ในร่างกายมนุษย์ยึดครองตำแหน่งปกครอง โดยถือเอา “ใจ” เป็นศูนย์กลาง รักษาความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับอวัยวะอื่น ๆ เกิดเป็นความสัมพันธ์แบบวิภาษของภายในและภายนอกที่ตรงข้ามและเป็นเอกภาพกัน (Sun, 2011) รูปแบบความเข้าใจทางปริชานเกี่ยวกับอุปลักษณ์อวัยวะร่างกายที่เป็นเอกลักษณ์นี้ไม่เพียงแต่มีพื้นฐานมาจากทฤษฎี “หยินหยาง” (“阴阳”) และ “ปัญจธาตุ” (“五行”) ของการแพทย์แผนจีนโบราณ แต่ยังได้รับผลกระทบจากแนวคิดปรัชญาจีนโบราณอย่าง “มนุษย์และธรรมชาติหลอมรวมเป็นหนึ่ง” (“天人合一”) และ “มนุษย์และธรรมชาติสัมพันธ์ต่อกัน” (“天人相应”) จึงได้นำความสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ของอวัยวะต่าง ๆ ในร่างกายถ่ายโยงความหมายเข้ากับความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างสรรพสิ่งอื่น ๆ

ยิ่งไปกว่านั้น ตำราหวงตี้เน่ยจิง (《黄帝内经》) ในฐานะที่เป็นรากฐานของทฤษฎีการแพทย์แผนจีน มีมุมมองเชื่อว่าร่างกายมนุษย์มีหัวใจเป็นแกนหลัก อวัยวะทั้งห้าเป็นศูนย์กลางของทั้งร่างกายที่เป็นอินทรียวัตถุ (He and He, 2006: 50) ส่วนมุมมองแบบองค์รวมธรรมชาติและมนุษย์หลอมรวมเป็นหนึ่ง (天人合一整体观) ถือเป็นแนวความคิดพื้นฐานที่สุดของมุมมองดังกล่าว (Xian and Xiao, 2015) เนื่องจากอวัยวะตันทั้ง 5 และอวัยวะกลวงทั้ง 6 ของมนุษย์มีหน้าที่ทางสรีรวิทยาที่แตกต่างกัน ซึ่งมีหัวใจ ปอด ม้าม ตับ และไต เป็นระบบปฏิบัติงานหลักที่สามารถเชื่อมต่ออวัยวะอื่น ๆ กับร่างกาย โดยผ่านเส้นลมปราณที่วิ่งอยู่ทั่วร่างกาย และห้าระบบนี้อยู่ภายใต้การควบคุมของหัวใจ ผ่านการไหลเวียน การแทรกของสารจำเป็น (精) ชี่ (气) เลือด (血) และสารน้ำ (津液) ประกอบเป็นการเชื่อมโยงที่ลึกซึ้ง เชื่อมสัมพันธ์กันอย่างสอดคล้องทั่วทั้งร่างกาย ร่วมกันทำการเผาผลาญสันดาปสิ่งต่าง ๆ ทั้งร่างกาย (Zheng, 2016) เกิดเป็นระบบอวัยวะในร่างกายที่สลับซับซ้อนอย่างมหาศาล

นอกจากนี้ ศาสตร์การแพทย์แผนจีนยังยืมทฤษฎีปัญจธาตุ (五行学说) มาใช้เชื่อมโยงโครงสร้างร่างกายมนุษย์กับปรากฏการณ์และสสารทางธรรมชาติเข้าด้วยกัน โดยถือว่าร่างกายมนุษย์เป็นจักรวาลขนาดย่อม ๆ และคิดพิจารณาเอาธาตุทั้งห้ากับอวัยวะทั้งห้าจากมุมมอง

Ref. code: 25615706300018ATD

แห่งปรัชญาปัญจธาตุมาสัมพันธ์เกี่ยวโยงกัน นำคุณลักษณะและความคล้ายคลึงกันของธาตุทั้งห้า “ไม้ ไฟ ดิน ทอง น้ำ” กับอวัยวะทั้งห้าของมนุษย์ “ตับ หัวใจ ม้าม ปอด ไต” มาประสานสัมพันธ์กัน (Lin, 2014: 16) ทั้งนี้สะท้อนให้เห็นถึงแนวคิด “มนุษย์และธรรมชาติหลอมรวมเป็นหนึ่ง” ระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ โดยเน้นมุมมองแบบองค์รวมที่ว่า “รวมเป็นหนึ่งเดียว” (“合一”) และ “หนึ่งร่าง” (“一体”) ซึ่งเชื่อว่ามนุษย์กับธรรมชาติมีความกลมกลืนเป็นเอกภาพ มีความสัมพันธ์กันแบบพึ่งพาอาศัยกัน (Fang, 2003; Xu, 2003; Ding, 2015) ทุกสิ่งในโลกล้วนอยู่ในกรอบระหว่างองค์รวมและเอกภาพ มนุษย์และธรรมชาติเชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิด คุณสมบัติใด ๆ ทางสรีรวิทยาและทางจิตวิทยาของร่างกายมนุษย์ไม่สามารถแยกออกจากธรรมชาติได้ (Zhang, 2007: 36-37) ด้วยเหตุนี้ในโลกธรรมชาติมีปัญจธาตุ ร่างกายมนุษย์เองก็มีปัญจธาตุ ซึ่งสอดคล้องสัมพันธ์ และเติมเต็มซึ่งกันและกันกับปัญจธาตุแห่งโลกธรรมชาติ โดยหัวใจนั้นตั้งอยู่ตรงส่วนกลางของร่างกายมนุษย์ คนจีนโบราณจึงเชื่อว่าหัวใจสัมพันธ์กับจิตที่ถูกควบคุมโดยธรรมชาติ ซึ่งเหมือนดังการรวมศูนย์กลางแห่งอำนาจของประเทศ ดังนั้น “ใจ” เป็นนายแห่งจิต อันมีฐานะความสำคัญของการเป็นนายแห่งร่างกายมนุษย์ และพัฒนาสู่การเป็นศูนย์กลางแห่งการประสานความเป็นองค์รวมของชีวิต (Li and Yang, 2015) ดังที่ยฺหวีหนิง (Yu, 2009: 105) ได้กล่าวว่า มนุษย์กับธรรมชาติมีความสอดคล้องกันและกัน “ใจ” ของมนุษย์ในฐานะที่เป็นศูนย์กลางของกิจกรรมทางปริชานของมนุษย์ (central faculty of cognition) จัดอยู่ตำแหน่งศูนย์กลางของร่างกายมนุษย์ (the central of the body) ขณะที่มนุษย์นั้นเป็นศูนย์กลางของจักรวาล (the core of the universe)

นอกจากการอธิบายข้างต้นแล้ว การเกิดความหมายเชิงอุปลักษณ์ของ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีน ยังสามารถสะท้อนให้เห็นผ่านมุมมองความสมดุลของการแพทย์แผนจีน (中医学平衡观) อีกด้วย ซึ่งได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมจีนโบราณและแนวคิดทางปรัชญาจีนเช่นเดียวกัน จีนนับถือความสอดคล้องมาตั้งแต่สมัยโบราณ ให้ความสำคัญกับสมดุลสมมาตร (对称平衡) เน้น “หยินหยาง” (“阴阳”) และ “ความกลมกลืน” (“和合”) (Zuo, 2003) สำหรับ “หยินหยาง” หมายถึงสิ่งที่เป็นตรงกันข้าม ขณะที่ “ความกลมกลืน” หมายถึงสิ่งที่เป็นเอกภาพ (Sun and Wang et al, 2009: 57-58) คนจีนสมัยโบราณใช้ “หยินหยาง” และ “ความกลมกลืน” มาวิเคราะห์สิ่งที่เป็นตรงข้ามกัน สิ่งที่ขัดแย้งกัน ตลอดจนสิ่งที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน จึงรู้จักต้นเหตุและกฎเกณฑ์พื้นฐานของการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่งต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น การที่ได้นำแนวคิดปรัชญาอย่าง “หยินหยาง”และ “ความกลมกลืน” ดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในศาสตร์การแพทย์แผนจีนเชื่อว่ามนุษย์เป็นองค์รวมของอินทรียวัตถุ ภายในร่างกายมนุษย์เต็มไปด้วยปรากฏการณ์ที่ตรงกันข้ามและเป็นหนึ่งเดียวกัน ภายใต้สภาวะปกติทางสรีรวิทยาของร่างกายมนุษย์ จะรักษาความสมดุลของหยินและหยาง แต่ว่าหากปรากฏว่ามีด้านหนึ่งเสื่อม หรือมีสภาพด้านหนึ่งแกร่ง จะทำให้ระเบียบการทำงานทางสรีระร่างกายตามปกติรวน เกิดเป็นโรคทางสรีรวิทยา (Yu and Zhou, 2006; Yan,

Ref. code: 25615706300018ATD

2012: 10; Sun, 2017) และสำหรับอวัยวะภายในที่เป็นรูปธรรมนั้น แพทย์แผนจีนเชื่อว่าในอวัยวะก็มีแบ่งหยินหยาง อวัยวะตันเป็นหยิน ส่วนอวัยวะกลวงเป็นหยาง ดังนั้นอวัยวะตันทั้ง 5 (ตับ หัวใจ ม้าม ปอด ไต) และอวัยวะกลวงทั้ง 6 (ถุงน้ำดี ลำไส้เล็ก กระเพาะอาหาร ลำไส้ใหญ่ กระเพาะปัสสาวะ) ต่างแบ่งแยกสอดคล้องกันแบบหนึ่งต่อหนึ่ง และอวัยวะกลวงทั้ง 6 ก็เป็นบริวารของอวัยวะตันทั้ง 5 (Sun and Zheng, 2012) ความสอดคล้องแบบหนึ่งต่อหนึ่งของอวัยวะแบบนี้ตลอดจนลักษณะบริวารนี้ แสดงให้เห็นเด่นชัดยิ่งขึ้นถึงฐานะบทบาทและความสำคัญของ “ใจ” ผ่านการที่ใช้เป็นอุปลักษณ์ในภาษาจีน ตลอดจนหน้าที่ความร่วมมือของหัวใจกับอวัยวะอื่น ๆ ดังที่งานวิจัยของยฺหวีหนิง (Yu, 2009: 369) ได้เสนอว่า “ใจ” ถูกสร้างมโนทัศน์ว่าเป็น “ผู้ปกครองประเทศ” ขณะที่อวัยวะตันทั้ง 5 กับอวัยวะกลวงทั้ง 6 ถูกสร้างมโนทัศน์ว่าเป็น “เจ้าหน้าที่รัฐบาลกลาง”

(3) 芳心 /fɑŋ^{55} ɕin^{55}/ (หอม-ใจ) ปรากฏในภาษาจีนเท่านั้น

สำหรับมโนทัศน์ “ใจ” เป็นสิ่งไม่มีชีวิตประเภทวัตถุสิ่งของทั้งในภาษาไทยและภาษาจีน ล้วนสามารถพิจารณาได้จากคุณสมบัติแห่งวัตถุในหลากหลายด้าน สิ่งที่น่าสังเกตคือ ในภาษาจีนยังพบว่ามีการทำความเข้าใจมโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในแง่วัตถุสิ่งของที่รับรู้ได้ด้วยจมูก เพราะวัตถุนี้สามารถกระจายกลิ่น เช่น คำว่า 芳心 /fɑŋ^{55} ɕin^{55}/ (หอม-ใจ) ซึ่งเกิดจากคำเรียกกลิ่นคำว่า 芳 /fɑŋ^{55}/ (หอม) ปรากฏร่วมกับคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในการใช้แสดงความหมายเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องกับสภาพจิตใจของหญิงสาว ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าสนใจที่เพียงปรากฏเฉพาะในภาษาจีนเท่านั้น (Yao and Saralamba, 2561) และไม่ได้พบในงานวิจัยของยฺหวีหนิง (Yu, 2009) โดยมีการอธิบายตัวอย่างดังต่อไปนี้

Ref. code: 25615706300018ATD

(109) 有一青年恋上一少女，卑词屈膝，活赖死缠，总打动不了她的芳心。
(BCC，《台湾民谚小故事》)

有一	青年	恋上	一
yǒu yì	qīng nián	liàn shàng	yí
Iou^{214} ji^{51}	$tɕ^hiŋ^{55}$ $niæn^{35}$	$liæn^{51}$ $ʂɑŋ^{51}$	ji^{35}
have one	young people	fall in love	one
少女	卑词屈膝	活赖死缠	总
shǎo nǚ	bēi cí qū xī	huó lài sǐ chán	zǒng
$ʂɑu^{51}$ nu^{214}	pei^{55} $ts^hɿ^{35}$ $tɕ^hy^{55}$ $ɕi^{55}$	xuo^{35} lai^{51} $sɿ^{214}$ $tʂ^han^{35}$	$tsuŋ^{214}$
young girl	bow and scrape	obsessed	always
打动	不了	她的	芳心
dǎ dòng	bù liǎo	tā de	**fāng xīn**
$tĄ^{214}$ $tuŋ^{51}$	pu^{51} $liɑu^{214}$	$t^hĄ^{55}$ $tɣ$	**$fɑŋ^{55}$ $ɕin^{55}$**
attention	not	her	**fragrant-heart**

มีหนุ่มคนหนึ่งหลงรักสาวน้อยคนหนึ่ง คุกเข่าเว้าวอน พะเน้าพะนอเป็นพัลวัน แต่ก็ไม่เคยพิชิต***หอมใจ*** (ความรักใคร่) ของเธอได้

ตัวอย่างประโยค (109) เป็นตัวอย่างแสดงมโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็นวัตถุ ผู้ใช้ภาษาจีนได้นำเอาประสบการณ์เกี่ยวกับการรับรู้กลิ่นของวัตถุที่อยู่รอบตัวได้ด้วยจมูก มาใช้ในการทำความเข้าใจมโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ดังพบในตัวอย่างที่ (109) คำว่า 芳 /fɑŋ^{55}/ มีความหมายตามรูปคำ หมายถึง หอม; กลิ่นหอม (CASS Institute of Linguistics Dictionary, 2016: 368) แสดงคุณสมบัติของสิ่งที่รับรู้ได้ด้วยจมูก ในที่นี้ เมื่อคำว่า 芳 /fɑŋ^{55}/ (หอม) ปรากฏนำหน้าคำเรียกอวัยวะ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็น 芳心 /fɑŋ^{55} ɕin^{55}/ (หอม-ใจ) หมายถึง ความโปรดปราน หรือความรักใคร่ของหญิงสาว (CASS Institute of Linguistics Dictionary, 2016: 368) จากการใช้ภาษาเช่นนี้แสดงให้เห็นถึงการนำคำว่า 芳 /fɑŋ^{55}/ (หอม) ในภาษาจีนซึ่งเป็นคำที่มีความหมายเกี่ยวกับการได้กลิ่นมาใช้คู่กับคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ทำให้ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่แสดงถึงความโปรดปราน หรือความรักใคร่ของหญิงสาว ทั้งนี้เกิดจากกระบวนการถ่ายโยงความหมายจากความหมายต้นทางคือ “ใจ” กับ “การได้กลิ่นหอม” ไปยังวงความหมายปลายทางคือ “ความรักใคร่ ความชื่นชอบของหญิงสาว” โดยความรักใคร่จะแสดงออกทางกลิ่นหอมและทำให้ได้รับกลิ่นดีด้วยจมูก ซึ่งคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงการที่อวัยวะหัวใจมีกลิ่นหอมกรุ่น

Ref. code: 25615706300018ATD

สามารถดมได้ด้วยจมูก แต่ขยายความหมายซึ่งหมายถึง ความชื่นชอบหรือความรักใคร่ของหญิงที่มีอายุน้อย โดยมีกระบวนการถ่ายโยงความสัมพันธ์ทางความหมายจากวงความหมายต้นทาง คือ “หอม” กับ “ใจ” ไปยังวงความหมายปลายทางคือ “ความรักใคร่ของหญิงสาว” แสดงดังนี้

วงความหมายต้นทาง		**วงความหมายปลายทาง**
● อวัยวะ “ใจ” (มนุษย์)	➔	● อารมณ์รัก
[芳 /fɑŋ^{55}/ (หอม)] + [心 /ɕin^{55}/ (ใจ)]	➔	[ความรักใคร่ของหญิงสาว]
(กลิ่นได้ด้วยจมูก) + (อวัยวะหัวใจ)	➔	(สภาพของอารมณ์ความรู้สึก)

(4) 灰心 /xuei^{55} ɕin^{55}/ (เทา-ใจ) ปรากฏในภาษาจีนเท่านั้น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ในภาษาจีนมีการใช้คำว่า 灰心 /xuei^{55} ɕin^{55}/ (เทา-ใจ) เพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึก ซึ่งไม่สามารถหาตัวอย่างเทียบเท่ากันได้ในภาษาไทย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(110) 他一遇上困难就灰心丧气。(Yu, 2009 : 258)

他	一遇上	困难就	灰心丧气
tā	yí yù shàng	kùn nɑn jiù	**huī xīn** sàng qì
tʰĄ^{55}	ji^{35} jy^{51} ʂɑŋ^{51}	kʰuən^{51} nan tɕiəʊ^{51}	**xuei^{55} ɕin^{55}** sɑŋ^{51} tɕʰi^{51}
he’s	as soon as come-across	difficulties then	ashy/**gray-heart** lost-qi

เขาจะเกิด***เทาใจ*** (ความท้อแท้**ใจ**) เมื่อเขาพบกับอุปสรรค

มโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนก็สามารถรับรู้ได้จากสีสันของวัตถุสิ่งของเช่นกัน ดังปรากฏในประโยคภาษาจีน (110) คือ คำว่า 灰 /xuei^{55}/ (เทา) ซึ่งมีความหมายประจำคำ หมายถึง สีเทา (CASS Institute of Linguistics Dictionary, 2016: 577) จัดอยู่ในแวดวงความหมายของสี ในตัวอย่างนี้เมื่อคำว่า 灰 /xuei^{55}/ (เทา) ไปปรากฏร่วมกับคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็น 灰心 /xuei^{55} ɕin^{55}/ (เทา-ใจ) หมายถึง ท้อแท้; ท้อใจ; หมดกำลังใจ (CASS Institute of Linguistics Dictionary, 2016: 578) จากการใช้คำเช่นนี้แสดงให้เห็นการนำคำเรียกสีเทาคำว่า 灰 /xuei^{55}/ (เทา) ในภาษาจีนมาใช้คู่กับ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ทำให้ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่แสดงถึงอารมณ์ความรู้สึก ในที่นี้คือ ความรู้สึกผิดหวังหรือท้อแท้ กล่าวคือ อารมณ์ความรู้สึกผิดหวังที่เป็นความหมายเปรียบเทียบของ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) นั้นแสดงโดยการใช้คำเรียกอวัยวะ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ปรากฏร่วมกับรูปภาษาคำว่า 灰 /xuei^{55}/ (เทา)

Ref. code: 25615706300018ATD

ในภาษาจีน กล่าวอีกนัยหนึ่ง สำหรับคนที่เกิดอารมณ์ความรู้สึกในเชิงลบ ในที่นี้คือ ความรู้สึกท้อแท้หมดกำลังใจเมื่อประสบอุปสรรค เปรียบได้กับคนที่มี “ใจ” เป็นสีเทา ซึ่งมีกระบวนการถ่ายโยงความสัมพันธ์ทางความหมายจากวงความหมายต้นทาง คือ “ใจ” กับ “สีเทา” ไปยังวงความหมายปลายทางคือ “ความรู้สึกผิดหวังและเกิดความท้อแท้ใจ” แสดงดังนี้

วงความหมายต้นทาง		**วงความหมายปลายทาง**
● อวัยวะ “ใจ” (มนุษย์)	➔	● อารมณ์ความรู้สึก
[心 /ɕin^{55}/ (ใจ)] + [灰 /xuei^{55}/ (สีเทา)]	➔	[ความรู้สึกผิดหวัง หรือความท้อแท้ใจ]
(อวัยวะหัวใจ) + (ลักษณะของสีสัน)	➔	(อารมณ์ความรู้สึก)

การถ่ายโยงความหมายข้างต้นไม่เพียงแต่แสดงให้เห็นว่า คำว่า “ใจ” เป็นอุปลักษณ์และมีความหมายเปรียบเทียบที่อ้างถึงอารมณ์ความรู้สึกของมนุษย์เท่านั้น แต่ยังสะท้อนให้เห็นถึงระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาจีนว่า พิจารณาสีเทาเป็นหนึ่งในประเภทสีที่แสดงความหมายในเชิงลบ ดังนั้น เมื่อสีเทาปรากฏร่วมกับวงความหมายอวัยวะหัวใจจึงแสดงความรู้สึกผิดหวังและหมดกำลังใจ อาจด้วยสาเหตุที่ว่าอารมณ์ความรู้สึกกับดินฟ้าอากาศเป็นสิ่งที่เกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน อารมณ์ความรู้สึกของเราอาจเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพอากาศ ซึ่งถ้าเป็นวันที่อากาศดี พระอาทิตย์ส่องแสง เรามองท้องฟ้าก็จะเห็นเมฆสีขาวเป็นหย่อม ๆ ซึ่งท้องฟ้าและอากาศแจ่มใสนี้เองทำให้เรารู้สึกสดชื่นอารมณ์ดี เพราะตามหลักจิตวิทยานั้น สีฟ้าเป็นสีสว่างซึ่งมีผลช่วยผ่อนคลายจิตใจ แต่พออากาศเปลี่ยนแปลง หรือก่อนเกิดพายุฝนตกหนัก เมฆขาวสว่างมักจะกลายเป็นกลุ่มเมฆสีเทาเข้มและท้องฟ้ามืดครึ้มตามไปด้วย การขาดแสงแดดสว่างไสว จึงทำให้เราเริ่มรู้สึกหดหู่เซื่องซึมจนเกิดอารมณ์เศร้าสลด ดังนั้น เมื่อกล่าวถึงสีเทา คนจีนมักจะนึกถึงสีของก้อนเมฆในวันที่อากาศไม่ดีและได้นำเอาคำว่า 灰 /xuei^{55}/ (เทา) ไปปรากฏร่วมกับคำเรียกอวัยวะใจ แสดงอารมณ์โศกเศร้าและความรู้สึกผิดหวังหมดกำลังใจ ซึ่งสอดคล้องกับศาสตร์แห่งสีตะวันตกและจิตวิทยาที่มีความเห็นว่า สีเทามีความยาวคลื่นสั้น เป็นโทนสีที่มืดครึ้ม มักปรากฏสีซีดมัวภายใต้แสงส่อง เป็นความมัวทึบทำให้คนเกิดความรู้สึกในเชิงลบ เช่น การหมดเรี่ยวแรง ความท้อถอย และความหดหู่ รวมทั้งความบีบคั้นได้ง่าย (He, 2017: 108)

(5) 心红 / **ɕin^{55} xŋ^{35}/ (ใจ-แดง) ปรากฏในภาษาจีนเท่านั้น**

นอกจากคำว่า 灰心 /xuei^{55} ɕin^{55}/ (เทา-ใจ) ดังที่อธิบายข้างต้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลยังพบว่า ในภาษาจีนมีการใช้คำเรียกสีแดงคำว่า 红 /xŋ^{35}/ (แดง) ปรากฏร่วมกับคำว่า

Ref. code: 25615706300018ATD

心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็น 心红 / ɕin^{55} xŋ^{35}/ (ใจ-แดง) เพื่อแสดงสภาพจิตใจ ซึ่งเป็นตัวอย่างที่พบเฉพาะในภาษาจีนเท่านั้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(111) 谁知道他的心是黑的是红的。(Yu, 2009: 202)

谁知道	他的	心	是黑的	是红的
shuí zhī dào	tā de	**xīn**	shì hēi de	shì **hóng** de
ʂuei^{35} tʂl^{55} tɑu^{51}	t^{h}Ą^{55} tɣ	**ɕin^{55}**	ʂl^{51} xei^{55} tɣ	ʂl^{51} **xŋ^{35}** tɣ
who knows	his	**heart**	is black	is **red**

ใครจะรู้ว่า**หัวใจ**ของเขาเป็นสีดำและ***สีแดง***

ในทำนองเดียวกัน คำว่า 红 /xŋ^{35}/ ดังที่พบในประโยค (111) มีความหมายตามประจำรูปคำ หมายถึง แดง; สีแดง (CASS Institute of Linguistics Dictionary, 2016: 538) ซึ่งจัดอยู่ในแวดวงความหมายของสี ในตัวอย่างนี้เมื่อคำว่า 红 /xŋ^{35}/ (แดง) ไปปรากฏร่วมกับคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็น 心红 / ɕin^{55} xŋ^{35}/ (ใจ-แดง) ทำให้ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็นอุปลักษณ์ที่มีความหมายเปรียบเทียบที่แสดงถึงลักษณะนิสัย ในที่นี้ คือ ลักษณะนิสัยที่จงรักภักดี กล่าวคือ อุปนิสัยจงรักภักดีที่เป็นความหมายเปรียบเทียบของ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) นั้นแสดงโดยใช้คำเรียกอวัยวะ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ปรากฏร่วมกับรูปภาษาคำว่า 红 /xŋ^{35}/ (แดง) ในภาษาจีน กล่าวอีกนัยหนึ่ง สำหรับลักษณะนิสัยของผู้คนมีซื่อสัตย์ตงฉิน มีความจงรักภักดีเปรียบได้กับ “ใจ” ของคนนั้นเป็นสีแดง ซึ่งเกิดจากกระบวนการถ่ายโยงความสัมพันธ์ทางความหมายจากวงความหมายต้นทางคือ “ใจ” กับ “สีแดง” ไปยังวงความหมายปลายทางคือ “อุปนิสัยที่จงรักภักดี” แสดงดังนี้

วงความหมายต้นทาง		**วงความหมายปลายทาง**
● อวัยวะ “ใจ” (มนุษย์)	➔	● ลักษณะนิสัย
[心 /ɕin^{55}/ (ใจ)] + [红 /xŋ^{35}/ (สีแดง)]	➔	[อุปนิสัยที่จงรักภักดี]
(อวัยวะหัวใจ) + (ลักษณะของสีสัน)	➔	(ลักษณะนิสัย)

การถ่ายโยงความหมายข้างต้นดังกล่าวสะท้อนให้เห็นระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาจีนว่า มองสีแดงเป็นสีที่แสดงความหมายเชิงบวก ซึ่งเมื่อสีแดงปรากฏกับวงความหมายอวัยวะหัวใจจะแสดงจิตใจที่ซื่อสัตย์ตงฉิน หรือลักษณะนิสัยที่จงรักภักดีเป็นเหมือนหัวใจที่ปรากฏตัวให้เห็นเป็นสีแดง อาจเนื่องมาจากได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและความเชื่อของผู้ใช้ภาษาจีน กล่าวคือ สีแดงเป็นสัญลักษณ์ของความศักดิ์สิทธิ์ และความสิริมงคล

Ref. code: 25615706300018ATD

โดยศาสตร์ด้านจิตวิทยา เชื่อว่าสีแดงให้ความรู้สึกอบอุ่นแก่คน ทำให้คนจินตนาการถึงสิ่งที่เป็นรูปธรรมอย่างโลหิต ไฟ และพระอาทิตย์ เป็นต้น เพราะสรรพสิ่งเหล่านี้มีคุณลักษณะเป็น “สีแดง” (Yang, 2009: 81; Zhu, 2007: 29) การเทิดทูนสีแดงของบรรพบุรุษชาวจีนนับแต่โบราณปรากฏให้เห็นได้จากการสักการะบูชาทางธรรมชาติที่มีต่อไฟ พระอาทิตย์ และโลหิต ซึ่งสีของไฟ พระอาทิตย์ และโลหิต ต่างก็ล้วนเป็นสีแดง ในสายตาของชนชาวฮั่น ไฟคือความศักดิ์สิทธิ์ เป็นสิ่งที่ถูกปกครอง และควบคุมโดยเทพเจ้า มักจะถือว่าไฟเป็นสัญลักษณ์ของความศักดิ์สิทธิ์ไร้ราคี และเชื่อว่าไฟมีความสามารถในการขับไล่ปีศาจความชั่วร้าย และลบล้างมลทินแห่งหายนะได้ สำหรับการบูชาต่อพระอาทิตย์ เป็นการภาวนาอ้อนวอนในความโหยหาแสงสว่างอันอบอุ่น และชีวิตที่สุขสงบอย่างหนึ่งของผู้คน นอกจากนี้ ในวัฒนธรรมดั้งเดิมของประเทศจีน การบูชาโลหิตของบรรพบุรุษยุคโบราณ ก็สามารถแสดงให้เห็นได้จากการที่คนจีนเชื่อว่าโลหิตเป็นแก่นแท้ของคน ไม่ใช่เพียงแค่การได้ผลดีและเลี่ยงผลเสีย ยังเป็นสัญลักษณ์ของความสิริมงคล ด้วยเหตุนี้ วัฒนธรรมการบูชาไฟ พระอาทิตย์ และโลหิตของชนชาวฮั่นค่อย ๆ ส่งอิทธิพลต่อการบูชา “สีแดง” ของผู้คนทีละน้อย “สีแดง” จึงนอกจากจะเป็นความหมายทางสัญลักษณ์ของการหลบเลี่ยงสิ่งชั่วร้ายและหายนะแล้ว ยังแผ่ขยายความหมายอันหลากหลายอย่าง “ความจงรักภักดี” (“忠义”) “ความบริสุทธิ์ใจ” (“赤诚”) และ “ความแข็งแกร่งและเถรตรงที่แน่แน่ว” (“有血性”) เป็นต้น (Piao, 2009: 39-40)

นอกจากนี้ ในภาษาจีนมีการใช้สำนวนว่า 赤胆忠心 /tʂʰɿ^{51} tan^{55} tʂuŋ^{55} ɕin^{55}/ (ใจซื่อสัตย์สวามิภักดิ์) ซึ่งสำนวนนี้เป็นกรณีตัวอย่างอันเป็นแบบฉบับที่แสดงให้เห็นการนำ “สีแดง” มาอุปลักษณ์ “ความจงรักภักดี” โดยมอง “สีแดง” กับ “ความซื่อสัตย์” แบบเท่าเทียมกัน ทั้งนี้อาจยังเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับ “หงเหลี่ยน” (“红脸”) ซึ่งเป็นหน้ากากเหลียนผู่ประเภทหนึ่งในอุปรากรงิ้วปักกิ่งโดยหน้ากากเหลียนผู่สีแดงในงิ้วปักกิ่งเป็นสัญลักษณ์ความจงรักภักดี และความกล้าหาญของตัวละคร และสิ่งที่มีความเป็นตัวแทนมากที่สุด คือ กวนอู (กวนยู) (关羽) ในวรรณกรรมสามก๊ก บท “หงเหลี่ยน” แต่เดิมนี้มาจากรูปลักษณ์ของกวนอู ในเพลงละครวรรณกรรมสามก๊ก อธิบายรูปลักษณ์ภายนอกของกวนอูว่า “หน้าแดงก่ำดั่งพุทรา” (“面如重枣”) ความหมายคือ สีหน้าของกวนอู เป็นสีแดงเข้มแบบสีแดงพุทรา ด้วยเหตุนี้ “กวนอูหน้าแดง” (“红脸关公”) จึงได้รับยกย่องเป็นการปรากฏรูปแห่งความจงรักภักดี และความเที่ยงธรรมในวัฒนธรรมประเทศจีน นิสัยของกวนอู คือภักดีอย่างไม่โอนอ่อน หาญกล้าทรหดอย่างเด็ดเดี่ยว เป็นวีรบุรุษในใจผู้คนมานับแต่โบราณ “หงเหลี่ยน” จึงกลายเป็นตัวแทนแห่งความจงรักภักดีที่หาญกล้าอย่างเหมาะสมไปโดยปริยาย นัยความหมายของ “สีแดง” ดังกล่าวก็เป็นการแผ่ขยายจากละครมาสู่ยังชีวิตประจำวันของผู้คน ดังนั้น จึงทำให้ “สีแดง” เป็นสัญลักษณ์แห่งความภักดี และความกล้าหาญเที่ยงตรง (Zhu, 2007: 43; Song and Wang, 2013; Lu, 2016: 46) ในทำนองเดียวกัน คำว่า

Ref. code: 25615706300018ATD

红心 / xŋ^{35} ɕin^{55}/ (แดง-ใจ) หรือ 心红 /ɕin^{55} xŋ^{35}/ (ใจ-แดง) จึงมีความหมายว่าเป็น “มีจิตใจที่ซื่อสัตย์ตงฉิน” หรือ “อุปนิสัยที่จงรักภักดี”

นอกเหนือจากข้อมูลประโยคเกี่ยวกับคำว่า 心红 /ɕin^{55} xŋ^{35}/ (ใจ-แดง) ในการใช้แสดงนิสัยจงรักภักดีอันปรากฏในงานวิจัยของยฺหวีหนิง (Yu, 2009) แล้ว ในการศึกษาครั้งนี้ยังพบว่า คำว่า 心红 /ɕin^{55} xŋ^{35}/ (ใจ-แดง) ยังหมายความถึงสภาพจิตใจที่ฮึกเหิมกล้าหาญ ตัวอย่างเช่น

(112) 人人斗志昂扬，心红似火。一看到胸前戴着的毛主席像章，浑身就充满了无穷的力量。(BCC，《胸怀红日化冰山》)

人人	斗志昂扬	心红似火	一看到
rén rén	dòu zhì áng yáng	**xīn hóng** sì huǒ	yí kàn dào
ɻən^{35} ɻən^{35}	tou^{51} tʂʅ^{51} aŋ^{35} iaŋ^{35}	**ɕin^{55} xŋ^{35}** sɿ^{51} xuo^{214}	ji^{35} k^{h}an^{51} tau^{51}
everyone	raising fighting spirit	**heart-red** like fire	once see
胸前	戴着的	毛主席像章	浑身
xiōng qián	dài zhe de	máo zhǔ xí xiàng zhāng	hún shēn
ɕyŋ^{55} tɕ^{h}iæn^{35}	tai^{51} tʂɣ tɣ	mɑu^{35} tʂu^{214} ɕi^{35} ɕiɑŋ^{51} tʂɑŋ^{55}	xuən^{35} ʂən^{55}
chest front	wearing-DUR	Chairman MAO seal	all over the body
就	充满了	无穷的	力量
jiù	chōng mǎn le	wú qióng de	lì liàng
tɕiəʊ^{51}	tʂ^{h}uŋ^{55} man^{214} lɣ	u^{35} tɕ^{h}iuŋ^{35} tɣ	li^{51} liaŋ^{51}
as soon as	be full of	boundless	power

ทุกคนมีใจมุ่งมั่นต่อสู้ **ใจแดง** (ฮึกเหิมกล้าหาญ) ดั่งเปลวไฟ เพียงเห็นภาพตราประธานเหมาปักอยู่บนอก ทั่วทั้งสารพางค์กายก็อัดแน่นไปด้วยพละกำลังอันไร้ที่สิ้นสุด

คำว่า 心红 /ɕin^{55} xŋ^{35}/ (ใจ-แดง) ในตัวอย่างประโยค (112) หมายถึงสภาพจิตใจอันฮึกเหิมกล้าหาญ ทั้งนี้สะท้อนให้เห็นระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาจีนว่า พิจารณาสีแดงเป็นสีที่แสดงความหมายเชิงบวก ซึ่งเมื่อสีแดงปรากฏกับบวงความหมายอวัยวะหัวใจจะแสดงสภาพจิตใจอันฮึกเหิม มุมานะบากบั่นเป็นเหมือน “ใจ” ที่ปรากฏตัวให้เห็นเป็นสีแดง เนื่องจากอาจได้รับอิทธิพลจากแนวความคิดของนักปรัชญาสำนักคิดขงจื๊อ อันเป็นตัวแทนและแนวความคิดหลักที่ชี้นำประวัติศาสตร์มาเป็นระยะเวลาห้าพันปี โดยเน้นย้ำศีลธรรมจรรยาของสังคมประเทศจีน ซึ่งแนวความคิดนี้ได้ส่งผลกระทบต่อมโนทัศน์ทางด้านสีสันของชาวจีน และได้มอบความหมายเชิงสัญลักษณ์ของ

Ref. code: 25615706300018ATD

การเคารพนบนอบ และความสูงต่ำให้แก่สี สีแดงแทนความสูงส่ง ความกล้าหาญภักดี และความมีเกียรติอันน่ายกย่อง ซึ่งมักจะมีนัยความหมายในเชิงบวก (Huang, 2011; Chen, 2018)

นอกจากนี้ การที่คนจีนมีความคิดเกี่ยวกับสีแดงเป็นสีที่แสดงความหมายในทางที่ดีแสดงความฮึกเหิมกล้าหาญนั้น ยังได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางประวัติศาสตร์และสังคมวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษาจีน กล่าวคือ สีแดงเป็นสัญลั กษณ์ของการปฏิวัติ หรือความตื่นตัวทางการเมืองสำหรับสาธารณรัฐประชาชนจีน ธงชาติจีนมีพื้นสีแดงที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเริ่มประกาศใช้อย่างเป็นทางการหลังจากที่จีนสถาปนาประเทศในวันที่ 27 กันยายน ปี ค.ศ. 1949 ซึ่งสามารถสะท้อนถึงเจตนารมณ์ทางการปฏิวัติที่พรรคคอมมิวนิสต์จีนได้นำประชาชนหลั่งเลือดทุ่มกำลังสู้รบเพื่อก้าวไปสู่ชัยชนะ (Zhu, 2007; Zhu, 2012; Xeniya, 2013; Kara, 2018)

ยิ่งไปกว่านั้น การที่สีแดงมีความหมายเป็นนัยเชิงเปรียบเทียบถึง “การปฏิวัติ” มีที่มาจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งสำคัญของฝรั่งเศสในช่วงศตวรรษที่ 18 โดยในปี ค.ศ. 1871 ชนชั้นกรรมาชีพชาวฝรั่งเศสได้จัดตั้งรัฐบาลปฏิวัติของคนงานในกรุงปารีส-คอมมูนปารีสอย่างเป็นทางการ และถือเป็นการปกครองแบบเผด็จการครั้งแรกในประวัติศาสตร์ โดย “สีแดง" เป็นสีที่ได้รับความนิยมจากชนชั้นกรรมาชีพ อาจเนื่องมาจากเลนิน (Lenin) ผู้นำการปฏิวัติตุลาคมได้โค่นล้มรัฐบาลเฉพาะกาลของชนชั้นทุนรัสเซีย สร้างระบอบการปกครองโซเวียต (Soviet) รวมถึงจัดตั้งกองทัพปฏิวัติของชนชั้นกรรมาชีพ-ทหารแดง (Red Army) “สีแดง” ที่มีความหมายแฝงเป็นสัญลักษณ์ของการปฏิวัตินี้ได้กระจายและเผยแพร่ไปยังดินแดนประเทศจีน อันมีผลต่อผู้ใช้ภาษาในสังคมจีน และได้สร้างคำศัพท์ที่ประกอบด้วยคำว่า 红 /xŋ^{35}/ (แดง) ในภาษาจีน เช่น 红色政权 /xŋ^{35} sɣ^{51} tʂəŋ^{51} tɕ^{h}uɑn^{35}/ (อำนาจการเมืองปฏิวัติ) และ 红色根据地 /xŋ^{35} sɣ^{51} kən^{55} tɕu^{51} ti^{51}/ (ฐานการเมืองปฏิวัติ) เป็นต้น (Zhu, 2007; Zhang, 2012: 79) โดยเฉพาะ 心红似火 /ɕin^{55} xŋ^{35} sɿ^{51} xuo^{214}/ (ใจ-แดงดั่งเปลวไฟ) ดังการอธิบายในตัวอย่างนี้เพื่อแสดงถึงสภาพจิตใจอันฮึกเหิมกล้าหาญในการต่อสู้ซึ่งสัมพันธ์กับชาตินิยมหรือความรักของชนชาวจีนต่อพรรคคอมมิวนิสต์จีน และต่อประเทศมาตุภูมิ

เมื่อเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์มโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทยของงานวิจัยฉบับนี้กับมโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนจากงานวิจัยของยฺหวีหนิง (Yu, 2009) สามารถสรุปและแสดงให้เห็นภาพรวมการเปรียบเทียบได้ดังตารางต่อไปนี้

Ref. code: 25615706300018ATD

ตารางที่ 5.1

การเปรียบเทียบมโนทัศน์ “ใจ” ภาษาไทยกับมโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีน

ประเด็นการเปรียบเทียบ / มโนทัศน์	มโนทัศน์ “ใจ” เป็นสิ่งมีชีวิตประเภทมนุษย์	มโนทัศน์ “ใจ” เป็นสิ่งไม่มีชีวิต	มโนทัศน์ “ใจ” เป็นพื้นที่	มโนทัศน์ “ใจ” เป็นภาชนะ
มโนทัศน์เดียวกัน การใช้คำและความหมายเหมือนกัน	✔	✔	✔	✔
มโนทัศน์เดียวกัน การใช้คำที่มีส่วนประกอบเหมือนกัน แต่ความหมายต่างกัน		✔	✔	✔
มโนทัศน์เดียวกัน ความหมายเหมือนกัน แต่การใช้คำที่มีส่วนประกอบต่างกัน				✔
มโนทัศน์เดียวกัน แต่มีการใช้คำที่พบเฉพาะในแต่ละภาษาเท่านั้น	✔	✔		

จากตารางที่ 5.1 สรุปได้ว่า ผลการวิเคราะห์มโนทัศน์ “ใจ” กับมโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) มีความสอดคล้องกันในทุกมโนทัศน์ และในแต่ละมโนทัศน์ล้วนมีการใช้คำและความหมายเปรียบเทียบเหมือนกันอีกด้วย นอกจากนี้ยังปรากฏว่า ถึงแม้ในทั้งสองภาษามีระบบมโนทัศน์ต่อเรื่อง “ใจ” เป็นไปในทิศทางที่คล้ายคลึงกันอย่างมาก แต่อย่างไรก็ดี เมื่อมีมโนทัศน์เดียวกัน ความหมายเปรียบเทียบ และลักษณะการใช้คำของแต่ละภาษาก็มีส่วนที่แตกต่างกันอยู่ไม่น้อย สาเหตุมาจากประเพณีวัฒนธรรม ความเชื่อทางสังคม และประวัติศาสตร์ของผู้ใช้ภาษาทั้งสองชนชาติที่แตกต่างกันหลายประการมีอิทธิพลต่อรูปภาษาที่เลือกใช้ และความหมายเปรียบเทียบที่สื่อออกมาจากทั้งสองคำนี้มีความแตกต่างกันควบคู่กันไปด้วย

สรุป

ในบทนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ระบบมโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทย ซึ่งสามารถสรุปโดยรวมได้ว่า ระบบมโนทัศน์ “ใจ” ของผู้ใช้ภาษาไทยมีทั้งหมด 4 มโนทัศน์ ดังนี้ มโนทัศน์ “ใจ” เป็นสิ่งมีชีวิต มโนทัศน์ “ใจ” เป็นสิ่งไม่มีชีวิต มโนทัศน์ “ใจ” เป็นพื้นที่ และมโนทัศน์ “ใจ” เป็นภาชนะ

Ref. code: 25615706300018ATD

มโนทัศน์ “ใจ” เป็นสิ่งมีชีวิตแสดงให้เห็นว่า ผู้ใช้ภาษาไทยมีระบบความคิดที่มีต่อเรื่อง “ใจ” ว่าเป็นเหมือนสิ่งมีชีวิตประเภทมนุษย์ และมีคุณสมบัติที่เกี่ยวกับมนุษย์ สำหรับมโนทัศน์ “ใจ” เป็นสิ่งไม่มีชีวิตประกอบด้วย 2 มโนทัศน์ย่อยอีก ได้แก่ มโนทัศน์ “ใจ” เป็นวัตถุสิ่งของ และมโนทัศน์ “ใจ” เป็นทรัพย์สินเงินทอง กล่าวคือ ผู้ใช้ภาษาไทยรับรู้ได้จากคุณสมบัติต่าง ๆ ของวัตถุสิ่งของที่มีลักษณะความเป็นรูปธรรม ซึ่งเป็นวัตถุที่สามารถจับต้องได้และสัมพันธ์กับประสบการณ์ทางร่างกายในการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์ สามารถนำมารวบรวม นับจำนวน ฯลฯ สามารถเปลี่ยนแปลงสภาพ รูปลักษณะได้ และสามารถถูกกระทำ เคลื่อนที่ได้เองหรือมีการเคลื่อนย้ายด้วยแรงผลักดันต่าง ๆ รวมทั้งยังรับรู้ “ใจ” ว่าเป็นทรัพย์สินอันมีค่า เป็นสิ่งที่ถือเป็นเจ้าของ หรือนำไปใช้เป็นประโยชน์และอาจสูญเสียจนหมดไปได้ เป็นต้น ส่วนมโนทัศน์ “ใจ” เป็นพื้นที่พิจารณาจากส่วนประกอบของพื้นที่ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่ตำแหน่ง และที่หมาย รวมทั้งตำแหน่งหรือสถานที่ต่าง ๆ ในพื้นที่ที่สัมพันธ์กับสิ่งเคลื่อนที่ไม่ว่าจะเป็นจุดเริ่มต้น ตำแหน่งหรือสถานที่ระหว่างทาง และจุดหมายปลายทางในการเคลื่อนที่ ตลอดจนยังพิจารณาจากสภาพของพื้นที่ที่มีทั้งที่เป็นสภาพกว้างขวางและสภาพคับแคบ นอกจากนี้ มโนทัศน์ “ใจ” เป็นภาชนะสามารถทำความเข้าใจจากคุณสมบัติและองค์ประกอบของผังภาพภาชนะ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ส่วนภายใน การกั้น และส่วนภายนอก โดยมองว่า “ใจ” เสมือนเป็นภาชนะที่มีลักษณะเป็นสิ่งใช้เก็บบรรจุสรรพสิ่ง มีสิ่งขวางกั้นระหว่างส่วนที่เป็นภายในและภายนอก และมีช่องทางให้เข้าไปบริเวณภายในหรือบางสิ่งที่อยู่ภายในก็ออกไปยังภายนอกได้

เมื่อเปรียบเทียบมโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทยที่ผู้วิจัยพบในการศึกษาครั้งนี้กับงานวิจัยของยฺหวีหนิง (Yu, 2009) ในการศึกษาเรื่องมโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีน พบว่ามโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทยและภาษาจีนมีความคล้ายคลึงกันอย่างมาก ทั้งผู้ใช้ภาษาไทยและผู้ใช้ภาษาจีนมีความคิดความเข้าใจเกี่ยบกับ “ใจ” ว่าเป็นสิ่งมีชีวิตประเภทมนุษย์ เป็นสิ่งไม่มีชีวิต เป็นพื้นที่ และเป็นภาชนะ ขณะเดียวกัน แม้ว่าบางครั้งผู้ใช้ภาษาทั้งสองมีมโนทัศน์เดียวกันและใช้คำที่มีลักษณะโครงสร้างที่เหมือนกัน แต่ความหมายเปรียบเทียบที่แสดงออกมามีความแตกต่างกัน อย่างไรก็ตามยังมีบางตัวอย่างที่คำว่า “ใจ” กับคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) แม้จะมีมโนทัศน์กับความหมายเหมือนกัน แต่ปรากฏการณ์ในการใช้คำนั้นแตกต่างกัน รวมทั้งในบางครั้งมีมโนทัศน์เดียวกัน แต่มีการใช้คำที่พบเป็นเอกลักษณ์ในแต่ละภาษา ทั้งนี้จึงอาจกล่าวได้ว่า ความเป็นสากลของประสบการณ์ทางกายภาพทำให้วิธีการคิด และลักษณะการรับรู้ของมนุษย์มีความสอดคล้องและสัมพันธ์กัน ขณะที่ความแตกต่างทางความเชื่อ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมอันมีผลต่อระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาที่ดำรงชีวิตอยู่ในต่างสังคมกันนั้นย่อมส่งผลกระทบต่อความหมายเปรียบเทียบ และปรากฏการณ์ทางภาษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

Ref. code: 25615706300018ATD

บทที่ 6
สรุป อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ดุษฎีนิพนธ์เรื่อง “ระบบมโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทยเปรียบเทียบกับภาษาจีน: การศึกษาตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์อุปลักษณ์ “ใจ” ในภาษาไทย อีกทั้งยังอธิบายถึงมโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทยที่สะท้อนจากการที่คำว่า “ใจ” ใช้เป็นอุปลักษณ์ตลอดจนเพื่อเปรียบเทียบมโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทยกับมโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีน ซึ่งผลการศึกษาจะนำไปสู่การเข้าใจระบบปริชานของผู้ใช้ภาษาในแต่ละสังคมวัฒนธรรม รวมทั้งทราบถึงความเหมือนและความแตกต่างระหว่างผู้ใช้ภาษาทั้งสองที่มีต่อ “ใจ” ผลการศึกษาสรุปได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

6.1 สรุปผลการศึกษา

6.1.1 อุปลักษณ์ “ใจ” ในภาษาไทย

ผลการวิเคราะห์พบว่าความหมายเปรียบเทียบที่เกิดจากการใช้คำว่า “ใจ” เป็นอุปลักษณ์มีทั้งสิ้น 3 ความหมายหลัก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

6.1.1.1 ความหมายเปรียบเทียบเกี่ยวกับมนุษย์ ผลการศึกษาข้อมูลพบว่า “ใจ” มีความหมายเปรียบเทียบในการอ้างถึงมนุษย์มากที่สุด โดยความหมายเปรียบเทียบเกี่ยวกับมนุษย์ที่เกิดจากการที่คำว่า “ใจ” ใช้เป็นอุปลักษณ์นั้นสามารถจำแนกได้อีกเป็น 4 ความหมายย่อย ได้แก่ ความหมายที่ระบุชี้เฉพาะถึงคน ความหมายเกี่ยวกับความคิด ความหมายเกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึก และความหมายเกี่ยวกับลักษณะนิสัย

6.1.1.2 ความหมายเปรียบเทียบเกี่ยวกับพื้นที่และตำแหน่ง ผู้วิจัยพบความหมายเปรียบเทียบเกี่ยวกับพื้นที่และตำแหน่งสามารถแบ่งได้อีกเป็น 2 ความหมายย่อย ได้แก่ ความหมายที่ระบุชี้เฉพาะถึงศูนย์กลางของพื้นที่ อาทิ กลางใจเมือง และความหมายที่ระบุชี้เฉพาะถึงศูนย์กลางของเรื่องราวหรือเหตุการณ์ อาทิ ใจความสำคัญ

6.1.1.3 ความหมายเปรียบเทียบที่ระบุชี้เฉพาะถึงเวลา ผลศึกษาข้อมูลความหมายเปรียบเทียบของคำว่า “ใจ” ที่เป็นอุปลักษณ์ในการระบุชี้เฉพาะถึงเวลาพบน้อยสุด ตัวอย่างที่แสดงความหมายเปรียบเทียบนี้ปรากฏเพียงคำเดียวเท่านั้น ได้แก่ บัดใจ

เมื่อพิจารณาในด้านการวิเคราะห์กระบวนการกลายเป็นอุปลักษณ์ของ “ใจ” ในภาษาไทย พบว่า อุปลักษณ์ “ใจ” เกิดจากกระบวนการถ่ายโยงความสัมพันธ์ทางความหมาย (correspondence) กล่าวคือ ปรากฏการณ์เชิงอุปลักษณ์ของคำว่า “ใจ” ในภาษาไทยเกิดขึ้นโดย

Ref. code: 25615706300018ATD

ผ่านกลไกด้วยวิธีการถ่ายโยงความหมายจากวงความหมายต้นทางที่เกี่ยวกับอวัยวะภายในหัวใจ ถ่ายทอดและโยงความหมายไปยังวงความหมายปลายทาง ได้แก่ คน ความคิด ความรู้สึก ลักษณะนิสัย ตำแหน่งหรือพื้นที่ และเวลา

6.1.2 ระบบมโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทย

ผลการศึกษาพบว่า ระบบมโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทยประกอบด้วย 4 มโนทัศน์ ได้แก่ (1) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นสิ่งมีชีวิต (2) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นสิ่งไม่มีชีวิต (3) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นพื้นที่ และ (4) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นภาชนะ ดังที่ผู้วิจัยได้นำเสนอรายละเอียดไว้ในบทที่ 5 สรุปดังต่อไปนี้

6.1.2.1 มโนทัศน์ “ใจ” เป็นสิ่งมีชีวิต

มโนทัศน์ “ใจ” เป็นสิ่งมีชีวิต สะท้อนให้เห็นถึงระบบมโนทัศน์หรือระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาไทยว่า “ใจ” เป็นสิ่งมีชีวิตประเภทมนุษย์และเรื่องเกี่ยวกับมนุษย์ กล่าวคือ เป็นการสร้างกรอบมโนทัศน์แห่ง “ใจ” ในฐานะมนุษย์ ทำให้ “ใจ” มีคุณสมบัติความเป็นมนุษย์ มอบลักษณะเฉพาะของมนุษย์ให้แก่ “ใจ” เป็นการนำ “ใจ” ที่แต่เดิมมิได้มีคุณสมบัติความเป็นมนุษย์มาพินิจและเข้าใจในฐานะมนุษย์ ทำให้ “ใจ” ไม่ได้มีเพียงแค่ความคิดความรู้สึก และลักษณะนิสัยของมนุษย์เท่านั้น แต่ยังสามารถมีพฤติกรรมการกระทำเหมือนเช่นมนุษย์ได้ด้วย ซึ่งสามารถมีความคิด สามารถพูดจา และกระทำการได้เหมือนมนุษย์ กล่าวได้ว่า เป็นแค่การนำคุณลักษณะ อารมณ์ ความคิด นิสัย และคุณสมบัติอื่น ๆ ที่เป็นของมนุษย์ มารับรู้และทำความเข้าใจต่อมโนทัศน์ “ใจ” ทำให้ “ใจ” มีคุณสมบัติ และคุณลักษณะที่เหมือนกันกับมนุษย์ ดังนั้น “ใจ” จึงมีจิตวิญญาณเช่นเดียวกับมนุษย์ มีอารมณ์ความคิด สามารถสะสมประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน และสามารถรับรู้สัมผัส และตระหนักรู้สิ่งรอบตัวได้โดยผ่านการเรียนรู้ทางประสบการณ์ทางร่างกาย

6.1.2.2 มโนทัศน์ “ใจ” เป็นสิ่งไม่มีชีวิต

มโนทัศน์ “ใจ” เป็นสิ่งไม่มีชีวิต ประกอบด้วย 2 มโนทัศน์ย่อยอีก ได้แก่ มโนทัศน์ “ใจ” เป็นวัตถุสิ่งของ และมโนทัศน์ “ใจ” เป็นทรัพย์สินเงินทอง สำหรับมโนทัศน์ “ใจ” เป็นวัตถุสิ่งของ สะท้อนให้เห็นถึงระบบมโนทัศน์หรือระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาไทยว่า “ใจ” เป็นเหมือนวัตถุสิ่งของ โดยพิจารณาจากคุณสมบัติต่าง ๆ ของวัตถุ ซึ่ง “ใจ” ไม่เพียงแต่เป็นวัตถุสสารที่มีน้ำหนัก แบ่งได้เป็นหนักเบา แต่รูปร่างของวัตถุนั้นก็สามารถแบ่งได้เป็นขนาดใหญ่เล็ก นอกจากนี้ “ใจ” ยังเป็นเหมือนกับอาหาร ผู้คนสามารถลิ้มรส และแยกแยะรสชาติของ “ใจ” ที่แตกต่างกันได้ด้วยลิ้น รวมทั้งสภาพวัตถุของ “ใจ” ก็มีความแตกต่างกัน ซึ่งมีอ่อนและมีแข็ง ตลอดจน “ใจ” ยังเป็นวัตถุที่มีความแตกต่างทางสีสัน เป็นต้น นอกเหนือจากคุณสมบัติของวัตถุดังกล่าว “ใจ” ในฐานะวัตถุสิ่งของที่มีรูปตัวตน ในสภาวการณ์ปกติสถิตอยู่กับที่ แต่ภายใต้ผลกระทบของแรงภายนอก จะทำให้

Ref. code: 25615706300018ATD

เกิดความเปลี่ยนแปลงจากสถานภาพที่หยุดนิ่งไปสู่ความเคลื่อนไหว มโนทัศน์ “ใจ” ยังเป็นวัตถุสิ่งของที่เปราะบาง เมื่อได้รับแรงกดดันตึงเครียดของแรงภายนอก สามารถเปลี่ยนรูปไปจนถึงการแตกออกเป็นเสี่ยง “ใจ” ยังจัดว่าเป็นวัตถุสสารที่ไร้น้ำหนัก สามารถลอยล่องอยู่ในกลางอากาศได้ เป็นเพียงเพราะไม่ได้ถูกแรงโน้มถ่วงผูกพัน

อีกทั้ง ผู้ใช้ภาษาไทยมักได้อาศัยมโนทัศน์ “ทรัพย์สินเงินทอง” อันเป็นมโนทัศน์รูปธรรมในการทำความเข้าใจมโนทัศน์ “ใจ” หรือความคิดความรู้สึกที่เป็นมโนทัศน์เชิงนามธรรม นำความเป็นทรัพย์สินเงินทองมาถ่ายโยงความสัมพันธ์ทางความหมายไปยังความคิดความรู้สึก จนทำให้ความคิดความรู้สึกที่แสดงด้วยคำว่า “ใจ” นั้นได้มีความล้ำค่าดังเช่นทรัพย์สินเงินทอง การที่ผู้คนได้ใช้ “ใจ” หรือความคิดความรู้สึกก็เหมือนดังเช่นการใช้จ่ายทรัพย์สินเงินทอง “ใจ” ถูกสร้างความเป็นมโนทัศน์ของทรัพย์สินหรือเป็นสิ่งที่มีคุณค่าราคา ผู้ใช้ภาษาไทยถือเอา “ใจ” เป็นวัตถุที่ล้ำค่า ด้วยเหตุนี้ “ใจ” จึงสามารถมีคุณสมบัติที่ถูกครอบครอง ถูกใช้งาน ถูกใช้ค่า และถูกบริโภค รวมทั้งถูกซื้อขายได้ “ใจ” ยังสามารถถูกถือว่าเป็นทรัพยากรที่มีความจำกัด ดังนั้น “ใจ” อาจถูกใช้สอยอย่างสิ้นเปลือง ถูกบริโภคใช้ ใช้ประโยชน์อย่างไร้เหตุผล ตลอดจนสามารถใช้ไปจนหมดสิ้นได้ แต่ครั้นเมื่อสูญเสียไป ก็มิอาจฟื้นคืนกลับมาได้อีก

6.1.2.3 มโนทัศน์ “ใจ” เป็นพื้นที่

มโนทัศน์ “ใจ” เป็นพื้นที่ สะท้อนให้เห็นถึงระบบมโนทัศน์หรือระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาไทยว่า “ใจ” เป็นตำแหน่งในพื้นที่ ผังภาพต่าง ๆ สามารถอธิบายความคิดเกี่ยวกับระบบมโนทัศน์ “ใจ” เป็นตำแหน่งในพื้นที่ โดยอาศัยมโนทัศน์ทางพื้นที่ เช่น ขึ้น-ลง หน้า-หลัง ศูนย์กลาง-ชายขอบ ฯลฯ ในการทำความเข้าใจมโนทัศน์ปลายทางที่มีลักษณะเชิงนามธรรม ในที่นี้คือความคิดความรู้สึกที่แสดงด้วยคำว่า “ใจ” ทำให้ทราบมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาไทยในเรื่อง “ใจ” ว่า “ใจ” เป็นตำแหน่ง และจุดหมายอยู่กับที่ นอกจากนั้น “ใจ” ยังเป็นจุดหรือตำแหน่งต่าง ๆ ในพื้นที่และสัมพันธ์กับสิ่งเคลื่อนที่ที่เกิดในกรอบผังภาพเส้นทาง ซึ่ง “ใจ” เป็นเหมือนจุดเริ่มต้นหรือจุดกำเนิดของความคิดความรู้สึก เป็นจุดหรือตำแหน่งระหว่างทางในขั้นตอนการกลั่นกรองทางความคิด และยังมีความเป็นไปได้ที่เป็นจุดหมายปลายทางในพื้นที่ที่มีสรรพสิ่งต่าง ๆ เชิงนามธรรมเคลื่อนที่ไปยังจุดหมายปลายทางนั้น อีกทั้ง ผู้วิจัยยังพบว่า “ใจ” เป็นเหมือนพื้นที่ที่มีสภาพโล่งโถงในการแสดงสภาพจิตใจปลอดโปร่งหมดความกังวล ขณะที่สภาพอับอบอ้าวภายในพื้นที่ “ใจ” นั้นมักจะมีผลต่อความรู้สึกของผู้คนได้รู้สึกอึดอัด ลำบาก เมื่อ “ใจ” มีพื้นที่กว้างขวางใหญ่โตจะส่งผลให้กลายเป็นคนที่มีนิสัยเมตตาเอื้อเฟื้อแก่ผู้คน แต่กรณีที่ภายใน “ใจ” มีพื้นที่คับแคบ จึงเพียงพอแค่ตัวเองและกลับกลายเป็นนิสัยเห็นแก่ตัว ขาดความเมตตากรุณา

6.1.2.4 มโนทัศน์ “ใจ” เป็นภาชนะ

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยพบว่า “ใจ” ในมุมมองของผู้ใช้

Ref. code: 25615706300018ATD

ภาษาไทยสามารถถูกสร้างมโนทัศน์เป็นภาชนะที่บรรจุความคิด และความรู้สึก เนื่องจากภาชนะแบ่งได้เป็นภายใน ภายนอก สามารถเปิดอ้า หรือปิดผนึกได้ตามคุณสมบัติของผังภาพภาชนะ ความคิดและความรู้สึกจึงสามารถเป็นไปตามการเปิดปิดของภาชนะ และเข้านอกออกในของภาชนะได้ นอกจากนี้ ภาชนะมีปริมาตร มีความลึกตื้นกว้างแคบ สามารถรองรับและเก็บกักสิ่งของได้ สิ่งของที่อยู่ในภาชนะสามารถทำให้มีสภาพความเป็นจำนวนปริมาณ สามารถล้นออกได้เอง ถูกนำออก หรือล้มคว่ำออกได้ แต่ก็เป็นเพราะว่าภาชนะมีขอบเขตความจำกัด ดังนั้น ความจุของภาชนะจึงมีจำกัด ยามที่ภาชนะปิดผนึกเต็มเอ่อ หรือบรรจุไว้มากเกินไป จนเกินกว่าปริมาตรของภาชนะ สิ่งของที่อยู่ภายในภาชนะก็จะออกมานอกภาชนะได้ อีกทั้ง โดยปกติความรู้สึกมักถูกสร้างความเป็นมโนทัศน์ในฐานะของเหลวที่บรรจุอยู่ภายในภาชนะ “ใจ” ยามเมื่อผู้คนเกิดความรู้สึกปลื้มปิติหรืออารมณ์สุข ระบบไหลเวียนโลหิตขับเคลื่อนเร็วขึ้น “ใจ” ที่เป็นภาชนะ จะถูกเติมเต็มโดยของเหลว แม้กระทั่งอารมณ์ความสุข ก็เหมือนดังเช่นของเหลวที่พรั่งพรูออกจากภาชนะ ยามที่โมโหเดือดดาล อุณหภูมิร่างกายของมนุษย์เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และ “ใจ” ที่ เป็นภาชนะก็ถูกเพิ่มความร้อนเช่นเดียวกัน ทำให้ของเหลวภายในภาชนะที่ถูกเพิ่มความร้อน (ความโมโหเดือดดาล) เปลี่ยนเป็นไอน้ำที่พวยพุ่งขึ้น

6.1.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบมโนทัศน์ “ใจ” กับมโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ)

จากผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบพบว่า มโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทยและมโนทัศน์ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนมีลักษณะที่เป็นไปในทำนองคล้ายคลึงกันทั้ง 4 มโนทัศน์ ดังนี้

(1) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นสิ่งมีชีวิตประเภทมนุษย์

(2) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นสิ่งไม่มีชีวิต

(3) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นพื้นที่

(4) มโนทัศน์ “ใจ” เป็นภาชนะ

ระบบมโนทัศน์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ระบบมโนทัศน์ของมนุษย์โดยแท้จริงแล้วเป็นเชิงเปรียบเทียบหรือเป็นเชิงอุปลักษณ์ กล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า กระบวนการทางปริชานของมนุษย์มักเป็นไปตามกรอบกฎเกณฑ์จากใกล้ไปสู่ไกล จากมีความเป็นรูปธรรมไปสู่ความเป็นนามธรรม จากเรียบง่ายไปสู่ซับซ้อน กล่าวคือ โดยเนื้อแท้ของอุปลักษณ์มโนทัศน์ เป็นกระบวนการทอดข้ามผ่านจากขอบเขตมโนทัศน์หนึ่งไปยังอีกขอบเขตมโนทัศน์หนึ่ง ผู้คนมักจะใช้ประสบการณ์ที่ชัดเจน และเป็นรูปธรรมในการสร้างมโนทัศน์ที่ซับซ้อน และเป็นนามธรรม มนุษย์คุ้นเคยรู้จักกับสิ่งมีชีวิตประเภทมนุษย์เอง และสรรพสิ่งที่อยู่รอบตัวอย่างสิ่งไม่มีชีวิต พื้นที่ ภาชนะ ฯลฯ ดังนั้นยามเมื่อผู้คนสรุปประสบการณ์แห่งตน จึงมักจะใช้มโนทัศน์เหล่านี้ที่ค่อนข้างคุ้นเคยรู้จักดีเป็นปกติ มาอธิบายและทำความเข้าใจในมโนทัศน์ที่ค่อนข้างไม่รู้จักมักคุ้น หรือมโนทัศน์ที่มีลักษณะความเป็นนามธรรม ในที่นี้คือมโนทัศน์เรื่อง “ใจ” เพื่อที่จะได้บรรลุเป้าหมายทางความรู้เข้าใจต่อมโนทัศน์ที่เป็นนามธรรมดัง

Ref. code: 25615706300018ATD

กล่าว อย่างไรก็ดี คนไทยและคนจีนถึงแม้จะอยู่ในกลุ่มชนชาติที่ต่างกัน แต่เนื่องจากมีสภาพความคล้ายคลึงกันทางสรีระ ทำให้ประสบการณ์ขั้นพื้นฐานของผู้ใช้ภาษาทั้งสองไม่ว่าจะเป็นประสบการณ์ทางกายภาพ หรือประสบการณ์ทางประสาทสัมผัสโดยส่วนมากจึงคล้ายคลึงกัน อนึ่งมนุษย์เราอาศัยอยู่ในโลกเดียวกันมาอย่างยาวนาน ล้วนได้รับผลกระทบแห่งกฎเกณฑ์ธรรมชาติที่เหมือนกัน ดังนั้น การวางกรอบแนวมโนทัศน์ของประสบการณ์ และการสรุปรวมมโนทัศน์เชิงนามธรรมต่อเรื่อง “ใจ” จึงมีลักษณะร่วมกันโดยพอสังเขป รวมทั้งกระบวนการสร้างมโนทัศน์ และการใช้แสดงออกทางภาษาตลอดจนความหมายเปรียบเทียบของ “ใจ” จึงปรากฏในลักษณะความคล้ายคลึงกันอีกด้วย

อย่างไรก็ดี ถึงแม้มโนทัศน์ “ใจ” และมโนทัศน์ ‹ /ɕin^{55}/ (ใจ) มีความสอดคล้องกันอย่างมากที่เมื่อมโนทัศน์และรูปภาษาล้วนมีลักษณะร่วมกัน พร้อมยังใช้ในความหมายที่เหมือนกันดังที่กล่าวไว้ข้างต้น ขณะเดียวกัน คำว่า “ใจ” ในภาษาไทย และคำว่า ‹ /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนไม่ได้มีความคล้ายคลึงกันเสมอไป แต่ยังมีความแตกต่างอยู่หลายประการ ประการแรกคือความหมายเปรียบเทียบ บางครั้งคำบางคำเกิดความหมายเปรียบเทียบหรือความหมายเชิงอุปลักษณ์ที่แตกต่างกันระหว่างคำว่า “ใจ” ในภาษาไทย และคำว่า ‹ /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนถึงแม้ในกรณีที่ผู้ใช้ภาษาทั้งสองมีมโนทัศน์เดียวกัน และใช้คำที่มีลักษณะโครงสร้างที่เหมือนกัน ประการที่สองคือการใช้คำของแต่ละภาษา ซึ่งผลการศึกษายังพบกรณีที่การใช้คำว่า “ใจ” ในภาษาไทยแสดงมโนทัศน์เดียวกันกับ ‹ /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีน แต่ใช้คนละคำกันในการสื่อความหมายที่เหมือนกัน นอกจากนี้ ทั้งสองภาษาล้วนมีรูปภาษาที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์เด่นเฉพาะของการใช้คำในการสื่อสาร อย่างไรก็ดี ความแตกต่างดังกล่าวมิได้เกิดจากความบังเอิญของภาษา แต่เป็นเพราะได้รับอิทธิพลของปัจจัยทางด้านประวัติศาสตร์ ความเชื่อ และวัฒนธรรมประเพณี รวมทั้งปัจจัยทางด้านภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมของผู้ใช้ภาษาที่ต่างกันในแต่ละสังคม

6.2 อภิปรายผลการศึกษา

ดุษฎีนิพนธ์เรื่องระบบมโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทยเปรียบเทียบกับภาษาจีน: การศึกษาตามแนวภาษาศาสตร์ปริชานนี้ ผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจซึ่งนำมากล่าวในส่วนอภิปรายผล โดยสรุปเป็น 4 ประการหลัก ดังนี้

6.2.1 การวิเคราะห์และอธิบายความหมายเปรียบเทียบหรือลักษณะการใช้ภาษาที่เป็นอุปลักษณ์ “ใจ” ในภาษาไทย โดยพิจารณาจากกลไกทางปริชานที่เป็นอุปลักษณ์ ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวไม่เพียงแต่ทำให้เข้าใจความหมายเปรียบเทียบของคำว่า “ใจ” ในภาษาไทยมีความหมายเชิงอุปลักษณ์ที่อ้างถึงมนุษย์ พื้นที่หรือตำแหน่ง และเวลาเพียงอย่างใดอย่างหนึ่งโดยพิจารณาจากสิ่งที่

Ref. code: 25615706300018ATD

เป็นรูปธรรมมากกว่าอย่างมนุษย์ วัตถุสิ่งของ พื้นที่ และภาชนะ แต่ยังสะท้อนให้เห็นถึงระบบความคิดหรือระบบมโนทัศน์ของผู้พูดภาษาไทยที่มีต่อเรื่อง “ใจ” อย่างไร กระบวนการนี้จึงสนับสนุนแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับอุปลักษณ์มโนทัศน์ (Lakoff and Johnson, 1980; Kövecses, 2002) ซึ่งเป็นแนวคิดทฤษฎีสำคัญด้านภาษาศาสตร์ปริชานที่เชื่อกันอย่างกว้างขวางว่า การใช้อุปลักษณ์มิใช่กระบวนวิธีทางภาษาเพื่อให้ได้มาด้วยวาทะแห่งสำนวนการประพันธ์ โดยการใช้ถ้อยคำประพันธ์อันวิจิตร แต่เป็นกระบวนการรับรู้ และรูปแบบความคิดอันสากลของมนุษย์ในการประมวลองค์ความรู้ ซึ่งสามารถอธิบายและทำการสรุปอนุมานได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล

สำหรับกระบวนการกลายเป็นอุปลักษณ์ “ใจ” ในภาษาไทยยังแสดงให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของประสบการณ์ทางกายภาพของมนุษย์ที่มีอิทธิพลต่อการสร้างรูป หรือสร้างความหมายใหม่ขึ้นมาในระบบปริชาน (conceptual embodiment) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดสำคัญของการสร้างรูป (Johnson, 1987; Lakoff, 2007) ที่เชื่อกันว่า ประสบการณ์ทางกายภาพของมนุษย์ (embodied experience) เป็นพื้นฐานและทำหน้าที่สำคัญให้เกิดกระบวนการสร้างมโนทัศน์ที่เป็นอุปลักษณ์ ไม่ว่าจะประสบการณ์ที่เก็บรวบรวมจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว หรือเป็นประสบการณ์จากประสาทสัมผัส รวมไปถึงประสบการณ์ในการรับรู้ด้านต่าง ๆ เนื่องจากการเชื่อมโยงและจัดเรียงประสบการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างซ้ำซากนั้นกลายเป็นโครงสร้างประสบการณ์หรือเรียกว่าผังภาพที่ฝังลึกอยู่ในระบบความคิดของมนุษย์ มนุษย์มักจะอาศัยประสบการณ์หรือโครงสร้างจินตภาพเหล่านี้ในการทำความเข้าใจเรื่องอื่น ๆ ในที่นี้คือการทำความเข้าใจเรื่อง “ใจ” ในขณะที่การถ่ายโยงเชิงอุปลักษณ์กล่าวคือ “ใจ” ในฐานะที่เป็นคำเรียกอวัยวะที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใน มีโอกาสน้อยมากที่จะได้เห็นถึงคุณสมบัติที่คล้ายคลึงกันระหว่าง “ใจ” กับรูปลักษณะหรือตำแหน่งของสรรพสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน แม้มนุษย์เราไม่มีทางที่จะสามารถเห็นประจักษ์ชัดในการทำงานของ “ใจ” ได้โดยตรง และไม่อาจตระหนักรู้ถึงการทำงานทางสรีระที่แท้จริงนี้ได้อีกด้วย แต่เนื่องจากมนุษย์ใช้ร่างกาย รวมถึงอวัยวะรับความรู้สึกต่าง ๆ ของตนอยู่ทุก ๆ วันในการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งรอบตัวบนโลก เช่น การใช้มือในการทำงาน การใช้เท้าในการเดินบนท้องถนน และการใช้สมองในการขบคิดปัญหา ฯลฯ ทำให้มนุษย์เราสามารถรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงของจังหวะการเต้นของหัวใจเป็นไปตามการเปลี่ยนแปลงของอารมณ์ความรู้สึก เพราะเลือดมีการสูบฉีดด้วยความแข็งแรงที่ต่างกันทำให้มนุษย์เราสามารถสัมผัสการเต้นของหัวใจได้โดยตรงในจังหวะที่แตกต่างกันออกไปขณะมนุษย์ได้ประสบกับความรู้สึกกระทบ หรืออารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ ดังนั้น ประสบการณ์องค์ความรู้เหล่านี้จึงกลายเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้ “ใจ” มีความหมายเปรียบเทียบที่เป็นอุปลักษณ์เกิดขึ้น ความหมายเชิงอุปลักษณ์ของ “ใจ” นอกเหนือจากเป็นผลเกิดจากการโยงความหมายสัมพันธ์จากความหมายประจำรูปภาษาที่แสดงหน้าที่อวัยวะหัวใจของมนุษย์มากลายเป็นอุปลักษณ์และเกิดความหมายเปรียบเทียบต่าง ๆ ของคำว่า “ใจ” แล้ว ยังสะท้อนให้เห็นถึงวิธีการทำความเข้าใจของผู้ใช้ภาษาที่จะเน้นย้ำไปที่การสร้างรูปจากสิ่งหนึ่งให้เป็นอีกสิ่งหนึ่ง หรือ

Ref. code: 25615706300018ATD

เป็นการสร้างระบบความคิดที่นำประสบการณ์ที่มีอยู่ หรือมีลักษณะความเป็นรูปธรรมมาเป็นแนวทางในการโยงเข้ากับสิ่งไม่เคยมีมาก่อนหรือมีลักษณะความเป็นนามธรรมมากกว่า โดยพิจารณา “ใจ” ในฐานะมนุษย์ หรือสิ่งที่อยู่รอบตัวมนุษย์ เพื่อแสดงระบบความคิดในเรื่องที่เป็นนามธรรมอย่างความคิดความรู้สึกหรือลักษณะนิสัยของมนุษย์ได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น

6.2.2 ผลการศึกษาพบว่า “ใจ” ในภาษาไทยสร้างความเป็นมโนทัศน์ว่าเป็นสิ่งมีชีวิตประเภทมนุษย์ โดยมีคุณสมบัติเกี่ยวกับมนุษย์ที่ครอบคลุมทั้งกิจกรรมทางความคิดและอารมณ์ความรู้สึกนั้นสอดคล้องกับงานวิจัยของมัวร์ (Moore, 1992: 16 อ้างใน Yu, 2009) ที่พบว่า ภาษาไทยเป็นภาษาที่ไม่เคยแบ่งแยกมโนทัศน์ “heart” และ “mind” ออกจากกัน โดยคนไทยมีมุมมองแบบองค์รวม (holistic Thai view) ว่า “heart” กับ “mind” เป็นหนึ่งเดียว นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของมาธิโซฟฟ์ (Matisoff, 1986: 8) ที่พบว่า มโนทัศน์ของความคิดความรู้สึกซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับมนุษย์ในภาษาภาคตะวันออกหรือภาษาภาคตะวันออกเฉียงใต้หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ต้องกล่าวถึงคำเรียกอวัยวะและมักจะต้องพิจารณาถึงประเพณีวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษาในแต่ละสังคมอีกด้วย โดยเฉพาะมโนทัศน์ “心 /ɕin^{55}/ (ใจ)” ในภาษาจีนซึ่งมโนทัศน์ “心 /ɕin^{55}/ (ใจ)” ในภาษาจีนเองก็เป็นมโนทัศน์ที่สำคัญอย่างมาก กระบวนการสร้างมโนทัศน์ “心 /ɕin^{55}/ (ใจ)” เป็นมนุษย์ในภาษาจีน ได้รับผลกระทบหลักโดยรูปแบบวัฒนธรรมที่ถูกสร้างขึ้นด้วยปรัชญาจีนโบราณ และแพทยศาสตร์จีนโบราณ โดยลัทธิขงจื๊ออันคลาสสิกของประเทศจีน （中国古典儒学） และ “ศาสตร์ทางจิตใจ” แบบดั้งเดิม（传统“心学”） เป็นส่วนประกอบที่สำคัญของความคิดทางปรัชญาดั้งเดิมของประเทศจีน ซึ่งความคิดเหล่านี้ต่างเชื่อว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็นอวัยวะแห่งความคิด ความเข้าใจ และอารมณ์ความรู้สึก เป็นแก่นแท้ของศักยภาพทางปริชานของมนุษย์ (Yu, 2007a) ด้วยเหตุนี้ “ใจ” จึงเหมือนเช่นเดียวกับมนุษย์ที่สามารถดำเนินกิจกรรมทางจิตใจ และสรีระได้ อาทิ คิดไตร่ตรอง จดจำ รู้สึก เข้าใจ อนุมาน รับรู้สัมผัส ฯลฯ เห็นได้ว่า การนำมโนทัศน์ “มนุษย์” มาทำความเข้าใจมโนทัศน์ “ใจ” เป็นกระบวนการทางปริชานของมนุษย์ที่มีความเหมือนกันอย่างมากทั้งในภาษาไทยและภาษาจีน และแม้แต่ในภาษาเอเชียตะวันออก และภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วย

เมื่อเปรียบเทียบกับภาษาไทยและภาษาจีน ซึ่งเป็นภาษาที่อยู่ในภาคตะวันออก ผู้ใช้ภาษาในสังคมตะวันตกกลับนิยมใช้คำศัพท์ที่มีเฉพาะเจาะจงมาแทนในการแสดงความหมายเกี่ยวกับความคิดความรู้สึก โดยไม่มีคำว่า “ใจ” ปรากฏอยู่ (Matisoff, 1986) อาจเป็นไปได้ว่าเพราะได้รับอิทธิพลของแนวความคิด “ทฤษฎีทวินิยม” (dualism) ของเดการ์ตที่เป็นไปตามขนบแห่งปรัชญาตะวันตก โดยสนับสนุนและส่งเสริมวิธีการคิดแบบ “เชาวน์ปัญญากับอารมณ์แบ่งแยกกัน” กล่าวคือความคิดมาจากสมองหรือเชาวน์ปัญญาทางจิตใจ (mind) ขณะที่ความปรารถนาความต้องการกับอารมณ์ความรู้สึกมาจากหัวใจ (heart) ในฐานะที่เป็นอวัยวะร่างกาย (Lakoff and Johnson, 1999) แนวคิดที่แบ่งเชาวน์ปัญญาทางจิตใจและหัวใจออกจากกันเช่นนี้ ได้ส่งผลกระทบแก่ลักษณะการใช้

Ref. code: 25615706300018ATD

ภาษาเชิงอุปลักษณ์ในการแสดงความคิด และอารมณ์ความรู้สึกของชาวตะวันตก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยหลายฉบับได้กล่าวว่า ผู้ใช้ภาษาในประเทศฝั่งตะวันออกมีแนวโน้มที่จะอาศัยสภาพแวดล้อมภายนอกบวกกับคำศัพท์ทางกายในการแสดงกิจกรรมทางปัญญาและการตระหนักรู้ทางอารมณ์ของตนเอง (Ma-Kellams, Blascovich and Mccall, 2012) เมื่อเปรียบเทียบกับชาวตะวันออก ผู้ใช้ภาษาที่อยู่ในประเทศที่มิใช่ฝั่งตะวันตก ก็ยิ่งมีการใช้ส่วนของร่างกายหรืออวัยวะร่างกายส่วนต่าง ๆ ในการอธิบายทางอารมณ์ความรู้สึกมากยิ่งกว่าประเทศทางฝั่งตะวันตก (Ye, 2002; Tsai et al., 2004; Ma-Kellams, 2014) สำหรับคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีนมีระดับการปรากฏชัดเจนมากที่สุดในทุกอวัยวะร่างกาย เป็นอวัยวะที่สามารถแสดงอารมณ์ความรู้สึกของมนุษย์ได้มากที่สุด ส่วนคำว่า 胆 /tan^{214}/ (ถุงน้ำดี) นั้น ระดับการปรากฏชัดเจนเป็นอันดับรอง และอวัยวะอื่น ๆระดับการปรากฏชัดเจนต่ำ (Ye, 2002, Yu, 2008a; Yu, 2008b; Ots, 1990; Yu, 2009) ลักษณะเฉพาะเหล่านี้ก็ยังปรากฏให้เห็นแม้แต่ในการเขียนสะกดอักษรจีน (Matisoff, 1986: 9; Ots, 1990) ในอักษรจีนจำนวนมากที่มี 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) เป็นอนุองค์ประกอบอักษร จากอักษรคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) มีความสัมพันธ์กับความคิด และความรู้สึก อาทิ คำว่า 思念 /sɿ^{55} niæn^{51}/ (คิดถึง) 情感 /tɕhiŋ^{35} kan^{214}/ (อารมณ์) 悲恐 /pei^{55} k^{h}uŋ^{214}/ (หวาดกลัว) และ 愉悦 /jy^{35} iyɛ^{51}/ (รื่นเริง) เป็นต้น ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าสนใจที่สามารถศึกษาต่อยอดได้ในอนาคต

สิ่งที่น่าสังเกตคือ “ใจ” ในภาษาไทยและภาษาอังกฤษต่างแสดงความหมายเชิงอุปลักษณ์ของความกล้าหาญ เช่นคำว่า “วัดใจ” และ “ถอดใจ” ในภาษาไทย และคำว่า “lose heart” ในภาษาอังกฤษ แต่การแสดงความหมายเปรียบเทียบเกี่ยวกับความกล้าหาญ หรือความอาจกล้าในภาษาจีน มักจะเชื่อมโยงสัมพันธ์กันกับ 胆 /tan^{214}/ (ถุงน้ำดี) ดังนั้นในภาษาจีนจึงแทบไม่มีปรากฏการณ์ทางภาษาที่เป็นอุปลักษณ์ “心 /ɕin^{55}/ (ใจ)” ในความหมายเปรียบเทียบของความกล้าหาญเมื่อเปรียบเทียบกับความหมายเชิงอุปลักษณ์ของคำว่า “gallbladder” ในภาษาอังกฤษซึ่งเป็นคำบ่งชี้ถึงอวัยวะส่วนถุงน้ำดี คำว่า 胆 /tan^{214}/ (ถุงน้ำดี) ในภาษาจีน สามารถสะท้อนให้เห็นถึงความหมายแฝงทางวัฒนธรรมที่ลึกซึ้งยิ่งกว่า (Yu, 2003; Zhao, X 2010) จึงยังเป็นอีกหนึ่งประเด็นที่ต้องการงานวิจัยเพิ่มเติมในอนาคต

6.2.3 ผู้วิจัยยังพบว่า มโนทัศน์ “ใจ” เป็นพื้นที่ หรือการนำมโนทัศน์พื้นที่มาทำความเข้าใจเรื่องมโนทัศน์ของ “ใจ” นั้นมักจะเป็นมโนทัศน์พื้นที่แนวดิ่งมากกว่าแนวนอน กล่าวคือ ทั้งในภาษาไทยและภาษาจีนต่างมีปรากฏการณ์ทางภาษาที่เป็นอุปลักษณ์ “ใจ” เช่น คำว่า “ใจสูง” “ใจต่ำ” และ “ขึ้นใจ” ในภาษาไทย และคำว่า 心高 /ɕin^{55} kau^{55}/ (ใจ-สูง) 心低 /ɕin^{55} ti^{55}/ (ใจ-ต่ำ) 上心 /ʂaŋ^{51} ɕin^{55}/ (ขึ้น-ใจ) และ 降心 /tɕiaŋ^{51} ɕin^{55}/ (ลง-ใจ) ในภาษาจีน แต่ไม่พบการใช้คำว่า “*ใจหน้า” “*ใจหลัง” “*ใจขวา” และ “*ใจซ้าย” ในทั้งสองภาษาแต่อย่างใด ปรากฏการณ์ความไม่สมมาตรของคำแสดงทิศทางในพื้นที่ ดังที่กล่าวไว้ข้างต้นสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักภาษา

Ref. code: 25615706300018ATD

ศาสตร์ปริชานหลายท่านที่เชื่อว่า ในอุปลักษณ์พื้นที่ต่าง ๆ (เช่น บน-ล่าง หน้า-หลัง ศูนย์กลาง-ชายขอบ) ซึ่งอุปลักษณ์พื้นที่ในแนวดิ่งนั้นสัมพันธ์ใกล้ชิดกับมนุษย์มากที่สุด (Lakoff and Turner, 1989) โดยคำแสดงทิศทางในพื้นที่ “ขึ้น” (up) และ “ลง” (down) เป็นทิศทางพื้นฐานที่สุดของมโนทัศน์ เพราะการรับรู้พื้นที่แนวดิ่งของมนุษย์ผูกพันธ์อยู่กับแรงโน้มถ่วงของโลก ซึ่งในขั้นตอนการเรียนรู้โลกของมนุษย์ มโนทัศน์ที่มนุษย์เข้าใจได้โดยตรงและลึกซึ้งมากที่สุด ก็คือมโนทัศน์พื้นที่แนวดิ่ง (Gibson, 1969: 376; Lyons, 1977: 690) กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ความสัมพันธ์ทางพื้นที่เป็นความสัมพันธ์ที่มนุษย์รับรู้ได้โดยตรงที่สุดด้วยตัวเองในการสัมผัสกับโลกภายนอก มนุษย์เรียนรู้และเข้าใจในความสัมพันธ์ของพื้นที่แนวดิ่งได้อย่างลึกซึ้งดีเยี่ยม เพราะฉะนั้นผังภาพขึ้นลง (up-down schema) ที่แสดงถึงความสัมพันธ์ลักษณะพื้นที่แนวดิ่งนั้นมีความสำคัญที่สุดต่อการเกิดมโนทัศน์ที่เป็นนามธรรม (Schubert, 2005) ด้วยเหตุนี้คำเรียกอวัยวะอย่าง “ใจ” มักจะใช้คู่กับคำที่แสดงถึงมโนทัศน์ในลักษณะแนวดิ่ง เพื่อแสดงความคิดและอารมณ์ความรู้สึกที่เป็นนามธรรมแทนที่จะใช้คู่กับคำที่แสดงมโนทัศน์พื้นที่ในลักษณะแนวราบ

นอกจากนี้ ผลการศึกษาที่ได้ยังแสดงให้เห็นประเด็นที่น่าสังเกตอีกสองประการ ประการแรกคือ คำแสดงทิศทางที่ไม่สมมาตรในภาษาจีนยังคงมีให้เห็นในการใช้คำว่า 上 /ʂɑŋ^{51}/ (ขึ้น; บน) กับ 下 /ɕiĄ^{51}/ (ลง; ล่าง) คู่กับคำเรียกอวัยวะ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) กล่าวคือ คำว่า 上 /ʂɑŋ^{51}/ (ขึ้น; บน) และ 下 /ɕiĄ^{51}/ (ลง; ล่าง) เป็นคู่คำแสดงทิศทางที่สมมาตรกัน ซึ่งในความหมายตามประจำรูปคำนั้นจะเป็นความหมายที่ตรงกันข้าม คำว่า 上 /ʂɑŋ^{51}/ (ขึ้น; บน) สามารถใช้คู่กับคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) แต่คำว่า 下 /ɕiĄ^{51}/ (ลง; ล่าง) นั้นน้อยมากที่จะใช้ได้ หรือกล่าวได้ว่า เมื่อขอบเขตมโนทัศน์ 上 /ʂɑŋ^{51}/ (ขึ้น; บน) และ 下 /ɕiĄ^{51}/ (ลง; ล่าง) ถ่ายโยงความสัมพันธ์ทางความหมายไปยังขอบเขตมโนทัศน์ที่เป็นนามธรรมของความคิดความรู้สึก (ไม่ใช่ขอบเขตมโนทัศน์เกี่ยวกับพื้นที่) จะเกิดความไม่สมมาตรขึ้น ทำให้ในภาษาจีนมีคำว่า 上心 /ʂɑŋ^{51} ɕin^{55}/ (ขึ้น-ใจ; ตั้งใจ) แต่น้อยมากที่จะมีคำว่า 下心 /ɕiĄ^{51} ɕin^{55}/ (ลง-ใจ; ลดใจ) เป็นเหตุผลว่าเพราะเหตุใดถึงมีปรากฏการณ์ทางภาษาความไม่สมมาตรเกิดขึ้น ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องกับโครงสร้างร่างกายมนุษย์เอง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า มนุษย์เรียนรู้และเข้าใจโลกผ่านร่างกายตนเองเป็นอันดับแรก ร่างกายมนุษย์มีลักษณะเฉพาะคือความไม่สมมาตรอยู่แต่เดิมแล้ว เมื่อยืนตรงตามธรรมชาติ อวัยวะรับความรู้สึกที่สำคัญล้วนอยู่ที่ส่วนบนของร่างกาย ดังนั้นพื้นที่ด้านบนจึงง่ายต่อการรับรู้ความรู้สึกจากประสาทสัมผัสทั้ง 5 มากกว่า (Zhou, 2006) ประการที่สองคือ ถึงแม้ว่าคำว่า 上 /ʂɑŋ^{51}/ (ขึ้น; บน) และ 下 /ɕiĄ^{51}/ (ลง; ล่าง) จะแสดงถึงทิศทางที่ตรงกันข้ามในคำแสดงทิศทาง ซึ่งตรงข้ามกันเชิงพื้นที่ในผังภาพแนวดิ่ง (verticality schema) แต่กลับมีแนวโน้มแสดงความหมายไปในทิศทางเดียวกัน ในคำว่า 心上 /ɕin^{55} ʂɑŋ^{51}/ (ใจ-บน; บนหัวใจ) และ 心下 /ɕin^{55} ɕiĄ^{51}/ (ใจ-ล่าง; ภายใต้จิตใจ) ซึ่งทั้งสองคำต่างมีความหมายว่า “ภายในจิตใจ” หรือ “ภายในความคิดความรู้สึก” ยิ่งกว่านั้นหากขยายความจากผังภาพ

Ref. code: 25615706300018ATD

ภาชนะคำว่า 心中 /ɕin^{55} tʂuŋ^{55}/ (ใจ-กลาง; กลางใจ), 心内 /ɕin^{55} nei^{51}/ (ใจ-ใน; ในใจ), 心里 /ɕin^{55} li^{214}/ (ใจ-ใน; ภายในใจ) และ 心头 /ɕin^{55} t^{h}ou^{35}/ (ใจ-หัว; ในจิตใจ) ล้วนมีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า 心上 /ɕin^{55} ʂɑŋ^{51}/ (ใจ-บน; บนหัวใจ) และ 心下 /ɕin^{55} ɕiĄ^{51}/ (ใจ-ล่าง; ภายใต้จิตใจ) สำหรับเหตุผลที่ทำให้คำดังกล่าวซึ่งเป็นคำแสดงทิศทางที่มีผังภาพต่างกัน (ผังภาพขึ้นลงและผังภาพภาชนะ) แต่เมื่อปรากฏร่วมกับคำเรียกอวัยวะ 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) กลับสามารถเกิดความหมายเชิงอุปลักษณ์ที่เหมือนกันได้ จึงนับเป็นประเด็นที่น่าติดตามและทำการวิจัยต่อไปเป็นอย่างมาก

6.2.4 ผลการศึกษายังพบว่า มีการนำมโนทัศน์ภาชนะมาใช้ในการทำความเข้าใจมโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทยอีกด้วย กล่าวคือ มโนทัศน์ “ใจ” มักจะถูกสร้างมโนทัศน์ว่าเป็นเหมือนภาชนะทั้งในภาษาไทย และภาษาจีน ส่วนอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ เปรียบได้กับสิ่งที่บรรจุภายในภาชนะ ผลการศึกษายังสอดคล้องกับงานวิจัยหลายชิ้นก่อนหน้า (Kövecses, 1995; Niemeier, 2003; Boers, 2003; Pérez, 2008; Gaby, 2008; Yu, 1995; 1998; 2009) ที่มองว่า “ใจ” สามารถสร้างความเป็นมโนทัศน์ได้เป็นภาชนะของอารมณ์ความรู้สึก ไม่ว่าจะเป็นภาษาอังกฤษ (Geeraerts and Gevaert, 2008; Niemeier, 2008; Swan, 2009) ภาษาญี่ปุ่น (Nomura, 1996) ภาษาตุรกี (Aksan, 2006) หรือการศึกษาเชิงเปรียบเทียบ (Gevaert, 2005; Li, 2010; Berendt and Tanita, 2011; Mashak and Pazhakh et al, 2012) ฯลฯ ทั้งนี้ถือเป็นสากลลักษณ์แห่งการรับรู้ของมนุษย์

แต่สิ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับมโนทัศน์ภาชนะคือ สิ่งที่บรรจุในภาชนะมีความแตกต่างกันของแต่ละภาษาในการใช้แสดงเรื่องอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ กล่าวคือ ผู้คนมักจะถือว่า “ใจ” ที่เป็นอวัยวะภายในนั้นเป็นภาชนะ และเชื่อว่าอารมณ์เป็นสิ่งที่บรรจุอยู่ในภาชนะ เพราะยามเมื่อผู้คนแสดงอารมณ์บางอย่างออกมา ตัวหลักที่ได้รับผลกระทบก็คือคนที่แสดงอารมณ์ หรือกล่าวอีกอย่างก็คือคนที่เป็นเจ้าของ “ใจ” ดังนั้นจึงนำเอาอารมณ์ความรู้สึกที่เป็นนามธรรมนั้น มาใช้ในการสร้างมโนทัศน์เป็นสิ่งในลักษณะที่เป็นรูปธรรมอันอยู่ภายในภาชนะ “ใจ” ทั้งนี้มีลักษณะคล้ายคลึงกันที่เป็นสากลในแต่ละภาษา

ในขณะเดียวกัน เนื่องด้วยวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ถึงแม้ว่าจะมีการใช้อุปลักษณ์พื้นฐานที่เหมือนกัน ในที่นี้คือ อุปลักษณ์มโนทัศน์ “ใจ” เป็นภาชนะ แต่รูปแบบผังภาพเชิงวัฒนธรรมที่แสดงอารมณ์กลับมีความแตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น ในภาษาและวัฒนธรรมหลากหลาย เมื่อแสดงอารมณ์โกรธมักจะมีการใช้อุปลักษณ์พื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับอุปลักษณ์มโนทัศน์ “ใจ” เป็นภาชนะ ขณะที่ความโกรธคือสิ่งที่บรรจุอยู่ภายในภาชนะ อาทิ สิ่งที่บรรจุอยู่ในภาชนะในภาษาจีนคือ “ชี่” นี้มีความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับทฤษฎีการแพทย์แผนจีนโบราณและปรัชญาจีนโบราณ แต่ในภาษาไทยสิ่งที่บรรจุในภาชนะ “ใจ” กลับเป็นของเหลวร้อน อาจเนื่องจากได้รับอิทธิพลของวัฒนธรรมของเหลวสี่รูปแบบ (four humors) ของตะวันตก ดังนั้นในกรณีที่กรอบการใช้อุปลักษณ์พื้นฐานสอดคล้องกัน แต่สิ่งที่

Ref. code: 25615706300018ATD

บรรจุอยู่ในกรอบมีความแตกต่างกัน ซึ่งสิ่งที่ถูกเติมเต็มเข้าไปในภาชนะนั้นมีความสัมพันธ์กันกับวัฒนธรรมอย่างลึกซึ้ง ดังที่นักภาษาศาสตร์หลายท่านได้เสนอว่า ตามทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน อุปลักษณ์ที่นำอุปลักษณ์แบบพื้นฐาน (primary metaphor) กับความเชื่อทางวัฒนธรรม (cultural beliefs) มารวมเข้าด้วยกันนั้นเรียกว่า อุปลักษณ์แบบซับซ้อน (complex metaphor) (Grady, 1997a; 1997b; Kövecses, 2002, 2005; Lakoff and Johnson, 1999; 2003) โดยในวัฒนธรรมที่ต่างกัน การใช้อุปลักษณ์แบบพื้นฐานอาจเหมือนกัน หรือมีความเป็นสากล อย่างไรก็ตาม อุปลักษณ์แบบซับซ้อนที่เกิดขึ้นมาจากอุปลักษณ์แบบพื้นฐานและวัฒนธรรมเฉพาะ (culture-specific) นั้นมีแนวโน้มไปทางการสะท้อนลักษณะเด่นของวัฒนธรรมมากกว่า (Yu, 2009: 32) ซึ่งมีลักษณะความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของแต่ละภาษาที่ต่างกัน

สำหรับภาษาไทยสิ่งที่บรรจุในภาชนะ “ใจ” เป็นของเหลวร้อนในการใช้แสดงอารมณ์โกรธนั้นอาจมีต้นกำเนิดมาจากความเชื่อเรื่องของเหลวสี่รูปแบบ ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น ซึ่งทฤษฎีของเหลวสี่รูปแบบเป็นทฤษฎีพื้นฐานของการสรรค์สร้างและวิวัฒนาการแห่งการแพทย์โบราณของตะวันตก อันมีที่มาจากทฤษฎีทางการแพทย์กรีกโบราณ (Yu, 2009: 4-5) โดยเชื่อว่า ร่างกายมนุษย์ประกอบด้วยของเหลว 4 ชนิด ได้แก่ เลือด (blood) สารเหลวข้น (phlegm) น้ำดีสีเหลือง (yellow bile) และน้ำดีสีดำ (black bile) ซึ่งของเหลวในร่างกายทั้ง 4 นี้มีความสอดคล้องกับธาตุทั้ง 4 (ไฟ, อากาศ, ดิน, น้ำ) อีกทั้ง ของเหลวในร่างกายทั้ง 4 ชนิด และธาตุทั้ง 4 ต่างสอดคล้องกับอวัยวะต่าง ๆ ในร่างกาย (สมอง, หัวใจ, ม้ามและกระเพาะ, ตับ) และคุณลักษณะพิเศษ 4 ชนิด (ร้อน, เย็น, ชื้น, แห้ง) นอกจากนี้ยังมีสิ่งพิเศษเกี่ยวกับเลือด คือเลือดไม่ เพียงแต่เป็นหนึ่งในสี่ของของเหลวในร่างกายเท่านั้น แต่ยังทำหน้าที่ขนส่งของเหลวในร่างกายอีก 3 ชนิดด้วย ดังนั้นเลือดจึงสามารถนำมาใช้เรียกรวมของเหลวที่ไหลเวียนผสมปะปนกันอยู่ในร่างกายได้ (Bao, 2016) ทฤษฎีของเหลวสี่รูปแบบนั้นเน้นย้ำเรื่องลักษณะที่สำคัญของ “ของเหลวในร่างกาย” ว่าความแตกต่างในการรวมกันของของเหลวในร่างกายทั้ง 4 ชนิดนี้จะเป็นตัวกำหนดลักษณะทางสรีรวิทยาของมนุษย์ (Zhang, 2001: 142-143; Zhu and Lin et al, 2010: 89) ตลอดจนลักษณะอารมณ์และอุปนิสัยต่าง ๆ เป็นต้น (Bao, 2016) ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสันนิษฐานว่า มี ความเป็นไปได้ว่า ทฤษฎีของเหลวสี่รูปแบบจากวัฒนธรรมตะวันตกจะมีผลต่อการสร้างมโนทัศน์เรื่องอารมณ์โกรธของผู้ใช้ภาษาไทย และอาศัยปรากฏการณ์เชิงอุปลักษณ์เพื่อแสดงมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาไทยออกมาว่า ความโกรธเป็นของเหลวร้อนใน “ใจ”

นอกจากนี้ สิ่งที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ อวัยวะที่ถูกสร้างมโนทัศน์เป็นภาชนะในการบรรจุอารมณ์ความรู้สึกนั้นไม่ได้เป็นอวัยวะ “ใจ” เสมอไป อาจเป็นอวัยวะภายในส่วนต่าง ๆ หรือร่างกายมนุษย์ (Kövecses, 2000; 2002) อย่างไรก็ดีขึ้นอยู่กับระบบความคิดและระบบปริชานของผู้ใช้ภาษาในแต่ละวัฒนธรรมทางสังคม ซึ่งเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ควรมีการศึกษาค้นคว้าต่อไป

Ref. code: 25615706300018ATD

6.3 ข้อเสนอแนะ

6.3.1 การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาอุปลักษณ์และระบบมโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทยด้วยแนวคิดภาษาศาสตร์ปริชานตามทฤษฎีอุปลักษณ์มโนทัศน์ ระบบมโนทัศน์ ผังภาพ และการสร้างรูป จึงน่าจะมีการศึกษาตามทฤษฎีอื่นตามแนวคิดภาษาศาสตร์ปริชานเพิ่มเติม

6.3.2 ควรมีการศึกษาความหมายเชิงอุปลักษณ์และกระบวนการกลายเป็นอุปลักษณ์ของคำว่า “ใจ” ทั้งในภาษาไทยและภาษาอื่น ๆ ตามทฤษฎีการหลอมรวมความคิด เพื่อเป็นอีกหนึ่งมุมมองใหม่ที่สะท้อนและเรียนรู้ระบบปริชานของผู้ใช้ภาษาในแต่ละสังคม และแต่ละวัฒนธรรม

6.3.3 งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาภาษาเฉพาะสมัย (synchronic study) ซึ่งศึกษาเฉพาะภาษาที่ใช้ในสมัยปัจจุบันเท่านั้น จึงควรมีการศึกษาภาษาต่างสมัย (diachronic study) โดยรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายยิ่งขึ้นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อให้เข้าใจมุมมองและความคิดของคนไทยที่มีต่อ “ใจ” ในอดีตกับปัจจุบันมีการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด

6.3.4 งานวิจัยนี้ได้ศึกษามโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทยเปรียบเทียบกับภาษาจีน ซึ่งเป็นภาษาในตระกูลเดียวกัน จึงน่าสนใจที่จะมีการศึกษาอุปลักษณ์และมโนทัศน์ “ใจ” ในภาษาไทยเปรียบเทียบกับภาษาต่าง ๆ เช่น ภาษาเกาหลี ภาษาญี่ปุ่น และภาษารัสเซีย รวมทั้งภาษาอินโดนีเซีย เป็นต้น ซึ่งจัดอยู่ต่างตระกูลกันเพื่อให้ทราบถึงระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาในแต่ละสังคมวัฒนธรรมที่มีต่อ “ใจ” นั้นมีความเหมือนและความแตกต่างกันอย่างไร

Ref. code: 25615706300018ATD

รายการอ้างอิง

หนังสือและบทความในหนังสือ

ชัชวดี ศรลัมพ์. (2550). *อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ในนาฏยภาษา.* สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ.

ชำนาญ รอดเหตุภัย. (2525). *การศึกษาประเพณีทำขวัญและมงคลพจน์ในพิธีแต่งงาน*. นครปฐม: วิทยาลัยครูนครปฐม.

เธียรชัย เอียมวรเมธ. (2552). *พจนานุกรมไทยฉบับใหม่*. กรุงเทพฯ : บริษัท รวมสาส์น (1977) จำกัด.

นววรรณ พันธุเมธา. (2559). *คลังคำ (พิมพ์ครั้งนี้ 8)*. กรุงเทพฯ : อมรินทร์.

บุญเกิด พิมพ์วรเมธากุล. (2544). *ประเพณีอีสานและเกร็ดโบราณคดีไทอีสาน*. ขอนแก่น : โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.

เบญจมาส แพทอง. (2540). *บายศรี: สัญลักษณ์ของพิธีกรรมเกี่ยวกับชีวิต.* กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร.

ประคอง นิมมานเหมินทร์ และทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล. (2521). *ขวัญและคำเรียกขวัญของล้านนา*. ลานนาไทยคดี. เชียงใหม่ : ศูนย์หนังสือเชียงใหม่.

ปรีชา พิณทอง. (2534). *ประเพณีโบราณไทยอีสาน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศิริธรรม.

มติชน. (2547). *พจนานุกรมฉบับมติชน*. กรุงเทพฯ: มติชน.

มนัส สุขสาย. (2526). *หนังสืออ่านเสริมความรู้ เรื่องการบาศรีสูตรขวัญ*. อุบลราชธานี : ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

มานิต มานิตเจริญ. (2554). *พจนานุกรมไทย (สมบูรณ์-ปรับปรุงใหม่) พิมพ์ครั้งที่ 26*. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554.* กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.

เศรษฐมันตร์ กาญจนกุล. (2551). *ดอกไม้ตัดปักด้วยรักและไอเดีย.* กรุงเทพฯ: เศรษฐศิลป์.

สุจิตต์ วงษ์เทศ. (2560). คนตายเพราะขวัญหาย ต้องทำพิธีเรียกขวัญนานหลายวัน: งานศพปัจจุบันสืบทอดพิธีกรรมหลายพันปีมาแล้ว. *เสด็จสู่แดนสรวง: ศิลปะ ประเพณี และความเชื่อในงานพระบรมศพและพระเมรุมาศ*. สำนักงานคณะกรรมกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมิวเซียมสยาม, 29-58.

เสฐียรโกเศศ. (2506). *ขวัญและประเพณีการทำขวัญ*. วังบูรพา พระนคร: สำนักพิมพ์ก้าวหน้า.

Ref. code: 25615706300018ATD

บทความวารสาร

กานดาภร เจริญกิตบวร. (2555). ผู้หญิงกับอุปลักษณ์สัตว์: มุมมองจากแนวคิดการวิเคราะห์วาทกรรมตามวิถีการปฏิสัมพันธ์. *วารสารภาษาและภาษาศาสตร์*, ปีที่ 31 (ฉบับที่ 1), 44-59.

คยอง อึน ปาร์ค. (2558). มโนทัศน์ของคำว่า ใจ ในภาษาไทยเปรียบเทียบกับภาษาเกาหลี. *วารสารศิลปศาสตร์*, ปีที่ 15 (ฉบับที่ 2), 199-212.

ธนพล เอกพจน์ และวิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา. (2557). อุปลักษณ์ความทุกข์ในภาษาไทย. *โครงการประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัย ระดับบัณฑิตศึกษาครั้งที่ 15*. สืบค้นวันที่ 3 มีนาคม 2560. จาก https://gsbooks.gs.kku.ac.th/57/grc15/files/hmo47.pdf

นันทนา วงษ์ไทย. (2554). ประสาทสัมผัส: พื้นฐานของระบบมโนทัศน์แบบอุปลักษณ์. *วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, ปีที่ 33 (ฉบับที่ 2): 249 - 270.

นันทนา วงษ์ไทย. (2555). อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความตายในภาษาไทย. *วารสารภาษาและวัฒนธรรม*, ปีที่ 31 (ฉบับที่ 1), 43-64.

รัชนีย์ญา กลิ่นน้ำหอม. (2556). อุปลักษณ์ความสุขในบล็อกไทย. *วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, ปีที่ 14 (ฉบับที่ 2), 132-138.

สุนีย์พร เลิศกุลทานนท์. (2555). ใจ : นิสัย, อารมณ์, ความรู้สึก. *วารสารธรรมศาสตร์*, ปีที่ 31 (ฉบับที่ 2). สืบค้นวันที่ 3 มีนาคม 2560. จาก http://tujournals.tu.ac.th/thammasatjournal/detailart.aspx?ArticleID=59

สุรเชษฐ์ พิชิตพงศ์เผ่า. (2554). มโนอุปลักษณ์ชีวิตที่สะท้อนผ่านถ้อยคำอุปลักษณ์ในหนังสือแนะนำการดำเนินชีวิต. *วารสารภาษาและวรรณคดีไทย*, ปีที่ 27 (ฉบับที่ 2), 177-220.

Yao, S, & Saralamba, C. (2561). อุปลักษณ์ “ใจ” กับคำแสดงประสาทสัมผัสในภาษาจีนเปรียบเทียบกับภาษาไทย. *วารสารอักษรศาสตร์*. ปีที่ 47 (ฉบับที่ 2), 174-225.

วิทยานิพนธ์

กรกนก รัมมะอัตถ์. (2556). *การเปรียบเทียบอุปลักษณ์ความรักในเพลงไทยลูกทุ่งกับเพลงไทยสากล.* วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต.สาขาวิชาภาษาศาสตร์การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ.

การุญญ์ พนมสุข. (2549). *การวิเคราะห์เปรียบเทียบอุปลักษณ์ในบทอัศจรรย์ของวรรณกรรมไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Ref. code: 25615706300018ATD

คยอง อึน ปาร์ค. (2554). *ปรากฏการณ์พหุนัยของคำว่า /gada/ ในภาษาเกาหลีเปรียบเทียบกับคำว่า ไป ในภาษาไทย:* การศึกษาตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, ภาควิชาภาษาศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เฉลิมชัย สุวรรณวัฒนา. (2553). *สีในวัฒนธรรมคติความเชื่อของไทย*. วิทยานิพนธ์บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร, หลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นันทนา วงษ์ไทย. (2552). *อุปลักษณ์ประสาทสัมผัสในภาษาไทย : การศึกษาตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน.* วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ปิ่นอนงค์ อำปะละ. (2559). *ระบบมโนทัศน์ “เวลา” ของผู้พูดภาษาไทยถิ่นเหนือ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

เปรมกมล สถิตเดชกุญชร. (2551). *การศึกษากระบวนการทางความหมายของอุปลักษณ์จากอินเทอร์เน็ตในภาษาไทย.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

รัชนีย์ญา กลิ่นน้ำหอม. (2551). *อุปลักษณ์ที่นักการเมืองไทยใช้ : การศึกษาตามแนวอรรถศาสตร์ปริชานและวัจนปฏิบัติศาสตร์.* วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริพร สุวรรณศรี. (2536). *ประเพณีการสู่ขวัญของชาวอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด*. ปริญญานิพนธ์ ศศ.ม, มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุกัญญา รุ่งแจ้ง. (2548). *อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ของการใช้คำว่า “ใจ” ในภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

อนัญญา คำเขียว. (2555). *การศึกษาเพื่อสร้างสรรค์: กรณีศึกษาประเพณีพิธีกรรมบายศรีสู่ขวัญผู้ไทยอำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม เพื่อการอนุรักษ์จารีตประเพณี*. ปริญญานิพนธ์ ศป.ม. (ทัศนศิลป์: ศิลปะสมัยใหม่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อุทุมพร มีเจริญ. (2542). *การศึกษาความหมายเปรียบเทียบของคำศัพท์อวัยวะร่างกายในภาษาไทย.* วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาภาษาศาสตร์เพื่อการสื่อสาร, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ.

อุษา พฤฒิชัยวิบูลย์. (2544). *การศึกษาอุปลักษณ์เรื่องการเมืองในภาษาไทยตามแนวอรรถศาสตร์ปริชาน.* วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาภาษาศาสตร์เพื่อการสื่อสาร, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ.

Ref. code: 25615706300018ATD

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

สืบค้นเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2559 จาก http://www.arts.chula.ac.th/ling/tnc/
สืบค้นเมื่อวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2560 จาก http://bcc.blcu.edu.cn

Books

Brown, K.et al. (2006). *Encyclopaedia of Language and Linguistics.2nd Edition.* Oxford: Elsevier Science press.

CASS Institute of Linguistics Dictionary (中国社会科学院语言研究所词典编辑室). (2016). *The Contemporary of Chinese Dictionary* (现代汉语词典 (第 7 版)). Beijng: The commercial press.

Clark, Herbert H., & Clark, Eve V. (1977). Psychology and Language. *An Introduction to psycholinguistics*. New York Harcourt Brace Jovanovich.

Damasio, Antonio R. (1994). *DESCARTES' ERROR: emotion, reason, and the human brain*. New York: G. P. Putnam.

Evans, Vyvyan. (2007). *A Glossary of Cognitive linguistics.* Edinburgh University Press.

Evans, Vyvyan., & Green, Melanie. (2006). *Cognitive Linguistics An introduction*. Edinburgh: Edinburgh University Press.

Fauconnier, Gilles., & Turner, Mark. (2002). *The way we think: Conceptual blending and the mind's hidden complexities*. Basic Books, New York.

Gao, Yuan., & Li, Thomas Fuyin. (Ed.). (2007). *Ten lectures on cognitive linguistics by George lakoff.* Beijing; Foreign Language Teaching and Research Press.

Geeraerts, Dirk. (1995). Cognitive Linguistics. In *Handbook of Pragmatics: Manual*, Jef Verschueren, Jan-Ola Östman, and Jan Blommaert (eds.), 111–116. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.

Geeraerts, Dirk. (2006). Introduction: A rough guide to Cognitive Linguistics. In *Cognitive Linguistics: Basic Readings*, Dirk Geeraerts (ed.), 1–28. Berlin/New York: Mouton de Gruyter.

Ref. code: 25615706300018ATD

Gibbs, Raymond W. (2005). *Embodiment and cognitive science*. New York: Cambridge University Press.

Gibbs, Raymond W. (1994). *The Poetics of Mind: Figurative Thought, Language, and Understanding.* Cambridge/New York: Cambridge University Press.

Gibbs, Raymond W. (1999). Taking metaphor out of our heads and putting it into the cultural world. In *Metaphor in Cognitive Linguistics*, Raymond W. Gibbs and Gerard J. Steen (eds.), 145–166. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.

Gibson, Eleanor Jack. (1969). *Principles of Perceptual Learning and Development*. New York: Appleton-Century Crofts.

Hansen, Chad. (2000). *A Daoist theory of Chinese thought: A philosophical interpretation.* Oxford: Oxford University Press.

Huang, Borong., & Liao, Xudong. (2017). *XIANDAI HANYU* (现代汉语). Beijing: Higher Education Press.

Huang, Renda. (2011). *The Colors of China* (中國顏色). Linking Publishing Company.

Iwasaki, S., Ingkaphirom, P., & Horie, I. P. (2005). *A reference grammar of Thai*. Cambridge University Press.

Johnson, Mark. (1987). *The Body in the Mind*. Chicago: University of Chicago Press.

Kövecses, Zoltán. (2000). *Metaphor and Emotion: Language, Culture, and Body in Human Feeling*. Cambridge/New York: Cambridge University Press.

Kövecses, Zoltán. (2002). *Metaphor: A practical introduction.* USA: Oxford University Press.

Kövecses, Zoltán. (2005). *Metaphor in Culture : Universality and Variation*. Cambridge & New York: Cambridge University Press.

Lakoff, George. (1987). *Women, Fire, and Dangerous Things: What Categories Reveal about the Mind.* Chicago, IL: University of Chicago Press.

Lakoff, George. (2007). *Ten Lectures on Cognitive Linguistics*. Beijing: Foreign Language Teaching and Research Press.

Lakoff, George. & Johnson, Mark. (1980). *Metaphors We Live By*. Chicago, IL: University of Chicago Press.

Lakoff, George. & Johnson, Mark. (1999). *Philosophy in the Flesh*. New York, NY: Basic Books.

Ref. code: 25615706300018ATD

Lakoff, George. & Johnson, Mark. (2003). *Metaphors We Live By*. Chicago, IL: University of Chicago Press.

Lakoff, George., & Turner, Mark. (1989). *More Than Cool Reason: A Field Guide to Poetic Metaphor.* Chicago: University of Chicago Press.

Langacker, Ronald W. (1987). *Foundations of cognitive grammar: Theoretical prerequisites (Vol. 1)*. Stanford university press.

Lee, David. (2001). *Cognitive linguistics: An introduction (Vol. 13)*. Oxford: Oxford University Press.

Levinson, Stephen C. (2003). *Space in language and cognition: Explorations in cognitive diversity (Vol. 5)*. Cambridge University Press.

Lin, Min. (2001). *Certainty as a Social Metaphor: The Social and Historical Production of Certainty in China and the West*. Westport, CT: Greenwood Press.

Lyons, John. (1977). *Semantics*. Cambridge: Cambridge University Press.

Mandler, Jean Matter. (2004). *The foundations of mind: Origins of conceptual thought*. Oxford University Press.

McShane, John. (1991). *Cognitive development: An information processing approach*. Oxford: Basil Blackwell.

Miller, G., & Johnson-Laird, P. (1976). *Language and Perception*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Moore, Christopher. (1992). *Heart talk*. Bangkok: White Lotus.

Moore, Christopher. (2006). *Heart Talk.* Bangkok : Heaven Lake Press.

Oakley, Todd. (2004). Image schemas. *The Oxford handbook of cognitive linguistics*, Oxford University Press, pp. 214-235.

Occhi, Debra J. (2008). How to have a HEART in Japanese. *Culture, Body, and Language: Conceptualizations of Internal Body Organs across Cultures and Languages*, F. Sharifian, R. Dirven, N. Yu, & S. Niemeier (eds.), 191-212. Berlin/ New York: Mouton de Gruyter.

Palmer, Frank R. (1983). *Semantics (2nd ed.)*. Cambridge: Cambridge University Press.

Palmer, Gary B. (1996). *Toward a theory of cultural linguistics*. Austin, TX: University of Texas Press.

Ref. code: 25615706300018ATD

Sharifian, Farzad. (2008). Conceptualisations of del 'heart-stomach' in Persian. *Culture, Body, and Language: Conceptualizations of Internal Body Organs across Cultures and Languages*, F. Sharifian, R. Dirven, N. Yu, & S. Niemeier (eds.), 247-266. Berlin/New York: Mouton de Gruyter.

Siahaan, Poppy. (2008). Did he break your heart or your liver? A contrastive study on metaphorical concepts from the source domain ORGAN in English and in Indonesian. *Culture, Body, and Language: Conceptualizations of Internal Body Organs across Cultures and Languages*, F. Sharifian, R. Dirven, N. Yu, & S. Niemeier (eds.), 45-74. Berlin/New York: Mouton de Gruyter.

Strathern, Andrew J. (2004). *Body Thoughts.* Michigan : University of Michigan Press.

Sun, Guangren., & Zheng, Hongxin. (2012). *Basic Theory of Chinese Medicine* (中医基础理论). Beijing: China Press of Traditional Chinese Medicine.

Talmy, Leonard. (2000). *Toward a Cognitive Semantics, Volume I: Concept Structring Systems*. Cambridge: MIT press.

Ungerer, F., & Schmid, H. J. (2006). *An introduction to cognitive linguistics. 2ed.* London : Longman.

Wu, Rukang. (2002). *The Birth and Evolution of Human Beings (人类的诞生与进化)* (Vol. 16). Beijing: Tsinghua university Press.

Yang, Zongyi., & Qiu, Manjun. (1983). *General Psychology* (通俗心理学). Chengdu: Sichuan Renmin Press.

Yoon, Kyung-Joo. (2008). The Korean conceptualization of heart: An indigenous perspective. *Culture, Body, and Language: Conceptualizations of Internal Body Organs across Cultures and Languages*, F. Sharifian, R. Dirven, N. Yu, & S. Niemeier (eds.), 213-243. Berlin/New York: Mouton de Gruyter.

Yu, Ning. (1998). *The contemporary theory of metaphor: A perspective from Chinese (Vol. 1)*. John Benjamins Publishing.

Yu, Ning. (2009). *The Chinese HEART in a Cognitive Linguistic Perspective : Culture, Body and Language.* Berlin/New York: Mouton de Gruyter.

Zheng, Hongxin. (2016). *Basic Theory of Chinese Medicine* (中医基础理论). Beijing: China Press of Traditional Chinese Medicine.

Ref. code: 25615706300018ATD

Articles

Ackerman, J. M., Nocera, C. C., & Bargh, J. A. (2010). Incidental haptic sensations influence social judgments and decisions. *Science*, *328*(5986), 1712-1715.

Aksan, Mustafa. (2006). The container metaphor in Turkish expressions of anger. *Dil ve Edebiyat Dergisi*, *3*(2).

Bao, Zhikun. (2016). The Metaphorical Origin of Emotional Expression in English and Chinese--Taking the Language Expression of "anger" as an Example (英汉情感表达的隐喻溯源—以“愤怒”的语言表达为例). *Journal of The Chinese Society of Education*, (2), 77-79.

Bargh, J. A., & Shalev, I. (2012). The substitutability of physical and social warmth in daily life. *Emotion*, *12*(1), 154.

Barsalou, Lawrence W. (1999). Perceptual symbol systems. *Behavioral and Brain Sciences, 22,* 577-609.

Barsalou, Lawrence W. (2008). Grounded cognition. *Annual Review of Psychology, 59,* 617-645.

Berendt, E. A., & Tanita, K. (2011). The ‘Heart' of Things: A Conceptual Metaphoric Analysis of Heart and Related Body Parts in Thai, Japanese and English. *Intercultural Communication Studies*, *20*(1).

Boers, Frank. (2003). Applied linguistics perspectives on cross-cultural variation in conceptual metaphor. *Metaphor and Symbol*, *18*(4), 231-238.

Boroditsky, Lera. (2001). Does language shape thought?: Mandarin and English speakers' conceptions of time. *Cognitive psychology*, *43*(1), 1-22.

Chen, Fangze., & Zhang, Jiwen. (2010). The Contrastive Study of Ontological Metaphor in Classical Poetry—Take Japanese tanka poetry and Chinese tangshi poetry as an example. (古典诗歌中的实体隐喻认知对比研究—以日本短歌与中国唐诗中的“心”为例). *Journal of Xi’an International Studies University*. *18*(2), 47-50.

Chen, Zhongmei. (2018). A Contrastive Analysis of the Metaphor of “red” Color Word in English and Chinese (英, 汉颜色词“红色”的隐喻对比分析). *English Teachers*, (7), 33.

Ref. code: 25615706300018ATD

Ding. Weixiang. (2015). Formation and Evolvement of the Concept of “Unity of Man and Nature”（中国“天人合一”思想的形成与发展). *Tangdu Journal*, *31*(6), 1-18.

Fang, Keli. (2003). “The Unity of Man and Nature" and the Ecological Wisdom of Ancient China (“天人合一”与中国古代的生态智慧). *Social Science Front*, (4), 207-217.

Fang, Liqing., & Jiang, Weiqing. (2013). “Heart as a Thinking Organ”: A Philosophical Interpretation of Metaphoric Thingking “Heart” and Corpus Analysis (“心为思官”: 汉语“心”的思维隐喻哲学疏解及语料分析). *Journal of Zhejiang Ocean University (Humanities Science)*, *30*(5), 37-41.

Gaby, Alice. (2008). Gut feelings: Locating intellect, emotion and life force in the Thaayorre body. *Culture, body, and language: Conceptualizations of internal body organs across cultures and languages*, 28-44.

Geeraerts, Dirk., & Gevaert, Gevaert. (2008). Hearts and (angry) minds in Old English. *Culture, body, and language: Conceptualizations of internal body organs across cultures and languages*, 319-347.

Gevaert, Caroline. (2005). The ANGER IS HEAT question: Detecting cultural influence on the conceptualization of anger through diachronic corpus analysis. *Perspectives on variation: Sociolinguistic, historical, comparative*, 195-208.

Gibbs, Raymond W. (1992a). What do idioms really mean?. *Journal of memory and language*, *31*(4), 485-506.

Gibbs, Raymond W. (1992b). Categorization and metaphor understanding. *Psychological review*, *99*(3), 572-577.

Gibbs, Raymond W. (2006). Metaphor interpretation as embodied simulation. *Mind and Language*, 21(3), 434-458.

Gibbs, R. W., & Colston, H. L. (1995). The cognitive psychological reality of image schemas and their transformations. *Cognitive Linguistics (includes Cognitive Linguistic Bibliography)*, *6*(4), 347-378.

Goddard, Cliff. (2008). Contrastive semantics and cultural psychology: English heart vs. Malay hati. *Culture, body, and language: Conceptualizations of internal body organs across cultures and languages*, 75-102.

Ref. code: 25615706300018ATD

Grady, Joseph E. (1997b). Theories are buildings revisited. *Cognitive Linguistics (includes Cognitive Linguistic Bibliography)*, 8(4), 267-290.

He, Wenbin., & He, Ling. (2006). The contribution of “Huangdi Neijing” to modern medical psychology (《黄帝内经》对现代医学心理学的贡献). *Jiangsu Journal of Traditional Chinese Medicine. 27 (6), 50-51.*

He, Zihan. (2017). Analysis on the Metaphorical Mapping of Semantic System about Chinese Words “Gray” (“灰”的词义系统中的隐喻映射认知建构浅析). *Modern Chinese*, 15(4), 105-108.

IJzerman, H., & Semin, G. R. (2009). The thermometer of social relations: Mapping social proximity on temperature. *Psychological science*, *20*(10), 1214-1220.

Ikegami, Yoshihiko. (2008). The heart: What it means to the Japanese speakers. *Culture, body, and language: Conceptualizations of internal body organs across cultures and languages*, 169-190.

Johnson, Mark. (1991). Knowing through the body. *Philosophical Psychology*, *4*(1), 3-18.

Kang, Y., Williams, L. E., Clark, M. S., Gray, J. R., & Bargh, J. A. (2010). Physical temperature effects on trust behavior: the role of insula. *Social cognitive and affective neuroscience*, *6*(4), 507-515.

Kellman, Philip J. (1995). Ontogenesis of Space and Motion Perception. *In Perception of Space and Motion*. In *W. Epstein & S. J. Rogers (eds.), Perception of Space and Motion (2nd edition)*. London: Academic Press, pp. 327-364.

Kövecses, Zoltán. (1995). The container metaphor of anger in English, Chinese, Japanese and Hungarian. *From a metaphorical point of view: a multidisciplinary approach to the cognitive content of metaphor*, 117-147.

Lakoff, George. (1990). The invariance hypothesis: Is abstract reason based on image-schemas?. *Cognitive Linguistics (includes Cognitive Linguistic Bibliography)*, *1*(1), 39-74.

Lakoff, George. (1993). The contemporary theory of metaphor. In *Metaphor and thought*. (2nd ed.), Andrew Ortony (ed.), 202- 251. *Cambridge: Cambridge University*.

Ref. code: 25615706300018ATD

Li, Siwen., & Yang, Fengzhen. (2015). From the TCM “Heart” Generation to See TCM Saying “Heart Possession” of Spirit (从中医“心”的发生学看“心主藏神”). *World Journal of Sleep Medicine*, *2*(2), 70-72.

Li, Xiuzhi. (2010). A Comparative Analysis of English and Chinese Idioms-From the Perspective of Conceptual Metaphor of "Happiness". *Journal of Language Teaching and Research*, *1*(4), 473.

Liu, S., & Yang, G., & Wang, X. (2015). Analysis of "Heart and Small Intestine Exterior-Interior" (“心与小肠相表里”浅释). *Journal of Chinese Medicine*, *30*(3), 376-377.

Ma-Kellams, Christine. (2014). Cross-cultural differences in somatic awareness and interoceptive accuracy: a review of the literature and directions for future research. *Frontiers in psychology*, *5*, 1379.

Ma-Kellams, C., Blascovich, J., & McCall, C. (2012). Culture and the body: East–West differences in visceral perception. *Journal of personality and social psychology*, *102*(4), 718-728.

Mashak, S. P., Pazhakh, A., & Hayati, A. (2012). A Comparative Study on Basic Emotion Conceptual Metaphors in English and Persian Literary Texts. *International education studies*, *5*(1), 200-207.

Matisoff, J. A. (1986). Hearts and minds in South-East Asian languages and English: an essay in the comparative lexical semantics of psycho-collocations. *Cahiers de linguistique Asie orientale*, *15*(1), 5-57.

Niemeier, Susanne. (2003). Straight from the heart-metonymic and metaphorical. *Metaphor and metonymy at the crossroads: A cognitive perspective*, *195*.

Niemeier, Susanne. (2008). To be in control: Kind-hearted and cool-headed. The head-heart dichotomy in English. *Culture, body, and language: Conceptualizations of internal body organs across cultures and languages*, 349-372.

Nomura, Masuhiro. (1996). The ubiquity of the fluid metaphor in Japanese: a case study. *Poetica*, *46*, 41-75.

Ots, Thomas. (1990). The angry liver, the anxious heart and the melancholy spleen. *Culture, Medicine and Psychiatry*, *14*(1), 21-58.

Ref. code: 25615706300018ATD

Pérez, R. G. (2008). A cross-cultural analysis of heart metaphors. *Revista Alicantina de Estudios Ingleses/Alicante Journal of English Studies*, (21), 25-56.

Qin, Y., & Chen, H., & Tian, L., & Hua, B. (2013). Discussion on “He”, the Core of Yin-yang and Five Elements Doctrine in TCM (浅论中医之阴阳五行核心是“和”). *World Chinese Medicine*, (1), 38-39.

Saralamba, Chatchawadee. (2014). Colors as Conceptual Metaphors of Emotions in English and Thai: a Cognitive Linguistics in Focus. *Journal of Language and Linguistics, 33*(1), 87-106.

Saralamba, Chatchawadee. (2017). The Critical Study of the WOMEN ARE ANIMALS Conceptual Metaphor in Thai. *Journal of Liberal Arts Thammasat University*, *17*(1), 85-100.

Saralamba, Chatchawadee. (2018). The Conceptual Metaphor TIME IS SPACE: A Cognitive Interpretation of /nâa/ ‘front’ and /lǎŋ/ ‘back’ in Thai. *Journal of Humanities & Social Sciences. Rangsit University*, 1*3*(2), 111-122.

Schubert, Thomas W. (2005). Your highness: vertical positions as perceptual symbols of power. *Journal of personality and social psychology*, *89*(1), 1.

Sharifian, Farzad. (2003). *On Cultural Conceptualizations*. *Journal of Cognition and Culture*, 3(3), 187-207.

Song, Haizhan., & Wang, Gangcai. (2013). Metaphorical Cognitive Perspective of the Color Word “Red" (“红”色词的隐喻认知视角). *Journal of Educational Institute of Jilin Province*, 29(2), 128-130.

Sun, C., & Wang, Z., & Li, C. (2009). Research on the Concept of Harmony and Health Preservation in “Huangdi Neijing” (论《黄帝内经》和合养生观). *Modern Traditional Chinese Medicine*, (6), 57-58.

Sun, Yi. (2011). Chinese Philosophical Interpretation of “Heart” Metaphorical Polysemous Network in Modern Chinese (现代汉语“心”隐喻义群网络的中国古典哲学疏解). *Journal of Xi'an Jiaotong University (Social Sciences)*, *31*(6), 78-83.

Sun, Zhaorun. (2017). An Analysis of Balance in Traditional Chinese Medicine (中医学平衡观探析). *Traditional Chinese Medicinal Research*, *30*(7), 6-8.

Ref. code: 25615706300018ATD

Swan, Toril. (2009). Metaphors of body and mind in the history of English. *English Studies*, *90*(4), 460-475.

Talmy, Leonard. (1988). Force dynamics in language and cognition. *Cognitive science*, *12*(1), 49-100.

Tsai, J. L., Simeonova, D. I., & Watanabe, J. T. (2004). Somatic and social: Chinese Americans talk about emotion. *Personality and social psychology bulletin*, *30*(9), 1226-1238.

Wang, Wenbin. (2001). The Mental Structures of Spatial Metaphorization of "Xin" (Heart) in Chinese (论汉语"心"的空间隐喻的结构化). *Journal of PLA University of Foreign Languages*, *24*(1), 57-60.

Wang, Zhihong., & He, Yumin. (2007). A Brief Discussion on the Heart Lies in the Small Intestine (简论心与小肠相表里). *Chinese Journal of Basic Medicine in Traditional Chinese Medicine*, *13*(3), 178-178.

Williams, L. E., & Bargh, J. A. (2008). Keeping one's distance: The influence of spatial distance cues on affect and evaluation. *Psychological Science*, *19*(3), 302-308.

Wu, Enfeng. (2004). On the Metaphorical Cognitive System of "Xin" in Chinese (论汉语"心"的隐喻认知系统). *Language Teaching and Linguistic Studies*, *6*, 49-55.

Xian, Xiaoyue., & Xiao, Xiangru. (2015). Re-discussion about holism of Traditional Chinese Medicine (再论中医整体观). *Jilin Journal of Traditional Chinese Medicine*, *35*(2), 113-115.

Xiang, Chengdong. (2010). The "Heart as Ruler" Metaphor: A Cognitive Account ("心为主"隐喻的认知分析). *Language Teaching and Linguistic Studies*, *31*(1), 80-87.

Xu, Chungen. (2003). The Doutrine of "Harmony of the Heaven and Man" and the Contemporary Revelation ("天人合一"思想及其当代启示). *Journal of Southwest China Normal University (Natural Science Edition)*, *29*(3), 26-31.

Xu, Shenghuan. (2016). The Interpretation of the Body-emotion Metaphor in Chinese Based on Mental Causation —The Study of Body-emotional Language Expression ii (心理因果性视域下汉语身体—情感隐喻解读——身体—情感语言表达研究之二). *Foreign Language Education*, *37*(3), 1-7.

Ref. code: 25615706300018ATD

Ye, Zhengdao. (2002). Different modes of describing emotions in Chinese: Bodily changes, sensations, and bodily images. *Pragmatics & Cognition*, *10*(1), 307-339.

Yu, Haihong., & Zhou, Hongqiao. (2006). On the Essence of the View of Yin and Yang Balance in Traditional Chinese Medicine (试述中医阴阳平衡观的实质). *Chinese Archives of Traditional Chinese Medicine*, *24*(6), 1074-1075.

Yu, Ning. (1995). Metaphorical expressions of anger and happiness in English and Chinese. *Metaphor and symbol*, *10*(2), 59-92.

Yu, Ning. (2003). Metaphor, body, and culture: The Chinese understanding of gallbladder and courage. *Metaphor and symbol*, *18*(1), 13-31.

Yu, Ning. (2007a). Heart and cognition in ancient Chinese philosophy. *Journal of Cognition and Culture*, *7*(1-2), 27-47.

Yu, Ning. (2007b). The Chinese conceptualization of the heart and its cultural context: Implications for second language learning. In *Applied Cultural Linguistics: Implications for Second Language Learning and Intercultural communication*, Farzad Sharifian and Gary B. Palmer (eds.), 65–85. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.

Yu, Ning. (2008a). The Relationship between Metaphor, Body and Culture. *Body, Language and Mind Volume 2: Sociocultural Situatedness*, T. Ziemke, J. Zlatev, & R. M. Frank (eds.), 387-407. Berlin: Walter de Gruyter GmbH & Co.

Yu, Ning. (2008b). The Chinese heart as the central faculty of cognition. *Culture, Body, and Language: Conceptualizations of Internal Body Organs across Cultures and Languages*, F. Sharifian, R. Dirven, N. Yu, & S. Niemeier (eds.), 131–168. Berlin/New York: Mouton de Gruyter.

Zeng, Zhenyu. (2002). How is “Qi” Possible as a Philosophical Concept (“气”作为哲学概念如何可能). *Chinese Culture Research*, (4), 53-62.

Zhang, Daqing. (2001). Humoralism and Its Influence on Western Medicine (体液论及其对西方医学的影响). *Chinese Journal of Medical History*, *31*(3), 141-147.

Zhang, Jian (2012). Cognitive Analysis of the Word “Red” Metaphor (“红”语义隐喻认知分析). *Journal of Bohai University*, 33(5), 77-80.

Ref. code: 25615706300018ATD

Zhang, Shiying. (2007). The Thought of “Unity of Man and Nature” in Ancient China (中国古代的“天人合一”思想). *QIUSHI*, (7), 34-37.

Zhu, R., & Lin, Y., & Zhao, H., & Zhang, X., & Lei, J., & Zhang, H. (2010). The Relationship between Four Humoral Theory and Five Elements of Viscera-state Theory and its Theory of Internal Environmental Homeostasis in Viscera-state (四行体液学说与五行藏象理论及藏象内环境自稳态学说的关系). *China Medical Herald*, (1), 88-89.

Zuo, Yawen. (2003). The Prevalence Quality and Dialectical Significance of Yin-Yang Harmony (阴阳和合的普遍特性及其辩证意义). *Journal of South-Central University for Nationalities (Humanities and Social Sciences)*, *23*(1), 76-79.

Theses and Dissertations

Feng, Jinghua. (2012). *Metaphorization of Xin and its Translation Strategies — A Corpus-based on Hong Lou Meng.* Master’s thesis (English Language and Literature). Faculty of Foreign Language. Tianjin Normal University.

Grady, Joseph. (1997a). *Foundation of meaning: Primary metaphors and primary scenes*. Ph.D. diss., Department of Linguistics, University of California, Berkeley.

He, Jian. (2008). *Metaphorical Study of Xin in Chinese Philosophical Discourse.* Master of Arts (Foreign Linguistics and Applied Linguistics). Faculty of Foreign Language. Changsha University of Science and Technology.

Huang, Qi. (2014). *A Study on the Cognitive Features of HEART in Xi You Ji.* Master’s thesis (Foreign Linguistics and Applied Linguistics). Faculty of Foreign Language. Guangxi University for Nationalities.

Hui, Jiaying. (2009). *A Comparative Study of Daily Expressions in Chinese and Japanese : A Case Study of HEART and eye.* Master’s thesis (Japanese Language and Literature). Faculty of East Asia Language. Hei Longjing University.

Kara, Popritkina. (2018). *A Comparative Study of Color Words in Esenin’s Poems and their Function in a Translation Process* (从叶赛宁诗歌的汉译看汉俄颜色词

Ref. code: 25615706300018ATD

的对比—兼谈俄语颜色词的汉译). Master's thesis (Linguistics and Applied Linguistics), Zhejiang University.

Li, Qun. (2006). *Emotional Metaphor and Metonymy in Chinese Characters with the Radical of "Heart" — A Cognitive Case Study.* Master's thesis (Foreign Linguistics and Applied Linguistics). Faculty of Liberal Arts. Dalian University of Technology.

Lin, Youyi. (2014). *Research on the Conceptual Metaphor of "Five Elements" Based on Cognitive Psychology and Cognitive Linguistics* (基于认知心理语言的五行概念隐喻研究). Doctoral dissertation (TCM clinical basics), Beijing University of Chinese Medicine.

Lindner, Susan. (1981). *A Lexica-Semantic Analysis of Verb-Particle Constructions with Up and Out.* Ph.D. diss., University of California, San Diego. Available from the Indiana University Linguistics Club.

Lu, Siqi. (2016). *Constrastive Study on the Metaphor of Color-related Idoms between Chinese and Korean* (汉韩惯用语中颜色隐喻的对比研究). Master's thesis (Teaching Chinese as a Foreign Language), Shandong University.

Piao, Baolan. (2009). *A Study on Conceptual Metaphor of Basic Color Words in Chinese* (汉语基本颜色词的概念隐喻研究). Master's thesis (Linguistics and Applied Linguistics), Fudan University.

Wang, Weiyan. (2009). *A Study of Structure and Metaphor for "Heart/Xin" Based on Function Notion and Time-Space Dimension in Both Chinese and English.* Master's thesis (English Language and Literature). Faculty of Foreign Language. Jiangxi University of Finance and Economics.

Wang, Yan. (2006). *A Cognitive Study on Polysemy : A Case Study of HEART.* Master's thesis (Foreign Linguistics and Applied Linguistics). Faculty of Foreign Language. Harbin Institute of Technology.

Xeniya, Freydina. (2013). *Comparison of Metaphors with Color Component in Chinese and Russian Languages* (汉俄语色彩词隐喻比较研究). Master's thesis (Linguistics and Applied Linguistics), Dalian University of Technology.

Ref. code: 25615706300018ATD

Xiao, Rui. (2007). *A Contrastive Analysis of the lexical of "heart" in Chinese and Thai.* Master's thesis (Foreign Linguistics and Applied Linguistics). Faculty of Literature and Journalism. Yunnan Normal University.

Yan, Qiyi. (2012). T*he Research on comparation of Chinese and Korean Human Internal Organs Sayings from the Metaphor Cognition Angle* (汉韩人体内脏器官熟语的隐喻认知比较研究). Master's thesis (Linguistics and Applied Linguistics), Hunan University.

Yang, Lei. (2009). *A Cognitive Study of Color Words in Modern Chinese* (现代汉语颜色词之认知研究). Master's thesis (Chinese Language and Literature), Yangzhou University.

Yao, Sishi. (2011). *A Study of Conceptual Metaphor in Heart and Xin Expressions.* Master's thesis (English Language and Literature). Faculty of Foreign Language. Wuhan Normal University.

Zhang, Siqi. (2015). *A Comparative Study on "Heart" and "Head" in Chinese and English.* Master's thesis (Foreign Linguistics and Applied Linguistics). Faculty of Foreign Language. Xi'an University of Foreign Language.

Zhao, Bin. (2010). *A Study on "Heart" Family Words in Chinese*. Master's thesis (Foreign Linguistics and Applied Linguistics). Faculty of Liberal Arts. Guangxi Normal University.

Zhao, Xuede. (2010). *A Cognitive Study on Meaning Transferencie of Body-Part Terms* (人体词语语义转移的认知研究). Doctoral dissertation (English Language and Literature) , Fudan University.

Zhou, Biji. (2006). *Multi-angled Study on Noun of Human Organs in Modern Chinese* (现代汉语人体名词的多角度研究). Master's thesis (Chinese Linguistics), Central China Normal University.

Zhu, Hong. (2007). *Cultural Cognition Analysis of Metaphor of Color Words in Russian and Chinese* (俄汉语颜色词隐喻的文化认知分析). Master's thesis (Russian Language and Literature), Jilin University.

Zhu, Na. (2012). *Cognitiva Study on Word Meaning System of Chinese Words of Phrases with "Hong"* ("红"族词语词义系统的认知研究). Master's thesis (Linguistics and Applied Linguistics), Bohai University.

Ref. code: 25615706300018ATD

Zhu, Xiaojun. (2008). *A Cognitive and Semantic Study of Space* (空间范畴的认知语义研究). Doctoral Dissertation (Linguistics and Applied Linguistics), Shandong University.

Ref. code: 25615706300018ATD

ภาคผนวก

Ref. code: 25615706300018ATD

ภาคผนวก ก
ลักษณะสำคัญของภาษาจีนกลาง

ภาษาจีนเป็นภาษาของชาวฮั่น ที่มีประวัติมาอย่างยาวนานในโลก ถือเป็นหนึ่งในภาษาที่มีระดับการพัฒนาสูงที่สุด และเป็นภาษาที่มีคนใช้มากที่สุด โดยผู้ที่ใช้ภาษาจีนเป็นภาษาที่หนึ่งมีประมาณหนึ่งพันล้านคน ซึ่งคิดเป็นหนึ่งในห้าของประชากรทั้งหมดในโลก ไม่ว่าในอดีตหรือปัจจุบัน ภาษาจีนไม่เพียงแต่เป็นสิ่งที่ประเทศจีนได้อุทิศผลประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่ในการเรียนรู้ และการร่วมมือกันระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในประเทศจีน แต่ยังมีอิทธิพลอย่างมากทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งถือเป็นภาษาที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก

ภาษาจีนกลางมีภาษาถิ่นอันหลากหลาย และเป็นภาษาประจำชาติ โดยภาษาจีนกลางนั้นถือเอาสำเนียงปักกิ่งเป็นเสียงมาตรฐาน ถือเอาภาษาภาคเหนือเป็นภาษาถิ่นฐาน และถือเอาบทประพันธ์ภาษาพูดแบบทางการยุคปัจจุบันเป็นหลักเกณฑ์ทางไวยากรณ์ ซึ่งมีลักษณะหลายประการที่แตกต่างจากภาษาอินโด-ยูโรเปียน

ในส่วนนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงลักษณะสำคัญทั้งด้านตัวอักษร ระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยคของภาษาจีนกลางปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับดุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้โดยสังเขป เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้อ่านดุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้และผู้ที่สนใจศึกษาภาษาจีนเป็นภาษาที่สอง ดังรายละเอียดต่อไปนี้[8]

1. ตัวอักษรภาษาจีน

ตัวอักษรภาษาจีนเป็นตัวอักษรที่มีประวัติมาอย่างยาวนานที่สุดในโลกและเป็นตัวอักษรเดียวที่ถูกใช้มาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งไม่เพียงแต่ส่งผลต่อสังคมจีนให้เกิดการพัฒนากันทางสังคมและความเป็นเอกภาพของประเทศเท่านั้น ยังมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาภาษาของชนชาติฮั่นอีกด้วย นอกจากนั้น ประเทศเวียดนาม เกาหลีเหนือ เกาหลีใต้ และญี่ปุ่นได้ยืมตัวอักษรจีนไปใช้บันทึกเป็นภาษาประจำชาติอีกด้วย จนในปัจจุบันนี้ ทั้งในประเทศญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ยังใช้ตัวอักษรภาษาจีน

---

[8] เนื้อหาของภาคผนวก ก ส่วนมากสรุปและดัดแปลงจากหนังสือสองเล่ม ได้แก่ 《现代汉语》(ภาษาจีนในสมัยปัจจุบัน) (Shen and Guo, 2014) และ《现代汉语》 (ภาษาจีนในสมัยปัจจุบัน) (Huang and Liao, 2017) ซึ่งเป็นหนังสือเรียนที่ได้รับความนิยมในการเรียนการสอนภาษาจีนในสาธารณรัฐประชาชนจีน ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณผู้เขียนตำราทั้งสองเล่มดังกล่าว เพราะเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ภาษาจีนและจัดทำเนื้อหาในภาคผนวกส่วนนี้ได้อย่างเป็นระบบ และมีคุณภาพมากขึ้น

Ref. code: 25615706300018ATD

บางตัว ในประเทศสิงคโปร์และมาเลเซียก็ได้ใช้ตัวอักษรภาษาจีนในสมัยปัจจุบันเป็นหนึ่งในภาษาราชการในประเทศอีกด้วย ดังนั้น ตัวอักษรภาษาจีนจึงมีบทบาทสำคัญในการบันทึกมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศต่าง ๆ เหล่านี้ ทำให้มีความสำคัญในการส่งเสริมความเข้าใจซึ่งกันและกัน มีการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมระหว่างประเทศจีนและประเทศต่าง ๆ ทั้งนี้ทางองค์การสหประชาชาติจึงถือให้ตัวอักษรจีนมาตรฐานเป็นหนึ่งในหกของภาษาการทำงานอย่างเป็นทางการ และยังคงมีบทบาทอันสำคัญในการสื่อสารระหว่างประเทศ ซึ่งลักษณะของตัวอักษรภาษาจีนสามารถสรุปมาเป็น 4 ประการ ดังนี้

1.1 ลักษณะหลักของตัวอักษรจีนเป็นระบบตัวอักษรที่แสดงความหมาย

ตัวอักษรในโลกโดยพื้นฐานแล้วสามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ ตัวอักษรที่แสดงเสียง (phonogram) และตัวอักษรที่แสดงความหมาย (ideogram) ตัวอักษรทั้งสองประเภทมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ โดยตัวอักษรที่แสดงเสียง คือ แสดงเสียงผ่านตัวอักษร กล่าวคือ เสียงบางอย่างที่แสดงโดยตัวอักษรบางตัวและตัวอักษรบางตัวจะแสดงถึงเสียงบางอย่าง แค่ได้ฟังเสียงคำโดยทั่วไปก็สามารถนำมาเขียนได้เป็นส่วนใหญ่ แค่ได้เห็นเนื้อความของคำก็สามารถอ่านออกเสียงได้ ตรงกันข้ามกับตัวอักษรที่แสดงความหมาย ซึ่งตัวอักษรที่แสดงความหมายนั้นเมื่อได้ฟังเสียงของคำที่ไม่คุ้นเคยจะไม่สามารถเขียนออกมาได้ หากได้เห็นเนื้อความของคำที่ไม่คุ้นเคยก็ไม่สามารถอ่านออกเสียงได้เช่นเดียวกัน ซึ่งสาเหตุที่สำคัญคือ อักษรใหม่ ๆ และคำใหม่ ๆ ที่ยังไม่ได้เรียนกันนั้นไม่ได้ใช้สัทอักษรแสดงเสียงของคำใหม่ ๆ ทำให้ไม่สามารถหากฎของการอ่านและการเขียนได้ รวมทั้งตัวอักษรจีนนั้นมีจำนวนมาก ซึ่งก่อให้เกิดความยากลำบากในการเรียนรู้และการนำไปใช้ของตัวอักษรจีน ตลอดจนสร้างความยุ่งยากในกรณีที่ได้นำตัวอักษรจีนไปประยุกต์ใช้ในการประมวลผลด้วยเครื่องจักรกล การประมวลผลข้อมูลและการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศ

1.2 ตัวอักษรจีนมีลักษณะพิเศษคืออยู่เหนือกาลเวลา

ลักษณะพิเศษอีกหนึ่งประการของตัวอักษรจีน คือ ลักษณะอยู่เหนือกาลเวลา (超时空性) ประวัติศาสตร์ของชาวฮั่นนั้นมีมาอย่างยาวนาน ชาวฮั่นมีผืนแผ่นดินอันกว้างขวางและมีภาษาท้องถิ่นที่แตกต่างกันอย่างมาก การที่ระบบตัวอักษรจีนมีลักษณะที่อยู่เหนือกาลเวลานั้นเพื่อให้ตัวอักษรจีนสามารถใช้เป็นเครื่องมือทั้งในช่วงเวลาประวัติศาสตร์ที่แตกต่างกันได้ และในภูมิภาคต่าง ๆ ที่ใช้ภาษาถิ่นต่างกันได้ เช่น 天 /t^{h}iæn^{55}/ (ฟ้า), 地 /ti^{51}/ (ดิน), 人 /ɻən^{35}/ (คน), 鸟 /niɑu^{214}/ (นก) และตัวอักษรอื่น ๆ ภาษาถิ่นของคำเหล่านี้มีความแตกต่างและอ่านออกเสียงต่าง

Ref. code: 25615706300018ATD

กัน แต่ตัวอักษรแต่ละตัวโดยพื้นฐานแล้วมีความหมายที่เหมือนกัน ดังนั้น คนที่อยู่ต่างถิ่นกันจึงยากที่จะสื่อสารด้วยคำพูด แต่ถ้าหากใช้ตัวอักษรจีนในการสื่อสารกันจะไม่ยุ่งยาก ซึ่งทำให้การเรียนรู้และการใช้ตัวอักษรจีนนั้นมีความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น ซึ่งถือเป็นลักษณะพิเศษ และเป็นความได้เปรียบของภาษาจีนเมื่อเทียบกับภาษาที่ใช้อักษรแสดงเสียง

1.3 ลักษณะพิเศษอีกประการหนึ่งของตัวอักษรจีนคือมีการพ้องเสียงแต่ไม่พ้องรูปและมีบทบาทหน้าที่ในการทำให้คำพ้องเสียงแตกต่างกันออกไป

ตัวอักษรจีนยังมีลักษณะพิเศษอีกประการหนึ่ง คือ มีการพ้องเสียงแต่ไม่พ้องรูป (同音不同形) และมีบทบาทหน้าที่ในการทำให้คำพ้องเสียงแตกต่างกันออกไป (分化同音词) กล่าวคือ พยางค์ของภาษาจีนมักจะเป็นพยางค์สั้น ๆ และคำพ้องเสียงมีจำนวนค่อนข้างมาก ตัวอย่าง เช่น 医 /ji^{55}/ (หมอ) 衣 /ji^{55}/ (เสื้อ) และ 依 /ji^{55}/ (พึ่ง) สามคำนี้ถึงแม้มีการออกเสียงเหมือนกัน แต่เขียนต่างกัน ทำให้มีความสะดวกสำหรับการสื่อสารที่เป็นลายลักษณ์อักษร ในทางตรงกันข้าม หากคำพ้องเสียงในภาษาจีนเขียนเหมือนกันหมดอาจทำให้เกิดเป็นความหมายสองนัยได้ ตัวอักษรจีนที่แสดงความหมายจึงได้ถูกปรับให้ตรงตามความเหมาะสมตามภาษาจีน ซึ่งเป็นหนึ่งในเหตุผลที่มีความสำคัญในการสร้างระบบการสื่อความหมายของตัวอักษรจีนให้คงอยู่ได้ยาวนานและคงความมีชีวิตชีวาในตัว

1.4 ลักษณะอื่น ๆ ของตัวอักษรจีน

ตัวอักษรจีนเป็นตัวอักษรที่รวมลักษณะการเขียน การออกเสียงและความหมายเป็นหนึ่ง (ตัวอักษรจีนตัวหนึ่งไม่เพียงแต่มีรูปร่าง น้ำเสียง แต่ยังมีความหมายอีกด้วย) รูปร่างโครงสร้างของตัวอักษรจีนนั้นมีความหมายในตัว ซึ่งตัวอักษรจีนนั้นจะไม่แบ่งคำมาเขียนติดต่อกัน รวมทั้งตัวอักษรจีนมีโครงสร้างที่เป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัส ลักษณะดังกล่าวจึงถือเป็นลักษณะพิเศษของตัวอักษรจีนอีกด้วย

2. ระบบเสียงของภาษาจีนกลาง

ในด้านระบบเสียง ทั้งภาษาจีน และภาษาไทยนั้นต่างจัดเป็นภาษาตระกูลฮั่น-ทิเบต (Sino-Tibetan language 汉藏语系) ซึ่งเป็นภาษาที่มีโทนเสียง ภาษาจีนกลางที่ใช้ในสมัยปัจจุบัน

Ref. code: 25615706300018ATD

มีพยัญชนะ 21 ตัว สระ 39 ตัว ระบบเสียงภาษาจีนกลางแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ เสียงพยัญชนะ เสียงสระ และเสียงวรรณยุกต์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 เสียงพยัญชนะในภาษาจีนกลาง

คุณสมบัติเด่นของเสียงพยัญชนะคือไม่มีพยัญชนะควบกล้ำ โดยทั่วไปแล้วพยางค์ของภาษาจีนกลางสามารถแบ่งออกเป็นเสียงพยัญชนะต้นและเสียงสระ ในขณะเดียวกันไม่มีพยัญชนะควบกล้ำ และไม่มีพยัญชนะเชื่อม โดยโครงสร้างของพยางค์จีนประกอบด้วยเสียงพยัญชนะและเสียงสระ ซึ่งเสียงพยัญชนะจะอยู่ตำแหน่งหน้า ส่วนเสียงสระจะอยู่ตำแหน่งหลัง โครงสร้างของพยางค์มีรูปแบบที่ค่อนข้างที่จะเป็นระเบียบ มีขอบเขตพยางค์ที่ชัดเจน ทำให้ง่ายต่อการแยกแยะ โดยหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาจีนกลางมีทั้งหมด 21 หน่วยเสียง แสดงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ก.1

ตารางแสดงหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาจีนกลาง

			ริมฝีปากทั้งสอง	ริมฝีปากล่างฟันบน	หน้าปุ่มเหงือก	กลางปุ่มเหงือก	หลังปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน
เสียงกัก	ไม่ก้อง	ไม่มีลม	[p]			[t]			[k]
		มีลม	[p^h]			[t^h]			[k^h]
เสียงกึ่งเสียดแทรก	ไม่ก้อง	ไม่มีลม			[ts]		[tʂ]	[tɕ]	
		มีลม			[ts^h]		[$tʂ^h$]	[$tɕ^h$]	
เสียงเสียดแทรก	ไม่ก้อง			[f]	[s]		[ʂ]	[ɕ]	[x]
	ก้อง						[ʐ]		
เสียงนาสิก (ก้อง)			[m]			[n]			
เสียงข้างลิ้น (ก้อง)						[l]			

Ref. code: 25615706300018ATD

ตารางที่ ก. 2

ตารางแสดงตัวสัทอักษรสากลและตัวสัทอักษรพินอินของเสียงพยัญชนะในภาษาจีนกลาง

Chinese Pinyin Alphabet	IPA	Chinese Pinyin Alphabet	IPA	Chinese Pinyin Alphabet	IPA
b	[p]	l	[l]	z	[ts]
p	[p^h]	g	[k]	c	[ts^h]
m	[m]	k	[k^h]	s	[s]
f	[f]	h	[x]	zh	[tʂ]
d	[t]	j	[tɕ]	ch	[$tʂ^h$]
t	[t^h]	q	[$tɕ^h$]	sh	[ʂ]
n	[n]	x	[ɕ]	r	[ʐ]

2.2 เสียงสระในภาษาจีนกลาง

เสียงสระในภาษาจีนกลางมีความโดดเด่น กล่าวคือ พยางค์หนึ่งพยางค์ในภาษาจีนกลางอาจไม่มีพยัญชนะก็ได้ แต่ไม่มีเสียงสระไม่ได้ โดยทั่วไปแล้วพยัญชนะเดี่ยว ๆ นั้นไม่สามารถสร้างพยางค์ได้เพียงลำพัง แต่พยางค์หนึ่งพยางค์สามารถมีแค่สระเดี่ยวหรือสระประสมมาประกอบกันได้ พยางค์จีนมีเสียงสระจำนวนมาก และเสียงสระในภาษาจีนล้วนเป็นเสียงที่ดังกังวานและชัดเจนสามารถขับร้องเป็นเสียงดนตรีได้ ทำให้การพูดภาษาจีนถือเป็นเสน่ห์ของความรู้สึกทางดนตรีที่ชัดเจน เสียงสระในภาษาจีนกลางมีทั้งหมด 39 เสียง และสามารถจำแนกประเภทของเสียงสระในภาษาจีนกลางได้เป็น 5 ประเภท[9] ดังนี้

2.2.1 สระเดี่ยว (单元音)

2.2.2 สระประสม 2 ตัว (双元音)

2.2.3 สระประสม 3 ตัว (三元音)

2.2.4 สระประสมเสียงจมูก (鼻化元音)

2.2.5 เสียงม้วนลิ้น [ɚ] (儿化韵)

[9] เนื้อหาเกี่ยวกับเสียงสระในภาษาจีนกลางของภาคผนวก ก ส่วนมากสรุปและดัดแปลงจากหนังสือสามเล่ม ได้แก่ ภาษาจีนหลักสูตรเร่งรัด (จีรนันท์ แสงศรีจันทร์ และเจี่ยนฉี่เสียน, 2546) หนังสือเรียนภาษาจีน 1 (ตู้, โฮ่วเหวิน, 2545) และ《现代汉语》(ภาษาจีนในสมัยปัจจุบัน) (Huang and Liao, 2017)

Ref. code: 25615706300018ATD

2.2.1 สระเดี่ยว (单元音)

เสียงสระเดี่ยว (单元音) ในภาษาจีนกลางมีทั้งหมด 7 เสียง ดังต่อไปนี้

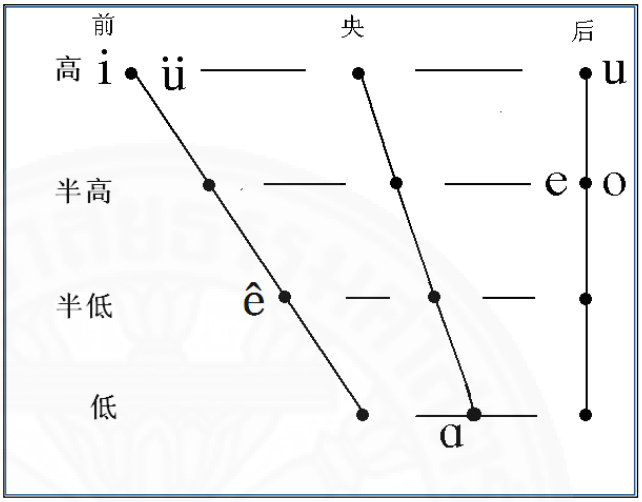

นอกจากนี้ ในการจำแนกเสียงสระ จะต้องพิจารณาปัจจัย 3 ประการ ได้แก่ ส่วนของลิ้นที่ใช้ในการออกเสียง ความสูงต่ำของลิ้น และลักษณะของริมฝีปาก ซึ่งการอธิบายทางสัทลักษณะมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ ก. 3

ตารางแสดงสัทลักษณะของเสียงสระเดี่ยวในภาษาจีนกลาง

Chinese Pinyin Alphabet	IPA	Phonetic Features
a	[Ạ]	ต่ำ กลาง ปากไม่ห่อ
o	[o]	กึ่งสูง หลัง ปากห่อ
e	[ɣ]	กึ่งสูง หลัง ปากไม่ห่อ
i	[i]	สูง หน้า ปากไม่ห่อ
u	[u]	สูง หลัง ปากห่อ
ü	[y]	สูง หน้า ปากห่อ
ê	[ɛ]	กึ่งต่ำ หน้า ปากไม่ห่อ

Ref. code: 25615706300018ATD

2.2.2 สระประสม 2 ตัว (双元音)

เสียงสระประสม 2 ตัวในภาษาจีนกลางมีทั้งหมด 9 เสียง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ ก. 4

ตารางแสดงตัวสัทอักษรสากลและตัวสัทอักษรพินอินของเสียงสระประสม 2 ตัวในภาษาจีนกลาง

Chinese Pinyin Alphabet	IPA	Chinese Pinyin Alphabet	IPA
ai	[ai]	ia	[ia] / [iɐ̯]
ei	[ei]	ie	[iɛ]
ao	[ɑu]	ua	[ua]
ou	[ou]	uo	[uo]
		üe	[yɛ]

***หมายเหตุ**

หน่วยเสียงสระ [a] ที่ปรากฏในเสียงสระประสม ai [ai], ao [ɑu] และ ia [iɐ̯] แตกต่างกันออกไป ดังนี้

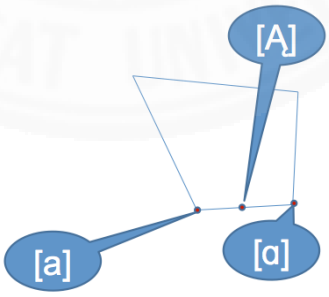

2.2.3 สระประสม 3 ตัว (三元音)

เสียงสระประสม 3 ตัว (三元音) ในภาษาจีนกลางมี ทั้งหมด 4 เสียง ดังตารางต่อไปนี้

Ref. code: 25615706300018ATD

ตารางที่ ก. 5

ตารางแสดงตัวสัทอักษรสากลและตัวสัทอักษรพินอินของเสียงสระประสม 3 ตัวในภาษาจีนกลาง

Chinese Pinyin Alphabet	IPA	Chinese Pinyin Alphabet	IPA
iao	[iɑu]	iou (iu)	[iou]
uai	[uai]	uei(ui)	[uei]

2.2.4 สระประสมเสียงจมูก (鼻化元音)

เสียงสระประสมเสียงจมูก（鼻化元音）ในภาษาจีนกลางมีทั้งหมด 16 เสียง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ ก. 6

ตารางแสดงตัวสัทอักษรสากลและตัวสัทอักษรพินอินของเสียงสระประสมเสียงจมูกในภาษาจีนกลาง

Chinese Pinyin Alphabet	IPA	Chinese Pinyin Alphabet	IPA
an	[an]	ang	[ɑŋ]
ian	[iæn]	iang	[iɑŋ]
uan	[uan]	uang	[uɑŋ]
üan	[yæn]	eng	[əŋ]
en	[ən]	ueng	[uəŋ]
uen (un)	[uən]	ing	[iŋ]
in	[in]	ong	[uŋ]
ün	[yn]	iong	[yŋ]

2.2.5 เสียงม้วนลิ้น [ɚ] (儿化韵)

Ref. code: 25615706300018ATD

เสียงสระที่ใช้รวมกับสระ “er” [ɚ] ทำให้กลายเป็นสระที่ต้องซ้อนปลายลิ้นส่วนหน้าขึ้นในการออกเสียง สระชนิดนี้เรียกว่า “儿化韵” วิธีการเขียนคือ เติม “r” ตามหลังพยางค์นั้น ๆ ถ้าหากเขียนเป็นภาษาจีนกลาง เสียง “r” จะใช้ตัวหนังสือ “儿” เช่น “花儿 (huār) และ “哪儿 nǎr” ตัว “r” จะแสดงว่าเป็นเสียงซ้อนปลายลิ้นส่วนหน้าขึ้นไม่ต้องออกเสียง [r]

***หมายเหตุ การละจุด 2 จุดบนตัว ü**

พยัญชนะ j , q , x จะตามด้วยสระที่ขึ้นต้นด้วย i และ ü เท่านั้น ไม่สามารถตามด้วย u ได้ ดังนั้น เมื่อสระที่ขึ้นต้นด้วย ü ตามหลังพยัญชนะ j , q , x จุด 2 จุดบน ü ไม่ต้องเขียน เช่น

jü ⟶ ju qüe ⟶ que
xün⟶ xun jüan ⟶ juan

2.3 เสียงวรรณยุกต์ในภาษาจีนกลาง

คุณสมบัติเด่นอีกคุณสมบัติของภาษาจีนกลางคือ มีวรรณยุกต์ ซึ่งพยางค์ของภาษาจีนกลางแต่ละพยางค์ล้วนมีวรรณยุกต์ โดยแบ่งออกเป็นสี่เสียง ได้แก่ 阴平 “ยินผิง” (เสียงที่ 1) 阳平 “หยางผิง” (เสียงที่ 2) 上声 “ส่างเซิง” (เสียงที่ 3) และ 去声 “ชวี่เซิง” (เสียงที่ 4) ซึ่งเสียงวรรณยุกต์ดังกล่าวมีขอบเขตของพยางค์ที่ชัดเจน มีท่วงทำนองเสียงสูงต่ำ การออกเสียงมีลักษณะที่เสมือนเป็นเสียงดนตรี ส่วนคำสองพยางค์จะมีการซ้ำเสียงพยัญชนะ (双声) ซ้ำเสียงสระ (叠韵) ซ้ำคำ (叠音) และมีรูปแบบเสียงอื่น ๆ จึงทำให้การใช้ภาษาจีนกลางมีรูปแบบการใช้เสียงดนตรีอันเข้มข้นมากขึ้น โดยลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาจีนกลางสามารถสรุปมาเป็น 5 ประการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.3.1 เสียงวรรณยุกต์พื้นฐานในภาษาจีนกลาง
2.3.2 วิธีการวางเครื่องหมายวรรณยุกต์ในภาษาจีนกลาง
2.3.3 การผันเสียงของคำ “不” (/pu^{51}/ “bù”)
2.3.4 เสียงวรรณยุกต์เสียง 3
2.3.5 เสียงเบา

2.3.1 เสียงวรรณยุกต์พื้นฐานในภาษาจีนกลาง

ภาษาจีนกลางเป็นภาษาที่มีวรรณยุกต์เช่นเดียวกับภาษาไทย เมื่อวรรณยุกต์แตกต่างกัน ความหมายก็ต่างกันควบคู่ไปด้วย โดยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาจีนกลางมี

Ref. code: 25615706300018ATD

4 เสียง ซึ่งทั้งเสียงวรรณยุกต์ 4 เสียงนี้ เรียกว่า เสียง 1 (ˉ) เสียง 2 (ˊ) เสียง 3 (ˇ) เสียง 4 (ˋ) ในกรณีที่แบ่งระดับเสียงของเสียงวรรณยุกต์ 5 ระดับ พร้อมการอธิบายรายละเอียดดังนี้

1. เสียง 1 จะออกเสียงจากระดับ 5 ถึง 5 โดยจะต้องออกเสียงสูงตลอด
2. เสียง 2 จะออกเสียงจากระดับ 3 ถึง 5 คือ จากเสียงระดับกลางขึ้นไปเสียงสูง
3. ระดับเสียงของเสียง 3 คือ 214 คือจากเสียงระดับกลางลากลงเสียงต่ำแล้วขึ้นเสียงสูงอีกที
4. ระดับเสียงของเสียง 4 คือ 51 คือจากเสียงระดับสูงลงมาเสียงต่ำ

ภาพแสดงการเทียบระดับเสียงของวรรณยุกต์ทั้ง 4 เสียง ดังนี้

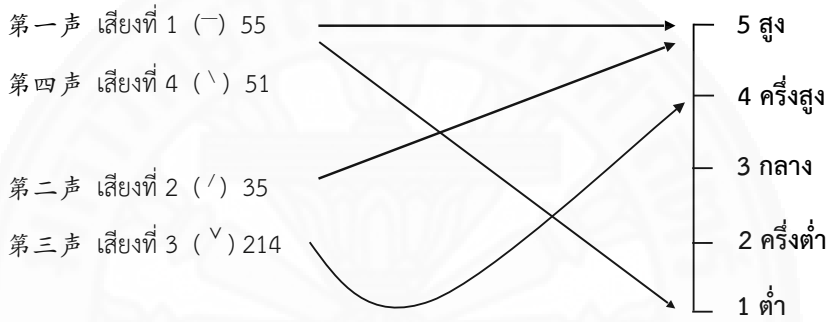

2.3.2 วิธีการวางเครื่องหมายวรรณยุกต์ในภาษาจีนกลาง

หลักการการวางเครื่องหมายวรรณยุกต์ในภาษาจีนกลางสามารถสรุปเป็น 5 ประการดังรายละเอียดต่อไปนี้

	หลักการการวางเครื่องหมายวรรณยุกต์	ตัวอย่าง
(1)	การวางเครื่องหมายวรรณยุกต์ในภาษาจีนกลางจะต้องวางไว้ข้างบนสระเดี่ยว ไม่สามารถวางไว้บนตัวพยัญชนะ	bān และ píng
(2)	ถ้าหากพยางค์นั้นมีสระเดี่ยวมากกว่า 1 ตัว เครื่องหมายวรรณยุกต์จะต้องวางไว้บนสระที่กังวานที่สุด สระเดี่ยวในภาษาจีนมีทั้งหมด 6 ตัว เสียงสระที่กังวานที่สุดคือตัว a รองลงมาคือตัว o และตัว e ส่วนตัว i, u และตัว ü เป็นเสียงที่ไม่กังวาน	
(3)	ถ้าหากพยางค์นั้น ๆ มีสระตัว a เครื่องหมายวรรณยุกต์จะวางไว้ข้างบนตัวนี้เสมอ	huā และ jiǎo
(4)	ถ้าหากไม่มีสระตัว a แต่มีสระตัว o หรือตัว e เครื่องหมายจะวางไว้บนตัว o หรือตัว e	guó, lüè, wēi
(5)	ถ้าหากพยางค์นั้นมีแต่ตัว i และตัว u เนื่องจากทั้งสองตัวเป็นสระที่ไม่กังวานทั้งคู่ จะวางไว้สระเดี่ยวที่อยู่ด้านหลัง	liú และ cuī

Ref. code: 25615706300018ATD

2.3.3 การผันเสียงของคำ “不” (/pu^{51}/ “bù”)

คำปฏิเสธคำว่า “不” (หมายถึง “ไม่ ”) เสียงเดิมเป็นเสียงที่ 4 แต่ถ้ามีพยางค์เสียงวรรณยุกต์ที่ 4 ตามหลังคำว่า “不” ต้องผันเสียงเป็นเสียงวรรณยุ กต์ที่ 2 ถ้าหากข้างหลังเป็นพยางค์เสียงวรรณยุกต์ที่ 1 2 3 จะยังคงอ่านเป็นเสียงเดิม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ภาษาจีนกลาง	พินอิน	สัทอักษร	เสียงวรรณยุกต์ตามหลัง “不”	ลักษณะเสียงวรรณยุกต์ของ “不”
不会	bú huì	/pu^{35} xuei^{51}/	4	ผันเสียง
不是	bú shì	/pu^{35} ʂʅ^{51}/	4	ผันเสียง
不说	bù shuō	/pu^{51} ʂuo^{55}/	1	คงเดิม
不来	bù lái	/pu^{51} lai^{35}/	2	คงเดิม
不小	bù xiǎo	/pu^{51} ɕiɑu^{214}/	3	คงเดิม

2.3.4 เสียงวรรณยุกต์เสียง 3

ในกรณีที่มีคำเสียงวรรณยุกต์เสียง 3 ตามติดกัน 2 คำ เสียงวรรณยุกต์ของคำหน้าจะเปลี่ยนเป็นเสียงวรรณยุกต์ 2 เวลาออกเสียงอ่านหรือพูดต้องตามเสียงที่ผ่านการผันเสียง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาจีนกลาง	เสียงวรรณยุกต์ของคำเดิม	การผันเสียง
你好	nǐ hǎo	ní hǎo
婉转	wǎn zhuǎn	wán zhuǎn

ในกรณีที่มีคำเสียงวรรณยุกต์เสียง 3 ตามติดกัน 3 คำ เสี ยงวรรณยุกต์ของ 2 คำแรกจะเปลี่ยนเป็นเสียง 2 หรือจะเปลี่ยนแต่เพียงเสียงวรรณยุกต์ของคำที่ 2 ก็ได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาจีนกลาง	เสียงวรรณยุกต์ของคำเดิม	การผันเสียง
我买笔	wǒ mǎi bǐ	wǒ mái bǐ wó mái bǐ
孔乙己	kǒng yǐ jǐ	kǒng yí jǐ kóng yí jǐ

Ref. code: 25615706300018ATD

2.3.5 เสียงเบา

เสียงเบา (轻声) เป็นอีกลักษณะเด่นในภาษาจีนกลางปัจจุบันที่คำบางคำเมื่ออยู่ตำแหน่งหลังคำอื่นแล้วจำเป็นต้องอ่านออกเสียงสั้นและเบา ทำให้คำเหล่านี้ออกเสียงไม่เหมือนเสียงปกติ ลักษณะการออกเสียงดังกล่าวจึงเรียกว่า เสียงเบา ซึ่งการเขียนเสียงเบาจะไม่เติมเครื่องหมายเสียงวรรณยุกต์ใด ๆ ลงไปกำกับ ตัวอย่างเช่น “妈妈 /ma^{55} ma/ “mā ma” (คุณแม่)”, “哥哥 /kɣ^{55} kɣ/ “gē ge” (พี่ชาย)” และ “窗户 /tʂ^{h}uɑŋ^{55} xu/ “chuāng hu” (หน้าต่าง)” เป็นต้น สิ่งที่น่าสังเกตคือ การออกเสียงเบาทำหน้าที่สำคัญในภาษาจีนกลางปัจจุบัน เนื่องจากการออกเสียงเบาในภาษาจีนกลางอาจทำให้ความหมายของคำเปลี่ยนแปลงไป ตัวอย่างเช่น

	ลักษณะเสียงวรรณยุกต์	ลักษณะเสียงวรรณยุกต์	ความหมาย	ตัวอย่าง
买卖	การออกเสียงปกติ	mǎi mài /mai^{214} mai^{51}/	买和卖 ซื้อกับขาย	大哥的店是买卖旧货的 ร้านของพี่ใหญ่รับ**ซื้อขาย**ของเก่า
	การออกเสียงเบา	mǎi mai /mai^{214} mai/	买卖 ค้าขาย	今天买卖不好 วันนี้**ค้าขาย**ไม่ดี
大意	การออกเสียงปกติ	dà yì /tĄ^{51} ji^{51}/	主要内容 สาระสำคัญ	这个故事的大意是劝人行善 **สาระสำคัญ**ของนิทานเรื่องนี้คือ จูงใจให้คนเราต้องทำความดี
	การออกเสียงเบา	dà yi /tĄ^{51} ji/	粗心 สะเพร่า	他办事也太大意了 เขาทำงาน**สะเพร่า**เกินไป

3. ระบบคำของภาษาจีนกลาง

เมื่อพิจารณาในแง่ของพยางค์และหน่วยคำ ระบบคำของภาษาจีนกลางมีลักษณะสำคัญ 3 ประการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 รูปคำภาษาจีนค่อนข้างสั้น มีคำพยางค์เดียวค่อนข้างมาก

รูปคำภาษาจีนค่อนข้างสั้น มีคำพยางค์เดียวค่อนข้างมาก กล่าวคือ หน่วยคำภาษาจีนกลางมีรูปแบบพื้นฐานมาจากคำพยางค์เดียว ดังนั้นคำพยางค์เดียวที่มีอยู่จำนวนมากนั้นจึงกลายเป็นองค์ประกอบของคำพยางค์เดียวและคำสองพยางค์ในกระบวนการสร้างคำของภาษาจีนกลาง

Ref. code: 25615706300018ATD

3.2 ในภาษาจีนกลางมีคำสองพยางค์ที่โดดเด่น

3.2.1 คำศัพท์จีนมีแนวโน้มการพัฒนาในเรื่องของคำสองพยางค์ (双音节化) เพราะต้องการลดจำนวนของคำพ้องเสียงและต้องการแบ่งแยกคำพ้องความหมาย เช่น คำว่า /ji/ ในภาษาจีนโบราณจะมีเขียนว่า 医 /ji^{55}/ (หมอ) 衣 /ji^{55}/ (เสื้อ) และ 依 /ji^{55}/ (พึ่ง) เมื่อถูกเปลี่ยนมาเป็นพยางค์คู่คือ 医疗 /ji^{55} liɑu^{35}/ (การรักษาโรคภัยไข้เจ็บ), 衣服 /ji^{55} fu/ (เสื้อผ้า) และ 依靠 /ji^{55} k^{h}ɑu^{51}/ (อาศัย) เป็นต้ น ซึ่งขยายเป็นคำที่มีพยางค์มากกว่าหนึ่งพยางค์และไม่ใช่คำพ้องเสียง เช่น 舌 /ʂɣ ^{35}/ (ลิ้น)→舌头 /ʂɣ^{35} t^{h}ou/ (ลิ้น), 耳 /ɣɻ^{214}/ (หู)→耳朵 /ɣɻ^{214} tuo/ (หู), 鼻 /pi^{35}/ (จมูก) →鼻子 /pi^{35} tsɿ/ (จมูก), 木 /mu^{51}/ (ไม้) →木头 /mu^{51} t^{h}ou/ (ท่อนไม้) เป็นต้น

3.2.2 พยางค์วลีหากประกอบด้วยพยางค์หลายตัวก็จะถูกลดให้เป็นคำที่เป็นพยางค์คู่ เช่น 高速铁路 /kɑu^{55} su^{51} t^{h}iɛ^{214} lu^{51}/ (รถไฟความเร็วสูง) →高铁 /kɑu^{55} t^{h}iɛ^{214}/ (รถไฟเร็วสูง) และ 网上购物 /uɑŋ^{214} ʂɑŋ^{51} kou^{51} u^{51}/ (ช้อปปิ้งออนไลน์) →网购 /uɑŋ^{214} kou^{51}/ (ช้อปออนไลน์) ดังนั้น การที่คำพยางค์เดียว และคำหลายพยางค์ได้กลายเป็นคำสองพยางค์นั้นทั้งสามารถสร้างจังหวะที่ประกอบเป็นจังหวะหนักเบา และสามารถตอบสนองความต้องการของภาษาอย่างแท้จริงตามหลักการเศรษฐศาสตร์ทางภาษา (economy principle of language) รวมทั้งยังสอดคล้องกับความสุนทรียะในจิตใจของชาวฮั่น

3.2.3 ในบรรดาคำศัพท์จีนที่สร้างขึ้นมาใหม่นั้นส่วนใหญ่จะเป็นคำพยางค์คู่ เช่น 病退 /piŋ^{51} t^{h}ei^{51}/ (เกษียณเพราะป่วย), 离休 /li^{35} ɕiəʊ^{55}/ (เกษียณพักผ่อน), 法盲 /fĄ^{214} maŋ^{35}/ (คนที่ขาดความรู้ทางด้านกฎหมาย), 弱智 /ɻuo^{51} tʂɭ^{51}/ (ปัญญาอ่อน) ฯลฯ ส่วนคำสามพยางค์ก็มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงในบางส่วนเช่นกัน เช่น 支付宝 /tʂɭ^{55} fu^{51} pɑu^{214}/ (อาลีเพย์), 养老金 /iɑŋ^{214} lɑu^{214} tɕin^{55}/ (เงินบำเหน็จ) และ 因特网 /in^{55} t^{h}ɣ^{51} uɑŋ^{214}/ (อินเทอร์เน็ต) เป็นต้น แต่อย่างไรก็ดี ในภาษาจีนกลางนั้นก็ยังคงเป็นคำสองพยางค์เป็นหลัก

3.3 ในภาษาจีนกลางมีการใช้รากศัพท์มาผสมเป็นคำศัพท์ใหม่อย่างกว้างขวาง

ในภาษาจีนกลางคำพยางค์เดียวส่วนใหญ่สามารถทำหน้าที่เป็นรากศัพท์ของหน่วยคำต่าง ๆ ได้ ซึ่งรากศัพท์ของหน่วยคำนั้นมีเป็นจำนวนมาก แต่คำต่อท้าย (affix) ของหน่วยคำมีจำนวนน้อย และมีความเป็นไปได้ที่จะประกอบเป็นคำได้น้อย เช่น รากศัพท์คำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) สามารถนำมาประกอบกับคำอื่น ๆ ปรากฏเป็นคำใหม่ได้มากมาย เช่น 关心 /kuan^{55} ɕin^{55}/ (ให้

Ref. code: 25615706300018ATD

ความสนใจ), 欢心 /xuɑn^{55} ɕin^{55}/ (ความนิยมชมชอบ), 心疼 /ɕin^{55} tʰəŋ^{35}/ (รักอย่างสุดจิตสุดใจ) และ 心意 /ɕin^{55} ji^{51}/ (น้ำใจ)

นอกจากนั้น วิธีการสร้างคำในภาษาจีนกลางนั้นมีความยืดหยุ่น ซึ่งมีทั้งรูปแบบ “รากศัพท์ + รากศัพท์” “รากศัพท์ + คำต่อท้าย” “คำเสริมหน้า + รากศัพท์” และ “คำเสริมหน้า + รากศัพท์ + คำต่อท้าย” แถมยังมีการเลียนเสียงธรรมชาติ มีการเปลี่ยนเสียง มีคำทับศัพท์จากภาษาต่างประเทศในรูปแบบการถอดความ หรือการผสมเสียงและความหมาย เช่น 芭蕾舞 /pĄ^{55} lei^{35} u^{214}/ (ระบำบัลเล่ต์), 霓红灯 /ni^{35} xŋ^{35} təŋ^{55}/ (ไฟนีออน), 啤酒 /pʰi^{35} tɕiəʊ^{214}/ (เบียร์), 吉普车 /tɕi^{35} pʰu^{214} tʂʰɣ^{55}/ (รถจี๊ป), 踢踏舞 /tʰi^{55} tʰĄ^{51} u^{214}/ (การเต้นรำแทปดานส์), 乒乓球 /pʰiŋ^{55} pʰɑŋ^{55} tɕʰiəʊ^{35}/ (กีฬาปิงปอง), 高尔夫球 /kɑu^{55} ɣɻ^{214} fu^{55} tɕʰiəʊ^{35}/ (กอล์ฟ), 保龄球 /pɑu^{214} liŋ^{35} tɕʰiəʊ^{35}/ (กีฬาโบว์ลิ่ง) และ 酒吧 /tɕiəʊ^{214} pĄ^{55}/ (สถานที่ขายเหล้าแบบตะวันตกในโรงแรม) เป็นต้น รวมทั้งมักจะมีการใช้รากศัพท์หลาย ๆ คำมาประกอบกันเป็นคำใหม่ ๆ แต่ในการใช้วิธีการผสมรากศัพท์และหน่วยคำต่าง ๆ ที่แตกต่างกันมารวมกันนั้นมีจำนวนน้อยมาก เช่น 袜子 /ua^{51} tsɿ/ (ถุงเท้า) และ 石头 /ʂɻ^{35} tʰou/ (ก้อนหิน)

4. หลักการไวยากรณ์หรือระบบประโยคของภาษาจีนกลาง

ระบบประโยคของภาษาจีนกลางเช่นเดียวกับภาษาไทยที่มีการเรียงประโยคเป็นประธาน-กริยา-กรรม (SVO) สามารถสรุปคุณสมบัติสำคัญทางด้านระบบประโยคหรือหลักการไวยากรณ์ในภาษาจีนกลางออกเป็น 3 ประการหลัก ๆ ได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 คุณสมบัติของวิธีการทางไวยากรณ์จีน

ภาษาจีนเป็นภาษาที่ไม่มีวิภัตติปัจจัย (non-inflectional language 非形态语/非曲折语) ซึ่งภาษาจีนมีการเปลี่ยนแปลงในด้านรูปแบบทางไวยากรณ์ค่อนข้างน้อย กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ภาษาจีนไม่ได้เปลี่ยนรูปในตัวโครงสร้างภาคแสดงในการแสดง “กาลเวลา มาลาวาจก” (时、体、态) แต่มีคำช่วยกริยาที่สามารถแสดงรูปแบบของคำกริยาได้อย่างเป็นระบบ (เช่น 了 (/lɣ/ “le”) = แล้ว, 着 (/tʂɣ/ “zhe”) = อยู่, 过 (/kuo^{51}/ “guò”) = เคย) โดยคุณสมบัติของวิธีการทางไวยากรณ์จีนมีรายละเอียด 3 ประการ ดังนี้

4.1.1 คำกริยาในภาษาจีนกลางนั้นทำหน้าที่เป็นทั้งภาคแสดง นำหน้ากรรม นำหน้าคำเสริม เป็นประธาน เป็นกรรม เป็นคำขยายความ และสามารถทำหน้าที่เป็นบทขยายคำนาม

Ref. code: 25615706300018ATD

ได้อีกด้วย ซึ่งไม่มีการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบ ดังตัวอย่างของคำกริยาคำว่า 研究 /ian^{35} tɕiəʊ^{55}/ (การวิจัย) ดังต่อไปนี้

(1) เป็นภาคแสดง (做谓语)

我们研究

/o^{214} mən ian^{35} tɕiəʊ^{55}/

พวกเราทำการวิจัย

(2) เป็นกรรม (做宾语)

打算研究

/tĄ^{214} suɑn^{51} ian^{35} tɕiəʊ^{55}/

วางแผนทำวิจัย

(3) เป็นประธาน (做主语)

研究结束

/ian^{35} tɕiəʊ^{55} tɕiɛ^{35} ʂu^{51}/

ทำวิจัยจบ

(4) นำหน้ากรรม (带宾语)

研究语法

/ian^{35} tɕiəʊ^{55} jy^{214} fĄ^{214}/

วิจัยไวยากรณ์

(5) นำหน้าคำเสริม (带补语)

研究清楚

/ian^{35} tɕiəʊ^{55} tɕ^{h}iŋ^{55} tʂ^{h}u^{214}/

วิจัยอย่างชัดเจน

(6) เป็นคำขยายความ (做定语)

研究课题

/ian^{35} tɕiəʊ^{55} k^{h}ɣ^{51} t^{h}i ^{35}/

หัวข้องานวิจัย

(7) เป็นส่วนขยายคำนาม (受定语修饰)

语法研究

/jy^{214} fĄ^{214} ian^{35} tɕiəʊ^{55}/

การวิจัยหลักไวยากรณ์

Ref. code: 25615706300018ATD

4.1.2 ประเภทของคำในภาษาจีนนั้นไม่มีรูปแบบหรือเครื่องหมายในตัว และไม่มีรูปคำที่เปลี่ยนแปลงเมื่อสร้างเป็นประโยค เช่น คำคุณศัพท์จีนสามารถทำหน้าที่เป็นส่วนกริยา ส่วนขยายนาม ส่วนขยายกริยา (ที่วางไว้ข้างหน้า) ส่วนขยายกริยา (ที่วางไว้ข้างหลัง) และสามารถทำหน้าที่เป็นประธาน เป็นกรรม และเป็นส่วนประกอบทางไวยากรณ์อื่น ๆ ได้ ตัวอย่างเช่น

(1) ส่วนขยายนาม (定语)

漂亮姑娘

/pʰiɑu^{51} liaŋ^{51} ku^{55} niɑŋ/

สาวสวย

(2) ส่วนกริยา (谓语)

姑娘漂亮

/ku^{55} niɑŋ pʰiɑu^{51} liaŋ/

หญิงสาวสวยงาม

(3) ส่วนกรรม (宾语)

爱漂亮

/ai^{51} pʰiɑu^{51} liaŋ /

รักความสวยงาม

(4) ส่วนประธาน (主语)

漂亮才吸引人

/pʰiɑu^{51} liaŋ tsʰai^{35} ɕi^{55} in^{214} ɻən^{35}/

ความสวยงามเป็นที่ดึงดูดคน

(5) ส่วนขยายกริยา (วางไว้ข้างหลัง) (补语)

干得漂亮

/kan^{51} tɣ^{35} pʰiɑu^{51} liaŋ/

ทำได้ดีมาก

(6) ส่วนขยายกริยา (วางไว้ข้างหน้า) (状语)

漂亮地完成了任务

/pʰiɑu^{51} liaŋ ti uan^{35} tʂʰəŋ^{35} lɣ ɻən^{51} u/

งานเสร็จอย่างสวยงาม

Ref. code: 25615706300018ATD

4.1.3 กรณีที่มีการเรียงลำดับประเภทคำในภาษาจีนที่เหมือนกันก็อาจสามารถสร้างโครงสร้างทางไวยากรณ์ที่ต่างกันได้ เช่น “คำกริยา+คำกริยา” เป็นคำประเภทเดียวกันมารวมกัน ซึ่งสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของโครงสร้างแต่ละชนิดได้ ตัวอย่างเช่น

(1) ความสัมพันธ์แบบคู่ขนาน (并列关系)

研究讨论

/ian^{35} tɕiəʊ^{55} thɑu^{214} luən^{51}/

การวิจัยและการอภิปราย

(2) ความสัมพันธ์ของกริยา-กรรม (动宾关系)

打算回家

/tĄ^{214} suɑn^{51} xuei^{35} tɕiĄ^{55}/

วางแผนจะกลับบ้าน

(3) ความสัมพันธ์ของกริยา-ส่วนเสริม (动补关系)

挖掘出来

/ua^{55} tɕyɛ^{35} tʂʰu^{55} lai^{35}/

ขุดออกมา

(4) ความสัมพันธ์ของประธาน-กริยา (主谓关系)

研究结束

/ian^{35} tɕiəʊ^{55} tɕiɛ^{35} ʂu^{51}/

ทำวิจัยจบ

(5) ความสัมพันธ์ของกริยาเรียง (连动关系)

访问回来

/fɑŋ^{214} uən^{51} xuei ^{35} lai^{35}/

เยี่ยมเยือนกลับมา

(6) ความสัมพันธ์แบบควบตำแหน่ง (兼语关系)

请他参加

/tɕʰiŋ^{214} tʰĄ^{55} tsʰan^{55} tɕiĄ^{55}/

เชิญเขาเข้าร่วม

(7) ความสัมพันธ์ของส่วนขยายกริยา-คำหลัก (状语-中心语关系)

拼命逃窜

/pʰin^{55} miŋ^{51} tʰɑu^{35} tsʰuan^{51}/

Ref. code: 25615706300018ATD

วิ่งหนีสุดชีวิต

(8) ความสัมพันธ์ของบทขยายนาม-คำหลัก (定语-中心语关系)

养殖研究

/iɑŋ^{214} tʂʅ^{35} iɑn^{35} tɕiəʊ^{55}/

วิจัยการเพาะปลูก

4.1.4 สำหรับระบบประโยคของภาษาจีนกลางนั้น โครงสร้างทางไวยากรณ์ชนิดเดียวกันก็สามารถประกอบไปด้วยนัยความหมายที่มากมาย และมีความสัมพันธ์เชิงความหมายที่ซับซ้อนโดยไม่มีตัวบ่งชี้ในรูปภาษาที่แสดงถึงประเภทความหมายของคำศัพท์แต่อย่างใด เช่น สำหรับ “โครงสร้างกริยา-กรรม” ซึ่งเป็นโครงสร้างที่มีคำกริยาประกอบกับคำนาม หากการใช้คำกริยากับคำนามต่างกันอาจมีผลต่อความสัมพันธ์เชิงความหมายที่แตกต่างกันมาก ตัวอย่างเช่น

(1) กิริยาอาการ—ผู้ถูกกระทำ (动作—受事)

吃苹果

/tʂʰʅ^{55} pʰiŋ^{35} kuo^{214}/

กินแอปเปิล

(2) กิริยาอาการ—เครื่องมือ (动作—工具)

吃火锅

/tʂʰʅ^{55} xuo^{214} kuo^{55}/

กินหม้อไฟ

(3) กิริยาอาการ—สถานที่ (动作—处所)

吃食堂

/tʂʰʅ^{55} ʂʰʅ^{35} tʰɑŋ^{35}/

กินโรงอาหาร

(4) กิริยาอาการ—คำที่ขึ้นอยู่กับสิ่ง ๆ หนึ่ง (动作—凭借)

吃利息

/tʂʰʅ^{55} li^{51} ɕi^{55}/

กินดอกเบี้ย

(5) กิริยาอาการ—ผู้กระทำ (动作—施事)

这锅饭可以吃5个人

/tʂɣ^{51} kuo^{55} fan^{51} kʰɣ^{214} ji ^{214} tʂʰʅ^{55} u^{214} kɣ^{51} ɻən^{35}/

Ref. code: 25615706300018ATD

ข้าวหม้อนี้สามารถกินได้ 5 คน

(6) คำกริยา—วิธีการ (动作—方式)

存活期

/tsʰuɔn^{35} xuo^{35} tɕʰi ^{55}/

การฝากแบบกระแสรายวัน

(7) กิริยาอาการ—เหตุผล (动作—原因)

躲高利贷

/tuo^{214} kɑu^{55} li^{51} tai^{51}/

ซ่อนดอกเบี้ยสูง

(8) กิริยาอาการ—จุดมุ่งหมาย (动作—目的)

排电影票

/pʰai^{35} tiæn^{51} iŋ^{214} pʰiɑu^{51}/

เข้าแถวเพื่อซื้อตั๋วหนัง

4.2 คุณสมบัติของโครงสร้างทางไวยากรณ์

เนื่องจากภาษาจีนเป็นภาษาที่ไม่มีลักษณะการเติมวิภัตติปัจจัยดังที่กล่าวไว้ในหัวข้อดังกล่าว ดังนั้นการเรียงคำในประโยค (语序) และคำไม่แท้ (虚词) ในภาษาจีนกลางจึงมีบทบาทที่โดดเด่น โดยโครงสร้างของภาษาจีนกลางก็มีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ในตัว กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ภาษาจีนส่วนใหญ่อาศัย “การเรียงคำในประโยค” มากำหนดโครงสร้างและความสัมพันธ์ทางโครงสร้าง คือประธาน (主语) อยู่หน้าภาคแสดง (谓语); กรรม (宾语) อยู่หลังคำกริยา; ส่วนขยายนาม (定语) และส่วนขยายกริยา (状语) อยู่ หน้าคำที่ถูกขยาย (中心语); ส่วนเสริม (补语) อยู่หลังคำกริยาหรือคำคุณศัพท์ที่ทำหน้าที่เป็นภาคแสดง โดยคุณสมบัติของโครงสร้างทางไวยากรณ์มีรายละเอียด 3 ประการ ดังนี้

4.2.1 การเปลี่ยนการเรียงคำในประโยคสามารถทำให้ความสัมพันธ์ทางโครงสร้างและความหมายของโครงสร้างเปลี่ยนตามไปด้วย กล่าวคือ การเรียงลำดับคำของประโยคไม่เหมือนกันมักทำให้โครงสร้างและความหมายของประโยคไม่ได้เหมือนกันในทุกประการ หรือแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ตัวอย่างเช่น

(1) 创造小说 /tʂʰuɑŋ^{51} tsɑu^{51} ɕiɑu^{214} ʂuo^{55}/ ผลิตนวนิยาย

Ref. code: 25615706300018ATD

小说创造 /ɕiau^{214} ʂuo^{55} tʂ^{h}uaŋ^{51} tsau^{51}/ การผลิตนวนิยาย

(2) 一会儿再说 /ji^{51} xuei ^{214} ɣɻ tʂai^{51} ʂuo^{55}/ อีกสักพักค่อยพูด

再说一会儿 /tʂai^{51} ʂ^{h}uo^{55} ji^{51} xuei ^{214} ɣɻ / ค่อยพูดอีกครั้งในอีกสักพัก

(3) 不怕辣 /pu^{35} p^{h}Ą^{51} lĄ^{51}/ ไม่กลัวเผ็ด

怕不辣 /p^{h}Ą^{51} pu^{35} lĄ^{51}/ กลัวไม่เผ็ด

辣不怕 /lĄ^{51} pu^{35} p^{h}Ą^{51}/ เผ็ดไม่กลัว

4.2.2 การใช้คำไม่แท้ （虚词）ในภาษาจีนกลางนั้นก็มีบทบาทสำคัญในระบบประโยคเช่นเดียวกับความสำคัญของการเรียงคำในประโยค ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.2.2.1 เมื่อเปลี่ยนโครงสร้างของคำไม่แท้ไปเพียงแค่คำเดียวความหมายก็อาจจะเปลี่ยนไปได้ ตัวอย่างเช่น

(1) 我的弟弟 /o^{214} tɣ ti^{214} ti/ น้องชายของฉัน

(2) 我和弟弟 /o^{214} xɣ^{35} ti^{214} ti/ ฉันกับน้องชาย

(3) 我或弟弟 /o^{214} xuo^{51} ti^{214} ti/ ฉันหรือน้องชาย

4.2.2.2 นอกจากผลกระทบของการเรียงคำในประโยคแล้ว ตำแหน่งของคำว่า “了” /lɣ/ (แล้ว) ในภาษาจีนกลางซึ่งเป็นคำไม่แท้ก็ยังกำหนดประเภทและความหมายของโครงสร้างประโยคได้อีกด้วย ตัวอย่างเช่น

(1) 说了算 /ʂuo^{55} lɣ suan^{51}/ พูดไปแล้วก็เชื่อถือได้

(2) 说算了/ʂuo^{55} suan^{51} lɣ/ กล่าวว่า ช่างมัน

(3) 算说了/suan^{51} ʂuo^{55} lɣ/ ถือว่าได้พูดแล้ว

(4) 算了说 /suan^{51} lɣ ʂuo^{55}/ เลิกแล้วกันไป

4.3 คุณสมบัติขององค์ประกอบทางไวยากรณ์จีน

ภาษาจีนกลางมีส่วนประกอบที่เป็นเอกลักษณ์หรือมีบทบาทพิเศษ ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในเรื่องของลักษณะนามและคำเสริมน้ำเสียงทั้ง 2 ด้าน ดังต่อไปนี้

Ref. code: 25615706300018ATD

4.3.1 ลักษณะนามถือเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งที่มีเอกลักษณ์เป็นอย่างมากในภาษาจีนกลาง โดยระบบของคำลักษณะนามนั้นไม่เพียงแต่จะมีจำนวนคำศัพท์ที่มากมายมหาศาลแล้วยังมีรูปแบบที่ครบชุด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.3.1.1 ในภาษาจีนกลางจำเป็นต้องมีลักษณะนาม（量词）ระหว่างคำบอกจำนวนและคำนาม ตัวอย่างเช่น

(1) * 五书 /u^{214} ʂu^{55}/ 5 หนังสือ

五本书 /u^{214} pən^{214} ʂu^{55}/ หนังสือ 5 เล่ม

(2) * 六笔 /liəʊ^{51} pi^{214}/ 6 ปากกา

六支笔 /liəʊ^{51} tʂɿ^{55} pi^{214}/ ปากกา 6 แท่ง

(3) * 三狗 /san^{55} kou^{214}/ 3 สุนัข

三只狗 /san^{55} tʂɿ^{55} kou^{214}/ สุนัข 3 ตัว

4.3.1.2 ในภาษาจีนกลางยังต้องใช้ลักษณะนามในการแสดงกิริยาอาการและแสดงเวลาอีกด้วย ตัวอย่างเช่น

(1) 去一次 /tɕʰy^{51} ji^{35} tsʰɿ^{51}/ ไปครั้งเดียว

(2) 唱一遍 /tʂʰɑŋ ^{51} ji^{35} piæn^{51}/ ร้องเพลงครั้งหนึ่ง

(3) 看一眼 /kan^{51} ji^{51} ian^{214}/ เห็นครั้งเดียว

(4) 打三拳 /tĄ^{214} san^{55} tɕʰuɑn^{35}/ ตีสามหมัด

(5) 学两年 /ɕyɛ^{35} liaŋ^{214} niæn^{35}/ เรียนสองปี

(6) 等一会儿 /təŋ^{214} ji^{51} xuei^{214} ɣɻ/ รอแป๊บหนึ่ง

4.3.2 คำเสริมในน้ำเสียง（**语气词**）ภาษาจีนกลางนั้นมีบทบาทมากเช่นกัน การใช้คำเสริมน้ำเสียงท้ายประโยคที่ต่างกันทำให้แสดงความหมายของประโยคที่ต่างกันได้ ตัวอย่างเช่น

(1) 他不愿意啊 /tʰĄ^{55} pu^{35} juɑn^{51} ji^{51} Ą/ เขาไม่เต็มใจอ่ะ

(2) 他不愿意吗 /tʰĄ^{55} pu^{35} juɑn^{51} ji^{51} mĄ / เขาไม่เต็มใจใช่ไหม

(3) 他不愿意吧 /tʰĄ^{55} pu^{35} juɑn^{51} ji^{51} pĄ/ เขาไม่เต็มใจป่ะ

(4) 他不愿意呢 /tʰĄ^{55} pu^{35} juɑn^{51} ji^{51} nɣ/ เขาไม่เต็มใจน่ะ

(5) 他不愿意呗 /tʰĄ^{55} pu^{35} juɑn^{51} ji^{51} pei/ เขาไม่เต็มใจน่ะสิ

(6) 他不愿意了/tʰĄ^{55} pu^{35} juɑn^{51} ji^{51} lɣ/ เขาไม่เต็มใจแล้ว

Ref. code: 25615706300018ATD

รายการอ้างอิง

ชวน เลาหวิรุฬห์กุล. (2545). *เรียนภาษาจีนกลางให้ดีได้อย่างไร*. กรุงเทพฯ: หจก. บิ๊กแอนด์สมอลล์กรุ๊ป.

จีรนันท์ แสงศรีจันทร์ และเจี่ยน ฉี่เสียน. (2546). *ภาษาจีนหลักสูตรเร่งรัด*. กรุงเทพฯ: บุ๊ค พอยท์.

ตู้, โฮ่วเหวิน. (2545). *หนังสือเรียนภาษาจีน 1*. กรุงเทพฯ: หอการค้าไทย-จีน.

Huang, Borong., & Liao, Xudong. (2017). *XIANDAI HANYU* (现代汉语). Beijing: Higher Education Press.

Shen, Yang., & Guo, Rui. (2014). *XIANDAI HANYU* (现代汉语). Beijing: Higher Education Press.

Ref. code: 25615706300018ATD

ภาคผนวก ข
คำว่า “ใจ” ในข้อมูลภาษาไทยจากคลังข้อมูลภาษา

1. ข้อมูลที่พบในคลังข้อมูลประเภทนวนิยายเรื่องแต่ง (fiction)

1. สุขล้ำเลิศจากมืออ่อนนุ่มเมตตานั้น เป็นสุขพลันสร้างความฝันอันอบอุ่นสู่**ใจ** เมื่อหัวใจของฉันสัมผัสได้ ตาแจ่มใสของเธอได้แทนตาฉัน (FICT 004, POET007)
2. ท่านเห็นชอบแต่งสำเภาไปค้าขายเครื่องสังคโลกสวยไม่เสื่อมคลาย สินค้าอื่นอีกมากมายทรัพย์ในดิน ฝ่าคลื่นลมสู่แปซิฟิก **ใจ**ระริกกลัวเรือจะไม่คืนถิ่น จะโดนพายุจมสิ้น ไม่ได้ทรัพย์สินมาสร้างบุรี (FICT 005, POET008)
3. ซุกซ่อนอยู่ซ้อนซับ แลลึกลับและสับสน หลีกเร้นเหมือนเล่นกล เกิน**ใจ**เรารู้เท่าทัน (FICT 006, POET013)
4. สิ่งใดยึดเป็นหลักชัยในชีวิต ฤๅดวงจิตแคบคับมัวหลับหลง ไร้แหล่งพักหลักพันให้มั่นคง เป็นเศษผงปลิวลมอันเริงแรง จุดประกายดวงมณีชีวิตใหม่ ฤๅปล่อยให้เลือนลับจนดับแสง ยิ่ง**ใจ**ตกต่ำไปไม่เปลี่ยนแปลง สันดานแห่งการเป็นคนยิ่งดิบดาน (FICT 007, POET013)
5. เราเปี่ยมด้วยสิทธิ์และเสรี เพียงแต่อย่ามัวหลงเริงโลกกว้าง รู้ทิศรู้ทางถ้วนทุกที่ รู้เล่ห์แห่งโลก รู้ชีวี รู้ทุกวิถีที่มุ่งไป เพื่อพบดอกไม้บานสะพรั่ง พบพลังชีวิตอันสดใส พบเรืองรุ้งทองผ่องพราว**ใจ** พบทางชีวิตใหม่ที่งดงาม (FICT 009, POET013)
6. หอมกลิ่นฟางฟุ้งกระจายในสายลม เพลินใจชมหยาดน้ำค้างพร่างพฤกษ์ไพร ปล่อยชีวีเป็นสายลมเย็นพรมพลิ้ว ทอด**ใจ**ลิ่วระเรื่อยล่องเลิกหวั่นไหว (FICT 011, POET013)
7. ทุกภาพดำขาวหรือพราวสี ชวนยินดียินร้ายตามใจสั่ง ความใคร่รู้ลึกกว้างสร้างพลัง **ใจ**จึงยังทุรนทุรายใฝ่รู้เอย ปิดเอยปิดตา เจตนาไม่ดูไม่รู้เห็น (FICT 012, POET016)
8. บรรลุวัดเจดีย์ทอง พี่มองหาโอ้แก้วตา อยู่ห่างไกล**ใจ**หมองหม่น กราบหลวงพ่อ หยกขาวเพริศพราวพล ช่วยบันดลน้องนางอย่าร้างรา (FICT 015, POET017)
9. สุขระหัดถ่างอ้างว้างแห่งชีวิต เขาพูดถ้อยคำธรรมดา ตรงมาจาก**ใจ**ข้างในจิต บางครั้งตรงไปจึงแปรพิษ แปลบแผลแปรผิดมากพิษภัย (FICT 018, POET019)
10. มีฝันเช่นไฟ มี**ใจ**เช่นฟ้า ฝนพร่ำน้ำพาเบิกหล้าบ่าลึก มีใจหนึ่งใจแผ้วนัยผนึก หยัดนิ่งยิ่งนึกลึกลึกลิบลิบ (FICT 019, POET019)
11. หัวใจเจ้ากรรมเท่ากำหมัด กลับเหนื่อยกำหนัดกรรมหน่วงหนัก อยากได้ใคร่ดีเต็มทีนัก จึงเปื้อนจมปลักหลุมดัก**ใจ** (FICT 020, POET019)

Ref. code: 25615706300018ATD

12. คุณอยู่บ้างเขาก็คงปลื้มและชื่นพอสมควรที่คุณกลับไปถามข่าว แต่ถ้าเขาไม่ยินดียินร้ายอะไรเลย ก็ไม่ต้องกลับมาปวด**ใจ**อยู่หรอก มองหาหนุ่มหน้ามนคนใหม่ต่อไปจะดีกว่า แล้วก็อย่าลืมที่จะหาคนที่ง้อเก่งๆนะจ๊ะ (FICT 026, POET023)
13. ปัจจุบันทำงานใกล้ชิดกับเด็ก มันทำให้เกิดปฏิกิริยากับเด็ก กลัว**ใจ**ตัวเองมาก ชีวิตผมบั่นทอนความก้าวหน้าในการงานเพราะรู้ตัวว่าหาจุดยืนไม่ได้ มันไม่มีอะไรยึดเหนี่ยว (FICT 027, POET023)
14. สุริยฉาย สวัสดีค่ะคุณสุริยฉาย ความทุกข์หนูรุกรุมสุม**ใจ**กาย มิได้เคยสเบยสบายในหัวใจ มีปัญหาหลายข้ออยากขอถาม (FICT 030, POET023)
15. ถ้าเป็นเพื่อนเก่า ๆ ละก็เก่งไปเสียหมด จะวางตัวไม่ถูกทันที จะกลายเป็นคนอะไรไม่รู้ที่นั่งยิ้มแต่ฝ่ายเดียว ไม่เคยคิดจะตั้งคำถามหรือจะเป็นฝ่ายชวนคุยเลย **ใจ**หนึ่งพยายาม แต่**ใจ**หนึ่งสั่งให้นั่งเงียบ ๆ ก็เลยเป็นอย่างนี้ เป็นอยู่อย่างนี้ตลอดมา (FICT 032, POET023)
16. คุณมีชีวิตอยู่เพื่ออะไรกัน เพื่อความรักที่มีต่อคนแก่ ๆ ที่มีลูกเมียรุงรังคนนั้นเท่านั้นหรือ ตระหนักใน**ใจ**ไว้หน่อยว่าความรักไม่ใช่แค่เรื่องความใคร่และกามคุณเท่านั้น แต่มันต้องอาศัยความเหมาะสมและความสมควร (FICT 034, POET023)
17. ก่อนที่เธอจะกล้ามองการโบยบินอีกครั้งว่ามันเป็นไปอย่างไม่เคยประหวั่น มันเป็นไปอย่างไม่ต้องถามหา หรือแม้แต่เรียกร้อง ฉะนั้นปีกอีกข้างที่ยังรอ ย่อมงอกออกมาจาก**ใจ**ที่ไม่เคยหวาดแม้จะมีบาดแผลที่ปีกแรกของเธอ (FICT 036, POET026)
18. ฤดูฝนเรามารวมมาร่วมกัน ต่างคนต่างเคาะขันบรรเลงเพลง มิใช่เพลงของใครคนใดคนหนึ่ง มิใช่เพลงซึ้งเศร้าเบาโหรงเหรง ปล่อยจังหวะละทำนองเป็นกันเอง ครื้นเครงเบิกบานสราญ**ใจ** (FICT 038, POET027)
19. วันนี้เองเพิ่งจะรู้ว่าหล่อนพูดเก่งเหมือนกัน แต่ไม่ค่อยยอมพูดเพราะมีความเกลียดชังคนที่สบายกว่าอยู่ใน**ใจ** (FICT 042, PRNV)
20. วันนี้เกิดอะไรขึ้นนะ แววร้องเพลงอยู่เรื่อย ไม่เคยเห็นร้องเพลงอย่างนี้สักที พรสวรรค์ทัก ครื้ม**ใจ**นิดหน่อย ครื้ม**ใจ**หรือ งั้นเย็นนี้ไปเที่ยวที่ร้านเราไหม ร้านอะไร อ้าว ก็ร้านขายของของพ่อเราไง พ่อมีร้านขายของ (FICT 045, PRNV)
21. คำพูดของพี่ดวงพรที่ดังก้องใน**ใจ**เธอจนขาดสมาธิทำงาน เป็นสัญญาณเตือนภัย ไม่ต้องนับรวมเลคเชอร์ฉบับพี่ปาลิน (FICT 051, PRNV001)
22. ทำไมฝนถึงได้ห่วงใยความรู้สึกของพี่เรนเหลือเกินว่าจะเจ็บปวดเพียงใด.....แท้ที่จริงฝนยังคงมีพี่เรนอยู่ใน**ใจ**เสมอมา (FICT 059, PRNV002)

Ref. code: 25615706300018ATD

23. ตลอดเวลาสองสามวันที่อยู่บ้านพี่จัมพ์ แม้ใจเป็นห่วงอยากพูดอยากคุยให้พี่เรนร่าเริง**ใจ**จะขาด หากฝนกลับพยายามทำตัวสงบเสงี่ยม แทบจะไม่กล้าเฉียดกรายเข้าใกล้พี่เรนด้วยซ้ำ ได้แต่แอบส่งความปรารถนาดีผ่านอากาศและความเงียบอยู่ห่างๆ (FICT 060, PRNV002)
24. เธอก็ฟันธงได้ว่าเขาต้องการอยู่เงียบๆ เพื่อรักษาแผล**ใจ** ไม่ควรที่เธอจะเฉียดกรายเข้าไปรบกวนเด็ดขาด (FICT 061, PRNV002)
25. อย่างที่ฝนเคยบอกพี่ที่แคนเทอร์เบอรี่ ฝนแค่ต้องการให้คนคนนั้นมีความสุขในทุกเรื่องก็พอแล้ว แม้**ใจ**เขาจะไม่ได้อยู่กับเราก็เถอะ เรนพยักหน้าแอบซ่อนยิ้มไว้ พูดแบบนี้เหมือนฝนรักใครแล้วเขามีคนอื่นอยู่ (FICT 065, PRNV002)
26. ที่ใน**ใจ**สุมแน่นด้วยเสียงร้องและความโกรธเกรี้ยว มิได้สลักสำคัญใดเลย (FICT 067, PRNV002)
27. สิ่งสำคัญคือใจพี่ต่างหาก ไม่ใช่อยู่ที่ว่าดาวจะกลับมาหาพี่หรือไม่ แต่อยู่ที่ว่า**ใจ**พี่ไม่เปิดรับเขาอีกแล้ว ไม่ว่าเขาจะกลับมาหรือไม่ก็ตาม (FICT 071, PRNV002)
28. น้องฝนนั่งคุยกับเพื่อนที่เบาะหลังนะคะ แป๊บเดียวคงไม่เมารถหรอก พี่ขอยืมตัวเรนหน่อย เราคุยเรื่องเก่าๆ สมัยเรียนที่แมนเชสเตอร์ค้างอยู่ ไม่รอฟังคำตอบเธอก็เปิดประตูเข้าไปนั่งข้างหน้า เรนมองฝนอย่างตกใจ แต่อีกฝ่ายก็เพียงเม้มปากทำท่าเหมือนสะกด**ใจ**แค่นั้น ไม่ได้ส่งสายตาตัดพ้อต่อว่าสักนิด สีหน้าก็ราบเรียบไม่แสดงอารมณ์ใดๆ ไม่ว่าโกรธหรือน้อยใจ เพื่อนของเธอเสียอีกที่ทำท่าฮึดฮัด (FICT 073, PRNV002)
29. ก่อนจะทรุดลงนั่งด้วยความเหนื่อยใจและอ่อนล้า ภาพหญิงสาวที่ล้างมือในลำธารและเสียงคร่ำครวญซ้ำไปซ้ำมา ทำให้มุกเอนตัวลงนอน พร้อมกับปิดตาลงอย่างต้องการพัก หากใน**ใจ**กลับอึงอลเต็มไปด้วยเสียงคร่ำครวญ (FICT 075, PRNV002)
30. เธอก็รู้สึกเพลิดเพลิน**ใจ** ไม่เหนื่อยสักนิด อีกทั้งทิวทัศน์ตลอดเส้นทางที่เดินผ่านก็เต็มไปด้วยความร่มรื่น เงียบสงบ (FICT 077, PRNV002)
31. มาหาธามเหรอ รู้สึกสองสามวันนี้เขาไม่ค่อยสบายนะ ดีแล้ว มาช่วยพยาบาลเขาหน่อย เห็นเธอหายไป**ใจ**ฉันกองลงไปบนพื้นเลยรู้ไหม แต่อีกใจก็คิดว่าพวกเธอคงเจอกันที่มหาลัยแล้ว (FICT 082, PRNV003)
32. รอให้พี่นิ่ม พี่สาย หรือคนอื่นกลับมาก่อนสิ พร้อมกับนึกต่อใน**ใจ** คงไม่ได้ป่วยหนักขนาดต้องไปดูใจให้ได้วันนี้เวลานี้หรอกนะ (FICT 083, PRNV003)
33. เขาเป็นผู้ชายที่ว่ายังไงดีล่ะไม่ใช่ร่าเริงสดใสเจิดจ้าเหมือนดวงอาทิตย์ในเมืองร้อน ฉันว่าเขาเป็นเหมือนแสงตะวันน้อยๆ ที่ฉายแสงอบอุ่น แม้ไม่เจิดจ้าสว่างไสว แต่แทรกซึมเข้าไปอุ่นถึงใน**ใจ** (FICT 084, PRNV003)

Ref. code: 25615706300018ATD

34. รูปของใครคนหนึ่งที่ตั้งอยู่บนหัวเตียงนั้นสลักแน่นอยู่ใน**ใจ**เจ้าของบ้านหนุ่มที่กำลังเคร่งเครียดอยู่หน้าจอคอมพิวเตอร์ขณะนี้ (FICT 086, PRNV003)
35. เพื่อนบ้านที่ได้อ่านประกาศนี้ ต่างอมยิ้มตามๆ กัน คนอื่นก็รู้สึกรำคาญไม่ต่างจากนีซหรอก เพียงแต่ระอา**ใจ**เกินกว่าจะไปเคาะประตูบอกชิเอะ (FICT 088, PRNV003)
36. นีซแอบถอน**ใจ**อย่างเบื่อหน่ายเมื่อมาหยุดยืนตรงหน้าบ้านหลังหนึ่ง แม้นีซจะเคยมาแล้วครั้งหนึ่ง แต่ก็จำไม่ค่อยได้หรอกว่าหลังไหนเป็นบ้านธาม (FICT 089, PRNV003)
37. รอยยิ้มน้อยๆ ปรากฏที่ริมฝีปากบางของหญิงสาวคนนั้นอีกครั้ง เป็นรอยยิ้มยินดีที่แสดงออกมาจาก**ใจ**อย่างแท้จริง (FICT 095, PRNV003)
38. สิ่งที่หายไปจากความจำของเธอมีเพียงสิ่งเดียวคือ ผม เท่านั้น แม้จะยังรู้สึกแย่ แต่ผมก็โล่ง**ใจ**ในระดับหนึ่ง ผมนิ่งนึกทบทวนสิ่งที่ตัวเองกำลังจะทำเพื่อนำเราสองคนออกไปจากที่นี่ให้เร็วที่สุด (FICT 102, PRNV006)
39. ฤดูฝนจะผ่านไปแล้ว ลมหวนก็เริ่มพัด เป็นลมกระปรี้กระเปร่า เช้าวันนี้ที่สนามข้างโรงเรียนพวกเราจึงเบิกบานสำราญ**ใจ** เอากระดานชนวนมาร่อนฉิวๆ (FICT 109, PRNV006)
40. พวกเด็กโซที่ไม่มีข้าวกลางวันกินก็จะนั่งเหม่อมึนซึมอยู่นิ่งๆ เฝ้ารอว่าเมื่อไหร่เพื่อนๆ จะได้เล่นสนุกกันพอให้หายหิว ยายแม้นคอนกระบุงมานั่งผ่าขนุนเป็นชิ้นๆ สีเหลืองยวน**ใจ** ใครที่ไปซื้อแกะยวงกินแล้วโยนเปลือกติดซังทิ้ง (FICT 112, PRNV006)
41. ความรู้สึกแบบนั้นกำลังเกิดขึ้นใน**ใจ**ผม (FICT 113, PRNV006)
42. ผมทดลอง**ใจ**นินาอยู่ฝ่ายเดียว ไม่ยุติธรรมจริงๆ ด้วย นินาควรได้ทดลองใจผมบ้าง แล้วเรื่องนี้จะได้แฮปปี้เอนดิ้งเสียที ไม่เคยคิดจะทดลองใจใคร (FICT 116, PRNV007)
43. ตอนนี้แม้อยากเห็นใบหน้าเขา เธอก็ไม่มีแม้แต่รูปไว้ดูต่างหน้า เธอไม่ได้พกรูปเขามา ฉะนั้นที่ทำได้ก็เพียงนึกภาพเขาใน**ใจ** เพราะเธอจำดวงตาแบบนั้นของเขาได้ดี อย่างผมน่ะ มีแต่ตาใสๆ ซื่งๆ นะ (FICT 122, PRNV007)
44. เขาก็ยังเป็นห่วงเธอมากเกินกว่าจะนิ่งเฉยได้ รู้ตัวหรือเปล่า ปากไม่ตรงกับ**ใจ** เมื่อชนะพัฒน์พูดประโยคนี้กับเธอ นิรนาก็ค้อนเขาทีหนึ่งแล้วเงียบ ไม่ยอมเอ่ยอะไรอีก (FICT 127, PRNV007)
45. เธอจะต้องพยายามทำท่าให้นิ่งเฉยที่สุด เธอไม่อยากให้เขารู้ความใน**ใจ**ของเธอ (FICT 131, PRNV007)
46. ช่วงเวลาที่วันทยวิชช์กำลังคิดมากและทุกข์ทรมาน**ใจ** นิรนาก็กำลังอยู่ในช่วงเวลาที่แย่มากๆ เช่นกัน (FICT 132, PRNV007)
47. พอตื่นขึ้นมาก็หนาวๆ ทุกเช้า จะกอดคนข้างๆ ให้หายหนาว ก็ไม่รู้ว่าคนข้างๆ หายไปไหน นิรนาอมยิ้ม ปิดแอร์สิ ก็หนาว**ใจ**อยู่ดี (FICT 133, PRNV007)

Ref. code: 25615706300018ATD

48. ฉันตัดสินใจไม่ไปฟลอเรนซ์และโรมต่อแล้วค่ะ เธอพูดออกมาอย่างที่ผมนึกหวั่นอยู่ใน**ใจ** (FICT 135, PRNV008)
49. ต่างคนต่างแยกย้ายกันไปเมื่อถึงที่หมายของตนทิ้งเพียงความทรงจำระหว่างกันไว้เบื้องหลัง ลาก่อน คนแปลกหน้าเราอาจไม่ได้พบกันอีก ฉันบอกลาคนที่กำลังจะเดินจากไปใน**ใจ** แล้วตอนนั้นเขาก็หันกลับมา แล้วเจอกันครับ เขายิ้มอย่างอบอุ่นราวคนคุ้นเคย (FICT 136, PRNV008)
50. ผมพยักหน้า แต่ใน**ใจ**รู้สึกกลัวมาก (FICT 137, PRNV008)
51. ถึงจะอยู่ในบทสนทนาน่ารื่นรมย์แค่ไหน ใน**ใจ**ลึก ๆ ของผมยังเป็นกังวลอยู่ตลอด (FICT 141, PRNV008)
52. เวลาที่ผมจะได้พูดจากับเธอแต่ลำพังจะมีอยู่หรือ แม้เธอจะไม่บอกว่าเป็นใครก็พอจะคาดหมายได้ แต่ผมตอบเธอไปด้วย**ใจ**จริงว่า ผมเองก็ปรารถนาเช่นนั้น (FICT 142, PRNV01)
53. ผมนึกสบถหยาบๆ อยู่ใน**ใจ** ประการหลังนี้มันเกินกว่าที่ผมจะรับได้ (FICT 144, PRNV01)
54. ผมรู้สึกอาย**ใจ** อายตัวเอง ผมเพียงแต่รับจ้างเขามาทำงาน เพียงแต่มันบังเอิญเป็นกรณีที่อยู่ข้างความถูกต้องเท่านั้น เลยทำให้ริกโก้หรือคนอื่น ๆ เข้าใจว่าผมเป็นคนมีอุดมการณ์ (FICT 147, PRNV01)
55. ผมหงุดหงิดระคนกับความเป็นห่วง โธ่ บอกให้คอยแล้ว ยังหายไปไหนก็ไม่รู้ ผมนึกฮึดฮัดอยู่ใน**ใจ** อีนาอู ผมเรียกอีก คิดว่าคราวนี้เป็นครั้งสุดท้าย (FICT 149, PRNV01)
56. ห้ามนำพาเด็กๆ ออกนอกวังเด็ดขาด และยังจะนำมหาศิราภรณ์อันเป็นเครื่องพระยศเที่ยวออกตระเวนขาย เท่านี้ก็โทษมหันต์แล้ว แต่เชงสอบูกับอ้ายตะโดโมเยงกลับมี**ใจ**ให้แก่กัน (FICT 150, PRNV010)
57. เสียงที่ผ่านสายโทรศัพท์ไปคือเสียงหัวเราะรื่นเหมือนกำลังร่าเริง แต่ใน**ใจ**ปณิศกำลังกัดทึ้งคนที่อยู่ปลายสายด้วยจินตนาการ (FICT 151, PRNV010)
58. ถึงจะเคยพูดกับเพื่อนไปว่าไม่ถือสา หากอาเลซซานโดรจะเป็นชายชราเธอก็ไม่รังเกียจ แต่เธอไม่ได้พูดแบบนั้นออกไปจาก**ใจ**จริง เธอผิดหวังที่อาเลซซานโดรไม่ใช่หนุ่มอิตาเลียนหน้าตาดีเหมือนในจินตนาการ (FICT 155, PRNV010)
59. ความรู้สึกหนึ่งเกิดขึ้นใน**ใจ**ปณิศ เป็นความรู้สึกที่ขัดแย้ง (FICT 157, PRNV010)
60. คนหนึ่งอายุสี่สิบเศษมากับอีกคนหนึ่งอายุยี่สิบเศษ คนอายุมากท่าทางสงบ**ใจ**ได้เมื่อเห็นพวกผม แต่คนอายุน้อยนั้นทนแทบไม่ได้เลยเมื่อเห็นภาพลูกหมาที่นอนตายอยู่ (FICT 158, PRNV011)
61. ทุกคนมี**ใจ**กับผมมากขึ้นโดยอัตโนมัติ แม้แต่คนโดยสารบางคนที่ได้ยินเรื่องของผมก็ยังมาขอดูตัวผม (FICT 159, PRNV011)

Ref. code: 25615706300018ATD

62. เขากินพวกผมด้วยอย่างแน่นอน ผมแยกเขี้ยวใส่เขาด้วยความเกลียดชัง ไอ้คนพันธุ์โหด ผมนึกด่าอยู่ใน**ใจ** ฮึ่มมม ผมร้องครางด้วยความเคียดแค้นชิงชังในสิ่งที่เขาได้ก่อไว้ (FICT 160, PRNV011)
63. ฉันมีหนังสือการ์ตูนตั้งหลายร้อยเล่มที่ชั้นวางหนังสือนั่นไง แก้วมองตามด้วยความละลาน**ใจ** เธอเอาไปอ่านเล่นบ้างก็ได้ (FICT 167, PRNV013)
64. เขาเคยไปดูหนังกับแก้วและแก้วหยุดซื้อหุ่นจำลองบ้านทำด้วยไม้ซึ่งพวกชาวเหนือทำขายเสียสามหลังเขาไม่ค่อยเข้า**ใจ**ว่าแก้วซื้อเอาไปทำอะไร (FICT 172, PRNV013)
65. แก้วอยากมีห้องส่วนตัวสักห้อง แต่ต้องอยู่ร่วมห้องกับเพศตรงข้ามเพียงเพื่อชีวิตใหม่ที่สบายกว่าเก่า แก้วอยากจะทำ**ใจ**ให้รักเขา แต่ภาพเก่าๆ ก็ผุดขึ้นมาเตือนความทรงจำอยู่เสมอ (FICT 173, PRNV013)
66. ประโยคของคุณพีร์ทำให้กรรณขมขื่นอยู่ใน**ใจ** (FICT 175, PRNV014)
67. ทุกครั้งที่เขาไม่ได้รับความเป็นธรรม เขาจะตั้งคำถามเอากับแม่ ทำไมพ่อไม่รักผมเลยล่ะฮะ ทำไมจะไม่รัก นั่นคือคำตอบของแม่ เป็นคำตอบที่เหมือนกันทุกครั้งที่ถาม และไม่เคยมีน้ำหนักขึ้นใน**ใจ**เขาเลย (FICT 178, PRNV014)
68. ผมคิดของผมเองเล่นๆ ว่า ถ้าผมเก็บแสงเอาไว้มากๆ มันอาจจะเรืองแสงใน**ใจ**ผมก็ได้ (FICT 184, PRNV014)
69. เอ๊ะพูดเหมือนอาโต้งเลย อาโต้งบอกว่าวาดด้วย**ใจ** วาดตามที่ใจรู้สึก (FICT 199, PRNV015)
70. **ใจ**เขาก็ยังไม่ยินยอมรับอยู่ดีว่ามีลูกเป็นคนไทยไปเสียแล้วตามกฎหมาย (FICT 208, PRNV017)
71. เขายังจำได้ว่าบิดามีจานฝนหมึกชนิดเลิศอยู่ชิ้นหนึ่ง รับมรดกตกทอดมาจากบรรพบุรุษ แต่เมื่อเกิดข้าวยากหมากแพงครั้งก่อน มารดาเขานำไปขายหาเงินมาซื้ออาหารเลี้ยงครอบครัว ยังรู้สึกเคือง**ใจ**อยู่จนบัดนี้ (FICT 210, PRNV017)
72. พอยายรู้ว่าแม่พาคนมาอยู่เป็นเพื่อนหนูเท่านั้น.....แม่ว่ายายเขาไม่ค่อยชอบใจ หนูต้องพยายามทำตัวเป็นกาว**ใจ**เชื่อมประสานรอยร้าวนี้ให้ได้ ถ้าหนูเป็นลูกแม่ ถ้าเขาดีกัน หนูก็จะไม่เหนื่อยมาก (FICT 213, PRNV018)
73. น้าวรรณหันมาบอกกับยาย ยายยิ้ม ๆ ไม่ตอบว่าอะไร แต่หนูสิยิ่งตกใจขึ้นไปอีก อายุสิบเจ็ดแก่กว่าหนูหนึ่งปี แต่ว่ามีครอบครัวแล้ว ยิ่งคิดก็ยิ่งปวดหัว**ใจ** สมแดงลงมือทำงานในทันทีที่น้าวรรณแนะนำ (FICT 214, PRNV018)
74. เราทั้งสองจมอยู่ในความนิ่งสนิทที่อึดอัด ข้าพเจ้าพยายามเพ่งดูใบหน้าที่เห็นได้อย่างเลือนๆ ด้วยความสำนึกหมิ่นอยู่ใน**ใจ**แต่แล้วเขากลับเป็นฝ่ายทำลายความเงียบขึ้นด้วยประโยคที่ทำให้รู้สึกชาไปทั่วใบหน้า (FICT 220, PRNV019)

Ref. code: 25615706300018ATD

75. ชายชรามองตามร่างทั้งสามนั้นอย่างเลือนราง เขาจะรู้สึกอย่างไรหนอ แต่สำหรับตัวแกเองได้รู้แน่แก**ใจ**เดี๋ยวนี้ว่า ตัวเองได้ตกนรกกลัวตั้งแต่ชาตินี้ (FICT 221, PRNV019)
76. ถึงแม้ว่าท่านผู้นำคณะราษฎรจะ.....เป็นผู้นำที่มีความจงรักภักดีต่อเจ้านายเพียงใดก็ดี แต่โดยที่เป็นผู้ที่บูชาความยุติธรรมอย่างลึกซึ้ง เป็นผู้ซื่อตรงต่อหน้าที่ และต่อความรู้สึกผิดชอบของตนนั้นเอง อาจจะทำให้ใครๆได้พบท่านผู้นี้ในลักษณะที่เป็นมนุษย์**ใจ**เหล็กไปได้เป็นครั้งคราว (FICT 223, PRNV02)
77. เขาถามตัวเองว่าเราเกิดมาเพื่ออะไร เขาเดินทางอย่างคนไร้บ้าน ธุดงค์อย่างพระไร้วัด ไม่รู้ว่าคืนนี้จะนอนไหน แต่เขาก็ไม่เคยหยุดแสวงหาตำตอบซึ่งจะทำให้เขารู้สึกแล้ว**ใจ** (FICT 224, PRNV020)
78. คนขับร้องเฮ้ย พร้อมกับงูหลายตัวปรากฏขึ้นใน**ใจ**ของคนทั้งคู่ หนุ่มโดยสารเคยเห็นงูใหญ่กว่านั้นเป็นสิบเท่ามานอนขวางกลางป่าลึก (FICT 226, PRNV020)
79. เขาผงะ เสียงฝั่งถัดไปถล่ม เขาไม่กลัว เขามีลูกหมาสองตัวใน**ใจ** (FICT 227, PRNV020)
80. อาจารย์ดอนปั่นป่วนในอก พวกนี้ใช้คำอย่างนี้ได้อย่างไร มีอยู่ในหนังสือต่างๆ หรือ เชียนเทามันแค่ ม. สามชอบอ่านพูดจาทันประชาซึ่งจบปริญญา ประชาเป็นรองเชียนเทาด้วยซ้ำ ดอนสะท้าน**ใจ** เขาเคยได้ยินคำเหล่านี้มาบ้างแต่ไม่รู้คำแปล ลำเอียงเพราะชอบเพราะชัง (FICT 228, PRNV020)
81. ทั้งคู่ต่างก็รู้สึกเพลิดเพลินในการสนทนา เจ้าหญิงโสคนเทียทรงประจักษ์ได้ตลอดเวลาที่กระไอแห่งกายและ**ใจ**ของบุรุษตรงหน้าแผ่ออกมาเป็นรัศมี สัมผัสกายและใจขององค์เอง (FICT 232, PRNV021)
82. ผมยังจำชุดที่เธอสวมได้เลย พี่เชื่อไหม สีอะไร รุ่นพี่เริ่มมีแก**ใจ**กระหวัดถึงสีชมพูหวาน หวานมากเลย ดูเหมือนจะมีเถาไม้เลื้อยนวล เลื้อยอยู่ตาม เอ้อ ตามหน้าอก (FICT 236, PRNV021)
83. ยาเป็นเพียงเครื่องมือรักษาอาการ แต่สำหรับใจ สำหรับความอยาก เราต้องรักษา**ใจ**เรา กำจัดความอยากของเราด้วยตัวเอง (FICT 239, PRNV022)
84. เดี๋ยวนี้ไม่กลัวคนดำแล้ว ตรงกันข้าม กลับเป็นว่าเขาซื่อดี ตัวดำแต่**ใจ**ขาว ดีกว่าตัวขาวแต่ใจดำ (FICT 240, PRNV022)
85. เดือนสิบยังคงอยู่ในท่าเดิม ความกังวลลึก ๆ แล่นไปมาประเดี๋ยวก็จาง แต่อีกประเดี๋ยวก็กลับเข้ามาจับแน่นทั่วใจ จน**ใจ**ทั้งดวงคล้ายถูกบีบ อารมณ์ดิ่งลงแล้วเลยหดหู่เหมือนอยากร้องไห้หากความอัดอั้นที่แล่นขึ้นมาตันอยู่แค่คอก็ราวจะกันไว้ไม่ให้น้ำจากนัยน์ตาเอ่อซึม (FICT 242, PRNV022)
86. คุณรู้สึกสบายใจขึ้นหรือเปล่าเวลาเดินไปไหนมาไหน? ครับ เขาตอบรับกับ**ใจ**ตน ผมสบายใจขึ้นมากเมื่อคั้นเอาความเป็นจริงออกมาได้ แยกมันออกจากความสับสนหมกมุ่น แม้ทีละน้อยทีละนิดก็ยังดี ก็พยายามเอาชนะมันอยู่นะครับ (FICT 245, PRNV022)

Ref. code: 25615706300018ATD

87. เจอะกันครั้งนี้ฉันมีความเศร้าฤทัย หมดทางเผย**ใจ**ให้เธอได้เห็น (FICT 249, PRNV023)
88. ความเสียดายนั้นเป็นบ่อเกิดแห่งทุกข์ และบ่อยๆที่เป็นเหตุแห่งความหายนะ ระวังตัวระวัง**ใจ**ไว้ให้ดี (FICT 252, PRNV023)
89. ฉันชอบเก็บตัวคนเดียวเงียบๆ บางทีก็นั่งร้องไห้ ร้องจนสบายใจขึ้น บางทีก็เขียนหนังสือระบายความใน**ใจ**จนพอเช่นครั้งนี้ฉันเขียนระบายความอัดอั้นมาให้คุณฟัง คุณช่วยแนะนำฉันด้วยอะไรก็ได้ (FICT 253, PRNV023)
90. แม้จะเลิกร้างไปแล้ว คุณก็ยังเรียกเขาว่าสามีอยู่ เมื่อ**ใจ**ปฏิเสธเสียแล้ว การจะอยู่ด้วยกันต่อไปก็ดูจะเลื่อนลอย จึงควรที่จะเลิกกับผู้ชายคนใหม่ของคุณเสียให้เด็ดขาด (FICT 259, PRNV023)
91. หนูจึงเริ่มมีชู้คบผู้ชาย.....เป็นคนร่างใหญ่**ใจ**สปอร์ต และในมุ้งเขาก็ยอดไม่ย่อย่น (FICT 261, PRNV023)
92. พอตั้งวางลงตรงหน้าหนุ่มสาวทั้งสองแล้ว แม่แก้วรู้สึก**ใจ**สั่น มือสั่น ด้วยความตื่นเต้น **ใจ**แกแทบจะลอยไปกับสายลมยามดึก (FICT 264, PRNV024)
93. ในที่สุดพันก็ไม่สามารถจะแสร้งหลบหล่อนไปเสียได้ทั้งๆ ที่**ใจ**ยังคิดแค้นแต่เท้าก็ก้าวเดินอ้าวๆไปยังบ้านพักคณะแพทย์สตรีแล้ว (FICT 272, PRNV025)
94. มีนาตวัดสายตามองคนที่ลอยตัวอยู่ข้างหลัง ก่อนจะหันไปตอบจอห์น เห็นผีทะเลค่ะ เสียงหวานๆ ที่ตอบสั้น ทำเอาคนในน้ำสะดุ้งเฮือก สิมิลันที่ลอยตัวอยู่ไม่ห่างหัวเราะออกมาดังๆ อย่างสะใจ หากอีก**ใจ**หนึ่งก็อดประหลาดใจไม่ได้ ทำไมมีนาถึงโมโห (FICT 275, PRNV025)
95. หมู่พูดอย่างนี้เล่นเอาพันใจอ่อน ผมน่ะโตแต่ตัวเท่านั้นแหละหมู่ **ใจ**เล็กนิดเดียว อะไรก็ไม่ว่าหรอก ไอ้เรื่องใจอ่อนนี่แย่มาก เออ ไอ้เพื่อนยาก มึงกับกูนี่มันก็ทำนองเดียวกันน่ะแหละวะ (FICT 278, PRNV026)
96. เจ้าชายเอยเจ้าก็เหมือนยอดมงกุฎแห่งเชียงใหม่ ดังรือเจ้าจึงบใส่ใจสอนตน ออกหม่อนแลแม่ของเจ้าก็สั่งก็สอนเจ้ามานักเจ้าควรรู้จักวางกายและ**ใจ**ให้ใฝ่แต่ทำดี (FICT 281, PRNV027)
97. กาย วาจา **ใจ**ต้องมั่นคงมิฉะนั้นจักถูกปลงเสียง่าย ๆ พระญาเกสคิ ดแล้วก็**ใจ**สั่น เมื่อนึกถึงพระญาปู่ผู้ถูกปลงจากราชสมบัติ (FICT 283, PRNV027)
98. เจ้ามีหน้าที่ใดบ้าง แลหน้าที่นั้น หากว่ายาก เจ้าบ่พอใจทำ ก็บ่ทำแลรือ ทำแลตนพ่อแต่ยามนี้ ลูกบ่มี**ใจ**ใคร่ทำ (FICT 285, PRNV027)
99. เขา.....ยังอยากใกล้ชิดกับหล่อนเพราะมันคือความสุขของเขา หากชายหนุ่มรีบปัดความคิดนี้ออกไปจาก**ใจ** เรื่องอะไรเขาจะต้องไปให้ความสำคัญกับหล่อนนักก็แค่ผู้หญิงรักสนุกคนหนึ่ง (FICT 289, PRNV029)

Ref. code: 25615706300018ATD

100. เขามองหล่อนตั้งแต่เดินหน้าเศร้าเข้ามารับฟังคำตำหนิจากบิดามารดาของเจ้าบ่าวแล้ว จากนั้นคะแนนความนิยมใน**ใจ**ก็พุ่งขึ้นเรื่อยๆ เมื่อได้เห็นการรับมือกับปัญหาทั้งหลายของหล่อน หล่อนตั้งสติได้ดีเยี่ยม จัดการกับแต่ละปัญหาอย่างทุ่มเทสุดความสามารถ ลุยแหลก ไม่มีท่าทีท้อแท้หรือท้อถอย (FICT 290, PRNV029)
101. อรกานต์จับต้นชนปลายไม่ถูก สีหน้างุนงง อาตมาว่าโยมร้อนที่**ใจ** กายและใจไม่กลมกลืนกัน เสียสมดุล (FICT 294, PRNV029)
102. หากคนชื่อแดงยังคงนั่งมองหล่อนไม่วางตา อรกานต์รู้สึกกระอักกระอ่วน**ใจ**พิกล เล่นจ้องกันแบบนี้ หล่อนจะคิดจะพูดอะไรไม่ออกเลยจริงๆ เห็นทีต้องขอหลบไปอยู่เงียบๆ คนเดียวสักพัก (FICT 295, PRNV029)
103. วัลยาเพียงแต่พยักหน้า ใน**ใจ**ของเธอดูเหมือนจะกำลังครุ่นคิดอะไรบางอย่าง เกิดมาเป็นลูกผู้หญิง มีแต่ความลำบาก (FICT 298, PRNV03)
104. วัลยาพูดอย่างมีเงื่อนไขพร้อมกับยิ้ม แต่ใน**ใจ**อาจจะมีเงียบ ๆ ก็ได้ (FICT 300, PRNV03)
105. ลูกหญิงไม่คิดถึงแม่หรอก เพราะถ้าลูกหญิงคิดว่าแม่อยู่ใน**ใจ**ของลูกหญิงตลอดเวลา ความคิดถึงก็จะหายไปเอง ลูกจะจำคำของหม่อมแม่ไว้ค่ะ (FICT 314, PRNV032)
106. ชายหนุ่มนึกชมเด็กสาวอยู่ใน**ใจ**ที่รู้จักแต่งตัวถูกต้องตามกาลเทศะเหมือนกัน (FICT 317, PRNV032)
107. **ใจ**ที่ว่าพร้อมพอเผชิญความจริงก็ไม่ค่อยมั่นคงสักเท่าใด (FICT 326, PRNV035)
108. กูไม่เคยมี**ใจ**ต่อมันสักเท่าเมล็ดงา มันเองก็ไม่มี**ใจ**ต่อกูสักเท่าขี้แมลงวัน (FICT 329, PRNV035)
109. ผีแม่ม่ายขยับตัว สาวผู้เกิดพร้อมดอกคำบานหอมถอยหลังกรูดๆ ใจหดใจหายอีกแล้ว เนื้อตัวขยับไม่ได้ มึงอยากงามไม่ใช่หรือ กูให้มึงได้ รับกูเข้าไปไว้ในตัวมึงเสีย จะงามกว่าพิมพากูก็ให้มึงได้ ได้ยินดังนั้น ด้วงแมงใน**ใจ**ก็ตื่นริกพลิกพล่าน (FICT 331, PRNV035)
110. นายบ้านค่อยคลายใจ อย่างน้อยๆ แสงเมืองก็ไม่ถูกกุมหากผีกุมคุม**ใจ**ไว้ ใจจะหลับสนิทเหมือนคนละเมอเดิน ไม่มีความคิดอ่านสติปัญญาพอจะหักกิ่งไม้บอกทาง (FICT 333, PRNV035)
111. นึกถึงคำพูดของนางแก้วคนทรง.....เห็นแสงไฟแลบไหวลัดทุ่งมา เสียงเรียกหาว้าเหว่**ใจ**เหมือนเสียงแม่ม่ายผัวตายใหม่ (FICT 334, PRNV035)
112. ฉันเลยถามหัวใจฉันดู ก็เลยรู้ที่มันตอบกลับมา ว่าใจมันเรียกเธอที่รัก มันไม่หยุดรักเธอ เวลาขาดเธอ เหงา**ใจ**จนทนไม่ไหว (FICT 336, PRNV036)
113. ก็คนมันรอเธอมาตั้งนานข้างเดียว แค่อยากจะเกี่ยวเธอมาไว้กอดทั้งตัวและ**ใจ** ไม่ให้รัก ฉันจะรัก ไม่ให้สน ฉันจะสน ก็เป็นเหตุผลของ**ใจ** (FICT 338, PRNV036)
114. หากคืนนี้มีดาวอยู่ล้านดวง ฉันขอได้ไหมสักดวงหนึ่งช่วยฟังฉันที เพราะว่าคืนนี้ฉันมีเรื่องร้อน**ใจ** อยากอธิษฐานและขอดวงดาวให้ช่วยฉันสักที (FICT 339, PRNV036)

Ref. code: 25615706300018ATD

115. พวกเขากลับบ้านด้วยกันเฉยๆ ไม่มีอะไรหรอก แยมบอกปัดทั้งที่ใน**ใจ**รู้สึกกังวลเล็กน้อย (FICT 343, PRNV036)
116. อย่าลำบากกับ**ใจ**ฉันเลยนะเธอ (FICT 344, PRNV036)
117. “.....ฉันจะลองเอาลง.” เสียงใสกระตือรือร้นดังขึ้นจนแทบสะดุ้งก่อนกลับคืนมาสู่กฎเกณฑ์ดั้งเดิมใน**ใจ** ลองทำดูซิครับถ้าไม่ถูกผมจะช่วยดึง (FICT 353, PRNV038)
118. ชายหนุ่มว่าปรายตามองขันๆ **ใจ**ฉันอยู่กับตัว ฉันไม่ได้คิดเรื่องอื่น ยืนยัน ยังดื้อดึงและไม่มีวันยอมรับง่ายๆ ตามแบบของเธอ (FICT 354, PRNV038)
119. ถ้าเป็นผู้หญิงอื่นก็คงเก็บมาฟ้องให้ท่านต้องร้อน**ใจ** แต่นี่เธอกลับเก็บเงียบ เธอเก็บความทุกข์ร้อนไว้คนเดียว (FICT 357, PRNV038)
120. ถ้อยคำนั้นจุดทิฐิใน**ใจ**ของเธอให้ลุกโพลงอีกครั้ง (FICT 358, PRNV038)
121. พี่ชายไม่สามารถจับความรู้สึกที่แท้จริงภายใน**ใจ**ที่เจ้าหล่อนไม่เคยคิดว่ามันจะแปรเปลี่ยนเป็นอย่างอื่นไปได้เลย (FICT 360, PRNV039)
122. แคเร็น.....เดินตามมาหามารดาไปอย่างคนที่**ใจ**ไม่อยู่กับเนื้อกับตัว (FICT 366, PRNV039)
123. ความโกรธแค้นสุมแน่นอยู่ใน**ใจ** ยืนขบกรามเก็บความรู้สึกเอาไว้ไม่ให้ผู้ใดได้ล่วงรู้ (FICT 367, PRNV039)
124. เรียนที่ฮาร์วาร์ดได้ไม่ทันครบเทอม แคเร็นมารดาได้โทรศัพท์เรียกตัวให้กลับบ้านด่วน โดยมิได้ให้เหตุผลอะไรทั้งสิ้น นอกจากบอกว่า ถึงนิวเจอร์ซีย์จะรู้เรื่องเอง ดังนั้น จึงต้องเก็บความตื่นเต้นอยากรู้ไว้ใน**ใจ** (FICT 368, PRNV039)
125. ย่าของรัชนีคัดค้านต่อการที่จะส่งหลานสาวเข้าเรียนจนจบมัธยมปลาย เพราะไม่อาจทนต่อความอดสู**ใจ**ในการได้รู้และได้ยินคนมาเล่าว่าหลานซึ่งกำลังเป็นสาวเป็นนางจะต้องนุ่งกางเกงขาสั้น และไปยกแข้งยกขา โยงโย่โยงหยก (FICT 373, PRNV04)
126. รุตน์ตามใจเอิงนะเนี่ย คะ เอิงทราบ พยายามปัดความรู้สึกนั้นออกไปจาก**ใจ**และยิ้มให้ว่าที่คู่หมั้นเมื่อเห็นว่าเขาพยายามทำท่าจะเอาใจหล่อนอยู่เหมือนกัน (FICT 374, PRNV040)
127. ดวงตาของเพ็ชรุตน์เป็นประกายกร้าวขึ้นมาทันทีจนณชารู้สึกหวั่นหวาดใน**ใจ** (FICT 377, PRNV040)
128. เพื่อนคนไทยผู้สูงวัยกว่าเคยบอกเขาอย่างนั้นจึงไม่แปลกที่ภูริภัทรจะยืนนิ่งราวกับทำสมาธิและขอพระเจ้าหรือเบื้องบนอยู่ภายใน**ใจ**ให้ช่วยบันดาลให้สิ่งดี ๆ เกิดขึ้นในชีวิต (FICT 378, PRNV040)
129. ภูริภัทรไม่รู้สาเหตุที่แท้จริงที่ทำให้ผู้หญิงตรงหน้าเกิดอาการห่อเหี่ยว**ใจ**ได้ถึงเพียงนี้ แต่เขาหรือจะกล้าถามในเมื่อเพิ่งรู้จักกันยังไม่ทันข้ามวันเลย (FICT 380, PRNV040)
130. สันต์ใจเต้นแรง นึก**ใจ**ว่า โปรเจกต์เอกซ์ แล้วก็พยายามแสดงสีหน้าให้เป็นปรกติที่สุด (FICT 372, PRNV041)

Ref. code: 25615706300018ATD

131. หญิงสาวขมวดคิ้ว มองดูหน้าสัมพันธ์อย่างอ่านความคิดใน**ใจ**ของเขาออก แต่เธอก็ยังไม่ยอมลดละความพยายามของเธอ แล้วคุณสันต์ล่ะคะ ใครจะช่วยคุณสัมพันธ์ดูแลเขาต่อละคะ (FICT 383, PRNV041)
132. หลานน้อยคนนี้เกิดขึ้นมาจากความรักล้น**ใจ** ความปรารถนาจะร่วมชีวิตกันอย่างแท้จริง (FICT 393, PRNV045)
133. แสงสีเหลืองอร่ามกับเงาวับแวบของหินมีค่าก็สะท้อนกับแสงไฟจากตะเกียงลาน หากมันก็ยังลบภาพเต่าทองคำใน**ใจ**เธอไม่ได้อยู่ดี (FICT 394, PRNV045)
134. ข้อสงสัยที่มีอยู่ใน**ใจ**ทุกข้อมีคำตอบกระจ่างชัดเจนแล้วเรื่องเล่าที่แม่ทิพบอกว่าเป็นเรื่องจริงนั้นก็จบลงด้วยดี (FICT 395, PRNV045)
135. หากไม่มีภาพเต่าทองมาครอบครองจิตใจ แม่วันคงดีใจที่ย่ากำลังคิดจะเย็บที่นอนให้เธอเสียที **ใจ**กลับมาอยู่กับตัวอีกครั้งก็เมื่อผู้ชราเรียกให้เดินเข้าไปใกล้ (FICT 400, PRNV045)
136. ในขณะเดียวกันก็ต้องเป็นเพราะตัวเด็กเองด้วย เป็นเพราะตัวเพรา**ใจ**ของเด็กที่เปรียบประดุจแก้วเนื้อดี สะท้อนแสงได้ทุกสี ไม่ด้านทึบมืดดำอย่างก้อนศิลาที่เย็นชาสกปรก (FICT 402, PRNV045)
137. นางต้องทนยอมเพื่อหลานสาวคนเดียว และต้องบ่มเพาะให้แม่วันมีความอดทนกับความบีบคั้นไม่ยอมแพ้กับความยากลำบาก และสามารถรักษาความเป็นทองเนื้อแท้ใน**ใจ**ตนไว้ให้ได้พร้อมๆ กันด้วย (FICT 403, PRNV045)
138. เราต้องรู้จักข่มใจ ต้องฝึกฝนปรับทั้งตัวปรับทั้ง**ใจ** ใช้สติปัญญาแก้ไขข้อบกพร่องแล้วสร้างความเจริญก้าวหน้าให้ตัวเอง (FICT 404, PRNV045)
139. ดวงหน้ากลมใสของเด็ก ดวงตาดำเป็นประกายระยับราวกับนิลเนื้อดีเงยสบ เป็นความซื่อที่สะท้อนจาก**ใจ**ดวงที่ปราศจากซอกหลืบล้ำดำมืด ปราศจากเหลี่ยมมุมแหลมคมโดยแท้ (FICT 405, PRNV045)
140. เมื่อมีลูกสาวทั้งสี่คนของคุณหลวงคอยดูแลเรื่องอื่นๆ อยู่ที่หน้าเรือน ครูเนื่องก็***เบา*****ใจ** เพราะคุณอินกับคุณอื่นั้นมีบริวารของเธอติดมาช่วยงานหลายคน (FICT 406, PRNV045)
141. ชายหนุ่มถามอย่างไม่ต้องการจะได้รับคำตอบเหมือนเช่นทุกครั้ง บุรีจับอารมณ์อันอ่อนไหวสะเทือนใจในน้ำเสียงนั้นได้ เขาจึงนิ่งฟัง ขณะที่เพื่อนหนุ่มขยายความใน**ใจ**ต่อไปอีก (FICT 407, PRNV046)
142. ศรุตาร้อง เก็บความรู้สึกแปลกๆ ที่เกิดขึ้นในใจไว้ภายในความรู้สึกราวกับว่าความทะนง**ใจ**ตัวเองของเธอจะถูกสั่นคลอน (FICT 408, PRNV046)

Ref. code: 25615706300018ATD

143. ขณะที่ทอดสายตามองผ่านขอบสูงของระเบียงหินลงไปเบื้องล่างสู่เวิ้งอ่าวสีน้ำเงินที่มีเรือนานาชนิดวิ่งวนขวักไขว่ และผืนแผ่นดินที่เสียบแซมด้วยตึกสูงทอดตัวอยู่ริมฝั่งตรงข้าม ดูราวกับเขาจะปล่อยทั้งกายและ**ใจ**ให้ผ่อนคลายลงตามสบายยามเมื่อทอดสายตาไปไกลและยืนนิ่งปล่อยให้ลมแรงเป่าสะบดอยู่รอบตัว (FICT 410, PRNV046)
144. ขนาดเพื่อนหนุ่มหน้าตาดีๆ น้ำมนต์ยังไม่สนใจเท่าไร แล้วหน้าตาอย่างสาแคนน่ะหรือ หล่อนจะไม่ร้อง ยี้ แม้ว่าต้องแอบร้องใน**ใจ**ก็ตาม (FICT 413, PRNV047)
145. ผมไม่ได้กล่าวโทษน้ำมนต์ที่หล่อนไม่มี**ใจ**ตอบแทนให้สาแคนเสียเลย ผู้หญิงสวยสมองก็ดีแบบนี้ ย่อมเชื่อมั่นในตัวเองสูงว่าหล่อนคู่ควรกับสิ่งดีที่สุด (FICT 414, PRNV047)
146. แม้ใน**ใจ**เขาจะรู้สึกถึงความถูกต้องอันเป็นพื้นฐาน ใครประกอบกรรมชั่ว คนนั้นก็ต้องได้รับโทษตามที่กำหนดไว้หากเฉพาะในเรื่องนี้ชายหนุ่มกลับรู้สึกคล้ายมีความกังวลลังเลซุกซ่อนอยู่มากมายทีเดียว (FICT 416, PRNV049)
147. ชายหนุ่มเย็นวาบไปทั้งตัวขณะที่หัวใจดิ่งจนเคว้งคว้างเหมือนไร้ที่ยึดโยงความสงสาร ความเวทนาเอ่อล้นท่วมปากท่วมคอจนราวกับตนเองหล่นลงไปในห้วงน้ำวนส่วนที่ลึก ใน**ใจ**ของชายหนุ่มยอมรับและเชื่อถือถ้อยคำเชื่อภาพในดวงจิตของเธออย่างไม่มีข้อแม้ (FICT 417, PRNV049)
148. ไม่เพียงแต่ร่างกายของจีรณาหรอกที่จะถูดหยียบย่ำ หากอารมณ์ จิตใจและเกียรติศักดิ์ของเธอด้วย เป็นเรื่องน่าเศร้าจนทำเอาเขาหน่วงหนักไปทั้ง**ใจ**ที่ได้ พบว่ายังมีมนุษย์เพศเดียวกับเขาแทรกตัวอยู่ในสังคมระดับเดียวกับเขา (FICT 418, PRNV049)
149. นภนภางค์กรีดตะโกนกึกก้องอยู่ใน**ใจ**ฉันเคยผ่านความตายมาแล้ว และกำลังจะต้องเผชิญหน้ากับมันอีกครั้งในวินาทีข้างหน้านี้ (FICT 419, PRNV049)
150. หญิงสาวรับรู้ถึงแรงจุมพิตที่กดประทับไปทั่วดวงหน้า รับรู้ถึงมือผะผ่าวที่แตะสัมผัสไปทั่วทุกตารางนิ้วบนร่างกายและคำหวานที่พร่ำกระซิบอยู่ริมหูทุกถ้อยล้วนถ่ายทอดคำรัก.....ไม่ต่างจากผิวละมุนทิ้งตัวลงกองกับพื้นห้อง เหลือแต่เนื้อแนบเนื้อ **ใจ**แนบ**ใจ**ที่ต่างฝ่ายต่างได้รับรู้ถึงจังหวะเต้นที่โลดแรงในอกของกันและกัน (FICT 420, PRNV049)
151. ตอนนี้หญิงสาวก็เหลือเพียงวาจาเท่านั้นที่จะพาสู่ทางรอด ทว่าเธอเองก็รู้ดีอยู่แก่**ใจ** เส้นทางนั้นตีบตันและมืดมิดเช่นเดียวกับความมืดและเปล่าเปลี่ยวภายนอก (FICT 421, PRNV049)
152. ฉันมีหวังว่าคำเตือนของฉันจะยับยั้งรั้ง**ใจ**เธอได้ (FICT 422, PRNV05)
153. เธอยิ้มด้วยความรื่นรมย์**ใจ**แล้วเธอกล่าวคำลาไปนอนโอยาซูมินาไซเด็กดีของฉัน (FICT 424, PRNV05)
154. แม้ว่าหม่อมราชวงศ์กีรติจะไม่ยอมรับรองถ้อยคำที่ฉันกล่าว แต่ในน้ำเสียงนั้นก็แสดงว่าเธอมีความเบิกบาน**ใจ**มากที่ได้ยินคำกล่าวเช่นนี้ (FICT 427, PRNV05)

Ref. code: 25615706300018ATD

155. พอเห็นอีกฝ่ายยังมองมาตาฉ่ำน้ำ ขอบตาและปลายจมูกเริ่มแดง สูดลมหายใจฟืด ๆ แบบเด็กๆ **ใจ**หล่อนก็อ่อนลง นึกถึงวิชาที่ต้องเรียนพรุ่งนี้แล้วปลง เถอะนะไปเป็นเพื่อนก็ได้ แต่พยายามจัดการให้เสร็จในวันเดียวนะ (FICT 431, PRNV050)
156. รถบัสขนาดกลางที่วิ่งบริการรับนักพนันในปารีสสองจุด หนึ่งในสองคือบริเวณถนนชองป์เซลีเซ่ส์ที่สองหนุ่มมาดักขึ้นในราวๆ สองทุ่ม ยึดชัยภูมิที่นั่งได้เหมาะ**ใจ** ผู้มีประสบการณ์กว่าก็เริ่มสอน กว่าจะถึงอีกเกือบสองชั่วโมง หลับเอาแรงไปก่อนก็ได้นะไอ้กัน (FICT 432, PRNV050)
157. โอ๊ยพี่โก้ผิดไปแล้วครับ น้องจิลกับคนอื่นๆ อย่าถือสาเลยนะครับ ปากมันไปเองคนอะไรไม่รู้ปากเสียจริงๆ แต่**ใจ**พี่ไม่มีเจตนาจะทำให้ใครเดือดร้อนจริงๆ นะครับ (FICT 434, PRNV050)
158. ใน**ใจ**ของศุขวงศ์กลับรู้สึกถึงช่องว่างทางความคิดซึ่งแยกเขากับน้องสาวผู้นั้นออกห่างไกลจากกันยิ่งกว่าระยะทางแบบใดๆในโลก (FICT 439, PRNV051)
159. เราช่วยเพราะเห็นว่าเขาเป็นญาติ เขาจะรู้หรือไม่ก็แล้วแต่**ใจ**เขาเถอะ เพียงเพราะความเป็นญาติเท่านั้น ที่ทำให้เขาคิดดูแลปกป้องผลประโยชน์ของเชียงเงินไม่ใช่เพราะริมฝีปากพริ้มกับดวงตาวาววับอย่างมุ่งมั่นเด็ดเดี่ยวของใครหรอกนะ (FICT 441, PRNV051)
160. คนพูดเน้นคำก่อนสรุปด้วยเสียงถอดทอด**ใจ**อย่างอ่อนระอา เฮ้อ ช่วยบอกทีเถอะอินทร ว่าพวกเขาโง่หรือฉลาด (FICT 442, PRNV051)
161. ผู้มาเยือนยังคงซักถาม หากครั้งนี้ด้วยประหลาดใจจริงจัง ที่ถูกก็ต้องมีแม้นเมืองตอบอย่างระมัดระวัง ปกปิดความนัยซับซ้อนในครอบครัวและใน**ใจ**ตนไว้ด้วยการให้คำอธิบาย (FICT 444, PRNV051)
162. ครั้งแรกที่เจอกันพวกเขาทำเหมือนรู้จักฉันมานาน แต่ตอนนี้ฉันรู้สึกโกรธโกรธ**ใจ**ตัวเองที่คิดว่าไม่อยากจะไปไหนเลยเกลียดใจตัวเองที่เอาแต่คิดว่าอยู่กับพวกเดวิลแล้วรู้สึกสนุกและอยากจะอยู่แบบนี้ให้นานอีกหน่อย (FICT 446, PRNV052)
163. หลังจากเมื่อวานฉันเอ่ยปากสารภาพกับดิวถึงความใน**ใจ** ก็ไม่มีใครพูดอะไรกันอีกเลยสักคำ เราทั้งคู่นิ่งเงียบกันตลอดทางจนกระทั่งถึงบ้าน (FICT 452, PRNV060)
164. ก่อนจะจากไป หลังผลักภาระมายังฉันเต็มที่เรียบร้อย อีตาคุณชายก็หันมาพูดพร้อมรอยยิ้มใจดีจอมปลอมที่เลียนแบบมาจากพี่บลูเด๊ะๆ แต่**ใจ**จริงกลับเจือปนด้วยความขี้โกงชัดๆ ไอ้คุณชายไฮโซเอ๊ย (FICT 464, PRNV065)
165. จริง ๆ แล้ว อะนะใน**ใจ**ของนักเรียนหญิงทั้งโรงเรียนต้องมีส่วนลึกส่วนหนึ่งที่อยากจะเป็นแฟนกับพวกหนุ่ม ๆ ที่ทำงานในสภานักเรียนบ้างล่ะ (FICT 468, PRNV066)
166. ฉันอ่านไม่ออกว่าเขากำลังคิดอะไรอยู่พอเขาเพ่งจนสาแก่**ใจ**แล้วพบว่ามันไม่มีริ้วรอยประการใดที่เกิดจากฝีมือฉัน (FICT 470, PRNV066)

Ref. code: 25615706300018ATD

167. ฉันกำลังคร่ำครวญอยู่ใน**ใจ** แต่ยายแคร์กลับพูดต่อไปเหมือนอยากให้ฉันคลั่งมากยิ่งขึ้น (FICT 471, PRNV066)
168. ฉันก็หยิบไม้คทาคู่ใจออกมาก่อนจะท่องคาถาย้ำกับตัวเองใน**ใจ**อีกรอบ (FICT 473, PRNV068)
169. ทำไมฉันถึงได้หน้าแดงล่ะ -_- อืม ฉันยอมรับจาก**ใจ**จริงเลยว่า รุ่นพี่ฮันซอนเป็นผู้ชายที่หล่อสุดยอดไปเลย (FICT 478, PRNV071)
170. ฉันจะแสดงออกทางสีหน้าไม่ได้สิ ก็**ใจ**มันเรียกเธอที่รัก มันไม่หยุดรักเธอ เวลาขาดเธอเหงาใจจนทนไม่ไหว (FICT 483, PRNV073)
171. ด้วยฉุกคิดได้ว่าเมื่อครู่เดินผ่านใครบางคนที่ความรู้สึกคุ้นๆ อยู่ใน**ใจ** มาร์คหันหลังกลับไปเพ่งมองร่างบางนั้นอีกครั้ง (FICT 484, PRNV074)
172. เมื่อปากบางขยับจะพูด ฟังก่อนสิ ถ้าคิดจะคบ อย่าเทใจให้หมด คบเล่นๆ คบกันพอคลายเหงาแค่นี้พอแล้ว อย่าไปทุ่ม**ใจ** เพราะเราก็ไม่ แน่ใจหรอกใช่มั้ย ว่าที่เมืองไทยเขาจะมีใครหรือเปล่า (FICT 491, PRNV075)
173. ปกติคนไทยไม่ค่อยสูบเท่าไหร่ครับ แต่ที่นี่สูบกันมากนะครับ เสียงหัวเราะกังวานใสดังเข้ามาสั่น**ใจ**เขาอีกครั้ง ก่อนจะพยักหน้ารับ ก็เฉพาะแล็บนี้เท่านั้นมั้งคะ (FICT 494, PRNV075)
174. แล้วพี่ธีล่ะห่างกันอย่างนี้ไม่เป็นไรหรือ ก็ห่างกันมาตลอดแล้วไงจ๊ะกลาง ห่างกันอีกพักก็ไม่เห็นเป็นไร เป็นการพิสูจน์**ใจ**พี่ธีอีกทางด้วยไง (FICT 497, PRNV077)
175. เธอก็อดติดอยู่ใน**ใจ**ไม่ได้ว่าทำไมดวงตาคู่คมของเด็กหนุ่มคนนั้นถึงได้จ้องมองมาทางเธอบ่อยนัก และมันก็ไม่ใช่เพียงครั้งเดียวที่อสมาทำให้เธอรู้สึกแบบนั้น (FICT 498, PRNV077)
176. แม้ละอองฝนจะกระเซ็นมากระทบ แต่เธอก็ไม่คิดจะหลบไปตรงอื่น เพราะตรงนี้ก็เย็นสบายดีอยู่แล้ว นัยน์ตาคู่สวยทอดมองไปไกลที่ปลายขอบฟ้า และ**ใจ**ก็ลอยไปหาใครบางคนที่ไม่ได้เจอหน้ากันมานานหลายเดือนแล้ว (FICT 499, PRNV077)
177. พลอยพิมพ์ไม่รู้เลยว่าเธอเริ่มรักเขาที่ตอนไหน เพราะเมื่อรู้ตัวอีกทีก็พบว่าเธอหลงรักมากจนยากจะถอน**ใจ**คืน แต่รักนั้นก็เป็นได้แค่รักข้างเดียว เธอแอบรักเขาเงี ยบๆ เพราะตอนนั้นธีทัตมีคนรักที่เรียนอยู่มหาวิทยาลัยเดียวกัน (FICT 501, PRNV077)
178. กลางดาวก็ไม่ได้ปริปากให้เพื่อนรู้ว่าเธอไปพบและพูดคุยอะไรกับผู้ชาย**ใจ**เดรัจฉานคนนั้นมาแล้วบ้าง (FICT 502, PRNV077)
179. เขาถ่ายรูปเธอได้มากแล้ว แม้จะยังไม่พอสำหรับ**ใจ**เขา แต่มันก็เพียงพอแล้วสำหรับตอนนี้ (FICT 503, PRNV077)
180. เขาบอกตัวเองว่านี่ก็เป็นแค่แขกอีกกลุ่มที่จะแวะเข้ามาแล้วจากไป เป็นเพราะเหงาแน่ๆ เลย เขาถึงกระวนกระวาย**ใจ**อยากได้เพื่อนมากขนาดนี้ (FICT 505, PRNV079)

Ref. code: 25615706300018ATD

181. แกจะไปหาเสื้อกันหนาวที่ไหนมาให้เค้า หา ติวแอบส่ายหน้าใน**ใจ**พร้อมกับลอบดูเพื่อนสนิทที่มีเสื้อยืดติดตัวมาแค่ตัวเดียว (FICT 506, PRNV079)
182. ผมพาณีขับรถวนไปวนมาอยู่พักหนึ่ง พอสงบลงเธอถึงยอมเล่าสิ่งที่อยู่ใน**ใจ**ให้ฟัง จะรู้บ้างมั้ยว่าคนฟังเจ็บกว่า ณีไม่ไหวแล้ว เธอลงท้ายเรื่องราวเหมือนทุกครั้ง (FICT 511, PRNV080)
183. ผู้เป็นนายยิ้มรับและลินถือว่านั่นเป็นจุดสิ้นสุดสงครามเย็นโดยสิ้นเชิง หญิงสาวคิดอย่างยินดี แค่คันตัวยุบยิบจนแทบบ้า แต่ยุติสงครามประสาทที่มาปั่นป่วนความสงบใน**ใจ**หล่อนได้ราบคาบอย่างนี้ (FICT 517, PRNV081)
184. ฉันจะนั่งอยู่หน้าบ้านนี่แหละต้องการความช่วยเหลืออะไรอีกก็บอกมาได้ คำพูดเบาๆ ช้าๆ ชัดๆ เหล่านี้เปรียบเสมือนน้ำใสเย็นค่อยๆ ไหลรินลงไปในใจอันร้อนรุ่ม (FICT 518, PRNV081)
185. ความเงียบในห้องทำให้ฉันแทบไม่กล้าหาย**ใจ** ความหมายของคำถามมันมันจะเหมือนอย่างที่ฉันคิดหรือเปล่า ฉันไม่อยากจะคิดเข้าข้างตัวเอง (FICT 528, PRNV082)
186. ทิวสนริมทะเลสาบโยกตัวทักทายเจ้าของบ้านอย่างเคย น้ำพุหน้าบ้านสะบัดตัวตามแรงลม เมื่อมันตีโค้งขึ้นตามแรงน้ำ สาดเป็นฝอยเล็กๆ ให้ละอองไอแห่งความชุ่มชื่นไปทั่ว แต่ใน**ใจ**เจ้าของบ้านแห้งผาก (FICT 532, PRNV083)
187. ไม่นึกเลยว่าการจิกของป้าจะมีผลดีขนาดนี้ชายหนุ่มได้แต่ยิ้มกว้าง ขอบคุณความโหดของป้าด้วงใน**ใจ** (FICT 538, PRNV087)
188. ป้าด้วงยืนเฉยท่ามกลางเสียงร้องของยีราฟ จนมันแกวร้อน**ใจ**ทนไม่ไหว เขย่าแขนป้าด้วงเป็นการใหญ่ (FICT 539, PRNV087)
189. พวกเด็กๆ บางคนก็มาร่วมวงกินด้วย.....อิ่มแล้วมีผลไม้ล้างปากเป็นส้มโอจาก**ใจ**ชาวบ้านละแวกนั้น มีไม่มากแค่ห้าลูก ดังนั้นใครช้าหมดอดลิ้มรส (FICT 540, PRNV087)
190. ฉันหยิบมือถือออกมาเปิดดูข้อความร่างที่บันทึกอีเมล์ของไมเคิลไว้ หวังใน**ใจ**ลึกๆ ว่าไมเคิลจะเห็นแล้วอยากรู้ว่าเจ้าของอีเมล์เป็นใครบ้าง (FICT 543, PRNV088)
191. เจอคนไข้เยอะมาหลายวันแล้วปวดหลังจะแย่ ฉันบ่นกับตัวเองใน**ใจ**ไปเรื่อยๆ (FICT 548, PRNV090)
192. ฉันตอบปฏิเสธเขา แม้**ใจ**จะอยากตกลงแทบทันทีที่ได้ยินคำชวนก็ตาม (FICT 550, PRNV090)
193. จันทร์เจ้าเอย จะไม่ขอข้าวแกงแหวนใดไม่ใส่ใจ ไม่ขอวอนจากดวงจันทร์ แม้ขอจันทร์ดัง**ใจ**ฝันอย่างนั้นได้จริง มีสิ่งเดียวที่คิดจะอยากขอจันทร์ จะขอให้มีแค่ใครคนหนึ่ง ที่จะไม่ทำให้ช้ำและไม่ทำให้เราเศร้าใจ (FICT 556, PRNV091)
194. ความรู้สึกแสบร้อนและชาบนใบหน้าไม่ได้เจ็บมากไปกว่าความเจ็บปวดใน**ใจ**ของเขา (FICT 557, PRNV091)

Ref. code: 25615706300018ATD

195. แม้เขาจะพยายามบอกตนเองให้ใจแข็งก็ตาม แกมันเห็นแก่ตัวเสียงมโนธรรมภายใน**ใจ**ร้องประณาม อย่าคิดฟุ้งซ่านสิ (FICT 563, PRNV092)
196. ทว่าความรู้สึกร้าวรานยังคงอยู่ใน**ใจ**ไม่รู้ลืม เขาทำแบบนี้กับฉันได้ยังไง เขาทำร้ายฉันได้ยังไง (FICT 570, PRNV092)
197. เจ้าอยากรู้ลึกๆ ใน**ใจ**ของเด็กทุกคนเป็นเช่นนี้ และข้าก็คิดว่าข้าทำถูกต้องแล้วที่ส่งเจ้ากลับไปหาครอบครัว อย่างน้อยที่นั่นก็ดูแลเจ้าได้ (FICT 571, PRNV092)
198. พี่ชายต้องรู้แน่ว่าข้อความที่ได้รับถูกอ่าน ลบไปสิ เสียงหนึ่งใน**ใจ**ของเขาร้องบอก หากแต่อีกใจหนึ่งเล่าพี่ชายควรรู้เรื่องแบบนี้ไม่ใช่เหรอ (FICT 573, PRNV093)
199. หญิงสาวอดยิ้มกับตัวเองไม่ได้ แม้จะพยายามไม่สนใจสายตาและคำพูดที่แสนจะขี้ตู่มากขึ้นเรื่อยๆ ของคนตัวคล้ำ หาก**ใจ**เธอกลับชุ่มฉ่ำพอที่จะทนฟังและทนทำตามความต้องการของเขาในทุกๆ กรณี.....เพื่อมานั่งรอเขาที่ตึกแห่งนี้ (FICT 574, PRNV093)
200. บางทีเธออาจรู้สาเหตุด้วยว่าทำไมพวกคอนเตสถึงทำเช่นนั้นกับเธอ แล้วหนูจะทำอย่างไรดีคะ **ใจ**ของเธอดูไม่อยู่กับเนื้อกับตัวเสียแล้ว มันโหวงๆ เหมือนจะวูบไปเสียให้ได้ (FICT 578, PRNV093)
201. ความจริงเปิดเผยแล้วแบบนี้คงมีแต่เขาคนเดียวที่รอดสินะ เอาฉันลงไปด้วยคนได้มั้ยล่ะ อย่าทิ้งฉันไว้บนนี้คนเดียวให้เปลี่ยว**ใจ**นะ (FICT 580, PRNV094)
202. เมืองนี้มันสุดยอดเลยจริงๆ ทุกอย่างเป็นสีชมพูมีหัวใจประดับประดาเต็มไปหมด.....แบ่งเป็นไฟสีชมพูบานเย็น ไฟสีชมพูนมเย็น แล้วก็ไฟสีชมพูสะท้อนแสง จี๊ด**ใจ**มากค่ะพี่น้อง (FICT 583, PRNV094)
203. น้ำเสียงของเขาสั่นเครือ ใน**ใจ**ปวดร้าวจนแทบแตกเป็นเสี่ยงๆ (FICT 593, PRNV096)
204. นี่เห็นว่าเป็นเธอหรอกนะ ถ้าเป็นคนอื่นไม่มีทางรับฝากแน่นอน ฉันตอบตกลงก่อนจะคิดแผนจัดการไอค์ไว้ใน**ใจ** ชอบกินคุกกี้งั้นเหรอดี จะเอาให้เข็ดคุกกี้ไปอีกนานเลย หึหึหึ (FICT 594, PRNV097)
205. น้องนุนิเกลียดเขาเพราะอะไรล่ะครับ ถาม**ใจ**ตัวเองดูก่อนว่าเกลียดเพราะเขาทำร้ายน้อง หรือว่าเกลียดเพราะกลัวที่จะรักเขา (FICT 602, PRNV097)
206. เธอไม่จำเป็นต้องฝืน**ใจ** ถ้าเธอไม่อยากออกเทป ฉั นจะลาออกจากวงเอง จีซัสหันมาพูดกับฉัน (FICT 608, PRNV098)
207. ฉันยิ้มให้ยายดาว แต่ใน**ใจ**ลึกๆ ก็ยิ่งเจ็บแปลบเข้าไปใหญ่ (FICT 609, PRNV098)

Ref. code: 25615706300018ATD

208. ทรายก็สูดลมหายใจเข้าเต็มปอด เอาน่า อย่างมากก็แค่ทัก ไฮ คำเดียวอย่างที่เคยทำ แต่ลึกๆ ใน**ใจ** ความท้อ ความเหนื่อย ความเครียด และความกดดันจากทั้งการสอบที่จะมาถึงและงานที่จะต้องส่ง ทำให้เธอแอบหวังอยากได้กำลังใจจากผู้ชายที่กำลังจะเดินมาสักนิด (FICT 619, PRNV102)
209. นิโคลัสเพียงแต่พยักหน้ารับรู้ ไม่ได้มีท่าทีจะสนใจอะไรหรือแสดงอะไรออกไปให้ทรายต้องรู้สึกอายมากไปกว่านี้ ทั้งที่ใน**ใจ**ก็รู้สึกเอ็นดูกับเด็กสาวท่าทางเฮี้ยวใช่เล่นคนนี้อยู่ไม่น้อย (FICT 623, PRNV102)
210. นี่แกด่าฉันหรือชมฉันกันแน่เนี่ย ทรายชักเริ่มเดือดเพราะเท่าที่ฟังๆ มา ดูเหมือนอีกฝ่ายจะประชดเธอมากเสียกว่าจะชมจาก**ใจ**จริง (FICT 624, PRNV102)
211. ศศิรัศมิ์ไม่ได้ต้องการอิสรภาพทางกาย เพราะลึกลงไปใน**ใจ** เธอก็รู้ดีว่าเธอไม่มีอะไรคู่ควรกับธฤษณุเลยแม้แต่เพียงนิด (FICT 631, PRNV103)
212. หากสิ่งที่วโรรสไม่ได้ล่วงรู้เลยก็คือข้อสรุปที่ว่าอาจไม่ได้มีผลอะไรกับคนทั้งคู่ที่เธอกำลังลุ้นให้มี**ใจ**ต่อกัน เพราะหญิงสาวตรงหน้าที่แม้จะไม่เคยมีปรากฏให้ใครๆ เห็นว่ามี ชายหนุ่มที่ไหนประกาศตัวเป็นแฟนมารับส่งหรือโทรศัพท์มาหาเช้าเย็นนั้น อันที่จริงมีใครบางคนเป็นตัวเป็นตนรออยู่แล้ว (FICT 633, PRNV103)
213. น้าศศิเชื่ออาร์มหรือยังว่าไอติมร้านนี้อร่อย ตะกี้อาร์มเห็นนะ น้าศศิกินคนเดียวหมดถ้วยเบ้อเริ่มน่ะ เพิ่งจะแอบนินทาเด็กอยู่ใน**ใจ** โดนเข้ากับตัวเองบ้างแล้วสิ (FICT 635, PRNV103)
214. พี่เองก็แปลกใจเหมือนกัน แต่เอาเหอะ ได้ทำงานอย่างที่**ใจ**ฝันอยากจะทำก็พอใจแล้วล่ะ (FICT 636, PRNV103)
215. สิ่งหนึ่งที่ชายหนุ่มเริ่มยอมรับใน**ใจ**ก็คือความรู้สึกพิเศษบางอย่างที่มีต่อหญิงสาวสดใส (FICT 640, PRNV103)
216. ทว่าความรู้สึกลึกๆ ใน**ใจ**ที่เธอไม่อาจจะยอมรับได้สนิทนักกลับบอกชัดว่าไม่อยากเห็นเขาเจ็บปวด ไม่อยากเป็นต้นเหตุให้ใครต้องเสียใจ (FICT 641, PRNV104)
217. ผมว่าคุณอย่าเพิ่งไปปักใจเชื่อเลย วรฤทธิ์เอ่ยขึ้นอย่างต้องการจะปลอบใจภรรยา แม้ภายใน**ใจ**จะเริ่มวิตกกังวลไปด้วย มีลูกเพียบพร้อมทุกอย่างจนใครๆ สามบ้านแปดบ้านพากันอิจฉา แต่ลงเอยด้วยการเป็นเกย์เนี่ย มันก็น่าเครียดนะ (FICT 645, PRNV104)
218. นอกจากหน้าตาดีและเกิดมาพร้อมกับคุณสมบัติมากมายก่ายกองที่คุณภูมิใจนักหนาแล้วเนี่ย คุณมีอะไรดีๆ อยู่ใน**ใจ**บ้าง (FICT 647, PRNV104)

Ref. code: 25615706300018ATD

219. คนเราอาจจะเข้าใจผิดกันได้หวั่นไหวกันได้ แต่ต้องมีขอบเขตครับ ตราบใดที่ความอ่อนไหวใน**ใจ**ของเราไม่ได้มากจนถึงระดับที่ไปทำร้ายคนอื่น และย้อนกลับทำร้ายทำลายตัวเราเอง (FICT 654, PRNV105)
220. เนื่องจากคำให้สัมภาษณ์นั้นช่างตรงกับตัวตนของรุ่นพี่ที่เธอรู้จักไม่มีผิดเพี้ยน ความรู้สึกตงิดๆ บางอย่างก็จุดประกายขึ้นใน**ใจ** (FICT 656, PRNV105)
221. เท่าที่รู้ปอนด์เขาเป็นพวกยังอาลัยอาวรณ์อดีตอยู่มาก ถ้าคนที่เป็นปัจจุบัน**ใจ**ไม่หนักแน่นพอก็คงแย่หน่อย (FICT 659, PRNV105)
222. ผู้ชายคนนี้เป็นคนยังไงกันแน่นะบางทีเขาก็เหมือนผู้ชายเจ้าชู้ทั่วๆ ไป บางทีก็ดูปากคอเราะรายเป็นบ้า แต่บางทีเขาก็มีความคิดอ่านดีๆ ที่เธอคาดไม่ถึง แต่เดี๋ยว ยังมีอีกอย่างที่ติดอยู่ใน**ใจ** แต่ไม่เห็นภาพเรียกแทนตัวเองกับเขาว่าภาพเลย (FICT 660, PRNV105)
223. แม้กระทั่งจนถึงวันเดินทาง คุณหญิงรวิวรรณก็ยังมีสีหน้าที่ไม่คลายความขุ่นเคือง**ใจ**นัก (FICT 662, PRNV106)
224. ปกติถ้าไม่มีอะไรเร่งด่วน เขาไม่ชอบให้ใครเข้ามากวน**ใจ**ในเวลาทำงาน (FICT 663, PRNV106)
225. เขาโต้กลับมาฉับพลันราวกับเตรียมคำตอบไว้ใน**ใจ**ล่วงหน้าแล้ว (FICT 665, PRNV106)
226. เธอก็รู้ว่าสำหรับเรื่องนี้ มันคงเสียมารยาทเกินไปที่จะถาม อุรวสาจึงได้แต่เก็บความสงสัยนั้นไว้ใน**ใจ** อันที่จริง เอริกเคยสั่งทุกๆ คนเอาไว้ว่าห้ามพูดถึงเรื่องผู้หญิงคนนี้ขึ้นมาอีก (FICT 666, PRNV106)
227. สีหน้าของเธอเรียบเฉย แต่ภายใน**ใจ**นั้นนับหนึ่งถึงสิบ สิบถึงร้อย ท่องเอาไว้ว่าไม่พูด ไม่สบตา ไม่มองหน้า ไม่อะไรทั้งนั้น จะเป็นผลดีกับตัวเอง (FICT 667, PRNV106)
228. ได้อ่านแล้วค่ะ คนตั้งคำถามเสียอีกที่เป็นฝ่ายทอดถอน**ใจ**เมื่อเห็นดวงหน้าของคนตอบนิ่งสงบกว่าที่คาดเอาไว้ทีแรก (FICT 670, PRNV107)
229. เธอไม่เคยนึกเชื่อในเรื่องของรักแรกพบ.....และตลอดระยะเวลายี่สิบเจ็ดปีที่ผ่านมาก็พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่ายังไม่เคยมีผู้ชายคนไหนที่มีคุณสมบัติเพียบพร้อมพอที่จะทำลายกำแพงหินใน**ใจ**ของเธอได้ (FICT 672, PRNV107)
230. ทำไมจึงต้องพยายามปฏิเสธความหวังดีทุกอย่างของเขาทั้งที่ภายใน**ใจ**ลึกๆ นั้นก็รู้ดีว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่เธอได้รับจากชายผู้นั้นเป็นสิ่งที่หญิงสาวคนอื่นล้วนปรารถนา แต่ไม่มีวันได้รับ (FICT 673, PRNV107)
231. วินาทีนั้น ทาโฮมิเริ่มรู้สึกว่าเขากำลังจะเชื่อในสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ ใน**ใจ**ปราศจากความกลัวใดๆ (FICT 674, PRNV108)

Ref. code: 25615706300018ATD

232. เธอกัดฟันกลั้นสะอื้นกล่าวซ้ำไปซ้ำมา ทาโฮมิไปช่วยไซจิที เขาอยู่ที่ชมรมยิงธนู ไปช่วยเขาที คนที่เธอพูดด้วยยังคงไม่มีทีท่าว่าจะได้ยิน ร่างบางทรุดลงกับพื้นและน้ำตาไหลพราก ได้โปรดเถอะ ได้โปรดช่วยไซจิด้วย กระแสบางอย่างวูบเข้ามาใน**ใจ**ของทาโฮมิกระแสที่นุ่มนวลคุ้นเคยและแสนเศร้าเหลือเกิน (FICT 676, PRNV108)
233. ก่อนที่เด็กสาวจะขยับตัวหนี มือหยาบกร้านก็ลูบไล้ต้นขาเธอเบาๆ ซายน์สะดุ้งใน**ใจ**และรู้สึกขยะแขยงเหลือทน (FICT 678, PRNV109)
234. เด็กสาวก่นด่าใน**ใจ**แต่ไม่กล้าพูดออกมา (FICT 681, PRNV109)
235. แม้ไม่มีคำพูดใด แต่ใน**ใจ**ของพวกเขารับรู้ได้ถึงบางสิ่ง บางสิ่งที่รับรู้ได้เพียงคนที่มีความรู้สึกเดียวกันเท่านั้น (FICT 683, PRNV110)
236. ถึงจะพูดแบบนี้ แต่**ใจ**นายคงโยงไปถึงหนังสือภาพที่นายเจอวันนั้นเรียบร้อยแล้วสิ (FICT 685, PRNV111)
237. แชอีนส่ายหน้า สายตามองไปยังกองไฟที่เจิดจ้าด้วยแสงสีส้มร้อนแรง ใน**ใจ**ของฉันไม่หลงเหลือแสงสว่างมานานแล้ว และฉันก็ไม่ต้องการมันด้วย (FICT 689, PRNV112)
238. ถึงกลิ่นดอกวินเซนต์จะจางหายไปหมดแล้ว แต่ทุกครั้งที่เปิดฝาออก หญิงสาวกลับรู้สึกถึงมันได้ใน**ใจ** ราวกับเป็นกุญแจที่เปิดกล่องความทรงจำของเธอ (FICT 690, PRNV112)
239. โยมองทั้งสองคนอย่างงงๆ ซาโนะทำหน้าเคร่งขรึมไม่รู้ไม่ชี้แต่ใน**ใจ**แอบโล่งอก (FICT 692, PRNV113)
240. ชายหนุ่มมองไปยังซูเปอร์มาร์เก็ตตรงหน้า เท้าทั้งสองพาเขาเข้าไปหาน้ำเย็นๆ สักขวดเพื่อดับความร้อนรุ่มที่สุมอยู่ทั้งกายและ**ใจ** (FICT 693, PRNV113)
241. คุณต่างหากที่ต้องเกลียดฉัน ฉันมีแต่สร้างความเดือดร้อนให้คุณตลอด ปากร้ายใส่คุณก็มาก **ใจ**ก็ดำซะเป็นส่วนใหญ่ พัทธวีร์เติมให้ แล้วคนปากร้าย**ใจ**ดำก็แหวสวนมาทันควัน (FICT 697, PRNV114)
242. ไม่รู้ว่าเธอได้ยินไหม กับเสียงใน**ใจ**ที่พร่ำบอก บอกว่าฉันคิดอะไร (FICT 704, PRNV115)
243. **ใจ**ฉันจะโปร่งโล่งอย่างที่ไม่ได้รู้สึกมานานมากแล้ว ไม่ รู้เหมือนกันว่าเป็นเพราะอะดรีนาลีน หรือเอนดอร์ฟินกันแน่ที่ทำให้ฉันร่าเริงได้ขนาดนี้ (FICT 705, PRNV115)
244. ผมยิ้มกว้างยิ่งกว่าเดิมหลังจากคำที่เธอบอกให้รู้ว่าเธอเองก็ดี**ใจ**ที่ได้พบผมเหมือนกัน (FICT 706, PRNV115)
245. ฉันแว่วๆ ว่าเขาว่ามาอย่างนั้น จะเป็นตามนั้นทุกคำทุกพยางค์หรือเปล่าฉันยืนยันไม่ได้ เพราะ**ใจ**ฉันมันลอยไปกับความหมายของบทกลอนนั้นเสียแล้ว (FICT 707, PRNV115)

Ref. code: 25615706300018ATD

246. ผมมาที่หาดด้วย**ใจ**ที่ปวดหนักขึ้นทุกทีๆ ภาวนาในใจว่าอย่าให้มีเรื่องร้ายๆ เกิดขึ้น (FICT 710, PRNV115)
247. ผมเลือกได้แล้วเหมือนกันว่าอาจจะแอบเรียกชื่อนี้ใน**ใจ** (FICT 712, PRNV115)
248. อย่างน้อยฉันก็ไม่ได้เหงาคนเดียวภายในระยะสามกิโลเมตรนี้ แวบหนึ่ง**ใจ**มันสั่งให้ลงบันไดไปเคาะประตูห้องที่อยู่ข้างล่าง (FICT 716, PRNV115)
249. เมื่อคนที่เรียกชื่อหันมาขวางหน้ากันเอาไว้พร้อมๆ กับส่งสายตาซึ่งทำให้เธอพอจะเดาได้ว่าเขาต้องการพูดเรื่องใด ใจที่เพิ่งจะเต้นเป็นจังหวะปกติเริ่มระรัวขึ้นอีกครั้ง และแม้แต่เธอที่เป็นเจ้าของ**ใจ**ก็ยังแยกไม่ออกว่านั่นเป็นเพราะอะไร ปลาบปลื้มหรือหวั่นกลัว (FICT 720, PRNV115)
250. ไม่ว่าจะเก็บมันไว้ลึกล้ำแค่ไหนเขาก็ลบมันไปจาก**ใจ**อันล้ำลึกไม่ได้ไม่มีทางเลย (FICT 723, PRNV116)
251. จากเหตุการณ์นั้นเพียงไม่กี่วัน ที่เหลาดินสอสีหวานก็ตามมาพร้อมเหตุผลที่ทำให้เขารู้สึกอิ่มเอมใน**ใจ**อย่างบอกไม่ถูก (FICT 724, PRNV116)
252. ปารัณพยักหน้ารับรู้ด้วยสีหน้าขัดเคือง**ใจ** (FICT 725, PRNV116)
253. ความทรงจำของเขาจะระลึกถึงคนคนนั้นบ่อยมากเป็นพิเศษ เพียงแต่ได้เห็นอะไรสะกิด**ใจ**เพียงนิด อย่างสีชมพูทุกเฉดเลยรวมไปถึงสีม่วงทุกเฉด (FICT 728, PRNV117)
254. ประโยคนั้นกับรอยยิ้มน้อยๆ อย่างที่คนมองไม่เคยชอบ ไม่เคยเอ็นดู คงจะสร้างความเจ็บแสบใน**ใจ**คนฟังได้ไม่น้อย (FICT 732, PRNV118)
255. ปักจันทร์ได้แต่ว้ากลั่นอยู่ใน**ใจ** แต่ไม่อาจเอ่ยอะไรออกมาได้อีก (FICT 736, PRNV118)
256. คนพูดพูดหน้าตายจนเป้ไม่แน่ใจว่าพูดเล่นหรือพูดจริง ทำรายการทีวีสนุกมั้ยครับ คุณแชมป์พยายามจะชวนคุย แล้วเป้ก็ตอบอย่างชาญฉลาดว่า สนุกค่ะ เงียบ บทสนทนาปิดฉากแค่นั้น เป้เขกหัวตัวเองใน**ใจ** (FICT 746, PRNV122)
257. เรื่องผู้หญิงมันเป็นหนามยอก**ใจ**ให้คนเป็นภรรยาต้องทุกข์ใจบ่อยครั้ง และคนเดือดร้อนคือพ่อแม่ที่ต้องรับฟังและเป็นที่ระบายความระทมของลูกสาว (FICT 753, PRNV124)
258. ตอนแรกป้าด้วงก็ลังเลเพราะรู้แก่**ใจ**ว่าไม่ใช่หมาของตน (FICT 755, PRNV124)
259. ท่าทางของมันทำให้มันแกวอยากยกหม้อข้าวต้มทุ่มใส่หัวอีกฝ่ายเต็มแก่ แต่กลั้นไว้ แกล้งถามเสียงห่วงใย ยีราฟแปรงฟันหรือยัง ยังเลยเจ๊ เจ้าหล่อนรีบทำเสียงตำหนิติเตียน สกปรกจริงๆ เลยเรา ไปล้างหน้าแปรงฟันซะ แต่ใน**ใจ**มันแกวกลับไล่ส่งไปอาบน้ำ สระผม (FICT 760, PRNV126)

Ref. code: 25615706300018ATD

260. โอ๊ย นี่หล่อนพูดออกไปได้ยังไงว่าสวย มันแกวอยากบีบคอตนเองนัก แต่คงแค่ทำให้ตาที่พองอยู่แล้วปลิ้นออกมาเพิ่มเท่านั้น ยิ่งมองยิ่งรู้สึกเหมือนอะไรเล็กๆ ที่ตำ**ใจ**อยู่ทิ่มแทงหนักขึ้น และมันแปลบเป็นระยะ ตามจังหวะก้าวเดินของคนสองคนบนหาดทราย (FICT 761, PRNV126)
261. คนเหงื่อแตกซิกเพราะร้อน**ใจ**อยากจะไปคลี่คลายสถานการณ์โดยเร็วยิ้มหวานอีกครั้ง (FICT 764, PRNV128)
262. คนตรงหน้าเธอไม่เคยพูดอะไรที่ตรงข้ามกับ**ใจ** (FICT 771, PRNV129)
263. โธ่เว้ยยย ยายเอบริล ยายผู้หญิงหลาย**ใจ** นี่เธอทำให้ชีวิตของเขาวุ่นวายมากกว่าที่คิดเสียแล้ว (FICT 773, PRNV129)
264. สาวยิ้มกว้าง ขณะที่ผู้ชายอีกคนไตรรัศมิ์ เหลียงตระกูลได้แต่ส่ายหน้าอย่างหวาดกลัว สัญชาตญาณในใจของว่าที่เจ้าพ่อได้แต่ร่ำร้องด้วยประโยคเดิมๆ ที่เคยร้องลั่นใน**ใจ**เมื่อคราวเกิดไฟช็อตกับคุณครูสาว ไม่จริงหรอก ไม่จริงน่า ไม่จริงโว้ยยย (FICT 776, PRNV129)
265. คุณห่วงใยไม่ใช่เพราะหวังดี แต่คุณเกลียดฉันใช่ไหม ราวต้องของร้อน ชายหนุ่มตัวโตที่ทำให้**ใจ**เธอหวั่นไหวปนเปกับความน้อยเนื้อต่ำใจปล่อยมือที่เกาะกุมเธอแทบจะทันที (FICT 779, PRNV129)
266. ขอโทษทีนะ ผมไม่ได้ตั้งใจ ^-^" ไอค์หันมายิ้มให้ฉัน โอ๊ย **ใจ**ฉันจะละลาย หัวใจจะวายตาย ทำไมน่ารักอย่างนี้ก็ไม่รู้ (FICT 780, PRNV139)
267. พูดจบพ่อก็กระโดดขึ้นเบนซ์คันหรูไปเฉิบๆ ขับวิ่งฉิวออกไปหน้าตาเฉย ทิ้งให้ลูกน้อยกลอย**ใจ**อยู่กับหุ่นยนต์ Idol Boy สามตัวและรถชาเขียวสองคัน (FICT 785, PRNV140)
268. ทำไมพ่อของฉันถึงเก่งขนาดนี้ ปั้นหน้าตาของหนุ่มๆ แต่ละคนออกมาได้สมชื่อ Idol Boy จริงๆ หน้าตาเนียนใสสมวัย ไม่มีไฝฝ้าราคีร่องรอยสะเก็ดดาวหางอะไรให้หม่นหมองสยองขวัญเลยแม้แต่น้อย โอ้หนุ่มๆ จ๋า ระวังนะจ๊ะเดี๋ยวจะลื่น เพราะ**ใจ**ฉันละลายลงไปกองรวมกันอยู่บนพื้นแว้ววว (FICT 786, PRNV140)
269. ถ้า**ใจ**เป็นผู้ชายจริง ทำไมต้องอาย โธ่ ยอมรับมาซะเถอะ ไอ้ตุ๊ด (FICT 788, PRNV141)
270. ตอนนี้ฉันเกิดความรู้สึกแปลกๆ ขึ้นภายใน**ใจ** ไม่แน่ใจว่าควรเรียกมันว่าอย่างไร ความรัก ความหลง หรือว่าความสับสนในชีวิต (FICT 793, PRNV142)
271. เขาโตๆ กันแล้ว ช่างเถอะ ปากว่าแต่ใน**ใจ**กลับเกิดอาการจี๊ดๆ ซอบกล เหมือนถูกเข็มแหลมหลายเล่มทิ่มแทง ชักจะเพี้ยนใหญ่แล้วแฮะ (FICT 805, PRNV144)
272. ใน**ใจ**สับสนวุ่นวายไปหมด ไม่น่ าเชื่อว่าพีจะใจดีขนาดนี้ เรื่องใหญ่แบบนี้ยังยอมตามใจผมได้ (FICT 814, PRNV145)
273. หญิงสาวแทบจะโยนกล่องนั้นทิ้งไปไกลๆ แต่ยั้ง**ใจ**ได้ทัน (FICT 823, PRNV146)

Ref. code: 25615706300018ATD

274. คนฟังอึ้งไปพร้อมกับใบหน้าที่เผือดสีลงเล็กน้อย เขารู้สึกเจ็บแปลบใน**ใจ**อย่างที่มักจะเป็นบ่อยๆ ในระยะหลายเดือนมานี้ (FICT 824, PRNV146)
275. บีมรู้สึกดีใจกับการแต่งงานของเพื่อน มากพอๆ กับความรู้สึกอิจฉาและเงียบเหงาภายใน**ใจ**ของตน (FICT 829, PRNV146)
276. เพราะเหตุใดความรู้สึกนี้จึงเกิดขึ้นอย่างรุนแรงใน**ใจ**เขา มีความพิพักพิพ่วนกระอักกระอ่วนใจเกิดขึ้น เมื่อคิดว่าเขาควรจะเป็นฝ่ายติดต่อเธอผู้นั้น (FICT 832, PRNV147)
277. ที่ต้องการจะพบตัวอย่างนี้ ทำไมไม่ออกมา อยากเจอนัก อยากจะพูดกันให้รู้เรื่อง จะด่าว่าให้สา**ใจ** จะไล่ไปให้พ้น ไม่รักษาหน้า ไม่รักษาชื่อเลยทีเดียว (FICT 835, PRNV147)
278. เขามองหน้าหญิงสาว สายตาของเขาบอกถึงความขมขื่นใน**ใจ** มุมอับของเขาเริ่มอับและอัดแน่นเข้ามาจนเขารู้สึกคล้ายกับว่ากำลังจะหายใจไม่ออก (FICT 838, PRNV147)
279. เขาซ่อนตัวอยู่อย่างสงบในวงสนทนา และ**ใจ**จดจ่อรอว่าเมื่อไรเธอผู้นั้นจะส่งสายตามาหาเขาอีก (FICT 839, PRNV147)
280. เขาใคร่จะให้เธอเข้ามากอดเขา มาซุกไซ้ซอกซอนไปตามร่างกายของเขาเหมือนเช่นที่เคยที่เขาระลึกละห้อยคอยหา จรด**ใจ**ประหวัดผูกพันกระสันถึงมาตลอดเวลา (FICT 844, PRNV147)
281. ปากพี่โก้เป็นอย่างนี้แหละครับ ทั้งเหน็บทั้งกัด ไม่ค่อยนึกเลยว่า**ใจ**คนถูกเล่นงานจะเป็นยังไง ผมละสงสารคุณติ๋วจริงๆ ก็คนไม่รู้ยังจะแกล้งพูดแกล้งหัวเราะดังๆ ให้เขาขายหน้าอีก (FICT 848, PRNV149)
282. หญิงสาวก็ยิ้มรับน้อยอย่างที่คุ้นตาดี จะแวะมาทำไมไม่โทร.บอกก่อนคะ บอกก่อนก็อดจับผิดกันพอดีน่ะสิกันตยศตอบห้วนๆ ใน**ใจ**หากเมื่อเอ่ยเขากลับตอบฝืดๆ ว่า อยากให้คุณพิณประหลาดใจน่ะ (FICT 849, PRNV149)
283. หญิงวัยกลางคนยิ้มและชายหนุ่มก็นึกชมใน**ใจ**ว่าเป็นรอยยิ้มที่เยือกเย็นและทำให้ผู้พบเห็นเกิดความรู้สึกสบายใจ (FICT 850, PRNV149)
284. สุ้มเสียงพี่คนที่สองอุ่น**ใจ** บริษัทตัวเองนั่นแหละต้องตื่นเช้าไปดูแลไปบริหาร (FICT 851, PRNV149)
285. หล่อนกรีดเสียงข่มเพื่อหยุดการประทุษร้ายของเขา บ้า บ้าที่สุด **ใจ**อกุศล บอกกี่ครั้งแล้วว่าฉันไม่เคยคิดถึงน้ำรามในแง่นั้น น้ำตาคลอ แทบจะกระทืบเท้าประกอบคำพูดด้วยความอัดอั้น (FICT 862, PRNV150)
286. ซูเปอร์หมานมองถังไวน์ภายใต้ผ้าคลุม ด้วยสายตาแห่งความไม่ไว้วางใจตัวเองว่า ขืนนั่งอยู่อีกต่อไปอาจระงับ**ใจ**ตัวเองไม่อยู่จนต้องไปรินมากินเข้าจนได้ อันจะเป็นเรื่องราวที่ทำให้เด็กปีหนึ่งอย่างเราหัวเราะเยาะจนเสียรูปเสียรอยรุ่นพี่ขนาดซูเปอร์ซีเนียร์ไป (FICT 865, PRNV151)

Ref. code: 25615706300018ATD

287. บางครั้งเธอก็เขียนจดหมายมาหาเขาบ้างเหมือนกัน หัวครกได้รับจดหมายของเธอมาแต่ละฉบับเหมือนได้ยาชูกำลัง**ใจ** (FICT 870, PRNV153)
288. หัวครกค่อยๆยกมือขึ้นพนมไหว้ไปทางเจดีย์พร้อมทั้งอธิษฐานใน**ใจ**ว่า ขอพระบรมธาตุอันศักดิ์สิทธิ์จงคุ้มครองผมด้วย และขอให้ผมได้มีชีวิตก้าวหน้าด้วยเถิด (FICT 874, PRNV153)
289. น้ำในสระค่อนข้างใส ไอ้เปียกับเด็กวัดมองเห็นมันนอนตายอยู่จึงงมขึ้นมาแล้วนำไปให้หลวงปู่ฉันเดินตามไปด้วย**ใจ**ละเหี่ย หลวงปู่เห็นแล้วพยักหน้าหงึกๆ บอกว่าให้เอาไปขุดหลุมฝังเสีย (FICT 876, PRNV154)
290. เขากลับบ้านด้วยความโล่ง**ใจ**ที่ได้ช่วยเหลือเด็กหนุ่มผู้นั้นจนปลอดภัยแล้วในขณะนี้ (FICT 877, PRNV155)
291. **ใจ**ผมคิดถึงนายตำรวจที่ตายวันนั้น ความตายของเขาจะสร้างคนขึ้นมาแทนที่ จะมีตำรวจหนุ่มอีกมากมายเดินตามรอยเท้าของเขา (FICT 878, PRNV156)
292. นายรู้มั้ยว่าฉันตื่นเต้นแค่ไหนเมื่อตอนที่กำลังก้าวขาเข้าประตูบ้าน ความรู้สึกที่ก้องอยู่ใน**ใจ**ว่าฉันกำลังจะได้เจอพ่อแล้ว (FICT 882, PRNV157)
293. บางคนเราแอบชื่นชอบใน**ใจ** บางคนอยากเดินเข้าไปขอเบอร์โทรศัพท์ บางคนพูดตรงๆ อยากเปิดดูใต้กระโปรง (FICT 886, PRNV160)
294. ถ้าวันนั้นเธอตกลง**ใจ**พาเด็กหนุ่มกลับมากรุงเทพฯด้วย ชีวิตพวกเธอจะเปลี่ยนไปเช่นไร (FICT 890, PRNV161)
295. ดาวพยายามนั่งสมาธิให้จิตสงบ แล้วพิจารณาซ้ำๆ อย่างนี้นะจนกว่า**ใจ**จะยอมรับ (FICT 898, PRNV162)
296. แม้จะรู้ธรรมเป็นพื้นฐานอยู่บ้าง ยังตั้งสติไม่ทัน ออมได้แต่พร่ำรำพันอยู่ใน**ใจ**ว่า อ้นเป็นคนดี ยังหนุ่มแน่นแข็งแรง ไม่น่าด่วนจากไปตั้งแต่อายุยังน้อย (FICT 899, PRNV162)
297. เขาเล่ากันว่าคนที่เจ้าจะมาประทับทรงมักจะขัดขืนไม่ได้ พี่ว่ามันอยู่ที่**ใจ**เรานะออม วิญญาณอื่นจะมายึดครองเราได้ยังไง (FICT 900, PRNV162)
298. เราก็จะระงับใจได้เหมือนกับมีทำนบกั้นกั้นไม่ให้ความทุกข์โศกไหลบ่ามาท่วม**ใจ** คงเป็นเพราะทำนบใจของออมไม่ได้เสริมใยเหล็กให้แข็งแรงจึงพังทลาย ปล่อยให้ความทุกข์ท่วม**ใจ**อยู่ในขณะนี้ (FICT 902, PRNV162)
299. ผู้ที่ทอดทิ้งข้า มิอาจเหนี่ยวรั้งวันวาน ผู้ที่ป่วน**ใจ**ข้ามิอาจสุขใจในวันนี้ (FICT 912, PRNV166)
300. ฉันไม่น่าพูดแบบนี้เลย ลูกท้อกับหยกใส่เป็นสัญญาลักษณ์แทนใจของหนุ่มสาวในสมัยโบราณ คนสองคนมี**ใจ**ต่อกัน ชอบพอกัน ถึงได้ฝากของแทนใจแก่กัน (FICT 914, PRNV166)

Ref. code: 25615706300018ATD

301. น่าประหลาดที่ขนาดของแหวนพอเหมาะพอเจาะกับนิ้วของภวารี สวมได้พอดีราวกับวัดเอาไว้ก่อนหน้านี้แล้ว กระแสความอบอุ่นจากแหวนทองวาบลึกเข้าสู่**ใจ**ของหญิงสาว ภวารีขนลุกซู่รู้สึกเหมือนได้ใกล้ชิดกับเจ้าแหวนแก้วมากยิ่งกว่าเก่า (FICT 919, PRNV167)
302. หล่อนอยากตอบตกลงกับเขาไปเสียเดี๋ยวนั้นด้วยซ้ำ แต่ความที่เป็นผู้หญิง จึงจำเป็นต้องยับยั้ง**ใจ**ตัวเองเอาไว้ก่อน (FICT 920, PRNV167)
303. ความจริงภวารีกำลังห่วงกุหลาบรัตติกาล แต่อีก**ใจ**หนึ่งห่วงเพื่อนมากกว่าหญิงสาวมองดูบาดแผลบนฝ่ามือของเพื่อนด้วยความตกใจ (FICT 923, PRNV167)
304. จริงๆคนเหนือมีธรรมเนียมสืบชะตาต่ออายุให้คนเจ็บป่วย เชื่อว่าเป็นการต่ออายุทาง**ใจ**ที่ศักดิ์สิทธิ์ไม่น้อยเลย ที่อ่อนแรงหลับใหลไม่รู้ตัวก็ฟื้นตื่นขึ้นมาได้ (FICT 924, PRNV168)
305. พี่ทำอะไรไม่ถูก ทั้งตัวมีเสื้อนอนอยู่ชุดเดียว ข้าวของเงินทองไม่ต้องพูดถึง กำลังตกใจ ไม่มีกะ**ใจ**จะเก็บอะไร ได้แต่บอกพี่เลี้ยงเด็กให้อุ้มลูกหนูออกไปก่อน (FICT 927, PRNV169)
306. เรื่องของโมรี มยุรี อิศรเสนา ณ อยุธยา แล้ววันประวัติศาสตร์ที่ต้องจารึกไว้ใน**ใจ**ฉันก็มาถึง คุณอ่านต่อไปแล้วจะรู้ว่าเหตุใดฉันจึงใช้คำนี้ (FICT 929, PRNV169)
307. ฉันได้ลูกผู้หญิงซึ่งสม**ใจ**พ่อ แต่ไม่ถูกใจแม่ (FICT 930, PRNV169)
308. เราเย้าแหย่กันอย่างมีความสุข ถึงแม้จะเป็นช่วงสั้นๆที่มีโอกาสได้พบกัน แต่ก็ช่วยหล่อเลี้ยง**ใจ**ให้อิ่มเอิบเบิกบาน พี่กำลังเขียนเรื่องของโมรีลง พลอยแกมเพชร (FICT 933, PRNV169)
309. ผู้เป็นเพื่อนรักสุดขั้วของผม หรือจะพูดให้ถูกยายนี่เป็นหวาน**ใจ**ของผมนั่นแหละเคยเล่น เคยคุย เคยจับมือกันเดินต้อย ๆ ไปโน่นไปนี่ (FICT 943, PRNV172)
310. ครอบครัวลูกเมียทหารที่อยู่ข้างหลังเท่าๆกันเหตุผลก็มีอยู่อย่างละเอียดลึกซึ้ง เพราะเรื่องของคนที่ออกไปเสี่ยงตายสู้กับพวกผู้ก่อการร้าย**ใจ**โหดผิดมนุษย์มนา เขาต้องเข้าสมรภูมิอย่างสบายใจ คือไม่ต้องห่วงหน้าพะวงหลัง แต่ชีวิตอาชีพแบบนี้ความเครียดจะสูงมากไงล่ะ (FICT 944, PRNV172)
311. พลอยก้าวไปที่ขอบหินแล้วก้มมอง ไม่เห็นอะไรนอกจากคลื่นแตกฟอง ไม่เป็นไรน่า ยาเนะเป็นลูกหลานชาวเล ไม่เสียทีง่าย ๆ ด้วยคลื่นลมสงบหรอก แต่อีกเสียงใน**ใจ**กรีดร้องย้ำเตือนว่าคลื่นลมสงบต่างหากที่ฆ่ากะลาสีมานักต่อนักแล้ว (FICT 950, PRNV174)
312. ประวัติศาสตร์มักถูกเคลื่อนไหวโดยวัยรุ่น เพราะมีแต่ผู้ไม่บรรลุนิติภาวะทางความคิดที่เชื่อว่าประวัติศาสตร์มีคุณค่ามากพอให้เคลื่อนไหว สัมภเวสีตนใดสิง**ใจ**เยาวชน ปลุกพวกเขาให้ลุกฮือขึ้นมาต่อต้านพ่อแม่บรรพบุรุษ นั่นคือสังขาร (FICT 951, PRNV174)
313. ผมไม่มีโอกาสได้กล่าวขอบคุณใครต่อใครที่ให้ความช่วยเหลือด้วยน้ำใส**ใจ**จริง ผมไม่ได้พบคาร์ลอสกับพวกเขาอีกสองคน ไม่ได้พบริกโก้ เขาปลีกตัวหายไปเงียบ ๆ (FICT 961, PRNV177)

Ref. code: 25615706300018ATD

314. แต่ถึงอย่างไร ผมก็ต้องติดต่อไปกรุงเทพฯ ผมเถียงอยู่ใน**ใจ** เพราะมันเป็นหน้าที่ (FICT 963, PRNV177)
315. ผมหวังอยู่ใน**ใจ**ว่าผมคงจะไม่อยู่นานจนถึงกับมาเข้าแถวรับบัตรเป็นครั้งที่สอง (FICT 966, PRNV177)
316. ฮ้า ผมอุทานอยู่ใน**ใจ** มันเรื่องอะไรถึงต้องเป็นผม (FICT 970, PRNV177)
317. เสียงเครื่องยนต์คำรามลั่นอีกครั้งเมื่อช่างเครื่องเปลี่ยนเกียร์ถอยหลังมาเป็นเกียร์เดินหน้าจนเรือสะท้านไปทั้งลำ ความรู้สึกใน**ใจ**ผมสะท้านกายอย่างแรง (FICT 972, PRNV177)
318. ขณะยืนเบิ่งฟังนั้น **ใจ**ผมคล้อยไปกับภาษาที่ท่านขับลำนำสูงต่ำรับกันเป็นจังหวะ (FICT 973, PRSH005)
319. เราก็ถอนใจใหญ่ จ้วงพายเร็ว ๆ ไม่ยอมเหลียวหลัง กลัวจะเห็นพวกตัวปากกว้างเกล็ดเขียวมีขนรุงรังว่ายน้ำตามเรือมา ใน**ใจ**ก็ยังเห็นซุงใต้น้ำท่อนนั้นลอยตามหลังใบไม้ (FICT 975, PRSH006)
320. มีเพลงเพลงหนึ่งของท่านขุนที่ฉันชอบมาก มองคันศรอ่อนโค้ง โก่งตามริมปากนาง **ใจ**ของฉันก็จักชโลมด้วยทิพย์วารี (FICT 977, PRSH007)
321. เรายอมรับว่าเป็นการรอด้วย**ใจ**อันกระวนกระวาย เพื่อจะมีโอกาสหารือหรือถกเถียงกับเขาบนหน้ากระดาษ (FICT 980, PRSH01)
322. เปล่า ไม่ได้เป็นอะไร ร่างกายสบายดี แต่จิตไม่ทราบเป็นอะไร รู้สึก**ใจ**จืด ใจจาง ทำให้เบื่อหน่ายไปหมด (FICT 981, PRSH028)
323. หลังจากเราอดกินของเย็นๆมานานหลายวัน ขณะรอต่อรถไฟที่สถานีเขตแดนฮ่องกง เราจึงกินน้ำขวดแช่เย็นจนสมอยากคนละ 2 ขวด อร่อยถึง**ใจ**อย่าบอกใคร (FICT 985, PRSH011)
324. เสือร้ายยิ้มบางๆอย่างสงบ นัยน์ตาคู่นั้นดูเหมือนไร้แววเสียใจหรืออารมณ์ใดๆบางทีชีวิตของเขาผ่านความลำบากมามากจนไม่มีสิ่งใดในโลกสามารถทำให้เขาหวั่นไหว**ใจ**ได้อีก (FICT 995, PRSH015)
325. นายพลตำรวจโทหยิบรูปนั้นขึ้นมามองดูแวบหนึ่ง และวางรูปนั้นลงบนโต๊ะตามเดิม เขาถอน**ใจ**ยาวนานก่อนเอ่ยขึ้นอย่างแผ่วเบา (FICT 996, PRSH015)
326. เขาโตเป็นสาวเต็มตัวแล้ว เรือนร่างเต็มสาว หน้าอก และสะโพกที่บอกว่าเธอไม่ใช่เด็กอีกต่อไป วัยของเธอไล่เลี่ยกับเด็กสาวคนนั้นในห้องขาวดำ ทำให้เขารู้สึกอึดอัด**ใจ**อย่างบอกไม่ถูก (FICT 1000, PRSH016)

2. ข้อมูลที่พบในคลังข้อมูลประเภทหนังสือพิมพ์ (newspaper)

1. บางทีก็มีหยวนๆ บางทีสองคนเห็นด้วย แต่อีกคนไม่เห็นด้วย ซีเรียสมากๆ อาจจะต้องฟังอีกเสียง แล้วอีกหนึ่งเสียง ต้องทำอย่างไรให้**ใจ**ยอมรับได้ (NEWS 001, INT004)
2. พวกเขาได้สร้างปรากฏการณ์ต่างๆ มากมาย เข้าไปอยู่ใน**ใจ**ของวัยรุ่นในยุคที่ทุกคนหาความแตกต่างให้กับชีวิตคอนเสิร์ตที่กำลังเกิดขึ้น (NEWS 002, INT004)

Ref. code: 25615706300018ATD

3. ผมก็ได้ตระหนักในเวิร์กช็อปเหล่านี้เองว่างานผมจะโดน**ใจ** ชาวต่างชาติมากกว่าคนไทย (NEWS 003, INT008)
4. ผู้ประพฤติกุศลอันลามกย่อมติดตามตนไปนี้เราเรียกว่าเป็นการถูกตามตัว ผู้ประพฤติทุจริตทางกาย วาจา **ใจ** เมื่อตายไปย่อมเกิดในนรก หรือเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เราไม่เห็นการถูกจองจำอย่างเดียวที่ทารุณ เป็นทุกข์ (NEWS 005, LWTPS003)
5. ยิ่งตอนใกล้เวลากำหนดมาถึง โอ้ โฮ อย่าบอกใครนะคะ แต่ละคนคงมีคำบรรยายอยู่ใน**ใจ** และทราบกันดีนะคะผวากันทุก ๑๕ วันเลยค่ะ (NEWS 016, LWTPS003)
6. แม่คงรู้สึกเบาสบายที่ไม่ต้องต่อสู้กับความว้าเหว่หงอยเหงาที่เฝ้าแต่รบกวน**ใจ** ยามที่แม่คิดถึงลูกๆ และไม่ได้เห็นหน้าใครสักคนเดียวด้วยว่าเหลือวิสัยที่ทุกคนจะกลับมาอยู่ร่วมรวมกัน (NEWS 021, LWTPS004)
7. ในช่วงนี้เองที่มิกต้องจากแม่มา ลูกของมิกมีอาการป่วยทาง**ใจ**อย่างหนักเพียงย่างเข้าวันที่สามที่แกไม่เห็นมิก สามีมิกโทรศัพท์บอกว่าลูกไม่ยอมกินไม่ยอมนอน เอาแต่ซุกอยู่กับอกพ่อร้องไห้ฮือๆทั้งวันทั้งคืน (NEWS 023, LWTPS004)
8. คนรู้จักทั้งหมด งานทั้งหมด อดีตทั้งหมด เป็นโลกที่พอมิกเกิดมาก็มีสมบัติเหล่านี้อยู่แล้ว บางอย่างบางสิ่งค่อยๆ สะสมเพิ่มพูนขึ้นเองตามวันวัยที่ผ่านไป เนิ่นนานเข้าสมบัติทาง**ใจ**เหล่านี้ก็กองท่วม ไม่ใช่ท่วมหัวท่วมหูท่วมใจค่ะ (NEWS 024, LWTPS004)
9. เด็กคิดถึงแม่ แม่กลับมาจึงจะหายเป็นปรกติ มิกจำต้องทิ้งแม่เพื่อกลับไปกู้**ใจ**ลูก (NEWS 025, LWTPS004)
10. **ใจ**ที่ยอมรับสำนึกถึงความจริงบอกว่า นี่เป็นครั้งสุดท้ายแล้วที่มิกจะได้เห็นแม่ ถึงกระนั้นมิกก็หักใจลง ไม่ยอมคิดไปไกลกว่านั้นเพราะกลัวว่าจะเกิดอาการใจหายวับและขวัญเสีย (NEWS 026, LWTPS004)
11. ฉันก็ไม่ได้เรียนไป คิดถึงบ้านไป หรือมีความรู้สึกสับสน ลำบากยาก**ใจ**เท่าตอนนี้ (NEWS 031, LWTPS004)
12. ท่าทางอย่างนั้นของเขา คำพูดของเขา สายตาของเขา สะกิดความอ่อนแอที่ซุกซ่อนอยู่ใน**ใจ**ของแทนมานานแสนนาน (NEWS 036, LWTPS004)
13. โบกมือลา เสียงเพลงครวญมาต้องลาแล้วเพื่อน กี่ปีจะลับเลือน ฝากเพลงคอยย้ำเตือน หวนให้จากกันไกล แม้เพียงร่างกายแต่**ใจ**ชิดใกล้ เมื่อใจเราซึ้งใจ ร่วมทางไม่ร้างไกล หมายมั่น (NEWS 040, LWTPS004)
14. เมื่อ**ใจ**เราซึ้งใจ ร่วมทางไม่ร้างไกล หมายมั่น ขุนเขาไม่อาจขวาง สายธารไม่กันได้ (NEWS 041, LWTPS004)

Ref. code: 25615706300018ATD

15. เราสิ้นความเกี่ยวพันกับพ่อมานานนับ.....การตายของพ่อจึงไม่มีผลกระทบกระเทือนไม่ว่าทางกายหรือทาง**ใจ**ต่อพี่เนตรและแทน (NEWS 047, LWTPS004)
16. นี่เราจะต้องกระซิบกันไปกระซิบกันมาทั้งคืนงั้นซินะ ก็แทนจะอยู่กับนัททั้งคืนได้ไหมละจ๊ะ นัทต่อความด้วยเสียงแผ่วต่ำ อยู่ก็ได้ไม่เป็นไร ขวัญ**ใจ**เอย (NEWS 049, LWTPS004)
17. หล่อนเป็นสุขเกินไปและแน่ใน**ใจ**ว่า ไม่อาจข่มตาข่มใจให้หลับลงได้ (NEWS 054, LWTPS004)
18. หากไม่ได้ระบายความรู้สึกที่ท้นในหัวอกไปให้ใครคนหนึ่งได้ร่วมรับรู้เสียก่อน ใครคนที่หล่อนตระหนักในบัดนี้ว่า เขานั่นแล้ว เป็นเจ้าของมือผู้เอื้อมมาปลดโซ่พันธนาการ**ใจ**ของแทนใจออกจากนัท ตั้งแต่คืนนี้เป็นต้นไป ดวงใจของหล่อนเป็นอิสระแล้ว (NEWS 055, LWTPS004)
19. ศาสนานั้นบริสุทธิ์อยู่แล้วเรื่องแปดเปื้อนศาสนาจึงไม่มี มีแต่คนเราทำเรื่องแปดเปื้อนจิตใจและวิญญาณตัวเองมโนสำนึกจะคอยตามหลอก**ใจ**ให้ชดใช้บาปที่ตนก่อ (NEWS 064, NWCOL004)
20. พักผ่อนให้ร่างกายอิสระจากความคิดและกิจกรรมต่างๆ ได้พักกายและผ่อน**ใจ**จากความตึงเครียด เพื่อความสงบของกายใจที่แท้จริง (NEWS 070, NWCOL007)
21. นางเอก.....อีกสารพัดที่นินทาว่าร้ายคนอื่นอยู่ใน**ใจ** แต่ทำปากหวาน ค่ะค่ะ ที่ภาษาต่างประเทศเรียก FAKE หรือหน้ากากนั่นแหละ (NEWS 072, NWCOL008)
22. ผมยกสิบนิ้วน้อยต่างธูปเทียนขึ้นพนมอีกครั้งพลางนึกอธิษฐานใน**ใจ**ด้วยภาษาของพสกนิกรคนธรรมดาสามัญที่พอจะนึกได้ในเวลานั้น (NEWS 080, NWCOL010)
23. มีคนมาบอกว่าสุละพนโดนยิงตายผมยังม่ายเชื่อแต่พอด้ายฟังข่าวจากวิดทะยุผ้มร้องห้ายร้องห้ายม้ากทำมายคนทายใจร้าย (NEWS 082, NWCOL010)
24. ผมหิ้วกระเป๋าสะพายเข้าไปลุยเดี่ยวในไชน่าทาวน์ แหล่งจับจ่ายช้อปปิ้งเล็กๆกลาง**ใจ**เมือง ที่นี่จะคึกคักพลุกพล่านในช่วงวันเสาร์อาทิตย์ ร้านค้าขายสินค้านานาชนิด (NEWS 088, NWCOL010)
25. จะขอยึดดินนี้ไว้เป็นเรือนตาย ไม่ให้สรรพสัตว์แปลกหน้ามายื้อแย่งไป จนลมหายใจสุดท้ายของชีวิต เป็นคำมั่นสัญญาต่อหน้าพระธรณี และนี่คือ คำสัญญาจาก**ใจ**หมาพิการจรจัดพันธุ์บางแก้ว (NEWS 090, NWCOL010)
26. ออย-วันศิริ โภคกุลกานนท์ เจ้าของสมญานาม "ออย-ช็อกกิ้งพิงค์" ศิลปินสาวสีสันสดใส**หัวใจ**สีชมพู (NEWS 091, NWCOL010)
27. ในจุดที่ได้รับความนิยมสูงสุดบนถนนสายนี้นิยมขนาดต้องจองโต๊ะซึ่งมีคิวเต็มทุกวัน ที่ถนนแห่งนี้ผมได้พบสองคนไทย**ใจ**งามผู้ซึ่งไม่ได้หนีหนี้สินมาอย่างคนไทยรายอื่นๆแต่ครอบครัวนี้หนีความตายมาจากเมืองไทย (NEWS 093, NWCOL010)
28. น้ำเสียงแปร่งๆของสตรีชาวมุสลิมเสริมคำพูดผมมาตามสาย และผมเริ่มมีความรู้สึกแปลกๆบางอย่างใน**ใจ** (NEWS 094, NWCOL010)

Ref. code: 25615706300018ATD

29. ทุกวันนี้ผมยังเชื่อถือคำสอนของพี่อยู่ใน**ใจ**ตลอดเวลาผมยังไม่หมดกำลังใจที่จะต่อสู้ชีวิต และผมกำลังหาวิธีกลับไปค้นพบพี่ในไม่ช้านี้ (NEWS 099, NWCOL010)
30. ผมกำลังหาวิธีกลับไปค้นพบพี่ในไม่ช้านี้อีกครั้งผมเชื่อว่าพี่ยังอยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่งในดินแดนเมฆขาวอันยาวไกล ระยะทาง ลมหนาว สายฝน ย่อมไม่ใช่อุปสรรคใน**ใจ**ผม พี่อู๊ดครับ ผมคิดถึง (NEWS 102, NWCOL010)
31. เธอค่อยๆทอดตัวช้าๆ นอนหมอบมองพื้นดิน กะพริบนัยน์ตาปริบๆ เธอกำลังนึกย้อนภาพในอดีตเท้าความหลังใน**ใจ** (NEWS 103, NWCOL010)
32. ความทรงจำในช่วงปีที่ผ่านมา ยังคงเกาะเกี่ยวอยู่ใน**ใจ**ใครต่อใครหลายคน (NEWS 115, NWCOL024)
33. วันนั้นอ้อตื่นเต้นมากค่ะ รู้สึกว่าเขาทำในสิ่งที่เราไม่คิดว่าเขาจะทำอะไรอย่างนี้เลย เขาไม่เคยร้องเพลงให้ได้ฟัง นี่เป็นครั้งแรก รู้สึกว่าเขาทำให้เราด้วย**ใจ** (NEWS 117, NWCOL024)
34. เพลินอ่านจดหมายจบแล้วส่งยิ้มให้สร้างสรรค์ พร้อมกับร้องเพลงใน**ใจ**ว่า ใช่เลย คนนี้ใช่เลย ธ สถิตในดวงใจ (NEWS 128, NWCOL026)
35. พวกเราจะคอยเฝ้าดูวีดีทัศน์ของผู้เกษียณอายุด้วย**ใจ**จดจ่อ เพราะจะได้เห็นภาพบรรยากาศเก่าๆที่ผ่านมาในอดีตจนปัจจุบันเห็นการเปลี่ยนแปลงของรูปร่างตั้งแต่วัยหนุ่มสาวที่ส่วนมากจะดูอ้วนท้วนสมบรูณ์ขึ้นเกือบทุกคน (NEWS 134, NWCOL026)
36. ของฉันก็เคยหายที่โรงอาหาร ทำไมขโมยจึงชอบหยิบแต่ใบละหนึ่งร้อยบาทเพียงใบเดียว ไม่หยิบไปทั้งหมด อาจจะเป็นเพราะคนที่ขโมยยังมี**ใจ**สงสารเจ้าของเงินอยู่บ้างกระมัง พิชญาบอกเพื่อนว่า (NEWS 141, NWCOL026)
37. เธอแต่งงานแล้วแต่ไม่มีลูก เหตุนี้จึงทำให้ตั้งโรงเรียนอนุบาลขึ้นเพราะชอบเด็ก แต่ถึงไม่มีโรงเรียนก็ไม่เหงา เพราะ**ใจ**ที่รักสัตว์ จึงเลี้ยงสุนัขไว้ฝูงใหญ่ทั้งบนบ้าน และที่ปล่อยให้วิ่งอยู่รอบบ้าน (NEWS 142, NWCOL027)
38. ผู้เขียนได้นำเสนอปลาสวยงามที่น่ารู้จัก น่ารัก และน่าเลี้ยงมาร่วมร้อยชนิดแล้วไม่มั่นใจว่าจะครอง**ใจ**ท่านผู้อ่านสักกี่ชนิด (NEWS 143, NWCOL027)
39. **ใจ**เราก็ยังมุ่งมั่นที่จะทำ อยากที่จะทำไม่ได้คิดอะไรเพียงแต่อยากถวายพระองค์ท่านจริงๆ ไม่ได้คิดอื่นใด (NEWS 145, NWCOL030)
40. วันไหนนอนไม่หลับก็ลุกขึ้นมานั่งปัก ทำนี่ไม่เหนื่อยเลยค่ะเพราะแม่ทำไปเพลินๆ แล้วดีมากเลยเพราะทำให้เรามีสมาธิ**ใจ**สงบ (NEWS 147, NWCOL030)
41. เราเคยพาคุณไปชมหิ่งห้อยกันมาแล้ว จำได้ไหมคะว่าจะชมหิ่งห้อยต้องไปตอนปลายฤดูฝน เพราะตอนนั้นหิ่งห้อยเขาจะมาหาคู่กัน เลยส่งแสงวิบวับ**ใจ** (NEWS 151, NWCOL032)

Ref. code: 25615706300018ATD

42. ร้านอาหารที่รสชาติอร่อยแล้วยังปรุงให้อาหารไม่เหมือนใครตรงที่มีคุณภาพดีจาก**ใจ**ที่อยากให้ใครๆได้รับประทานอาหารมีคุณภาพอย่างน้องปลา (NEWS 152, NWCOL032)
43. เธอยอมรับว่าสมัยเด็กๆเธอเป็นคนที่เอาแต่**ใจ**ตัวเองสุดๆ แถมยังเป็นคนที่กินยากอยู่ยากแบบสุดๆ อีกด้วย (NEWS 151, NWCOL033)
44. หากงานศิลปะประเพณีของครูเกิดมาจาก**ใจ** กล่อมเกลามาจากอารมณ์ศิลปิน เป็นศิลปะประเพณีที่มีชีวิต งานของครูทำมาจากความรู้ การศึกษา ความเข้าใจ ที่บ่มจนแก่กล้า จนเกิดเป็นวิจารณญาณตามความสามารถพิเศษของท่านเองอย่างแท้จริง (NEWS 170, NWCOL037)
45. ดิฉันอ่านด้วยความชอบใจทุกตอน มีอยู่ตอนหนึ่งซึ่งจับ**ใจ**ดิฉันมาก (NEWS 175, NWCOL037)
46. หน่วยตาอันงามซึ้งปนเศร้าของฉันนั้นย่อมอ่อนเชื่อม แฝงไว้ด้วยความปรานีสามารถชโลม**ใจ**ให้เด็กที่กำลังร้องไห้อยู่ต้องหยุดร้อง (NEWS 177, NWCOL037)
47. เขานอนรักษาตัวอยู่เดือนกว่าก็เสียชีวิตเสียก่อน ดิฉันเศร้า**ใจ**อีกเป็นครั้งที่สอง อยู่ใกล้ๆ เขาจนนาทีสุดท้ายในห้องพักศพ (NEWS 181, NWCOL037)
48. ผู้ชายที่นึกว่าตัวเองเป็นพระเอกก็มักจะพูดอย่างนี้ทั้งนั้นทำให้พวกนางๆตัวประกอบพากันปั่นป่วนรัญจวน**ใจ**คิดหาหนทางที่จะช่วยชุบชีวิตของสุภาพบุรุษชาวดินผู้ระทม ตรมตรอมให้ลืมเรื่องเก่าๆ ให้หมดสิ้นแล้ว (NEWS 182, NWCOL037)
49. ทุกอย่างต้องเลิกล้มอำลาไปหมดสิ้น ช่างฝีมือที่นี่ทุกคนยังทำงานต่อไปเป็นปรกติไม่มีหยุด แต่**ใจ**จะเป็นปรกติหรือไม่ เราไม่เคยถามให้เป็นกังวล ตั้งหน้าทำงานให้ลุล่วงและออกมาให้ดีที่สุดในปัจจุบันดีกว่าวิตกล่วงหน้า (NEWS 183, NWCOL037)
50. ไม่ต้องรีรอเขียนจดหมายมาถามคนอื่นให้เสียเวลา แต่จะดั้นด้นบุกป่าฝ่าดงไปเยี่ยมเขาด้วยเท้าหรือตีนอันน้อยๆทั้งสองข้างนี้ ให้ประจักษ์แก่**ใจ** จะแต่งหน้าเป็นพิเศษให้ดูเศร้านิดๆ แต่ก็ยังสวย (NEWS 185, NWCOL037)
51. “-อือ แสดงว่าคนไทยชอบศิลปะนะคะ-” ว่าแล้วเธอก็เดินจากไปด้วย**ใจ**ฉงน ทั้งน้ำเสียงและสีหน้า เหมือนกับว่ามันไม่น่าจะเกิดขึ้นได้ในสยามประเทศนี้ (NEWS 189, NWCOL037)
52. สมบัติกะอีแค่กระดาษแผ่นเดียว ไม่ใช่โซ่ที่จะมาผูกมัด ของอย่างนี้มันอยู่ที่**ใจ**คุณ และ**ใจ**เขาถึงจะรักกันมา ๑๐๒๐ ปี ก็เลิกกันได้ (NEWS 190, NWCOL037)
53. เพลง ลูกทะเล ซึ่งลูกทะเลไทยบอกว่าขอยืมทำนองมาจากลูกทะเลเยอรมัน สมัยพระเจ้าไกเซอร์ ลูกทะเลเริง**ใจ** จะออกไปทะเล มาฮาเฮกับเราด้วย (NEWS 196, NWCOL039)
54. เวอร์ชั่นที่ใช้ทรัมเป็ตเป่าโน้ตสี่ตัวแรกได้เสียด**ใจ**คนฟัง เพลงนี้เองที่พวกเรามาใส่เนื้อไทยเป็น โอ้เชอร์รี่เอ๋ย (NEWS 197, NWCOL039)

Ref. code: 25615706300018ATD

55. การสูญเสียคนที่เธอรักไปถึงสองคนในเวลาไล่เลี่ยกัน กลายเป็นบาปใน**ใจ**ของมาริยาตลอดมา มีเพียงลูกชายเท่านั้นที่กลายเป็นทุกอย่างในชีวิตเธอ (NEWS 198, NWCOL040)
56. ผมได้กลับมาเนปาลอีกครั้งหนึ่งแล้วในปัจจุบันนั้น ผมรู้สึกสุข**ใจ** แล้วเราก็มาอยู่กันที่กาฐมาณฑุ เกสต์เฮ้าส์ ใจกลางย่านทาเมล (NEWS 200, NWCOL041)
57. พวกเราต่างตื่นเต้นสนุกสนานกับการเดินทางในครั้งนี้ต่างคนต่างนำหนังสือคู่มือนำเที่ยวประเทศเนปาลออกมาศึกษาเป็นการเตรียมตัว และปรับตัวปรับ**ใจ**สู่ประเทศใหม่ วัฒนธรรมใหม่ ฟ้าใหม่ ดินใหม่ และชนใหม่ที่ไม่คุ้นเคย (NEWS 205, NWCOL041)
58. เมื่อพิจารณาดูโดยรวมทั้งหมดแล้วก็ล้วนนับว่าเป็นการเดินทางที่น่าสนใจทั้งสิ้น มาทำความรู้จักกับคู่รักสลัก**ใจ**คู่แรกกันเลยดีกว่าครับ (NEWS 206, NWCOL041)
59. พ่อแม่ลูกเมียและผู้คนมากมายร้องไห้เศร้าโศกกับการจากไปของคุณ ทั้งที่ก่อนหน้าพวกเขาไม่เคยแสดงความรู้สึกใน**ใจ**ให้คุณเห็น (NEWS 218, NWCOL042)
60. วันนี้หน้าร้านหลายร้านติดป้ายเซลยั่วยวน**ใจ**นัก (NEWS 226, NWCOL044)
61. โตเกียวยังคงหมุนไปแต่**ใจ**เรายังคงเหมือนเดิม ฉันยอมรับว่าตัวเองเป็นคนโชคดีที่มีโอกาสเดินทางไปเห็นโลกกว้าง (NEWS 228, NWCOL044)
62. คุณนิทัศน์นิ่งสงบ ไม่เคยจะพัดเป็นพายุเลยสักครั้ง เราอยากให้เขาหึงเราบ้าง ช่วยเราหน่อยนะ น้องหนิงพรั่งพรูความใน**ใจ**ให้เพื่อน ผู้ตกเป็นเหยื่อฟัง ฝ่ายเพื่อนคิดในใจพร้อมค่อยผละน้องหนิงออกจากอ้อมแขน “ซวยละกู” (NEWS 232, NWCOL046)
63. แม่มีมี่ก็ไม่เห็นว่ามีมี่จะรับผิดชอบตัวเองไม่ได้ จะห่วงก็แต่ว่าเข้าลึกเกินไป ถ้าเกิดจะพลิกล็อกอะไรขึ้นมา ลูกสาวจะเจ็บปวดเปล่าๆ แต่เป็นแม่ลูกสาวสมัยนี้ก็ต้องเปรี้ยว**ใจ**ไว้ก่อน น่าแต่งงานหรือไม่แต่งถ้ามันต้องเลิกกันมันก็เจ็บทั้งสองกรณีแหละ ไม่มีอะไรการันตี (NEWS 236, NWCOL046)
64. ใครล่ะไม่ปิดประตูหน้าบ้าน ใครล่ะที่ไม่ช่วยขจัดปัดเป่าความทุกข์ที่ทับถมอยู่ใน**ใจ**และปากของพี่ดาเลย แถมยังช่วยทับถมให้มันยิ่งหนักหนาจนเธอต้องปล่อยของทุกขณะที่มีเหตุพาดพิงให้ปล่อยได้ (NEWS 237, NWCOL046)
65. ด้วยความที่เราคิดว่าอุ้ยเราก็มีสร้อยอยู่หลายชิ้นแล้ว อย่าซื้อเลย งกนิดหนึ่ง หัวเราะ ถึงไปช็อปปิ้ง ไปเที่ยวต่อ **ใจ**ก็ยังพะวงถึงจี้ชิ้นนั้นตลอด (NEWS 238, NWCOL048)
66. สิ่งล้ำค่าทาง**ใจ** สิ่งมีค่าทั้งสองชิ้นนี้เป็นของรักของหวงของวิกันยาวีร์ จงรัตนเมธีกุล (NEWS 239, NWCOL048)
67. แถวนี้จะเต็มไปด้วยความเศร้าโศก แม้ว่าความทรงจำอันเลวร้ายจะยังอยู่ใน**ใจ**ของชาวบ้านหลายๆ คน แต่เห็นอย่างนี้แล้วก็น่าดีใจ (NEWS 242, NWCOL048)

Ref. code: 25615706300018ATD

68. ถ้าเรามีพื้นฐานความรู้ว่าพระพุทธเจ้าสอนอะไรพอมาอ่านพระไตรปิฎกก็จะมีความเข้าใจมากขึ้น ทำให้เราเรียนรู้ตรงนั้นได้มากขึ้นแล้วเราก็จะกลับมาอ่านหนังสือในใจ เพราะจริงๆ ใจเรานี่เป็นหนังสือเล่มใหญ่ทีเดียว อ่านเท่าไหร่ก็ไม่จบ ทำให้เรื่องราวจากข้างนอกค่อยๆกระเถิบเข้ามาถึงใน**ใจ**ได้ตอนนี้ก็เลยอ่านหมดทั้งหนังสือข้างนอกและหนังสือข้างใน (NEWS 246, NWCOL053)
69. ถ้าเรามีพื้นฐานความรู้ว่าพระพุทธเจ้าสอนอะไร พอมาอ่านพระไตรปิฎกก็จะมีความเข้าใจมากขึ้น ทำให้เราเรียนรู้ตรงนั้นได้มากขึ้นแล้ว เราก็จะกลับมาอ่านหนังสือในใจ เพราะจริงๆ **ใจ**เรานี่เป็นหนังสือเล่มใหญ่ทีเดียว อ่านเท่าไหร่ก็ไม่จบ ทำให้เรื่องราวจากข้างนอกค่อยๆกระเถิบเข้ามาถึงในใจได้ตอนนี้ก็เลย (NEWS 248, NWCOL053)
70. นิยายเรื่องนี้สามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตได้ บางทีการบอกว่าให้เชื่อในความดีมันเชย แต่มันเป็นสิ่งที่ควรทำ อย่างแววันบางทีเขาก็ชั่วในความถูกต้องกับ**ใจ**ตัวเองหลายครั้งเหมือนกัน แต่ท้ายที่สุดเขาก็เลือกความถูกต้องอย่างที่มันควรจะเป็น (NEWS 250, NWCOL053)
71. ตามตำราจีน คนที่เกิดปีงู เกิดฤดูฝน เป็นคนที่ถูกสิ่งแวดล้อมบังคับให้เป็นหญิงแกร่ง ทำให้บังคับตัวเอง **ใจ**ตัวเองให้ตะลุยเรื่องงาน แบบน้ำขึ้นให้รีบร้อน แบบน้ำขึ้นให้รีบตัก เพราะกลัวจะลำบากเหมือนสมัยเด็ก (NEWS 265, NWCOL054)
72. คุณจะรู้สึกว่ามีเรื่องจุกจิก**ใจ** หงุดหงิดใจอึดอัดใจ หนักใจที่มีเรื่องถูกขีดเส้นตายในช่วงนี้และจะไปหาใครจะไปพบใครก็คลาดกันไปหมด แม้แต่จะขึ้นเครื่องบินก็เกือบจะตกเที่ยวบินซะแล้ว (NEWS 267, NWCOL054)
73. อาจจะเป็นเพราะไม่คุณก็สามีที่เล็กๆดื้อ และทำให้คุณพ่อคุณแม่เสีย**ใจ** ท้อใจก็ได้พอมาถึงลูกๆ ก็จะถูกคุณตามใจแบบสุดๆไปเลย (NEWS 273, NWCOL054)
74. ความรัก ถ้าควงกันมานาน ก็ควรจะหาฤกษ์ได้แล้วละ ที่แก่แต่ยังกระดี๊กระด๊า จะพบรักต่างวัยถ้า**ใจ**ถึง ที่เป็นม่ ายจะพบคนรู้ใจ อุ๊ยตายว้ ายกรี๊ด ขบวนสุดท้ ายแล้วนะ หมอไพศาลสั่งลุย (NEWS 280, NWCOL054)
75. ทุกคนที่ไปด้วยไม่ให้ซื้อ เพราะแพงมาก ทั้งสามีทั้งเพื่อนช่วยกันลากแขนพลอยออกมาเลย บอกว่ากระเป๋าอะไรเนี่ย ไม่สมราคาเลย วันนั้นเธอจากมาแต่งตัวแต่**ใจ**อยู่ที่กระเป๋าใบนั้นแล้ว (NEWS 302, NWCOL055)
76. สามีภรรยาคู่นี้เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งที่ทำให้เห็นว่า เมื่อเราทำสิ่งที่เรารัก เราถนัดและทำด้วย**ใจ** ผลที่ออกมาย่อมเป็นบวกเสมอ (NEWS 307, NWCOL056)
77. ถ้า**ใจ**ไม่สงบ ไม่พบสันติ ถึงจะอยู่ในวัด ก็ไม่มีความสุข (NEWS 315, NWCOL060)
78. แม้ว่าทางวงจะได้รับเสียงปรบมือกึกก้องจากผู้ชม แต่กลับไม่ได้**ใจ**นักวิจารณ์เท่าไหร่ (NEWS 318, NWCOL063)

Ref. code: 25615706300018ATD

79. สัจวาจานั้นเป็นรากฐานของการทำงาน หรือการดำรงชีวิตที่ดีงามที่มีความก้าวหน้า มีความสำเร็จสัจจะเป็นการตั้งใจ ตั้งจิตใจ วาจาเป็นคำพูดออกมา แสดงถึงคำพูดนั้นต้องออกมาจาก **ใจ** คือเป็นการตั้ง**ใจ**จะทำอะไรเพื่อความสำเร็จในงานนั้น (NEWS 324, NWCOL064)
80. เนื่องในวโรกาสมหามงคลที่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ ๘๐ พรรษา เอส เมดิคอลสปา จึงจัดโครงการการกุศล ล้างพิษ ล้าง**ใจ** ถวายพ่อหลวง ขึ้นเพื่อร่วมเฉลิมฉลองโอกาสมหามงคลนี้ (NEWS 328, NWCOL065)
81. ยื่นมือ มอบ**ใจ** ในวันเด็กโลก 2549 ขึ้น เพื่อระดมทุนให้กับมูลนิธิเพื่อสนับสนุนการผ่าตัดหัวใจเด็กอีกครั้งหนึ่ง (NEWS 329, NWCOL065)
82. หนังสือเล่มนี้รวบรวมเรื่องจากปากคำของบรรดาผู้หญิงที่มีฐานะเป็นแม่ ภรรยา พี่สาว น้องสาวฯลฯ ที่สูญเสียบุคคลอันเป็นที่รักของพวกเขา พวกเธอต่อสู้เพื่อสิทธิของตนพร้อมกับนำหลักศาสนามาเป็นหลักแห่ง**ใจ** มอบความเข้าใจ ความเมตตาและการให้อภัยเพื่อสร้างสันติ (NEWS 338, NWCOL069)
83. ผมเชื่อเหลือเกินว่าหลายคนคงนึกก่นด่าคนเขียนอยู่ใน**ใจ**เหมือนผม (NEWS 340, NWCOL069)
84. คนนี้ก็มีชีวิตที่ไม่ได้ต่างจากผู้หญิงธรรมดาทั่วไปที่มีปมในช่วงวัยเยาว์อันเจ็บปวด มีครอบครัวที่สร้างทั้งความสุขและความรวดร้าว**ใจ** และต้องเผชิญกับมรสุมชีวิตที่หนักหนาไม่แพ้ใคร (NEWS 340, NWCOL069)
85. บางทีคุณคิดว่าสิ่งที่คุณทำนั้นน่าจะโจ่งแจ้งพอที่เขาจะอ่าน**ใจ**คุณออกแล้วแต่การรับรู้ของคนเราไม่เท่ากัน หรือบางทีเขาอาจไม่เคยชอบคุณในลักษณะเป็นแฟนอะไรอย่างนั้นเลย (NEWS 345, NWCOL071)
86. หนูก็เคยบอกเขาไปว่าหนูก็รู้สึกดี ๆ กับเขานะ และดีใจที่ได้เป็นเพื่อนกัน รู้จักกัน จากการกระทำของเขาทำให้หนูเข้าใจว่าเราน่าจะมี**ใจ**ตรงกัน แต่เขาก็ไม่เคยขอให้หนูเป็นแฟน และหนูก็ไม่เคยบอกว่าเขาพิเศษมากแค่ไหน (NEWS 351, NWCOL071)
87. ก็อาจจะจริงที่ว่าคนเมามักพูดอะไรออกมาจาก**ใจ** แต่ก็เป็นไปได้ในอัตราเท่าๆ กันว่าคนเมาก็สตรอว์เบอร์รี่ได้เหมือนกัน (NEWS 354, NWCOL071)
88. ผู้ชายคนนี้น่าเชื่อถือมากน้อยแค่ไหน หว่านเสน่ห์มากไปหรือเปล่า นี่ขนาดยังไม่แต่งงานก็หันเห**ใจ**ให้ผู้หญิงอื่นซะแล้ว แถมผู้หญิงคนนั้นยังเป็นพี่สาวของแฟนตัวเองอีกต่างหาก (NEWS 355, NWCOL071)
89. คบกับแฟนคนนี้มาห้าหกเดือนแล้วค่ะ หลังๆ นี้ชักหงุดหงิด**ใจ**เรื่องแฟนเก่าของเขามากๆ (NEWS 359 , NWCOL071)

90. การที่หนูไม่มีแฟนก็ยังไม่รำคาญ**ใจ**เท่ากับเพื่อนพยายามจะหาแฟนให้ หนูจะทำยังไงดีคะเนี่ย (NEWS 361, NWCOL071)
91. ดิฉันรู้สึกอึดอันมาก ใจหนึ่งก็เชื่อใจเขา แต่อีก**ใจ**หนึ่งก็ไม่เข้าใจว่าถ้าไม่มีอะไรกันจริงๆ ทำไมไม่ให้ดิฉันไปด้วยล่ะ (NEWS 362, NWCOL071)
92. เธอก็เลยพูดดักคอไว้ก่อนเลยทำนองว่าเธอยังเข็ดกับแฟนเก่าไม่หาย ยังไม่อยากจริงจังกับใครตอนนี้ และอยากจะเปิดโอกาสให้ตัวเองเจอคนเยอะๆ แหม ผม**ใจ**ฟีบเลยครับ แต่ไม่ได้บุ่มบ่าม เข้าใจเธอครับ ไม่เป็นไร เรียนรู้กันไปก่อน (NEWS 363, NWCOL071)
93. คุณไม่ได้คิดมากไปเองนะคะ คนเมามักจริงใจ จริงหรือคะที่เขาว่าคนเมามักพูดอะไรจาก**ใจ**เสมอ (NEWS 364, NWCOL071)
94. ถามตัวเองให้แน่ใจจริง ๆ ว่าระหว่างความอิสระ แต่เหงา กับความอบอุ่น**ใจ** แต่ไม่ค่อยจะอิสระในการมีแฟน สิ่งไหนคือสิ่งที่คุณต้องการมากกว่ากัน (NEWS 365, NWCOL071)
95. คุณก็ไม่เห็นต้องห่วงอะไรนี่คะ มันเสียศักดิ์ศรี เป็นสาวมานานแล้วแต่ยังมีแฟนจริงจังกับเขาสักทีไม่ใช่ว่าขี้ริ้วขี้เหร่อะไร แล้วก็ไม่ใช่คนช่างเลือก จู้จี้จุกจิก เพียงแต่ค่อนข้างมีสเปคผู้ชายอยู่ใน**ใจ**บ้าง ชอบคนหน้าตาดีค่ะมีใครไม่ชอบบ้างล่ะค่ะ (NEWS 370, NWCOL071)
96. เขาเป็นคนดีมากๆและดิฉันก็มี**ใจ**ให้เขามากเช่นกัน พอรู้ว่าเขามีเมียแล้วดิฉันโกรธมาก แต่ไม่ได้เกลียดหรือเคียดแค้นชิงชังอะไร (NEWS 372, NWCOL071)
97. ผิดหวังจากแฟนคนก่อนๆที่หนูก็แอบคิดว่าเป็นรักแท้มาแล้วหลายครั้ง แค่คำพูดสั้นๆ ของเขาแค่นั้นทำให้หนู**ใจ**วูบไปเหมือนกัน รู้สึกว่าจริงๆแล้วเขาเป็นคนอย่างนี้เองหรือ แล้วคนที่ไม่เชื่อในรักแท้จะสามารถรักเราได้ (NEWS 373, NWCOL071)
98. อาหารซีฟู้ดที่นี่ก็เป็นอีกหนึ่งอย่างที่น่าสนใจ เพราะจะได้กินแต่ของสดๆ ที่เพิ่งจับขึ้นมาจากท้องทะเล แล้วสามารถสั่งเป็นเมนูตามที่**ใจ**ต้องการได้ (NEWS 376, NWCOL073)
99. สิ่งที่เขาเขียนเกี่ยวกับการทำอาหารนั้นล้วนมาจาก**ใจ** มองโลกในแง่ดี ใช้ภาษาตรงไปตรงมา (NEWS 381, NWCOL074)
100. เราเลยโชคดีนิดหนึ่งที่สวนเขาออกมาเลย เป็นแบบนี้แหละ ไม่มีการแต่งเสริม สปอร์ต จิงเกิ้ลก็ไม่มี จัดรายการก็สบายๆ สิ่งที่มีคือ**ใจ**กับประสบการณ์ และความตั้งใจที่จะทำรายการวิทยุเท่านั้น (NEWS 388, NWCOL076)
101. แม้ไม่ดั่ง**ใจ**คิด แต่ถูกใจเป็นที่สุด (NEWS 395, NWCOL077)
102. วันก่อนนั่งดูข่าว นักข่าวไปสัมภาษณ์เด็กนักเรียนชั้นประถม เห็นทั้งกิริยาและน้ำเสียงแล้ว รู้สึกหดหู่ใจกับความเป็นไทยที่เกือบเลือนหาย ยิ่งในทุกคำพูดไม่มีคำลงท้ายที่แสดงถึงความสุภาพและความอ่อนน้อมถ่อมตนของความเป็นไทย ยิ่ง**ใจ**หายเป็นหลายเท่าตัว (NEWS 396, NWCOL077)

Ref. code: 25615706300018ATD

103. วันก่อนนั่งดูข่าว นักข่าวไปสัมภาษณ์เด็กนักเรียนชั้นประถม เห็นทั้งกิริยาและน้ำเสียงแล้ว รู้สึกหดหู่**ใจ**กับความเป็นไทยที่เกือบเลือนหาย (NEWS 397, NWCOL077)
104. เธอเคยเล่าให้ดิฉันฟังอย่างน้อย**ใจ**นิดๆ ว่าสิบครั้ง เธอจะได้คำตอบรับของขวัญสักครั้งหนึ่ง และร้อยครั้งจะได้รับคำขอบคุณเป็นจดหมาย (NEWS 400, NWCOL078)
105. แต่ละย่างก้าวชักช้าไม่ได้อย่างใจหวัง แม้แต่แผนงาน แม้แต่บริวารกระเตื้องขึ้น เพื่อนฝูง คนใกล้ชิด วงสังคม แม้แต่คู่**ใจ** เริ่มร่วมขบวนการกับคุณ (NEWS 402, NWCOL079)
106. **ใจ**ของคุณ กายของคุณ สังหรณ์คุณไม่สงบแน่ (NEWS 404, NWCOL079)
107. ความคิดใน**ใจ**ของคุณปั่นป่วนเสมอ อยากปฏิรูปหลายอย่าง ก็จะเป็นหนทางไปสู่การวางงบประมาณสูง อาจก่อให้เกิดการขัดคอกันพอสมควร แต่คุณก็น่าจะมีสถานภาพใช้ได้ ใจเย็นแล้วกัน (NEWS 409, NWCOL079)
108. ดิฉันว่าคุณจะสุขใจลำบากจริงๆ ใน**ใจ**คุณจะเต็มไปด้วยร้อยแปดพันเก้า จะทำอะไรก็มีคู่แข่ง (NEWS 412, NWCOL079)
109. ถ้าคุณมีหัวคิดแหวกแนวจากใครเขาอื่นทำไปเลย ไม่ต้องห่วงมีทุนหนุนหลัง ตอนนี้ยังไม่ได้ดังใจ แต่ตั้งใจทำไปเถอะ รับรองผลลัพธ์ใช้ได้ทีเดียว ความรักไม่หวาน ขัดคอกันแน่ **ใจ**เย็น ปรึกษาผู้หลักผู้ใหญ่เข้าไว้ทุกเรื่อง เขาไม่ทิ้งคุณแน่ คุณอย่าเอาอารมณ์เป็นที่ตั้ง ห้ามทำตามอารมณ์ จะไม่ประสบผลดี (NEWS 414, NWCOL079)
110. คนอยู่ในการปกครองยังไม่ค่อยร่วมมือ อาจยังเดือดร้อนใจในการปกครองแต่เย็น**ใจ**ว่ามีผู้ใหญ่มีอำนาจช่วยดูแลการงานให้คุณ (NEWS 415, NWCOL079)
111. ลูกเต้าหรือลูกน้องก็อยู่กับคุณด้วยความจริงใจ ยังไงๆก็มีผู้คนรายล้อม จิตใจจะเหี่ยวแห้ง ก็ให้นึกเสียว่าแดดออก ฝนตก ฟ้าสว่างเหมือน**ใจ**เรา (NEWS 423, NWCOL079)
112. งานสังคมสงเคราะห์ งานสาธารณะ งานกุศลอะไรทั้งหลายแหล่ คุณถนัดเชียวล่ะ แต่ก็คงเสียเปรียบเพื่อนฝูงบ้าง แต่คุณก็**ใจ**กว้างขวางดี ไม่เห็นเป็นไร เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ไว้ก็เป็นกุศลกลับให้คุณวันหลัง (NEWS 431, NWCOL079)
113. หากคุณคิดดีคิดรอบคอบแล้ว คิดว่าแต่งงานใหม่จะช่วยบรรเทาปัญหาที่กำลังรุมเร้าคุณอยู่ ก็ไม่น่าจะลังเล**ใจ**ที่จะกระโจนเข้าสู่ชีวิตสมรสอีกครั้ง อย่าไปฟังเสียงทักท้วงในเชิงลบเลยค่ะ (NEWS 439, NWCOL080)
114. บางคนแต่งงานและมีลูกแล้วก็ยังอยู่กับเธอ เพราะบ้านเธออยู่กลาง**ใจ**เมือง ไปไหนมาไหนสะดวก และมีโรงเรียนในละแวกนั้นหลายโรงเรียน (NEWS 443, NWCOL080)

Ref. code: 25615706300018ATD

115. ในออสเตรเลียซึ่งเป็นประเทศกว้างขวาง พลเมืองอยู่กันห่างๆ เขาไปสัมภาษณ์หญิงชายวัยผู้ใหญ่แล้วหลายสิบคู่ บางคนก็เป็นพ่อม่ายแม่ม่ายคู่คนเก่าเสียชีวิตไปก่อน อยู่หงอยเหงาเปล่าเปลี่ยวมาเป็นเวลาหลายปี จนนึกได้ว่าทำไมไม่หาเพื่อน**ใจ**คนใหม่ทางอินเตอร์เน็ตเล่า ปรากฏว่าได้สุขสมใจกันไปมากคู่ มีน้อยคู่ที่เลิกรากันไม่นานหลังจากนั้น (NEWS 450, NWCOL080)
116. ผมยอมเสี่ยงดูหนัง โดยย้ายไปนั่งที่ว่าง ๆ อีกที่หนึ่งซึ่งจะไกลออกมาอีก และมองเห็นจุดที่คนสองคนลุกออกไปได้ถนัดตา ใน**ใจ**นึกทบทวน ถ้าระเบิดตูมขึ้นมา ผมจะหมอบอย่างไรให้ปลอดภัยที่สุด (NEWS 456, NWCOL083)
117. รถเราก็มิใช่ว่าจะเคลื่อนตัวไปได้รวดเร็วดัง**ใจ** เพราะมีรถมากและถนนสายดังกล่าวกับเวลากลางวันล่วงมาถึงหัวค่ำจนเลยไปถึงเที่ยงคืน รถก็จะติดมากเป็นประจำ (NEWS 461, NWCOL083)
118. **ใจ**ของคุณผูกพันแนบชิดอยู่กับคู่ของคุณ เอาใจช่วยให้เกิดผล ก็เกิดผลจริงๆ และเขาเองก็ช่วยคุณด้วย (NEWS 467, NWCOL092)
119. ชีวิตคุณก็สู้กันไป ฉลาดจะตายไปไม่มีจนมุมจนปัญญา ถึงจะจน**ใจ**บ่อยๆ เพียงดูแลสุขภาพร่างกาย อย่าคิดมากจนมืนชา ดูแลกล้ามเนื้อแขนขาเข้าไว้ (NEWS 468, NWCOL092)
120. ราศีมีน ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๐ ภาระหน้าที่การรับผิดชอบมากมายเหลือหลาย เป็นโดยมาถอยงานการที่มีอยู่ทุกหัวระแหง ก็มี**ใจ**มีความต้องการมีความขยันอย่างที่สุด (NEWS 469, NWCOL092)
121. เธออาจจะเป็นเจ้าแม่บริวารเต็มทุกหนทุกแห่ง น่าสนุก แต่ส่วนลึกของก้นบึ้งใน**ใจ**เธอ เธอรู้ลึกซึ้ง โลกนี้ไม่มีอะไรแน่แท้ (NEWS 472, NWCOL092)
122. เพราะสองหัวอย่างหนักแน่นดีกว่าสองหัวที่ชวนระเริง ตรอง**ใจ**ให้ดี แล้วคุณจะไปได้สวย (NEWS 473, NWCOL092)
123. ความรักอาจมีขัดคอ ขัดข้องอดๆ **ใจ**ไว้หน่อย อดเปรี้ยวไว้กินหวานนะคะ (NEWS 476, NWCOL092)
124. ผมคิดวกวนอยู่ใน**ใจ** ว่าจะเขียนเรื่องนี้ดีหรือไม่อยู่เป็นนาน กระทั่งที่สุดก็ทนไม่ได้ (NEWS 483, NWCOL093)
125. ผมคิด.....ว่าจะเขียนเรื่องนี้ดีหรือไม่อยู่เป็นนาน กระทั่งที่สุดก็ทนไม่ได้ ตัดสินใจว่าจะขอ เคาะระฆัง สักครั้งหนึ่ง จะได้ไม่มีไรค้างคาอยู่ใน**ใจ** (NEWS 484, NWCOL093)
126. ควรหลีกเลี่ยงการไปเดินช้อปปิ้งตามลำพังจะดีที่สุด แต่หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงการเดินทางตามลำพังได้ ดิฉันคิดว่าใช้วิธีระมัดระวังตัว**ใจ**ตลอดเวลา ตั้งมั่นอยู่ในความไม่ประมาทก็เป็นทางเลือกที่ดีทางหนึ่ง (NEWS 485, NWCOL093)
127. ความมั่นใจและเจนจัดของไมเคิลก็มากขึ้นตามลำดับวันนี้เขาแน่วแน่แก่**ใจ**แล้วว่า แฟนเพลงตอบรับการร้องเพลงสวิงของเขาโดยถ้วนทั่ว (NEWS 493, NWCOL094)

Ref. code: 25615706300018ATD

128. ความคิดและบุคลิกส่วนตัวของเธอคนนี้สร้างความประทับใจจนก่อเกิดเป็นความรัก หากแต่ด้วยข้อจำกัดทางสังคมและสำนึกที่มีอยู่ใน**ใจ** เขาจึงไม่ก้าวผ่านข้ามเส้นของคำว่าลูกศิษย์อาจารย์ (NEWS 501, NWCOL098)
129. นอกจากงานรูปปั้นดินเผาแล้ว ในช่วงปีหลัง นายดีเริ่มย้อนกลับไปหารากเดิมของเขากับงานจิตรกรรม ความรู้สึกอยากทำงานจิตรกรรมที่แทรกอยู่ใน**ใจ** ผลักให้เขาหยิบจานสีและทีแปรงขึ้นมาทำงานจิตรกรรมอีกครั้ง (NEWS 502, NWCOL098)
130. การชวนผู้ชมให้ร่วมเล่นในเกมสงครามย้อนให้คิดถึงการเล่นสงครามในวัยเด็ก.....สิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ผู้เล่นแต่ละคนน่าจะรู้ซึ้งได้ด้วย**ใจ** (NEWS 504, NWCOL098)
131. เดี๋ยวนี้มีเครื่องสำอางคอลเลคชั่นใหม่ ๆ ออกมายั่ว**ใจ**คุณผู้หญิงอยู่เรื่อย (NEWS 505, NWCOL100)
132. การหอบอดีตและอนาคตมาหมักหมมไว้ใน**ใจ**เป็นทุกข์ ตัดออกให้หมด (NEWS 512, NWCOL104)
133. ทุกคนที่รู้จักเอลวิสดี จึงไม่มีใครแปลก**ใจ** เมื่อหัวใจของเขาแทบแตกสลายเป็นเสี่ยงๆ (NEWS 521, NWCOL104)
134. ความกลัวนั้นคงเป็นอคติใน**ใจ**ของคนส่วนใหญ่ต่อตัวเองก็ได้ ที่ไม่ชอบความแก่และความเป็นคนต่างด้าว (NEWS 535, NWCOL105)
135. **ใจ**เรานี่พล่านๆตลอดเวลา ใจเราถูกความอยากบีบคั้นอยู่ตลอดเวลา ความอยากมันบงการเราตลอดเวลา (NEWS 539, NWCOL106)
136. ข้อธรรมทั้งหมดของพระอาจารย์มีประโยชน์สูงสุดต่อนักปฏิบัติด้วย ฟังง่าย เข้าใจง่าย หากควรฟังบ่อยๆให้เข้าใจจริงๆอย่างซึมลึกถึงไขกระดูก พอจับหลักได้แล้วก็วิ่งโลดหมายถึงปฏิบัติโลดไปเลย ไม่ต้องเสียเวลามะงุมมะงาหรางมหาเองค่ะ จึงเหมาะสำหรับ**ใจ**เจ้าเอย (NEWS 540, NWCOL106)
137. ทุกๆความดีที่มนุษย์ต่างมีต่อกันมีค่าต่อจิตใจแล้ว ยังมีค่าต่อความเป็นชีวิต ด้วยเป็นด้านมุมที่ละเอียด อ่อนละมุน ดื่มซับได้ทางใจเท่านั้น จึงยังค่าไว้ได้เสมอ เพราะ**ใจ**มีลิ้นชักลับสำหรับส่วนนี้เสมอ (NEWS 541, NWCOL106)
138. เรานี่พล่านๆตลอดเวลา **ใจ**เราถูกความอยากบีบคั้นอยู่ตลอดเวลา ความอยากมันบงการเราตลอดเวลา (NEWS 542, NWCOL106)
139. โลกของดอกไม้ทุกๆ สวน สีเขียวก่ำงามของทุกผืนป่าที่ยังหลงเหลืออยู่ จะเป็นส่วนที่ปลุก ปลอบโยน**ใจ**อ่อนแอลงๆของคน (NEWS 545, NWCOL106)
140. ใครฉลาดคิดได้ก็ลงมือทำพร้อม ๆ กันไปก่อน เพราะความพร้อมๆ กัน คือการขยายผลอันงามถึงกัน เมื่อลงแรงลง**ใจ**พร้อมเพรียง แรงอย่างเดียวขาดใจก็ไปไม่รอด (NEWS 546, NWCOL106)

Ref. code: 25615706300018ATD

141. ประโยชน์ของน้ำตาลหรือสรรพคุณทางยา เลือกใช้เพื่อผลทางการรักษาหรือเป็นความรู้ น้ำตาลชูกำลังและทำให้**ใจ**สดชื่น ชืมซาบผิวเนื้อ (NEWS 547, NWCOL106)
142. เราส่วนมากเข้ามาในโลกเพื่อกิจอันเดียวอันนี้โดยเฉพาะ เพื่อให้ความอยากบีบจิตใจเราอยู่ตลอดเวลาตลอดชีวิต ก็แค่นั้นเองใช่ไหม ได้เวลาก็อำลาเวทีโลกไป ด้วยความอยากที่ทั้งบีบรีดคั้นน้ำเนื้อในจิตใน**ใจ** ที่ทั้งงวดผากแห้งแล้งยิ่งแล้วขณะนั้นโดยปราศจากที่ยึดเหนี่ยวจิตใจที่แท้นี่เป็นความประมาทที่สุดของมนุษย์ (NEWS 548, NWCOL106)
143. กิเลสเก่ายังสงบนิ่งอยู่ในความดิบ รอเวลาการถูกล่อเร้าจากภายนอกฉากใหม่ แค่โหมโรงอยู่ในอากาศ ก็กระชาก**ใจ**เด็กสาวหนุ่มซึ่งเกิดในยุคโลกาภิวัตน์ออกไปม่วนม้วนได้อีก (NEWS 550, NWCOL106)
144. การฝึกประหยัดมัธยัสถ์ในยุคนี้ไม่ได้ทำกันง่ายๆ เหมือนก่อเจดีย์ทรายหลังวัด การรู้จักเขียม อดออม หรือประหยัดใช้ในทุกเรื่องที่ควรประหยัดอาจจะต้องผ่านประสบการณ์สักหนึ่งสะบักสะบอมเสียก่อนจึงจะพอสอนกันได้ เพราะ**ใจ**มักเปิดพร้อมช่วงนั้น (NEWS 551, NWCOL106)
145. หากเขารู้ว่าเขากำลังทำอะไรอยู่ขณะยื่นถุงพลาสติกที่พับมาจากบ้านให้พนักงาน ห้างร้าน ใช้ถุงใบเก่าใบนี้ แทนที่จะดึงออกมาใหม่ไม่รู้จบ และเขาทำเช่นนี้อย่างสม่ำเสมอด้วยใจที่มั่นคง คงมั่นไม่เปลี่ยนกลับไปกลับมา ก็เพราะ**ใจ**ซึ่งอยู่สูงขึ้นได้ยกระดับ บการกระทำของเขา ใจจึงอยู่เหนือเรื่องนี้ (NEWS 553, NWCOL106)
146. เขาทำเช่นนี้อย่างสม่ำเสมอด้วยใจที่มั่นคง คงมั่นไม่เปลี่ยนกลับไปกลับมา ก็เพราะใจซึ่งอยู่สูงขึ้นได้ยกระดับการกระทำของเขา **ใจ**จึงอยู่เหนือเรื่องนี้ (NEWS 554, NWCOL106)
147. หากไม่ได้รับวัคซีนคุ้มกันจากทางครอบครัวกันมาก่อน วิธีฝึกจำต้องผ่าน**ใจ**ที่ใกล้สุก **ใจ**อย่างดิบที่ผ่านกิเลสโลกาภิวัตน์โชกโชนมาแล้ว บ่มไม่ขึ้นแม้ใช้เวลามากก็เหอะ กิเลสเก่ายังสงบนิ่งอยู่ในความดิบ (NEWS 555, NWCOL106)
148. ค่าที่การแทรกตัวแทรกซึมของประดากิเลสโลกาภิวัตน์ พุ่งเข้าทางหู ตา จมูก ปาก การรับรู้ สัมผัสจับต้องทุกทวาร หากขาด **ใจ**ยับยั้ง ยั้งคิด เป็นใจก็ขาดสะบั้นพุ่งไปตามอำนาจเก่า ๆ (NEWS 558, NWCOL106)
149. ทั้งละครน้ำเน่าร้อยแปด และรายการทีวี. ส่งเสริมโลกาภิวัตน์อย่างอุตลุด วิธีฝึกในทุกเรื่องจึงต้องผ่าน**ใจ**ออกไป (NEWS 559, NWCOL106)
150. การได้รับเกียรติจากเด็กๆ ที่มีเชื้อเอชไอวี ๒๖ คน แสดงละครเวทีให้ชม วาดภาพ ถ่ายภาพน่าที่งให้ดู ยังเล่นดนตรีร้องเพลงให้ฟัง ทั้งหมดนี้เพื่อที่จะสื่อสารบอกเล่าถ้อย**ใจ**ของแต่ละคน (NEWS 560, NWCOL106)

Ref. code: 25615706300018ATD

151. ทำไมทำเป็นมองไม่เห็นกัน ใช้ทรัพย์ทาง**ใจ**กันไว้ให้มากหน่อยเถิดรา ไม่เช่นนั้นตัวเรา ลูกหลานเรานั่นเอง ไม่ใช่ใคร จะเกิดความสับสนในตนเอง (NEWS 563, NWCOL106)
152. ข้อที่ ๕ เน้นทุกๆ การเสพที่เป็นพิษต่อจิตใจ ต่อความคิดซึ่งมีผลสู่การกระทำ แล้วนำความทุกข์ให้ประจักษ์แก่**ใจ**ในภายหลัง ไม่บริโภคสิ่งให้โทษไม่ว่าในรูปใด (NEWS 564, NWCOL106)
153. สำนึกของความรับผิดขึ้นในความคิด อันมีผลสู่จิตใจ เป็นสำนึกของความรักความเห็นอกเห็นใจ ความอ่อนโยนต่อกัน จนซึ้งใจว่าทำไมต้องถนอมใจในกันและกัน ไม่ล้ำ**ใจ**ออกไปสู่การ ประพฤติผิดในกาม ไม่เห็นแค่อำนาจใจในตัวเอง (NEWS 565, NWCOL106)
154. คำเล็กๆ เหล่านี้ทำให้ใจพลิ้วและฟูขึ้นมา **ใจ**ของดิฉันฟูขึ้นมาเหมือนไข่เจียว (NEWS 571, NWCOL106)
155. ดิฉันเพิ่งสังเกตเห็นเดี๋ยวนี้เองว่า บนกระปุกยาสีฟันพฤกษชาติยังเขียนกำกับไว้อีกด้วยค่ะว่า ไม่ควรขายเกิน ๒๔ บาท น่ารักจัง คำเล็ก ๆ เหล่านี้ทำให้**ใจ**พลิ้วและฟูขึ้นมา ใจของดิฉันฟูขึ้นมาเหมือนไข่เจียว (NEWS 572, NWCOL106)
156. ไม่ว่ารูปร่างหน้าตา ที่มา ถิ่นกำเนิดของเขาจะเป็นอย่างไร ล้วนเท่าเทียมกัน ในการได้รับสิทธิเสมอกัน ดังที่ธรรมชาติให้ตัวอย่างซึ่งแสนงดงามแก่**ใจ** แก่การใฝ่รู้ให้ซึ่งถึงกลางใจเรา อยู่ทั่วทุกแห่งหน (NEWS 573, NWCOL106)
157. ถ้าผู้คนส่วนมากพร้อมใจกันลักขโมยความเป็นธรรมออกไปจาก**ใจ**ตัวเอง ลูกๆ หลานๆ ของเขาจะเหลือสิ่งใดติดหัวใจ (NEWS 574, NWCOL106)
158. ด้านจิตวิญญาณ มีที่พึ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจในทุกคุณค่าทาง**ใจ** มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนาและประเพณีน่านิยมดีงามต่าง ๆ ที่ช่วยให้เกิดพลังใจที่ดี (NEWS 577, NWCOL106)
159. ให้ความสุขแก่กายทั้งหลายแหล่ แก่ตนและครอบครัว ยังรวมไปถึงทรัพย์ทาง**ใจ** ซึ่งควรอย่างยิ่งที่จะอยู่ในความรู้สึกทางใจ เพื่อพร้อมจะเทให้ ดิฉันใช้คำว่าเทให้นะคะ (NEWS 581, NWCOL106)
160. เราควรโอบรักให้ถึงสิ่งแวดล้อม เพราะสิ่งแวดล้อมคือเงาของเรา ของทั้งคนและสัตว์ เราอยู่กันไม่ได้หากปราศจากสิ่งที่อยู่มาก่อน เกิดก่อน นั่นคือสิ่งแวดล้อม แผ่นดิน แผ่นน้ำ คลื่นลม.....แร่ธาตุทุกชนิด ฯลฯ รวมเรียกว่ารวมเรียกว่าธรรมชาติหล่อเลี้ยงกาย หล่อหลอม**ใจ** ไปจนลึกถึงจิตวิญญาณ (NEWS 582, NWCOL106)
161. ก่อนทำมีการขอขมาผู้เฒ่าก่อนเสมอทุกครั้ง ทุกคน อย่างไม่ใช่สักแต่ไหว้ๆปลกๆ แต่กระทำทุกสิ่งช้า ๆอย่างออกมาจาก**ใจ**ด้านในแท้จริง (NEWS 586, NWCOL106)
162. ตัวดิฉันเองกลับอบอุ่นใจเมื่อได้ยินคำว่า สปาผู้เฒ่า สปาซึ่งดูแลคนแก่เฒ่าด้วยใจที่นึกถึงผู้สูงอายุในบ้าน ในชุมชน ไม่ใช่เพื่อตนเองคนหนุ่มสาว **ใจ**ดวงนี้น่าจะมีอยู่ในจิตของผู้มีธรรมประจำตน นึกถึงผู้อื่น นึกถึงส่วนรวมแล้วลงมือกระทำทุกอย่างออกมา (NEWS 588, NWCOL106)

Ref. code: 25615706300018ATD

163. ภรรยาเริ่มมีความทุกข์ ความอึดอัดเป็นอย่างยิ่ง มันเกิดอะไรขึ้น อยู่ดีๆ ก็เปลี่ยนไป ตั้งหน้าตั้งตารอคอยสามีกลับมาทุกวัน มีความเศร้ามีความโศกอัดอั้น**ใจ** ไม่ทราบว่าจะคุยอย่างไรกับสามี (NEWS 589, NWCOL106)
164. นี่มันจะสั่งเราทุกวันเลย ดูคนที่ตกเป็นทาสมันจะมีความสุขที่ตรงไหน คอยดูอยู่ที่**ใจ**นี่จะเห็นเลย ใจเรานี้ถูกโขกสับอยู่ทั้งวัน หาความสุขที่แท้จริงไม่ได้เลย มีแต่ความเหน็ดเหนื่อย (NEWS 592, NWCOL106)
165. ถ้าเราคอยรู้อยู่ที่**ใจ**เรา เราจะเห็นเลย จิตใจเราไม่เคยเป็นอิสระเลย จิตใจเราเป็นขี้ข้าของความอยากตลอดเวลานะ มันสั่งเราทั้งวัน (NEWS 593, NWCOL106)
166. เมื่อหมดที่พึ่งพิงหมาย หันไปทางไหนจน**ใจ** จนตรอก เออ น่าจะเรียกอาการขณะนั้นว่าไม่ต่างจากคนจนตรอก หยิบคว้าอะไรไม่ได้ ไม่กระเตื้องขึ้น (NEWS 594, NWCOL106)
167. เราเองก็ทราบว่าเขากำลังมีเรื่องอยู่ใน**ใจ** เขาเองก็จะรู้สึกว่ามันเบาบางลงที่ได้บอกกัน อย่างน้อยก็รู้ว่า เออ ไม่ต้องสะท้อนสิ่งไม่ดีสู่กัน (NEWS 597, NWCOL106)
168. วิธีฝึกฝนต้องผ่าน**ใจ**ด้วยจงได้ผล ไม่อย่างนั้นต้องรีบฝึกกันตั้งแต่ยังเล็กๆ (NEWS 602, NWCOL106)
169. ค่าที่กิเลสโลกาภิวัตน์ซับซ้อนแทรกซึมถึงลมหายใจเข้าออก หากไม่ได้รับวัคซีนคุ้มกันจากทางครอบครัวกันมาก่อน วิธีฝึกจำต้องผ่านใจที่ใกล้สุก **ใจ**อย่างดิบที่ผ่านกิเลสโลกาภิวัตน์โชกโชนมาแล้ว บ่มไม่ขึ้นแม้ใช้เวลามากก็เหอะ (NEWS 603, NWCOL106)
170. ความศักดิ์สิทธิ์ไม่ได้อยู่ในภาษาธรรมยากๆ ความศักดิ์สิทธิ์อยู่ที่ตัวเราเอง พลังที่ออกมาจากตัวเรา ความศักดิ์สิทธิ์อยู่ที่ว่าเราอยู่ตรงนั้น กายเราอยู่ตรงนั้น **ใจ**เราอยู่ตรงนั้น เรามีสติ เรามีสมาธิอยู่ตรงนั้นเต็มเปี่ยม เต็มร้อย (NEWS 604, NWCOL106)
171. การฝึกปฏิบัติ**ใจ**ของเราเอง เริ่มจากถามตัวเองว่า จริงๆ แล้วเราอยู่ ตรงนั้นเพื่อกันและกันหรือเปล่า เช่น เวลาที่เรานั่งกินอาหารเช้าด้วยกันเราอยู่กับอาหารเช้าและอยู่กับคนที่เรารัก อยู่กับคุณพ่อคุณแม่ อยู่กับสามีภรรยาซึ่งกำลังนั่งกินอาหารกับเราหรือเปล่า (NEWS 605, NWCOL106)
172. เมื่อลงแรงลงใจพร้อมเพรียง แรงอย่างเดียวขาด**ใจ**ก็ไปไม่รอด (NEWS 606, NWCOL106)
173. ผู้ที่ผ่านเข้าไปยังร้านพลังบุญ กรุงเทพฯ และชมรมมังสวิรัติ เชียงใหม่ ย่อมทราบและซึ้งกันดีถึงการรณรงค์ไม่ใช้ถุงพลาสติกทั่วไทย แต่การรณรงค์เกิดขึ้นเพียงแค่ ๒ จุด ๒ ร้าน ซึ่งอยู่ห่างไกลกัน ภาคกลาง ภาคเหนือ หากก็ยังดีใช่ไหมที่มีใครคิดริเริ่มต้น หยั่งมั่นอยู่ใน**ใจ** (NEWS 607, NWCOL106)

Ref. code: 25615706300018ATD

174. ผู้แบกรับภาระทางกายของแต่ละคนแล้ว ยังแบกรับภาระสาหัสทาง**ใจ**จากสังคมซึ่งยังไม่สามารถเข้าใจทั้งลึกและตื้นเกี่ยวกับการติดเชื้อของผู้ติดเชื้อเอชไอวีว่า มันไม่ได้ติดต่อกันง่ายๆ (NEWS 608, NWCOL106)

175. ฝึกฝนอบรมขัดเกลาอารมณ์ เป็นเรื่องเดียวกับการต่อสู้กับตนเอง..... ตรงกันข้ามกับการต่อสู้กับผู้อื่น เที่ยวเอาชนะคนอื่นอยู่ตะพึดมันง่ายมากๆ แน่จริง เป็นคนจริง ชนะตัวเองสิ ชนะอารมณ์ตน ขี้ยั้วะ แตะตรงไหนร้อนไปหมด ชนะ**ใจ**ที่ร้อนจนค่อยๆ เยือกและเย็นลงวิ่งไปอยู่กับฝั่งตรงกันข้ามกับความร้อนในที่สุด (NEWS 610, NWCOL106)

176. อยู่ใต้ชายคาโลกเดียวกัน คู่ต่อสู้เยอะแยะ โผล่มากวนได้หมดทุกทวาร เสียง ไม่สบหู กลิ่น ไม่ชอบใจ โผล่มาเห็นหมั่นไส้จริงๆ ยายคนนี้ ทางรสลิ้มสัมผัสจิปาถะ ล้วนคือคู่ชกหมัดเด็ด ชวนให้แพ้ร่ำไป ล้างเล้งออกไป ใช้อำนาจบาตรใหญ่ ข่มเหงคนอื่น หาเรื่องผู้อื่น ล้วนคือผู้แพ้ตัวเองทั้งนั้น แพ้ตั้งแต่ยังไม่ทันอ้าปาก จนอ้าปากด่าว่าเพราะใจมันดาลให้ปากอ้าออก พรูพรั่ง แพ้มาตั้งแต่ใน**ใจ**เรื่อยไป แต่มักสำคัญตนว่าคือ ผู้ชนะ เพราะได้ด่าแล้ว ว่าแล้วชนะแล้ว (NEWS 614, NWCOL106)

177. ตรงตามที่คนโบราณเอ่ยขึ้นเป็นถ้อยคำสำคัญเปี๊ยบเลย หลังจากทราบว่ามีคนตาย ต่างกันเพียงเอ่ยจาก**ใจ**ทั้งดวงคล้ายคำอำนวยพร (NEWS 615, NWCOL106)

178. พวกหนูอยู่ในโลกร้ายมากกว่าโรคร้าย ตามด้วยถ้อยคำตรงจาก**ใจ**ของเด็กคนอื่นๆ ไล่เรียงกัน มาราวกับกระพรวนความรู้สึก ซึ่งต่างต้องมารวมกระจุกตัวกันอยู่ในที่อันแสนคับแคบไม่ต่างจากคุกของสังคม (NEWS 616, NWCOL106)

179. คนที่เขียนทำด้วยสำนึกทาง**ใจ**ล้วน ๆ ยังมีอยู่ ยังไม่ล้มหายตายจากไปหมดโลกหรอก (NEWS 617, NWCOL106)

180. ไม่ทราบหรอกคะว่าอาตี๋แกจะไปหรือเปล่า หรือไปเมื่อไร หรือฟังคำตอบแล้วถูกใจ โดนใจจั๊กจี้**ใจ** แล้วก็จบกันไป แยกย้ายกันไปไหนก็ไม่ได้ตามไปดู (NEWS 619, NWCOL106)

181. ผู้คนซึ่งพร้อมอยู่แล้วยิ่งขยันอยู่ขยันหาในบาปนิยม อันตรงข้ามกับการนิยมใฝ่บุญ หรือพยายามทำทั้งสองทางเพื่อความสบายใจของตน แต่อำนาจการกดขี่คนอื่นก็ยังคงบันทึกการทำงานไว้กลางดง**ใจ**ของแต่ละคน (NEWS 620, NWCOL106)

182. ผลไม้ผลใหม่ๆ แรกเช้า ล้วนคือพลังธรรมชาติที่ประณีตและละเอียดอ่อน แล้วภาชนะที่รองรับความละเอียดอ่อนประณีตของเอนไซม์ในน้ำผักผลไม้ คือ**ใจ**อารมณ์ของเราผู้ดื่มซึ่งมีโมเลกุลละเอียดเท่าๆ กัน (NEWS 622, NWCOL106)

183. ท่านนิรามิสาได้จบการบรรยายไว้ตรงนี้ โดยทิ้ง ข้ออบรมสติ ๕ ประการ หรือ ศีล ๕ ฝากไว้คนละแผ่นดังกล่าวเมื่อดิฉันลงมืออ่านศึกษาตาม **ใจ**ชุ่ม เย็นงามลามเรื่อๆ ขึ้นเรื่อยๆ (NEWS 623, NWCOL106)

Ref. code: 25615706300018ATD

184. โรคที่ใครๆว่าร้าย ยังไม่แรงร้ายเท่ากับโลกใบนี้ ซึ่งมีผู้คนที่เข้าใจผิดต่างพยายามปิดกั้นกับคุกคามอิสระภาพของเด็กๆ เหล่านี้ โดยที่รู้เท่าไม่ถึงความเป็นจริง “ข้อเท็จจริง” ฟังเสียงที่ขยับออกจาก**ใจ**ดวงน้อยๆ เหล่านี้ดูสิคะ โลกที่หนูอยู่ ผู้คนรังเกียจเรา เป็นความทุกข์ใจซึ่งซ่อนซ้อนอยู่ในความทุกข์นานา (NEWS 625, NWCOL106)

185. การไอจามรดกัน ไม่ทำให้ติดเชื้อ เน้นย้ำเข้าไปใน**ใจ**เราให้รู้เรื่องเสียทีด้วยค่ะ (NEWS 627, NWCOL106)

186. ใจนี้ควรมีอิสระในการเรียนรู้ ดิฉันเชื่อเช่นนั้น ทำใจให้หลวมๆ เข้าไว้ อะไรที่หลวมๆ มักเต็มไปด้วยช่องว่างมากมายเพื่อที่จะได้ขยาย ขยายออกแทนการคิดรวบรัด รัดจนความคิดคับติ้ว **ใจ**ก็คับและแคบลง เหลือเพียงร่อง (NEWS 628, NWCOL106)

187. เจ้าของคอลัมน์อาจนอนตายตาไม่หลับหรือนอนดิ้นขลุกขลักอยู่นั่นแล้ว ถ้าทอดทิ้งเรื่องนี้ไปเสียดื้อๆ แม้ได้เสนอไปถึง ๒ เรื่อง ทำไม่ได้ค่ะ จึงต้องลุกขึ้นมาทำให้แล้วแก**ใจ**จนหมดจด เพราะความหมดจดที่แสนงดงามในอีกด้านมุมของคำว่า ศีล ๕ ให้ถ้อยภาษาของความรักล้วนๆ ของนักบวชจากดงพลัมกล่าว เป็นความหมายของศีลที่สมบูรณ์ (NEWS 629, NWCOL106)

188. หมู่บ้านพลัมทางตอนใต้ของเมืองบอร์โดซ์ ประเทศฝรั่งเศส เป็นควันที่ยังหลงอยู่ในดง**ใจ**ของดิฉัน ยังไม่ยอมมอดไปได้ง่ายๆ (NEWS 630, NWCOL106)

189. เฮอ ก็เรื่องของแต่ละคนแต่ละความคิด ดิฉันรับผิดชอบด้วยไม่ได้ เขียนดักๆ ไว้นิดหน่อย ทำนองดักคอ ดัก**ใจ** ใครคิดกับดักบ้าง อ้าวดิฉันนี่เอง วนเวียนอยู่กับการออกตัวเป็นพิเศษ ไม่ก็เรื่องของดิฉันแล้ว (NEWS 631, NWCOL106)

190. หนังอาจเป็นได้ทั้งหมอ**ใจ**และหมอยา รักษาความป่วยไข้ เป็นครู คอยชี้แนะให้โอกาส เป็นนักบวชช่วยชี้ทางบรรลุธรรมเป็นเพื่อนรักที่ยืนหยัดเคียงข้าง และเป็นคนรักผู้ทำให้มีความสุขเสมอ (NEWS 633, NWCOL107)

191. ซิโร่และเพื่อนสนิทสนุกสนานกับการเข้าร้านวิดีโอ เช่าหนังโป๊ของผู้ใหญ่มาดู แสวงหาความตื่นเต้น และเรียนรู้เพื่อเตรียมพร้อมในการลงสนามจริง โดยเพื่อนคนหนึ่งของเขาแอบมี**ใจ**หลงใหลเด็กสาวซึ่งโตกว่า และพยายามชวนเธอเล่นเกมบนเตียงแบบผู้ใหญ่ (NEWS 639, NWCOL107)

192. พี่ณิธที่รักหล่อนรุนแรง แข็งแกร่ง ตักตวง เปี่ยมสุขจนหล่อนคราง น้ำตาปริ่มไม่รู้กี่ครั้งต่อกี่ครั้ง เขาปรนเปรอหล่อนจนร้องร่ำน้ำตาปริ่มตา ถึงเวลาแล้วใช่ไหมที่เขาจะทำหล่อนน้ำตากลบ**ใจ** (NEWS 646, NWCOL108)

193. ความพ่ายแพ้ มายด์ทนเห็นพี่ณิธอีกไม่ไหวแล้ว มันเจ็บน้ำ มันเจ็บ มณธิราเสียงเครือมาจากส่วนลึกของ**ใจ** น้ำตาเอ่อตา (NEWS 647, NWCOL108)

Ref. code: 25615706300018ATD

194. หลายอาทิตย์มานี้ หล่อนเองก็ดีใจที่คนวางตัวประณีตมั่นคงอย่างเขาเลือกคบหล่อนไว้เป็นเพื่อน ไม่รู้ก็แต่ว่าหล่อนอยู่กลาง**ใจ**ของเขานั่นเทียว (NEWS 653, NWCOL108)
195. น้ำถามตัวเองที่แม่อาจมีใครอีกสักคนมาเป็นเพชรน้ำหนึ่งใน**ใจ**ของแม่ ไม่เป็นไรหรอกน้ำถาม เอง ตอบเองแค่แม่ได้เป็นเพชรน้ำหนึ่งใน**ใจ**ของพ่ อ และใน**ใจ**ของน้ำตลอดมาและตลอดไปก็พอแล้ว (NEWS 654, NWCOL108)
196. พงศกรนิ่งฟัง น้ำเดือดในกระติกเดือดไม่เท่าใจของเขา แต่พงศกรไม่ยอมให้**ใจ**ของเขาเดือด เมื่อน้ำเรียกเขาลงมา มันก็ต้องเจอความคิดอย่างนี้อยู่แล้ว (NEWS 659, NWCOL108)
197. เขาก็ต้องเลิก มันอยู่ที่มายด์คนเดียว มณธิราเม้มริมฝีปาก **ใจ**ของหล่อนไม่ แต่ร่างกายที่คิดถึง หิว โหย หาต้องการร่างกายของเขา (NEWS 661, NWCOL108)
198. กริชพูดจาก**ใจ**จริงส่วนลึกของเขา และอยากให้มุกเข้าใจด้วย (NEWS 670, NWCOL108)
199. สองปีก็ผ่านไป มุกรู้ ก่อนหน้านี้**ใจ**ของน้ำแกว่งที่จะต้องห่างแฟนหนุ่มถึงสองปี แต่พงศกรเป่ามนต์เพี้ยงเดียว น้ำก็คลายใจ (NEWS 672, NWCOL108)
200. มุกนึกถึงปรเมษฐ์ขึ้นมาจนได้ ไม่มีเสียงโทรศัพท์จากเขานับแต่เสร็จการประชุมวิชาการ มุกไม่รู้ว่าเพราะผู้ชายตรงนี้ ทำให้ปรเมษฐ์สงบระงับลงได้ กระแส**ใจ**อาจจะถึงกัน เพราะกริชกำลังนึกถึงปรเมษฐ์ มีข่าวมากมายในที่ทำงานเกี่ยวกับปรเมษฐ์และมุก (NEWS 673, NWCOL108)
201. ขอชมเชยว่าเธอเป็นคนกล้าหาญที่ยอมรับตัวเองว่าเป็นคนธรรมดาๆ เป็นคนไม่สวย ที่สามารถสร้างความสำเร็จได้ ชนะ**ใจ**คนดูในงานคอนเสิร์ตวันนั้นทุกคนเต็ม**ใจ**ซื้อตั๋วราคาแพงๆ (NEWS 682, NWCOL110)
202. ผมคอยช่วยดู เป็นเพื่อนแม่เขา เมื่อเขาโตขึ้น บางครั้งเขาก็เอาแต่ใจตัวเองบ้าง แม่เขาก็ให้ผมไปอบรม**ใจ**ฐานะผู้ชาย ได้ทำหน้าที่ตรงนั้น แต่ก็ดีใจเพราะเขาทั้งสองคนเป็นลูกที่ดีกับพ่อแม่ (NEWS 686, NWCOL111)
203. ดีที่ไม่เคยมีเรื่องหรือปัญหาอะไรให้ผมหนัก**ใจ**เลย (NEWS 690, NWCO111)
204. ถ้ามีอะไรที่อยากรู้ก็คงอยากรู้ว่าเขามีใครที่อยู่ใน**ใจ**เป็นตัวเป็นตนหรือยัง (NEWS 694, NWCOL111)
205. เรารู้จักความสุขผ่านทางตา หู จมูก ลิ้น กาย แต่เราไม่รู้เลยว่าจริง ๆ แล้ว ตัว**ใจ**ต่างหากที่รับรู้ความสุขที่ประณีตกว่า (NEWS 695, NWCOL111)
206. เริ่มต้นเมื่อพร้อมค่ะ ถ้าไม่พร้อมก็คงเริ่มต้นไม่ได้ มันอยู่ที่**ใจ** ถ้าใจคิดจะเริ่ม ทุกอย่างก็สามารถเริ่มได้หมด (NEWS 697, NWCOL111)
207. สมัยก่อนชีวิตทางวัตถุของเราถูกเติมเต็มแล้ว ความก้าวหน้ามีพร้อม แต่การที่จะเป็นคนเริ่มต้นใหม่อย่างเป็นเรื่องเป็นราวต้องรู้จัก**ใจ**ตัวเอง ตัวเองประกอบด้วยอะไรบ้าง จิตใจตัวเองเป็นอย่างไรและควบคุมมันได้อย่างไร นั่นแหละครับ (NEWS 698, NWCOL111)

Ref. code: 25615706300018ATD

208. เรื่องแบบนี้ถ้าไม่สนิท**ใจ**คงคุยกันลำบาก (NEWS 706, NWCOL115)

209. คำถามหนึ่งที่บางคนคงมีอยู่ใน**ใจ**คือการหั่นผักผลไม้ไว้ล่วงหน้าจะไม่ทำให้สารอาหารที่มีอยู่เสียไปหรือ (NEWS 709, NWCOL116)

210. หากคุณกำลังเบื่อการส่ง sms mms หรือข้อความอิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ ที่แห้งแล้งไร้ชีวิตชีวา และอยากได้วิธีการส่งข้อความเพื่อสื่อสารความใน**ใจ**แบบใหม่ที่มีชีวิตชีวา (NEWS 710, NWCOL116)

211. ฉันเองขอเลือกที่จะเดินทางต่อไปยังมะละกา เมืองเล็กที่เขาว่ากันว่าสวยนักสวยหนา แล้วฉบับหน้ามาหาคำตอบกันว่าอะไรคือแรงบันดาล**ใจ**ที่ทำให้ชื่อของรายการที่นี่หมอชิตเกิดขึ้น (NEWS 711, NWCOL117)

212. เราต้องมั่น**ใจ**กันนิดหนึ่งว่าเรานะมีของดีเหมือนกัน (NEWS 712, NWCOL117)

213. ถ้านุรู้จักใครสักคนเป็นครั้งแรกแล้ว นุก็จะให้**ใจ**ไปเต็มร้อยเลย แล้วสิ่งที่ได้กลับมาจะดีหรือไม่ดี อันนี้มันก็ขึ้นอยู่กับคนแล้วล่ะ (NEWS 714, NWCOL117)

214. เรื่องใจก็คือแน่นอนที่สุดว่าการไปพุทธมณฑลนี่ มันก็ช่วยหล่อเลี้ยงเราเหมือนเป็นโอเอซิสทาง**ใจ**ด้วย ไปไหว้พระ แล้วความชุ่มฉ่ำเบิกบานก็จะเกิดขึ้น (NEWS 715, NWCOL117)

215. ทุกวันนี้คุณวรุธมีข้อมูลเกี่ยวกับพระเครื่องแน่น และบูชาพระไว้มากมาย อดสงสัยไม่ได้ว่าแขวนพระบ้างหรือเปล่า เปล่า พระของผมอยู่ที่**ใจ** มีปัญหาเกิดขึ้น ก็มีสติ ค่อยๆลำดับเหตุการณ์ไปทีละข้อเพื่อแก้ไข (NEWS 723, NWCOL118)

216. เราได้ส่งทหารไปช่วย แต่ผลของสงครามก็กระทบกระเทือนทั้งทางตรงทางอ้อม ทำให้เศรษฐกิจตกต่ำ ข้าวยากหมากแพง คนไม่มีแก่จิตแก่**ใจ**จะดูหนั งหรือหาความบรรเทิงอย่างเอิกเกริกอย่างแต่ก่อน (NEWS 724, NWCOL118)

217. พอหลังตรุษจีนปีนี้ วันที่ ๑ มีนาเราก็เลิกเลย คืนบ้านให้เขาทุกอย่างลงตัวเป๊ะ เพราะ**ใจ**เราก็จะเลิก แต่ถ้าเราไม่เลิก เขาเอาบ้านคืน เราจะย้ายไปไหนล่ะ ของเยอะแยะ (NEWS 725, NWCOL118)

218. คำทำนายฝันแบบนี้ไม่ได้หมายความว่าจะมีใครจากคุณไป แต่มักจะบ่งบอกถึงแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลง อาจจะเป็นการเริ่มต้นอะไรใหม่ การต่อสัญญาบางอย่าง เพราะความตายหมายถึงการเผาสิ่งที่เป็นปัญหาใน**ใจ**คุณให้มอดไหม้ไป (NEWS 727, NWCOL118)

219. การหยุดคิดและย้อนกลับไปนำสิ่งดีงามที่เป็นรากเหง้าทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ใน**ใจ**เราทุกคนอยู่แล้วให้กลับมาดูแลซึ่งกัน คงไม่ใช่เรื่องยากลำบาก เพราะสังคมเช่นนี้มีอยู่และเกิดขึ้นมานานแล้วในอดีต เราเป็นเพียงคนกลางที่พยายามฟื้นฟูและสืบทอดความงามเหล่านี้ให้คงอยู่ต่อไป (NEWS 730, NWCOL118)

220. ขอบพระคุณคุณชาลีสำหรับทุกสิ่งทุกอย่างที่ดีๆที่คุณชาลีให้แก่ป้า รวมทั้งขึ้นค่าเรื่องให้ด้วยค่ะ เรื่องนั้นเป็นปัจจัยเล็กๆ แต่**ใจ**นั้นยิ่งใหญ่กว่าอะไรทั้งหมด (NEWS 734, NWCOL118)

Ref. code: 25615706300018ATD

221. บริษัทฯได้จัดกิจกรรมเพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม โดยได้เชิญน้องๆ จากโรงเรียนอนุบาลหมู่บ้าเด็กสานรัก มูลนิธิเด็ก.....รับน้องใหม่ด้วย**ใจ**คุณธรรม (NEWS 743, NWCOL119)
222. ห้องนั้นมีแถวยาวยืนรอคิวอยู่ก่อนแล้ว หน้าตาของทุกคนเหนื่อยล้าและอ่อนใจ แต่เจ้าหน้าที่ที่รับเรื่องนั้นน่ารักมาก ทำงานด้วยความกระตือรือร้น ทำให้ลดดีกรีความร้อนใน**ใจ**ของผู้โดยสารลงได้ (NEWS 745, NWCOL119)
223. ซูรัตซึ่งมาจากตระกูลที่มีฐานะดีพอควรนั้น เป็นคนที่ไม่ยอมสนใจเอา**ใจ**ใส่สิ่งอื่นใดเลยในโลกนี้ นอกเหนือไปจากงานศิลปะของเขา (NEWS 747, NWCOL119)
224. ดูจากรูปร่าง หน้าตา ท่าทาง และการแต่งกายคุณเปียกตั้งแต่แรกแล้วเราประเมินใน**ใจ**ว่า อายุอานามน่าจะเพิ่ง ๕๐ ต้นๆ (NEWS 748, NWCOL119)
225. ผมไปอยู่ที่นั่นเกือบๆ เดือน คิดถึงสนามหลวง**ใจ**แทบขาด (NEWS 752, NWCOL119)
226. ตอนที่เลือกเรือนนี้เป็นเพราะว่ายังไม่มีนาฬิกาสไตล์เรือสี่เหลี่ยมแล้วเป็นแนวกึ่งสปอร์ต เลยมาลงตัวที่หน้าตา ฟังก์ชั่น กลไก สาย แล้วก็ข้างโชว์เครื่องโชว์จักรกล มีแกะลาย ดูมีเนื้องานที่ละเอียด บวกกับชื่อเสียงของแบรนด์ก็ดีด้วยก็เลยตอบโจทย์ของเราที่มีอยู่ใน**ใจ**ได้หมด (NEWS 758, NWCOL119)
227. ในยุคที่ความเชื่อและความศรัทธา มีอิทธิพลเหนือจิตใจคนไทยเกือบค่อนประเทศ เรียกได้ว่าเป็นที่ยึดเหนี่ยว และเป็นที่พึ่งทาง**ใจ**ก็ว่าได้ ศิลปินจึงได้ร่วมตัวจัดงานแสดงครั้งนี้ขึ้น เพื่อถ่ายทอดความเชื่อและความศรัทธาออกมเป็นรูปธรรม (NEWS 770, NWCOL122)
228. ธ สถิตใน**ใจ**ไทย (NEWS 773, NWCOL122)
229. องค์กรนี้ได้แสดงต้นแบบให้เห็นแล้วว่าการทำเพื่อสังคมคือ อุดมการณ์ที่มาจาก**ใจ** หาใช่เพียงแต่การสร้างภาพลักษณ์ โรงงานเรามีอยู่ทั่วทุกภาค เราเริ่มจากชุมชนข้างๆ ก่อน แล้วค่อยๆ ขยายไปสู่ชุมชนอื่น (NEWS 775, NWCOL138)
230. ไม่อยากเชื่อเลยว่า คนธรรมดาคนหนึ่ง ที่ไม่ได้รวยล้นฟ้าดั่งเศรษฐี กลับมี**ใจ**ที่ช่วยเหลือผู้อื่น ด้วยเงินตัวเอง แม้จะเล็กน้อยในสายตาคนแสนรวย แต่กลับมากในสายตาของผู้ได้รับการช่วยเหลือ และยิ่งมากขึ้นในหัวใจของจ่าจินต์ (NEWS 787, NWCOL148)
231. นักแสดงทุกคนคงรู้สึกอิ่มเอม**ใจ**ที่ได้ทำสิ่งดีๆ ให้กับสังคม (NEWS 791, NWCOL149)
232. หลายคนหาทางออกให้กับตัวเองด้วยการแสวงหาทางดับทุกข์เพื่อให้เกิดความสุข แต่จะมีสักกี่คนที่จะเข้าใจถึงความสุขที่แท้จริงจาก**ใจ** (NEWS 799, NWCOL164)
233. นอร์เวย์ยกไทย ประเทศท่องเที่ยวดีที่สุดในโลก ยิ้มสยามยังคงเป็นมิตรที่ติดตราตรึง**ใจ**ชาวโลกมิเสื่อมคลาย (NEWS 804, NWCOL171)

Ref. code: 25615706300018ATD

234. ก่อนจะบอกรักใครจงตรองดูให้แน่ใจว่ารู้จักเขาดีพอหรือยัง คบหากันมานานแค่ไหนแล้วช่วงนี้อาจได้เจอเด็กรุ่นน้องที่เจ้าชู้ปากหวานมาทำให้**ใจ**ของคุณต้องหวั่นไหวเคลิบเคลิ้ม สุขภาพมักปวดหัว ปวดไมเกรน ผู้หญิงรอบเดือนมาไม่ปกติ (NEWS 805, NWCOL173)
235. งานด้านศิลปะเสื้อผ้าแฟชั่น งานเกี่ยวกับเด็กๆ จะมีผลประกอบการดี ความรัก มีข่าวลือ ข่าวไม่ดี โดนใส่ร้ายป้ายสี และเป็นเหตุให้เกิดความบาดหมาง**ใจ**กัน หวาดระแวงต่อกัน (NEWS 806, NWCOL173)
236. การที่เรารักเขาข้างเดียวย่อมทำให้ความรักไม่ได้ดั่ง**ใจ**ต้องการอยู่แล้ว (NEWS 807, NWCOL173)
237. งานของคุณจะสำเร็จได้ก็ต้องใช้ความอดทนเสียสละอย่างมาก ต้องลงมือทำจริงจังอย่ามัวแต่จินตนาการอยู่เลย และต้องเผื่อ**ใจ**ไว้กับการที่มันไม่ เป็นอย่างที่คิดทุกเรื่องด้วย (NEWS 812, NWCOL173)
238. คุณอาจด่าผมใน**ใจ**ว่าประสาท แต่ช่างเถอะ เพราะผมเชื่อว่ามีบางคนคิดคล้ายผม หรืออาจคิดไกลกว่าผมอีก (NEWS 818, NWCOL179)
239. หากได้ยินคำว่าตะไคร้ ภาพแบบใดผุดขึ้นใน**ใจ**เป็นอันดับแรก (NEWS 820, NWCOL179)
240. แม่บ้านมักนัดปาร์ตี้เพื่อนฝูงที่บ้าน มีการเตรียมเตาถ่านใบเล็กและดูดกลิ่นต่างๆ ไว้อวดเพื่อนฝูงระหว่างล้อมวงสนทนา เจ้าบ้านจะเผาไม้กฤษณาเกรดต่างๆ ให้แขกสูดดมฉมฉ่ำ**ใจ** และส่งผ่านเตาเผาไปทางขวามือ (NEWS 821, NWCOL179)
241. ในวันนี้พวกเรามีมดเป็นสัญลักษณ์ในการต่อสู้ที่อยู่ใน**ใจ** ที่จะก้าวเดินต่อไปข้างหน้าในการต่อสู้ของขบวนการภาคประชาชน (NEWS 827, NWCOL180)
242. การทำความเข้าใจเอกภพ หรืออีกนัยหนึ่ง คือความพยายามเข้าใจพระเจ้า หรืออีกนัยหนึ่งที่แท้จริง ที่ซ่อนอยู่ลึกที่สุดใน**ใจ**ก็คือ ความพยายามเข้าใจตัวเอง (NEWS 828, NWCOL181)
243. การจะรักษาตัวเลขทางการตลาดให้เติบโตอย่างต่อเนื่องนั้น อาจไม่ใช่เรื่องท้าทายสำหรับผู้ประกอบการไทยมากเท่ากับการรักษาความเป็นแบรนด์ไทยที่หนึ่งใน**ใจ**ของชาวพม่าให้คงอยู่ (NEWS 843, NWCOL216)
244. ปัญหาการทรุดตัวและการชำรุดทรุดโทรมของถนน จนเป็นอุปสรรคสำคัญสำหรับการทำความเร็วให้เป็นไปอย่าง**ใจ**ของผู้ขับขี่ (NEWS 850, NWCOL284)
245. ถึงจะยังไม่มีแผนธุรกิจไปนำเสนอ แต่กิ๊ฟท์พก**ใจ** ไปเกินร้อย จนสามารถชนะใจดีไซเนอร์ได้ในที่สุด (NEWS 855, NWCOL299)
246. สำหรับประเทศไทยก็มีผู้นิยมเลี้ยงสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกชนิดพันธุ์จากต่างถิ่น จึงเป็นที่น่ากังวล**ใจ**ว่าสัตว์ต่างถิ่นเหล่านี้อาจเป็นพาหะนำโรคเชื้อราชิทริดเข้ามาระบาด (NEWS 863, NWRP_AG007)

Ref. code: 25615706300018ATD

247. ระบุหมายเลข 357 สภาพเนื้อตัวมอมแมมไปด้วยเขม่าควัน สภาพเนื้อตัวมอมแมมไปด้วยเขม่าควัน ไม่พบบาดแผลน่าจะเสียชีวิตจากการสูดควันไฟเข้าไปจนขาดอากาศหาย**ใจ** เสียชีวิตอยู่ภายในห้องคาราโอเกะ (NEWS 870, NWRP_CR006)
248. โครงการสร้างบ้านพักเด็กแรกรับ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือเด็กกำพร้าที่ได้รับผลกระทบโดยตรงและโดยอ้อมจากเหตุการณ์ภัยพิบัติ รวมทั้งเด็กที่มีบาดแผลทาง**ใจ**ที่ไม่สามารถอยู่บ้านตนเองได้ (NEWS 874, NWRP_EC015)
249. นอกจากนี้ยังต้องเอาจริงเอาจังกับปัญหาภาษี ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ที่ทำให้ ผู้ผลิตผลงานดนตรีถอด**ใจ**เลิกผลิตผลงานกันเป็นจำนวนมาก (NEWS 876, NWRP_EC025)
250. รมว.เกษตรฯ กล่าวว่า การแก้ปัญหาน้ำท่วมครั้งนี้ทุกฝ่ายต้องร่วมมือทั้ง**ใจ**และกาย อย่าขีดเส้นแบ่งระหว่างหน่วยงานหรือพรรคการเมือง (NEWS 882,NWRP_EC032)
251. สำรวจข้อมูลพื้นที่ที่จะจัดส่งคณะพระวิทยากรลงเยี่ยมเยียนและจัดกระบวนการธรรมปรึกษาเยียวยา**ใจ** (NEWS 886, NWRP_ED019)
252. ผมอายุ ๙๐ กว่าแล้ว ยังวางแผนจะทำอะไรอีกหลายอย่าง บางคนถามว่าจะทำอย่างไร เราก็ทำไป มีคนช่วยสานต่อ เราก็ถ่ายทอด แต่การถ่ายทอดไม่ใช่การถ่ายทอดข้อมูล แต่ถ่ายทอดความรอบรู้ ความมีศิลปะภายใน**ใจ** (NEWS 888, NWRP_ED022)
253. เราก็มีส่วนทำอะไรไม่ดี ฉะนั้นก็อย่าไปทำอะไรขุ่นมัว**ใจ**กันดีกว่า (NEWS 897, NWRP_EN009)
254. ทุกครั้งที่หนิงเห็นอะไรที่มันเกี่ยวข้องกับผู้หญิงคนนั้นยังจี๊ดอยู่ ยังไม่มีหนุ่มคนไหนพิชิต**ใจ**หนิงได้ ถามว่ามีเข้ามามั้ย แค่คุย ดูนานๆ ใครเข้ามาช่วงนี้เอาใจเราสารพัด เดี๋ยวโปรโมชั่นหมดหนิงก็น้ำตาตกอีก ไม่อยากน้ำตาตกอีกแล้ว (NEWS 898, NWRP_EN010)
255. จ๋าเจอเค้าเกือบทุกวัน มันมากกว่าคนบางคนคบกัน 5 ปี เจอกันบ่อย เลยทำให้เรียนรู้นิสัยกันเร็ว พัก**ใจ**นานแค่ไหน ยังไม่มีใครรู้ด้วยซ้ำ ความรักครั้งต่อไปคาดหวังแค่ไหน ยังไม่คาดหวัง ยังไม่นึก ยังไม่มีภาพอะไร รู้สึกมันเร็วแล้วเป็นอย่างนี้ (NEWS 904, NWRP_EN010)
256. นอกจากได้ชมสาวฮอตแดนกิมจิที่ขนความน่ารัก เซ็กซี่มาขย้ี**ใจ**หนุ่มสาววัยมันส์มาฝากแฟนๆ ยังมาพร้อมแขกรับเชิญศิลปิน ทู PM วงบอยแบนด์ชื่อดัง (NEWS 905, NWRP_EN010)
257. หญิง เอมี่ บอก เป็นแหวนแลกให้กัน ซื้อมาคู่กัน รับใส่ติดมือทุกวันก่อน ก็เป็นเหมือนกับแหวนแทน**ใจ** (NEWS 912, NWRP_EN012)
258. นุ้ยเหนื่อยรักต้องใช้เวลาฟูมฟัก**ใจ** (NEWS 917, NWRP_EN014)
259. น้องแหม่มมาทวงเลยตกใจ เพราะคิดว่าทุกอย่างเคลียร์เรียบร้อยแล้ว เนื่องจากเวลาก็ผ่านไปนานแล้ว ตอนที่รับทราบรู้สึกตก**ใจ** เลยรีบจัดการจ่ายเงินให้เขาเรียบร้อยตั้งแต่เดือน ม.ค.ที่ผ่านมา เป็นเงิน 8,800 บาท (NEWS 919, NWRP_EN014)

Ref. code: 25615706300018ATD

260. ถ้าทำไม่ดีก็อาจดูไม่รู้เรื่อง แต่ผลออกมากลายเป็นตรงข้าม เพราะไม่เพียงแค่ดูรู้เรื่อง แต่ดูแล้วยังสนุกและกระทบ**ใจ**ให้เห็นว่าที่ตัวละครยอมโดนด่า โดนน้ำสาดหน้า แต่ว่าก็ทำไปเพื่อสิ่งที่ยึดมั่น (NEWS 920, NWRP_EN015)
261. การดูหนังมันทำให้เราเรียนรู้ชีวิตคนคนหนึ่งในเวลา 2 ชั่วโมง เมื่อเรียนรู้แล้วก็สามารถนำมาใช้พัฒนาในชีวิต จะมากจะน้อยแค่ไหนก็แล้วแต่**ใจ**เลือก (NEWS 922, NWRP_EN015)
262. สเปคเป็นผู้ชายนิสัยติสท์อยู่แล้ว สังเกตได้จากอดีตสามีแต่ละคนติสท์ตัวพ่อทั้งนั้น พอมีข่าวเล็ดลอดออกมาว่า แอนสิเรียมมีหนุ่มรายใหม่เข้ามาดาม**ใจ**แล้ว ไม่ใช่ใครที่ไหนเป็นพระเอกติสท์ตัวพ่ออีก คนนั่นคือ หนุ่มศรราม เทพพิทักษ์ (NEWS 930, NWRP_EN016)
263. ผมมั่นใจหลายมุกที่ผมนำมาร้อยเป็นเรื่องราวคงจะให้ความสุขความเจริญทาง**ใจ**ได้ไม่น้อย (NEWS 931, NWRP_EN014)
264. ไหนๆ ขึ้นชื่อว่าคลื่นร้อน 91.5 ฮอต เอฟเอ็ม จัดกิจกรรมทั้งที ก็ต้องให้ความฮอตพุ่งปรี๊ดถึงขีดสุด สปอนเซอร์**ใจ**ดี๊ดี เลยชวนไปสัมผัสความเสียวซาบซ่าในทริป แอลเอเวกัส ฮอต อะดรีนาลีน (NEWS 934, NWRP_EN016)
265. บางทีพีคยังเด็กแยกแยะคนดีไม่ดีไม่ได้ พีครีบการันตรีว่าตัวเองไม่ใช่สาว**ใจ**โลเล พีคไม่ได้เปิด ไม่ได้คุยกับใครหลายคน มีคนที่ไว้ใจได้ สนิทด้วยแค่คนเดียวก็พอแล้ว (NEWS 936, NWRP_EN016)
266. ภาพยนตร์ที่ประสบความสำเร็จอย่างสูง ซึ่งจอห์นนี่ เดปป์ ได้เปิดตัวในบท กัปตัน แจ็ค สแปร์โรว์ ตัวละครที่ติดตรึงใน**ใจ**ผู้ชมเป็นครั้งแรก (NEWS 937, NWRP_EN017)
267. ในขณะเขียนเรื่องสั้นเรื่องนี้ ผมก็มีภาพใน**ใจ**เกือบสมบูรณ์ (NEWS 942, NWRP_EN018)
268. คุณป้าอย่างลิซไม่ได้เล่นเครื่องเล่นชนิดใดเลย แต่คอยมองดูเด็กๆ อย่างมีความสุข และส่ง**ใจ**ไปเล่นด้วยเท่านั้น (NEWS 946, NWRP_FR021)
269. ขณะที่ มานูเอล เซเลยา ให้สัมภาษณ์กับสถานีโทรทัศน์เวเนซุเอลาถึงความเคลือบแคลง**ใจ**ต่อการกระทำของรัฐบาลเฉพาะกาลในครั้งนี้ (NEWS 947, NWRP_FR021)
270. เรือนจำอำเภอพลรวมพลังประสาน**ใจ** แก้ไขบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขัง เป็นฟันเฟืองต่อสู้ยานรก (NEWS 955, NWRP_LC003)
271. ห้องเรียนสดใสจาก**ใจ** กฟภ. ของการไฟฟ้าส่วนภูมิ ภาค เพื่อส่งเสริมและพัฒนาด้านการศึกษาของเยาวชนในพื้นที่ทุรกันดาร จำนวน 81 โรง ทั่วประเทศ (NEWS 959, NWRP_LC005)

Ref. code: 25615706300018ATD

272. กรุงเทพมหานคร กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยฯ บริษัทขนส่งจำกัด ฯลฯ ร่วมกันจัดตั้งโครงการรวมน้ำใจช่วยเหลือผู้ประสบภัยหนาว เพื่อระดมผ้าห่ม เครื่องกันหนาวและยารักษาโรคไปยังพื้นที่ห่างไกลที่ความช่วยเหลือยังเข้าไม่ถึง จึงขอเชิญชวนประชาชน องค์กร ห้างร้าน บริจาคทุนทรัพย์และสิ่งของได้ที่ บัญชี วุฒิสภา และเครือข่าย ผนึก**ใจ**ต้านภัยหนาว (NEWS 960, NWRP_LC005)
273. เนื่องจากปัจจุบันนี้มีร้านอินเตอร์เน็ตและร้านเกมออนไลน์เปิดบริการหลายแห่ง ซึ่งร้านเหล่านี้มีจำนวนไม่น้อยที่มีกลุ่มนักเรียนนักศึกษาเข้ามาเป็นลูกค้า นอกจากจะเข้าไปเล่นตามคำโฆษณาชวนเชื่อ เพราะมีโปรโมชั่นและเงินรางวัลล่อ**ใจ** เป็นสาเหตุให้เด็กติดเกม ติดการพนัน เป็นแหล่งมั่วสุมติดยาเสพติด จะทำให้เสียการเรียนและเสียอนาคตแล้ว ยังจะเป็นบ่อเกิดปัญหาสังคมตามมาอีกด้วย (NEWS 968, NWRP_LC010)
274. หลักจากนั้นนายกรัฐมนตรีได้เดินทางไปเป็นประธานตรวจงานราชพฤกษ์รวม**ใจ**ภักดิ์รักพ่อหลวงที่สวนเฉลิมพระเกียรติฯ อ.เมือง พร้อมร่วมปล่อยโคมลอยด้วย (NEWS 974, NWRP_PL010)
275. สตช. ระดมปล่อยแถวคุมเข้ม 7 วันอันตราย เอกชน **ใจ**บ้าทุ่มงบกว่า 20 ล้าน ติดกล้องวงจรปิดย่านราชประสงค์ 60 ตัว คุมเข้มลานจอดรถ เพิ่มหน่วยรักษาความปลอดภัยอีก 1 พันนาย (NEWS 976, NWRP_PL010)
276. นักการเมืองทุกคนย่อมมี**ใจ**ที่จะต่อสู้อยู่แล้ว แต่เป็นการต่อสู้ทางความคิด (NEWS 985, NWRP_PL016)
277. นายสุเทพ กล่าวอีกว่า ส่วนที่แกนนำ ตัวจริงของทางพรรคภูมิใจไทย และพรรครวม**ใจ**ไทยชาติพัฒนาออกมาพูดชัดเจนว่าต้องการออกมาเล่นการเมืองอยู่เบื้องหน้านั้น คงเป็นเพราะเขาคงต้องการฟังเสียงประชาชนว่าเป็นอย่างไร (NEWS 989, NWRP_PL017)

3. ข้อมูลที่พบในคลังข้อมูลประเภทงานเขียนกึ่งวิชาการ (non-academic)

1. หากผู้อ่านมีความใน**ใจ**ในศาสนาพราหมณ์หรือฮินดูอยู่แล้วก็จะได้รับอรรถรสอย่างโอชะ (NACD 001, NACHM)
2. ทั้งพลังกาย พลังอาวุธ พลังจิตที่เข้มแข็งหนักแน่น มั่นคง มีความเต็มใจพากเพียร มีความอดทนต่อความชั่วร้าย เอาชนะความเจ็บปวดรวดร้าวทางกายและทาง**ใจ** (NACD 005, NACHM)
3. ผู้แปลสอดใส่อารมณ์ขันไว้อย่างเหมาะสมทันสมัยในตอนนั้น ตั้งแต่เริ่มด้วยชื่อเรื่องเล่าสั้นๆ เช่น แมงมุมขยุ้มหัว**ใจ** ส่วนตั๊ วส่วนตัว ไหม้แล้วจ้าวิวาห์อลเวงมองหมา ต่างมุมฯลฯ (NACD 012, NACHM)

4. คานธียอมรับว่าบางครั้งเธอก็เป็นอุปสรรคที่ยิ่งใหญ่ของเขา รัฐบุรุษหลายท่านก็ย่อมเห็นด้วย ผิดกันแต่ว่าคานธีไม่ยอมแพ้อุปสรรคนี้ ได้หาวิธีเอาชนะด้วยการปรับตัวและ**ใจ**เข้าหากัน (NACD 013, NACHM)
5. ทุกวันนี้สหายของเราจำนวนมากยังไม่รู้สึกสนใจในปริมาณของสิ่ง ไม่สนใจในสถิติพื้นฐานและส่วนร้อยที่สำคัญๆ ไม่รู้จักสิ่งสนใจของปริมาณที่กำหนดคุณภาพของสิ่งกับทุกสิ่งที่ยังไม่มีตัวเลขอยู่ใน**ใจ**เลย (NACD 016, NACHM024)
6. สมัยก่อนปี พ.ศ. 2509 ก็สมัยปฏิวัติวัฒนธรรม ตอนนั้นเป็นช่วงอุตสาหกรรมสร้างหนังซบเซามากเพิ่งเติบโตขึ้นเมื่อไม่นานนี้ ก็ภายหลังล้มแก๊ง 4 คนไปแล้ว คราวนี้ช่างภาพเดาคำพูดอยู่ใน**ใจ**อีกเช่นกัน (NACD 018, NACHM024)
7. ฝูงคนเห็นเข้าตะโกนตัดพ้อด้วย**ใจ**งอน คุณเห็นพวกชั้นเป็นหมาขี้เรื้อนหรือ ถึงให้มานั่งเฝ้าประตูอยู่ริมถนน (NACD 022, NACHM027)
8. เขาเป็นที่พึ่งพำนักพักพิง**ใจ** เคยหัวเราะ เคยร้องไห้ มีสุข มีทุกข์ ดีใจ เสียใจ คุณก็แอบกระซิบบอกเขาจนหมดสิ้น เขาเป็นวิถีชีวิตของคุณไปเสียแล้ว และเป็นหนทางเดียวที่คุณรู้จักเสียด้วย (NACD 023, NACHM034)
9. เนื่องจากหลวงปู่ชรามากแล้ว มีอายุรวม ๙๐ กว่าปี ทั้งยังอาพาธด้วยเป็นอัมพาต ดังนั้นเมื่อหลวงปู่เข้าห้องปิดประตูเงียบ จึงไม่มีใคร**ใจ**กล้าเข้าไปเคาะเรียก เพราะกลัวบาป (NACD 024, NACHM034)
10. ในขณะที่เขาออกไปเต้นรำกันสนุกสนาน นั่งทำสวยเฝ้าโต๊ะอยู่ในความมืดไม่มีประโยชน์ **ใจ**กล้าเสียหน่อย ออกไปเต้นแร้งเต้นกา สมัยนี้เขาก็เรียกว่าเต้นรำแล้วละ ต่อให้คนเต้นไม่เป็นเลย ก็ต้องเต้นเป็นไปเอง (NACD 026, NACHM034)
11. ถ้าอยากจะให้ผุดผ่องอยู่ในสายตาของสามีเสมอ.....อย่าเผลอตบแป้งฝุ่นจนหน้าขาวเว่อให้ฝ่ายสามีนึกตำหนิอยู่ใน**ใจ**ว่า นี่ฉันแต่งงานกับกระด้งแป้งหรือกับคนกันแน่ (NACD 031, NACHM034)
12. สีเขียวครึ้มอันเป็นร่องรอยของหนวดเคราของพระเอกนักเรียนนอกที่เขาบรรยายไว้ในนวนิยายรักรันทด**ใจ**นั้น (NACD 036, NACHM034)
13. อาจารย์บ็อบเข้ามาสอนเดินไปหยิบไม้กวาดรองเท้าเก่าๆ และที่ใส่ขยะเอามากองรวมกัน เอ้า พวกเราเขียนตามนี้ วัยรุ่นนึกค้านใน**ใจ** มาแนวไหนวะ ผมยังมองไม่เห็นความงามจากรองเท้าเก่าๆ (NACD 039, NACHM036)
14. ผมมองเธอแค่ผ่านๆ ไม่ได้สนใจอะไรเธอสักนิด ส่วนเธอ เห็นผมเดินผ่านไปผ่านมา เธอนึกสบประมาทผมใน**ใจ** (NACD 040, NACHM036)

Ref. code: 25615706300018ATD

15. ตอนนั้นแม่คงมีความจำเป็น ถึงต้องทิ้งพวกเราไป แต่ความรู้สึกเจ็บแปลบๆ ยังมี มันซ่อนอยู่ใน**ใจ**ลึกๆ มากกว่า เราย้อนเวลากลับไปเรียกร้องอะไรไม่ได้อีกแล้ว (NACD 041, NACHM037)
16. ผมท่องประโยคนี้ใน**ใจ**ตลอดตอนเดินดูสัตว์ (NACD 051, NACHM038)
17. ทุกวันนี่ที่เราอยู่ด้วยกัน มันยิ่งกว่าความรัก จนผมไม่รู้จะหาคำไหนมาบรรยายความใน**ใจ** เพราะจริงๆ มันไม่ใช่แค่รัก แต่เป็นหน้าที่ บางวัน ผมรู้สึกเหมือนกับว่า วันเวลาเพิ่งจะผ่านไปเมื่อเร็วๆ นี้เอง (NACD 057, NACHM038)
18. ทุกภาพ ทุกฉากในหนังมันอยู่ใน**ใจ**ผมหมดแล้ว ผมเขียนสิ่งที่อยู่ในหัวของผมไล่ออกมาทีละอัน (NACD 058, NACHM040)
19. พี่หม่ำแกก็แกล้งด่ากระแทก ด่าจนอาแปะร้องไห้ แต่ผมรู้ว่าใน**ใจ**พี่หม่ำแกไม่ได้อยากได้เงินหรอก แกอยากทำให้อาแปะรู้สึกเท่านั้น (NACD 062, NACHM043)
20. พอเปิดประตูก้าวเข้าไปที่หน้าโรง ทันใดนั้นแสงไฟแฟลชจากกล้องถ่ายรูปก็สว่างพรึ่บพรั่บจากมุมโน้นมุมนี้ เหมือนกับจะถ่ายดาราเอาไปลงหนังสือพิมพ์ฉบับเช้า อดนึกกระหยิ่มใน**ใจ**ไม่ได้ว่า มั้ยล่ะ มีคนหลงมาประทับใจในความงามของเราแล้วสิ (NACD 066, NACHM044)
21. ส่วนเรื่องไว้ใจไม่ได้นี้ เห็นจะเป็นเรื่องยากยิ่งขึ้นไป ใครจะไปนั่งหยั่ง**ใจ**ใครได้ว่าตื้นลึกหนาบางแค่ไหน (NACD 067, NACHM044)
22. พิมพ์เป็นรูปผู้หญิงโป๊ ผู้ชายเปลือย ถ่ายทำอย่างสวยงามเป็นศิลปะอย่างอ่อนๆ บางทีก็มีรูปสัปดนขันๆ เช่น รูปแรดหรือฮิปโปกำลังสมสู่กัน แล้วมีคำเตือน**ใจ**พวกบ้าสงครามพิมพ์ไว้ด้วยว่า Make love Not war (NACD 068, NACHM044)
23. ความหวังของคุณจะประดุจประกายใน**ใจ**ลูก เขาจะมีความหวังในตนเองและจะพยายามทำ และในที่สุดเขาจะประสบความสำเร็จในวิถีทางของเขาอย่างแน่นอน (NACD 070, NACHM046)
24. ผู้ปกครองจำนวนมากเกิดความทุกข์**ใจ**เมื่อการทดสอบพบว่าเด็กมีค่า I.Q. อยู่ในระดับต่ำกว่าปกติ (NACD 071, NACHM046)
25. พ่อรู้สึกว่าทำอะไรก็ผิดหรือทำอะไรก็ไม่ถูกใจอยู่เรื่อยๆ ทำให้เด็กมีความรู้สึกผิดอยู่ใน**ใจ**เสมอ และบ่อยครั้งที่ลูกสาวรู้สึกโกรธแม่และสงสารพ่อที่อ่อนแอ ทำให้ไม่ต้องการที่จะแต่งงานกับผู้ชายที่อ่อนแอเหมือนพ่อ (NACD 077, NACHM047)
26. ปากก็เจรจาแสดงความยินดีตามมารยาท แต่**ใจ**อาจจะเต็มไปด้วยความอิจฉา (NACD 78, NACHM047)
27. พวกเรานั่งรวมกันเป็นกลุ่มอบอุ่นอยู่ลึกๆ ใน**ใจ**ที่ได้มาอยู่ด้วยกันมาร่วมกันเรียนรู้ด้วยกันในสิ่งที่เป็นมงคลแก่ชีวิต (NACD 079, NACHM048)
28. คำพูดของอาจารย์รัญจวนให้กำลังใจแก่พวกเราทุกคนในฐานะนักเรียนในวิชาจิตวิทยา เราทุกคนต่างมีพันธสัญญากับวิชาชีพของตน ในอันที่จะรักษา**ใจ**ให้เบิกบานแจ่มใส (NACD 080, NACHM048)

Ref. code: 25615706300018ATD

29. การฝึกสมาธิเป็นกลุ่มพร้อมกันกับผู้อื่น และมีภิกษุผู้รู้และอารีเป็นอาจารย์ให้ความรู้สึกอบอุ่น**ใจ** (NACD 081, NACHM048)
30. เมื่อจบการสนทนา ข้าพเจ้ารู้สึกประทับใจมากที่ท่านดำรงธรรมได้เตือนใจให้พวกเราทุกคนเก็บสวนโมกข์ไว้ใน**ใจ** (NACD 082, NACHM048)
31. สิ่งเหล่านี้เป็นความรู้สึกอ่อนโยนซึ่งแฝงเร้นอยู่ใน**ใจ**คนไทยทั่วๆ ไป มานานเป็นศตวรรษ (NACD 085, NACHM048)
32. การมีชีวิตอยู่เพื่อผู้อื่นทำให้เกิดความโปร่ง**ใจ**และแรงบันดาลใจในการกระทำของตนเองอย่างดีเลิศ (NACD 088, NACHM048)
33. เรารู้สึกเพลิน**ใจ**ที่ได้ทำความรู้จักกับสาระลึกเร้นซึ่งแฝงอยู่ในทุกๆ อย่างรอบๆ ตัว (NACD 089, NACHM048)
34. เช้านี้อากาศเยือกเย็น แต่พวกเราอบอุ่น**ใจ**และเป็นสุข ทุกคนมีใบหน้าอิ่มเอิบและแวววาวอันแจ่มใส (NACD 090, NACHM048)
35. ถ้าเราลองถามดู เราไม่ได้ให้อะไรทางใจเลย เราปล่อยทิ้งๆ ขว้างๆ ไปกับทาง**ใจ** เรารู้สึกเหมือนกับว่ามันไม่สำคัญ (NACD 094, NACHM048)
36. ข้าพเจ้าจดจ่อและเพ่งมองภาพที่เห็นด้วยความรู้สึกดื่มด่ำ และปีติยินดีอยู่ใน**ใจ**อย่างลึกๆ อย่างหาเหตุผลไม่ได้ (NACD 096, NACHM048)
37. เมื่อจิตใจสงบลง และพยายามสงบการถามใน**ใจ**ลง การพบปะกันก็เป็นเรื่องธรรมดาอันเกิดจากการรวมตัวกันของหลายๆ อย่าง รวมทั้งการเลือกของเราด้วย (NACD 097, NACHM048)
38. หากมนุษย์มีจิตใจอันแจ่มใสบริสุทธิ์ ไม่ขุ่นมัวด้วยการยึดถือตนเองเป็นใหญ่อันทำให้เกิดความต้องการเอาชนะ ความโกรธ ความอิจฉาริษยา ความต้องการซึ่งไม่รู้จักสิ้นสุด ฯลฯ มนุษย์ก็เป็นผู้มี**ใจ**สูงอย่างแท้จริง และมนุษย์ที่มีจิตใจดี ย่อมมีการกระทำที่ดีมีประโยชน์และสังคมย่อมดีขึ้นและน่าอยู่ขึ้นแน่นอน (NACD 098, NACHM048)
39. สิ่งที่ดีของการแยกนอนก็คือ ทำให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง ทำให้เด็กมีความรับผิดชอบ.....แต่ถ้านอนกับพ่อแม่ ส่วนหนึ่งก็คือ ยังเป็นเด็กอยู่ ยังต้องพึ่งพ่อแม่อยู่ในทางใจ (NACD 100, NACHM052)
40. เมื่อยามต้องสู้ก็มีจิตใจเข้มแข็ง รู้รบหรือรับ เมื่อยามสงบก็มี**ใจ**อันอ่อนโยน และสุนทรียศิลป์ทั้งในตาและในใจ (NACD 117, NACHM056)
41. เมื่อยามต้องสู้ก็มีจิตใจเข้มแข็ง รู้รบหรือรับ เมื่อยามสงบก็มีใจอันอ่อนโยน และทั้งในตาและใน**ใจ** วิชาวาดภาพและการกวีจึงเป็นหลักสูตรที่บัณฑิตต้องเรียนและสอบแข่งขัน (NACD 118, NACHM056)

Ref. code: 25615706300018ATD

42. ร้านของเล่นนี่ก็เหลือร้าย ช่างมีของหลอกเงินเด็กมากมายจริงๆ บางอย่างหลอกผู้ใหญ่อย่างเราๆ เสียด้วย ผมติด**ใจ**อยู่ตู้หนึ่ง เล่นได้สองคน เป็นการดวลปืนของการ์ตูนคาวบอยในจอ คนเล่นมีคันโยกบังคับให้การ์ตูนเคลื่อนที่ได้ตามที่เราต้องการ (NACD 124, NACHM058)
43. คราวนี้เรอะหวาน ไปกันครบสี่คน พ่อแม่ลูกใหญ่ลูกเล็ก ไอ้ตัวใหญ่นั้นไปเพราะขัดพ่อไม่ได้ **ใจ**จริงของมันนั้นแรดไปอยู่กับแฟนสาวตั้งแต่เริ่มออกจากโฮเต็ลแล้ว (NACD 125, NACHM058)
44. สภาพหน้าท้องของเรไรบอกหมอรุ่งให้คลาย**ใจ**ในเบื้องต้นว่า เด็กไม่ได้อยู่ในท่าขวางอย่างที่เธอหวั่นกลัว คนไข้คลอดช้าเพราะร่างกายอ่อนเพลีย (NACD 128, NACHM060)
45. ในจักรวาลปลุกให้ดอกไม้บาน บานขึ้นสู่โลก และบานขึ้นในใจเรา ด้วยพลังอันมหัศจรรย์.....พลังแห่งความเบิกบาน รื่นเริง ยินดี นำปิติสุขมาสู่**ใจ** ต้นไม้ยืนหยัด ยืนยง ดำรงชีวิต (NACD 131, NACHM061)
46. การเน้นด้วยการให้น้ำหนักกับคำที่สำคัญ การส่งคำอื่นเข้ามาเสริม สนับสนุนให้เรื่องราวทั้งหมดที่พูดส่งไปสู่**ใจ**ของผู้ดูภาพได้ (NACD 132, NACHM061)
47. ดอกกุหลาบปลูกรัก แนบแน่นห่วงหวง กลมเกลียวพลังเร้นลับในโลก ในจักรวาลปลุกให้ดอกไม้บาน บานขึ้นสู่โลก และบานขึ้นใน**ใจ**เรา (NACD 133, NACHM061)
48. ขณะนั้นทายาทของสมเด็จวังบูรพามีอยู่ 7 พระองค์ สมาชิกต่างพร้อม**ใจ**กันแต่งตั้งให้พระองค์อาภัสเป็นผู้จัดการมรดกแต่ภายหลังทรงมอบเรื่องให้สำนักงานทนายความเทพศรีหริศเป็นผู้ดำเนินการเรื่องจัดแบ่งที่ดินแทน (NACD 134, NACHM063)
49. เห็นฉลองพระองค์ชั้นในของสมเด็จหญิงหายไปหนึ่งองค์ก็ตกใจ เที่ยวหาดูก็ไม่มี กลับเข้าไปหาในห้องของตัวก็ไม่พบ เหงื่อแตก ตกใจเต็มประดา **ใจ**มุ่งนึกไปเลยว่า นี่ดี ร้ายยายตานีหูหนวกต้องมาขโมยไปเป็นแน่ (NACD 143, NACHM066)
50. การจะทำดีหรือชั่วเลวร้ายแค่ไหน มันก็เกิดจาก**ใจ**ของเรา (NACD 145, NACHM066)
51. อุปมาสามประการนี้ต่อมาส่งผลให้พระองค์ทรงตัดสินใจเลิกทรมานตน หันกลับมาบริโภคอาหารตามปกติ แล้วบำเพ็ญเพียรทาง**ใจ**ที่จะเป็นการแปรสภาพไม้สดให้เป็นไม้แห้งตามภาพที่ปรากฏในอุปมานั้น (NACD 155, NACHM067)
52. ความดีในระดับนี้พุทธศาสนาสอนว่ามาจากความรู้สึกเป็นหลัก สมมติว่าพระอรหันต์เห็นเหตุการณ์เดียวกับเรา ท่านก็จะโทรศัพท์แจ้งเหมือนกัน ความดีที่ท่านทำนี้เนื่องจากมาจาก**ใจ**ที่อยู่เหนือโลก จึงเป็นความดีประเภทเหนือโลก (NACD 158, NACHM067)
53. เราจะพบว่าสิ่งที่เรียกว่าเมตตานั้นก็คือความที่ไม่อาจจะประทุษร้ายใครได้ ไม่ว่าจะโดยกาย วาจา หรือ**ใจ** แม้ว่าจะถูกประทุษร้ายก่อนก็ตาม (NACD 159, NACHM067)

Ref. code: 25615706300018ATD

54. หากไม่มีรูปภาพลงกำกับด้วยคงจะเชื่อยาก แต่เมื่อเห็นรูปแล้วจะปฏิเสธก็ไม่ได้เพราะตำตาอยู่ จึงได้แต่อุทานอยู่ใน**ใจ**ว่า คนอะไรสูงจริงๆ การเกิดเป็นคนสูงนี้ มองดูเผินๆ ก็น่าภาคภูมิใจ แต่ถ้าสูงผิดมนุษย์อย่างนายดอน โคห์เลอร์นี่ก็เห็นจะยุ่งยากสักหน่อย (NACD 161, NACHM068)
55. คนจะมี**ใจ**โหดเหี้ยม ฆ่ากันไม่เว้น แม้กระทั่งพ่อแม่ลูก (NACD 163, NACHM068)
56. แกก็รู้สึกเฉยๆแถมยังแอบกระหยิ่มในฝีมือของแกอยู่ใน**ใจ** (NACD 164, NACHM068)
57. คำนี้มีความหมายไปในทางยกย่องนับถือว่าเป็นผู้มีความรู้และมีคุณธรรม เป็นผู้อบรมสั่งสอนให้วิชาความรู้และคุณงามความดี ผู้ที่เรียกย่อมเรียกด้วยความนิยมนับถือและสนิทสนมในทาง**ใจ** (NACD 165, NACHM068)
58. แก่นแท้ความคิดขงจื๊อ คือ หลักเพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ตั้งแต่ระดับครอบครัว จนถึงสังคมและประเทศชาติ คำสอนขงจื๊อจึงเน้นเรื่องความกตัญญูรู้คุณ การนึกถึง**ใจ**เขา**ใจ**เรา การรู้จักพัฒนาตนเอง การยอมรับและเข้าใจชีวิต ฯลฯ (NACD 173, NACHM069)
59. เนื่องจากพระพุทธเจ้าทุกพระองค์ ล้วนมุ่งปณิธานโปรดสัตว์ให้พ้นทุกข์โดยไม่เลือกภพหรือภูมิ องค์อมิตาภพระพุทธ แม้จะทรงอยู่ไกลก็ยังทรงมี**ใจ**จะโปรดสัตว์ในโลกอื่นๆ ด้วย (NACD 175, NACHM069)
60. ไม่รู้เหมือนกันว่าเคยมีใครตกหอเอนี้ตายมาก่อนบ้างหรือเปล่า **ใจ**ผมนั้นคิดว่าน่าจะมี เพราะดูแล้วก็ไม่ได้ตกยากตกเย็นอะไรนัก (NACD 177, NACHM071)
61. บนสนามหญ้าเขียวขจีนั้นมีผู้คนมากมาย หนุ่มสาวมานอนกอดกันให้รู้สึกจั๊กจี้หลายคู่ เห็นเขาถ่ายรูปกันทีสนามหญ้า ผมแปลก**ใจ**ในทีแรกว่าเขาทำท่าอะไร เ (NACD 178, NACHM071)
62. ในบรรดาสามภาพที่จัดเป็นงานศิลปะที่สมบูรณ์ที่สุดซึ่งผมพูดถึงอยู่นี้.....จึงนับว่าเป็นบุญของตัวผมผู้เล่าเรียนมาทางศิลปะ และมี**ใจ**นิยมในเรื่องการชมภาพทำนองนี้ที่ได้เห็นภาพเขียนอันเป็นที่สุดของโลกแล้วครบทั้งสามภาพ เออ แทบจะขึ้นสวรรค์ได้เสียเดี๋ยวนี้เลย (NACD 181, NACHM072)
63. เมื่อฟ้าเป็นกะลาชีพทั้งเช้าเย็น มาหลุดสลายกลายเป็นไม่มีฟ้า รินน้ำตาเลงท่าไรก็ไม่รู้ จะนั่งอยู่ตรงไหนก็ไหวพร่า จะนอนกินอับ**ใจ**ทุกเวลา สุวรรณาหลอมละลายอาลัยล้น (NACD 182, NACHM074)
64. ประพฤติดี มีระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์สุจริตทั้งกาย วาจา และ**ใจ** (NACD 183, NACHM074)
65. จาก**ใจ**ที่จดจำระลึกได้เมื่อเยาว์วัย คุณลุงหลวงจำเนียรคดี ซึ่งเป็นคุณพ่อพี่นงนุช รับราชการอยู่ในกทม (NACD 185, NACHM074) .
66. โก้บอกว่าฉันเป็นเพื่อนคนสุดท้ายที่ได้พบคุณแม่ก่อนคุณแม่เสียชีวิต จึงอยากให้เขียนอะไรบางอย่าง ในหนังสือสำหรับคุณแม่ รู้สึกเป็นเกียรติและซึ้ง**ใจ** ขอเท้าความถึงโก้ก่อน (NACD 186, NACHM074)

Ref. code: 25615706300018ATD

67. น้องๆที่อยู่ในพื้นที่ก็ไม่รู้สึกอ้างว้างโดดเดี่ยว จนถูกชักจูงไปทำสิ่งที่ไม่ดีไม่งาม รวมทั้งอาจสามารถช่วยส่งข้อมูลทั้งความรู้สึกนึกคิด ข้อเท็จจริงต่างๆ ให้กับเพื่อนๆได้ช่วยกันขยายผลต่อ ซึ่งถือเป็นการสลายอคติและบรรเทาทุกข์ให้กับน้องๆซึ่งต้องรับผลกระทบ ทั้งกาย **ใจ** สังคม ให้รู้สึกดีขึ้นแน่นอน (NACD 190, NACHM075)
68. การกินเจนั้นเป็นคติความเชื่อถือเรื่องตำนานเทพเจ้าของจีนที่มักจะออกมาตรวจตราหาผู้ที่**ใจ**บุญใจกุศล เพื่อที่จะบันทึกยกย่องความดีเพื่อที่จะยกระดับขึ้นสวรรค์ (NACD 193, NACHM075)
69. ภาษาเป็นสิ่งซึ่งฝังอยู่ใน**ใจ**มนุษย์แน่นแฟ้นยิ่งกว่าสิ่งอื่น (NACD 194, NACHM075)
70. ยิ่งถ้าท่านทั้งหลายทำความรู้จักกับเพื่อนแท้ใน**ใจ**ของท่านให้มั่นคง และมั่นใจในความจริงใจของเพื่อนท่านคนนี้ คิดอย่างรอบคอบ ใคร่ครวญอย่างตื่นรู้ ท่านก็จักเบิกบานอยู่กับเพื่อนแท้ ที่ไม่เคยทำร้ายตัวท่านหรือแม้แต่คนรอบข้าง (NACD 195, NACHM075)
71. เขาก็เคยเตือนผมด้วยว่า เมื่อทุกข์มาทำใจให้ดี เมื่อสุขมี ทำดีให้**ใจ** นี่แหละครับเพื่อนผม (NACD 197, NACHM075)
72. อีกท่านเป็นศิลปิน ซึ่ง**ใจ**เปี่ยมล้นด้วยอิสระและภาระรับผิดชอบต่อสังคม เขาทำหน้าที่นำแนวคิดท่านอาจารย์พุทธทาสมาบรรยายผ่านการบรรเลงบทเพลง ขับกล่อมให้ผู้คนในสังคมได้เห็นคุณค่า (NACD 206, NACHM076)
73. ท้ายนี้อยากเชิญชวนทุกท่านภาวนาอีกครั้ง ส่ง**ใจ**ไปช่วยผู้ทำหน้าที่ที่อยู่ในสถานการณ์ความไม่สงบหรือผู้อยู่ในพื้นที่ ภาวนาไม่ใช่อ้อนวอน แต่คือความพิจารณา คิดด้วยใจที่บริสุทธิ์ สงบ เป็นธรรมและเมตตา เพื่อหาทางออก ทางออกจากความทุกข์และความเห็นแก่ตัว (NACD 207, NACHM076)
74. ทุกคนมองเห็นว่าความทุกข์เป็นความทรมาน และมุ่งดับทุกข์ร่วมกัน หนทางแห่งความดับทุกข์นั้นก็มีอยู่แล้ว เป็นการดับทุกข์ที่เกิดขึ้นใน**ใจ**ของเราให้ได้ก่อน (NACD 210, NACHM076)
75. ความดีงามที่ทำให้มนุษย์เป็นพระเจ้า อิโก้เป็นคนกลางที่จะประสานและประนีประนอมความต้องการที่แท้จริงในตัวเรากับกฎเกณฑ์ หรือกฎระเบียบ หรือมารยาททางสังคม เช่น ถ้าเราเจอผู้หญิง หรือผู้ชายหน้าตาที่ตรง**ใจ**เรา อิดจะบอกว่า ฉุดเลย เข้าไปเลย ไปหาเขาสิ (NACD 211, NACHM076)
76. วันรุ่งขึ้นผมตระเวนหาอพาร์ตเม้นท์ซึ่งจะเป็นที่พักถาวร โดยกำหนดไว้ใน**ใจ**ว่าจะพยายามหาที่พักที่ใกล้โรงพยาบาลที่สุด เพราะผมยังประทับใจในที่พักของพี่ปริทัศน์ไม่หาย คือ อยู่ติดโรงพยาบาลที่ทำงานเลย (NACD 214, NACHM078)
77. จุดเด่นข้อนี้ คงพอจะเป็นคำตอบข้อหนึ่งได้ เพราะผู้ป่วยนั้นย่อมมีทั้งความทุกข์กายและ**ใจ**พอควรอยู่แล้ว (NACD 215, NACHM078)
78. พ่อแม่ที่เห็นลูกเล่นอวัยวะเพศ โดยทั่วไปจะกังวลและวุ่นวาย**ใจ**มากจนต้องห้ามปรามหรือลงโทษเด็ก ซึ่งจะทำให้เด็กรู้สึกไม่ดีต่อเรื่องเพศ (NACD 220, NACHM081)

Ref. code: 25615706300018ATD

79. จะฝากนาคไว้ด้วยได้ช่วยเตือนทั้งอยู่เพื่อนเขาด้วยช่วยดูแล ในบัด**ใจ**เหมือนก็ไปที่ในห้องเห็นนาคร้องโหยไห้ไม่แยแส ส่งเสียงถามไปพลันมิทันแลมากรังแกตีรันหรือฉันใด (NACD 226, NACHM082)
80. คนอื่นเขาเปลี่ยวเปล่า**ใจ** (NACD 231, NACHM082)
81. เราเคยคงรู้ๆ กันมาอยู่แล้วว่าเวลาพ่อแม่ทะเลาะกัน **ใจ**ของลูกน้อยคงหวั่นไหว ร้าวราน (NACD 234, NACHM084)
82. เมื่อได้คุยก็รู้ได้ว่าภาระเรื่องเงินไม่หนักหนาเท่าความรู้สึกทาง**ใจ**ที่ต้องทนดูแม่ที่ป่วยหนักและรอการจากไป (NACD 237, NACHM084)
83. ปัญหาบางอย่างต้องมีเวลา มี**ใจ** อย่างรายหนึ่งแม่เป็นมะเร็งสมอง ต้องคอยเทียวไปดูแลแม่ (NACD 238, NACHM084)
84. การเฝ้าดูการเจริญเติบโตของลูกทั้งกายและ**ใจ**เป็นธรรมชาติที่ดูมหัศจรรย์ (NACD 240, NACHM084)
85. เยาวชนส่วนใหญ่เกิดมาก็พิกลพิการกันคนละเล็กละน้อยอยู่แล้ว ยิ่งมาถูกทำร้ายทั้ง**ใจ**และกายซ้ำเติม เขาจะเติบโตมาเป็นคนดีมีความสุขได้อย่างไร (NACD 242, NACHM084)
86. พ่อแม่รู้ข่าว**ใจ**ร้าวรานทีเดียว เขาเก็บเรื่องราวนี้ไว้ถึงสามปี จึงยอมอนุญาตให้นำมาทำเป็นสารคดีเผยแพร่ เล่าสู่กันฟัง (NACD 243, NACHM084)
87. สมัยก่อนหากจะเต้นรำก็ต้องเข้าดิสโก้เธค แต่เมื่อเข้าไปเต้นรำฟังเพลงในเธคก็พบว่าสิ่งที่ไม่ชอบมากคือบุหรี่และคนเมาชอบลวนลาม สาวๆ แต่งตัวดูแล้วสังเวช**ใจ**ในเพศเดียวกับตัวเอง หมอไม่ชอบการยั่วยวน การให้ท่า หรือให้ใครมาดูถูกในคุณค่าของลูกผู้หญิง (NACD 244, NACHM084)
88. ปัญหามันอยู่ที่**ใจ**ของน้องที่คิดว่าการออกเดทคืออะไร ตั้งใจจะไปทำอะไร นี่ยังไม่ได้ถามนะว่าผู้ชายที่จะมีนัดด้วย (NACD 245, NACHM085)
89. น้องถามมาคงเพราะห่วงว่าแม่จะอนุญาตไหม หมอว่าน้องลองมองกลับเข้าไปใน**ใจ**ดูซิว่าน้องคิดว่าการออกเดทคืออะไร (NACD 246, NACHM085)
90. ชุดของหมอขอไม่โป๊ แต่ต้องเปรี้ยว ซึ่งสุดท้ายชุดที่เขาเลือกให้นั้นเปรี้ยวสุด**ใจ**เลย ชอบมาก (NACD 250, NACHM085)
91. เราได้ทำดีแล้วจะพอใจว่าเราได้ทำดีแล้ว เขาจะรู้สึกอะไรหรือไม่ก็ช่างมันเถอะ เพราะ**ใจ**เรายังควบคุมยากเลย แล้ว**ใจ**คนอื่นล่ะ ยิ่งเข้าไปควบคุมเขาได้ยากใหญ่ อะไรที่ทำแล้วมีความสุขโดยไม่กระทบใคร ก็ทำไปเถอะ (NACD 251, NACHM085)

Ref. code: 25615706300018ATD

92. ครอบครัวที่อบอุ่นมั่นคงไม่เริ่มต้นแบบนี้ ไม่ต้องหาคำอธิบายไปบอกแฟนให้มากเรื่องเลยจ้ะน้อง บอกเขาไปเลยว่า ถ้ารักจริงต้องอดใจได้ มันไม่ลงแดงตายเหมือนอดยาหรอกจ้ะ ว่าแต่ดูแล**ใจ**ตัวเองให้ดีก็แล้วกันนะ เพราะดูๆน้องเองก็คงจะยอมได้ง่ายเสียด้วยสิ (NACD 253, NACHM085)
93. เราต้องคิดว่าเรามีความดีอยู่ในตัวอย่างพอเพียงหรือไม่ เพราะความดีจะคุ้มครองเรา อย่าปล่อยให้มีจุดอ่อนใน**ใจ** และอย่าปล่อยให้จุดอ่อนเติบโต (NACD 254, NACHM085)
94. หลังความผิดหวัง เจ็บปวด**ใจ** ก็ทำให้ได้คิดเพราะมีเวลาคิดนานกว่าเรื่องเลือกคู่หมอคงเปลี่ยนเป็นการยึดหลัก (NACD 258, NACHM085)
95. สังคมที่หมออยู่เป็นสังคมแพทย์ ซึ่งคงมีการสกรีนเรื่องนี้อยู่บ้าง ประกอบกับหมอมีหลักการอยู่ใน**ใจ**ว่า ไม่ชอบทำอะไรทะเล่อทะล่า ไปชอบใครเขาจนออกหน้าออกตา (NACD 262, NACHM085)
96. ไอ้ที่เห็นก็แปรเข้าข้างตัวเองไปหมด ถ้าหาก**ใจ**และสมองเอียงไปแล้ว กายยังตามไปด้วย บอกได้เลยว่าจะพยายามดูยังไง ๆ ก็ไม่สามารถแยกแยะได้ (NACD 265, NACHM085)
97. คงไม่มีใครเชื่อว่าความต้องการที่จะดูงานทุกหัวข้อในครั้งนี้มาจาก**ใจ**ของท่าน (NACD 269, NACHM086)
98. ประชาชนหลายคนถามว่าคิดอย่างไร เป็นอย่างไร บทความที่เขียนนี้คงช่วยสะท้อนก้นบึ้งของ**ใจ**ได้ (NACD 271, NACHM086)
99. หมอมักลงท้ายจดหมายราชการไม่ค่อยถูก.....เวลาจะลงท้ายจดหมายอื่นๆ ถึงผู้คนก็ไม่รู้จะใช้คำอะไร เช่น โดยความเคารพอย่างสูง หรือไม่สูงก็ได้.....ถ้าเราไม่นับถือเราไม่เคารพเขา ทำไมจะต้องใส่ไว้เล่า อย่างนี้ก็เท่ากับไม่จริงใจน่ะสิ เฮ้อเจ้าความอิสระใน**ใจ**มันมีมากไป (NACD 272, NACHM086)
100. คนนี้ก็คิดว่าหมอผลักดันสถาบันนิติวิทยาศาสตร์อย่างมีเบื้องหลัง ทั้งเรื่องของอำนาจและผลประโยชน์ เพียงเพราะแนวคิดว่าคนที่มีธรรมะใน**ใจ**คงต้องมีบุคลิก ประพฤติปฏิบัติเฉกเช่นตัวเขากระมัง (NACD 273, NACHM086)
101. ก่อนที่เขาเหล่านั้นจะปริปากพูดถึงปัญหาของตัวเอง เขามักจะเก็บมันไว้ใน**ใจ**เพื่อค้นหาทางแก้ไขด้วยตนเองอย่างแน่นอน (NACD 274, NACHM086)
102. ชีวิตฉันเพียบพร้อมอยู่แล้ว มีคุณพ่อคุณแม่ที่รักและเข้าใจ มีรถยนต์ขับ มีงานทำ มีเงินใช้ มีเพื่อนๆ ที่รู้**ใจ** (NACD 275, NACHM087)
103. เมื่อแม่รู้ก็กุลีกุจอทำอาหารให้ดิฉันมากมาย ท่านเองอยากไปแต่ติดที่แข้งขาไม่ค่อยดีเลยเป็นกองหนุนให้ดิฉัน และฝาก**ใจ**ไปเข้าเฝ้าในหลวงของแม่ด้วย (NACD 290, NACHM089)
104. ดิฉันเพ่งมองพระองค์อย่างไม่ละสายตานิ่งและนาน เหมือนจะเก็บพระองค์ไว้ในความจำที่สูงสุดในชีวิต ถึงแม้พระองค์จะอยู่ไกลตาแต่ดิฉันรู้สึกว่าพระองค์อยู่ใกล้**ใจ**เหลือเกิน (NACD 292, NACHM089)

Ref. code: 25615706300018ATD

105. บางทีผู้แปลก็แต่งเรื่องราวบางตอนขึ้นใหม่ มากหรือน้อยเพียงใดสุดแต่ใจจะปรารถนา แล้วเติมลงไปในเรื่องที่แปลส่วนใดส่วนหนึ่ง ตามแต่**ใจ**จะปรารถนาเช่นกัน (NACD 299, NACHM091)
106. คุณเป็นคนที่มี**ใจ**โอบอ้อมอารีเห็นอกเห็นใจคนอื่น จึงควรเลือกงานที่คุณได้ใช้ความดีนี้ช่วยเหลือผู้อื่น (NACD 306, NACHM094)
107. เมื่อใครสามารถเข้าใจตัวเองทะลุปรุโปร่งด้วย**ใจ**เป็นกลาง ก็ไม่มีสิ่งใดในโลกที่เขาจะทำความเข้าใจให้ถูกต้องตรงจริงไม่ได้ (NACD 313, NACHM098)
108. คุณจะพบว่าทุกคนประกอบขึ้นเป็นโลกใน**ใจ**คุณ ยิ่งคิดอโหสิกรรมคนมากขึ้นเท่าไร คุณจะยิ่งทิ้งร่างนี้ไปด้วยอภัยโลกเต็มดวงขึ้นเท่านั้น (NACD 321, NACHM098)
109. ด้วยความหวังดีกับตนเองอย่างบริสุทธิ์ เราจะเห็นว่าโลกกับ**ใจ**แยกกันอยู่คนละทางได้ โลกขุ่นอยู่ตลอดเวลาแต่ใจไม่จำเป็นต้องขุ่นตามโลกเรื่อยไป (NACD 324, NACHM098)
110. ผู้มีศรัทธามืดได้ชื่อว่าเป็นผู้ปิดใจ การปิด**ใจ**จะทำให้รู้สึกคับแคบ ไม่อาจสบาย (NACD 328, NACHM098)
111. อย่างก็ตาม ความพยาบาทอาฆาตอาจทำให้เรื่องปกติผิดปกติไป หลายคนยังผูก**ใจ**เจ็บ ยังนึกไปในทางเคียดแค้นอยยากเอาคืนเสียด้วยไม่อยากตายตอนนี้ ยังทันได้เอาคืน (NACD 329, NACHM098)
112. กล่าวโดยสรุปย่นย่อคือมองให้เห็นตัวความกังวลใน**ใจ** เห็นเป็นของแปลกปลอมรบกวนจิต เห็นโทษของมัน แล้วมันจะหายไปเอง (NACD 330, NACHM098)
113. มีจิตที่เบิกบานเป็นธรรมชาติที่ถาวรแล้ว เป็นสุขสูงสุดอยู่กับใจที่พอ ใจที่วาง **ใจ**ที่ว่างของตนแล้ว จึงไม่อาจฟุ้งซ่าน หดหู่ หรือกระวนกระวายใด ๆ (NACD 334, NACHM098)
114. ต้นตอความร้ายของฉันก็คือความชั่วของคุณนั่นแหละ เรื่องของเรื่องคือผมไม่ทำอย่าง**ใจ**คุณเท่านั้น (NACD 335, NACHM098)
115. แม้ท่านจะมีรอยยิ้มใจดีอยู่บ้าง แต่ก็ท่าทางดุ เข้มงวด และไม่ชอบให้เด็กตอแย ลองดี เพื่อนๆ ผมกลัวท่านกันทุกคน ฉะนั้นผมจึงปลื้มใจกับการเป็นคนโปรด ได้รับอภิสิทธิ์ทาง**ใจ**จากท่าน เหมือนตัวเองถูกยกลอยเป็นพระเอกอยู่คนเดียว (NACD 337, NACHM098)
116. น้ำใจจะไม่เพียงหลั่งรดไปให้ความชุ่มเย็นแก่คนอื่น แต่ยังช่วยละลายก่อนทึบๆตันๆแห่งความตระหนี่ใน**ใจ**เราเองให้เบาบางลง กับทั้งจะเป็นปัจจัยช่วยให้รู้จักยกโทษไม่ถือสาหาความใครๆ บรรเทาดวงจิตที่เร่าร้อนให้เยือกเย็นลงเสีย (NACD 340, NACHM098)
117. พระพุทธเจ้าจึงตรัสว่ากายนี้เองเป็นทุกข์ **ใจ**นี้เป็นทุกข์ เพราะรู้สึกนึกคิดอยู่ เพราะจำได้หมายรู้อยู่ และเพราะเจตนาทำดีทำชั่วอยู่ (NACD 342, NACHM098)

Ref. code: 25615706300018ATD

118. น้ำใจจะไม่เพียงหลั่งรดไปให้ความชุ่มเย็นแก่คนอื่น แต่ยังช่วยละลายก่อนทึบๆตันๆแห่งความตระหนี่ในใจเราเองให้เบาบางลง กับทั้งจะเป็นปัจจัยช่วยให้รู้จักยกโทษไม่ถือสาหาความใครๆ บรรเทาดวงจิตที่เร่าร้อนให้เยือกเย็นลงเสียได้ **ใจ**ที่เยือกเย็นลงแล้วนั้น จะพร้อมสละคืนความเห็นผิดและความโง่หลงต่างๆ โดยไม่อยากเย็น (NACD 345, NACHM098)
119. ผู้เป็นเจ้าของใจรก ผู้เป็นเจ้าของ**ใจ**สกปรก ผู้เป็นเจ้าของใจว้าวุ้น ย่อมไม่อาจเห็นคุณแห่งความว่าง แม้ความว่างไม่เคยหายไปไหน (NACD 348, NACHM098)
120. โรคเหม่อระยะเริ่มต้นอาจชวนคุณฝันกลางวัน วาดวิมานในอากาศ หากใจจินตนาการดี ฝันหวานเก่ง ก็มักติดใจ คือพอเกิดความคิดมาชักชวน**ใจ**ให้ล่องลอยขึ้นสู่วิมานในอากาศ วาดเรื่องราวแสนดีที่ไม่ทางเป็นจริง (NACD 353, NACHM099)
121. แม้คุณจะเห็นความเหม่อทำโลกหายไปทั้งหมด ไม่ว่ากาย ไม่ว่าความรู้สึก ไม่ว่าสีสันหรือเสียงรอบข้าง ต่อเมื่อมีอาการระลึกได้ว่ากายอยู่ตรงนี้ **ใจ**อยู่ตรงนี้ สภาพแวดล้อมอยู่ตรงนี้ คุณจะทราบว่าเพิ่งล่วงพ้นจากเขตแดนของความไม่รู้ไม่เห็นออกมาได้หยกๆ (NACD 355, NACHM099)
122. คนที่เข้าใจธรรมะจริงๆไงล่ะ คนที่รู้ว่าแก่นธรรมะอยู่ที่ใจ แล้วรักษาใจ ตลอดจนเฝ้าดูความจริงทาง**ใจ** กระทั่งได้ คำตอบอันจริงทางใจ ยอดสุดอัดเป็นของชีวิต คืออยากเมื่ อไรทุกข์เมื่อนั้น อยากน้อยทุกข์น้อย (NACD 358, NACHM099)
123. แม้ความอยากยังคงอยู่ที่นั่น แต่คุณก็จะไม่หลงไปเป็นพวกเดียวกับมัน เห็นมันเป็นส่วนเกินของ**ใจ**ผู้รู้ ผู้ดู ความดึงดันอยากเอาให้ได้จะหายไป เหลือแต่ความปรารถนาจะทำกิจที่ควรทำ (NACD 362, NACHM099)
124. เงินน้อยหรือเงินมากไม่ได้ทำให้คุณเป็นทุกข์เสมอไป แต่ความไม่พอของใจจะก่อทุกข์ให้คุณเสมอ ใครจะสั่งได้ว่าให้**ใจ**มันพออยู่ตลอดเวลาเล่า (NACD 363, NACHM099)
125. ถ้าคิดจะทิ้งทุกข์อย่าเสียดายเหตุแห่งทุกข์ผมเลยได้สติขึ้นมาทันที ทุกวันนี้กลุ้มใจก็เรื่องเงินตัวเดียวเลย พอตัดใจไม่เสียดายเงิน ความทุกข์ก็หมดไปจาก**ใจ**ทันที ได้ผลทันตาจริงๆ (NACD 365, NACHM099)
126. ในความพอที่ใจ **ใจ**นิ่งสงัดลง ตัวคุณจะไปอาศัยอยู่ตรงไหน ที่ความไม่เที่ยงของกาย หรือที่ความไม่เที่ยงของสุขทุกข์ หรือที่ความไม่เที่ยงของจิต หรือที่ความไม่เที่ยงของเจตนานึกคิด (NACD 368, NACHM099)
127. ถ้าอ่านใจตัวเองออก ก็บอกได้ว่าใจคนอื่นเป็นอย่างไร เหตุผลคือใจธรรมชาติชนิดเดียวกัน ไม่ว่าจะภายในตนและภายนอกตน เมื่อรู้ข้างในนี้ได้ก็ย่อมรู้ข้างนอกนี้ได้เช่นกัน ธรรมชาติของ**ใจ**นี้เป็นอย่างไร ใจนี้มีความรู้สึกอย่างใดอย่างหนึ่งประกอบอยู่ด้วยตลอดเวลา ไม่สุขก็ทุกข์ (NACD 370, NACHM099)

Ref. code: 25615706300018ATD

128. ถ้านึกออกว่าหัวอกหัวใจน่าจะโล่งประมาณใด ก็มีสิทธิ์เริ่มลงมือเพียรพยายามเพื่อความพ้นทุกข์ทาง**ใจ**กันได้แต่บัดนี้ ใครจะพยายามมากน้อย ใครจะพยายามต่อเนื่องหรือชั่วคราว ก็ขึ้นอยู่กับพื้นหลังของแต่ละคน (NACD 373, NACHM099)
129. บางคนนอนอยู่บนเตียงนุ่มในห้องแอร์ เหมือนกายพักสนิทแสนสบาย แต่**ใจ**กลับวิ่งเต้นวุ่นวายหาความสงบเย็นมิได้ (NACD 375, NACHM099)
130. ความเฉยหรือความอึดอัดนั้น เกิดขึ้นที่กายหรือที่**ใจ**ก่อนกัน (NACD 376, NACHM099)
131. กี่คนที่ทราบว่าจะเกิดอะไรขึ้น หากรู้จักปฏิกิริยาทาง**ใจ**ของตัวเองอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าขอบหรือชังสิ่งที่กระทบใจแบบไหน (NACD 377, NACHM099)
132. หากไม่แน่ใจว่ากำลังเผชิญอยู่กับความรู้สึกทาง**ใจ**แบบไหนแน่ ก็ให้มองว่ากลางอกแน่นทึบหรือโปร่งเบา ตอนอกทึบแน่น มองอะไรไม่ค่อยเห็น แต่หากหัวอกปลอดโปร่ง ให้บอกตัวเองว่ากำลังเป็นสุข (NACD 379, NACHM099)
133. เมื่อได้สิ่งที่เป็นยอดปรารถนามา มนุษย์จะพอใจครู่หนึ่ง เสร็จแล้วก็จะมีเหยื่อล่อในอดีตหรืออนาคต ก่อร่างสร้างจินตนาการขึ้นมาใหม่ใน**ใจ**คน วนเวียนอยู่อย่างนี้ไปจนกว่าจะตาย (NACD 380, NACHM099)
134. ความว้าวุ่นเป็นเรื่องผิดปกติของ**ใจ** (NACD 383, NACHM099)
135. ทำบุญในทุกๆทาง ทั้งกาย วาจา **ใจ** เช่นกำหนดว่าจะถือศีลรักษาสัตย์ อาจจะสักอาทิตย์หนึ่ง หรือจนกว่าจะรู้สึกสว่าง อบอุ่น มีจิตที่สะอาดปลอดโปร่ง แล้วตั้งใจอุทิศส่วนกุศลที่คุณได้ใช้เลือดเนื้อแห่งความเป็นมนุษย์สร้างศีลสร้างธรรมขึ้นมานั้นให้กับเธอ (NACD 384, NACHM100)
136. เมื่อคิดก่อนพูดบ่อยเข้า ชีวิตจะลงตัวไปเอง ความจำเป็นต้องโกหกจะค่อยๆหายไปจากชีวิตเราจนกระทั่งไม่เหลือเลยจนได้แหละน่าธรรมชาติเขาไม่ใจไม้ไส้ระกำกับคนตั้งใจดีมี**ใจ**จริงหรอกครับ ขับรถชนคนตายโดยไม่เจตนาบาปหรือไม่ถามขับรถชนคนตายบาปหรือเปล่า (NACD 385, NACHM100)
137. ถ้ามีโอกาสให้โกหกเพื่อประโยชน์ของเรา แต่เราไม่เอา จะเอาแต่ความจริง พูดแต่คำที่เป็นสัตย์ พูดออกมาจาก**ใจ**ที่ซื่อทางโลกแต่เจ้าปัญญาทางธรรม (NACD 386, NACHM100)
138. พระพุทธเจ้าท่านก็ตรัสตอบโดยใจความสรุปคือเมื่อเราเป็นผู้สั่งสมบุญ ย่อมเกิดสุขทาง**ใจ**ในปัจจุบัน (NACD 389, NACHM100)
139. อย่าคิดมากนี่เรียกว่าเป็นการป้อนโปรแกรมให้กับจิตตนเองในระดับสำนึก เมื่อท่องบ่อยเข้าจน**ใจ**ยินยอมตามโปรแกรม อาการไม่คิดมากก็จะค่อยๆปรากฏชัดขึ้นมาเอง (NACD 390, NACHM100)
140. ตราบใดยังผูกเวรแม้ด้วย**ใจ** ตราบนั้นเรายังเป็นผู้อยู่บนเส้นทางกรรมเดิม (NACD 401, NACHM100)

Ref. code: 25615706300018ATD

141. ถาม มีความรู้สึกนึกคิดหลายอย่างที่ตกค้างอยู่ในใจรู้ทั้งรู้ว่าเป็นความนึกคิดผิดๆ แต่ก็ตัดไม่ได้ เหมือนทำยังไงก็ล้างสิ่งสกปรกออกจาก**ใจ**ไม่หมด (NACD 405, NACHM101)
142. ความสุขอันเกิดจากการเสพเครื่องบำรุงกามคุณ ๕ นั้น เป็นคนละเรื่องกับความอุ่นใจ ลองดูตอนอยู่เฉยๆ ไม่มีอะไรมากกระทบกระทั่งให้ยินดียินร้าย มอง**ใจ**ตัวเองว่าภาพรวมใหญ่ๆ อันนั้นแหละถ้าอุ่นใจขึ้นมาเองก็ใช่ที่ผมพูดถึงในข้อนี้ครับ (NACD 410, NACHM101)
143. ส่วนคนมีแก้ใจทำบาปบ่อยๆ สุ้มเสียงจะออกโหดๆ ฟังแล้วระคาย**ใจ** รู้สึกอึดอัด (NACD 412, NACHM101)
144. บางวันดิฉันก็อามรณ์ดี มีใจเป็นบุญเป็นกุศล แต่อีกวันอาจใจร้าย มี**ใจ**เป็นบาปเป็นอกุศล (NACD 415, NACHM101)
145. หากคุณชนะ ก็ย่อมได้ชื่อว่า เป็นผู้สร้างนรกทาง**ใจ**ให้ผู้อื่น สร้างน้ำตาให้ผู้อื่น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความยึดมั่นของแต่ละฝ่ายด้วยว่าเกาะเกี่ยวเหนียวแน่นแค่ไหน ยึดน้อยก็เจอนรกทาง**ใจ**ขุมเล็ก ยึดมากก็เจอนรกทาง**ใจ**ขุมใหญ่ (NACD 420, NACHM101)
146. พระพุทธเจ้าท่านตรัสอานิสงส์ว่าจะทำให้เป็นผู้มีปัญญามาก อันนี้ขอให้ตรองดูก็จะพบความสมเหตุสมผลยิ่ง เพราะ**ใจ**คุณรู้จักตั้งคำถามที่ควรทราบคำตอบเป็นที่สุด จึงได้ชื่อว่าทำกรรมอันเป็นไป เพื่อความฉลาดสูงสุดโดยปริยาย (NACD 421, NACHM101)
147. **ใจ**จะคล้อยไปทางชอบแสดงความโกรธ ชอบแสดงอำนาจข่มขวัญ ชอบใช้เขี้ยวเล็บในการทำร้าย (NACD 422, NACHM101)
148. ค่อยๆสำรวจไปทีละข้อว่าเราขาดข้อไหน เช่น ยกของประเคนพระด้วย**ใจ**เคารพหรือเปล่า ให้ด้วยความเข้าใจหรือเปล่าว่ามีของอะไรถวายให้พวกท่านใช้ประโยชน์แบบไหนหรือในอีกระดับของท่าน พอจะให้กระดูกหมาทั้งทีมีอาการอ่อนน้อมหรือแกล้งเอากระดูกปาหัวมัน (NACD 425, NACHM101)
149. ความเมตตาเป็นธรรมชาติของจิต แต่ไม่ใช่ธรรมชาติของมนุษย์ ขอให้ฝึกแผ่เมตตาไปเถอะครับ ฝึกขณะพูดนั่นแหละ ยังไม่ต้องนั่งสมาธิก็ได้ พูดไปก็สังเกตไปว่าใจเราหนักหรือเบา ถ้าหนักทึบอึดอัด ให้แปลไว้ก่อนว่านั่นไม่ใช่การพูดด้วยเมตตา แต่ถ้าเบาสบาย ให้นับไว้เป็นคะแนนสะสมหนึ่งแต้ม พอสั่งสมได้ครบสิบแต้ม ลองตรวจ**ใจ**ดูอีกที คุณจะเห็นความเปลี่ยนแปลงแน่นอน และอาจไม่รู้สึกผิดอีกเลยก็ได้ (NACD 426, NACHM101)
150. พูดไปก็สังเกตไปว่า**ใจ**เราหนักหรือเบา ถ้าหนักทึบอึดอัด ให้แปลไว้ก่อนว่านั่นไม่ใช่การพูดด้วยเมตตา แต่ถ้าเบาสบาย ให้นับไว้เป็นคะแนนสะสมหนึ่งแต้ม (NACD 427, NACHM101)

Ref. code: 25615706300018ATD

151. ถ้ามีความเข้าใจในกิริยาและวัตถุอันเป็นตัวบุญของคนอื่นอีกทั้งร่วมปลื้มไปกับเขา คือ**ใจ**ประกอบด้วยโสมนัส ชุ่มชื่นเบิกบานอย่างแท้จริง ก็เรียกว่าได้ส่วนบุญนั้นเต็มเม็ดเต็มหน่วยในฝ่ายเราแล้ว (NACD 431, NACHM102)
152. แม้ทราบแก่**ใจ**ว่าความจริงเป็นเช่นใด ก็บิดเบือนให้เป็นอื่นเสีย (NACD 432, NACHM102)
153. ถ้าร่วมทำบุญอย่างมี**ใจ**ยินดีพร้อมเพรียงบ่อยๆ ด้วยกายวาจาที่เปิดเผยบุญนั้นจะก่อความสัมพันธ์ฉันมิตรสนิทให้รู้สึกแน่นแฟ้นต่อกัน อยากคุยกัน (NACD 433, NACHM102)
154. บางทีคุณยังไม่รู้หรอกว่ากลิ่นปากของเขาร้ายกาจขนาดไหน รู้แต่ว่านึกถึงการพูดการจาของเขาทีไรจะรู้สึกยี้ๆแย่ๆ ราวกับมีคลื่นความเหม็นลอยออกมาจากปากเขาประทบ**ใจ**คุณก็ไม่ปาน (NACD 434, NACHM102)
155. เมื่อเห็นคนอื่นทำบุญที่เรารู้สึกว่าด้อยกว่าที่เราทำ ก็ยากที่จะเกิดใจเบ่งบานรับกระแสกุศลในบุญนั้นๆ แต่หากอบรมตนเอง ไม่ไปมองตัวบุญว่าชั้นอ่อนหรือชั้นอ๋อง แต่มองใจนึกยินดีว่ามีคนเขารู้จักทำบุญ รู้จักทำความสว่างให้ตนเอง อย่างนี้**ใจ**คุณจะพลิกไปในทันที แม้เห็นเขาให้เศษสตางค์ขอทานบาทเดียว คุณก็ปลื้มปีติราวกับเห็นเศรษฐีทำบุญสักล้านหนึ่งได้ (NACD 438, NACHM102)
156. ในเรื่องของการมีศรัทธาเป็นกำลังนี้อย่าคิดว่าไม่สำคัญ เพราะการที่เราจะมีใจโน้มน้อมไปในบุญกุศลและเห็นถูกเห็นชอบตามหลักกรรมวิบากนั้น ไม่ใช่ด้วยอาศัยปัญญาเป็นตัวเหนี่ยวนำได้ทันที อย่างน้อย**ใจ**ต้องมีความอ่อนน้อมพอจะรับกระแสกุศล และปฏิเสธกระแสอกุศลเสียก่อน (NACD 439, NACHM102)
157. อย่างนี้เป็นกตัตตากรรมคือไม่ได้เจตนาให้เขาเจ็บแต่แรก ทว่าเมื่อเขาเจ็บแล้วยินดีเสมือนได้ลงมือทำ นี่ก็เรียกว่าเป็นกรรมทาง**ใจ**ในภายหลัง (NACD 447, NACHM102)
158. **ใจ**ก็ฉลาดพอจะเริ่มเห็นตัวอารมณ์นั้นเป็นส่วนเกิน (NACD 448, NACHM102)
159. อาการที่ถูกต้องของการถอนพิษรักนั้น ไม่ใช่ความพยายามตัดใจ เพราะ**ใจ**เป็นสิ่งที่ไม่มีคมมีดชนิดไหนๆตัดได้ขาด พฤติกรรมทางจิตที่ถูกต้อง คือสละออก ซึ่งเป็นอาการที่มนุษย์ส่วนใหญ่ไม่คุ้นเคย (NACD 449, NACHM102)
160. ถาม จะตัดใจจากคนรักเก่าได้อย่างไรคะ พยายามทุกวิถีทางแล้ว ทั้งอ่านหนังสือ ทั้งสวดมนต์ ทั้งทำใจคิดต่างๆนานา พอใช้อุบายอย่างหนึ่งๆ ก็เหมือนจะได้ผลบ้าง แต่พอเวลาผ่านไป **ใจ**ก็วกกลับมาที่เก่าอีก กลุ้มใจมาก (NACD 450, NACHM102)
161. ในขณะที่เรื่องกรรมวิบากเป็นตัวอักษรในหน้ากระดาษ อ่านแล้วหยิบจับไม่ได้ทันทีแม้**ใจ**เหมือนสัมผัสได้ ยอมรับได้ก็กลับไปกลับมาเรื่อยๆอย่างวันนี้เอียงมาทางเชื่อ ก็อยากถามคุณดังตฤณว่ามีอุบายอะไรพอจะช่วยให้เกิดความมั่นคงตลอดไปบ้างไหม (NACD 454, NACHM103)

Ref. code: 25615706300018ATD

162. **ใจ**คุณคล้ายเรือที่ถอนสมอไม่ขึ้น ต้องแช่อยู่ที่เดิมนั่นเอง พันธะหรือยางเหนี่ยวเป็นสิ่งที่หน่วงเหนี่ยวให้ใจขาดอิสระภาพ ขาดความโปร่งสบาย ขาดความเป็นตัวของตัวเอง (NACD 455, NACHM103)
163. สรุปง่ายๆ คือไม่ยึดมั่นถือมั่นทั้งเหตุ ไม่ยึดมั่นถือมั่นทั้งผล เพราะพิจารณาอย่างแยบคายด้วยดีแล้วว่าทั้งหลายทั้งปวงล้วนต้องแปรไปเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายเกิดขึ้นจากเหตุ แล้วต้องดับลงในที่สุดแม้**ใจ**ยึดก็ต้องสูญสลาย (NACD 456, NACHM103)
164. ยิ่งรับรู้และชื่นชมว่ามุกเด็ดของเขาเป็นอมตะนานขึ้นเท่าไหร่ **ใจ**ก็ยิ่งหน่วงความไพศาลของบาปไว้หนักแน่นยิ่งขึ้นเท่านั้น จึงสมควรที่จะระมัดระวังตั้งแต่ต้นเป็นดีที่สุดครับไม่มีอะไรเป็นบุญใหญ่เท่าทำความเห็นให้ถูกต้องตรงทางและเผยแพร่ความเห็นชอบนั้นให้แผ่กว้างออกไป (NACD 457, NACHM103)
165. เราอยากได้อะไรแล้วมีใครมาขวาง **ใจ**ก็นึกเห็นเขาเป็นมารได้หมด (NACD 461, NACHM103)
166. คราวนี้ขอลงเพียงสั้นๆ เผื่อคุณไม่มีติดมือ เอาเฉพาะบทสรรเสริญพระพุทธคุณอย่างเดียวก่อนก็ได้ สวดไปเรื่อยๆจนกว่าจะรู้สึกถึงความอบอุ่นใน**ใจ** (NACD 462, NACHM103)
167. ความประทับใจครั้งแรกก็เป็นใบเบิกทางสำคัญแต่ละคนจะมีบางเพลงที่เข้ามาโดน**ใจ**ในบรรยากาศอันเป็นจังหวะพอดี (NACD 463, NACHM103)
168. **ใจ**สัมผัสความสวยงามในเพลงมากขึ้นในที่สุดก็เกิดความติดใจ ทั้งที่ดั้งเดิมเพลงคลาสสิกไม่เข้ากันกับลักษณะจิตของตนนัก (NACD 467, NACHM103)
169. การทำบุญแบบบริจาคทานอาจไม่ใช่การแก้ปัญหาและไม่เหมาะกับอารมณ์อยากประชดของคนกำลังผิดหวังน้อยใจชะตาตนเอง ทางลัดที่คุณจะเป็นสุขทางใจมากกว่าเดิม คือทำบุญกับใจตัวเอง ให้**ใจ**มีความเข้าถึงเหตุผลของชีวิตว่าทั้งหลายทั้งปวงย่อมดำเนินไปตามกฎแห่งกรรมวิบาก (NACD 469, NACHM103)
170. คุณตั้งความหมายหวังไว้เช่นนั้นด้วย เพราะการฝากความหวังไว้กับคนอื่นการสร้างความโน้มเอียงที่จะผิดหวังแต่การฝากความหวังไว้กับ**ใจ**ตัวเอง ว่าจะเลิกคิดแบบผิดๆนั้นมีความโน้มเอียงที่สำเร็จมากกว่าเยอะ (NACD 470, NACHM103)
171. แม้จะเป็นผู้มีกาย วาจา **ใจ**อันไม่ค่อยเป็นไปในทางปรุงแต่งรูปร่างหน้าตาให้พริ้มเพราเท่าใดนัก แต่หากมือภิมหากุศลบางประการมาเป็นตัวนำร่องการปรุงแต่งรูปโฉม ก็อาจเกิดมาสวยหล่อทุกภพทุกชาติได้ (NACD 474, NACHM104)
172. วิบากจากการเป็นผู้ไม่ถลึงตาดู ไม่ค้อนตาดู ไม่ชำเลืองตาดูใครๆ ด้วยอำนาจความโกรธ เป็นผู้ตรง มี**ใจ**ตรงเป็นปรกติ แลดูใครๆตรงๆด้วยดวงตาทอแววรักใคร่เมตตา (NACD 476, NACHM104)

Ref. code: 25615706300018ATD

173. ความรู้ทางโลกนั้นไม่มีที่สิ้นสุด ยิ่งค้นพบก็ยิ่งแตกแขนงล่อใจให้ค้นคว้าต่อมากขึ้นทุกที แต่ความรู้ทางธรรมนั้นมีที่สุด เพียงเลิกส่ง**ใจ**ออกไปใส่เรื่องข้างนอก แต่ค้นหาที่ไปของประสบการณ์ทั้งมวลตั้งคำถามไว้ถูกเป้าใหญ่สุด (NACD 478, NACHM104)
174. การที่ความจำบางอย่างผุดขึ้นกระทบ**ใจ** และใจตอบสนองเป็นการหมายรู้ถึงเรื่องนั้นๆ (NACD 481, NACHM104)
175. **ใจ**เขายินดีทางเพศ **ใจ**เราไม่ยินดีทางเพศ นับว่าด่างพร้อยราวๆ ๕๐ บางท้องถิ่นจูบปากกันแผ่วๆ เพื่อกระชับสัมพันธ์ (NACD 482, NACHM104)
176. ถ้าหากประกอบพร้อมทั้งการให้ทรัพย์เป็นทานด้วยศรัทธาและการให้อภัยเป็นทานด้วย**ใจ**จริง อย่างนี้ความสมบูรณ์พร้อมในเรือนกายย่อมเป็นที่หวังได้ (NACD 484, NACHM104)
177. เรามาสู่ความเป็นหญิงเป็นชายด้วยอาการทาง**ใจ**และวิธีคิดในทางบุญ ชายเคยแข็งแรงกว่า จึงมีวิบากคือมาครองอัตภาพที่สบายกว่า แต่อาการทาง**ใจ**และวิธีคิดในชาติปัจจุบันก็จะเป็นตัวกำหนดเช่นกันว่าคราวหน้าจะได้ครองอัตภาพแบบไหน (NACD 489, NACHM104)
178. เราจะทราบว่ามีการกำหนด**ใจ**เกิดขึ้นก่อน จากนั้นสิ่งกระทบใจจึงปรากฏชัดขึ้น (NACD 490, NACHM105)
179. เมื่อความเพียรพิจารณาธรรมแก่กล้าเต็มกำลัง สิ่งที่เกิดตามมาเป็นธรรมดาคือความอิ่มใจ และความอิ่มใจในที่นี้ก็มิใช่ลักษณะเดียวกับความสมหวังน่าชื่นมื่นแบบโลกๆ.....เพราะ**ใจ**เราจะพออยู่กับสติที่มาถึงแล้วเดี๋ยวนี้ ไม่ใช่มรรคผลที่ยังมาไม่ถึงเบื้องหน้า (NACD 491, NACHM105)
180. หลังจากฝึกสติเท่าทันความเกิดดับของขันธ์ ๕ ได้ระยะหนึ่ง อุปาทานว่านี่กายมนุษย์ นี่**ใจ**มนุษย์จะลดลงเรื่อยๆเห็นแต่ว่านี่ก็ขันธ์ นั่นก็ขันธ์ เกิดแล้วดับตามเหตุผลอันสมควร ขันธ์หนึ่งดับไป ขันธ์ใหม่ขึ้นสืบแทน (NACD 493, NACHM105)
181. ถ้ากายกระสับกระส่ายหรือกำเกร็ง ก็จะเกิดความทุกข์ทางกาย ถ้า**ใจ**ซัดส่ายหรือปิดแคบก็จะเกิดความทุกข์ทางใจ (NACD 493, NACHM105)
182. เมื่อเกิดผัสสะล่อใจแต่ละครั้งแล้วเราปล่อยใจให้ถลำไป กิเลสก็จะพอกพูนขึ้นเรื่อยๆ แต่ถ้าตั้งสติรู้ได้ทัน **ใจ**ก็จะถอนขึ้นจากหล่มกิเลสทีละเล็กละน้อย ครั้งแรกๆอาจยากเหมือนฝืดฝืน แต่ครั้งต่อๆ ไปจะง่ายขึ้นทุกทีเหมือนเป็นอัตโนมัติ (NACD 497, NACHM105)
183. ความฟุ้งซ่านรำคาญใจเกิดจากความไม่สงบของจิต กล่าวคือถ้ามีเรื่องรบกวนจิต หรือเป็นผู้ไม่ชอบใจในความผาสุกสงบทาง**ใจ**ก็โน้มเอียงที่จะดิ้นรนซัดส่ายไปได้เรื่อย (NACD 502, NACHM105)

Ref. code: 25615706300018ATD

184. ถ้าถอนตาแล้วไม่ติดใจก็แล้วไป แต่ถ้าติดใจก็กระวนกระวายอยากเห็นอีก หรืออย่างความคิดอันเป็นคลื่นกระทบ**ใจ** ที่ผุดขึ้นแล้วสลายตั วไปตามทางของมันอยู่ทุกขณะ แต่อาการเสพติดความ คิดทำให้เราไม่อยากให้มันหายไป (NACD 504, NACHM105)
185. ภาวะทางกายที่กำลังตั้งอยู่เดี๋ยวนี้ ยังมีรายละเอียดน่าเรียนรู้น่าติดตามอีกมาก นั่นเองเป็นโอกาสอันดีที่เราจะค้นลึกลงไป เพราะตามธรรมชาติแล้ว ยิ่งรู้จักกายดีขึ้นเท่าไร **ใจ**จะยิ่งถอนออกมาจากความเข้าใจผิดว่ากายเป็นเรามากขึ้นเท่านั้น (NACD 511, NACHM105)
186. การประสานงานของหน่วยงานภายในองค์กร บริษัท ห้างร้าน จะทำได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับความร่วมมือที่จะได้รับจากฝ่ายต่างๆ และจะได้รับมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ**ใจ**ประสาน**ใจ** ถ้า**ใจ**ประสาน**ใจ** คนย่อมประสานคน (NACD 523, NACHM106)
187. พระพุทธเจ้าตรัสความหมายของคำว่ากรรมไว้ว่า เรากล่าวเจตนา ความจงใจว่าเป็นกรรม เพราะคนจงใจ คือมี**ใจ**มุ่งแล้วจึงทำทางกายบ้าง ทางวาจาบ้าง ทางใจบ้าง (NACD 524, NACHM106)
188. การที่เรามีอคติตนเอง ทำให้เราไม่รู้จักและรู้ใจตนเอง ดังนั้นต้องกระโดดออกจากตัวเองและมองตัวเองด้วยสายตาและความสุจริต**ใจ** มองให้เห็นว่าเรามีจุดมืด จุดสว่าง อยู่ตรงไหน อย่างไรบ้าง (NACD 525, NACHM106)
189. ปีใหม่นี้ลองให้จากใจดูครับ อย่างเช่นเด็กน้อยและชายตาบอดที่**ใจ**ไม่บอดเลย สวัสดีปีใหม่ครับ (NACD 527, NACHM106)
190. เราพิชิตอวกาศ แต่ไม่สามารถพิชิตสิ่งที่อยู่ใน**ใจ**เรา เราสร้างสิ่งที่ยิ่งใหญ่ แต่ไม่ใช่สิ่งที่ดีกว่า (NACD 529, NACHM106)
191. การดูแลจิตใจให้ผ่องใส บริสุทธิ์ เป็นประภัสสร ปราศจากซึ่งกิเลสมาร ทั้งโลภะ โทสะ โมหะ คือคำตรัสสอนของพระพุทธเจ้าที่มีคุณค่าสูงสุด สามารถน้อม**ใจ**เข้ามาปฏิบัติได้ทันที บังเกิดผลในทันที โดยไม่ต้องรอให้ตายแล้วไปเกิดชาติไหนทั้งสิ้น (NACD 530, NACHM106)
192. การปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมจารีตประเพณีทั้งหลายก็มักจะทำกันอย่างเร่งรีบ เพื่อให้ทันต่อเวลาและการแข่งขันที่บีบรัดเข้ามาจนแทบจะทำให้พวกเราส่วนใหญ่ไม่มีเวลาดูแลรักษากายและ**ใจ**ตนเองเท่าที่ควร (NACD 531, NACHM106)
193. หัวหน้างานจึงขอให้เขาสร้างบ้านเป็นหลังสุดท้ายก่อนจะออกจากงานไป ช่างไม้มัวฝันถึงเวลาที่เขาจะได้พักผ่อนกับภรรยาและลูกๆ จึงไม่ได้สร้างบ้านหลังนี้ด้วย**ใจ**และด้วยความสามารถที่เขาเคยทำมาตลอดหลายสิบปี ผลก็คือ บ้านที่ออกมาเป็นบ้านที่ไม่ได้มาตรฐานและขาดความประณีตสวยงาม (NACD 532, NACHM106)
194. ในทางพุทธศาสนานั้นถือว่า ใจ หรือ จิต เป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดดังคำกล่าวที่ว่า **ใจ**เป็นใหญ่ ใจเป็นประธาน ทุกอย่างสำเร็จได้ด้วยใจ (NACD 533, NACHM106)

Ref. code: 25615706300018ATD

195. บุคคลที่ตระหนี่ถี่เหนียว ความสุขก็ไม่มี ความอัตคัดทางกายและทาง**ใจ**ก็เข้ามาเยือนอยู่เป็นนิจ จะทำการสิ่งใดก็ติดๆขัดๆ เหมือนมีใครมาขัดแข้งขัดขา (NACD 534, NACHM106)
196. เสียดายคุณไม่ได้อยู่รอ ซึ่งเชื่อเค้าหน้าคนเมตตาอย่างคุณคงจะช่วยให้ผมกล้าเผยความใน**ใจ** กล้าเปิดกว้างผูกพันกับคนอีกคนหนึ่ง (NACD 540, NACHM107)
197. คุณมาผิดห้องเสียแล้ว อาจหลงไปเข้าโถงรับรอง.....ให้ย้อนกลับไปถามตรงแผนกต้อนรับ..... ถ้าถามแล้วยังไม่แจ่มเจ้งกระจ่าง**ใจ** ก็ขอให้เขาจูงมือคุณไปจนถึงห้องอาหารเช้าอีกที เขาคงไม่ว่ากระไรหรอกครับ (NACD 541, NACHM107)
198. ท่านก็กองเพชรเม็ดใหญ่ไว้ตรงมุมห้องให้ศิษย์เห็นว่ามันเป็นวัตถุไม่มีค่าใดๆจริงๆ **ใจ**คนต่างหากที่สมมุติค่าให้มัน และติดอยู่ในความคิดอุปโลกน์หรืออุปทานของตนเอง (NACD 542, NACHM110)
199. อภิเษกหมายถึงการชำระล้างเตรียมกาย วาจา **ใจ**ของศิษย์ให้มีความพร้อมในการปฏิบูชา (NACD 543, NACHM110)
200. กุญแจคือการเชื่อมโยง เชื่อมโยงกายกับ**ใจ** คนกับสังคม คนกับสิ่งแวดล้อม เมืองกับชนบท เศรษฐกิจกับสังคมวัฒนธรรม การศึกษากับสังคมเศรษฐกิจ และคนกับคน (NACD 545, NACHM116)
201. เราจะไปยึดมั่นถือมั่นอยู่กับมันทำไมเราเป็นเหมือนกับผู้ดูแลละครที่กำลังแสดงอยู่ อารมณ์ไหนเกิดขึ้นใน**ใจ**ก็ให้มันสักแต่ว่าเกิด เราทำหน้าที่เพียงแค่ผู้ดูแล ไม่ต้องลงไปเล่นกับมัน ดูอยู่เฉยๆ เดี๋ยวมันก็เปลี่ยนฉากไปเอง (NACD 547, NACHM117)
202. เป็นผู้มีโอตตัปปะ คือ มีความสะดุ้งกลัว ต่อการกระทำชั่วทางกาย กระทำชั่วทางวาจา และกระทำชั่วทาง**ใจ** คิดถึงผลที่จะมาถึงทั้งในภพนี้และภพหน้า ซึ่งมีแต่ความทุกข์ความเดือดร้อนตามมามากมาย (NACD 551, NACHM117)
203. คนที่ลงมือปฏิบัติและได้พบความสุขตามที่พระพุทธองค์สอนแล้ว มีแต่ยินดีและสรรเสริญในพระคุณของพระองค์ที่ได้มาช่วยเยียวยารักษา**ใจ**อันเต็มไปด้วยโรคร้ายคือ ความโภค ความโกรธ ความหลง ให้มีจิตสะอาดบริสุทธิ์ ปราศจากอันตรายทั้งหลายทั้งปวง (NACD 552, NACHM117)
204. เมื่อเราเห็นรูปทางตา ฟังทางหู ดมกลิ่นทางจมูก ลิ้มรสทางลิ้น สัมผัสทางกาย รับรู้อารมณ์ทาง**ใจ**แล้ว ต้องไม่รวมถือไม่แยกถือ เห็นก็ให้ สักแต่ว่าเห็น ได้ ยินก็สักแต่ว่าได้ยิน ได้กลิ่นก็ สักแต่ว่าได้กลิ่น ถูกต้องกับสิ่งของเย็นร้อน อ่อนแข็ง ก็ให้สักแต่ว่าถูกต้อง (NACD 555, NACHM117)
205. หากพิจารณาเห็นโทษของมันที่มีทุกข์มากตามความเป็นจริง ย่อมวาง**ใจ**ไม่ไปยึดมั่นถือมั่นในสิ่งเหล่านั้นอีก (NACD 556, NACHM117)

Ref. code: 25615706300018ATD

206. การทำบุญจึงเป็นการช่วยลดละเลิกความโลภ ความเห็นแก่ตัว.....ความหวงแหน ยึดติดในวัตถุสิ่งของ อันเป็นสาเหตุหนึ่งของความทุกข์ให้ออกไปจาก**ใจ** เป็นการยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น (NACD 570, NACHM118)

207. ผมได้แต่นึกเห็น**ใจ**บุตรหลานที่อยู่ภายใต้การดูแลของผู้ปกครองประเภท 2 ครับ (NACD 571, NACHM118)

208. ตามความเห็นของพุทธศาสนา บาปจึงเกิดที่ตัวคนทำเองคือเกิดที่**ใจ**ของคนทำ ใครไปทำชั่วเข้า บาปก็กัดกร่อนใจของคนนั้นให้เสียคุณภาพ เศร้าหมอง ขุ่นมัวไป ทำให้เกิดความทุกข์ทรมานไป ไม่เกี่ยวกับคนอื่น (NACD 575, NACHM118)

209. คืนนี้ผมได้รับข้อความทางอินเตอร์เน็ตเกี่ยวกับข้อเตือนสติในการทำงานและการจัดสรรเวลาการทำงานให้มีความสุข น่าจะเป็นคำตอบที่ดีให้แก่คนทำงานเพื่อไม่ให้เกิดเหตุการณ์เศร้าสลด**ใจ** เหมือนกับน้องผู้หญิงคนนี้ จึงอยากนำมาเผยแพร่ต่อให้อ่านกันครับ (NACD 576, NACHM118)

210. ลองสำรวจตัวเราเองสิว่า เราปล่อยให้เกิดอาการเหล่านี้บ้างหรือไม่ **ใจ**น้อย ใจเจ็บ ใจอิจฉาริษยา **ใจ**โกรธ..... (NACD 580, NACHM118)

211. หมั่นสังเกตความรู้สึกของเราอยู่อย่างเสมอๆ ว่าขณะนี้ เรารู้สึกอย่างไร ให้สังเกตเบาๆ อย่าทำแรง เดี๋ยว**ใจ**จะดื้อขึ้นมา (NACD 581, NACHM118)

212. เราเคยสังเกตจิตของเราดูหรือไม่ครับว่าเมื่อใดก็ตามที่เราแพ้ต่ออะไร เราก็เป็นทุกข์เพราะสิ่งนั้น ความแพ้ก็คือความไหลไปตามอารมณ์นั้นๆ หรือความอยากจะมีสิ่งนั้น อยากจะเป็นสิ่งนั้น อยากจะได้สิ่งนั้น หรือความไม่อยากได้ไม่สบอารมณ์ต่อสิ่งนั้นๆ นี่คือความพ่ายแพ้อย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นใน**ใจ**ของคนเรา (NACD 584, NACHM118)

213. ชำเลืองดูใจตัวเอง คือ ทำอะไรอยู่ก็ตาม ให้หันกลับมาสังเกตความรู้สึกที่เกิดใน**ใจ** (NACD 585, NACHM118)

214. ผลักให้เราแสดงไปตามอำนาจของอารมณ์ หากแรงมากบทบาทก็จะเป็นระดับตุ๊กตาทอง หากอำนาจของอารมณ์เบาหน่อย ก็จะแสดงออกมานิดหน่อยหรืออาจจะไม่แสดงเลย แต่ปุดๆ อยู่ข้างใน**ใจ** คนอื่นๆ สังเกตไม่เห็น แต่เรารู้สึกได้ อย่างนี้เรียกว่า ข้างนอกสดใส ข้างในตะติ้งโหน่ง (NACD 586, NACHM118)

215. หากทำได้เราก็จะเป็นสุข เมื่อ**ใจ**เป็นสุขร่างกายก็สุขตามครับ จึงไม่น่าแปลกใจว่าทำไมผู้ใหญ่ถึงบอกว่า คนที่กินได้ นอนหลับคือคนที่โชคดีที่สุด (NACD 588, NACHM118)

216. กายป่วย **ใจ**ไม่ป่วย คุณเคยมีอาการเบื่ออาหารโดยไม่ทราบสาเหตุหรือเปล่าครับ ทั้งๆ ที่โดยปกติคุณเป็นคนที่เจริญอาหารอย่างมาก (NACD 589, NACHM118)

Ref. code: 25615706300018ATD

217. หากได้แก่การที่ผู้เป็นแม่สามารถเอาชนะความเคียดแค้นพยาบาทใน**ใจ**เธอ แล้วให้เมตตากรุณามาแทนที่ชัยชนะเช่นนี้ต้องอาศัยความกล้า ความเข้มแข็งและความมั่นคงในจิตใจอย่างมาก (NACD 590, NACHM118)
218. หลายครั้งที่เรามักทำอะไรไม่เข้าท่า เป็นผลเสียตามมาแก่ตัวเราเองและคนรอบข้าง.....ทั้งๆ ที่บางเรื่องเป็นเรื่องน้อยนิด แต่**ใจ**เราไปกำหนดให้กลายเป็นเรื่องราวใหญ่โต (NACD 591, NACHM118)
219. การปฏิบัติที่นั่นคนที่ไปต้องไม่พูดคุยกัน ไม่เอาความทุกข์ไปเล่าให้ใครฟัง และไม่นินทาหรือระบายความในใจ ปิดเสียงโทรศัพท์เพราะการกระทำเหล่านี้จะทำให้คนเป็นคน ปากเป็นบุญ **ใจ**เป็นบาป และเมื่อกลับออกมาแล้วจะไม่สามารถหลุดพ้นจากวิบากกรรมได้ (NACD 595, NACHM119)
220. เขาอยู่ในที่ทำงานเดียวกับคุณ แต่อย่าไปคิดว่าเขาอาฆาต ขอให้แก้ไขที่**ใจ**ของเราก่อน แก้ที่เขาไม่ได้แต่แก้ที่ใจเราจะดีกว่า (NACD 599, NACHM119)
221. ถ้าพวกเขาเข้าบ้านได้จะข่มขืนเราหรือเปล่าก็ไม่รู้ ตอนนั้นจึงนึกถึงพระแม่กวนอิม และพูดใน**ใจ**ว่า พระแม่กวนอิมช่วยหนูด้วย (NACD 600, NACHM119)
222. ข้าพเจ้าเป็นคนที่ไม่โกรธนาน พอเขาเข้ามาง้อก็หายโกรธ นี่เป็นจุดอ่อนที่สุดของข้าพเจ้าซึ่งคิดเสมอว่าไม่ควรโกรธ และอะไรที่อภัยให้กันได้ก็จะทำ ข้าพเจ้าคิดแบบนี้มาตั้งแต่เด็กแล้ว ตกเหวลึกนานกว่า 2 ปี และแล้ววันที่กรรมหนักได้คืบคลานเข้ามาใน**ใจ**ข้าพเจ้าก็มาถึง มีลางสังหรณ์บางอย่างที่ข้าพเจ้าเองก็อธิบายไม่ถูกที่ทำให้รู้ได้ว่าเขาเปลี่ยนไปแล้วจริงๆ (NACD 601, NACHM119)
223. สิ่งที่เห็นและเป็นไปคือแต่งชุดขาวทั้งตัว แต่**ใจ**ไม่ได้ขาวสะอาดเลยอันนี้ไม่ได้ว่าใคร แต่ขออนุญาตทำตัวเป็นกระจกให้ท่านกรุณาส่องดูตัวเองสักนิดถ้าท่านมองเห็นสิ่งที่ข้าพเจ้าสะท้อนได้ก็จะดี (NACD 602, NACHM119)
224. ข้าพเจ้าคิดใน**ใจ**ว่ามีด้วยหรือ และยังแอบขำใน**ใจ**อีกด้วย (NACD 605, NACHM119)
225. เมื่อรู้จักกันนานไปก็เข้าใจและยอมรับได้ด้วยดี อุปนิสัย คิดและทำได้เหมือน**ใจ** ไม่อ้ำอึ้ง (NACD 620, NACHM124)
226. หน้าที่การงาน เหมาะกับงานที่ต้องติดต่อประสานงานกับผู้คน เพราะจะทำให้ผู้มาติดต่อประทับ**ใจ**ได้ ด้วยความตั้งใจและสนใจผู้คน และมีมนุษยสัมพันธ์ดี อุปนิสัย มีความภาคภูมิใจในตนเอง และสามารถทำให้คนรอบข้างรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า เพื่อนเยอะ มีเสน่ห์ (NACD 624, NACHM124)
227. แนวคิดเรื่องเงินทองทรัพย์สิน ไม่ค่อยเน้นในเรื่องของการแสวงรายได้ หรือการค้ากำไร ทำอะไรเพราะถูก**ใจ**มากกว่าถูกเงิน (NACD 629, NACHM124)
228. เมื่อเราระลึกถึงกายของเราบ่อยๆ ระลึกถึงความรู้สึกบ่อยๆ จนกระทั่ง**ใจ**ของเราคุ้นเคยกับกายนี้ คุ้นเคยกับความรู้สึกของเรานี้ สติก็จะเกิดตลอด พอสติเกิดตลอด ความหลงลืมจะไม่เกิด (NACD 630, NACHM125)

Ref. code: 25615706300018ATD

229. การกระทำทั้ง ๓ ทางนั้น ไปสำเร็จลงที่จิต จะมีความปรารถนาเกิดขึ้นก่อนแล้วจึงมีการกระทำทางกายลงไป มีการกล่าวทางวาจาออก หรือมีการกระทำทาง**ใจ**เกิดขึ้น (NACD 631, NACHM125)

230. ถ้าเรามาพัฒนา**ใจ**ของเราเข้าไปสู่ความจริงมีความรู้สึกว่องไว เพียงแต่เราฝึกที่ จิตของเรานี้นี่แหละ ฝึกจิตของเราให้มีสติอยู่บ่อยๆ ระลึกถึงกายบ่อยๆ ระลึกถึงความรู้สึกบ่อยๆ (NACD 632, NACHM125)

231. ใครมีพ่อแม่มีญาติที่ใกล้จะตายอย่าไปร้องไห้ ถ้าไปร้องไห้เดี๋ยวจิตตก **ใจ**เศร้าหมองห่วงลูกห่วงหลานอีก (NACD 633, NACHM125)

232. เราตายแล้วเราไม่ได้ไปเกิดในทุคติ ตายแล้วไปสู่สุคติ การตายแล้วไปสู่สุคตินั้น ก็จะต้องระวังใจไม่ให้ใจเศร้าหมอง ต้องทำ**ใจ**ให้ผ่องใส อยู่ตลอดเวลา ทำอย่างไร**ใจ**จะผ่องใส **ใจ**ของบุคคลเรานั้นจะผ่องใสก็ต้องมีการฝึก มีการอบรม ฝึกจิตอบรมจิต อยู่บ่อยๆ (NACD 637, NACHM125)

233. หากอยากรู้ว่าตายแล้วจะไปไหน เราคอยดูใจของตัวเองว่า ใจเราผ่องใสไหม ถ้าใจผ่องใสไปสู่สุคติ ถ้า**ใจ**ขุ่นมัวไปสู่ทุคติ แล้วมีโอกาสแก้ไขไหม โอกาสแก้ได้ มีวิธีการแก้ ไขได้อย่างไร แก้ได้ด้วยการรู้เท่าทันใจของตัวเอง (NACD 639, NACHM125)

234. กระทำกรรมทางกายแต่สำเร็จเป็นกรรมที่**ใจ** กล่าวทางวาจาแต่ไปสำเร็จเป็นกรรมที่**ใจ** หรือดำริไว้ใน**ใจ**ก็สำเร็จเป็นกรรมที่**ใจ** เพราะฉะนั้นกรรมที่บุคคลกระทำสำเร็จ สำเร็จลงที่ใจ แต่เกิดขึ้นจากการกระทำ ๓ ทางด้วยกัน ทางกายก็ได้ ทางวาจาก็ได้ ทางใจก็ได้ (NACD 642, NACHM125)

235. การทำความรู้สึกตัวทั่วพร้อมให้ประโยชน์อย่างไร การสำรวม**ใจ**วิธีที่ ๒ การทำความรู้สึกตัวทั่วพร้อม ท่านต้องการให้เรารู้สึกกาย รู้สึกใจของตัวเราเอง เราจะได้รับประโยชน์ในชีวิตประจำวัน (NACD 644, NACHM125)

236. เคยสังเกตกันบ้างหรือเปล่า สังเกตยามทุกข์ใจ ว่า**ใจ**ดำริ ใจคิดถึงอะไร ใจของเราคิดถึงอะไรในขณะไม่สบายใจ (NACD 648, NACHM125)

237. เคยสังเกตไหม เคยสังเกตกันบ้างหรือเปล่า.....**ใจ**คิดถึงอะไร **ใจ**ของเราคิดถึงอะไรในขณะไม่สบายใจ (NACD 653, NACHM125)

238. **ใจ**ที่มีสติปัญญาอันเกิดจากการรวมกำลังด้วยอำนาจสมาธิภาวนาจะทำให้ทุกสิ่งไม่มีปัญหา (NACD 661, NACHM126)

239. ความเชื่อในกรรม ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นของประเสริฐยิ่ง ควรเพาะให้มีขึ้นใน**ใจ**ของคนทุกคน และถ้าคนทั้งโลกเชื่อมั่นในกรรมแล้ว มนุษย์ในโลกจะได้รับความสุขใจขึ้นมาก เป็นสิ่งที่ทำให้คนขวนขวายทำแต่กรรมดี โดยหวังผลที่ดี (NACD 662, NACHM126)

Ref. code: 25615706300018ATD

240. ข้าพเจ้าจึงรอดพ้นอาญาแผ่นดินมาได้แทนที่ข้าพเจ้าจะรู้สึกเกรงกลัวต่ออาญาแผ่นดินระวังตนไม่กระทำผิดอีกต่อไป กลับมีความรู้สึกฮึกเหิมใน**ใจ**เป็นยิ่งนัก (NACD 663, NACHM126)
241. ภายหลังจากที่ได้เห็นภาพดังกล่าวนี้แล้ว ผู้เขียนจึงได้ตัดภาพเอาไว้เพราะสนใจและมีความชอบ**ใจ**ที่ได้เห็นบุคคลขนาดนายกรัฐมนตรีของประเทศมหาอำนาจประเทศหนึ่ง ในขณะที่มีภารกิจมากมายไหนจะต้องทำหน้าที่บริหารประเทศ (NACD 668, NACHM126)
242. **ใจ**รู้ว่าทางนี้เป็นทางดี ไม่ เคยบังคับว่าต้องนั่งต้องเดินกี่นาที แต่ ทำให้ดอนเกรงใจคิดว่าต้องปฏิบัติให้ดีที่สุด (NACD 669, NACHM126)
243. ทุกอิริยาบถของการเดินจงกรมก็ดี หรือการนั่งสมาธิด้วยการระบายลมหายใจเข้าและออก อานาปานสติ ก็ดีนั้นทำให้ความรู้ดีรู้ชั่วจะปรากฏขึ้นใน**ใจ**ของตนที่เรียกว่า เกิดธาตุรู้ จะมีความสุขุมเยือกเย็น (NACD 671, NACHM126)
244. ท่านไม่คิดที่จะสร้างบุญสร้างกุศลกรรมปัจจุบันหรือใหม่ๆ ให้เพิ่มพูนงอกงามยิ่งๆ ขึ้นไปอีก หรือ เพื่อให้เป็นกุศลกรรมดีงามสืบต่อไปในชาติหน้าอีกด้วย อีกทั้งการทำกุศลกรรมหรือบุญดี ในปัจจุบันนี้ยังทำให้**ใจ**ของเราเป็นบุญเป็นกุศล (NACD 674, NACHM126)
245. การที่เขาผู้นั้นสามารถคาดการณ์ต่างๆเหมือนเขาไปนั่งใน**ใจ**ของผู้แทนประเทศนั้นประเทศนี้ได้ (NACD 677, NACHM126)
246. ขณะมีจิตเป็นสมาธิ เราจะมีความอิ่มเอิบ**ใจ** และมีความสุขที่แท้ จริง ซึ่งไม่ใช่ความสุขในทางโลก แต่เป็นความสุขที่เกิดมาจากจิตว่างชั่วคราวด้วยอำนาจของสมาธิข่มทับไว้ (NACD 681, NACHM126)
247. ความจริงอีกข้อหนึ่งคือปฏิกิริยาหรือการแสดงออกไม่ว่าจะเป็นกาย วาจา หรือ**ใจ**นั้น สมองเป็นผู้สั่งให้กายคืออวัยวะต่างๆ ของร่างกายโดยผ่านทางประสาทใหญ่น้อย (NACD 682, NACHM126)
248. ผู้รู้แจ้งในวิชาวิปัสสนากรรมฐานได้อธิบายว่าก่อนที่สมองจะสั่งกายให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งนั้น จะต้องผ่านขั้นตอนจาก**ใจ**หรือพลังจิตของผู้นั้น กลั่นกรองปรับปรุงความคิดที่จะกระทำก่อน (NACD 683, NACHM126)
249. เมื่อเรา.....รู้จักใช้ปัญญาสอดส่องเข้าไปเอาธรรมมาพิจารณาอยู่เสมอ จิตจะค่อยหลุดจากกิเลสไปโดยลำดับ ใกล้ความเป็นธรรมไปเรื่อยๆ ธรรมก็เข้ามาแทรกประสานเป็นจิต จิตก็เป็นธรรม นั่นแหละที่เรียกว่าพุทธศาสนาได้อุบัติขึ้นแล้วใน**ใจ**ของเรา (NACD 689, NACHM126)
250. การฝึกในประเทศไทยเรานี้ ส่วนมากใช้ พุทโธ กำกับไม่ให้**ใจ**ฟุ้งซ่าน (NACD 692, NACHM126)
251. ท่านสอนให้ฝึกหัดให้เกิดสันติสุขทาง**ใจ**ด้วยสมาธิภาวนา หัดใจไม่ให้คิดถึงเรื่องความกำหนัด อันได้แก่ ความโลภ ความโกรธ ความหลง ความกลัว และความฟุ้งซ่าน..... (NACD 695, NACHM126)

Ref. code: 25615706300018ATD

252. ในเรื่องของศีลก็ยังมีข้อแนะนำให้มีการเตรียมใจอีกขั้นหนึ่งคือมี**ใจ**เป็นทาน มีการแผ่เมตตา เพื่อทำให้จิตใจสบายปลอดโปร่งให้จิตใจใสสะอาดบริสุทธิ์ที่จะนำเอาศีล 5 หรือ ศีล 8 หรือศีล 10 ไปปฏิบัติ (NACD 698, NACHM127)
253. สมาธิคือความตั้งมั่นแห่งจิต ปัญญา คือความรู้ทาง**ใจ**ที่จะช่วยห้ำหั่นฟาดฟันกิเลสในตัวเราให้ลดน้อยและหมดไปในที่สุด (NACD 701, NACHM127)
254. ปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้ บางที่เรียกว่ามโนมยิทธิมโนใจฤทธิ์ อำนาจศักดิ์สิทธิ์ หมายถึง **ใจ**ที่มีสมาธิเข้มแข็งห้าวหาญ เกิดอำนาจอันศักดิ์สิทธิ์ หรือมีอิทธิฤทธิ์ขึ้นมานั่นเอง (NACD 703, NACHM127)
255. สมถกรรมฐานมีความหมายว่า การกระทำหรืออุบายเพื่อให้เกิดความสงบทาง**ใจ**หรือจะเรียกว่าเป็นการพักจิตโดยยังไม่พินิจพิจารณาอะไรและอย่างใดทั้งสิ้น (NACD 706, NACHM127)
256. สมถกรรมฐาน นี้จึงเป็นเพียงสมาธิเพื่อความสงบของ**ใจ**เท่านั้น (NACD 708, NACHM127)
257. ก่อนที่จิตจะสั่งการให้กาย ทำอย่างไรอย่างหนึ่งนั้น ยังมี**ใจ**ท่านชี้ลงไปที่บริเวณหัวใจว่า ใจตรงนี้จะรู้ดีรู้ชั่วสั่งการไปที่สมองให้สั่งกายลงมือกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งอีกต่อหนึ่ง มิใช่สมองสั่งทันที (NACD 709, NACHM127)
258. จริงๆ โลกกับธรรมนั้นอยู่ด้วยกัน ชีวิตเราอยู่ในโลก แต่ใจเราอยู่กับธรรม **ใจ**อยู่กับหลักธรรมไม่ใช่ว่า เป็นคนธรรมะธัมโม คือชีวิตเราต้องอาศัยลมหายใจ ต้องอาศัย แสงแดด ต้องอาศัยสายน้ำร่วมกับสรรพชีวิต (NACD 710, NACHM129)
259. ห้องหัวใจเราจะมีแต่สิ่งที่งดงาม มีหิ้งศรัทธาในหัวใจ มีหิ้งบูชาในหัวใจ มีสวนดอกไม้ในหัวใจ ในหิ้งดอกไม้ ก็มีความงดงาม มองไปใน**ใจ**ก็มีศรัทธาต่อตัวเองได้ มีความสุข ต่อตัวเองได้ เพราะสิ่งที่ทำเอาไว้ (NACD 711, NACHM129)
260. ความอยากเป็น เรียกว่า ภวาสวะ ความไม่รู้ที่กายและ**ใจ** เรียกว่า อวิชชาสวะ เพราะมีความอยากเป็น จึงเกิดความอยากได้ เรียกว่า กามาสวะ (NACD 715, NACHM129)
261. เวลาจะพูดต่อว่าใคร หรือไม่พอใจ จิตจะเห็นในใจก่อนแล้ว เพราะสติไม่ลืม**ใจ** พอคิดคำนี้ขึ้นมา ความรู้สึกตัวหรือสัมปชัญญะจะทำหน้าที่ตรวจสอบทันทีเลยนะว่า ถ้าเราจะพูดคำนี้ไป มันมีประโยชน์ไหม (NACD 717, NACHM129)
262. วันหนึ่งๆ ผ่านไป แล้วอยู่มาวันนี้เราทำงานไปเรื่อยๆ ก็คิดอยู่กับเรื่องงาน พอหลังเลิกงานแล้วอยู่ดีๆ ใจก็พลิกให้เราเห็นทันทีเลยว่า จากที่เราเห็นสิ่งที่รู้สึกอยู่ดีๆ กลับพลิกเป็นความรู้สึกที่มองโลกข้างนอกเป็นเหมือนละคร เหมือนเขากำลังแสดงอะไรให้เราดู พอมามองที่**ใจ**เรา ก็ไม่รู้สึกว่าเป็นตัวเรา มองดูแล้วใจมันก็เย็นๆ แต่ว่าไม่อยากยุ่งกับคนรอบข้าง ไม่อยากยุ่งกับใคร ใครจะชวนไปไหนก็ไม่อยากไป อยากอยู่คนเดียวอะไรประมาณนี้ค่ะ (NACD 718, NACHM129)

Ref. code: 25615706300018ATD

263. ถ้าบอกอ๋อ นี่มันผิดทั้งวัน นี่ พอเห็นความจริงแล้วก็จะยิ้มได้เพราะมันไม่มีอะไร ก็เลยยิ้มได้ **ใจ**จะเป็นอิสระออกมา (NACD 719, NACHM129)
264. เราอยู่ใน วิหารธรรมในใจเรา ที่วัดสวนโมกข์จะมี ต้นมะพร้าวนาฬิกา ต้นเดียวโนเนกลางทะเลขี้ผึ้ง ฝนไม่ต้องตก ฟ้าร้องไม่ถึง เขาหมายถึงจิตใจนั่นเอง จิตใจที่อะไรเข้ามากระทบไม่ถึง เพราะเห็นใจอยู่ แล้วไม่เอาเข้ามาอยู่ใน**ใจ** เหมือนฟ้าร้องแล้วเราไปอยู่ข้างนอก บอกไม่ชอบ ฟ้าร้อง กลัวฟ้าร้อง อย่างนี้คือไปยุ่งกับฟ้าร้องแล้วนะ เรื่องอื่น (NACD 723, NACHM129)
265. ใครจะพูดอะไรก็พูดไป **ใจ**เราเป็นกลางๆ (NACD 724, NACHM129)
266. หลังจากที่กุศลผลิแย้มขึ้น จิตเป็นปรกติใจจะไม่วูบวาบ พอรู้สึกตัวขึ้นมาอย่างนี้แล้ว ก็เพียรรักษาจิตที่เป็นกุศลเอาไว้ อย่าเผลอ พอจะเผลอคิด ก็ไม่เอา มันก็ดับ พอจิตเริ่มทำงานปรุงแต่งใน**ใจ** เราจะเห็น เพราะเราไม่ลืมใจ (NACD 726, NACHM129)
267. เขามีคำว่าเบิกบานแสดงว่ามีความสุข ความสุขที่เป็นอิสรภาพของ**ใจ**ที่ไม่เป็นทาสความอยาก ตัวตนไม่ได้มีอยู่ก่อน (NACD 727, NACHM129)
268. เวลานั่งอยู่ก็รู้สึกถึงก้นที่กระทบพื้น เพื่อให้**ใจ**ไม่ล่องลอย ไม่เผลอไปหลงคิด (NACD 728, NACHM129)
269. ถ้าใครมีประสบการณ์ในการปฏิบัติเยอะ เหมือนกับจอมยุทธ์ที่ฝึกมาหลายกระบวนท่า เป็นพวกที่มีกระบี่ใน**ใจ**แล้ว ใช้อะไรก็ได้ (NACD 729, NACHM129)
270. ใครมึนๆ หัวบ้าง อากาศร้อนๆ กายจะมึน แต่**ใจ**ไม่มึน (NACD 731, NACHM129)
271. ถ้าเรานั่งอยู่ สติผลิแย้มอยู่ สติถูกรักษา **ใจ**จะเบาๆ เป็นกุศลมีความสุขเบาๆ รู้สึกว่าใจเป็นกลางๆ ไม่ค่อยเป็นทุกข์ (NACD 732, NACHM129)
272. สวดมนต์เป็นการตั้งรับ เป็นสมถะ เหมือนที่เราคิดอย่างนี้ เราคิดว่าคำเป็นแค่คลื่น ใน**ใจ**มีเนื้อหาของความคิดอยู่ อย่างนั้นก็ใช้ได้ เพียงแต่เรารู้หรือเปล่าว่าทำไปเพื่ออะไร (NACD 734, NACHM129)
273. บางทีเราฟังเฉยๆ **ใจ**จะฟุ้งซ่าน เราต้องมีสมาธิพละประกอบด้วย ปัญญาพละประกอบด้วย (NACD 735, NACHM129)
274. ตัวนี้ใช้ได้ใช่ไหมคะ พระอาจารย์ตอบ คือตัวนั้นมันเป็นสมถะ อย่างที่บอกเห็นไหม มีทั้งเชิงรุกคือพวกวิปัสสนา เข้าไปดูสภาวะตรงๆ ของ**ใจ**โดยไม่ต้องไปกลัวหรือเกรงอะไร (NACD 737, NACHM129)
275. ปัจจุบันศิษย์จะพยายามดูจิตอย่างเช่นเวลาเราโกรธ บางทีเราจะรู้ทันได้เร็วขึ้น เห็นอาการที่ ข้างใน**ใจ**กำลังจะเดือด แล้วพอเราดูสภาวะ คือเราจะไม่ไปดูเนื้อหา ที่เรากำลังโกรธผู้ชายคนนี้ เพราะถ้าเราไปคิดถึงหน้าผู้ชายคนนั้นแล้วจะทุกข์ขึ้นมา (NACD 739, NACHM129)

Ref. code: 25615706300018ATD

276. อย่าไปจ้าง ๑๘ มงกุฎมาเผ้าหัวใจมันจะนำเอาสิ่งแปลกปลอมมาปนเปื้อน ทำให้**ใจ**หม่นหมอง และเจ็บตัว (NACD 741, NACHM129)
277. เมื่อไหร่ที่เราทิ้งที่ตั้งแห่งรู้ ตัวไม่รู้จะเข้ามาครอบงำ**ใจ**ทันที (NACD 742, NACHM129)
278. สำหรับผู้ใหญ่ ถึงขาดที่ว่างระหว่าง**ใจ**บ้าง เราก็จะมีสัญชาตญาณดิ้นรนไปสู่ที่ที่มี ที่ว่างระหว่างใจได้ (NACD 745, NACHM130)
279. ทั้งแรงผลักดันจากผู้ใหญ่ ทั้งความรู้สึกผิดภายใน**ใจ**ของเด็กเอง รวมทั้งความกลัวที่จะต้องเผชิญกับครูที่โรงเรียน จึงมีผลให้เด็กรู้สึกเป็นทุกข์ (NACD 750, NACHM130)
280. เราจะพบว่า ปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากตัวผู้ใหญ่เองและสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก ตรงนี้ต้องช่วยคลี่คลายให้เด็ก เราคงต้องแก้ไขตัวเราเองด้วย แก้**ใจ**ของเราเองให้เที่ยงตรง หนักแน่น ตรงกับความเป็นจริงด้วย (NACD 753, NACHM130)
281. ตัวพ่อแม่เองต่างก็มีพันธสัญญาทาง**ใจ**ต่อกันดี มีความรักใคร่ มีความซื่อสัตย์ต่อกันเป็นอย่างดี เด็กๆ ก็จะมีความสุขเป็นที่สุด มีพัฒนาการทางด้านจิตใจและสังคมอย่างสมบูรณ์และมีอนาคตอันสดใสอย่างแน่นอน (NACD 754, NACHM130)
282. เด็กที่มีที่ว่างระหว่าง**ใจ**อย่างพอเพียงและเหมาะสม จะทำให้เด็กมีโอกาสหลายอย่างที่เป็นประโยชน์แก่ตัวเด็ก (NACD 755, NACHM130)
283. เท่าที่สังเกตจากการทำงาน ผมพบว่าเด็กของเราในปัจจุบันเข้าข่ายขาดที่ว่างระหว่าง**ใจ**มากทีเดียว จึงทำให้เด็กอยู่ในสภาพของความอึดอัด กระสับกระส่าย หงุดหงิด โกรธและก้าวร้าวได้ง่าย (NACD 758, NACHM130)
284. ในอดีตมาเป็นอย่างดีนั้น ถ่ายทอดไปสู่ลูกหลานต่อๆ ไป ซึ่งผมว่าเป็นเหตุการณ์และเป็นวงจรของชีวิตอันดีงาม การสานตะกร้าหวายก็เหมือนการสานตะกร้า**ใจ**ที่พ่อแม่ต้องสร้างต้องสานให้แน่นหนาด้วยความรัก ความอบอุ่น ตั้งแต่ลูกน้อยเยาว์วัย (NACD 759, NACHM130)
285. เด็กที่ได้รับจากเลี้ยงดูมาอย่างปราศจากความรักนี้จะเติบโตไปเป็นคนที่ขาดความไว้วางใจในเพื่อนมนุษย์ มองโลกในแง่ร้าย **ใจ**คับแคบ ไม่ค่อยจะอาทรหรือเกรงใจคนอื่น มีความรู้สึกอยู่เสมอว่าคนอื่นไม่รักตน (NACD 760, NACHM130)
286. ในบรรดาอาหาร**ใจ**ทั้งหมดที่เราต้องการนั้น ความรัก ดูจะเป็นอาหาร**ใจ**เมนูพิเศษ พิเศษที่สุดเหนือบรรดาอาหาร**ใจ**อื่นๆ ทั้งปวง เพราะไม่ว่าจะหญิงหรือชาย เด็กเล็กเด็กโต วัยรุ่นวัยผู้ใหญ่ หรือในวัยชรา ต่างต้องการอาหาร**ใจ**เมนูนี้กันทั้งนั้น (NACD 762, NACHM130)
287. จิตใจของเราต้องเกิดความแช่มชื่น เบิกบานร่าเริงมีความบันเทิงเกิดขึ้นใน**ใจ** (NACD 764, NACHM130)

Ref. code: 25615706300018ATD

288. ในเด็กที่ไม่ได้รับความรักเพียงพอ เด็กจะมีความทุกข์ใจ จากความทุกข์ใจนี้ทำให้เด็กต้องแบ่งปันพลังงานทางใจมาจัดการกับความทุกข์ใจนั้น ทำให้พลังทาง**ใจ**ในตัวเด็กต้องถูกบั่นทอนให้ลดลง โดยไม่ได้ประโยชน์อะไร (NACD 765, NACHM130)
289. ผู้ใหญ่ที่มีลูกหลานอยู่ในวัยอนุบาลก็จะรู้สึกเป็นสุข ปลอดโปร่ง เป็นสุขกับความน่ารักของเด็ก เป็นสุขกับความหวังที่ตั้งไว้ใน**ใจ**ว่าลูกคงจะเป็นเด็กดี เป็นเด็กที่มีความสุข ประสบกับความสดชื่นความสมหวังในชีวิตได้เป็นอย่างดี (NACD 768, NACHM130)
290. สิ่งนี้จะกระทบจิตใจเด็กมาก เพราะเป็นการตอกย้ำ เป็นการเปิดบาดแผลใน**ใจ**ให้มากขึ้นและมีผลกระทบต่อมโนทัศน์ส่วนตัวของเด็ก (NACD 771, NACHM130)
291. บ่อยครั้งที่จิตแพทย์เห็นว่าเด็กมีแผลทางใจ ฝังลึกในจิตใจ และแผลนี้เปรียบเสมือนแผลที่กลัดหนอง เป็นการกลัดหนองทาง**ใจ** จิตแพทย์ก็จำเป็นต้องเปิดแผลทางใจให้กว้าง กรีดแผลทางใจให้ลึก เป็นการเปิดแผลและกรีดแผลทางใจด้วยความประณีตและมีเทคนิควิธีการ (NACD 772, NACHM130)
292. มีใครบ้างไหมในห้องนี้ ที่**ใจ**ไม่มีปัญหาเลย เมื่อไม่มี ก็แสดงว่า มีปัญหากันทุกคน (NACD 776, NACHM130)
293. เรามองดูนาฬิกาแขวนอยู่ที่ฝาผนัง สีสันวรรณะของนาฬิกาสะท้อนมากระทบตาแล้วปรากฏที่**ใจ** ความจริงของสิ่งที่เรารู้นั้นคือตัวสีสันวรรณะที่ปรากฏที่**ใจ** ไม่ใช่นาฬิกาที่แขวนอยู่ที่ข้างฝา (NACD 779, NACHM131)
294. ถ้าใส่ใจถูกตัวจึงจะเห็นการเกิดดับ การเกิดดับนั้นต้องเกิดดับที่**ใจ** ถ้าใส่ใจผิดตัวก็จะมองไม่เห็นการเกิดดับ ทางหูก็เหมือนกัน เมื่อมีเสียงดังมากระทบหูแล้วปรากฏขึ้นที่**ใจ** การใส่ใจในเสียงต้องใส่ใจที่ความรู้สึก ถ้าไม่ใส่ใจตรงความรู้สึก ก็จะมองไม่เห็นความจริงของความรู้สึก และเสียงที่มาให้รู้สึกดับไปกลายเป็นของว่างเปล่า (NACD 783, NACHM131)
295. การปฏิบัติธรรมจะแก้ไขทุกข์ทางใจของตัวเราเองได้ แต่ถ้าเรายังไม่เข้าใจ**ใจ**ของตัวเราเอง เราจะแก้ปัญหาทางใจไม่ได้ (NACD 785, NACHM131)
296. เมื่อมีสติเกิดขึ้น รับรู้และดับไป เหมือนเรามีบ้าน ถ้าบ้านไฟไหม้ แล้วเราจะอยู่ตรงไหน มีเรื่องมาสู่**ใจ** เมื่อใจไม่มี เรื่องก็หมดไป (NACD 786, NACHM131)
297. ใส่ใจ เอาใจใส่ การให้ความสนใจ ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่เกิดขึ้นในความรู้สึกของตัวเรา เวลาใดมีอะไรๆ มาให้**ใจ**ของเราได้ รู้สึก รีบใส่ใจตรงความรู้สึกนั้นทันที ถ้าใส่ใจที่ความรู้สึกนั้นเรียกว่า โยนิโสมนสิการ เมื่อเราใส่ใจตรงความรู้สึกเราก็จะเห็น (NACD 787, NACHM131)

Ref. code: 25615706300018ATD

298. เราจะมองอย่างไรเป็นปัญหาอีกใช่ไหม มองใจอย่างไร เพราะ**ใจ**ไม่มีตัวตน ใจไม่มีรูปร่าง สัณฐาน การมองดู มองดูด้วยการสังเกต ให้สังเกตความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับเราจริงๆ เวลาหงุดหงิด หงุดหงิดเกิดเกิดขึ้นกับเราจริงๆ ใช่ไหม.....ให้สังเกตความรู้สึกที่เกิดขึ้นแล้วกับเราจริงๆ นั้นนั่นแหละ (NACD 788, NACHM131)

299. ในขณะ**ใจ**มีปัญหานั้น พระพุทธเจ้าต้องการให้เราเข้าไปให้ความสำคัญ ให้เราหมั่นเข้าไปสังเกตดู เพียงแต่ให้ความสำคัญต่อความรู้สึกต่างๆ เหล่านั้น (NACD 789, NACHM131)

300. **ใจ**ของตัวเรามีหน้าที่คิดถึง มีหน้าที่รู้สึกสิ่งต่างๆ (NACD 791, NACHM131)

301. ความคิดถึงสิ่งต่างๆ นั่นแหละ เราเรียกว่า **ใจ** เพราะตัวคิดนั้นแหละ คือใจ ใจของตัวเรามีหน้าที่คิดถึง มีหน้าที่รู้สึกสิ่งต่างๆ (NACD 792, NACHM131)

302. พระพุทธเจ้าทรงสอนให้รู้จักการรักษาศีล รู้จักสำรวมอินทรีย์ คือ การเฝ้าระวังทางตา ระวังทางหู ระวังทางจมูก ระวังทางลิ้น ระวังทางกาย และระวังทาง**ใจ** ไม่ให้เกิดความรู้สึกยินดี ยินร้าย (NACD 794, NACHM131)

303. การปฏิบัติที่จะสามารถดับทุกข์ทางใจ แก้ทุกข์ทางใจได้นั้น เราต้องปฏิบัติจนถึงใจตัวเอง คือ เราต้องเข้าถึง**ใจ**ตัวเอง ถ้าเรายังไม่เข้าถึงใจของตัวเองแล้ว ก็ยังไม่สามารถแก้ทุกข์ทางใจได้ (NACD 805, NACHM131)

304. เราขยันสังเกตก็จะทำให้สติสัมปชัญญะมีความชำนาญ มีความคล่องแคล่วมากขึ้นๆ ต่อจากนั้นก็จะเริ่มสังเกต**ใจ**ของเราได้ (NACD 807, NACHM131)

305. รู้ทันใจตนเองแล้วแก้ไขปัญหาได้อย่างไร ตอนนี้เรามาพูดถึงตัวปัญหาของใจ เช่น ใจหงุดหงิด ใจรำคาญ ใจฟุ้งซ่าน **ใจ**ขัดเคือง ใจอึดอัด เคยอึดอัดใจกันบ้างไหม รู้หรือไม่ว่าอึดอัดใจมันเป็นอย่างไร (NACD 811, NACHM131)

306. ทุกข์ของคนเรานี้อยู่ที่**ใจ**ทั้งหมด (NACD 813, NACHM131)

307. คุณบี๋ เธอยังมีกะ**ใจ**สัพยอกอย่างเป็นกันเอง คุณบี๋ นี่เธอเรียกฉันอย่างที่คุณพ่อเธอเรียกฉันเชียวนะ (NACD 815, NACHM132)

308. เขาไม่สามารถกลับขึ้นฝั่งแห่งความสงบ ภายใน**ใจ**เคว้งคว้างอยู่ท่ามกลางคลื่นของความกระวนกระวายอันใหญ่หลวง (NACD 816, NACHM132)

309. หญิงสาวผู้ตกหลุมรักพระพุทธเจ้าฯ ไม่ได้เป็นเพียงการสะท้อนปัญหาของผู้นิยมหาความพึงพอใจทางเพศผ่านความเจ็บปวด แต่เป็นเรื่องของการปลดปล่อยพันธะทาง**ใจ**ผ่านความรุนแรง (NACD 818, NACHM132)

310. ในคืนที่โนโบรุเห็นนายเรือร่วมรักกับแม่ เขายังมี**ใจ**นึกนิยม เอาไปเล่าให้เพื่อนฟังว่าวีรบุรุษของเขาทำอะไรบ้าง (NACD 821, NACHM132)

Ref. code: 25615706300018ATD

311. เรื่องพักตร์จันทรา ดอกกุหลาบ และ เสียงนกหวีดเป็นเซ็กซ์ที่ชวนปวดร้าว**ใจ** ด้วยความป่วยไข้ในจิตใจที่แสนสลับซับซ้อน ส่งผลให้การแสดงออกทางความคิดหรือพฤติกรรมตกอยู่ในอาการแปลกประหลาดและวิปลาส (NACD 822, NACHM132)
312. มีการอภิปรายในหัวข้อ คนจนเล่นหวย คนรวยเล่นหุ้น และผู้หญิงเล่นอะไรเอ่ย คำตอบก็คือของที่ทำให้ผู้หญิงแพ้**ใจ**ตนเอง คือหักห้ามใจที่จะไม่รักไม่หลงใหลได้ คือ ความงามของเพชรและทองนั่นเอง (NACD 825, NACMD005)
313. ถ้าเราทำได้บ่อยๆ ทั้งวัน ความดันเลือดก็จะลดลงได้ทั้งวัน นอกจากนี้ หายใจช้า บ่อยๆ ทำให้กายผ่อนคลาย **ใจ**ปล่อยวาง ความสงบสุขในใจจะเกิดขึ้น (NACD 828, NACMD050)
314. ผู้ป่วยที่หมดหวัง คือ ผู้ป่วยที่ป่วยด้วยโรคทางกายและ/หรือทาง**ใจ**ที่ไม่มีโอกาสจะพ้นจากความทุกข์ทรมาน และไม่สามารถใช้เวลาที่เหลือในชีวิตของตนให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่นได้ (NACD 830, NACMD052)
315. เราไปขับรถเร็ว จนเกือบชนท้ายรถสิบล้อที่อืดเป็นเรือเกลืออยู่ข้างหน้า ทำให้เราตกใจจน**ใจ**สั่นไปหมดเพราะถ้าชนเข้าแล้ว คงไม่แคล้วตายหรือพิการ เสียสุขภาพไปอย่างถาวร (NACD 833, NACMD052)
316. ภายในห้องตรวจโรคตา ผู้ป่วยยืนรอกันแน่นเพื่อรอเรียกไปตรวจทีละคนตามคิว บางคนไม่ทัน**ใจ**ยืนรอนานเกินกว่าที่คิด เพราะลางานมาชั่วโมงเดียวเพื่อมาตรวจ ทำไมไม่เรียกสักที (NACD 841, NACMD066)
317. การดูแลผู้สูงอายุเป็นเรื่องของการเสียสละ เหนื่อยทั้งกายและ**ใจ** สิ้นเปลืองทั้งเวลาและเงินทอง บางครั้งถึงกับทำให้ภารกิจประจำต้องกระทบกระเทือนด้วย ดังนั้นผู้ใดมีหน้าที่รับผิดชอบเรื่องนี้ควรจะได้วางแผนกำหนดการต่างๆ ให้รอบคอบ (NACD 842, NACMD067)
318. ส่วนบทสวดของฝรั่งนั้นเขาก็มักใช้เทคนิคที่ใส่ท่วงทำนองดนตรีเข้าไปด้วย เพราะรู้ว่าดนตรีนี้ทำให้**ใจ**มนุษย์สงบ (NACD 851, NACMD069)
319. เรื่องที่น่าสงสารที่ว่าคุณหมอที่สู้อุตส่าห์พยายามช่วยปัดเป่าทุกข์ให้แก่คนไข้ด้วย**ใจ**บริสุทธิ์กลับถูกฟ้องร้องเช่นนี้ (NACD 852, NACMD069)
320. การที่จะให้ผมต้องมานั่งจับเวลาเพื่อเก็บเงินค่านั่งฟังในทุกกรณีเหมือนหมอฝรั่งนั้น จึงยังรู้สึกตะขิดตะขวง**ใจ**อยู่ (NACD 854, NACMD069)
321. การออกกำลังใจ โดยการใช้ “สุนทรียโภชนา” หรืออาหารบำบัด**ใจ** (NACD 856, NACMD069)
322. ถ้าอยากใช้วิตามินให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต้องรู้เขารู้เรา แล้วคุณจะพบความมหัศจรรย์ของวิตามินเอง สัจธรรมวิตามินประการที่สิบ เปิดสมองและ**ใจ**ให้กว้างติดตามการค้นพบใหม่ๆ ของวิตามิน (NACD 857, NACMD069)

Ref. code: 25615706300018ATD

323. อีกมากที่ทำให้**ใจ**เรามีความสุขสงบเป็นสมาธิ ไม่ว่าจะเป็นวรรณคดีดีๆที่เมื่ออ่านแล้วทำให้ได้ใช้สมองทั้งสองซีก หรือภาพยนตร์ เพลงเพราะๆสักเรื่องสองเรื่อง โดยปรกติถ้าเป็นตัวผมนั้นจะใช้ควบกันไปเลยครับ คือดูภาพยนตร์ที่สร้างมาจากวรรณกรรมดีๆเลย (NACD 858, NACMD069)
324. การพักผ่อนอย่างพอเพียง ออกกำลังกายเป็นประจำสม่ำเสมอ พยายามอย่าให้มีความเครียด ปัญหาทาง**ใจ**ในเรื่องครอบครัว การงาน เศรษฐกิจ หากแก้เองไม่ ได้ก็คงต้องพึ่งจิตแพทย์ (NACD 861, NACMD070)
325. กรณีอย่างนี้ควรจูงมือกันไปปรึกษาแพทย์ เพื่อทำการรักษา อย่าไปมองว่าเขามีความวิปริตวิตถาร **ใจ**ไม่นิ่ง เรื่องแบบนี้ก็แล้วแต่ความคิดของแต่ละคนครับ (NACD 863, NACMD070)
326. ความเป็นหนุ่มสาวขึ้นอยู่ที่**ใจ** ส่วนอายุเป็นเพียงตัวเลข (NACD 865, NACMD072)
327. สามีโทรศัพท์บอกว่าสัปดาห์นี้จะไม่กลับบ้านเพราะมีงานพิเศษใน**ใจ**รู้สึกโกรธ เพราะคิดว่าสามีหาเหตุที่จะอยู่ร่วมกับผู้หญิงคนนั้น (NACD 870, NACMD080)
328. คุณแต๋วเองก็พยายามทำโน่นทำนี่ให้คุณแม่สามีพอใจ แต่เธอก็บอกว่าเดา**ใจ**ไม่ถูกไม่รู้ว่าคุณแม่ชอบหรือเปล่า (NACD 878, NACMD080)
329. อ่านมาถึงตรงนี้ หลายคนคงแอบยิ้มใน**ใจ**ว่าฉันทำเป็นประจำอยู่แล้ว (NACD 894, NACMD084)
330. ดิฉันไม่เคยอ่านตำราการพูดที่ใดเลย จึงมักเป็นคนพูดตรงกับ**ใจ** (NACD 896, NACMD086)
331. เมื่อข้องใจอะไรจะเลือกหามาเปิดอ่านใหม่ แค่หยิบขึ้นมาเห็นชื่อก็จะเข้าใจและปรับ**ใจ**ตัวเอง เคลียร์ตัวเองจากสิ่งที่รุมล้อมกระทบกระเทือนจิตใจได้ (NACD 900, NACMD086)
332. ถ้าเราจะหันกลับมาปัดฝุ่นความรู้พื้นถิ่นของเราแล้วเอามาผสมผสานกับความรู้แผนปัจจุบันของตะวันตก จะมิเป็นวิธีที่เหมาะสมกว่าหรือ โปรดพิจารณาด้วย**ใจ**เป็นธรรม (NACD 922, NACMD094)
333. ความสามารถดังกล่าวข้างต้นนี้ ผมเชื่อมั่นแก**ใจ** จัดได้ว่าเป็นผู้มีสุดยอดแห่งพลังชีวิตในคุกที่เป็นการรักษาศีล 8 ไปโดยปริยายของท่านอาจารย์สมัครฯ ซึ่งคล้ายวิถีชีวิตของมหาตมะ คานธี กับภรรยา (NACD 925, NACMD095)
334. ชีวิตของมนุษย์เรานั้นประกอบด้วยกายและ**ใจ** ใจหรือจิตนั้นเป็นนามธรรม บางทีเรียกรวมกันว่า จิตวิญญาณ จับต้องไม่ได้ มองไม่เห็น (NACD 926, NACMD095)
335. จากเอกสารประกอบดังกล่าวข้างต้นนั้นมีรายละเอียดมากมายถึงกระบวนการของการหายใจตามวิธีโยคะท่านอธิบายวิธีอุปมาอุปมัยให้เห็นอานุภาพของการหายใจนี้ เปรียบเสมือนกองทหารที่ก้าวเท้าพรึบๆ พร้อมๆ กัน ความสั่นสะเทือนเคลื่อนไหวแบบพรึบๆ พร้อมกันนี้ ถ้าเดินบนสะพานไม้ที่ไม่แข็งแรงนัก สะพานจะพังครืนลงมาทันที เพราะความสามัคคีพรั่งพร้อมด้วย**ใจ**เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันนั่นเอง (NACD 928, NACMD095)

Ref. code: 25615706300018ATD

336. การที่มนุษย์เรามีปัญหาทั้งทางกายและทาง**ใจ** เกิดจากเหตุปัจจัยหลายประการ ทั้งทางกาย จิตใจ และสิ่งแวดล้อม (NACD 930, NACMD095)
337. มนุษย์เราสามารถช่วยให้ตนเองมีสมรรถนะทั้งทางกาย **ใจ** และมีสปิริต จะไม่มีปัญหาเกี่ยวกับความเครียด ความดัน นอนไม่หลับ และอื่นๆ (NACD 932, NACMD095)
338. พอถึงตอนชราภาพมากๆเข้าเราก็อาจเลิกสะสมสิ่งของเหล่านี้ ซึ่งแสดงให้เห็นได้ชัดว่าจิตเดียวกันนั้นเองก็เปลี่ยนแปลงไปได้ตามวัย คือมีเกิดและดับเช่นกันหากแต่ว่ามโนวัตถุหรือ**ใจ**ของคนนั้น ยังเป็นใจของผู้นั้นอยู่นั่นเอง (NACD 941, NACMD098)
339. กรรมปัจจุบันซึ่งจะเห็นผลที่**ใจ**ของเราก่อน มันจะต้องส่งผลมากระทบกายด้วยเช่นกัน (NACD 943, NACMD098)
340. การตรวจดีเอ็นเอพิสูจน์พ่อแม่ลูกเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ไม่ใช่ใครอยากรู้ก็จะมาตรวจ.....ส่วนใหญ่หมอจะไม่ดำเนินการให้ทันทีในกรณีที่เด็กโตแล้วเพราะเขาเริ่มรับรู้เรื่องราวทางสังคม หากรับรู้ผลหรือเพียงแค่รู้ว่าพ่อสงสัย มันก็สามารถทำให้เกิดรอยแผลใน**ใจ**ได้แล้ว (NACD 945, NACMD099)
341. หมอเคยถูกอดีตรัฐมนตรีท่านหนึ่งสอบถามว่าคุณหมอ เวลาผู้ชายมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิง แต่ฝ่ายหญิงไม่ยินยอมทั้งกายและ**ใจ**นั้น ยังท้องได้ด้วยหรือ (NACD 946, NACMD099)
342. ผู้ป่วยมะเร็งมักจะอยู่ในระยะทำใจ จะให้สงบ**ใจ**อาจจะยาก ดังนั้นควรหาพิธีกรรมทางศาสนามาช่วยเสริมกำลังใจ (NACD 956, NACMD104)
343. ช่วยลูกจัดการกับความรู้สึกต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยรับฟังความรู้สึกของลูกด้วย**ใจ**ที่กว้างและไม่ตัดสินผิดถูก (NACD 961, NACMD105)
344. ส่วนนี้มิใช่ส่วนที่จะมุ่งมั่นหากำไร คุณสงครามให้ความใน**ใจ** เพราะถ้าเอาพื้นที่ถึง 500 ตร.เมตรนี้ไปทำด้านอื่นคงได้เงินมหาศาล แต่ส่วนนี้เราถือเป็นบทบาทอันพึงมีต่อสังคมครับ (NACD 964, NACNS024)
345. ท่านเน้นย้ำถึงพลานุภาพของร่างกายในการสมานคืนตนเอง และล้างพิษตัวเองด้วยกระบวนการอดเพื่อสุขภาพ นี่กล่าวเฉพาะพิษทางกาย แต่สำหรับพิษทาง**ใจ**เล่า (NACD 965, NACNS024)
346. ถ้าชอบก็เอาตัวเขาไปผูกติดเหมือนดังเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับมัน **ใจ**คล้อยตามมันไป อะไรเกี่ยวกับมันเป็นเห็นดีเห็นงามไปหมด อะไรกระทบมันเป็นกระทบถึงเจ้าตัวด้วย (NACD 967, NACNS025)
347. สารสีธรรมชาติเหล่านี้มิใช่มีไว้เพื่อเป็นเพียงหลอดสีจากปลายพู่กันของพระเจ้าเพื่อแต่งแต้มดาวโลก ประโลม**ใจ**ลูกหลานของอาดัมและอีฟผู้ถูกขับออกจากสวนอีเดนเท่านั้น แต่พระเจ้าได้บรรจงสร้างกลจักรเคมีอันซับซ้อนในรงค์วัตถุเหล่านี้ เพื่อเป็นตัวดูดซับพลังงานจากจักรวาลไว้หล่อเลี้ยงโลกทั้งใบ (NACD 968, NACNS025)

Ref. code: 25615706300018ATD

348. กำหนดรู้ไปตามลมหายใจเข้าและออกช้าๆ ทุกอิริยาบถจะนิ่งและช้าหมด ตรงข้ามกับกาย เป็นการฝึกให้สติอยู่กับ**ใจ**ตลอดเวลา (NACD 980, NACNS036)
349. มนุษย์ทั่วๆ ไปจะให้ความสำคัญของกายหรือรูปมากกว่าให้ความสำคัญของใจหรือนาม ก็เพราะ**ใจ**หรือจิตจับต้องไม่ได้ แล้วยังมองไม่เห็นเสียด้วย (NACD 986, NACNS036)
350. จากที่ได้ติดตามและมาเยี่ยมเยียนกันถึงที่ในคราวนี้ รู้สึกปรอดปร่งใจ เหมือนได้รู้จักกัน พูดคุยถูกนิสัย**ใจ**คอกัน (NACD 988, NACNS037)
351. ในสมัยบุกเบิกเพื่อเผยแพร่ศาสนาให้แก่ชาวอินเดียพื้นเมือง.....ตัวโบสถ์และโรงเก็บอาหารทำด้วยโคลนผสมฟางข้าว เฉพาะส่วนที่เป็นโบสถ์จะทาสีขาว นึกสดุดีพวกนักบวชที่ยอมอุทิศทั้งกายและ**ใจ**เพื่อศาสนาของตน งานเผยแพร่ศาสนาให้คนพื้นเมืองสมัยนั้นต้องแลกกับชีวิตนับไม่ถ้วน (NACD 999, NACSS009)
352. นอกจากปาไรโซ่ที่ชูยอดสูงริมระเบียงบ้าน ยังมีพันธุ์ไม้ล้มลุกในกระถางที่เรียงรายตามทางเดิน แม้ไม่ได้สวยเลอเลิศ แต่ก็ให้ความชุ่มชื่น**ใจ**พอสมควร (NACD 1000, NACSS009)

4. ข้อมูลที่พบในคลังข้อมูลประเภทงานเขียนทางวิชาการ (academic)

1. แม้ในปัจจุบันจะมิได้มีผู้สามารถซาบซึ้งอิเหนาในฐานะเป็นบทละครรำได้เท่าเทียมในสมัยโบราณ แต่ความงดงามไพเราะของพระราชนิพนธ์อิเหนาในฐานะตัวบทวรรณคดีที่ไพเราะพริ้งพรายที่สุดเล่มหนึ่งในวรรณคดีมรดกของไทยก็ยังเป็นที่ซาบซึ้งประจักษ์**ใจ**ของผู้อ่านและผู้ศึกษาวรรณคดีไทย (ACAD 002, ACHM001)
2. โดยสิ่งสัตย์สุจริตจิตรประจักษ์แต่วันพบสบพักตรพิศไสมย ประหวัดหวัดตั้งคะนึงรำพึง**ใจ** มิได้ว่างวันเว้นถวิลตรอง (ACAD 004, ACHM001)
3. กวีชมความงามของนางในภาพรวมว่างามสง่าหมด เป็นความงามสูงส่งสมบูรณ์แบบที่สุดจะหาพจน์สรเสริญเสมอใจ คืองามเกินกว่าจะพรรณนาด้วยถ้อยคำใดๆ ให้เท่าเทียมความตระหนักใน**ใจ**ได้ (ACAD 006, ACHM001)
4. นองน่องน้องนึกนิมิตใน ชรอยร่อยร้อยกรรมเราก่อสร้าง ทำลายล่างล้างความพิไสมย ให้สรรพสัตว์พลัดกันกั่นกั้น**ใจ** ชอกชำช่ำช้ำใน ฤไทยกรม (ACAD 013, ACHM001)
5. พระนางสดับวับน้ำจิตรหวิด น้ำใจคิด**ใจ**แค้นดั่งแสนศร (ACAD 014, ACHM001)
6. มิ่งมิ่งแม่พี่นี้จักลาจาก แสนแสนยากคิดคิดน้ำจิตรหวน นึกจิตรหายกายระกำแต่รำจวน ต้องร้างจรจากนวลนิราศ**ใจ** (ACAD 015, ACHM001)
7. เราจะเข้าใจความหลงรักอันรุมเร้าใน**ใจ**ของอิเหนาได้อย่างลึกซึ้งยิ่ง (ACAD 017, ACHM001)

Ref. code: 25615706300018ATD

8. เจ้ารักษพี่แม้นเหมือนที่พี่ รักษเจ้าศุกข์สำราญเราเราสำราญศุกข์ พลุกพล่าน**ใจ**ด้วยอาไลยใจพล่านพลุกทำเนียบทำนุกชื่อฉัตรสามชั้น เอยฯ (ACAD 020, ACHM001)
9. หวรสวาดิ์โหยถวิลโหยสวาดิ์หวร ครวญคะนึงคะเนนึกคะนึงครวญ**ใจ**เศร้าโศกแสนกำศรวญโศกเศร้าใจ (ACAD 021, ACHM001)
10. ความคิด สำนึก อุดมการณ์และความเหงาทำให้ความรักของทั้งคู่งอกงาม แม้รู้ว่าไม่อาจร่วมชีวิตกันได้แต่ก็ยังคงรักกันด้วย**ใจ** (ACAD 028, ACHM004)
11. เนื่องจากว่าตัวละครหญิงของกฤษณาเหล่านี้มีปมในใจที่ลึกซึ้ง และพร้อมจะทำทุกอย่างที่จะไปให้ถึงเป้าหมายใน**ใจ** ตัวละครเหล่านี้จึงไม่ได้คิดหน้าคิดหลัง (ACAD 029, ACHM004)
12. เข็มเพชร เป็นตัวละครที่แสดงให้เห็นลักษณะของตัวละครที่มีปมใน**ใจ** และพยายามที่จะไปให้ถึงจุดหมายของตัวเองอย่างชัดเจน (ACAD 030, ACHM004)
13. เราก็จะสามารถรู้ถึงภูมิหลังที่ผลักดันให้มณียงเป็นคนแบบนั้น ส่วนการดำเนินเรื่องต่อมาก็จะเป็นการคลี่คลายปมปัญหาใน**ใจ**ของคนรอบๆตัวมณียง (ACAD 031, ACHM004)
14. กฤษณาได้สร้างตัวละครศศินทร์ขึ้นมา เป็นตัวละครที่แทนคนพิการทั้งหลาย โดยสะท้อนแง่มุมของชีวิต ความรู้สึกและความคิดจิตใจของคนพิการออกมาอย่างเต็มที่ ตัวละครศศินทร์ จึงเป็นตัวละครที่พิการทางกาย ทว่าไม่ได้พิการทาง**ใจ** และไม่ได้พิการทางความคิด (ACAD 034, ACHM004)
15. จะบรรยายการกระทำของตัวละครหรือพรรณนาความรู้สึกนึกคิดของตัวละครให้ซึมซาบเข้าไปใน**ใจ**ของผู้อ่านทีละน้อย (ACAD 037, ACHM004)
16. เมื่อคุณคิดหรือจับยึดเอาใครมาเป็นตัวคุณเป็นของคุณแล้ว คุณก็ต้องตกอยู่ในวังวนแห่งความทุกข์ไม่รู้จบ อะไรล่ะ ที่เป็นเหตุทำให้เกิดและตายไม่รู้จบอะไร ก็คือความอยากหรือตัณหาใน**ใจ**คุณนั่นแหละ (ACAD 043, ACHM004)
17. ใจหนึ่งหยุดยั้งพจมานไว้แค่ทางเดินไปสู่ศาลา เพราะรู้สึกไม่แน่ใจ ลังเลว่าควรตามเข้าไปดูหรือไม่ แต่อีก**ใจ**หนึ่งบังคับให้ย่องตามเข้าไปดู (ACAD 047, ACHM005)
18. การจัดลำดับเหตุการณ์ใหม่นี้พบในเรื่องเล่าทุกประเภท เพราะเป็นเรื่องของกลวิธีในการเล่าเรื่อง แต่หากใช้ในเรื่องแนวระทึก**ใจ**แล้วจะเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้เรื่องน่าตื่นเต้นขึ้น (ACAD 049, ACHM005)
19. พระเอกของเรื่องได้เห็นยวนใจก็ติดใจในความงามของเธอ แต่รังสรรค์กล่าวว่าในความงามนั้น ยวนใจ มีความโหดร้ายแฝงอยู่ใน**ใจ** (ACAD 050, ACHM005)
20. สารนาตมีปมด้อยอยู่ใน**ใจ**อย่างหนึ่ง คือ การไม่สามารถจะดำรงตนอยู่อย่างมีคุณภาพเท่าเทียมคนอื่นได้ (ACAD 051, ACHM005)

Ref. code: 25615706300018ATD

21. บางครั้งเรามีความเห็น ทัศนคติ อุดมการณ์แบบเดียวกับตัวละครทำให้เราอดที่จะลุ้นตัวละครอยู่ใน**ใจ**ไม่ได้ (ACAD 053, ACHM005)
22. จากข้อความที่ยกมาข้างต้นนี้จะเห็นความอึดอัดขัดข้อง**ใจ**ของอะกิโกะที่ต้องคอยดูแลพ่อสามีในขณะที่สามีไม่ได้มีส่วนร่วม (ACAD 056, ACHM007)
23. ขณะที่เดินไปทางห้องเตรียมอาหาร อยู่ๆ ฉันก็รู้สึกปลอดโปร่ง**ใจ**ขึ้นมาทันที (ACAD 059, ACHM007)
24. ปู่มีความรู้สึกอยากร่ำรวย แม้อายุมากแล้วก็ยังมิได้ร่ำรวยตามที่**ใจ**ปรารถนา แต่ปู่ก็ดำรงชีวิตอยู่อย่างถูกต้องจริงจัง (ACAD 062, ACHM007)
25. แม่ปรารถนาที่จะเห็นลูกชายดีกว่าพ่อ แม่ของฌินตะโรเข้าพิธีแต่งงานกับพ่อด้วยความจำ**ใจ** เพราะสภาพสังคมในตอนนั้นซึ่งเป็นช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 แม้ญี่ปุ่นจะเริ่มรับวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาแล้ว ตั้งแต่การปฏิวัติเมจิก็ตาม ผู้หญิงก็ยังคงถูกมองว่าจะต้องเป็นภรรยาและแม่เท่านั้น (ACAD 066, ACHM007)
26. เขารู้สึกผิดอยู่ใน**ใจ**ที่ได้ทอดทิ้งแม่ไป (ACAD 067, ACHM007)
27. ถ้าจะพูดอีกอย่างหนึ่งก็คือญี่ปุ่นสมัยใหม่ จากการนำเอาระบบการศึกษาในโรงเรียนเข้ามา ได้เปิดพรมแดนอีกแห่งหนึ่งซึ่งไม่ใช่อีกด้านหนึ่งของทุ่งกว้างขึ้นใน**ใจ**ของเหล่าบุรุษทั้งหลาย และบรรดาแม่ทั้งหลายก็จะต้องส่งลูกชายไปสู่พรมแดนนี้ (ACAD 069, ACHM007)
28. การได้รับแรงบันดาลใจในงานชิ้นนี้ ไม่ใช่เป็นการวางแผนหรือคิดไว้ล่วงหน้าแต่เป็นการพบกันโดยบังเอิญระหว่างทาง ผลกระทบของพื้นผิดจากหินสีดำก้อนใหญ่ ทำให้ภายใน**ใจ**ของข้าพเจ้าเกิดการเคลื่อนสะเทือนตลอดเวลา (ACAD 076, ACHM009)
29. ทิวทัศน์เช่นนี้ดูเป็นแบบบรรยายความรู้สึกใน**ใจ** และเป็นกวีมากกว่าที่จะบรรยายความสมจริง ทุกสิ่งทุกอย่างคล้ายโลกแห่งความฝัน (ACAD 081, ACHM009)
30. แม่ทำบุญกับลูกแล้ว ลูกจะเอาไปเข้ายังวัดวา ศรัทธาเถิดแม่**ใจ**เอ๋ยบุญ (ACAD 085, ACHM011)
31. ท้าวทศศากล่าวกับพินทองว่านางเป็นผู้หญิงและภารกิจดังกล่าวไม่ใช่ของผู้หญิง พูดจามิน่าเห็นจริงฤทธาผู้หญิง ไม่ห่อนใคร่เฟื่องเรืองยศ คิดมาดูหน้าเป็นอดสู**ใจ**ไปหมด (ACAD 091, ACHM011)
32. การหยุดปฏิบัติภาระกิจการงานทั้งปวงในวันพระจึงเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ช่วยให้ชาวไทยพวนมีโอกาสได้พักแรงงาน ที่สำคัญคือได้มีโอกาสไปทำบุญฟังธรรมเพื่อกล่อมเกลาจิตใจให้ผ่อนคลายจากความคับข้องใจ ความทุกข์โศก ความตรากตรำงานหนัก เหน็ดเหนื่อยทั้งกายและ**ใจ** และยังต้องอดทนต่อการถูกควบคุมกดขี่ข่มเหงจากคนไทย (ACAD 092, ACHM011)
33. เจ้าชายเลือกสถานที่เรียนหนังสือจากหนังสือคู่มือสำนักพระฤาษีแล้ว ตกลง**ใจ**เลือกเรียนกับสำนักฤาษีตาไฟเพราะเป็นสำนักที่ฝึกสอนทักษะในการประกอบวีรกรรมต่างๆ ของเจ้าชายในเทพนิยาย (ACAD 098, ACHM014)

Ref. code: 25615706300018ATD

34. เธอเริ่มเขียนวรรณกรรมเรื่องใหม่ ซึ่งเป็นเรื่องที่เขียนไม่จบ เพราะสุขภาพเริ่มเสื่อมทั้งทางกายและทาง**ใจ** วรรณกรรมเรื่องนี้นำไปพิมพ์ในภายหลังสำนักพิมพ์ตั้งชื่อว่าวรรณกรรมชิ้นสุดท้ายของดอกไม้สด (ACAD 099, ACHM014)
35. เมื่อพลอยได้ยินข่าวสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลนฯ จากปากคำของพ่อเพิ่มและช้อย **ใจ**ของพลอยร่ำร้องอยู่อย่างเดียวว่า ไม่จริง ไม่จริงไม่เชื่อ (ACAD 100, ACHM014)
36. เมื่อคุณเปรมร้องไห้ พลอยก็ซบหน้าสะอื้นเหมือนเมื่อครั้งเจ้าคุณพ่อตาย แต่ใน**ใจ**พลอยนั้นรู้สึกว่าคราวนี้เป็นความสูญเสียมากกว่า แรงกว่า และจะมีผลไกลกว่าเป็นหนักหนา (ACAD 101, ACHM014)
37. เนื้อหาของลำนำภูกระดึงแสดงความรู้สึกรำพึงรำพัน ความใน**ใจ**ของผู้แต่งในเรื่องต่างๆ โดยเฉพาะความรักใคร่เทิดทูนความงามความยิ่งใหญ่ของธรรมชาติ และความใฝ่ฝันในการสร้างงานศิลปะ (ACAD 102, ACHM015)
38. ความขัดแย้งใน**ใจ**คลายลงไปเมื่อเปิดอ่านข้อความในหนังสือที่บาทหลวงปีโปให้ไว้ (ACAD 104, ACHM015)
39. ขอพระเวทวิเศษประสิทธิ ให้สูญสิ้นราคีที่ร้ายรอง จงเข้าดลใจพระไวยผัว ให้มืดมัวลุ่มหลงลงมาห้อง แล้วชิงชังศรีมาลาอย่านึกปอง ต้องมนต์พันพัวให้มัว**ใจ** (ACAD 106, ACHM015)
40. ตัวละครในเรื่องนี้มีให้กล่าวถึงได้อีกมากมายนัก แต่ไม่มีเนื้อที่พอเท่าที่เขียนมานี้เพื่อจะแสดงให้เห็นว่าตัวละครที่จะกำ**ใจ**คนอ่านได้นั้น ถ้าเป็นจะเด็ดจะเข้มแข็งสง่างาม ในขณะเดียวกันก็จะอ่อนโยน ฉลาด ช่างเจรจา มีหัวใจที่น่านิยม (ACAD 112, ACHM019)
41. ข้าพเจ้ารักจันทราด้วย**ใจ**ภักดิ์ แต่รักกุสุมาด้วย**ใจ**ปอง (ACAD 115, ACHM019)
42. ผู้อ่านจะเห็นว่า อำนาจทางการเมืองเป็นอำนาจจอมปลอมที่ไม่อาจทำลายอำนาจแห่งความยึดมั่นใน**ใจ**ต่อคุณธรรมได้ และปรากฏการณ์นี้มิอาจล่วงพ้นการสังเกตอย่างพิเศษไปได้เลย (ACAD 118, ACHM019)
43. การมีชีวิตวิญญาณมุ่งมั่นที่จะยึดหลักใน**ใจ**ตนยิ่งกว่ารักษาอวัยวะ เป็นสิ่งที่ดูเหลือเชื่อจนต้องกล่าวว่าเป็นบัญชาจากสวรรค์ จึงจะสื่อความเข้าใจอันล้ำลึกนั้นได้ (ACAD 122, ACHM025)
44. ช่วงที่ ๒ กุงเวนเสียนถามตัวเองใน**ใจ**ว่าจะจัดประเภทคนขาเดียวนี้อย่างไร (ACAD 125, ACHM025)
45. ศึกถึงและมึงก็ยังมิเห็นจะน้อยจะมากจะยากจะเย็น ประการใด อวดฉลาดและคาดแถลงเพราะ**ใจ**ขยาดขยั้นมิทันอะไร ก็หมิ่นกู (ACAD 126, ACHM025)

Ref. code: 25615706300018ATD

46. อังคาร กัลยาณพงศ์ กล่าวในลำนำภูกระดึงว่าชะเลหญ้าอ่อนชะอ้อน**ใจ**สะท้าน คำที่ใช้ความหมายข้างเคียงก็คือ ชะเล อ่อน ชะอ้อน สะท้าน (ACAD 128, ACHM025)
47. คำกริยา ลอย ล่อง เคล้า บอกลักษณะเบานุ่มในขณะเคลื่อนที่เปลี่ยนแปรรูปทรงไปเรื่อยๆ อ่อนช้อย ให้ความรู้สึกละมุนละไม ลมฝนร่ำโลมดล **ใจ**แจ่ม (ACAD 129, ACHM025)
48. สุนทรภู่ได้แสดงความในใจของนางละเวงเมื่อประสบสภาวการณ์ดังกล่าวก่อนจะพบพระอภัยมณี สอดคล้องกันกับที่ให้พระอภัยแสดงความรู้เท่าทันความรู้สึกนั้น ดังนี้ สำเนียงดังวังเวงเพลงสังวาส ดูวินาศนอนซบสลบไสล ยังแต่นางพลางสลดระทด**ใจ** จะเรียกใครก็ไม่ตื่นไม่ฟื้นกาย (ACAD 131, ACHM025)
49. ความทุกข์ยากอย่างแสนสาหัสทางกายกับทั้งความขมขื่นทาง**ใจ** คงทำให้ชาวเขมรนึกอยากจะลืม (ACAD 132, ACHM028)
50. ก่อนที่จะก้าวออกจากกระดองออกไปสู่ภายนอกที่โล่งแจ้งอีกครั้ง **ใจ**ของเรานั้นมีบ้าน อยู่ภายใต้หลังคาของอาคาร พอๆกับที่มีบ้านอยู่ภายใต้หลังคาของโลก (ACAD 133, ACHM029)
51. อิสระของมนุษย์ส่วนหนึ่งอยู่ที่ใจ ที่สามารถส่องออกไปนอกเกราะกำบังของร่างกาย เกราะกำบังของอาคาร และเกราะกำบังของโลก ส่ง**ใจ**ออกไป ทักทายฟ้า ซึ่งส่งเสียงเรียกมาสู่**ใจ**เราอย่างลึกๆ (ACAD 134, ACHM029)
52. มนุษย์อาศัยอยู่ในโลกด้วยกายและ**ใจ**ที่เคลื่อนที่ได้ มนุษย์มีความต้องการที่จะขยายขอบเขตความรู้ถึงโลกแวดล้อมของเขา ความสัมพันธ์ของมนุษย์ที่มีต่อโลกและสรรพสิ่งต่างๆ มีอยู่ไม่รู้จบ ไม่จำกัดมุม ไม่จำกัดมิติ (ACAD 135, ACHM029)
53. สายลม แสงแดด กาลเวลา และชีวิตน้อยใหญ่ที่แอบอาศัยอยู่ในนั้น ล้วนเป็นมิติเร้นลับที่ซ่อนอยู่ในกายของสรรพสิ่งต่างๆ เพื่อให้เราได้มีโอกาสเข้าใกล้ และเดินลึกเข้าไปสู่กลาง**ใจ**ของโลกเพื่อเปิดหน้าต่างของดวงตาของเราให้ได้เห็นความเป็นของสรรพสิ่งแม้ในสิ่งที่อยู่ใกล้ชิดเราเป็นที่สุด (ACAD 136, ACHM029)
54. สถาปัตยกรรมเติบโตไปได้ก็ด้วยมนุษย์ขยับ ปรับปรุง เพิ่มเติมรูปร่างให้ หรือแม้ให้คุณค่า ให้ความหมาย ให้วิญญาณแก่มันทำให้สถาปัตยกรรมเติบโตขึ้น ทั้งทางกายที่เราสัมผัสได้ และทาง**ใจ**ที่จิตใจของเราปลูกมันขึ้นมา ให้ ชีวิตของอาคารแนบแน่นอยู่ในชีวิตของเราเติบโตขึ้นไปกับเรา (ACAD 137, ACHM029)
55. การฝึกฝนใจในการมองเห็น และการฝึกฝนมือให้มีความเป็นอัตโนมัติ สามารถทำงานประสาน**ใจ**ได้อย่างราบรื่น (ACAD 138, ACHM029)

Ref. code: 25615706300018ATD

56. ภาพที่เขียนขึ้นมานั้น มีคุณสมบัติของชีวิตเหนือกว่าภาพถ่ายจากกล้องถ่ายรูป เพราะ**ใจ**และมือของเราสามารถบันดาลให้สมาชิกบางคนในภาพที่ยืนขวางหน้าเราอยู่ให้มีความโปร่งใส สามารถมองทะลุไปเห็นสมาชิกที่ยืนอยู่ข้างหลังได้ (ACAD 139, ACHM029)
57. นอกจากเราสามารถบันดาลให้สมาชิกที่ยืนขวางอยู่ข้างหน้ามีความโปร่งใสได้แล้ว **ใจ**และมือของเรายังสามารถโยกย้ายสมาชิกบางคน ที่ไม่พึงปรารถนาออกจากภาพได้ด้วย สมาชิกที่โยกย้ายง่ายที่สุดก็คงจะเป็นสมาชิกที่เดินได้ หรือมีเครื่องยนต์ สามารถวิ่งโยกย้าย (ACAD 140, ACHM029)
58. มนุษย์ทั้งสาม**ใจ**บาป ฆ่าสัตว์ (ACAD 143, ACHM030)
59. สถาปัตยกรรมนั้นคลุม SPACE ของกาย ส่วนภาษานั้นคลุม SPACE ของ**ใจ**ในคำว่า ลึกล้ำ ลึก นั้นมีมิติทางตั้ง ส่วน ล้ำ นั้น มีการขยายของมิติออกไปทางแนวราบ (ACAD 144, ACHM032)
60. เราจะสัมผัสตามคำไปถึงความใหญ่โตที่เหลือคณานับ สุดพรรณนา ยิ่งใหญ่ไม่แพ้คำว่า กว้างใหญ่ไพศาล แต่ ไพศาล นั้นฟังดูโปร่งใจ เหมือนกำลังสัมผัสท้องฟ้า ยกท้องฟ้ามาสู่**ใจ** ใจถูกขยายใหญ่ โปร่ง มีปริมณฑลกว้างขวาง สามารถขยายอาณาเขตของความคิดออกไปได้อีก (ACAD 145, ACHM032)
61. คำว่า โรง หมายถึงที่อาศัยอยู่แห่งชีวิต ส่วน.....เรียน นั้นเกิดแก่บุคคลใดก็ตามย่อมแสดงว่า มีความเจริญงอกงามของความรู้ขึ้นใน**ใจ**ของบุคคลนั้น.....คำว่า โรงเรียน จึงเป็นคำใหญ่ที่อาศัยอยู่แห่งสติปัญญาสถาปนิกมีหน้าที่ออกแบบ (ACAD 146, ACHM032)
62. ภาษาที่บังคับให้ใช้กันเป็นภาษาที่แห้งแล้ง เอาจิตมนุษย์ออกไปแล้ว ใช้ภาษากันโดยปราศจากสำนึก ใช้กันโดยความมักง่าย ใช้โดยที่คิดไปว่าหากใช้แล้วจะเป็น ผู้ฉลาด ผู้เจริญ ในขณะที่**ใจ**ยังแยกแยะ ความเจริญและความตกต่ำไม่ได้ (ACAD 149, ACHM032)
63. เมื่อมีสรรพสิ่งเข้ามากระทบ เป็นสภาวะของใจที่มีช่องว่างให้จินตนาการอาศัยเป็นที่กำเนิด ด้วย**ใจ**อยู่ในสภาพที่ไม่มั่นคง (ACAD 150, ACHM032)
64. ผู้เขียนมีโอกาสรู้จักและได้สนทนากับ ดร.ตรีศิลป์ บุญขจร.....ทำให้มองภาษาไทยออกไปเกินกว่าที่เคยมองมาก่อน ทำให้เกิดความพิศวงขึ้นใน**ใจ**ว่า เราพูดภาษาไทยด้วยกันแท้ๆทำไม รสชาติของภาษาจึงแตกต่างกันเหลือเกิน (ACAD 151, ACHM032)
65. ผู้เข้ามานอนในเปลจะสัมผัสได้ถึงอิสรภาพแห่งจิตของตน อาจกล่าวได้ว่าเปลนั้นมี อำนาจ..... เปิด**ใจ**เราให้มีอิสระเมื่อล่องลอยอยู่ในเปลนั้น (ACAD 154, ACHM032)
66. การทะลุทะลวงเข้าไปสู่โลก แสวงหาความมหัศจรรย์ที่ซ่อนอยู่ในนั้น เป็นการเปิดมิติของความรู้ในเรื่องต่างๆของโลก ให้เข้าไปสู่**ใจ**ให้ได้ (ACAD 155, ACHM032)
67. ดังบรรยายมาแล้วนั้น เมื่อหมายให้สถาปัตยกรรมต้องตอบ**ใจ**ไทยให้ได้ด้วย 7 ภาษาไทยควรเป็นอุทาหรณ์ในการเขียนภาษาสถาปัตยกรรมแห่งไทย (ACAD 157, ACHM032)

Ref. code: 25615706300018ATD

68. สถาปัตยกรรมคือสะพาน สถาปัตยกรรมคือบ้านของใจและวัฒนธรรมของไทย สถาปัตยกรรมปัจจุบันกำลังสูญเสียความเป็นบ้านของ**ใจ** พูดสถาปัตยกรรมอย่างไทยคงไว้ซึ่งอำนาจแห่งสถาปัตยกรรมแห่งไทย (ACAD 158, ACHM032)
69. เขาสามารถปลด ปล่อยกายปล่อย**ใจ**ให้เป็นอิสระไปตามกระแสของการแกว่งไกว เขาจะรู้สึกได้ถึงความสบาย สบายกายและสบายใจ อารมณ์เย็นขึ้น สมองก็พลอยโปร่งขึ้น (ACAD 160, ACHM032)
70. บางปรากฏการณ์อุบัติขึ้นอย่างเงียบๆ โดยรวดเร็วแล้วหายไป หาก**ใจ**เราไม่ตื่นอยู่ เราก็ไม่อาจจับหรืออาจพลาดการค้นพบปรากฏการณ์หลายอย่างในชีวิตไปได้ (ACAD 161, ACHM032)
71. คำว่า คุณ นั้นเป็นคำตื้น ผิวเผิน ไม่มีอำนาจของคำ ฟังเหมือนจะยกย่องกัน แต่การยกย่องนั้นไม่ได้มาจาก**ใจ**ของผู้พูด เราอาจเรียก คุณ ได้ทั้งๆที่เรามีหน้าบึ้งอยู่ กำลังตีหน้ายักษ์อยู่ (ACAD 163, ACHM032)
72. ในความนั้นมีทั้งเจ็บเกิดขึ้นใน**ใจ**และทั้งช้ำเกิดปรากฏบนกายดังเป็นแผลประจานอยู่ (ACAD 165, ACHM032)
73. แย่ไปกว่านั้นอีกก็คือ นอกจากมนุษย์ไม่มี**ใจ**ต่อสรรพสิ่งรอบกายของเขาแล้ว เขายังไม่มีใจต่อคนรอบข้างเขาด้วย (ACAD 167, ACHM032)
74. เขายังไม่มีใจต่อคนรอบข้างเขาด้วย เหมือนว่าใจของบุคคลในสังคมปัจจุบันหายไปไหนหมด สายใยของใจดูเหมือนจะไม่มีโอกาสได้ชักออกจากกำปั่นของ**ใจ**เลย หรือว่าใจเราขาดน้ำใจหล่อเลี้ยง (ACAD 168, ACHM032)
75. เมื่อความสว่างเข้าครอบครองบริเวณของบ้านไปหมด จากฝาถึงฝา ความมืดแทบจะไม่มีที่อยู่ ความสว่างของห้องทำให้ห้องสมบูรณ์ ชัดเจนเกินไป จนไร้ช่องว่างให้**ใจ**หนีออกไปซุกซน (ACAD 169, ACHM032)
76. เมื่อไรก็ตามที่**ใจ**ของเราได้เปิดกว้างขึ้น เราจะเริ่มได้ยินเสียงเพรียกจากดินแดนอันไกลโพ้นนั้นได้ ตาก็เริ่มตื่นขึ้น เห็นประตูอันเลือนรางเปิดไปสู่ดินแดนอันกว้างใหญ่ (ACAD 170, ACHM032)
77. เราจะพบว่าแท้จริงแล้ว**ใจ**เราก็สามารถที่จะเดินทางเปิดเข้าไปได้ไกลในโลก เพียงแค่เราจะยอมทำลายหรือกล้าพอที่จะทำลายกำแพงแห่งโลกอันคับแคบ (ACAD 171, ACHM032)
78. บางคน.....ได้รับรู้ในความยิ่งใหญ่ของโลกภายนอก โลกที่มีขอบฟ้ากว้างใหญ่ ไกลแสนไกล ที่ที่**ใจ**ของมนุษย์อดไม่ได้ที่จะพลอยกว้างใหญ่ไพศาลไปด้วย ที่ที่ใจของมนุษย์มีความเบิกบานเกิดขึ้นได้อย่างมหัศจรรย์ แต่การณ์กลับไม่เป็นดังที่คิด (ACAD 172, ACHM032)
79. ในการพบกันระหว่างเอกซ์ซิวเปฮีกับเจ้าชายน้อยนั้น มีบทสนทนาที่น่าสนใจมากมาย ที่ชักชวนผู้อ่านให้มี**ใจ**ตามไป ไปสู่ดินแดนอันแสนไกล (ACAD 173, ACHM032)

Ref. code: 25615706300018ATD

80. มหากาพย์ทั้งสี่รจนาขึ้นเป็นรูปของบทกวี ที่จังหวะของสายประคำประดุจดังอุทกธาราพา**ใจ**เราเดินทางไปสู่สมัยที่สรรพสิ่งยังมีความอุดม สดใส ปล่งปลั่ง มหัศจรรย์ และตื่นตาตื่นใจ (ACAD 175, ACHM032)
81. สิ่งเดียวในชีวิตที่รู้เห็นก็คือ รูปแห่งเงาของวัตถุที่ถูกฉายสู่ผนังถ้ำเท่านั้น ชั่วชีวิตนี้มีโอกาสสัมผัสก็เพียง เงาแห่งความเป็นจริง แม้เสียงที่ได้ยินก็เป็นเสียงสะท้อนจากผนังถ้ำ ใน**ใจ**ของเขาเหล่านั้น เคยชินอยู่ก็เพียงแต่กับเงาแห่งความจริง จิตวิญญาณของเขาก็แน่นิ่งไม่สามารถที่จะก้าวล่วงโลกแห่งเงานั้นไปได้ (ACAD 177, ACHM032)
82. เมื่อได้แหวกว่ายอยู่ในสายธารแห่งบทกวีที่ร้อยกรองขึ้นมา **ใจ**นั้นแสนปิติ เหมือนดังได้เดินทางไปสู่ดินแดนอันประเสริฐ (ACAD 178, ACHM032)
83. การใช้ภาษาของคนไทย มีการทิ้งท้ายเสียงดังเสียงดนตรี มีความคล้องจองดังคำกลอน.....คนไทยเมื่อพูดก็หมาย**ใจ**ให้ผู้ฟังเห็นภาพชัดตามไปด้วย จะนิยมยกอุปมาอุปไมย ยกอุทาหรณ์ขึ้นเปรียบเทียบให้ผู้ฟังเข้าใจถึงเรื่องที่ยาก (ACAD 179, ACHM032)
84. หากเด็กๆได้มีโอกาสปล่อยหรือถูกปล่อยให้ตัวเขาเติบโตทั้งกายและ**ใจ** ในกายของสถาปัตยกรรมเราทุกคนล้วนเกิดมาไม่สมบูรณ์ ไม่จบแม้เมื่อถึงวันที่ต้องอำลาจากโลกไป ชีวิตเรานั้นจะเติบโตขึ้นระหว่างทางที่เราดิ้นรนจะสร้างความสมบูรณ์ให้กับชีวิตของเรา (ACAD 185, ACHM032)
85. ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอย่างมากมายของชีวิตเด็กที่จับเข้ากับชีวิตสถาปัตยกรรม ก็จะสร้างความมั่นคงให้เกิดขึ้นใน**ใจ**เด็ก และเมื่อนั้นเด็กและสถาปัตยกรรมก็จะเติบโตไปด้วยกัน (ACAD 186, ACHM032)
86. เมื่อฉันเอ่ยว่า ฉันรักคุณ ในที่นี้จะหมายถึงฉันห่วงใย.....หากความรักนั้นเป็นความรักที่สร้างสรรค์จักเผล็ดผลอันอุดมจักกำเนิดผลอันอุดมก่อประโยชน์อันวิเศษขึ้นใน**ใจ**มนุษย์ ได้แก่ความเอื้ออาทร ความรับผิดชอบ ความนับถือ..... (ACAD 192, ACHM034)
87. มนุษย์เผชิญหน้ากับความรู้สึกโดดเดี่ยวเดียวดาย ทำให้ลึกๆอยู่ใน**ใจ**ของมนุษย์มีความปรารถนาที่จะสัมพันธ์กับคนอื่น (ACAD 193, ACHM034)
88. ประชาก็ซึ้งอยู่แก่**ใจ** ฮิตเลอร์ หน้าตาใหม่ๆ นำคนจำนวนมหาศาลสู่ความตายสู่ความหายนะ (ACAD 195, ACHM034)
89. ในส่วนลึกของจิตมนุษย์ ความรักและการสร้างสรรค์มาถึงจิตมนุษย์ก่อนเสมอ ปรากฏชัดในจิตผู้เยาว์หรือในจิตของผู้มี**ใจ**อันพิสุทธิ์ทำอย่างไรสังคมจึงจะสามารถเลี้ยงดูจิตอันเป็นปฐมภูมิแห่งความดีนี้ไว้ได้ (ACAD 196, ACHM034)
90. ความรักเมื่อมีขึ้นครอง**ใจ**เราเมื่อไรเมื่อนั้นแสดงว่าเราห่วงใยจะรับผิดชอบดูแลผืนแผ่นดินถิ่นโลก (ACAD 199, ACHM034)

Ref. code: 25615706300018ATD

91. การต่อสู้กันระหว่างพ่อกับลูกชายเพื่อแย่งความรักจากภรรยาของพ่อหรือแม่ของอีกฝ่าย การต่อสู้นั้น Freud กล่าวว่า ยากที่จะหลีกเลี่ยงเพราะลูกชายมีแรงผลักดันที่จะมีความสัมพันธ์กับแม่ คืนสู่แม่ลึกๆ อยู่ใน**ใจ** (ACAD 201, ACHM034)
92. การประสานระหว่างมนุษย์และสังคมถึงแม้ว่ามนุษย์จะมี**ใจ**ปฏิเสธสังคมเป็นพื้น แต่สิ่งที่มีค่าที่สุดในเชิง คุณภาพ ของความเป็นมนุษย์ก็คือ การที่มนุษย์เลือกที่จะกดเก็บความขัดแย้งมากกว่าที่จะชักใยมัน (ACAD 202, ACHM034)
93. สมองซีกซ้ายแว่วเสียงพ่อเสียงพ่อจะแว่วอยู่ใน**ใจ**เราเตือนให้กระทำภารกิจในชีวิตเสียงพ่อจะคอยบอกให้ทำสิ่งนั้น ไม่ให้ทำสิ่งนี้ (ACAD203, ACHM034)
94. เขาจะรู้สึกอิงแอบกับผู้นั้นและเกรงกลัวอยู่เสมอว่าเธอจะหายไป เสียงแม่และเสียงพ่อใน**ใจ**เรา (ACAD 204, ACHM034)
95. Submission คือการยอมตัวอยู่ใต้อำนาจของผู้อื่นจะนำไปสู่การต่อต้านและคิดทำลายล้างที่แอบอยู่ลึกๆแต่รุนแรง อยู่ใน**ใจ**ของคนที่ถูก กดให้เก็บความรู้สึกไว้ (ACAD 205, ACHM034)
96. เวลาอารมณ์ไม่ดี ครั้นได้เดินผ่านสวนสวยมีธารน้ำใสไหลเย็นเห็นตัวปลา พร้อมมีน้ำตกมาสู่ธารน้ำใสนั้น ทั้งภาพ ทั้งเสียงแห่งน้ำกระทบสู่**ใจ**เข้าอารมณ์ก็คงจะดีขึ้นบ้างไม่มากก็น้อย (ACAD 206, ACHM034)
97. เท้าสัมผัสลงบนพื้นหญ้านุ่มเย็น มีอำนาจนำโลกที่หายไปที่ซ่อนอยู่ กลับมาสู่**ใจ**ความเย็นของดินผ่านใบหญ้านุ่มเท้าขึ้นมาสู่**ใจ**นำโลกกลับมาหายใจไปพร้อมๆ กับใจเรา และนำปิติสุขมาสู่จิตใจของเราได้เสมอ (ACAD 207, ACHM034)
98. ผู้อาศัยอยู่งานออกแบบจะมีสักกี่ชิ้นที่ได้รับการเอาใจใส่ด้วยความตั้งใจ ด้วยความจริงใจ ที่จะให้เป็นที่อยู่แห่งกายและ**ใจ**ของผู้อาศัย (ACAD 209, ACHM034)
99. อาศัยอยู่ในโลกแบบพึ่งพาอาศัยกันและกันฉันท์พี่น้องพ่อแม้ร่วมโลกกัน อย่างที่บรรพชนของเราได้กอบสังคมวัฒนธรรมแห่งความร่มเย็น ให้เราได้เห็น ได้รับรู้และเมื่อนั้น สมองมนุษย์ อาจจะกลับมาหาเราหนทางใหม่ หนทาง**ใจ** ประสานใจ ประสานความรัก ประสานความมีมิตรไมตรีมนุษย์ต้องสร้าง และต้องทำนุบำรุงให้หนทางแห่งใจดี ใจงาม คงอยู่ต่อไป (ACAD 216, ACHM034)
100. ผู้ใช้จะค่อยประคองชามหรือถ้วยชามที่ให้ความอบอุ่นแก่มือทั้งสองที่ประคองอยู่ในฤดูหนาว แล้วค่อยๆ ดื่มความสุนทรีผ่านลิ้นลงสู่คอ แล้วสื่อสารสัญญาณแห่งความปีติลงสู่**ใจ**ได้อย่างน่าพิศวง (ACAD 220, ACHM035)
101. เมื่อผู้ดูเคลื่อนสายตาผ่านงานของท่าน ปลายตางาม เพ่งด้วยใจมองไปในขอบฟ้า คือปลายตางามเด่นเช่นบุบผา หวนลำพึงซาบซึ้งทุกเวลา เพราะปลายตา งามเลิศประเสริฐ**ใจ** (ACAD 227, ACHM035)

Ref. code: 25615706300018ATD

102. คนเราจะอาศัยข้อมูลที่รับรู้ทางกายและใจเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับโลกที่เรามองเห็นใน**ใจ** (ACAD 228, ACHM035)

103. เด็กผู้ชายล้มลงแล้วเริ่มทำท่าเหมือนจะร้องไห้ เจ็บก็คงเจ็บแต่**ใจ**คงเจ็บมากกว่าเพราะทั้งอายเพื่อนทั้งอายผู้ที่เดินผ่านไป (ACAD 230, ACHM035)

104. **ใจ**ก็นึกว่ามนุษย์เรานั้นน่าจะคิดประดิษฐ์รถที่ไม่มีควันดำเพื่อจะได้ไม่มาทำลายโลก และตัวเราเองด้วย (ACAD 231, ACHM035)

105. ถึงเวลาแล้วที่เราต้องตั้งปณิธานอันสูงสุด เพื่อแก้ไขในสิ่งผิด และกลับมาจัดการการออกแบบของเรา ให้ผลงานของเราได้เกิด.....ปลื้มเปรม**ใจ** (ACAD 235, ACHM035)

106. หากเรามีประสบการณ์สัมผัส space ผ่านสัมผัสแห่ง ตรา หู จมูก ลิ้น กาย และล้วนถ่ายทอด สัมผัสสู่การรับรู้ของของใจ แบบองค์รวมประสาน เราก็จะได้มีโอกาสอยู่ในโลก ไม่ใช่อยู่บนโลก (ACAD 235, ACHM035)

107. ในที่สุดสถาปัตยกรรมก็เริ่มหายไป เหลือเพียงสิ่งก่อสร้างที่ไม่มีความหมายที่ดีต่อ**ใจ**ใคร (ACAD 238, ACHM039)

108. หากกายและ**ใจ**ไม่ได้รับการเอื้อเฟื้อจากสภาพแวดล้อมอยู่นานเกินกำลังแล้วละก็จะเยียวยาอย่างไรให้คืนสู่สภาพเดิมหายนั้นทำได้ยากมีผลลบติดตัวติดใจไปนานสภาพแวดล้อมเช่นนี้จะไม่สามารถเป็น A house of good feeling ได้เลย (ACAD 239, ACHM039)

109. การจัดการกับมิติของกาละ Time design ในเรื่องจังหวะ Sequence และลำดับความสำคัญ Hierarchy ของการเคลื่อนกายไปในเวลาอยู่ในลักษณะใด ต้องการ space กว้างใหญ่สูงยาว เพียงไรจึงจะจับ**ใจ** ของผู้ใช้เอาไว้ได้ เปรียบเสมือนมีจังหวะสอดคล้องกับจังหวะของการเต้นของหัวใจผู้ใช้ทีเดียว (ACAD 240, ACHM039)

110. อาการนั้นเกิดขึ้นเพราะอะไร เกิดจากเจตนาอะไรเช่นว่าเมื่อร่างกายหรือ**ใจ**มีความเมื่อยล้าเกิดขึ้น.....ก็ต้องการอิริยาบถบางอย่าง (ACAD 241, ACHM039)

111. ในการสัมผัสโลกรอบกายเราเป็นการเปิดประตูทั้งห้าของใจเราออก ประตูของดวงตาของ หู จมูก ลิ้นและของกายขึ้นรับรู้โลก เรารับรู้โลกผ่าน เอเยนส์ ทั้งห้านั้นนำโลกเข้ามาสู่**ใจ**ของเรา (ACAD 243, ACHM039)

112. ระยะทางทั้งห้าของคนเรานั้น หมายถึงอวัยวะที่ต่อจากลำตัวของเราทำหน้าที่กวัดแกว่ง เพื่อจับเข้ากับองคาพยพของโลกหรือของ space ที่ตัวเราอาศัยอยู่ เข้าไปสัมผัสโลกให้มากขึ้น ยังให้เกิดความรู้สึกใหม่ๆขึ้นเกิดงานใหม่ขึ้น เกิดมโนธรรม รูปธรรมของสิ่งที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนให้ปรากฏขึ้นต่อ**ใจ**หรือกายของเรา (ACAD 246, ACHM039)

Ref. code: 25615706300018ATD

113. กลิ่นที่ติดใจจะบันทึกแนบแน่นลึกอยู่ใน**ใจ**ได้นานแสนนานเมื่อเวลาผ่านไปกลิ่นที่เคยสัมผัสกลับมามาปลุกความทรงจำของเราให้ตื่นขึ้น (ACAD 247, ACHM039)
114. เสียงที่สะท้อนก้องหรือถูกดูดซับเข้าไปสู่พื้นฝา ฝ้าของห้อง เปิดมิติของห้องขึ้นต่อ**ใจ**ของผู้อยู่ให้สัมผัสได้กลิ่นในห้องต่างๆกันสร้างความพิเศษต่างๆกันให้กับห้องนั้น (ACAD 248, ACHM039)
115. แสงที่เปิดเข้าสู่สถาปัตยกรรม จะนำสถาปัตยกรรมไปสู่มิติแห่งเวลาแสงเทียนที่เต้นระบำเริงร่าอยู่ในความมืดของห้อง กล่อง ที่ไม่กว้างขวางนัก จะชักนำ**ใจ**ของผู้อยู่ไปสู่ดินแดนแห่งฝัน (ACAD 249, ACHM039)
116. บทกวีที่ไพเราะที่แต่งขึ้นมาในโลกนี้ ได้ความรู้สึกนำจิตนาการอันบรรเจิดเกิดขึ้นแก่ใจของเราได้เสมอ หากเราให้โอกาสกับใจของเราสุนทรียะแห่งโลกนี้ก็จะปรากฏแก่ใจ หล่อหลอมให้**ใจ**ของเราละเอียดอ่อนขึ้น (ACAD 251, ACHM039)
117. เราอาจเป็นตัวของเราเองได้ในขณะที่กำลังร่วมวงกับคนอื่น มนุษย์หากสามารถคงความเป็นตัวเองอยู่ได้ท่ามกลางคนอื่น ก็จะเปิดความสุขมาสู่**ใจ**ได้ ในบรรยากาศเช่นนี้ ผมว่ามันทำให้เราเกิดความรู้สึกที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันดีนะครับ (ACAD 252, ACHM039)
118. บันไดธรรมดาๆ ได้กลายมาเป็นที่ที่ชีวิตได้อาศัยเกิดและเติบโตขึ้นอย่างมีความหมายในจิตใจของหลายๆ คนที่เกิดมาที่นี่หลายรุ่นหลายสมัยแล้วมันเติบโตลุกๆ อยู่ใน**ใจ**เราลึกๆจนเราลืมไปว่าเราแอบรกมันอยู่ไม่น้อยเลย (ACAD 253, ACHM039)
119. สถาปัตยกรรมเป็นโลกที่ท่วมท้นไปด้วยความน่าพิศวงในป่าธรรมชาติมีความลึกลับมหัศจรรย์มากมายซ่อนอยู่จะถูกล่อให้เดินเข้าไปในทางจำนวนนับไม่ถ้วนอยู่ในป่า **ใจ**เราไม่เคยนอนหลับบุคคลต่างกันค้นพบชีวิตของเขาในทางต่างๆกันอาศัยผืนแผ่นดินและเวลาของการเติบโตต่างๆกัน (ACAD 254, ACHM039)
120. เมื่อเราดับไฟกลางวงที่จุดขึ้นเมื่อสักครู่ลงไปแล้วก็ขอให้ไฟนั้นได้ไปจุดขึ้นกลาง**ใจ**ของพวกเราแทน (ACAD 256, ACHM039)
121. ในมุมส่วนตัวของเขา นับเป็นช่วยชีวิตที่สำคัญยิ่งของเขา ด้วยเขาเองจะได้มีโอกาสทดสอบพลังของตัวเองได้พิสูจน์ความเป็นมนุษย์ที่มีกายและ**ใจ**ของตัวเอง ในขบวนการหาตัวเองของเขา ในมุมสงบที่เป็นส่วนตัว (ACAD 258, ACHM039)
122. ทั้งกายและ**ใจ** ไปข้างหน้าอย่างเต็มศักยภาพที่มีสะสมอยู่ในตัวเขาต่างๆ กัน (ACAD 260, ACHM039)
123. โรงเรียนฉันบันทึกไว้ในความทรงจำ บ้านของฉันทุกอย่างจะแนบแน่นอยู่ใน**ใจ**เหมือนแอบซ่อนอยู่ ตอนโตฉันจะคิดถึงมัน ณ ที่นี่ (ACAD 261, ACHM039)
124. วิสัชนา.....เป็นผู้นำในสังคม เป็นผู้ปกครองประเทศที่กล้าหาญ และสามารถครอง**ใจ**คนทั้งหลายได้อย่างน่าศึกษา (ACAD 264, ACHM040)

Ref. code: 25615706300018ATD

125. เหตุที่ทำให้คนเราแก่เร็ว มีอายุสั้นลงก็คือ กิเลสที่สะสมอยู่ใน**ใจ**นั้นเอง (ACAD 273, ACHM041)
126. เมื่อเห็นชายหนุ่มนำหัวใจแม่มาให้ตนจริงๆ ก็รู้สึกตกใจหวาดกลัวเป็นกำลัง พร้อมทั้งรำพันอยู่ใน**ใจ**ว่า โธ่คนโง่เอ๋ย ช่างมือบอดเสียจริงๆ (ACAD 277, ACHM041)
127. บางคนทำชั่วแล้วกลับเจริญรุ่งเรือง ก็นึกเอาเองว่ากรรมชั่วไม่ให้ผล เลยย่าม**ใจ**ทำชั่วใหญ่ (ACAD 278, ACHM041)
128. พระพุทธเจ้าสอนผิด คำสอนของพระพุทธเจ้าที่ว่าเหมาะสมทุกกาลสมัย เห็นจะใช้ไม่ได้เสียแล้ว **ใจ** เป็นปฏิปักษ์ต่อพระพุทธเจ้ามานาน กระทั่งวันหนึ่งได้มีนักปฏิบัติธรรมมาโปรด และได้สนทนากัน (ACAD 279, ACHM041)
129. บางท่านไม่กล้าวิ้ดว้ายก็อาจจะนึกสงสัยอยู่ใน**ใจ** แต่บางท่านที่เป็นนิยมสิทธิสตรีก็คงจะอดทนไม่ไหวแน่ (ACAD 281, ACHM041)
130. ชายหนุ่มคนหนึ่งรักหญิงสาว ต่อมาหญิงสาวเกิดปัน**ใจ**ไปรักชายอื่น (ACAD 284, ACHM041)
131. เมื่อภาพนั้นถูกออกแบบเสร็จ เส้นที่หายไปจะถูกต่อขึ้นด้วย**ใจ**ของผู้ดูภาพ หากจังหวะของการหายไปของเส้นลงตัวกับจังหวะของใจผู้ดู ผู้ดูจะต่อเส้นที่หายไป (ACAD 288, ACHM042)
132. ภาพนี้มีพลังความงามสะท้อนออกมาจากการจัดภาพที่มีจังหวะลงตัว ผู้ดูสามารถสัมผัสถึงความกระเพื่อมของเส้นสายได้ เป็นภาพที่เหมือนจริงยิ่งกว่าเหมือนภาพที่**ใจ**เห็น เพราะ**ใจ**สามารถเห็นความมีในความไม่มีที่ภาพได้ซ่อนไว้ให้ได้ (ACAD 289, ACHM042)
133. ศิลปินที่แท้จะมี**ใจ**เริงร่าที่จะแก้โจทย์ของงานออกแบบ (ACAD 291, ACHM042)
134. ภาพกำหนดใจของผู้ดู ในขณะที่ใจของผู้ดูกำหนดความเป็นหรือความตาย ให้กับภาพ ๕ ภาพ ตาย ลักษณะ จัดภาพอยู่กลางพื้นภาพ แบ่งพื้นภาพออกเป็นส่วนๆที่เท่ากัน อาการมีปรากฏที่แน่นิ่ง ไม่เชื้อเชิญให้ตา ให้**ใจ**ของผู้ดูเคลื่อนที่ (ACAD 292, ACHM042)
135. ผู้ออกแบบต้องเข้าใจถึงยุทธวิธีในการทิ้งจังหวะจะโคนขององค์ประกอบภาพ ลงบนความว่างเปล่าของบริเวณ เกิดผลเป็นภาพเสมือนมีชีวิตขึ้นมาเปล่ง พลังแห่งชีวิต ออกมาให้สัมผัสได้ด้วย**ใจ**ของผู้ดู (ACAD 293, ACHM042)
136. ภาษาที่ดีจะต้องมีสุนทรียภาพ หรือความงามของการใช้คำ ภาพที่ดีก็เช่นกัน ย่อมต้องประกอบขึ้นมาด้วยองค์ประกอบของภาพและจังหวะของที่ว่างอย่างคมคาย ดูเหมือนมีชีวิตจิตใจเชิญชวนให้ผู้ดูสามารถสัมผัสลึกเข้าไปสู่ใน**ใจ**ของภาพได้ (ACAD 294, ACHM042)
137. อย่าให้เจ้าของบ้านรู้สึกว่าท่านไม่พอใจแขกคนใดคนหนึ่งของเขา จงรู้สึกผิดชอบซ่อนสิ่งที่ไม่งดงามเอาไว้ใน**ใจ** จงถือคติน้ำขุ่นไว้ในน้ำใสไว้นอก ระหว่างรับประทานอาหาร (ACAD 300, ACHM043)

Ref. code: 25615706300018ATD

138. มารยาทเป็นประมวลข้อบังคับในมนุษย์สัมพันธ์.....มารยาททำหน้าที่ประดุจกระจกเงาฉายให้เห็นทัศนคติส่วนบุคคลซึ่งแฝงลึกอยู่ใน**ใจ** (ACAD 302, ACHM043)
139. เรื่องมารยาทก็จะแพร่หลายไปยังสังคมทุกชั้น ซึ่งยังผลให้คนในแต่ละสังคมได้พบปะสมาคมกันอย่างสะดวกกายสบาย**ใจ** (ACAD 303, ACHM043)
140. ท่านต้องการมีลักษณะอย่างไรถ้าไม่ได้สิ่งที่ท่านมุ่งหวังไว้ก็ควรแสดงความเสียใจอย่างสุภาพ ไม่ควรโมโหฉุนเฉียวเมื่อไม่ได้อย่าง**ใจ**หวัง (ACAD 305, ACHM043)
141. เรารู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับกาละและเทศะในโลกแห่งความฝัน ที่แปรไปต่าง ๆ นานาด้วยอำนาจการพัดของลมและน้ำแห่งจิต มิติของเทศะน่าพิศวง มิติของกาละน่ามหัศจรรย์ อดีต ปัจจุบัน อนาคตถึงพร้อมเป็นปรากฏอยู่ตรงหน้าของกายและ**ใจ** (ACAD 310, ACHM046)
142. เมื่อใจคนเพริดไปไกล SPACE จะต้องเพริดตามไปด้วย SPACE มีภาระที่จะต้องรองรับ**ใจ**คนพอๆ กับที่รองรับกายของเขา การเพริดขึ้นของใจคน ต้องการ SPACE ที่โปร่งโล่ง จะเป็นดังศูนย์กลางที่ว่าง แต่ไม่ เปล่า จะเป็นศูนย์กลางแห่งการเริ่มต้นที่เพริดขึ้น แล้วก็ไหลไป (ACAD 311, ACHM046)
143. ใจที่อยากจะเล่น ผันคำ ผันความ และผันรูปแบบให้กับสถาปัตยกรรมนั้น ต้องเป็นใจที่ยอกย้อน มองเรื่องราวต่างๆได้หลายแง่ หลายมุม.....**ใจ**เช่นนี้จะต้องหัดให้จัดเจน และซุกซนพอที่จะเล่น เพื่อผลของความกว้างไกลออกไปของปริมณฑลแห่งความคิดของภูมิแห่งปัญญา (ACAD 312, ACHM046)
144. ขณะนั้นบรรยากาศก็ถูกแต่งแต้มให้งดงามยิ่งขึ้น ด้วยสายลมที่ผ่านมาสัมผัสกาย **ใจ**ของฉันตื่นขึ้น ฉันพบว่า**ใจ**ของฉันตื่นขึ้น และพบว่าตัวของฉันได้มาปรากฏอยู่ท่ามกลางโลกใหม่ (ACAD 313, ACHM046)
145. บ้านที่ถูกสัมผัสแห่งการขัด ถู ดูแลของผู้อาศัยอยู่ จะดำรงชีวิต รองกาย รองใจของเราไปชั่วชีวิต รองกาย รองชีวิตของเราอย่างเงียบเชียบ ชั่วนาตาปี กัมปนาทแห่งความสงัดจะก้องกังวานขึ้นใน**ใจ** ในใจเฉพาะของเราผู้อาศัยอยู่ (ACAD 317, ACHM046)
146. มนุษย์ตริตรองชีวิตที่ต้องเติบโตและเคลื่อนไปด้วยการมีจินตนาการแห่งวันพรุ่งนี้ไปพร้อมๆ กันกับการดำรงชีวิตที่ผ่านมาและมักจะไม่ยอมให้ความจำเจเข้าครอบงำชีวิตของเขาให้หยุดนิ่ง เหมือนไม่มีอดีต ไม่มีปัจจุบัน ไม่มีอนาคต ปรากฏขึ้นต่อ**ใจ** ไม่ว่าวันไหนก็ อมตะ เหมือนกันไปหมด ไม่ยอมให้ความจำเจเข้ามาครอบงำ หรือขโมย ชีวา แห่งชีวิตไป (ACAD 318, ACHM046)
147. ด้วยค่าเงินบาทที่ตกลงเหว ตกต่ำแบบถล่มทลาย เงินบาทแทบจะกลายเป็นเศษกระดาษ หัวเราะไม่ออก ให้อับอาย**ใจ**ที่เคยหัวเราะล้อเงินกีบของลาวผู้น้องมาเมื่อกาลก่อน (ACAD 320, ACHM047)
148. หลังจากไปแย่งคืนมาได้ ใบหน้านั้น มีน้ำตาซึม น้ำตาที่ซึมออกมานั้นยิ่งใหญ่ดังน้ำในมหาสมุทร ที่มนุษย์มีน้ำใจเอื้ออาทรเพื่อนร่วมโลก ชุมฉ่ำ**ใจ**ผู้เขียนเหลือเกิน โลกเรายังไม่หมดหวังเสียทีเดียว (ACAD 322, ACHM047)

Ref. code: 25615706300018ATD

149. บางคนก็ดำรงตน ยอมตนให้ไหลไปตามกระแสฉุดแห่งอำนาจ โลภะ โทสะ โมหะ ใน**ใจ**ตน (ACAD 323, ACHM047)

150. ด้วยว่ารูปธรรมของสิ่งต่างๆ นั้น มีช่องว่าง ให้**ใจ**เราแทรกตัวเข้าไปเปิดความน่าพิศวง ความแพร่งพรายของความที่ซ่อนอยู่ ของความเที่ยงไม่ปรากฏสู่ความปรากฏ มักเป็นความประทับเข้าสู่จิตใจคนเรา (ACAD 324, ACHM047)

151. หลายคนมีปัญหา ความอดทนในการทำงาน ความตั้งใจและความมุ่งมั่นในการทำงานถูกสิ่งอื่นมาแย่ง**ใจ**ให้ไขว้เขวออกไป บางคนเรียนเก่งจนไม่รู้จักแพ้ แพ้ไม่เป็น (ACAD 326, ACHM047)

152. ในสวนป่าที่มีไม้ดอกไม้ผลนานาพันธุ์ที่ทยอยกันผลิดอกออกผลสลับหมุนเวียนเปลี่ยนกันไปตลอดทั้งปี ยังให้เห็นว่าด้วยความมีอันหลากหลาย ยังให้มีดอกไม้ ผลไม้ ให้ได้ดูดดื่ม กิน เหมือนไม่หมดสิ้นไป อำนวยความชื่นให้**ใจ**ได้ชื่นใจตลอด (ACAD 327, ACHM047)

153. ทหารที่นายให้นั่งเฝ้าอยู่หน้าประตูบ้านเสือดำก็บิดๆ เบื่อๆ กันแล้ว ขนกันไปตั้งสองหมื่นกว่า อยู่กันแออัด ตอนไปใจยังเต็มเปี่ยมว่าจะได้สนุกฆ่าเสือดำซะแล้ว พอถูกสั่งให้รอก่อน**ใจ**มันตกอย่างไรไม่รู้ (ACAD 331, ACHM047)

154. เสือดำน้อยใหญ่ตายไปก็มาก บาดเจ็บก็มาก ที่บาดเจ็บนอนเลียแผลทำตาปริบๆ นอกนั้นก็ยังมี**ใจ**ฮึกเหิม สู้ไม่ยอมแพ้ (ACAD 335, ACHM047)

155. งานนี้หลายคนว่า อเมริกาจะแพ้ตามเคย ชนะที่ดูเหมือนไม่ชนะ แถมแพ้ยาว และแพ้**ใจ**คนทั้งโลกที่หันมาเห็นใจอีรักกันยิ่งกว่าสมัยไหนๆ (ACAD 337, ACHM047)

156. หากเราทำลาย**ใจ**ที่เพลิดเพลินอยู่ในความเป็นทาสถาวร ติดเสพวัตถุเสพติดในสิ่งที่เขา โฆษณา ล่อมาโฆษณาชวนเชื่อมาให้ และหันกลับมาแสวงหาอิสรภาพใช้สมชื่อ ไทย ไท ของเร (ACAD 338, ACHM047)

157. เมื่อพี่เลี้ยงอาสาว่าจะทำการและรับผิดเสียเอง พระเพื่อนพระแพงจึงสนับสนุนด้วยความรู้สึกมั่นใจ ฉะนั้น จะเห็นได้ว่ากวีแสดงความขัดแย้งใน**ใจ**ของตัวละครหญิง ที่ต้องต่อสู้ระหว่างกิเลสตัณหากับความอาย และการทำผิดจารีตได้อย่างเข้มข้นเร้าใจ (ACAD 341, ACHM048)

158. สาวหนุ่มฟังเป็นบ้า อยู่เพี้ยงโหยหน แม้แต่โลกก็ยังเปลืองใจกับการชื่นชมความงามของพระองค์ ดังกล่าวว่า โฉมบาบพิตรเปลือง **ใจ**โลก ดังนั้น เมื่อพระเพื่อนพระแพงแห่งเมืองสรองได้ฟังคำขับขานนี้ จึงหลงใหลคลั่งไคล้ใคร่เห็นตัวจริง อย่าว่าแต่พระเพื่อนพระแพงเลยที่หลงรูปโฉมของพระลอ (ACAD 345, ACHM048)

159. มือที่กุมปากกามาเนรมิต และความคิดคือหมึกจารึกไหล พา**ใจ**เราลดเลี้ยวท่องเที่ยวไป (ACAD 346, ACHM048)

Ref. code: 25615706300018ATD

160. การเล่าสู่กันปากต่อปากเป็นวิธีทางมุขปาฐะที่เก็บรักษาวรรณคดีไว้ไม่ให้สูญหาย ดังนั้นเรื่องที่จดจำขึ้น**ใจ**จนสามารถเล่าต่อให้คนอื่นฟังได้ ล้วนต้องเป็นเรื่องที่ทำให้เกิดความซาบซึ้งใจหรือกระทบใจไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง (ACAD 349, ACHM048)
161. แม้กะทิจะไม่เข้าใจความตาย ไม่เข้าใจว่าทำไมพ่อแม่เลิกกัน แต่กะทิก็ไม่เก็บเรื่องที่ไม่เข้าใจให้เป็นตะกอนอยู่ใน**ใจ** (ACAD 356, ACHM048)
162. นึกเอาใจช่วยให้พลายแก้วได้ ได้สมใจนึกก็จริง แต่เคราะห์ร้ายต้องจากไปทัพ ขุนช้างก็ขวางเข้ามาให้**ใจ**หวามอีก กลัวจะเสียทีแก่ขุนช้างเกือบตาย (ACAD 358, ACHM048)
163. ภาพยนตร์เรื่องนี้มุ่งปลุกกระแสให้รักดนตรีไทยด้วย**ใจ**จริงจากหลายๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง หรือเป็นแค่การวางแผนปลุกกรแสวงภาพให้คนรักดนตรีไทย เพื่อไม่ให้ภาพยนตร์ขาดทุนมีรายได้ (ACAD 359, ACHM049)
164. ได้ยินเสียงแว่วดังแผ่วมาแต่ไกลไกลชุ่มชื่นฤทัย หวานใดจะปาน ฟังเสียงบรรเลงขับเพลงประสานจากทิพย์วิมานประทานกล่อม**ใจ** (ACAD 368, ACHM050)
165. แกแบ่ง**ใจ**ให้เป็นสองภาค เล่นสองอย่างพร้อมกันได้ เราแบ่งไม่ได้จึงเล่นไม่ได้ ทางที่แกเล่นก็คือหุ่นกระบอกเรานี่เอง (ACAD 371, ACHM051)
166. การฝึกหัดที่สม่ำเสมอ ให้ผู้พูดลืมสำเนียงการอ่าน ให้พูดจากความรู้สึกทั้งหมด และเขาจะรู้สึกว่าเขาพูดมาจาก**ใจ**จริงๆให้ผู้พูดรำลึกอยู่เสมอว่า จุดประสงค์ของการพูดคืออะไร (ACAD 387, ACHM054)
167. การขับรถเร็วเป็นความประมาท การขับรถเร็วเป็นทางไปสู่ความตาย ข้อสรุปใน**ใจ**ผู้ฟัง ความไม่ประมาทนำไปสู่ความปลอดภัย การขับรถช้าเป็นความไม่ประมาท (ACAD 401, ACHM054)
168. ภาษาภายในตนเอง 7 ปีขึ้นไป ในขั้นนี้เด็กจะพัฒนาภาษาภายใน**ใจ** ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญในการพัฒนาสติปัญญา (ACAD 402, ACHM055)
169. นักจิตรักษาจะขอให้สมาชิกผู้นั้นสร้างการสนทนาระหว่างส่วนสองส่วน ที่แยกกันใน**ใจ**ของเขา ซึ่งเขาจะต้องเปลี่ยนบทบาทจากบทบาทหนึ่งไปสู่อีกบทบาทหนึ่งสลับกันไปมา บ่อยครั้งที่พบว่ารอยแยกใน**ใจ**ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นความขัดแย้งระหว่างค่านิยมภายนอกกับความต้องการของตน (ACAD 404, ACHM056)
170. บ่อยครั้งที่แบบฝึกหัดจะเป็นการทำให้สมาชิกมีการจินตนาการ.....และหลังจากนั้นก็บอกเล่าจินตนาการของตนให้กับกลุ่มโดยใช้การขึ้นต้นการบอกเล่าด้วยฉัน และใช้ปัจจุบันกาล เป็นไวยากรณ์ในการเล่าเหมือนกับสิ่งที่เกิด**ใจ**จินตนาการนั้นเกิดขึ้น (ACAD 405, ACHM056)
171. บทกวีดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความต้องการที่จะให้ผู้อื่นเข้าไปอยู่ใน**ใจ**เขา และรับรู้อย่างเต็มที่ถึงความเป็นคนของเขา (ACAD 407, ACHM056)

Ref. code: 25615706300018ATD

172. เขาขอสิ่งที่เขาต้องการจากสมาชิกผู้อื่นในกลุ่มโดยตรง และเพิ่มเติมความรู้สึกพิเศษต่อสมาชิกแต่ละคนในการบอกนั้นด้วย.....สิ่งค้าง**ใจ**มีความหมายเหมือนกันกับสภาพที่ไม่สมบูรณ์.....(ACAD 408, ACHM056)
173. เพื่อนๆ หลายหลากที่มาประสานกันเข้าอย่างเหมาะเจาะ น่ามหัศจรรย์**ใจ** (ACAD 410, ACHM056)
174. การบ้านฟิสิกส์ ไว้สุมเป็นดินพอหางหมู ทั้งๆ ที่ก็อยากจะทำให้เสร็จนะครับ แต่อีก**ใจ**หนึ่งก็บอกว่ามันยาก มันไม่ทำ ไปเที่ยวก่อน พักผ่อนก่อนแล้วค่อยกลับมาทำ เป็นยังงี้แหละครับ (ACAD 413, ACHM056)
175. เมื่อเข้าใจถึงลักษณะลึกตื้นของคำถามใน**ใจ**ของผู้รับบริการแล้วจะได้วางแนวทางและดำเนินการปรึกษาเชิงจิตวิทยาได้อย่างมีประสิทธิภาพและถูกทิศทางเพิ่มมากขึ้น (ACAD 418, ACHM056)
176. การฟังที่แท้นั้น คือการเปิดใจกว้าง และชำระ**ใจ**ให้สะอาดและกระจ่าง เพื่อต้อนรับโลกทั้งโลกเข้าสู่การรับรู้ของตน มันหมายถึงการทำใจให้สะอาด เพื่อบรรจุรายละเอียดของสิ่งที่ปรากฏอยู่ตรงหน้าให้เข้าสู่จิตใจของตนอย่างลึกซึ้งและชัดเจน (ACAD 420, ACHM056)
177. สิ่งเร้าจะเป็นการปะทะกับรูป form หรือเสียง sound ในสิ่งแวดล้อมต่อประสาทการรับรู้ หรือเป็นสิ่งเร้าจากความทรงจำในอดีต หรือเป็นความรู้สึกภายใจเช่นความกลัว หรือความพอใจ หรือความขมขื่น**ใจ** บุคคลก็จะอยู่กับมัน.....จะต้อนรับมันอย่างเต็มที่โดยไม่ปฏิเสธมัน (ACAD 421, ACHM056)
178. การฟังนั้นเป็นภาวะที่บุคคลหนึ่ง เปิดใจของตนเองให้กว้างที่สุดที่จะรับการส่งสารจากอีกบุคคลหนึ่งได้อย่างละเอียดถี่ถ้วนที่สุด เหมือนกับว่าผู้ฟังนั้นได้เข้าไปนั่งอยู่ใน**ใจ**ของผู้พูดและติดตมทุกส่วนของการสื่อสารนั้นอย่างเข้าใจเป็นที่สุด (ACAD 422, ACHM056)
179. ปาฐกถาเป็นของสำหรับพูดให้คนฟัง ไม่ใช่สำหรับพิมพ์ให้อ่าน แต่ผู้แต่งแต่งไว้แล้วกล่าวให้คนฟังฟังครั้งเดียวยังเสียดายก็ไม่ฉกทิ้ง บางครั้งคนฟังฟังแล้วชวน**ใจ**อยากจะอ่านอีก หรือได้ยินไม่แจ่มแจ้งบ้าง หรือจำไม่ได้บ้าง หรืออยากจะเก็บไว้ อ้างอิงต่อไป จึงมีการลงพิมพ์ปาฐกถากันบ่อยๆ (ACAD 432, ACHM058)
180. เมื่อเขียนคำตอบลงไปแล้วก็อ่านก็ตรวจดู เห็นถูกต้องเป็นสาระประโยชน์แล้วก็เก็บไว้ให้ผู้อื่นดูต่อๆ ไป หรือจำไว้ใน**ใจ**เป็นตำรา (ACAD 433, ACHM058)
181. เราหวัง**ใจ**ว่าท่านทั้งหลายคงจะเป็นผู้อุตสาหะที่จะช่วยเราในกิจการทั้งหลาย (ACAD 435, ACHM058)

Ref. code: 25615706300018ATD

182. เรามีความเห็นประจักษ์มั่นแก่**ใจ**อยู่อย่างหนึ่ง ซึ่งได้เกิดขึ้นและติดมาจากการซึ่ งเราได้พบเห็นในครั้งนี้ว่า ไม่มีสิ่งใดซึ่งจะทำให้ชาติหนึ่งต่อชาติหนึ่งเกิดความไมตรีต่อกันและกันยิ่งกว่าซึ่งได้ต่างรู้กันและกันเป็นอันดี (ACAD 436, ACHM058)

183. ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติทั้งหลาย กระผมมาวันนี้เพื่อรายงานข้าราชการและความใน**ใจ**ต่อท่านสมาชิกรัฐสภาที่เคารพทั้งหลายในฐานะที่รัฐสภาได้มอบหมายให้กระผมเป็นหัวหน้ารัฐบาลบริหารกิจการบ้านเมือง (ACAD 438, ACHM058)

184. ผู้พูดได้ใช้ความน่าเชื่อถือของตนเองในการโน้มน้าว**ใจ**ให้ประชาชนเห็นว่า นายกรัฐมนตรีเป็นผู้มีสติปัญญาลึกซึ้ง รอบคอบ การแต่งตั้งสมาชิสภาร่างรัฐธรรมนูญก็ดี การแก้ปัญหาเศรษฐกิจและน้ำมันก็ดี.....เหล่านี้ล้วนแล้วแต่แสดงความสามารถของนายกรัฐมนตรีผู้เป็นผู้นำของรัฐบาลทั้งสิ้น (ACAD 452, ACHM059)

185. คำกราบบังคมทูลนี้เรียกร้องความสามัคคีเป็นอันหนึ่งเดียวกัน และในขณะเดียวกันความเห็น**ใจ**สงสารจากบรรดาผู้ฟัง (ACAD 455, ACHM059)

186. ในการวิเคราะห์คำกราบบังคมทูล เราจะดูว่าผู้พูดได้จรรโลง**ใจ**ผู้ฟังอย่างไร ให้เล็งเห็นความสำคัญของวาระโอกาสและวีรกรรมนี้ (ACAD 457, ACHM059)

187. ข้าศึกของลังกานั้นจะกลับมาเป็นมิตร แม้กระนั้นนางละเวงก็ยังมี**ใจ**เข้มแข็งไม่ยอมยุติศึก (ACAD 461, ACHM062)

188. การที่นางรักพระอภัยมณีแต่สามารถยับยั้งใจไว้ได้ตลอดมา ไม่ยอมเชื่อคารมของพระอภัยมณีอีก เป็นสิ่งที่แสดงว่านางมี**ใจ**เด็ดเดี่ยวมั่นคงจริง (ACAD 462, ACHM062)

189. นิราศเมืองเพชรอีกตอนหนึ่งว่า ถึงย่านซื่อสมซื่อด้วยซื่อสุด **ใจ**มนุษย์เหมือนกระนี้แล้วดีเหลือ (ACAD 464, ACHM062)

190. สังฆราชลังกามีบทบาทเหมือนปุโรหิตในวรรณคดีไทยหลายเรื่องที่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการปกครองจนทำให้เกิดความวุ่นวายเพราะมี**ใจ**อคติ (ACAD 465, ACHM062)

191. พระอภัยมณีวางตนเป็นกลาง ทำให้นางแค้น**ใจ**มากที่พระอภัยมณีเลี่ยงความรับผิดชอบในคำพูดที่เคยกล่าวว่ารักนาง (ACAD 466, ACHM062)

192. แนวคิดเซนสอนให้มนุษย์ปลดปล่อยตัวเองให้อยู่ในโลกภายใน ซึ่งสำหรับนิกายเซนแล้วโลกภายนอกไม่ได้มีอะไรมากไปกว่าสิ่งลวง**ใจ** ดังนั้นความงามตามทัศนะของนิกายเซนจึงเป็นความงามที่อยู่ภายใน ไม่จำเป็นต้องไปแสวงหาที่ใด (ACAD 467, ACHM063)

193. ในนิยายกำลังภายในในเรื่อง มังกรหยก มีตัวละครอย่างจิวแป๊ะทง หรือฉายา เฒ่าทารก ก็อาจอนุมานได้ว่ามีคติสอดคล้องกับชวีหยวน กล่าวคือมี**ใจ**ใฝ่ศึกษาในวิชาความรู้อยู่เสมอ (ACAD 468, ACHM063)

Ref. code: 25615706300018ATD

194. เขาได้ยินเสียงร้องเรียกดังๆ และถี่กระชั้นซึ่งกระทบ**ใจ**เขาอย่างแรง จนเขาวิ่งตามออกไปแล้วหลุดปากเรียกชื่อซาราห์ได้ (ACAD 482, ACHM065)

195. ข้อสังเกตนี้มิใช่ข้อเท็จจริง แต่เป็นทิศทางและตำแหน่งของสถานที่ใน**ใจ**ของผู้เล่านิทาน (ACAD 483, ACHM066)

196. ผู้ชายสมัยก่อนปรารถนาผู้หญิงลักษณะใด น่าจะบอกได้จากคุณสมบัติของนางเอกทั้งหลายซึ่งประมวลแล้วก็คือต้องสวยและต้องดี ถ้าสวยแต่**ใจ**ไขว้เขวออกนอกทางไปปันใจให้ชายอื่นก็จะถูกประณามว่าเป็นเยี่ยงอย่างของหญิงชั่ว (ACAD 484, ACHM067)

197. ไพลิน รุ้งรัตน์จบบทวิเคราะห์ของเธอด้วยคำถามที่ชวนให้ฉุกคิดอย่างน่าตระหนก**ใจ**ว่า ภาพสะท้อนของนางเอกที่เปลี่ยนไปนั้น เหตุหนึ่งเพราะผู้หญิงดีพร้อมกำลังจะหมดไปจากสังคมหรือเปล่า (ACAD 489, ACHM067)

198. หากพิจารณากระบวนการและพันธกิจของงานศิลป์ทั้งสองประเภทนี้แล้ว จะเห็นว่าต่างกัน และความต่างนี้อาจมีผลต่อการเกิดรสขึ้นใน**ใจ**ของผู้เสพศิลป์ด้วย (ACAD 490, ACHM067)

199. ถ้ากวีมีความสามารถพอที่จะพรรณนาสิ่งที่ตนเห็นด้วย**ใจ**ให้ผู้อ่านผู้ฟังเห็นด้วยใจได้ รสแห่งความชื่นชม วีรรส ก็น่าจะเกิดขึ้นในใจผู้อ่านผู้ฟัง (ACAD 494, ACHM067)

200. หลังจากที่ถูกผู้ชายมองและประเมินมานานแล้ว คำพูดของก้านแก้วที่บ่นกับเพื่อนว่า สงสารนะเกิดมาเป็นผู้หญิงเนี่ย ออกมาจาก**ใจ**เพื่อนหญิง และน่าจะเข้าไปสัมผัสใจผู้ชายได้บ้าง (ACAD 496, ACHM067)

201. ความรู้สึกของหฤทัยในเรื่องเขาชื่อกานต์คงจะบอกความคิด ขบถใน**ใจ** ของผู้หญิงได้บ้าง หฤทัยรักอยู่กับโตมร แต่มาแต่งงานกับหมอกานต์ หฤทัยเชื่อว่าเธอรักภักดีต่อสามีและจะอยู่เคียงข้างเขาเพื่อสู้อุปสรรคต่อไป (ACAD 497, ACHM067)

202. นางอุษานั้นเมื่อเหลือบเห็นก็พลันวูบวาบปลาบ**ใจ** (ACAD 499, ACHM067)

203. เมื่อพระเจ้ากรุงจีนยกทัพมาประชิดกรุงอังวะและท้าให้พม่าส่งผู้มีฝีมือไปประลองยุทธ์กับกามนีทหารเอกของทัพจีน ความขัดแย้งเริ่มเกิดขึ้นใน**ใจ**ของสมิงพระราม (ACAD 504, ACHM067)

204. เนื่องจากการวิเคราะห์วรรณคดีตามทฤษฎีรสเป็นการพิจารณาผลที่เกิดขึ้นใน**ใจ**ของผู้อ่าน จึงเป็นไปไม่ได้เลยที่ผู้อ่านจะกันตัวเองออกมา (ACAD 505, ACHM067)

205. ความรู้สึกนึกคิดนั้นเป็นนามธรรม คือสิ่งที่ไม่มีรูป รู้ไม่ได้ด้วยตา หู จมูก ลิ้น หรือกาย รู้ได้เฉพาะด้วย**ใจ**เท่านั้น (ACAD 506, ACHM067)

206. ผู้อ่านบทร้อยกรองควรจะเป็น ผู้มีดนตรีในหัวใจ ซึ่งพร้อมที่จะปล่อยอารมณ์ให้ไหลรื่นไปตามจังหวะของเสียง ถึงแม้จะไม่ได้อ่านออกเสียงดังๆ แต่เป็นการอ่านในใจ จังหวะของเสียงก็ยังอาจ กระซิบ อยู่ใน**ใจ**ได้เช่นกัน (ACAD 508, ACHM067)

Ref. code: 25615706300018ATD

207. บุคคลเหล่านี้ถือว่าการถูกสัมภาษณ์เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตนักการเมือง และอาจรู้สึกกังวลใจที่ไม่ได้ถูกสัมภาษณ์เพราะแสดงว่าไม่มีใครสน**ใจ**ความคิดเห็นและความสำคัญของตนอีกต่อไป (ACAD 515, ACHM072)

208. น้อยคนนักที่จะมาถึงความสัมพันธ์ในขั้นนี้ หากสามารถมองหาความคล้ายคลึงกัน และลดความไม่แน่**ใจ**ต่าง ๆ ลงได้ ความสัมพันธ์ก็อาจเปลี่ยนจากระดับผิวเผินเป็นระดับที่สนิทสนมและคุ้นเคยกันมากขึ้น (ACAD 521, ACHM074)

209. แต่ละวัฒนธรรมจะมีภาพและความหมายภายใน**ใจ**ต่างกัน (ACAD 523, ACHM074)

210. สัมผัสภาษา หมายถึง อวัจนภาษาที่เกิดจากการใช้อาการสัมผัสเพื่อสื่อสารความรู้สึกและอารมณ์ตลอดจนความปรารถนาที่ฝังลึกอยู่ใน**ใจ**ของผู้ส่งสาร การใช้สัมผัสภาษาในวัฒนธรรมที่แตกต่างกันจะผิดแผกแตกต่างกัน (ACAD 526, ACHM074)

211. บรรทัดฐานเป็นความคาดหวังของคนในสังคมให้สมาชิกมีพฤติกรรมไปในทางเดียวกัน.....อาจมีระดับตั้งแต่การตำหนิใน**ใจ**จนถึงการไม่ยอมรับเข้าสู่สังคม (ACAD 528, ACHM074)

212. เวลาคนสองคนที่มาจากต่างวัฒนธรรมสื่อสารกัน จะรู้สึกไม่สะดวก**ใจ**เพราะต่างรู้สึกแปลกหน้าและไม่รู้วัฒนธรรมเกี่ยวกับระยะห่างและความใกล้ชิดที่เหมาะสมของกันและกัน (ACAD 530, ACHM074)

213. ใคร่**ใจ** ไม่ปรากฏในภาษาไทยมาตรฐาน แต่หมายความว่า คิด ในไทอาหมแห่งอินเดีย ไทพ่าเก และไทกลุ่มเหนือ (ACAD 532, ACHM075)

214. เมื่อก่อนลายสือไทยนี้บ่มี 1205 สก ปีมะแม หาแปลว่าด้วยตนเอง ไทขาวยังใช้อยู่ ใคร่ใจในใจ แปลว่า คำนึงใน**ใจ** จากพจนานุกรมไทอาหม (ACAD 533, ACHM075)

215. พระยาสโมสรสรรพการพูดเมื่ออายุ 75 ปี เชื่อไม่ได้คงจะไม่ได้นำมาจากวัดศรีชุม อย่างนี้เป็นต้น ถ้าข้อความไม่มี**ใจ**จารึกอื่น ดร.พิริยะจะไปดูจากเอกสารโบราณแล้วก็สรุปว่าคัดมาจากเอกสารโบราณนั้น (ACAD 534, ACHM075)

216. เมื่อข้าพเจ้าก้าวเข้ามาอยู่ในวงประวัติศาสตร์และโบราณคดีแล้ว บางครั้งก็ต้องนึกเสีย**ใจ** เพราะในการประชุมราชบัณฑิตเองก็มีผู้แคะได้เสมอ ว่าผู้จะเป็นนักประวัติศาสตร์อย่างน้อยต้องเรียนจบปริญญาตรีทางประวัติศาสตร์ เพียงแต่เขียนบทความลงหนังสือไม่ได้หมายความว่าเป็นนักประวัติศาสตร์ (ACAD 535, ACHM075)

217. ผมขอให้พวกเรามี **ใจ**ใหม่ นั่นคือ มีความมานะพยามยามยิ่ง ๆ ขึ้น ประกอบกิจใดก็ขอให้สำเร็จลุล่วงไปได้ดี ขอให้สลัดใจที่เหนื่อยล้าหมดกำลังท้อถอยให้หมดไปพร้อมกับปีเก่า ท่านที่มี **ใจ**ใหม่ตลอดเวลาอยู่แล้วก็ขอให้คงความใหม่เอี่ยมตลอดไป (ACAD 549, ACHM081)

Ref. code: 25615706300018ATD

218. เตี่ยบอกว่าทำไปเหอะ **ใจ**ซื่อ มือสะอาด มีคุณธรรม แล้วมันจะมีขึ้นมาเรื่อยๆ (ACAD 566, ACSS)
219. นักการเมืองที่ประสบความสำเร็จจึงต้องรู้จักใช้ภาษาด้วยความระมัดระวังและใช้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เข้าถึง**ใจ**ประชาชน เพื่อชักจูงให้เห็นคล้อยตาม (ACAD 569, ACSS001)
220. มีการกระทำโดยประกอบกับการแสดงเจตนาในลักษณะที่ก่อให้เกิดนิติกรรม การใดแม้ใน**ใจ**มุ่งจะก่อให้เกิดผลทางกฎหมายเป็นนิติกรรมแต่นิ่งเฉยไว้ในใจไม่แสดงออกมา (ACAD 572, ACSS009)
221. เรายอมรับ อันนี้เป็นความสำเร็จอันยิ่งใหญ่มาก ซึ่งเจาะลึกถึง**ใจ**เขาเลย (ACAD 579, ACSS011)
222. แม้ลูกหลานชาวไทยมุสลิมจะมาเรียนแต่ก็มีจำนวนน้อยมาก และยิ่งเมื่อมาพบกับปัญหาบางประการเกี่ยวกับความไม่เข้าใจกันอันเนื่องมาจากภาษาประกอบกับถ้าครูไม่พยายามจะเข้าใจเด็ก ก็ยิ่งทำให้เด็กท้อแท้**ใจ**ไม่อยากมาเรียน (ACAD 580, ACSS011)
223. ผู้ให้สัมภาษณ์ยินยอมพร้อมใจและรับผลตอบแทนเพื่อจะให้ข้อมูลตามประเด็นต่างๆ พนักงานสัมภาษณ์จะมีนโยบายหรือแนวทางอยู่ใน**ใจ**แล้ววัตถุประสงค์ของการวิจัย ประเด็นที่จะอภิปราย ซึ่งจะดำเนินการอย่างมีเหตุผล (ACAD 581, ACSS019)
224. อาจจะมีบางคนฉงน**ใจ**ว่าเริ่มต้นบทความนี้คล้ายๆ กับจะพูดตามแนวคิดแบบหลังสมัยใหม่นิยม แต่ไฉนไยมาลงเอยที่จริยธรรม (ACAD 583, ACSS020)
225. การเมืองนี้ได้ก่อให้เกิดความแตกแยก ความปั่นป่วนปราศจากความมั่นคงขึ้นในเมืองไทย กระทั่งถ้าคน**ใจ**ไม่แข็งแล้วจะอยู่ไม่ได้ และทำให้ความเป็นไทยหลายอย่างถูกทำลายลงไป (ACAD 594, ACSS028)
226. ผู้หญิงมีโอกาสมากขึ้นในการที่จะสร้างสรรค์ และเลือกจัดสรรสภาพแวดล้อมให้เป็นดั่ง**ใจ**ของเธอเอง (ACAD 605, ACSS032)
227. ผมต้องปรับความคิดอยู่ตลอดเวลา ต้องโต้เถียงอยู่ใน**ใจ**กลับไปกลับมาระหว่างสิ่งที่พบในภาคสนามกับแนวคิดเชิงทฤษฎี (ACAD 607, ACSS035)
228. ตัดเอาปรากฏการณ์รูปธรรมที่ไม่สามารถใช้ประสาทสัมผัสศึกษาออกไปหมด เช่น พระเจ้า ผี **ใจ**คน และพลังจิต เป็นต้น (ACAD 611, ACSS035)
229. ความเจ็บปวดทาง**ใจ**ของเหยื่อถูกตอกย้ำจากการที่สังคมมีแนวโน้มที่จะตำหนิและลงโทษ (ACAD 613, ACSS036)
230. อัตลักษณ์พระมหากษัตริย์ในแง่นี้ จึงจะซึมลึกเข้าไปอยู่ใน**ใจ**ของคนทุกชั้นและทุกท้องถิ่น (ACAD 615, ACSS040)

Ref. code: 25615706300018ATD

231. พรรคบางพรรคมีความมุ่งมั่นตั้งใจเหลือเกินในการทำให้บ้านเมืองสะอาด มีขยะมูลฝอยน้อย แม้จะมี**ใจ**พระ เมตตา กรุณา แต่ก็ยังยอมไล่แม่ค้าหาบเร่จนๆ เพราะไม่อยากให้ถนนหรือทางเท้ารุงรัง (ACAD 616, ACSS040)

232. คนตะวันออกถือว่า ความรักอยู่ที่ใจ ความใคร่อยู่ที่จู๋ จู๋มีอันเดียว **ใจ**มีหลายใจได้ (ACAD 623, ACSS041)

233. **ใจ**จริงนั้นมิได้ประสงค์เช่นนั้น เพียงแต่ต้องการจะดัดนิสัยเพื่อให้บุตรของตนกลับเป็นคนดีต่อไปเท่านั้น (ACAD 642, ACSS043)

234. เจ้าของร้านประชดโดยบอกราคาไปตามที่ถามมานั้น โดยใน**ใจ**จริงแล้วไม่มีความตั้งใจจะผูกพันขายให้ตามราคาที่ถูกเกินไปนั้นเลย (ACAD 661, ACSS043)

235. แม้ว่าผู้จัดการของโจทก์ซึ่งเป็นนิติบุคคลนั้นจะทราบความใน**ใจ**ดังกล่าวก็ตาม แต่เป็นเพราะผู้จัดการกับจำเลยได้ตกลงกันว่า การกู้เงินครั้งนี้เพื่อเอาเงินมาให้ผู้จัดการของโจทก์นั้น และเมื่อกู้เงินได้แล้วผู้จัดการก็ได้รับเงินไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว (ACAD 665, ACSS043)

236. ผู้แสดงเจตนาจะต้องรู้ตัว จึงอาจเป็นกรณีที่ผู้แสดงเจตนาออกมาไม่ตรงกับเจตนาอันแท้จริงใน**ใจ**โดยบุคคลผู้แสดงเจตนานั้นไม่รู้ตัวก็ได้เช่นกัน (ACAD 668, ACSS043)

237. นักศึกษามีเพียง 10 ที่กล่าวถึงนายกว่ามี**ใจ**เอื้อเฟื้อหรือมีอารมณ์ขัน (ACAD 673, ACSS045)

238. นิ่มนวลจึงได้แต่เก็บความแค้นไว้ใน**ใจ**สะสมมาเป็นเวลานาน (ACAD 681, ACSS050)

239. sentimental education ซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้เช่นเดียวกับการเรียนรู้ศีลธรรมจรรยาที่ดึงดูดจิตใจของผู้คนให้โน้มนำไปสู่การปรับเปลี่ยนความคิดและนิสัยความประพฤติตามมา โดยวิธีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบเจาะ**ใจ**นี้ ประกอบด้วยการเล่าเรื่องยาวที่โศกเศร้าของเหยื่ออาชญากรรมและของผู้กระทำผิดในบางกรณี (ACAD 690, ACSS056)

240. การทุ่มเทกาย**ใจ**เช่นนั้น แม้จะสามารถหาดู ได้ไม่ยากจากพฤติกรรมของมนุษยชาติโดยทั่วไปก็ตาม แต่กล่าวสำหรับสังคมจีนในเวลานั้นแล้ว ต้องนับเป็นภาพที่จะอยู่ในความจดจำต่อไปอีกนาน (ACAD 694, ACSS059)

241. การกระทำต้องประกอบด้วย**ใจ**สมัครนั้น คือ การที่กระทำนิติกรรมที่ ต้องเป็นการแสดงเจตนาในการทำนิติกรรมนั้นด้วยความจริงใจโดย**ใจ**สมัคร (ACAD 702, ACSS067)

242. พรรคอื่นๆ รวมทั้งพรรคชาติไทยซึ่งเป็นกระดอง**ใจ**ของระบอบประชาธิปไตยใหม่ ไม่ค่อยจะเป็นประชาธิปไตยสักเท่าใดนักในการจัดสรรตำแหน่งในคณะรัฐบาล (ACAD 705, ACSS070)

Ref. code: 25615706300018ATD

243. ในขณะที่มีรถเกือบสิบคัน การแย่งหาที่จอดรถจึงเป็นเกมเก้าอี้ดนตรีสำหรับพสกเราอยู่ทุกวัน แต่ลุงโจไม่ยอมเล่นเกมนี้กับพวกเรา แกมี ทีเด็ดซึ่งคนอื่นไม่หาญเอาอย่างบ้าง อาจเพราะอาวุโสและ**ใจ**ยังไม่ถึง นั่นคือทุกครั้งที่แกขับรถออกจากบ้าน แกจะเอาเก้าอี้ไม้ไปวางไว้ตรงที่รถของแกเคยจอดอยู่ เป็นเครื่องหมายทีพวกเรารู้และจำต้องยอมรับเท่าๆ กับป้ายห้ามจอดของตำรวจจราจรเลยทีเดียว (ACAD 706, ACSS070)

244. ใครที่เคยอ่านหรือฟังเกี่ยวกับประวัติศาสตร์สหรัฐฯแม้เพียงฉาบฉวยก็ตาม ย่อมรู้แก่**ใจ**ว่าในประเทศนั้น นอกจากคนผิวขาวแล้วก็ยังมีคนผิวดำอีกไม่น้อยทีเดียว คนนิโกรเหล่านั้นก็มีส่วนร่วมในการบุกเบิกก่อตั้งประเทศมาไม่น้อยกว่าคนขาว (ACAD 707, ACSS070)

245. ในขณะที่กำลังบันดาลโทสะอยู่นั่นเอง กฎหมายไม่สนับสนุนให้คนสุมความโกรธเอาไว้เมื่อสมควรจะสงบ**ใจ**ได้ก็ควรสงบอารมณ์ ถ้าไม่ยอมสงบอารมณ์ กลับครุ่นคิดคุกรุ่นความโกรธอยู่ต่อไป จะกลับกลายเป็นการผูกพยาบาท ไตร่ตรองไว้ก่อน มิใช่กระทำเพราะบันดาลโทสะ (ACAD 739, ACSS072)

246. ผู้วิจัยแนะนำตนเองพร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอความร่วมมือจากนักเรียนและผู้ปกครอง ให้ตอบอย่าง**ใจ**และตอบตามความเป็นจริง (ACAD 750, ACSS073)

247. ทฤษฎีเงื่อนไขจึงต้องนำมาใช้ในกรณีที่ผู้กระทำมีเจตนาจะให้เกิดผลอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่**ใจ**ตนมุ่งประสงค์ (ACAD 705, ACSS077)

248. ความซื่อสัตย์สุจริตจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีสัจจะทั้งกายวาจาใจ **ใจ**ยึดมั่นจะทำแต่สิ่งที่ชอบ ไม่ประสงค์ในสิ่งซึ่งไม่พึงมีพึงได้ อันจะนำไปสู่การทุจริต (ACAD 775, ACSS083)

249. เมื่อนักศึกษาไปประกอบอาชีพกฎหมายแล้ว ความมีอิสระอาจทำให้หลงผิดอาจมีสิ่งล่อลวง**ใจ** อาจมีตัวอย่างที่ไม่ดีชักจูงใจทำผิดไปซึ่งทำไปแล้วครั้งหนึ่งอาจเลิกไม่ได้ (ACAD 778, ACSS083)

250. คนที่คิดและใช้วิธีดังกล่าวไปเป็นเครื่องมือในการหาเสียง หรือยอมรับวิธีดังกล่าวที่พรรคพวกคิดให้มาใช้ในการหาเสียง ย่อมเป็นคนที่หมดความยับยั้งชั่ว**ใจ**ในการกระทำความชั่วทั้งปวง (ACAD 782, ACSS086)

251. เหตุนี้จึงควรให้ผู้ใหญ่เข้ามากลั่นกรองตัวคู่หมั้นและสภาพการณ์ก่อนว่ามีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด เพราะหนุ่มสาวมักมี**ใจ**วู่วามเป็นน้ำมันไวไฟ (ACAD 785, ACSS086)

252. ผู้ปฏิบัติงานทุกรายที่พบผู้ปกครองหรือญาติผู้เสพติด คงจะเคยได้ยินญาติๆ มักจะยกปัญหาทุ่มไปที่ผู้ติดยาเสพย์ติดแต่เพียงผู้เดียวเสมอๆ ในทำนองที่ว่า มันอยู่ที่**ใจ**เขาเท่านั้นแหละ ทำไมไม่พยายามใจแข็ง เพื่อเลิกยาให้ได้เสียทีนะ (ACAD 786, ACSS087)

Ref. code: 25615706300018ATD

253. การติดยาเสพย์ติดนั้น เป็นการติดทั้งกายและติดทาง**ใจ**ควบคู่กัน หากมุ่งรักษาด้านร่างกายอย่างเดียวหรือรักษาแต่ทางจิตใจอย่างเดียว ย่อมไม่ให้ผลชะงัดพอที่จะเลิกยาเสพย์ติดได้ (ACAD 793, ACSS087)

254. มนุษย์ต้องหาทางออกเพื่อแก้ปัญหาในชีวิต หรือไม่ก็เพื่อยกระดับสภาพของตนให้ดีกว่าเดิมด้วยการใช้ยา เป็นต้น.....รวมไปจนกระทั่งถึงการพึ่งพิงทางศาสนา.....ซึ่งล้วนเพื่อให้รู้สึกดีขึ้น มั่นคงขึ้น จากบรรดาสรรพสิ่งหรือกิจกรรมสารพัดที่มนุษย์จะพึงแสวงหามาด้วยความทุรนทุรายทาง**ใจ**ของตนนั้น (ACAD 794, ACSS087)

255. เขาจะดับปัญหาซึ่งก็ยังไม่ได้แก้ตรงจุดอยู่ดี โดยการใช้ยาฯ ด้วยวิธีเดิมที่เคยใช้ได้ผลทาง**ใจ**อีกเรื่อยๆ ยาฯ ทำให้เขารู้สึกสงบลง ลืมความกลุ้ม (ACAD 795, ACSS087)

256. เด็กเป็น egocentric หรือสนใจแต่ตนเอง และรู้เฉพาะสิ่งที่มองเห็นและเป็นจริง เด็กก็คงจะไม่มีภาษา**ใจ** หรือ theory of mind ไม่เข้าใจกระบวนการทางจิตใจ ไม่รู้จักความซับซ้อนของอารมณ์ การรับรู้ ความคิด และการกระทำทั้งของตนเองและของผู้อื่น (ACAD 796, ACSS088)

257. การโฟกัสความสนใจที่กระบวนการของจิตใจที่มีพลวัต มีความพยายามที่จะเข้าใจโครงสร้างของจิตใจและกลยุทธ์ของความคิด รวมทั้งสนใจความต้องการใน**ใจ**ที่จะมีของใหม่เมื่อของเก่านั้นล้าสมัย (ACAD 801, ACSS088)

258. การพรากเด็กจากพ่อแม่หรือพี่เลี้ยงอาจทำให้เด็กระทม**ใจ** ไม่กินอาหารและบางรายก็ถึงกับตายได้ (ACAD 804, ACSS089)

259. ผู้ใดพยายามกระทำความผิด หากยับยั้งเสียเองไม่กระทำการให้ตลอด หรือกลับ**ใจ**แก้ไขไม่ให้การกระทำนั้นบรรลุผล ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษสำหรับการพยายามกระทำความผิดนั้น แต่ถ้าการที่ได้กระทำไปแล้วต้องตามบทกฎหมายที่บัญญัติเป็นความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษสำหรับความผิด (ACAD 807, ACSS090)

260. การวิจารณ์ข่าวเช่นนี้ความจริงเราก็ควรจะคำนึงถึงผลทาง**ใจ**ว่าจะทำให้คนทั่วไปมีความรู้สึกอย่างไรบ้าง มันก็อาจจะเกิดผลด้านอื่นซึ่งไม่ดีนักสำหรับบ้านเมืองได้ จะต้องรีบสร้างเสถียรภาพความสามัคคีในบ้านเมืองนั้น เป็นสิ่งเดียวที่จะทำให้เราร่วมมือกันทำงานให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมได้ (ACAD 818, ACSS093)

261. เมื่อประชาชนไม่มีความกดดันทาง**ใจ**แล้ว ก็จะสามารถใช้เสรีภาพที่รัฐบาลให้มานั้นไปในทางที่ถูก (ACAD 819, ACSS093)

262. **ใจ**คนไทยในยุคนี้นั้นคุ้นต่อการประจบประแจง และต่ออภิสิทธิ์ของท่านผู้มีอำนาจวาสนา ตลอดจนบุตรภรรยาและวงศ์วานว่านเครือของท่านเสียแล้ว (ACAD 820, ACSS093)

Ref. code: 25615706300018ATD

263. ความรู้สึกของเด็กหนุ่มที่เกิดความเบื่อหน่ายต่อเจ้าใหญ่นายโตในสมัยนั้นเหลือเกิน **ใจ**ผมมันเบื่อ (ACAD 822, ACSS093)

264. ในยามที่กำลังมีคนอื่นมาแย่งเอาน้ำใจของคนไทยให้ไปอยู่ทางฝ่ายเขา โดยที่ลูกเสือชาวบ้านได้รับการน้อมนำ**ใจ**ให้ยึดมั่นในชาติไทย และ ความเป็นไทย ซึ่งทำให้เกิดวิถีชีวิตแบบไทย กล่าวคือ น้อมนำ**ใจ**ให้จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์พร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ (ACAD 826, ACSS093)

265. การปฏิวัติเป็นความทุกข์ในการเติบโต Growing pains ของคนไทย ในอันที่จะเข้าสู่ระบอบการปกครองที่เหมาะสมกับ**ใจ**ตน กับวัฒนธรรมไทย และความรู้สึกนึกคิดอย่างไทย (ACAD 832, ACSS093)

266. การอบรมและคติที่พร่ำสอนมาแต่ปางบรรพ์ ไม่รู้กี่ชั่วคน ยังฝังแน่นอยู่ใน**ใจ**เหมือนกับถูกตรึงไว้ด้วยตาปูเหล็กดอกใหญ่ (ACAD 839, ACSS093)

267. ความเดือนร้อนทาง**ใจ**อย่างสุดขีดนั้น เป็นเครื่องหล่อหลอม ยิวทุกฝ่ายให้รวมเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (ACAD 842, ACSS093)

268. เรื่องราวเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ในฐานะที่เป็นบุคคลแบบที่ม.ร.ว.คึกฤทธิ์สร้างขึ้น ยังก่อให้เกิดความรู้สึกสะเทือนใจจนเกิดความผูกพันทาง**ใจ**อย่างลึกซึ้ง (ACAD 844, ACSS093)

269. บางคนพอใจในความตายถึงกับยิ้มน้อยๆ บางคนได้หลุดพ้นจากความทรมานอันเกิดจากโรคภัยไข้เจ็บ บางคนพ้นไปจากความทุกข์ทาง**ใจ**อันเกิดจากชีวิตที่ปราศจากความหวังและความสุข (ACAD 849, ACSS093)

270. ในรัชกาลที่ 6 พระคุณสำคัญที่สุดของพระองค์ก็คือการที่ทรงทำให้ชาติไทยมีตัวตนที่แน่นอนใน**ใจ**ของคนไทย และมีเอกลักษณ์ซึ่งเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ (ACAD 850, ACSS093)

271. เมื่อคนที่เคยมีความเห็นต่างกันในหลายเรื่องราว จนถึงบาดหมางหันอยู่ใน**ใจ** มามีวัตถุอันเป็นสิ่งที่รวมความสนใจ ก่อให้เกิดความปิติยินดีร่วมกัน (ACAD 853, ACSS093)

272. น่าเสียดายแทนสำหรับบ้านเมือง และยิ่งมาคิดว่าเหตุที่แยกกันอยู่นี้ก็เพราะเรื่องส่วนตัวบ้าง เพราะเรื่องทิฐิมานะบ้างหรือมิฉะนั้นก็เพราะเรื่องกระดาก**ใจ**บ้าง (ACAD 854, ACSS093)

273. บางทีเราก็จะอยู่ในโลกนี้ได้ด้วยความสุขมากกว่าเดิม และความสงบยิ่งขึ้นกว่าเดิม โดยที่ม.ร.ว.คึกฤทธิ์เสนอว่าคนไทยควรกลับมาสู่ความเป็นไทยในเรื่องการหาความบันเทิง**ใจ** (ACAD 857, ACSS093)

274. พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวฯได้ทรงกำหนดเอกลักษณ์ขึ้นได้โดยได้ทรงกระทำให้คำว่า ชาติไทย นั้นมีความสำคัญแน่นอนขึ้นมาใน**ใจ**ของคนไทย (ACAD 858, ACSS093)

Ref. code: 25615706300018ATD

275. คริสต์ศตวรรษที่ 10 อันเป็นศตวรรษแห่งการเผยแพร่พุทธศาสนานั้น ทำให้ยุโรปตกอยู่ในยุคมืดสิทธิเสรีภาพทั้งทางกายทาง**ใจ**มีขึ้นไม่ได้เพราะถือว่าเป็นบาปฐานะของมนุษย์ได้ตกต่ำยากจนลงจนถึงขีดต่ำสุด (ACAD 860, ACSS093)

276. ธรรมดาคนเราก็ต้องรักบ้านเมืองของตน และมีความปรารถนาที่จะเป็นไทแก่ตนเป็นหลักประจำ**ใจ**อยู่เบื้องต้น (ACAD 861, ACSS093)

277. ความผูกพันระหว่างบุคคลกับอาชีพ ด้วยวิทยาการและขนบธรรมเนียมต่าง ๆ ในอาชีพ ชีวิตของคนโบราณจึงเต็มไปด้วยเครื่องยึดเหนี่ยวทาง**ใจ** มีศาสนาอันยึดได้ด้วยศรัทธา มีพระมหากษัตริย์อันยึดได้ด้วยความจงรักภักดี มีพ่อแม่พี่น้องอันยึดได้ด้วยความเคารพและความกตัญญู..... (ACAD 863, ACSS093)

278. ม.ร.ว.คึกฤทธิ์เคยเน้นเช่นนี้มาแล้วในสี่แผ่นดิน.....เพื่อสร้างความภาคภูมิใจในความเป็นไทย วัฒนธรรมไทยซึ่งเป็นเรื่องทาง**ใจ**เป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ ความผูกพันในครอบครัว ความเคารพต่อผู้ใหญ่ ความจงรักภักดีต่อบ้านเมือง ความสงบในใจ ฯลฯ (ACAD 865, ACSS093)

279. ความรู้สึกภาคภูมิ**ใจ**ว่าชาติไทยไม่เคยตกเป็นเมืองขึ้นหรือเป็นขี้ข้าที่จะต้องเชื่อฟังชาติใดๆ และชาติไทยเหนือกว่าชาติเพื่อนบ้านทุก ๆ ชาติ (ACAD 866, ACSS093)

280. แบบเรียน สปช.4 กล่าวถึงคุณค่าของพุทธศาสนาและศาสนาอื่นๆ ในเมืองไทย ว่าอยู่ที่การทำให้คน มี**ใจ**เมตตากรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (ACAD 867, ACSS093)

281. นอกจากนี้พระพุทธศาสนายังสอนให้คนไทยรู้จักคำว่า สันโดษ และมี**ใจ**เป็นสันโดษ นอกจากนั้นก็ยังสอนให้มีอุเบกขา คือความมัธยัสถ์ในข้อเรียกร้องของตนที่มีต่อโลก ต่อสังคม และต่อตนเอง (ACAD 868, ACSS093)

282. ขอให้ผู้มี**ใจ**เป็นธรรมทั้งปวงยอมรับในความจริงอันดีงามนี้ด้วย (ACAD 869, ACSS093)

283. พรรคประชาธิปัตย์แก้กฎหมายเสียจนน่ากลุ้ม**ใจ** จะกระดิกตัวทำอะไรก็กลัวผิดกฎหมายไปหมด (ACAD 870, ACSS093)

284. ความสัมพันธ์แบบนายกับบ่าวนั้นเป็นความสัมพันธ์ทาง**ใจ**และเกิดขึ้นจากความสมัครใจของทั้งสองฝ่าย โดยมีความคุ้มครองป้องกันซึ่งกันและกันเป็นมูลเหตุ (ACAD 873, ACSS093)

285. สังคมไทยนั้นเกิดมีตัวตนที่แน่นอนขึ้นมีที่ยึดเหนี่ยวทาง**ใจ**ที่มั่นคง (ACAD 875, ACSS093)

286. แบบเรียน สปช.4 กล่าวถึงคุณค่าของพุทธศาสนาและศาสนาอื่นๆ ในเมืองไทย ว่าอยู่ที่การทำให้คน มี**ใจ**เมตตากรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ สงเคราะห์ซึ่งกันและกัน (ACAD 877, ACSS093)

287. เรื่องความรักความอาลัยอันเกิดจาก**ใจ**จริงนั้น ไม่สามารถจะหวังได้จากคนใหญ่คนโต คนใหญ่คนโตจะมองดูอย่างเดียว คือว่ามีประโยชน์แก่เขาหรือไม่เท่านั้น (ACAD 880, ACSS093)

Ref. code: 25615706300018ATD

288. ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ได้หยิบยกเอาเรื่องประชาธิปไตยขึ้นมากล่าวในรายการเพื่อนนอน มี**ใจ**ความสำคัญดังนี้ ระบอบประชาธิปไตย หมายความว่า ประชาชนทรงไว้ซึ่งอำนาจอธิปไตย มีสิทธิ์มีอำนาจที่จะปกครองตนเองเมื่อประชาชนมีสิทธิ์ที่จะควบคุมฝ่ายบริหารโดยผ่านทางรัฐสภา ตลอดจนออกกฎหมายต่าง ๆ มาบังคับกับประชาชน (ACAD 882, ACSS093)
289. พฤติกรรมต่างๆของมนุษย์อันปรากฏอยู่ในสังคมนั้น เป็นภาพสะท้อนให้เห็นสิ่งซึ่งแฝงเร้นอยู่ใน**ใจ**ของเขาทั้งสิ้น (ACAD 896, ACSS100)
290. หมอบรัดเลย์อธิบายอย่างชัดเจนในบทความเรื่องตราชูอย่างหนึ่ง ถึงความดีกว่า เหนือกว่า และจำเริญ**ใจ**สว่างตากว่าของประเทศเบื้องตะวันตกที่มีเหนือประเทศข้างตะวันออก (ACAD 902, ACSS101)
291. อย่างไรก็ดี โดยส่วนตัวผู้เขียนมีความสนใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคมไทยเป็นทุนเดิมอยู่ด้วย จึงได้พยายามแสวงหาความรู้ในเรื่องดังกล่าวด้วย**ใจ**รัก (ACAD 906, ACSS102)
292. ปัญหาการขาดแคลนที่พักผ่อนหย่อน**ใจ** ประชากรที่เพิ่มขึ้นจำนวนมากและรวดเร็ว.....ทำให้ไม่สามารถผ่อนคลายจากความเครียดจากการทำงานหรือจากการอาศัยในท้องถิ่นใหม่ (ACAD 908, ACSS104)
293. เขาคาดหวังว่าการใช้สื่อมวลชนใดสื่อมวลชนหนึ่งจะช่วยทำให้เขาได้รับการตอบสนองความต้องการดังกล่าวได้ ดังนั้น เขาจึงตัดสิน**ใจ**ดูรายการทีวีบางรายการ อ่านเนื้อหาบางประการของนิตยสาร เป็นต้น (ACAD 909, ACSS106)
294. เนื่องจากบทความวิเคราะห์เป็นลักษณะของการโต้แย้งจึงต้องเขียนให้ชัดเจนเพื่อให้ชักจูง**ใจ** จุดประสงค์หลักของบทความวิเคราะห์ก็เพื่อแสดงความคิดเห็นและชักจูง**ใจ** (ACAD 911, ACSS106)
295. โดยปกติแล้วคนเรามักจะมีนิสัยชอบเลือก เลือกที่จะคิด เลือกที่จะทำ เลือกที่จะเชื่อตามที่**ใจ**ของเราปรารถนา (ACAD 912, ACSS106)
296. การวิพากษ์ที่ดีจะช่วยเพิ่มความเข้าใจให้กับผู้อ่าน เพื่อให้เกิดความซาบซึ้ง**ใจ**ในวาทกรรมมากยิ่งขึ้น (ACAD 917, ACSS107)
297. เราคนไทยผู้รักชาติและ**ใจ**ใหญ่เท่าแม่น้ำโขงชีมูล รวมกันขอยืดอกจ่ายเอง (ACAD 925, ACSS107)
298. ส่วนที่เป็นบทสรุปมีหน้าที่ทำอะไรบ้าง เช่น ย่อ**ใจ**ความสำคัญที่กล่าวมาแล้ว ย้ำวัตถุประสงค์หรือใจความหลักของสารอีกครั้งหนึ่ง (ACAD 933, ACSS107)
299. ก่อนเข้ามาทำวิจัย สิ่งที่ผู้วิจัยคาดหวังไว้ใน**ใจ**คือ อิทธิพลของตลาดและทุนนิยม (ACAD 938, ACSS110)

Ref. code: 25615706300018ATD

300. ความซับซ้อนของปรากฏการณ์ทางสังคมมีมากกว่าปรากฏการณ์ธรรมชาติก็เพราะมีเรื่องของจิตใจเข้ามาเกี่ยวข้อง จึงเกิดมีพฤติกรรมที่เรียกว่า ปากอย่างหนึ่ง**ใจ**อย่างหนึ่ง หรือ ปากว่าตาขยิบ ซึ่งลักษณะเช่นนี้ไม่มีในธรรมชาติ (ACAD 940, ACSS113)
301. พระราชพงศาวดารกรุงศรีฉบับพันจันทนุมาศตอนนี้ เขียนด้วยลักษณะที่เต็มไปด้วยลักษณะที่เต็มไปด้วยวรรณศิลป์ มุ่ง**ใจ**จับใจผู้อ่าน (ACAD 946, ACSS114)
302. ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นได้ชัดเจนถึงความแตกต่างระหว่างข้อมูลที่ปรากฏออกมาเป็นคำพูดและข้อมูลที่อยู่ใน**ใจ**ของผู้ให้สัมภาษณ์ (ACAD 947, ACSS114)
303. แนวทางการสังเกตหรือตั้งคำถามย่อมเป็นไปตามสมมติฐานชั่วคราว และกรอบแนวคิดที่นักวิจัยกำหนดขึ้นใน**ใจ** (ACAD 949, ACSS114)
304. นักศึกษาที่ขาดประสบการณ์ในการอ่านด้านทฤษฎีจะกล่าวอ้างว่าตนเริ่มทำงานวิจัย โดยไม่อ่านตำราเชิงทฤษฎีเลย เพื่อให้**ใจ**ปลอดจากทฤษฎีไม่ได้ (ACAD 951, ACSS114)
305. ถ้าหากมีการสร้างให้เกิดความต้องการประสบผลสำเร็จในวัยเด็ก บุคคลผู้นั้นจะเติบโตเป็นผู้มี**ใจ**เป็นนักประกอบการ ซึ่งจะส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (ACAD 955, ACSS126)
306. ผู้ให้บริการปรึกษา เดี๋ยวนี้หนูรู้สึกอย่างไรบ้าง ผู้รับบริการ หนูรู้สึกว่าดีขึ้น รู้สึกโล่ง**ใจ** เป็นอิสระ แต่รู้สึกผิดเล็กน้อย (ACAD 960, ACSS130)
307. วิกฤตการณ์ Crisis เป็นภาวะของการที่ผู้รับบริการพบกับความคับข้องใจอย่างรุนแรงในชีวิต และว้าวุ่น**ใจ**อย่างหนักที่จะแก้ปัญหานั้น (ACAD 964, ACSS130)
308. หนูรู้สึกไม่สบายใจ หนูรู้สึกว่าปัญหาของหนูคือลดน้ำหนักไม่ได้ ทุกครั้งที่พยายามมักจะประสบความล้มเหลวทุกครั้ง **ใจ**ไม่แข็งพอ (ACAD 967, ACSS130)
309. ผมไม่เคยทะเลาะกับเพื่อนคนนี้ และผมสะเทือน**ใจ**มากที่ทะเลาะกับเขาก่อนที่เขาตายเพียงวันเดียว (ACAD 968, ACSS130)
310. ประชาชนต่างคลางแคลง**ใจ**ว่า พวกฮุคส์อาจถูกใส่ร้าย เพราะฝ่ายสหรัฐฯ ไม่สามารถจะปราบปรามได้สำเร็จ หรืออาจเป็นพวกเศรษฐีเจ้าของที่ดินมีความอาฆาต (ACAD 970, ACSS130)
311. แต่ละวัฒนธรรมจะช่วยปูพื้นในการสรางสังคมประกิตที่แตกต่างกันให้แก่สมาชิกของวัฒนธรรมนั้นๆ โดยผ่านกระบวนการทางสังคมและการศึกษา ก่อให้เกิดกลุ่มคำนิยม หรือโปรแกรมทาง**ใจ** ซึ่งมีลักษณะเฉพาะวัฒนธรรมนั้นๆ โปรแกรมเหล่านี้มีผลต่อวิถีทางที่คนในแต่ละวัฒนธรรมรับรู้และตีความสิ่งรอบตัว และมีอิทธิพลต่อความคาดหวัง เป้าหมาย ความเชื่อ.....(ACAD 972, ACSS138)
312. วัฒนธรรมคือกลุ่มของความคิดและการปฏิบัติร่วมกัน ซึ่งมีอยู่ใน**ใจ**ของสมาชิกแต่ละคน (ACAD 973, ACSS138)

Ref. code: 25615706300018ATD

313. การตระหนักในคุณค่าและสิทธิของตนเองและผู้อื่นต้องอยู่ในขอบข่ายของวัฒนธรรมไทย คือ ต้องมีใจเคารพบิดามารดา ครู อาจารย์ มี**ใจ**นับถือผู้ใหญ่ และนับถือสิทธิของผู้อื่น (ACAD 975, ACSS141)
314. เราไม่สามารถที่จะพัฒนาความคิดโดยไม่มีโครงร่างใน**ใจ** แม้ว่ากระบวนการจัดการความคิดและกระบวนการสนับสนุนจะมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน (ACAD 981, ACSS145)
315. ขณะฟังคุณต้องสรุปใจความสำคัญในใจ และเวลาสรุปประเด็นหลักให้เลือกใช้คำสำคัญ หรือ วลี สำคัญสำหรับจำ จงใช้เวลาที่เหลืออยู่จากการถอดรหัสแล้วสร้างคำพูดขึ้นมาใหม่ใน**ใจ** และสรุปความคิดสำคัญใหม่ ๆ เพิ่มเข้าไปทุกครั้งที่ได้ยิน (ACAD 983, ACSS145)
316. พวกเขาจะตัดสินใจอยู่แล้วว่าจะเอาอะไรและไม่เอาอะไร ตั้งเป้าหมายอะไรบางอย่างอยู่ใน**ใจ**แล้วมานะให้เป็นไปตามเป้าหมายนั้น (ACAD 984, ACSS147)
317. แม้ผู้ทำบาปเป็นอันมากซึ่งทะนงตนว่าเฉลียวฉลาด นึกว่าสิ่งนั้น ความสัตย์ เป็นของซึ่งบางทีก็หาประโยชน์มิได้ ถึงกระนั้นความสัตย์ก็เป็นยอดแห่งธรรมะบริสุทธิ์ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงขอกล่าวตามความจริงที่อยู่ใน**ใจ**ข้าพเจ้า (ACAD 985, ACSS147)
318. ปฏิสัมพันธ์ที่อาศัยศาสนาเป็นตัวเชื่อม เป็นความสัมพันธ์ด้านที่เสียหายมากที่สุด คณะสงฆ์ไทยศึกษาพวกมิชชันนารี ครั้นศึกษาแล้วก็มิได้มี**ใจ**สอดคล้องเห็นด้วยกับศาสนาแต่ประการใด (ACAD 991, ACSS147)
319. ผลการวิจัยพบว่าอิทธิพลของโทรทัศน์จะมีต่อผู้ชมหรือไม่ขึ้นอยู่ที่ว่าสิ่งที่โทรทัศน์นำเสนอนั้นตรงกับทัศนคติหรือความมี**ใจ**โน้มเอียงของผู้ชมหรือไม่ หากตรงกับทัศนคติหรือความมี**ใจ**โน้มเอียงโทรทัศน์ก็มีโอกาสที่จะอิทธิพลต่อผู้ชม (ACAD 997, ACSS150)

5. ข้อมูลที่พบในคลังข้อมูลประเภทเบ็ดเตล็ด (miscellany)

1. ชีวิตจนถึงวันเวลานี้แล้วก็เรียกว่าสบาย ถึงกายไม่ค่อยสบาย แต่**ใจ**สบายค่ะ เพราะมีลูกหลานคอยดูแล (MISC 010, BIO001)
2. ตอนเรียนก็เล่นดนตรีมาตลอด **ใจ**มันไปทางนั้น (MISC 013, BIO001)
3. ตลอดเวลาที่ได้มีโอกาสรับใช้เบื้องพระยุคลบาท ใน**ใจ**ของนายทหารท่านนี้เต็มตื้นไปด้วยความประทับใจและภาคภูมิใจ (MISC 014, BIO001)
4. ผมนี่เพื่อนรักผมมาก เพราะผมมีเวลาให้เพื่อน เราคบใคร จริงใจ ให้**ใจ**กันไปเลย ไม่ขัดใจเพื่อน กลัวเพื่อนไม่รัก (MISC 017, BIO001)

Ref. code: 25615706300018ATD

5. สมเด็จพระนางเจ้าฯทรงน้อมนำแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาถ่ายทอดให้เขา โดยเริ่มสร้างจาก**ใจ**เขาก่อน ไม่ใช่เอาปลาไปให้เขา แต่สอนให้เขาตกปลา ทรงแนะนำวิธีการให้เขาว่าทำอย่างไรให้ประชาชนมีรายได้ มีอาชีพเลี้ยงตัวได้ (MISC 018, BIO001)
6. คุณเคยเป็นมั้ยอาการนี้ ใน**ใจ**ผมก็บอกว่า กูเป็นนักดนตรี โอยมานั่งทำอะไรนี่ (MISC 020, BIO001)
7. ถ้าเป็นไปได้ ก็ไปอยู่ด้วยกันเหมือนเดิมนะ ก็รออยู่อยากให้ไปอยู่ด้วยกัน เพราะตลอดเวลาที่อยู่ร้อยเอ็ด **ใจ**เขาก็ร่ำๆ แต่แสงสีเสียง นึกเห็นแต่ภาพบนเวทีตลก จึงไม่มีอะไรจะฉุดรั้งเขาไว้ที่นี่อีกแล้ว (MISC 022, BIO001)
8. ดิฉันคิดว่าการเดินทางไปเรียนรู้ดูงานที่ดีควรนำมาซึ่งการเปิดโลก เปิด**ใจ** เกิดแรงบันดาลใจ การเดินทางไปไต้หวันในช่วงเวลาฝนตกพรำที่ผ่านมาทำให้เราได้ประจักษ์ถึงพลัง จากความเชื่อมั่นในความดีงามของเพื่อนมนุษย์ จากการเดินทาง รับรู้เรื่องราวของผู้คนชุมชนทั่วประเทศไทย (MISC 024, BIO004)
9. บรรยากาศการปรับธรรมชาติมาใช้ประโยชน์ทำให้นึกถึงบ่อน้ำพุร้อนตามต่างจังหวัดของประเทศไทย สาวน้อยมีค่าก็มักจะเดินเล่นเส้นทางละแวกหาดคูจี เล่นน้ำในสระ และเบิกบานกับเครื่องเล่นในสนามเด็กเล่นริมทะเล ดีแล้ว หลานเอ๋ย จะได้เบิกบานแข็งแรงทั้งกายและ**ใจ** (MISC 025, BIO004)
10. แม้จะไม่มีใครนะ **ใจ**ของข้าพเจ้าก็ยินดีที่จะไป เพราะจะได้เป็นประสบการณ์ชีวิต (MISC 029, BIO005)
11. เมื่อได้รับฟังคำบอกเล่าของคุณหญิงศรีเฉลิมแล้ว ข้าพเจ้าก็รับปากทันที ทั้งตัวทั้ง**ใจ**พร้อมที่จะไปให้ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของเจ้านายเป็นล้นพ้น (MISC 031, BIO005)
12. พระเจ้าราชาธิราชเห็นดังนั้น จึงกริ้วพ่อลาวแก่นท้าว แล้วว่า เด็กอะไร**ใจ**เหี้ยมโหดนักหนา นิ้วมือตัวเองยังกัดได้ อายุ ๙ ขวบยังทำได้ถึงเพียงนี้ นี่ถ้ามันโตใหญ่ไปวันหน้า มิฆ่าพ่อกับแม่เลี้ยงเสียหรือ (MISC 033, BIO005)
13. ข้าพเจ้ากลับมาถึงบ้านแสนจะเหนื่อยและอ่อน**ใจ**ด้วย เลยนอนแผ่สองสลึง (MISC 034, BIO005)
14. เมื่อลูกจะถือปฏิสนธินั้น ขอให้พระราชมารดาอยากเสวยดินกลาง**ใจ**เมืองหงสาวดี (MISC 037, BIO005)
15. แม่ฟอกตัวให้ด้วยสบู่สีเขียว หอมฉุย เป็นประสบการณ์ครั้งแรกที่เจอสบู่ รู้สึกชื่น**ใจ**มาก (MISC 042, BIO006)
16. บาร์บารามีโอกาสได้ดูการแสดงจากยอดดาราหญิงที่ชื่อแมรี่ มาร์ติน ครั้งแล้วครั้งเล่า จนสามารถจำบทละคร เนื้อเพลงและวิธีการแสดงของแมรี่ได้ขึ้น**ใจ** (MISC 046, BIO006)
17. หลายคนฟังแล้วอาจจะดูเชย แต่ยังไงหนูก็ภูมิ**ใจ**ในชื่อนี้ค่ะ (MISC 050, BIO008)

Ref. code: 25615706300018ATD

18. ชูใจตามพจนานุกรมหมายความถึงทำให้**ใจ**มีกำลังขึ้น (MISC 051, BIO008)
19. นี่ละอาจารย์เยื้อน ท่านบอกผมเสมอว่า ทำงานพวกนี้มันเก็บ**ใจ**นะคุณ แต่ว่ามันเป็นโลกียะ ไม่ใช่โลกุตระ อย่างน้อยก็เก็บ**ใจ**ได้เป็นสมถะ ยังไม่ได้วิปัสสนา แต่ก็เป็นพื้นฐานของวิปัสสนาได้ (MISC 055, BIO009)
20. เราก็อยากมีลูก แต่นี่หลุด ๓ ครั้งแล้ว จนธัญญาร้องไห้เลย สงสารเขาด้วย ตอนนี้ธัญญาเริ่มท้อ**ใจ** แล้วเครียดอีก เขาเลยให้กำลังใจว่าไม่เป็นไร เราก็มีหลานนะ เพราะธัญญาเอาลูกของพี่ชายมาเลี้ยง ตอนนี้ก็เรียนอยู่โรงเรียนนานาชาติที่ภูเก็ต (MISC 056, BIO009)
21. ธัญญาไปเห็นแล้วน้ำตาไหล เป็นความตื้นตันใจว่าเขามาทำได้ยังไงเนี่ย เพราะจริงๆใน**ใจ**เมื่อก่อนเป็นคนเกลียดฝรั่ง แต่ผู้ชายคนนี้ไม่เหมือนที่เราคิดไว้ (MISC 061, BIO009)
22. พอตุ๊ยกลับไปช่วงปีใหม่ พี่รี่เขาก็มาพูดกับคุณพ่อคุณแม่ โอ้โหเป็นเรื่องเป็นราวเลย เราก็ตกใจ เพราะเขาดูจริงจัง ประมาณว่าพูดความใน**ใจ**ของเขาที่มีต่อเรา ตุ๊ยฟังแล้วจะร้องไห้ (MISC 068, BIO010)
23. ด้วยความชอกช้ำ**ใจ** แฮเรียตจึงเดินทางไปที่บ้าพักของดอลลี่ สมิธ เพื่อต่อว่าก่อนจะกลับไปบ้านเมื่อวามีรู้ว่าเธอไปต่อว่าสาวใช้ เขาตรงเข้ามาเตะต่อยเธออย่างไร้ความปรานี (MISC 074, BIO012)
24. คุณเชื่อว่าเธอใช่คนนั้นแน่ๆ จะไม่มีใครว่าคุณบ้าดอกครับ เพราะว่ามีแต่คุณเท่านั้นที่รู้แจ้งแก่**ใจ** คุณหลอกใครก็ได้ แต่หลอกตัวเองไม่ได้ (MISC 078, BIO014)
25. วันที่ไปออดิชั่น เราก็ไม่ได้คิดหรือหวังว่าจะได้แสดงเลย เพราะเราก็ยังเด็กอยู่ แต่พอได้มาก็ดี**ใจ** และทำให้ชอบทางสายนี้มาตลอด เรียกว่าเบนเข็มมาทางนี้มาตั้งแต่ม.๑ เลยค่ะ (MISC 082, BIO017)
26. หวัง**ใจ**เหลือเกินว่า ในอนาคตเราคงมีหญิงสาวอีกหนึ่งคนที่เก่งด้านกฎหมายกลับมาเป็นกำลังในการพัฒนาสาขาวิชาชีพนี้ (MISC 086, BIO017)
27. สิ่งที่มีคุณค่า มีประโยชน์ เป็นความดีงาม เป็นมโนธรรม เป็นเครื่องประคับประคอง**ใจ**ให้เกลียดความชั่ว กลัวบาป ใฝ่ความดี กระตุ้นและผลักดันให้เกิดความรู้สึก รับผิดชอบ เกิดจิตสำนึกที่ดีมีความสงบเย็นภายใน (MISC 087, BIO017)
28. มัดหมี่เลยคิดและพูดอย่างที่ตัวเองเป็นมาโดยตลอด คือคิดดี พูดดี ทำดี ให้ทุกอย่างออกมาจาก**ใจ**แล้วจะดีเองค่ะ (MISC 088, BIO017)
29. เราได้ร่วมกันปฏิบัติภารกิจด้วย**ใจ**กตัญญู ซึ่งผู้เข้าร่วมจะได้ซึมซับวิถีกตัญญูทั้งในเชิงนามธรรม และรูปธรรมโดยเมื่อกลับมาแล้วสามารถนำสิ่งที่ได้มาปรับใช้กับชีวิตของเราได้ (MISC 089, BIO017)
30. อย่างนี้คงไม่ใช่เต็มใจแล้วละค่ะ ต้องเรียกว่า ล้น**ใจ**จริงๆ (MISC 092, BIO019)

Ref. code: 25615706300018ATD

31. พี่แจะกระแจะจันทน์เจ้าของร้านก็ถามว่าอยากทำงานกับเขาไหม แต่โทโมมิคงทำไม่ได้ เพราะร้านเขาเจ๋งมาก มีสไตล์ เลยบอกว่าขอไปเรียนงานที่โตเกี่ยวก่อนแต่ใน**ใจ**ตกลงใจแล้วว่ าอยากทำงานกับเขา (MISC 093, BIO019)
32. คณะทัวร์เหยียบขั้วโลกใต้แต่ถึงก็เหมือนไม่ถึงเพราะหมด**ใจ**เที่ยว เสื้อผ้าก็ไม่มี กล้องถ่ายรูปก็ไม่เหลือ (MISC 096, BIO019)
33. ช่างก็จะภาคภูมิใจว่าเขาสามารถทำนาฬิกาที่ดีที่สุดออกมาได้ แล้วส่งผ่านความรู้สึกนี้ในระบบการทำงานของชิ้นส่วนทั้งหมด อีโมชันนัล เทคโนโลยีจึงเป็นการส่ง**ใจ**ต่อ**ใจ** ที่คนมีรสนิยมเข้าใจ (MISC 098, BIO019)
34. ลูกค้าซื้อนาฬิกาไซโกก็เพราะเขาเชื่อในคุณภาพ และเชื่อด้วย**ใจ**ที่สัมผัสได้ถึงคุณภาพนั้น (MISC 099, BIO019)
35. หายใจเข้า พุทธ หายใจออก โธ ตากะพริบปริบๆ **ใจ**ล่องลอยไปตามความนึกคิด พอรู้ตัวก็กลับมานับ พุทโธ ใหม่ เป็นอย่างนี้ตลอด (MISC 101, BIO019)
36. บางครั้งการพูดก็เหมือนเป็นการพูดโพล่งออกไป พูดแบบไร้กาลเทศะ แต่จริงๆ พูดจาก**ใจ**ที่บริสุทธิ์ คิดหรือเห็นอย่างไรก็พูดอย่างนั้นไม่มีเจตนาว่าใคร (MISC 107, BIO020)
37. ดิฉันร่ายมนต์ขลังเช่นนี้ใส่ลูกทุกครั้งเมื่อต้องการให้ลูกรับผิดชอบและทำให้เสร็จ ลูกจึงมีสมาธิเพิ่มมากขึ้น พอทำอะไรได้เสร็จ ร่วมกิจกรรมสร้างความสุขด้วย**ใจ** (MISC 113, BIO020)
38. ลูกเข้านอนโรงพยาบาลเอกชนทุกเดือน ต้องจ่ายเงินครั้งละไม่ต่ำกว่าสามหมื่นบาท ต้องพลาดการสอบของกองการศึกษานอกโรงเรียนทุกครั้ง ทำให้โอกาสทางการเรียนแย่ลงเรื่อยๆ รวมทั้งสุขภาพกาย สุขภาพ**ใจ** และการทำงานของสมองซึ่งดิฉันรู้สึกเป็นห่วงมาก (MISC 115, BIO020)
39. เสียงอีอดแอ๊ดดังเป็นระยะๆ เหมือน รถเก่าๆที่เวลานั่งแล้วรู้สึกว่าชิ้นส่วนจะหลุด ฉันใดก็ฉันนั้น แต่ทุกอย่างก็เรียบร้อย โล่ง**ใจ**ไปที ที่ชิคาโกไม่มีอะไรตื่นเต้น เพราะเป็ นการแวะพักเครื่องชั่วครู่ชั่วยามเท่านั่นเอง (MISC 131, BIO020)
40. ดิฉันเลยพาลูกเที่ยวนิวยอร์กอยู่สองวัน ระหว่างอยู่ในรถแท็กซี่ ลูกขอจับผมสีทองของคนขับรถซึ่ง**ใจ**ดีมาก ไม่ถือสา (MISC 134, BIO020)
41. ดิฉันนึกใน**ใจ**ถ้าแม่ทำงานออกจากบ้านแต่เช้ากลับค่ำจะเป็นอย่างไร ก็ต้องสอนพี่เลี้ยงและให้เงินพิเศษ ถ้าแม่ไม่มีเงินพอล่ะทำอย่างไร ยิ่งถ้าต้องหาเช้ากินค่ำจะทำอย่างไร (MISC 135, BIO020)
42. งานนี้ต้องอาศัย**ใจ**ที่มีแต่ความอดทน ใจที่มีความเมตตา ใช้หลักจิตวิทยาและเงิน (MISC 136, BIO020)

Ref. code: 25615706300018ATD

43. เวลาจะกินก็เทน้ำผึ้งใส่ลงไปหน่อยจะได้กินได้ง่ายขึ้น กินวันละ ๒ ครั้ง.....ครั้งละประมาณเท่าปลายนิ้วก้อยเท่านั้นและเธอจ๋า หลับสบาย ขับถ่ายดีและง่ายขึ้น สมดุลกาย สมดุล**ใจ** (MISC 139, BIO020)
44. ใน**ใจ**ฉันจะเต้นตูมตามเพราะกลัวปั้นข้าวเหนียวใส่บาตรไม่ทันก็ตาม แต่ก็ นับว่าสำเร็จลุล่วงลงด้วยดี (MISC 154, BIO023)
45. เราจะเปลี่ยนออกซิเจนเข้าสู่ปอดทุกๆ ๔ วินาที ควรฝึกฝนการหายใจควบคู่ไปกับการทำสมาธิ โดยให้วาดมโนภาพใน**ใจ** (MISC 167, BIO023)
46. อันที่จริงไม่น่าจะมีอะไรให้ต้องหวาดหวั่น แต่ที่ทำให้**ใจ**ฉันหวิวได้เห็นจะเป็นชูชกที่ประติมากรจินตนาการออกมา (MISC 168, BIO023)
47. ถึงขนาดกินไปรำพันไปก็แล้วกัน สั่งเกาเหลารวมมิตรมาพุ้ยกับข้าวสวยร้อนๆ สักถ้วย จะประจักษ์แก่**ใจ**ทันทีว่าสวรรค์มีจริง (MISC 174, BIO024)
48. ฉันเห็นป่าไม้ถูกบุกรุก และสัตว์ป่าถูกฆ่าโดยอาวุธทันสมัย น่าอนาถ**ใจ**จริงๆ (MISC 181, BIO025)
49. เจ้าตัวพอใจมาก และตั้ง**ใจ**จะคงสภาพนี้ไว้ให้นานที่สุด เพราะไปไหนมาไหนมีแต่คนชม (MISC 183, BIO026)
50. การฝึกอบรมพนักงานจากภูฏานครั้งนี้ ไม่มีการคิดค่าใช้จ่ายใดๆทั้งสิ้น เพื่อตอบแทนความเมตตาที่สมเด็จย่าทรงมีให้กับครอบครัวสมบัติศิริ และเพื่อสร้างชื่อเสียงให้ประเทศไทย เป็นการทำให้ด้วย**ใจ**แท้ (MISC 184, BIO026)
51. ขณะผู้ชมกำลังลุ้นไปกับการแข่งขันอันสนุกสนาน ไม่มีใครรู้เลยว่าตั้งแต่เช้ามาคุณลิงค์ไม่มีข้าวตกถึงท้องสักเม็ดแต่ยืนไหว คุยไหว แข่งไหว เพราะได้พลัง**ใจ**จากเพื่อนฝูงและแขกที่มาร่วมงาน (MISC 189, BIO026)
52. สำคัญมากต่อกีฬาชนิดนี้ และต้องฝึกจิตใจให้มีสมาธิเพราะการยกน้ำหนัก**ใจ**จะแกว่งไม่ได้เลย ต้องนิ่งสุดๆ มีสมาธิมากๆ บางทีเด็กยกเหล็กขึ้นได้ก็ดีใจมาก แต่รอบหลังยกไม่ขึ้นเลยก็มี อาการดีใจมากๆทำให้**ใจ**แกว่งได้ ไม่ใช่ว่าดีเสมอไปนะคะ (MISC 202, BIO029)
53. บัวเป็นคนที่ซื่อตรง มีอะไรก็บอก ไม่ปิดบัง แต่อีกฝ่ายหนึ่งก็ต้องเป็นเหมือนกัน แค่นั้นเอง และต้องไว้**ใจ**กัน เคารพกัน และต้องมีขอโทษ มีขอบคุณ ซึ่งก็แฮปปี้ดี จริงๆ ทฤษฎีที่เป็นเพื่อนมันก็โอเค (MISC 206, BIO030)
54. บทเรียนจากครั้งแรกทำให้เราต้องดูแลกันให้ดีขึ้น ดูแลกันมากขึ้น ให้เวลากันมากขึ้น ไม่ต่างคนต่างอยู่ คืออยู่ด้วย**ใจ**จริงๆ (MISC 207, BIO030)
55. แม้จะโตมากับพลาสติก แต่**ใจ**เขากลับชอบทางด้านศิลปะและเครื่องหนังมาตั้งแต่ สมัยเรียนหนังสือ (MISC 208, BIO030)

Ref. code: 25615706300018ATD

56. เวลาเราทำออกไปแล้วได้ผลตอบรับที่ดี คนใกล้ตัวก็ชอบ ผู้ใหญ่ก็ชม รุ่นพี่ก็ชม เมื่อเสียงตอบรับดีเราก็ไม่น่าเป็นห่วง แต่ก็ไม่เคยชะล่า**ใจ** เพราะการแข่งขันมันสูง (MISC 209, BIO030)
57. เราก็ไปหาหน่วยงานราชการ คือกระทรวงพาณิชย์ที่ดูแลเร่องนี้ ก็ตกอยู่ในวงจรเดิม มันเหนื่อยใจนะคะในเมื่อมันเป็นสิ่งที่ดีสำหรับประเทศเรา ทำไมไม่ยอมเข้าใจ ทำให้**ใจ**เราหดหู่ ที่อยากจะทำงานก็ไม่อยากทำ (MISC 218, BIO030)
58. ชีวิตมันแสนสั้น แทนที่จะคบกันเป็นเพื่อน หวังดีต่อกัน ช่วยเหลือกันเมื่อยามจำเป็น แต่คนเราส่วนใหญ่**ใจ**ไม่เปิด (MISC 219, BIO030)
59. เขาก็ถูกส่งกลับหมดและญี่ปุ่นไปฮาราคิรีในสวนพลูเยอะ เสีย**ใจ**ที่แพ้สงคราม เอามีดดาบแทงท้อง (MISC 220, BIO030)
60. คนพิการทางกาย พูดบอกได้แต่เคลื่อนที่ไม่ได้ ถ้าบอกความใน**ใจ**ไม่ได้ อึดอัดมากเลย (MISC 221, BIO030)
61. คนเราต้องฝึกสมาธิ ฝึกที่จะน้อมนำพระธรรมเข้าสู่**ใจ** ไม่ใช่ว่าแพจะแตกขอหัดว่ายน้ำ มันก็ไม่ทัน กบจึงรณรงค์ให้ไหว้พระ สวดมนต์ นั่งสมาธิ (MISC 226, BIO030)
62. ผมชอบงานอาร์ทมาแต่ไหนแต่ไรแล้ว ชอบคิด ชอบสร้าง ชอบทำและได้เรียนทางด้านกราฟิกก็ยิ่งสม**ใจ** (MISC 230, BIO030)
63. เธอเป็นนางสาวไทยที่มีเอกลักษณ์ของตัวเองมาก เธอพูดตรงๆ ไม่เสแสร้งแต่เป็นธรรมชาติมาก ซึ่งซื้อ**ใจ**คนได้ด้วยเหตุนี้ คนไม่ได้ชอบที่เจี๊ยบเป็นนางสาวไทย แต่ชอบที่เจี๊ยบเป็นตัวของตัวเอง (MISC 231, BIO030)
64. เมื่อเราเห็นผู้ยากไร้ อย่าเห็นแก่ตัว มีก็ต้องแบ่งปัน ให้อีกคนได้กินด้วย มีความเมตตาแล้วทำให้**ใจ**ใสหน้าตาสดใส ทุกคนทำหน้าที่ของตัวเองให้ดี ไม่เบียดเบียน อย่าเป็นทาสของกิเลส (MISC 232, BIO030)
65. คำอธิษฐานนั้นอยู่ใน**ใจ**ผมมาตลอด (MISC 238, BIO030)
66. ภรรยาเป็นคนดีมาก **ใจ**สู้ สู้งาน ชีวิตคู่จะสำเร็จหรือไม่ ภรรยามีส่วนถึง ๕๐ เปอร์เซ็นต์ เขาให้ข้อคิดและให้กำลังใจผมมาตลอด (MISC 241, BIO030)
67. **ใจ**เราสู้ แต่ร่างกายมันไม่ไหว จะทำยังไงเพื่อให้กายไหว (MISC 242, BIO030)
68. ถ้าเขาถูกใจกันก็ไปกันได้ แต่ผู้ชายที่ขี้อาย ไม่กล้าออกไปเดทก็จะไปเที่ยวซ่อง ปรากฏว่า**ใจ**ก็อ่อน จิตใจก็ดี ไปฟังชีวิตของผู้หญิงพวกนี้แล้วสงสาร หาทางช่วย (MISC 243, BIO030)
69. เราก็บอกว่าได้บุญนะ ไม่อาฆาต มี**ใจ**เมตตา ถ้าเราช่วยได้ อานิสงส์ก็ กลับมากับตัวเรา (MISC 246, BIO030)

Ref. code: 25615706300018ATD

70. พรุ่งนี้ไม่รับงานเหนื่อยเลย บอกให้เขาเบ่ง เบ่ง เบ่ง เราก็เหงื่อแตก **ใจ**เราลุ้นไปด้วย หัวเด็กผลุบเข้าไปอีกแล้ว เอ้า น้องจ๋าอีกทีเถอะ เขาบอกว่าหนูไม่ไหว ถ้าเราเบ่งได้ก็จะช่วยกันเบ่งเลย (MISC 247, BIO030)
71. เมื่อกี้ที่กำลังขึ้นๆ ก็ค่อยๆ ลง เอ้า มาเริ่มพูดกันใหม่ เป็นการสอนนั่งสมาธิอย่างหนึ่ง เวลา**ใจ**เราวอกแวก สิ่งที่เราทำคือเราดึงตัวเองกลับมา เรานั่งสมาธิอยู่นะ (MISC 250, BIO030)
72. เมื่อก่อนผมเคยท้อ**ใจ**ว่า ทำไมเราไม่ได้อย่างที่ คนอื่นเขาได้ ทำไมเขาได้มาง่ายจังแต่เราต้องพยายามเยอะ (MISC 256, BIO030)
73. เมื่อเรียนจบแล้วเธอกลับมาเมืองไทย และไปทำงานด้านโรงแรมที่เชียงใหม่ พร้อมๆ กับทำงานพัฒนาที่เธอมี**ใจ**รักด้วย (MISC 260, BIO030)
74. ความหมายของบทสวดมนต์นี้เป็นบทสรุปทุกสิ่งทุกอย่างของอายุเวช บรรทัดแรก พุทธัง หมายถึง **ใจ** สะระนัง หมายถึง การเข้ามาอยู่ในความปกป้อง คัจฉามิ หมายถึง ลงมือทำให้เกิดขึ้น (MISC 262, BIO030)
75. คนที่มีทัศนคติที่ดีเปิดรับ จะได้ผลมากกว่าคนที่ต่อต้าน ถ้าคุณบล็อกความคิดของตัวเอง และไม่ไว้ใจหมอ จะไม่ได้ผลเลย **ใจ**ต้องมาด้วย (MISC 265, BIO030)
76. เมื่อรู้แล้วว่า**ใจ**ชอบสิ่งใด เขาได้มุ่งมั่นทำสิ่งนั้นให้ดีที่สุด (MISC 269, BIO030)
77. งานที่อาจารย์ปั้นให้ ดิฉันก็ชอบ และอาจารย์ปั้นเป็นระยะๆทีแรกสาวเลย เพิ่งแต่งงานใหม่ๆ แล้วต่อมาอีกช่วงหนึ่งหลังจากนั้นสัก ๔ ๕ ปี แต่ละช่วงก็เห็นความแตกต่างชัดเลยที่ปั้นครั้งที่ ๒ และ ๓ ก็เกิดขึ้นมาเองด้วยความพร้อม**ใจ**ของทั้ง ๒ ฝ่าย ที่อยากจะปั้นและอยากจะให้ปั้น (MISC 270, BIO030)
78. ผมก็เรียนเพาะช่างไป แต่ไม่ค่อยแฮปปี้เลย **ใจ**ผมอยู่ศิลปากรแล้ว ผมมีความรู้สึกที่ว่ามันเป็นสถาบันที่เท่มาก สูงสุดแล้ว และเท่าที่ผมเทียวไปหาพี่ที่ศิลปากร เห็นเขาไว้ผมยาวเท่มาก สุดยอด และรู้ข่าวว่าเรียนหนัก มันก็เป็นความใฝ่ฝันของผม (MISC 271, BIO030)
79. ที่สุดเขาก็รับเราไม่ได้ เราไปสร้างความยากลำบาก**ใจ**ให้เขา เขาก็ค่อยๆ ลดอำนาจเรา (MISC 275, BIO030)
80. ในยุคนั้นเขาก็ไปทำงานองค์การคริสเตียน และพ่อแม่ก็คล้ายๆทดสอบ**ใจ**ว่าเชื่อพระเจ้าจริงเหรอ และเขาเป็นคนเดียวในครอบครัวที่รับพระเจ้า พ่อแม่ก็ปล่อยให้ไปทำงานข้างนอก (MISC 279, BIO030)
81. ยุ้ยเป็นคนตรงไปตรงมา รู้สึกยังไงพูดอย่างนั้นไม่แสแสร้ง แต่ค่อนข้างเอาแต่ใจตัวเอง เป็นคน**ใจ**ร้อน ยุ้ยเป็นตัวของตัวเองมาก ๆ ไม่ให้คนอื่นมามีอิทธิพลกับเรามากเกินไป (MISC 280, BIO031)
82. ถ้ายุ้ยจะพูดฝ่ายเดียวว่าฉันดีอย่างโน้น ฉันดีอย่างนี้ ไม่ใช่ ยุ้ยให้เกียรติเขาเสมอ เพราะจาก**ใจ**ยุ้ย เขาเป็นคนดีมาก (MISC 282, BIO031)

Ref. code: 25615706300018ATD

83. เราก็ตายละ ตอนนี้เราสึกแล้วด้วย แล้วจะไปทำอะไรดี เราก็ชะเง้อเข้าไปดูในบริษัท เห็นเขาทำดอกไม้แล้ว**ใจ**มันพองหมด อยากทำ (MISC 283, BIO031)
84. สมัยนั้นลูกทุกคนจะรู้สึกว่าคุณแม่ดูเหมือนเกิน แม่ใช้วิธีตี ไม่มีการร้องวี้ด ๆ ไม่มีการไม่ได้อะไรอย่าง**ใจ**แล้วลงไปดิ้น (MISC 285, BIO031)
85. การฝึกโยคะ เวลาเข้าห้องทุกครั้งเราจะให้ทุกคนเคลียร์**ใจ**ตัวเองให้นิ่ง ทุกท่าของการเคลื่อนไหวในโยคะ.....ต้องสัมพันธ์กันหมด แล้วจิตเราต้องอยู่ที่ลมหายใจ อยู่ที่ตัวเรา ไม่ไปที่อื่น นี่คือโยคะ (MISC 287, BIO031)
86. วันนี้ที่เรายังสามารถเกาะกลุ่มได้ เพราะพนักงานเกือบพันชีวิตเขามีความผูกพัน มีความสามัคคี มีความทุ่มเทจนผมละอายใจ เขาทุ่มเทมาก นี่คือจุดสำคัญ ซึ่งในการทำธุรกิจนี้ ถ้าไม่มี**ใจ**อย่างนี้อย่าไปทำ (MISC 289, BIO031)
87. เขาเข้า**ใจ**ว่ามันเป็นอุบัติเหตุ เพราะอุบัติเหตุมันเกิดขึ้นได้ ซึ่งไม่มีใครอยากให้เกิด (MISC 291, BIO031)
88. เขาบอกว่าทำอะไรก็ตามให้เป็นธรรมชาติ ให้**ใจ**เราสบายที่สุด (MISC 305, BIO031)
89. ประโยคนี้ของเขาจุดประกายให้กับสาวๆ ที่รักการแต่งหน้าได้อย่างจัง เหมือนตัวของเขาเองที่เราสัมผัสถึงความน่ารักของเขาได้ทั้งจากคำพูดและสายตาที่เขาสื่อออกมาจาก**ใจ** (MISC 306, BIO031)
90. แม้ชีวิตคู่จะไม่สงบสุขนัก แต่เธอคิดว่าลูกจะเป็นโซ่ทองคล้อง**ใจ**ได้ จึงมีลูกด้วยกันคนหนึ่ง (MISC 308, BIO031)
91. ช่วง ๑๐ ปีแรก เป็นช่วงที่หนักหนาสาหัสทั้ง**ใจ**และกายโชคดีว่าเธอค้นพบหนทางที่จะพาตัวเองและลูกให้ผ่านวิกฤติมาได้ (MISC 310, BIO031)
92. เวลาทำงานผมทำโดยตรงบนตัวนางแบบเลย ทำห้าเสื้อของผมมีเส้นไปตามเส้นของร่างกายมาก ทำให้งานของผมแตกต่างจากคนอื่น เสื้อผ้าของผมออกแบบมาจาก**ใจ** มันมีจังหวะ แล้วทำให้เกิดการช็อกด้วย (MISC 311, BIO031)
93. เรานั่งรอเขาที่ออฟฟิศในปารีส แม้จะต้องรอเป็นชั่วโมงเราก็ไม่ว่ากัน เพราะเขาคือดาวจรัสแสงดวงหนึ่งใน**ใจ**ของเรา (MISC 312, BIO031)
94. **ใจ**ผมรักทางท้าทาย ชอบงานภาคสนาม ผมถึงมุ่งไปทางนี้ (MISC 315, BIO031)
95. ผมเลยเริ่มอ่านหนังสือธรรมะ เริ่มสนใจธรรมะอย่างลึกซึ้ง ไม่ใช่แบบงมงายนะครับ แต่เป็นการยึดมั่นทาง**ใจ** เขาลึกซึ้งกับธรรมะมาก จนยอมพักการเรียนไว้หนึ่งปี เพื่อกลับมาบวชที่เมืองไทย (MISC 316, BIO031)
96. การที่จะเป็นลูกผู้ชายจะต้องมีของดี ซึ่งก็คือสมาธิ มีคาถาอาคม มีศีลธรรม **ใจ**ต้องแน่วแน่ (MISC 317, BIO031)

Ref. code: 25615706300018ATD

97. ถ้าเกิดเอาไปญี่ปุ่นแล้วย้อนกลับมาเมืองไทย คนจะบอกโอ้โห ไวตามินจากญี่ปุ่นภาพมันดีขึ้นเยอะ เลยต้องสร้างภาพว่าน้ำมันรำข้าวที่ดีนี่ของเมืองไทย เมื่อไหร่ตรงนั้นเข้ามาและอยู่ใน**ใจ**ของผู้บริโภค (MISC 319, BIO031)
98. ผมรู้แล้วว่าผมอยากจะเป็นอะไร ผมอาจจะเดินทางผิดหน่อย ไปเรียนทางธุรกิจ แต่ผมรู้ใน**ใจ**ว่าตำรวจมันฝังจิตฝังใจผม (MISC 323, BIO031)
99. คนไทยยังไม่เห็นคุณค่าอย่างที่เราอยากให้เป็น ยังเป็นอะไรลึกๆ ใน**ใจ**ว่าทำไมทำไม่ได้ แต่พอเราได้รับรางวัลนวัตกรรมฯ ทำให้เรารู้สึกดีใจขึ้นเยอะ (MISC 326, BIO031)
100. ปีที่ ๒ ผมมีพนักงานสิบกว่าคน ก็ขยายไปซื้อสวนลำไยข้าง ๆอีก ๑๐๐ ตารางวา ก็เป็นที่ ๒ งาน งานแรกเช่า งานที่สองซื้อสามแสนห้า **ใจ**ฮึกเหิมแล้วว่าสองปีเองเว้ย ปีที่สองเราก็ประกาศในงานเลี้ยงพนักงานเลยว่าภายใน ๓ ปีจะให้ใหญ่ที่สุดในเมืองไทย (MISC 327, BIO031)
101. ถ้าถามว่าข้างหน้ากลัวตกงานมั้ย ไม่กลัวเลย เพราะเขาให้ความแข็งแกร่งเรา มาเลยอุปสรรค แต่เรา**ใจ**สลาย **ใจ**สลายจริงๆ รักจังเลย (MISC 343, BIO031)
102. คราวนี้ไปไหนเห็นรูปในหลวงไม่ได้ ก็ถ่ายเก็บไว้ **ใจ**คิดว่ามันมีอารมณ์บางอย่างกับรูป ในภาพนั้นมันบ่งบอกว่าคนไทยรู้สึกกับในหลวงอย่างไร (MISC 345, BIO031)
103. พอพี่ตุ๊ก พี่สิทธิ์ไม่อยู่ **ใจ**มันก็ไม่ดี คือการยุบไปเลยกับเอาบางคนที่เรารักออกไป คนอยู่ก็ไม่ได้รู้สึกดี (MISC 347, BIO031)
104. ความขัดแย้งที่กำลังเกิดขึ้นจะถูกขจัดให้หมดสิ้นไปก็คงขึ้นอยู่กับคามิลลาเพียงคนเดียว ถ้าเธอเรียนรู้ปัญหามาจากที่ใด และต้องการให้ตนเองชนะ**ใจ**ประชาชน เธอไม่มีทางเลือกที่จะทำอย่างอื่น นอกจากจะทำงานให้มากขึ้น (MISC 350, BIO032)
105. ทั้งๆ ที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อนเลย เหตุผลที่เธอเท**ใจ**ให้กับเขาตั้งแต่ยังไม่พบหน้า เพราะฉันประทับใจและชื่นชมความกล้าหาญที่เขาทำภารกิจที่ยิ่งใหญ่ โดยไม่รู้สึกย่นย่อต่ออุปสรรค (MISC 353, BIO032)
106. นาโอมิรู้อยู่แก่**ใจ**ว่าที่ตัวเองพูดออกไปนั้นไม่เป็นความจริง แต่เธอจำเป็นต้องโยนความผิดให้กับคนอื่นเพื่อแก้ตัว (MISC 356, BIO032)
107. เธอไม่มีทางเลือกที่จะทำอย่างอื่น นอกจากจะทำงานให้มากขึ้น แต่ถ้าถือดีว่าตนเองที่เป็นที่รักที่บูชาของเจ้าฟ้าชายชาร์ล จนไม่มีใครกล้าแตะต้อง คามิลลาก็คงประพฤติตนเป็นคนหลังยาวต่อไป ทางเลือกมีให้ จะเลือกเดินทางไหน ก็สุดแท้แต่**ใจ**นางจะเลือกดีไหม (MISC 366, BIO032)
108. ฉันไม่ต้องทำงานที่ท่านประธานาธิบดีมอบหมายมาด้วยการเก็บซ่อนความโกรธเกลียดทหารเอาไว้ใน**ใจ** ฉันมองสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีตด้วยมุมมองทางการเมือง ว่าทุกสิ่งทุกอย่างเป็นเรื่องการเมือง ทหารต้องทำตามนั้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (MISC 368, BIO032)

Ref. code: 25615706300018ATD

109. เธออยากรับเด็กกำพร้ามาเลี้ยงเป็นลูก เธอก็ได้อย่าง**ใจ** โดยได้เด็กหญิงจากประเทศคาซัคสถานมาเลี้ยงเป็นลูกสมใจ (MISC 369, BIO032)
110. ปรากฏผลออกมาว่าฮิลลารี่มีคะแนนนิยมสูงกว่านักการเมือง ทั้งในซีกรัฐบาลและฝ่ายค้านทุกคน ยิ่งทำให้เธอรู้ว่าเธอมีสิทธิ์ที่จะฝันไปไกลถึงเก้าอี้ประธานาธิบดีหญิงคนแรกของประเทศ ในเวลาเดียวกัน ฮิลลารี่ คลินตัน ไม่ได้ลำพอง**ใจ**กับผลสำรวจความคิดเห็นของประชาชน (MISC 373, BIO032)
111. เขามีพรสวรรค์ในการพูดสูงมาก ใครก็ตามที่ได้ฟังบิล คลินตัน มักจะเคลิ้มและคล้อยตามเขาไปได้ง่ายๆ แม้กระทั่งคนที่ไม่ชอบเขา แต่ถ้าหลวมตัวไปฟังเขาพูดก็จะถูกมนต์สะกด เผลอ**ใจ**หลงเชื่อเขาไปได้ง่ายๆ (MISC 376, BIO032)
112. แอนน์ก็ยืนยันว่ามีคนมากมายเช่นนั้นจริงๆ และตัวเธอเองยังรำพึงอยู่ใน**ใจ**ว่า ถ้าลอร่าได้เห็นภาพนี้ เธอคงจะปลื้มใจเป็นอย่างยิ่ง (MISC 379, BIO033)
113. ภาพงานพิธีฝังศพของฟลาเวีย ยังคงตราตรึงอยู่ใน**ใจ**ของคนหลายคน (MISC 383, BIO033)
114. ดิฉันต้องเสียลูกสาวไปเมื่อฤดูร้อนปีที่แล้ว แต่จนถึงบัดนี้น้ำตายังไม่เคยเหือดแห้งไปจาก**ใจ**เลย ทั้งครอบครัวของดิฉันมีความรู้สึกเหมือนหัวใจจะสลาย เราไม่รู้เลยว่าวันใดน้ำตาจึงจะหยุดไหลรินลงได้ (MISC 384, BIO033)
115. การแต่งตั้งคณะลูกขุนจากหญิงชายในท้องถิ่นจำนวน ๑๒ คนที่มี**ใจ**เปิดกว้างจริงๆ นั้นไม่ใช่เรื่องง่ายนัก และมีหลายคนที่เชื่อว่าลองเจท์เจตนายิงซาบิช ไม่ใช่อุบัติเหตุ (MISC 391, BIO033)
116. ความจริงเรื่องนี้ทำให้ผมสะเทือนใจมาก แต่ก็มีอีกหลายคนที่ประหวั่น**ใจ**ว่า จะมีอะไรเกิดขึ้นตามมาอีกหรือไม่ในช่วงสัปดาห์หรือเดือนหลังโศกนาฏกรรมครั้งนี้แล้ว (MISC 396, BIO033)
117. ผมก็ตอบแกไปตามตรงว่า มันไม่ได้สำคัญมากขนาดนี้หรอกครับ แต่ถ้าพรุ่งนี้ผมไม่ได้ไป จะต้องคา**ใจ**ไปตลอดชีวิต (MISC 399, BIO035)
118. หน่อย พี่ทำให้แล้วนะและบุญคุณทั้งหลายที่หน่อยทำให้พี่มาทั้งหมด ยังคงอยู่ใน**ใจ**พี่เหมือนเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง (MISC 403, BIO035)
119. คุณเชิดเป็นคนดีจริงดีอย่างที่ความดีจะเป็นได้ดีจาก**ใจ** ดีอย่างเสมอต้นเสมอปลาย และดีอย่างไม่เสแสร้ง (MISC 404, BIO035)
120. น้ำใจของคุณเชิดที่มีให้เพื่อนนี่คือความเอื้ออาทรที่คุณเชิดให้กับทุกคน และนี่คือตัวอย่างหนึ่งของความจริงที่ประจักษ์ และประทับอยู่ใน**ใจ**ของมิตรสหายทุกคนที่ได้รู้จักและคบกับเชิด (MISC 407, BIO035)
121. คุณนี่พอไม่ได้เจอกันหน่อยลืมความเป็นเพื่อนของเราเลยนะ บอกแล้วไงว่าอย่าเรียกพี่ เดี๋ยวผมก็เรียกคุณว่าพี่อีแร้งบ้างหรอกฮ่ะๆ หายซี่ หายแน่นอน ทุกอย่างมันอยู่ที่**ใจ**ของเรา (MISC 408, BIO035)

Ref. code: 25615706300018ATD

122. เราก็จะพากันออกมานั่งที่เต๊นท์ข้างนอกแล้วพูดคุยกระเซ้าเย้าแหย่เฮฮากัน เหมือนแกยังไม่ได้จากไปไหนทั้งๆที่ใน**ใจ**ของทุกคนอยากจะร้องไห้ แต่ไม่มีใครร้องไห้ตัด (MISC 409, BIO035)
123. ความอยู่รอดของนิตยสาร รับผิดชอบต่อความเป็นอยู่ของผู้ร่วมงาน และที่สำคัญที่สุด คือรับผิดชอบต่อคนอ่าน ถึงแม้ดิฉันจะยังมีไฟและ**ใจ**ให้กับดิฉันอยู่ แต่ดิฉันก็รู้ดีว่า เวลาของดิฉันสมควรจะถอยห่างออกมาได้แล้ว (MISC 412, BIO035)
124. เมื่อฝาเปิดออกและภรรยาก้มลงจ้องมองตัวเค้กแล้ว สามีก็ยิ้มอย่างกระหยิ่ม**ใจ**เพราะเชื่อว่าภรรยาจะต้องชอบข้อความที่เขาสั่งเขียนแน่ๆ (MISC 413, BIO035)
125. เธอก็แอบมายังสระว่ายน้ำ เปลี่ยนชุดเป็นบิกินี่ตัวจิ๋ว แล้วค่อยๆ ลงลอยคอว่ายเล่นในสระที่เย็นเจี๊ยบอย่างรื่นเริง**ใจ**เหมือนกินรีกำลังเล่นน้ำอยู่กลางป่า (MISC 415, BIO035)
126. ใน**ใจ**ในขณะที่เริ่มเขียนนั้นผมสังหรณ์ด้วยความชำนาญแล้วว่าเขียนตอนเดียวคงไม่จบ แต่สองตอนคงจบแน่ๆ (MISC 418, BIO035)
127. แกเป็นเด็กที่ชอบวาดรูปมาก จนพ่อแกบอกว่าจะใกล้ถึงซอยอารีย์แล้วนะครับ กูจึงขยับตัวเตรียมลุก**ใจ**ของกูตอนนั้นมันหายวาบเลย กูอยากจะให้ระยะทางไกลออกไปอีกอย่างไม่มีที่สิ้นสุด แต่กูก็ต้องลุกขึ้น (MISC 419, BIO035)
128. น้องนวลผละตัวออกแล้วหันกลับมาจ้องหน้าพี่โหน่ง พี่โหน่งจึงจับต้นแขนทั้งสองข้างของเธอเอาไว้อย่างทะนุถนอม แล้วตอบเธอออกไปด้วยความงดงามที่ออกมาจาก**ใจ**ว่า และแกก็คงจะมีความสุขที่สมบูรณ์แล้วล่ะ (MISC 421, BIO035)
129. ชีวิตของคนทั้งสามดูอบอุ่นและลงตัวมาก เพราะแยกบ้านกันอยู่เป็นสัดส่วน จึงไม่มีอะไรที่จะมากระทบกระทั่งกันให้หมองหมาง**ใจ** (MISC 422, BIO035)
130. ผมได้อยู่กับสาวสวยคนนี้ตั้งแต่เธอเริ่มลืมตาออกมาดูโลก ได้ช่วยทุ่มเทแรงกายแรง**ใจ**เลี้ยงดูเธอจนเธอค่อยๆ เติบโตขึ้นมาเป็นเด็กสาวที่แข็งแรงน่ารัก ได้ช่วยอบรมสั่งสอนและให้ความรู้แก่เธอจนเธอโตเป็นสาววัยรุ่นที่ปราดเปรียวทันสมัย (MISC 423, BIO035)
131. หนังที่ดีที่สุดนั้นไม่น่าจะมีในโลกนี้ แต๊กหมายถึงหนังที่ประทับอยู่ใน**ใจ**ของป๋าที่เห็นภาพและคิดออกในตอนนี้ทันที (MISC 431, BIO035)
132. ผมจึงสรุปอยู่ใน**ใจ**ว่าเธอคงจะทำงานอยู่ในแผนกที่เกี่ยวกับประวัติและความเป็นมาของธนาคารแน่นอน (MISC 440, BIO035)
133. พวกเรามีแต่**ใจ**ให้แก่กันและกันเสมอมา และก็จะเป็นเช่นนี้ตลอดไปเมื่อคนเราทุกคนมี**ใจ**ให้แก่กันและกัน แล้วทุกอย่างที่สวยงามและดีงามก็จะตามมาเอง (MISC 443, BIO035)

Ref. code: 25615706300018ATD

134. พอเข้าเดือนที่ ๒ ความราบรื่นก็กลายเป็นความสนุกสนานและคึกคัก เพราะเขาเรียนได้เร็ว และหนุ่มกว่าที่ครูสาวคิดจนเข้าเดือนที่ ๓ ครูสาวก็เริ่มหวั่นไหวและ**ใจ**วูบวาบกับเสน่ห์อันแปลกประหลาดของเขา (MISC 449, BIO035)
135. ครอบครัวของเขาต่อพอแต่งงานและพาอาเฮี้ยงย้ายออกมาอยู่บ้านวัดเปาฯ แล้วชีวิตทางบ้านของอาเฮี้ยงก็เริ่มเปลี่ยนบ้างคือ **ใจ**จริงของพ่อกับแม่อาเฮี้ยงนั้นอยากจะให้ตี๋เล็กย้ายมาอยู่บ้านท่านที่โรงงานเลย เพราะต้องการให้ตี๋เล็กช่วยสืบสาน (MISC 453, BIO035)
136. เพื่อนของผมคนหนึ่งคะแนนสอบมาเป็นอันดับหนึ่งของภาคเหนือ เขาสอบติดคณะแพทยศาสตร์ สมดัง**ใจ** (MISC 458, BIO037)
137. สนามนี้มีคนเฝ้าติดตามดูหลายล้านคน รวมทั้งพ่อ แม่ ญาติพี่น้อง และเพื่อนพ้องที่รักใคร่ เป็นสนามที่ผมแพ้ไม่ได้อีกอย่างเด็ดขาด แผนการที่จะเอาชนะเกมที่สำคัญที่สุดถูกวางขึ้นใน**ใจ**ด้วยตัวเอง (MISC 460, BIO037)
138. ความกลัวทำให้ผมถอด**ใจ**และยอมยกธง เพราะคิดว่ายังไงยังไงตัวเองก็สู้ตัวแทนโรงเรียนไม่ได้ กลายเป็นว่าผมรู้สึกผ่อนคลาย ปล่อยตัวตามสบาย ไม่เกร็งอย่างที่คิด (MISC 466, BIO037)
139. ถึงไม่มีใครมาสอนอย่างเป็นกิจจะลักษณะ แต่ก็ทำให้มีโอกาสได้ใช้กลวิธีครูพักลักจำได้มากที่สุดตราบเท่าที่**ใจ**เปิดกว้างที่จะรับ (MISC 467, BIO037)
140. ถ้าเกิดความเครียดหรือความกดดันแล้วไม่ได้ทำอะไรเพื่อเป็นการระบาย ฮอร์โมนเหล่านั้นจะสะสมในร่างกายมากขึ้นจนกระทั่งเกิดอาการแทรกซ้อนทางกายและทาง**ใจ**ขึ้นมาได้ ภาวะวิตกกังวลหรือโรคประสาทกังวลที่มากเกินขีดจะกลายเป็นโรคทางจิตเวช (MISC 476, BIO037)
141. ผมก็เรียนจบสำเร็จกลับมาได้อย่างผู้ชนะ ผ่านความวิตกกังวลและความกดดันอย่างรุนแรงมาได้ในที่สุด ปวดตูด ปวดใจเอาการ แต่สุดท้ายก็สำเร็จได้เหรียญทองมาประดับ**ใจ** (MISC 479, BIO037)
142. ผมพาซื่อวิ่งอ้าวจากกลางสนามไปยังมุมธง ใน**ใจ**นึกถึงคอร์เนอร์แฟล็ก คอร์เนอร์แฟล็ก โดยที่มีฝ่ายตรงกันข้ามวิ่งตามมาสองคน (MISC 481, BIO037)
143. เราทุกคนสามารถก้าวไปสู่เป้าหมายที่เราต้องการได้ทั้งสิ้นหากมีความตั้ง**ใจ**จริง ไม่ย่อท้อ (MISC 482, BIO037)
144. ผมเองมีแผนการใน**ใจ**ที่อยากจะทำกับแกรมมี่อีกมาก ผมยังอยากจะขยายธุรกิจไปต่างประเทศตามที่ตั้งใจไว้เช่นเดียวกับการก้าวเข้าสู่ธุรกิจใหม่ๆ (MISC 485, BIO037)
145. ผมรู้ดีว่าที่บ้านเป็นห่วงผมขนาดไหน แต่หัวใจเรียกร้องเกินกว่าจะหักห้าม**ใจ**อยู่เสียแล้ว (MISC 487, BIO037)

Ref. code: 25615706300018ATD

146. บัดนี้ ร่างกายเตือนว่ากล้ามเนื้อขาที่แข็งแกร่งได้สะสมพลังงานศักย์สูงสุดดุจการบิดอัดขดสปริงเต็มที่เตรียมปลดปล่อย ถึงเวลาต้องวัด**ใจ**กับคนถือปืนแล้ว เพราะผมจะไม่ยอมปล่อยให้เขาเหนี่ยวไกปืนก่อนแน่ (MISC 493, BIO037)
147. โอ มันเยี่ยมมากเลยนี่ผมยังเร่งความเร็วช่วงปลายได้ด้วยหรือนี่ แรงดี ฝีเท้าให้ **ใจ**เข้มแข็ง ผมมั่นใจเต็มที่ ว่าจะเอาชนะคนอื่นได้อย่างแน่นอน (MISC 495, BIO037)
148. ผมโมเมว่าเราสามารถเอาชนะตัวเองได้แล้ว.....**ใจ**หนึ่งเชื่อว่าความอึดทนของตัวเองเข้าขั้นแล้ว (MISC 500, BIO037)
149. โอ้โอ๋ ตะวันแจ้งแรงร้อนเหมือนนอไฟ ทั้งนอกในไหม้รุมเพลิงสุมหัว มือก็หนักตีนก็หน่วงถ่วงทั่วตัว **ใจ**ระรัวเหงื่อทะลักแสนหนักใจ (MISC 501, BIO037)
150. บ่อยครั้งที่ได้เล่นโกลใหญ่เต็มสนาม ใช้ลูกฟุตบอลจริงเปลือกหนังหนักหนาและมีขนาดใหญ่กว่าลูกบอลพลาสติก ผมต้องเลือกว่าจะถอดแว่นเล่นแบบหม่นมัว หรือจะเล่นอย่างสดใน แต่**ใจ**สุดเสียวด้วยการสวมแว่นเตะฟุตบอล (MISC 503, BIO037)
151. พอเข้าบ้านก็ล้มหน้างุดๆ กลัวพ่อจับได้ แต่ใน**ใจ**นั้นเข็ดเขี้ยวเสียแล้ว (MISC 505, BIO037)
152. นี่ขนาดระวังแล้วนะ ท้ายที่สุดก็โดนจริงๆ ทั้งๆที่ทุกคนทำงานด้วย**ใจ** ไม่ให้ใครเข้ามายุ่งเรื่องเงินและไม่มีผลประโยชน์กันเลย (MISC 506, BIO039)
153. หลายคนที่อาจโดนกระทบจากอารมณ์ของหมอก็ต้องขอโทษ ไม่ได้เจตนาต่อว่าเขาโดยตรงแต่หนื่อย**ใจ**ที่ไม่สามารถสื่อสารให้ผู้ใหญ่ได้รู้ปัญหา (MISC 511, BIO039)
154. บังเอิญหนึ่งเคยเรียนนิติเวชเป็นวิชาเลือก คิดว่าคงทำได้ แต่ใน**ใจ**ตื่นเต้นมากตอนถือมีดผ่าศพ (MISC 513, BIO039)
155. วันหนึ่งหมอกำลังจะติดต่อหาคนมากั้นห้องทำงาน เดินออกมาเจอรองอธิบดีกรมโยธาธิการพอดีจึงฝากเรื่องให้ท่านช่วย เรียกว่า**ใจ**นึกอะไรก็ให้บังเอิญได้พบคนสานต่อทุกครั้ง (MISC 515, BIO039)
156. หมอไม่โกรธ แต่ขำ รู้ว่าทุกคนใช้**ใจ**ในการทำงาน (MISC 517, BIO039)
157. พอถามว่าทำไมกลับมาเร็ว เขาบอก **ใจ**มันร้อนรุ่ม อยากกลับมาทำงานต่อ คงเพราะทนทุกข์มาด้วยกัน เลยรู้สึกผูกพัน (MISC 523, BIO039)
158. รายนี้เป็นคนละแบบกับอาสาสมัครอีกลุ่ม ซึ่งลงมาช่วยด้วย**ใจ** (MISC 524, BIO039)
159. (ผม) ไปแล้วไปเรือนเดียวนะครับ ไปแต่เรือนทองเรือนทองคำขาวยังอยู่ เพราะเป็นเรือนที่สวมใส่ไว้ติดกาย ขโมยเจ้าประจำยัง**ใจ**ไม่ถึง ไม่ยอมย่องมาถอดไปจากข้อมือของผมทั้ง ๆ ที่เขาจะทำผมก็ว่าน่าจะได้ (MISC 532, BIO041)
160. อีตาชอว์นี่แกได้ชื่อมากทีเดียวเรื่องใช้คำพูดที่นุ่มนวลทะลวง**ใจ**คน (MISC 537, BIO041)

Ref. code: 25615706300018ATD

161. คนจะเขียนกลอนนั้นเป็นเพราะต้องการจะเขียน มีความรู้สึกมีความบันดาล**ใจ**และมีอารมณ์ที่จะเขียน (MISC 538, BIO041)
162. ในเรื่องนี้ เมืองไทยเราก็มีนะครับ คงจะมีอยู่ไม่น้อยหรอกแต่ลักษณะการโต้ตอบทิ่มแทง**ใจ**คนอย่างนี้ดูจะไม่ค่อยเป็นวัฒนธรรมไทย นิ่งเสียตำลึงทอง ผมเองนั้นถ้ามีความสามารถก็คงจะไม่ค่อยกล้าใช้ กลัวคนเขาเสียใจ กลัวเขาเจ็บใจ เกรงใจเขา (MISC 539, BIO041)
163. ผมว่าพี่มองคนละมุมกับผม ผมว่าอยู่ใน**ใจ** ขี้เกียจเถียงและขี้เกียจเสียเวลา (MISC 545, BIO042)
164. ผมกัดริมฝีปาก ตาเพ่งไปข้างหน้า **ใจ**วิ่งอยู่ข้างใน แล้วก็ตัดสินใจในวินาทีนั้น ผมกระทืบคลัตช์ ปัดเกียร์ห้าตกลงมา เชนขึ้นไปที่เกียร์สาม กระแทกคันเร่งไป (MISC 546, BIO042)
165. เวียนพยักหน้าให้ดูตัวเลขที่มิเตอร์ แล้วนิ่งอยู่ **ใจ**ผมหล่นวูบ เขาน่าจะพูดอะไรอีกสักคำสองคำ ผมจ่ายไปแล้ว ไม่ต้องหรอก." ใช่ทำนองนี้แหละ ผมแอบถอนหายใจ (MISC 548, BIO042)
166. ผมตกอยู่ในความอึดอัดตลอดทาง ปีหน้าเงินเดือนผมคงขึ้นบ้าง ถ้าผมไม่ซื้อหรือผ่อนอะไรเพิ่มอีก ผมคงมีเงินติดกระเป๋าไว้จ่ายค่าเบียร์และเพื่อห่ม**ใจ**ให้อบอุ่นมากขึ้น ฉับพลันนั้น อยู่ๆ ผมก็นึกถึงเงินสี่หมื่นขึ้นมา (MISC 557, BIO042)
167. ผมไม่อยากฝ่าฝืนกันแน่ แล้วเสรีภาพของผมล่ะมีแค่ไหน มีอะไรบ้าง เดินไปเปิดตู้เย็นหยิบเบียร์มาเปิดดื่ม รับรู้ข่าวสารจากทีวี เผชิญหน้ากับความหวาดกลัวที่ก่อตัวอยู่ใน**ใจ** (MISC 558, BIO042)
168. ผมเล่นแบบนี้ประจำ จนใครๆ ก็รู้กิตติศัพท์ของผมดี ว่าเรื่องใจป้ำเกี่ยวกับเงินๆ ทองๆ อันเป็นที่มาของฉายาว่า ชวนทะเลฟอง ซึ่งหมายถึงว่า กับเรื่องนี้เป็นฟองๆ นั้น **ใจ**ชวนกว้างปานทะเล ไม่ได้มาจากโชคช่วย (MISC 566, BIO042)
169. ผมก็ควรโทร.ไปหาเธอ ผมสังหรณ์**ใจ**ว่าคืนนี้ผมอาจเมาก่อนสี่ทุ่ม ผมควรบอกเรื่องที่เธอยังไม่รู้ ผมไม่ควรปล่อยให้เธอรับรู้จากผู้อื่น (MISC 570, BIO042)
170. คนที่ลำบากเดือดร้อนกว่าเรามีอีกเยอะ ก่อนจะบอกหันหลังให้กับความเงียบสงบและชีวิตเรียบง่ายที่สองฝั่งคลอง ประโยคสุดท้ายของลุงคำ คำพูดเปรยๆ ที่ฉันหอบมาเป็นของฝากกลับบ้าน กระแทก**ใจ**คนเมืองที่รอบตัวมีแต่แสงสีและความทันสมัย (MISC 571, BIO045)
171. คำถามที่ดูเหมือนจะไม่ได้ต้องการคำตอบ ลอยละล่องมากระทบ**ใจ**คนเมืองที่นอนเอกเขนกอยู่ในเรือแจวลำน้อยเข้าอย่างจัง (MISC 572, BIO045)
172. ฉันเคยคิดว่าตัวเองขาดความรักจึงยอมให้**ใจ**ไหลตกไปอยู่ในหลุมแห่งความเศร้า แต่แท้ที่จริงแล้วฉันไม่ได้ขาดเลย ตรงกันข้าม ฉันมีมากเกินเสียด้วยซ้ำ (MISC 574, BIO048)
173. วันนี้เขาขอเล่าประสบการณ์จากประเทศอินเดียที่เขาเข้าออกบ่อยที่สุด เพื่อร่วมฉลองเทศกาลาโฮลิซึ่งอยู่ใน**ใจ**ของผู้เขียนมานาน (MISC 576, BIO048)

Ref. code: 25615706300018ATD

174. พี่จะซื้อ**ใจ**ลูกค้าด้วยบริการที่ดี การคุยกับลูกค้าหรือการให้ลูกค้าได้ลองสวมใส่ก่อนซื้อ ถือเป็นการบริการที่พี่อยากทำให้ (MISC 580, BIO049)
175. เมื่อ**ใจ**มันเซ ทะเลคือจุดหมาย ได้ออกไปเจอคลื่นลม คงหายดี แล้วฉันก็เจอก็พบความจริงทะเลมันย้ำ ซ้ำเติมใจทุกที (MISC 582, BIO050)
176. วันนี้ฉันต้องลาวัด กลับบ้าน เพราะพรุ่งนี้ต้องไปทำงาน เข้ากราบพระเพื่อขอลา และเดินทางกลับเพียงลำพัง ระหว่างทางกลับ จากวิวข้างทางที่รู้สึกสนุก กลายเป็นสัจธรรมที่เกิดขึ้นใน**ใจ**ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างในโลก ล้วนมีการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา (MISC 583, BIO050)
177. แม้ว่าร่างกายจะอยู่ที่กรุงเทพฯ นครแห่งความวุ่นวาย แต่**ใจ**ของฉันล่องลอยไปติดเกาะเสียแล้ว ยิ่งเสียงเพลงขับกล่อมอารมณ์ ฉันยิ่งดำดิ่งสู่ห้วงท้องทะเลมากยิ่งขึ้น (MISC 584, BIO050)
178. เช้าวันเสาร์ ช่างเป็นวันที่แสนสบาย อาบน้ำเย็นๆ ชุ่มทั้งกาย ฉ่ำทั้ง**ใจ** เดินออกไปซื้อกาแฟเย็นรสขมที่ชอบ (MISC 589, BIO050)
179. แม้ว่าการทำความดีจะมีคนเพียงเล็กน้อยที่เห็น หรืออาจไม่มีใครเห็นเลยก็ตาม แต่เชื่อเถอะว่าคุณสามารถรับรู้มันได้ด้วย**ใจ** ขอเพียงเชื่อมั่นและกล้าหาญ ความดีนั้นจะคงอยู่กับคุณตลอดไป (MISC 590, BIO051)
180. แม้ว่าจะมีความไม่สมบูรณ์อยู่บนโลกใบนี้ ไม่มีดอกกุหลาบโรยบนเส้นทางของคนทุกคน แต่ถ้าทุกคนต่างช่วยเติมเต็มซึ่งกันและกัน เชื่อเถอะว่าความสุขของ**ใจ**คุณก็สามารถทำได้ เพียงแค่ลงมือทำสักครั้ง (MISC 592, BIO051)
181. คุณผู้อ่านก็จะชินกับสำนวนเรา เหมือนตั้งเป้าไว้ว่าแปลปีละเล่ม พ็อคเก็ตบุ๊คเล่มสองเล่ม เขียนคอลัมน์ประจำ แล้วก็ทำงานรับออกแบบคอนเซ็ปต์ จัดชีวิตให้ลงตัวกับงานที่เรารู้สึกว่าทำแล้วมันชุบชู**ใจ** เทรนด์ตัวตนที่ชัดเจน งานเขียนจะเป็นตัวตนที่ชัดเจน (MISC 593, BIO052)
182. ตอนนี้ก็กำลังทำงานแปลอยู่ด้วย เยอะเนอะ หัวเราะ งานแปลเป็นภาระผูกพันทาง**ใจ** สำหรับสาวนักช้อป คนเขียนเขาก็จะเขียนออกมาเรื่อยๆ เราก็จะชินกับสำนวนเขา คุณผู้อ่านก็จะชินกับสำนวนเรา เหมือนตั้งเป้าไว้ (MISC 594, BIO052)
183. บางทีคำตอบของความสุข มันไม่ได้อยู่ที่ใคร อยู่ที่**ใจ**ของเรานั่นเอง (MISC 597, BIO053)
184. กราฟิกฯ สาว ปันน้ำ**ใจ**คืนสังคม (MISC 598, BIO053)
185. บ้านเกิดอยู่สุรินทร์ คิดถึงทุกวัน คิดถึงบ้าน คิดถึงลูก อยากกลับ**ใจ**จะขาด แต่ก็กลับไม่ได้ เพราะกลับไปแล้วก็คงเหมือนที่เขียนไว้บนเสื้อของเธอ (MISC 601, BIO055)
186. ท่านว่าให้รู้จักใช้สติ สมาธิ แล้วปัญญาจะเกิด เมื่อนึกถึงคำท่านก็พยายามตั้งสตินึกวาดแบบไว้ใน**ใจ** (MISC 603, BIO056)

Ref. code: 25615706300018ATD

187. หนุ่มน้อยยืนดูเซียนเฒ่าแสดงอิทธิฤทธิ์อยู่นานหลายชั่วโมง ภาพนั้นฝังอยู่ใน**ใจ**เขามาตลอดสองอาทิตย์ (MISC 604, BIO056)
188. การสวดมนต์เป็นการทำให้**ใจ**เราเย็นลง แล้วก็ชักนำให้เซลล์มะเร็งมีความถี่ต่ำลง จนหายไปได้ในที่สุด (MISC 607, BIO057)
189. การที่สำนักนี้ทำอะไรเพื่อในหลวงเลยเป็นเรื่องที่ตรงกับ**ใจ**เรา (MISC 608, BIO057)
190. การเป็นคนทำกีตาร์อาจไม่ใช่ความฝันที่ยิ่งใหญ่อะไรนัก แต่อย่างน้อยมันก็คงอยู่ใน**ใจ**อย่างชัดเจนไม่มีวันเปลี่ยนแปลง (MISC 609, BIO057)
191. ผมก็ล้มเลิกความคิดในทันที ก้าวหันหลังให้กับเจ้ากีตาร์ในฝัน แต่ใน**ใจ**ก็บังเกิดความคิดใหม่ลุกโพลงขึ้นมาแทน (MISC 612, BIO057)
192. ก่อนหน้านี้เราก็เคารพครูแอ๋วอยู่ก่อนแล้วเพราะเป็นคุณแม่ของเพื่อน แต่พอได้มารู้จักก็ประทับใจในอุปนิสัย ชอบวิธีการมองโลกและความละเอียดอ่อนในการใช้ชีวิต ที่จริงก่อนจะสนิทกันก็วาดภาพครูไว้ใน**ใจ**บ้างเหมือนกัน (MISC 616, BIO059)
193. เมื่อเขามั่นใน**ใจ**อำนาจที่มีอยู่ในมือ ครุสชอฟได้ใช้ที่ประชุมใหญ่พรรคคอมมิวนิสต์ครั้งที่ 20 เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 1956 ปฏิบัติการช็อกโลกและช็อกประชาชนชาวโซเวียต (MISC 617, BIO061)
194. คนในสังคมแบบนี้ก็เป็นเหมือนกัน ใช้ชีวิตไปเรื่อยๆ ทุกวันซ้ำๆ กัน แต่ใน**ใจ**ก็ยังคิดเสมอว่าชีวิตเราน่าจะดีกว่านี้ (MISC 624, ESUN003)
195. แม้จะพยายามมองทอดไปจนสุดสายตา แต่ภาพที่ปรากฏอยู่ตรงหน้าไม่เคยทำให้คำว่า ความหวัง ปรากฏชัดขึ้นมาเลยสักครั้ง คราบน้ำตาและเสียงสะอื้นจากความปวดร้าวครั้งนี้ ไม่อาจรู้ได้เลยว่าต้องใช้เวลาอีกนานเท่าใด จึงจะลบเลือนและจางหายออกไปจาก**ใจ** หรือไม่แน่ว่า มันอาจจะตราตรึงอยู่ในห้วงของความทรงจำอันเลวร้ายแบบนี้ ตลอดไป (MISC 628, ESUN015)
196. คงไม่แปลกที่กระเป๋านั่นจะตราตรึงเป็นความทรงจำอยู่ใน**ใจ**ของเด็กชายพงษ์ศักดิ์จนถึงวันนี้ (MISC 629, ESUN017)
197. ความสูญเสียสร้างความเศร้าสลดเสียใจแผ่ปกคลุมไปทั่วเกาะญี่ปุ่น ไม่เว้นแม้กระทั่งกับเด็กสาวผมแดงในภาพที่ตกอยู่ในห้วงแห่งความทุกข์ ที่ไม่ว่าจะมองไปหนแห่งใดก็มีแต่ซากปรักหักพัง ไร้ซึ่งความหวัง ไร้ซึ่งที่พักพิงทาง**ใจ** คงเหลือเพียงแค่คราบน้ำตา (MISC 630, ESUN017)
198. หลังสถานการณ์ผ่อนคลายเราก็ต้องมาฟื้นฟูทั้งทางกายและทาง**ใจ** การซ่อมแซมความเสียหาย ทำความสะอาดเพื่อสุขอนามัยที่ดี (MISC 631, ESUN017)
199. เรากำหนดไว้หรือยัง เวลายังย้อนกลับไม่ได้ ระยะทางที่เราเดินมาก็เช่นกัน ถ้าไกลก็ยากที่จะถอยกลับไปเริ่มต้นใหม่ มีเพียงแต่**ใจ**เราเท่านั้นที่จะต้องยืนหยัดเดินไปข้างหน้า และเผชิญกับความเป็นจริง สู้กับปัญหาต่างๆมากมายที่จะเกิดขึ้น (MISC 632, ESUN025)

Ref. code: 25615706300018ATD

200. เมื่อใครที่ได้เดินผ่านไปมา ต้องหยุดเพื่อชมความสวยงามของดอกไม้ชนิดนี้ เปรียบได้กับเด็กนักเรียนราชินีที่ขาวสะอาดผุดผ่องทั้งกายและ**ใจ** ส่งกลิ่นหอมไปทั่วทุกสารทิศ ตราบนานเท่านาน แม้กระทั่งเมื่อถึงยามที่ผิแห้งแล้วแต่ก็ยังคงความหอม (MISC 633, ESUN028)
201. ใครสักคนมีความสำคัญกับ**ใจ**เรามาก มากพอที่จะทำให้เรารู้สึกว่าชีวิตนี้ขาดคนนี้ไม่ได้ และเมื่อเขาคนนั้นเป็นต้นเหตุให้เราผิดหวังในความรัก หรือทำให้เราอกหัก (MISC 638, ESUN034)
202. เมื่อความรักเกิดขึ้นใน**ใจ**ของเรา ความรู้สึกที่ดี เราส่งมอบให้กับคนพิเศษ เมื่อความรักสมหวัง เราเรียนรู้ที่จะรัก (MISC 639, ESUN034)
203. เพลงสติ๊กเกอร์ของ Bodyslam ได้ช่วยย้ำเตือนผู้ฟังที่เกิดความทุกข์ใน**ใจ**ได้มองโลกใหม่ (MISC 642, ESUN034)
204. เพลงสติ๊กเกอร์เป็นเพลงที่มีเนื้อหาให้กำลังใจกับคนที่เกิดความท้อแท้ในจิตใจ.....มองหามุมที่มีแสงสว่างที่ช่วยประคับประคองจิต**ใจ**ที่เต็มไปด้วยความหมองหม่น ให้กลับมีพลังที่เปี่ยมไปด้วยความสุขที่จะผลักดันให้ชีวิตดำเนินต่อไป (MISC 643, ESUN038)
205. ความสุขที่แท้จริงต้องเป็นความสุขที่เกิดขึ้นจากภายในซึ่งก็คือความสุขที่เกิดขึ้นมาจาก**ใจ** (MISC 646, ESUN041)
206. เหตุการณ์ในครั้งนี้ย้ำเตือนอยู่ใน**ใจ**ของผมให้เป็นคนรอบคอบขึ้น (MISC 650, ESUN048)
207. สีหน้าที่แสดงออกถึงความเศร้าหมองและความตกใจในเวลาเดียวกัน พร้อมกับน้ำตาที่ถูกบีบให้ไหลออกมาด้วยความเหลืออดภายใน**ใจ**ของเธอ (MISC 653, ESUN051)
208. ในตอนนั้นฉันไม่กล้าแม้แต่จะมองหน้าอาจารย์ผู้คุมสอบเพราะความละอาย**ใจ** จึงได้แต่เก็บของของตัวเองแล้วลุกเดินไปจากห้อง (MISC 655, ESUN053)
209. ปกติคนเราจะกะพริบตา15-20ครั้งต่อนาที ถ้าคนที่เราคุยด้วยกะพริบตาเร็วกว่าผิดปกติ เขาอาจจะเก็บอะไรไว้ใน**ใจ**ก็ได้ (MISC 656, ESUN053)
210. การที่เรามีความสุขอยู่กับสภาพปัจจุบันนั้นทำให้เราไม่ต้องเดือดร้อนกายและ**ใจ** แสวงหาสิ่งต่าง ๆ มาปรนเปรอความต้องการที่ไม่ได้จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ (MISC 668, ESUN063)
211. เมื่อเรามีจุดมุ่งหมายที่อยากไปให้ถึงโดยเร็วเพื่อหาความสุขที่เราต้องการ ความพยายามมุ่งมั่นใน**ใจ**ของเราที่จะไปสู่จุดนั้นได้ (MISC 672, ESUN065)
212. พวกอาหารทะเลนี้ จะลดจะเพิ่มตาม**ใจ**ชอบนะคะ ไม่บังคับตายตัว ชอบมากก็ใส่มาก ไม่ชอบก็ไม่ต้องใส่ (MISC 684, ESUN073)
213. คนที่เราถือว่าเป็นเพื่อนที่ดีสำหรับเราคนหนึ่งออกไปเนี่ย มันคือการสูญเสียที่ยิ่งใหญ่ แต่ว่าหนูแหม่มก็ได้เตรียม**ใจ**ไว้ในส่วนหนึ่ง แต่ว่าผลที่จะทำได้ดีแค่ไหน รับมือได้ดีแค่ไหนนั้นก็ไม่รู้ (MISC 690, INT001)

Ref. code: 25615706300018ATD

214. ผมต้องบอกก่อนว่าไม่ใช่ที่เขาทำมาในครั้งนั้นมันไม่ดีนะ มันดีมาก แต่มันไม่ใช่อย่างที่**ใจ**เราต้องการไง (MISC 697, INT003)
215. เราเอาชนะใครมันไม่สำคัญเท่าเราเอาชนะ**ใจ**ตัวเองได้ (MISC 699, INT005)
216. มันต้องคิดให้ดีๆ เราต้องถาม**ใจ**ตัวเองว่าอยากทำตรงนี้เพราะอะไร เพราะว่าเราต้องเป็นดาราที่ทุกๆ คนต้องรู้จักไหม (MISC 702, INT005)
217. บริจาคมากเป็นลำดับต้นๆ ของโลก ไม่ใช่เพียงแค่เขามีเงินนะ เขามี**ใจ**ด้วย (MISC 705, INT005)
218. เมื่อก่อนผมก็มีทัศนคติว่า คนเล่นหวย เล่นการพนัน เป็นคนไม่มีเหตุผล เป็นคนที่โง่ถูกเขาหลอก เพราะฉะนั้นเวลาที่ผมเริ่มทำวิจัย ใน**ใจ**ผมค้านการทำให้ถูกกฎหมายตลอดเวลา (MISC 708, INT006)
219. เราต้องการพัฒนาชีวิตที่เป็นองค์รวม ที่เป็นทั้งกาย ทั้งวาจา ทั้ง**ใจ** ทางอารมณ์ เป็นการพัฒนาจิตใจ เป็นการพัฒนาปัญญา พร้อมกับวิธีการร่วมกัน ซึ่งถือว่าเป็นระบบที่ดีมาก (MISC 711, INT006)
220. เรามีความเชื่อ**ใจ**ในบุคลากรที่เราเลือกมา เราเลยใจเย็นลงได้ เราปล่อยให้พวกเขาพยายามทำให้สำเร็จ (MISC 722, INT016)
221. กิจกรรมที่จัดโดยเฉพาะการจัดนิทรรศการและการถามตอบปัญหา ควรที่จะเน้นกิจกรรมในการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น รวมทั้งควรดำเนินการให้สอดคล้องกับคำขวัญวันเด็กของท่านนายกรัฐมนตรีที่กำหนดว่า มีคุณธรรมนำ**ใจ** ใช้ชีวิตพอเพียง หลีกเลี่ยงอบายมุข (MISC 730, IRP090)
222. ความคิดก็เลยค้างคาอยู่แค่นั้น แต่ก็แอบคิดอยู่ใน**ใจ**ว่าคงมีสักวันแหละน้า ที่ได้หาซื้อมาอ่าน และแล้วความฝันของดิฉันก็เป็นจริง (MISC 746, LETPS002)
223. บางทียังมีเนื้อนาบุญเสียยิ่งกว่าโบสถ์วิหารอลังการที่เศรษฐีสร้างเอาหน้า เพราะบุญคือความสุขใน**ใจ**ของเราเองและพระพุทธองค์ก็สอนให้พวกเราคนพุทธดำเนินชีวิตกันไปในแนวทางนั้น (MISC 747, LETPS003)
224. (เรา) ซื้อหนังสือเพื่อจะได้ดื่มด่ำกับภาษาไทย และบทกลอนของทีมงาน โดยเฉพาะคุณวัลลภิศร์ ที่ตีกลองแล้วให้**ใจ**ฮึกเหิม (MISC 759, LETPS004)
225. น้องณัฐ ทันทีที่น้องได้รางวัล ตอบได้ตรง**ใจ**ที่คิดไว้โดยเฉพาะเรื่องทุ่มโหวต (MISC 760, LETPS004)
226. ข้อความข้างบนเหมือนดั่ง**ใจ**ผมคิดเลยครับ ขอบคุณมากครับ สำหรับหนังสือรวมภาพในหลวง (MISC 762, LETPS004)
227. ถึงแม้คนจะเยอะ อากาศจะร้อน แต่พอเปิดการแสดงแล้ว **ใจ**ไปอยู่ที่หน้าเวที (MISC 766, LETPS004)

Ref. code: 25615706300018ATD

228. ตอนนี้ป้ามีแฟนหนังสือเยอะแยะแล้วนะคะ ไปมาหาสู่ที่บ้านก็มี โทรศัพท์มาหาก็มี ก็ปลื้ม**ใจ**ค่ะ (MISC 775, LETPS004)
229. ตอนนี้อยากทำมากค่ะ อยากทำจริงๆ รู้ว่ามันยาก และเหนื่อย แต่มันคือสิ่งที่เรารัก ก็เลยศึกษาเอาไว้เยอะ ใน**ใจ**แซนอยากทำนิตยสารรูปแบบใหม่ที่ไม่เหมือนตลาดในปัจจุบัน (MISC 779, LETPS005)
230. ธุรกิจนี้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าใครมีเงินมากหรือน้อย แต่ขึ้นอยู่กับ **ใจ**กับ**ใจ** เท่านั้น เพราะถ้าเจ้าของลูกปัดไม่พอใจ ต่อให้เสนอราคาเท่าไรก็ไม่มีทางได้ไป (MISC 785, MG003)
231. กรณีเช่นนี้สัตวแพทย์ก็ต้องช่วยดามปีกให้เข้าที่เข้าทางที่สุด เพื่อช่วยให้เกิดการผสมพันธุ์ ตั๊กแตนตำข้าว ตัวตายแต่**ใจ**ยังอยู่ ตั๊กแตนตำข้าวตัวเมียตัวใหญ่กว่าตัวผู้มาก และมักจะจับตัวผู้กินทั้งระหว่างและหลังสืบพันธุ์ ทำให้ตัวผู้ต้องระวังตัวมากในการเข้าหา (MISC 789, MG004)
232. ทุกวันนี้จำนวนคนไทยที่เป็นโรคหัวใจเพิ่มสูงขึ้นจนน่าหวั่น**ใจ** (MISC 795, MG011)
233. มีเจ้าของบ้านกลับมาอาศัยไม่ถึงครึ่ง ส่วนที่กลับมาก็ดูจะมีชีวิตอยู่กันไปอย่างเฉื่อยเนือย เหมือนไร้ความหวัง ไม่กล้ามาอยู่ **ใจ**ยังห่อเหี่ยวอยู่เลย (MISC 797, MG012)
234. สัตว์ที่คอยควบคุมประชากรศัตรูพืช ไม่ว่าเหยี่ยวหรืองู ต่างก็ถูกคนล่าจนแทบหมดไปจากท้องทุ่ง ขนาดใหญ่โตของเหยี่ยวกลายเป็นเป้ากระสุนอย่างดีให้คนมือบอน**ใจ**หยาบได้ทดสอบฝีมือ (MISC 799, MG012)
235. เมื่อฟังทากาพูดจบ ภาพจิ๊กซอว์ประวัติศาสตร์สงครามโลกที่คาค้างอยู่ใน**ใจ**ผมก็ต่อติดทันที (MISC 800, MG014)
236. มนุษย์มักจะยกสัตว์ขึ้นมาเปรียบเปรยเป็นคำพังเพยหรือคติสอน**ใจ**ที่ได้ยินบ่อยๆ ได้แก่ แพะรับบาป ลาโง่ หรือลาในหนังราชสีห์ ฯลฯ (MISC 801, MG0146)
237. พอเห็นผม**ใจ**เสียเลย ถ้ารู้ว่าตรงนี้เป็นของกษัตริย์ไม่เจาะเด็ดขาด (MISC 802, MG015)
238. ทุกอย่างล้วนเป็นอนิจจังตามใจฉัน ผู้มี**ใจ**เป็นอิสรเสรี แต่ขอโทษเถอะครับโรบิน ตราบใดที่เรายังไม่หลุดพ้นจากโลกของมายานี้ เราก็ต้องเล่นตามกฎกติกาของเกมนี้จนกว่าจะออกจากเกม มันเป็นกฎแห่งกรรม (MISC 803, MG017)
239. ผมรู้ว่าความกังวลจางหายไปจาก**ใจ**เขาแล้ว เหลือแต่ความสนุกกับการทำงานที่รัก (MISC 811, MG020)
240. เถ้าแก่เขาเป็นคนฉลาดและ**ใจ**นักเลง เขาส่งคนมาดูเราปลูกป่าเป็นระยะ พอเห็นว่าเราต้องการพื้นที่ปลูกป่าถวายในหลวงจริงๆ โดยไม่มีเบื้องหน้าเบื้องหลัง หรือผลประโยชน์อันใดมาเกี่ยวข้อง จึงยินดีมอบที่ดินให้เราดูแล (MISC 815, MG023)

Ref. code: 25615706300018ATD

241. แม้เธอจะอยู่ห่างไกล และฉันต้องจากเธอไปนานเท่าใดก็ตาม เธอจะแลเห็นว่าจิต**ใจ**ของฉันมิได้เปลี่ยนแปลงเลย (MISC 819, MG024)
242. ฉัน.....ได้รูปสัตว์ประหลาดโผล่ออกมาจากกำแพง ข้างหนึ่งเป็นหัว อีกข้างหนึ่งเป็นหาง นั่นเป็นเพราะเมื่อใจไม่สมดุล **ใจ**เราก็สร้างสัตว์ประหลาดขึ้นมา บางทีฉันกำลังจะทำหน้าต่าง และบังเอิญทำกระจกแตก (MISC 820, MG025)
243. มีคนมากมายมาที่บ้านของฉัน เพราะที่นั่นทำให้เขามีความสุขมาก **ใจ**สร้างบ้าน บ้านสร้าง**ใจ** คนหลงรักบ้านปั้นด้วยดินไม่อาจอธิบายให้ใครๆ เข้าใจได้ว่า การลงมือทำและเข้าไปอยู่ในบ้านที่เป็นของดิบ ๆ จากธรรมชาตินั้นดีอย่างไร (MISC 821, MG025)
244. การสร้างบ้านแบบนี้มีเวลามากพอให้กับการโต้ตอบของสิ่งเหล่านี้ ฉันไม่สามารถวางแผนแน่นอนใน**ใจ**ได้ ฉันต้องไปยืนที่ตรงนั้นพร้อมกับกระจกในมือ และจัดวางไปมาจนรู้ว่า ที่ที่เหมาะที่สุดอยู่ตรงไหน (MISC 822, MG025)
245. ความหยาบและสีอ่อน ๆ ทำให้หินทรายแลดูสมถะ เรียบง่ายแต่แข็งแกร่ง เหตุผลเพียงบางส่วนที่หยิบยกมานี้ ทำให้หินมัด**ใจ**ให้คนส่วนใหญ่ชอบหินได้อย่างไม่ยากเย็น (MISC 823, MG027)
246. เรามีเครื่องตัดหินออกมาเป็นแผ่น เครื่องย่อยหินเป็นก้อนเล็กๆ หรือแม้แต่เครื่องกลึงสำหรับตกแต่งหินเป็นรูปร่างต่างๆ ได้ดัง**ใจ**เราต้องการ เมื่อหินถูกนำมาใช้ได้ง่ายขึ้น ทำให้หินค่อยๆ เข้ามาแทนที่ไม้อย่างเงียบๆ (MISC 824, MG027)
247. ความคิดเห็นของดารา นักร้อง คนดัง และไฮโซ จะไม่ใช่ตัวแทนความคิดของคนทุกคน แต่สำหรับความเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของหมา หรือคุณค่าของการมีหมาเป็นเพื่อน อาจเป็นนับข้อยกเว้นที่แทน**ใจ**คนเลี้ยงหมาจำนวนไม่น้อย (MISC 826, MG028)
248. ปฏิจจสมุปบาท เรียกอีกอย่างหนึ่งก็เรียกว่า อิทัปปัจจยตา โดยเฉพาะอย่างยิ่งอิทัปปัจจยตาที่จะดับทุกข์ หรือเกิดทุกข์ดับทุกข์ใน**ใจ**ของคนได้นี้เราเรียกว่า อิทัปปัจจยตาปฏิจจสมุปบาท (MISC 830, MG029)
249. ความสุขอย่างแท้จริง คือละวางทุก ๆ อย่าง แล้วมี**ใจ**สดชื่นเย็นฉ่ำยิ่งขึ้นเสมอ (MISC 835, MG029)
250. วันอาทิตย์ที่ ๓๐ กันยายน ๒๔๗๗ ท่านหมายเหตุว่าเป็นวันสำคัญในชีวิตที่แล้วมา บันทึกในซีกกรอกข้อความ ส่วนการละอกุศลวิตก**ใจ**ล้วนท่านเติมว่า ไม่ปรากฏในช่อง ราคะ โทสะ โมหะ โลภะ พยาบาท มานะ (MISC 836, MG029)
251. กองบรรณาธิการวารสารเมืองโบราณ จึงตั้งใจจะเดินทางเข้าไปสำรวจถ่ายภาพเขายักษ์อีกครั้งหนึ่ง เพื่อชำระสะสางสิ่งที่เคยติดค้างคา**ใจ** เช่นเดียวกับครั้งที่แล้ว เราเข้าไปติดต่อขอเจ้าหน้าที่นำทางไปเขายักษ์ยังที่ทำการของอุทยานแห่งชาติตาพระยา (MISC 843, MG046)

Ref. code: 25615706300018ATD

252. ผมรู้สึกว่าชาวญี่ปุ่นเป็นคนขยันขันแข็ง มีความกระตือรือร้นสูง และไม่ปล่อยเวลาให้เสียไปโดยเปล่าประโยชน์ เขาให้ความสำคัญกับเวลาเป็นอย่างมาก เรียกได้ว่า มี**ใจ**ที่ตื่นตัวหรือแอ็คทีฟสูงอยู่ตลอดเวลา (MISC 859, MG059)
253. คณะเยาวชนไทยก็ได้นำศิลปะการแสดงไปเผยแพร่ให้ชาวเมืองฮิโรชิมาได้ชื่นชมด้วย ซึ่งก็เป็นที่น่ายินดีที่ประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมาย เพราะได้รับคำยกย่องชมเชยอย่างกว้างขวาง ร้อย**ใจ**รำลึกสันติภาพ ณ เมืองฮิโรชิมา (MISC 861, MG059)
254. ต้องพยายามฝึกอ่านและฟังการอ่านของตนเอง อย่างไม่เข้าข้างตนเองเกินไป เพื่อสำรวจข้อบกพร่องและนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น เตรียมพร้อมทาง**ใจ**และอารมณ์ (MISC 864, MG060)
255. ทฤษฎีการต่อสู้เพื่อการอยู่รอด นับว่าเป็นความสำคัญของปัญหาที่น่าสน**ใจ**เป็นอย่างยิ่ง (MISC 868, MG060)
256. คุณหญิงณัฐิกากล่าวว่า การใช้ชีวิตคู่ต้องถนอม**ใจ**กัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน (MISC 8670 MG062)
257. ในบางจังหวะไม่มีลม จนเราไม่รู้ว่าตัวเองอยู่ที่ไหน **ใจ**เรามีความสุขมากอยู่กับท้องฟ้าและน้ำทะเล (MISC 871, MG065)
258. ความทะเยอทะยานส่วนตัวเป็นประดุจเทียนส่อง**ใจ**ให้เดินทางไปสู่ปลายฝันอันบรรเจิดบนเส้นทางชีวิตที่เลือกได้ (MISC 872, MG065)
259. ผมก็ขอให้เขาสร้างคำใหม่ที่สามารถสื่อสารให้ตรง**ใจ**ผู้อ่านเลยได้ไหม (MISC 873, MG070)
260. เรายังเน้นการเรียนภาษาไทยแบบท่องจำ ยังอยู่กับกรอบอยู่กับความรับรู้ในเรื่องของการจำมากกว่าการประจักษ์ แทนที่จะทำให้เขารู้สึกว่า เมื่อเขาได้ยินคำนั้น คำนั้นมันพุ่งเข้าสู่**ใจ** และมันสามารถที่จะเห็นจินตภาพได้ สัมผัสถึงรูป รส กลิ่น เสียงได้ (MISC 874, MG070)
261. เขาอาจจะไม่เข้าใจเลยว่า ครูให้เขาท่องทำไม แต่การที่เขาท่องทุกวัน ๆ จังหวะมันเกิดขึ้นใน**ใจ** และเมื่อใดก็ตามที่เขาอ่านกาพย์กลอน เขาจะสัมผัสความงาม สัมผัสจังหวะของมันได้มากกว่าคนที่ไม่ได้ท่องอาขยาน (MISC 875, MG070)
262. เรื่องคงไม่หนักหนาสาหัสเท่าไรนัก แต่เสียเวลาและยุ่งยาก**ใจ** ถ้าไม่รู้จะพูดจะแถลงอะไรในศาล ก็อาจขอแรงทนายความไปช่วยเพื่อความยุติธรรมได้ (MISC 877, MG071)
263. เด็กหนุ่มแบบหัวเราะความช่างซักไซ้ของหญิงสาวอยู่ใน**ใจ** (MISC 881, MG072)
264. นามสกุลของใครใครก็ต้องรักต้องหวงทั้งนั้น ถึงจะเป็นผู้หญิง ก็รู้สึกภูมิใจในนามสกุลของตัวเองได้ ผมอ่านแล้วก็ไม่ได้นำมาตอบ เพราะใน**ใจ**ผมเองเห็นว่าเรื่องชื่อเรื่องนามสกุลเป็นเรื่องสมมุติระดับต้นๆ ของมนุษย์ยึดติดมากๆ เข้าก็ต่อยตีกันมาไม่รู้เท่าไร (MISC 885, MG079)
265. ผมก็ยังรู้สึกอัศจรรย์**ใจ**ทุกครั้งที่เห็นเมล็ดถั่วซึ่งเก็บไว้เป็นเวลานานๆ แทงรากออกมาเมื่อเราเอามาแช่น้ำ (MISC 887, MG079)

266. เดี๋ยวเภาจะลองไปพูดกับพี่ตุ้ยดู เภาคิดใน**ใจ**ว่า พี่ตุ้ยเล่นแรงถึงจะขายศพหมาเลยเชียวหรือ สายๆ ของวันนั้นเภาเดินเข้าไปหาพี่ตุ้ยเพื่อขอให้พี่ตุ้ย (MISC 890, MG079)
267. เขาเป็นคนเฉื่อยชาด้วยซ้ำ ผมว่าเขาตัดสินใจเด็ดขาดมากกว่า**ใจ**เขาเร็ว (MISC 892, MG079)
268. แม้จะต่างกันที่ความสูงของระดับมือที่ประนม แต่ก็ล้วนเป็นดอกบัวที่เรานำออกมาจาก**ใจ**เพื่อบูชาอย่างนอบน้อมกับทุกคน มือที่ประนมนั้นเป็นเครื่องหมายของดอกบัว อันนี้คงทราบกันแล้วนะครับ (MISC 893, MG079)
269. ผมเป็นคนที่ไหว้คนยากมาก มือแข็ง ทั้งๆ ที่พ่อแม่ อบรมสั่งสอนมาดีตั้งแต่เด็ก และรู้ดีว่าการไหว้เป็นสิ่งที่ดีงามของวัฒนธรรมไทย ผมจะไหว้ใครไหว้ด้วย**ใจ** (MISC 894, MG079)
270. คนไทยเรามองเห็นความรู้ความสามารถเป็นของสูง คนไทยจึง ไม่กล้าขายความคิด จะสอนวิชาให้ใครก็สอนโดยไม่รับค่าตอบแทน สอนด้วย**ใจ**กุศลเพียงถ่ายเดียว (MISC 899, MG079)
271. แม่เอาพระคัมภีร์มาอ้างว่า ถ้าเราทอดทิ้งพระเจ้า พระเจ้าก็จะทรงทอดทิ้งเรา หนูอึ้งเพราะไม่คิดว่าจะได้ยินคำพูดเหล่านี้ หนูน้อย**ใจ**ว่ามันน่าจะมีคำพูดอะไรที่ดีกว่านี้ในตอนที่หนูนอนอยู่บนเตียง (MISC 901, MG079)
272. สวัสดีปีใหม่**ใจ**สวัสดิ์ไม่ติดขัดข้องเคืองแม้เรื่องไหน (MISC 906, MG079)
273. สวัสดีปีใหม่**ใจ**สะอาด มาก่อชาติให้เรือ องรุ่งเป็นคุ้งฝัน ล้างทุกถิ่นเถื่อนโรงโขมงควัน สิ่งสำคัญนั่นคือ ซื่อของคน เป็นผู้ใหญ่**ใจ**สะอาดชาติก็เชิด เป็นนักเรียนเพียรเถิดย่อมเกิดผล เป็นเสนาคุมครองกฎต้องอดทน (MISC 909, MG079)
274. ถึงคราวกินอิ่มได้ชิมหมด ครบทุกรสเปรี้ยวขมหรืออมหวาน ให้ปลื้มปลาบซาบ**ใจ**ในทุกจาน ให้เบิกบานซ่าน**ใจ**ในทุกคำ เกิดเป็นคนย่อมผ่านทั้งหวานขม (MISC 911, MG079)
275. หลายครั้งที่หนูตั้งคำถามใน**ใจ**อย่างละอายใจตัวเองว่าแม่ทุ่มเททุกอย่างเพื่อพระเจ้าอย่างสุดจิตสุดใจมากเกินไปหรือเปล่า (MISC 912, MG079)
276. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงทำให้ผู้อ่านตระหนักถึงความสำคัญของการฝึกมวยไทเก๊กว่าอยู่ที่การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกายและ**ใจ**ให้เป็นหนึ่งเดียว จึงจะเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน (MISC 920, MG087)
277. การวาดรูปสีน้ำเป็นภาพวิวทิวทัศน์ต่างๆ ที่ได้เดินทางไปยังประเทศต่างๆ รวมถึงเมืองไทย และนำมาพิมพ์เป็น ส.ค.ส. แทน**ใจ** ส่งให้กับพรรคพวกเพื่อนฝูง (MISC 927, MG098)
278. รักเอย ที่ปรารถนารักมาประดับชีวี หวั่นในฤทัยเหลือที่เกรงกลัวรักลวงฤดี รักแล้วขยี้ใจอืมอืมอืม ขืนห้ามความรักคงไม่ได้กลัวหมองไหม้**ใจ**สิ้นสุขเอย (MISC 932, MG104)

Ref. code: 25615706300018ATD

279. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเคยทรงกล่าวถึงพระองค์เองไว้ในบทพระราชนิพนธ์เรื่องข้ามฝั่งแห่งฝัน ว่าเป็นคนที่อยากแต่จะเที่ยวไป ฝันไป ด้วย**ใจ**ที่กระหายได้เห็นได้รู้จัก ทั้งสภาพธรรมชาติ ภูมิประเทศ ภูมิอากาศหลากหลาย (MISC 935, MG114)
280. เมื่อผมวิเคราะห์เรื่องการพูดที่ใช้สรรพนามหลากหลายของภาษาไทยไปแล้ว ใน**ใจ**ผมก็ยังคงชอบธรรมเนียมปฏิบัติของภาษาพูดของไทยอยู่ดี (MISC 937, MG127)
281. ถ้าคุณจะขนลุกขนพองใส่ใครสักคน พวกผิดพันธุ์น่าจะเป็นพวกแรกที่คุณนึกถึงมากกว่าพวกผิดเพศ พวกร่างเป็นคน แต่**ใจ**เป็นแมลงนั่นไงครับ มีให้เห็นทั้งเหลือบ แมงดา เห็บ ฯลฯ (MISC 939, MG127)
282. คนลาวเรียกหนังเรื่องนี้อย่างถึง**ใจ**ว่า หน้าข้อยอยู่ปู้น หน้าเปิ้นอยู่นี่ (MISC 940, MG127)
283. ผมทำบุญน้อยลง ด้วยใน**ใจ**ลึก ๆ ผมยังอยากเป็นคนดีอยู่ (MISC 942, MG127)
284. ดิฉันว่าเมื่อเวลาที่คนเราอ่านอะไรสักอย่าง จะมีสมาธิเข้าใจง่ายและได้มีเวลาคิดที่จะตอบ ซึ่งได้ผลสำเร็จสำหรับดิฉัน.....โดยรวมมีความสุขใน**ใจ**ค่ะ (MISC 943, MG127)
285. อยากทำทานก็กลัวกลุ้มถูกรุมทึ้ง คนคนหนึ่งอยากช่วยอาจซวยซ้ำ เห็นทีไร**ใจ**ไม่คุดมนุษยธรรม จึงแอบทำสิ่งหนึ่งซึ่งชื่นใจ (MISC 946, MG127)
286. มีคำกล่าวถึงเกย์ว่า ร่างเป็นชาย แต่**ใจ**เป็นหญิง ผมฟังแล้วผมอยากให้ความเห็นว่าคำพูดนี้ไม่ตรงนัก (MISC 948, MG127)
287. คนใจร้ายเราก็ว่าหน้าเนื้อ**ใจ**เสือ (MISC 951, MG127)
288. เมื่อเดินผ่านมัสยิดของมุสลิม ใครจะว่าอย่างไรผมไม่รู้ ผมเห็นผมก็ยกมือไหว้ด้วย**ใจ**บูชาทุกครั้ง (MISC 952, MG127)
289. อะไรก็ได้ที่เป็นความคิดเห็นของคุณประภาส จะรออ่านด้วย**ใจ**ระทึก (MISC 954, MG127)
290. วันนี้คำถามเก่าๆ ก็กลับมาอยู่ใน**ใจ**ผมอีกครั้ง ว่าผู้ชายที่ทิ้งลูกทิ้งเมียตัวเอง เพื่อไปหาทางหลุดพ้นทุกข์ส่วนตัวนั้น เราจะนับเป็นคนดีได้ไหม (MISC 959, MG129)
291. ฉันชอบฟังนะ โทนเสียงของพระเวลาสวดมนต์ทำให้**ใจ**นิ่งดีนะ (MISC 961, MG129)
292. ภาพวาดสีสวยสดใสภาพนั้น ตัวพ่อเขานำกลับบ้านมาด้วย เพราะภาพภาพนี้ได้สร้างทั้งความปลาบปลื้ม**ใจ** และความสงสัยให้คนเป็นพ่ออย่างยิ่ง (MISC 962, MG129)
293. เราจะผ่านเรื่องร้ายไปด้วยกัน คนยังอยู่จงสู้ไปแม้**ใจ**วิ่น ทั้งแผ่นดินรินหัวใจมาใส่ขวัญ รวมพลังทั้งพารามากางกั้น (MISC 963, MG129)
294. พี่กับน้องล่องไหลแล้วร่วงลง แทบหมดพงศ์เผ่าพันธุ์ในทันใด ตรงที่เคยมีบ้านมีร้านค้า มาบัดนี้มีแต่ฝาแต่ฟากไม้ ตรงที่เคยรองเรืองด้วยเครื่องไฟ กลับวิเวกวังเวง**ใจ**ไร้สำเนียง ทั้งรถบ้านร้านเรือไม่เหลือแล้ว (MISC 964, MG129)

Ref. code: 25615706300018ATD

295. ไม่สามารถควบคุม**ใจ**ที่ดิ้นรนเมื่อทนรับเพลิงทุกข์ไม่ไหว (MISC 967, MG129)

296. เด็กชายตัวเล็กๆ คนหนึ่งที่เป็นแขกรับเชิญยังตรึง**ใจ**ผมถึงทุกวันนี้ อายุไม่มากกว่าห้าขวบแน่นอน ทุกวันนี้คงเป็นหนุ่มแล้ว แทบจะทุกคำตอบวันนั้น ผมจำได้เกือบหมด (MISC 968, MG129)

297. เกิดอะไรขึ้นต่อจากนั้นหรือครับ ท่านผู้อ่านบางท่านคงตั้งคำถามไว้ใน**ใจ**แล้วว่า มนุษย์ผู้สร้างห้องของลิงทั้งหกนี้คงต้องทำกลไกลอะไรบางอย่างไว้ให้ในห้องบ้างเป็นแน่ (MISC 970, MG130)

298. หลังจากวันนั้นความใฝ่ฝันที่อยากเป็นมนุษย์อวกาศก็อยู่ใน**ใจ**ของผมมาตลอด (MISC 972, MG130)

299. ผมจะช่วยร้องเชียร์ แต่ใครที่ยังไม่กระโดดลงมา ลองเอามือป้องหน้าผากแล้วมองฝั่งโน้นให้ดีๆ ก่อน และก็อย่าลืมถามใจกับถามมือตัวเองดู ว่า**ใจ**เราเติบไปไหม มือเรานิ่มไปหรือเปล่า (MISC 973, MG130)

300. ถ้าให้พูดในฐานะรุ่นพี่ก็ขอบอกจาก**ใจ**จริงว่าได้กลับไปชมละครที่จุฬาฯ ครั้งนี้ สัมผัสได้อย่างแรงเลยครับถึงความกลมเกลียวเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวของน้องๆ ที่มาทำกิจกรรมร่วมกัน (MISC 974, MG130)

301. ทุกวันนี้ซามูไรญี่ปุ่นเลิกถือดาบ และหันมาหิ้วกระเป๋าเอกสารรบกับคนทั้งโลกแทน แต่ดาบเล่มเล็กเหน็บเอวที่ผมขานว่ามันคือดาบแห่งการรับผิดชอบนั้น ดูเหมือนคนญี่ปุ่นได้ถูกนิกายเซนปลูกผังให้เหน็บไว้ที่**ใจ**ไปเสียแล้ว (MISC 975, MG130)

302. ผมหยิบยางลบแท่งจากกระเป๋าเสื้อ ตวัดลงไปในภาพเขียนของเพื่อนเป็นทางทแยงจากมุมล่างข้างซ้ายขึ้นไปยังมุมขวาด้านบนสามสี่ครั้ง แล้วยัดภาพเขียนของเพื่อนเข้าไปรวมในกองก่อนหอบงานทั้งหมดไปส่งครูด้วย**ใจ**ที่เต้นระรัว (MISC 981, MG131)

303. ลองคิดเล่นๆ สิครับว่า ถ้าทั้งสังคมตั้งคำถามทำนองเดียวกับคุณบุญน้อย จะเกิดอะไรขึ้นในสังคม ทำไมต้องกราบพระ เราไหว้พระด้วย**ใจ**ไม่ได้หรือ (MISC 983, MG131)

304. ผมวิเคราะห์เรื่องนี้ว่า คุณหนูคงเหนื่อยใจอย่างที่กล่าวไว้ในจดหมายนี้จริงๆ คนเรานั้นถ้า**ใจ**มันแกว่งละก็ ความรู้ความสามารถมันหดหายไปเกินครึ่งเลยครับ (MISC 984, MG131)

305. ส่วนใหญ่ที่**ใจ**ยังไม่กว้างพอ มักเอาตัวเองเป็นศูนย์กลางจักรวาลให้คนอื่นๆ เป็นดาวเคราะห์ คอยหมุนรอบ (MISC 989, MG131)

306. บางทีคนที่เราคิดว่าเป็นข้าศึก ก็อาจจะเป็นแค่ผู้หลงผิดเท่านั้น หรือไม่ก็อาจจะมีคนที่คับแค้น**ใจ**จริงๆ อยู่บ้าง (MISC 990, MG131)

307. การแข่งขันมันเป็นเรื่องของเกณฑ์เป็นเรื่องของกติกา แต่ความอารีนี่มันเป็นเรื่องของ**ใจ** ไม่มีเกณฑ์ใดๆ มาบังคับ แล้วคนไทยก็เป็นอย่างที่คุณกาญจนาว่าคือเราโอบอ้อมอารีกันมาช้านาน (MISC 992, MG131)

308. พระทั้ง 3 รูปที่ถกเถียงกันว่าใครเป็นคนผิดที่ส่งเสียงในห้องทำสมาธิก็เริ่มเงียบเสียงลงด้วยความเหนื่อยหน่าย**ใจ**ของทุกรูป (MISC 993, MG131)

Ref. code: 25615706300018ATD

ภาคผนวก ค

คำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในข้อมูลภาษาจีนจากงานวิจัยของยฺหวีหนิง (Yu, 2009)

1. 主题公园正逐步敲开世界各地游客的心房。(Yu, 2009 : 156)
2. 我愿意敞开自己的心扉，向你倾诉一切。(Yu, 2009 : 157)
3. 我们依然紧锁心扉，死守界限，而且彼此伤害。(Yu, 2009 : 157)
4. 字字句句在我的心坎上打下了深深的烙印。(Yu, 2009 : 157)
5. 我从心坎里感谢您。(Yu, 2009 : 157)
6. 他的话句句都说进了大家的心窝里。(Yu, 2009 : 158)
7. 我第一次把掏心窝的话都和她说了。(Yu, 2009 : 158)
8. 我把环保种子播撒在他的心田里。(Yu, 2009 : 159)
9. 有时她那短暂的微笑，真会令我的心田开出温暖的花朵呢！(Yu, 2009 : 159)
10. 她那无助的感觉一波又一波地涌进我的心田。(Yu, 2009 : 159)
11. “静”是心地最佳的风光。(Yu, 2009 : 160)
12. 现在最需要的是清净你的心地。(Yu, 2009 : 160)
13. 干涸了的心泉又从胸中飞迸。(Yu, 2009 : 161)
14. 他振动着往日的心波。(Yu, 2009 : 161)
15. 她心潮翻滚，无法入睡。(Yu, 2009 : 162)
16. 生活中能触及心弦的每一个画面都是他创作的源泉。(Yu, 2009 : 162)
17. 在撼人心弦的节奏中，我们找到了自我。(Yu, 2009 : 163)
18. 我的心都快跳出来了，砰砰的声音像音乐中的重低音，让我的身体的每一部分都随着它一起跳动，被它震撼。(Yu, 2009 : 163)
19. 姑娘哭了，她知道，这一点感觉是被那颗灼热的心唤醒的。(Yu, 2009 : 166)
20. 他对那姑娘真是一片痴心，可是姑娘却看不上他。(Yu, 2009 : 166)
21. 三人一条心，黄土变成金。(Yu, 2009 : 167)
22. 我的心是一片荒芜的原野，没有播种的愿望，没有收获的喜悦。(Yu, 2009 : 167)
23. 这个问题一直压在她的心头。(Yu, 2009 : 168)
24. 她根本没把他的宣示放在心头。(Yu, 2009 : 168)
25. 一把火猛然袭上心头，他也火大起来。(Yu, 2009 : 169)
26. 一抹怀疑在他心底浮现。(Yu, 2009 : 169)
27. 亡国之恨，丧家之悲，败身之辱尽埋心底。(Yu, 2009 : 169)
28. 我从心底里佩服他。(Yu, 2009 : 170)
29. 她一眼就从小伙子清澈的目光中看到了他内心的真诚。(Yu, 2009 : 170)
30. 这是发自深心的喜悦。(Yu, 2009 : 171)
31. 从这个作品中我们可以看出作者的深心。(Yu, 2009 : 171)
32. 他让金钱迷住了心窍。(Yu, 2009 : 172)
33. 他的话打开了我的心窍，知道该怎么办了。(Yu, 2009 : 172)
34. 长点儿心眼儿，别上人家的当。(Yu, 2009 : 172)
35. 他有心眼儿，什么事都想得周到。(Yu, 2009 : 173)

Ref. code: 25615706300018ATD

36. 他人不错，就是心眼儿太多。(Yu, 2009 : 173)
37. 他心眼儿窄，受不了委屈。(Yu, 2009 : 173)
38. 心眼跟针眼那么大。 (Yu, 2009 : 173)
39. 没安好心眼儿。(Yu, 2009 : 173)
40. 心眼儿坏。(Yu, 2009 : 173)
41. 没心眼儿。(Yu, 2009 : 173)
42. 缺心眼儿。(Yu, 2009 : 173)
43. 小心眼儿。(Yu, 2009 : 173)
44. 在我的心目中，他还是个孩子。(Yu, 2009 : 174)
45. 动人情景犹在心目。(Yu, 2009 : 174)
46. 他看在眼里，痛在心里，急在眉间。(Yu, 2009 : 175)
47. 可是这件事他也只能放在心里，不敢说出来。(Yu, 2009 : 175)
48. 他那番话让我在心里铭记一辈子。(Yu, 2009 : 175)
49. 我们说了不入耳的话，你可千万别往心里去啊！(Yu, 2009 : 175)
50. 他却只能压抑心中的感觉。(Yu, 2009 : 176)
51. 进城几年了，乡亲们的嘱托他一直记在心间。(Yu, 2009 : 176)
52. 一点小事，别放在心上。(Yu, 2009 : 177)
53. 小事一桩，不必挂在心上。(Yu, 2009 : 177)
54. 树长根，人长心。(Yu, 2009 : 179)
55. 人靠好心，树靠好根。(Yu, 2009 : 179)
56. 浇树要浇根，知人要知心。 (Yu, 2009 : 179)
57. 人怕伤心，树怕伤根。 (Yu, 2009 : 179)
58. 人心隔肚皮。 (Yu, 2009 : 180)
59. 人心难测水难量。 (Yu, 2009 : 180)
60. 泥鳅难捉，人心难摸。 (Yu, 2009 : 180)
61. 路遥知马力，日久见人心。 (Yu, 2009 : 180)
62. 我们诚心向你求教。(Yu, 2009 : 181)
63. 我衷心感谢你的帮助。(Yu, 2009 : 181)
64. 我知道你是真心对我好。(Yu, 2009 : 181)
65. 他对朋友们的一片忠心从来没有受到怀疑。(Yu, 2009 : 181)
66. 他是一个素心人。 (Yu, 2009 : 182)
67. 心诚石头都能开花。 (Yu, 2009 : 182)
68. 真心对真心，石头变黄金。 (Yu, 2009 : 182)
69. 八两换半斤，人心换人心。 (Yu, 2009 : 184)
70. 他常常深入群众，和工人们促膝谈心。(Yu, 2009 : 184)
71. 对于他的眼色她报以会心的微笑。(Yu, 2009 : 184)
72. 八两换半斤，人心换人心。(Yu, 2009 : 184)
73. 他经常深入群众，和工人们促膝谈心。(Yu, 2009 : 184)
74. 对于他的眼色她报以会心的微笑(Yu, 2009 : 184)
75. 朋友遍天下，知心能几人。(Yu, 2009 : 184)
76. 知人知面不知心。(Yu, 2009 : 184)

Ref. code: 25615706300018ATD

77. 人心藏在最后边。(Yu, 2009 : 184)
78. 白糖嘴巴砒霜心。(Yu, 2009 : 184)
79. 刀子嘴，豆腐心。(Yu, 2009 : 184)
80. 心在嘴上长着。(Yu, 2009 : 186)
81. 心理不存话，有什么说什么。(Yu, 2009 : 186)
82. 她不贪富，不恋贵，只想找个对心的人。(Yu, 2009 : 186)
83. 说句掏心的话，你真不该发那么大脾气。(Yu, 2009 : 186)
84. 通过交心，我们相互间加深了了解。(Yu, 2009 : 186)
85. 他是我的换心朋友。(Yu, 2009 : 186)
86. 我把我的心掏出来给你了，你还是不相信我。(Yu, 2009 : 186)
87. 交朋友是交心。(Yu, 2009 : 186)
88. 他既是群众的带头人，又是群众的贴心人。(Yu, 2009 : 188)
89. 他们两人谈得挺碰心。(Yu, 2009 : 188)
90. 只要大家合心干，任务定能完成。(Yu, 2009 : 189)
91. 咱俩不隔心，有什么事你别瞒我。(Yu, 2009 : 189)
92. 粗心的驾驶员对于公众是一种危险。(Yu, 2009 : 190)
93. 她做什么事都很细心。(Yu, 2009 : 190)
94. 心宽不在屋宽。(Yu, 2009 : 193)
95. 何劳问宽窄，宽窄在心中。(Yu, 2009 : 193)
96. 心高如天，命薄如纸。(Yu, 2009 : 194)
97. 不是我心硬，让孩子从小吃点儿苦没有坏处。(Yu, 2009 : 194)
98. 他虽然说话硬，但是心软，同情心厚。(Yu, 2009 : 194)
99. 他这个人心浮得很，什么事情也做不下去。(Yu, 2009 : 195)
100. 他昧着良心做事。(Yu, 2009 : 196)
101. 你应该摸着良心想一想。(Yu, 2009 : 196)
102. 良心烂了。(Yu, 2009 : 196)
103. 良心让狗吃了。(Yu, 2009 : 196)
104. 人心不足蛇吞象。(Yu, 2009 : 196)
105. 万丈深渊有底，五寸心窝难填。(Yu, 2009 : 197)
106. 她对丈夫有二心。(Yu, 2009 : 198)
107. 我们要永远相爱，决不负心。(Yu, 2009 : 198)
108. 这种屈心的事我不干。(Yu, 2009 : 198)
109. 天下无二道，圣人无两心。(Yu, 2009 : 198)
110. 不怕虎生三只口，只怕人怀两样心。(Yu, 2009 : 199)
111. 海枯石烂，永不变心。(Yu, 2009 : 199)
112. 欲淡则心清，心清则理见。(Yu, 2009 : 199)
113. 心净孤明独照。(Yu, 2009 : 199)
114. 谁知道他的心是黑还是红。(Yu, 2009 : 202)
115. 好处他一个人独吞了，真黑心。(Yu, 2009 : 202)
116. 吃了木炭，黑了良心。(Yu, 2009 : 202)
117. 白酒红人面，黄金黑世心。(Yu, 2009 : 202)

Ref. code: 25615706300018ATD

118. 吃了木炭，黑了良心。(Yu, 2009 : 202)
119. 心不黑发不了财。(Yu, 2009 : 202)
120. 心过难改，能改心过，则无过矣 。(Yu, 2009 : 202)
121. 人病多是心病，心坏了，就很难治好。(Yu, 2009 : 203)
122. 竹子根多，小人心多。(Yu, 2009 : 203)
123. 易涨易退山溪水，易反易复小人心。(Yu, 2009 : 203)
124. 要抓住一个男人的心一定要先抓住这个男人的胃。(Yu, 2009 : 203)
125. 她就那么重重地敲打着他的心扉，让他有种被电流击中的感觉。(Yu, 2009 : 203)
126. 两颗年轻的心逐渐贴近了起来。(Yu, 2009 : 204)
127. 他总是心不在焉，他的心已被隔着墙的姑娘“叼”走了。(Yu, 2009 : 204)
128. 这颗多年漂泊的心终于找到了属于自己爱的港湾。(Yu, 2009 : 204)
129. 我骗你？我就是把心剜出来给你煮了吃了，你还当是吃白薯呢。(Yu, 2009 : 205)
130. 我可是拴得住他的人，拴不住他的心。(Yu, 2009 : 205)
131. 心不在，留住人有什么用？。(Yu, 2009 : 205)
132. 可是只要人在，心慢慢是会回来的。(Yu, 2009 : 206)
133. 你是人累还是心累？(Yu, 2009 : 206)
134. 你只要心不老，人就不会老。(Yu, 2009 : 206)
135. 向前看，别回头，时间是医治心灵创伤的良药。(Yu, 2009 : 207)
136. 她认为自己爱的不是他的财富，而是他可以创造财富的心智与能力。(Yu, 2009 : 207)
137. 思念是心与心的共振共鸣。(Yu, 2009 : 209)
138. 一件心事一座山。(Yu, 2009 : 209)
139. 我猜不透他的心思。(Yu, 2009 : 209)
140. 他的话说出了大家的心念。(Yu, 2009 : 209)
141. 这就了却了我的一桩心愿。(Yu, 2009 : 209)
142. 我们大伙儿是一个心劲儿，要尽快把事情办成。(Yu, 2009 : 209)
143. 她年龄不大，但很有心机。(Yu, 2009 : 210)
144. 他这个人工于心计。(Yu, 2009 : 210)
145. 他这个人心术不正。(Yu, 2009 : 211)
146. 我心想他早晚总会来的。(Yu, 2009 : 212)
147. 您的美意，我心领了。(Yu, 2009 : 212)
148. 他的话前后不一，令人心疑。(Yu, 2009 : 212)
149. 他心甘情愿当人民的勤务员。(Yu, 2009 : 212)
150. 在心中打个大问号。(Yu, 2009 : 212)
151. 我想谈谈学习这篇课文的心得。(Yu, 2009 : 214)
152. 你们不了解他的心意。(Yu, 2009 : 214)
153. 人若有疑虑，则心志不坚，会时常犹豫。(Yu, 2009 : 214)
154. 我有心去看他，但怕打扰他。(Yu, 2009 : 215)
155. 他说这话时无心的，你可别见怪。(Yu, 2009 : 215)
156. 有心栽花花不开，无心插柳柳成荫。(Yu, 2009 : 215)
157. 我有那贼心也没那贼胆。(Yu, 2009 : 216)
158. 你这是好心当作驴肝肺。(Yu, 2009 : 216)

Ref. code: 25615706300018ATD

159. 事虽如此，他不改初心。(Yu, 2009 : 216)
160. 我本心想学医，结果学了文学。(Yu, 2010 : 216)
161. 这与素心相违。(Yu, 2010 : 217)
162. 我不是存心这么做的。 (Yu, 2010 : 217)
163. 只要你发心去学，定会学成的。(Yu, 2009 : 218)
164. 别生气，他不是成心的。(Yu, 2009 : 218)
165. 心志向何方。(Yu, 2009 : 218)
166. 你应该用心做习题。(Yu, 2009 : 219)
167. 他一心想上大学。(Yu, 2009 : 219)
168. 如你不更加专心地工作，你将被解雇。(Yu, 2009 : 219)
169. 她悉心照料病人。(Yu, 2009 : 219)
170. 他潜心研究科学。(Yu, 2009 : 219)
171. 她学习起来，什么事也不能使她分心。(Yu, 2009 : 219)
172. 这些年轻人干活可尽心呢。(Yu, 2009 : 221)
173. 这是他的呕心之作。(Yu, 2009 : 221)
174. 她煞费苦心教育她的子女。(Yu, 2009 : 221)
175. 这是一个精心策划的阴谋。(Yu, 2009 : 222)
176. 毕生心血的结晶。(Yu, 2009 : 222)
177. 他决心改正错误。(Yu, 2009 :223)
178. 他横下一条心要学好英文。(Yu, 2009 : 223)
179. 我狠不下心去做这样的决定。(Yu, 2009 : 223)
180. 他扎根农村可是铁了心啦。(Yu, 2009 : 223)
181. 她遇到逆心的事，总要抹几滴眼泪的。(Yu, 2009 : 224)
182. 她绝不说违心的话，做违心的事。(Yu, 2009 : 224)
183. 她只好降心相从。(Yu, 2009 : 224)
184. 他不忍心拒绝他们的要求。(Yu, 2009 : 226)
185. 你要是没有恒心可学不好。(Yu, 2009 : 226)
186. 他正在失去耐心。(Yu, 2009 : 226)
187. 得民心者得天下，失民心者失天下。(Yu, 2009 : 228)
188. 众人心里有杆秤。(Yu, 2009 : 228)
189. 人心齐，泰山移。(Yu, 2009 : 230)
190. 千千万万的人一条心。(Yu, 2009 : 230)
191. 我们相信：能够提出“和谐社会”原则，说明国家领导人心里面透亮着。(Yu, 2009 : 231)
192. 雨后路滑，她一不小心滑倒了。(Yu, 2009 : 232)
193. 大敌当前，我们决不可掉以轻心。(Yu, 2009 : 232)
194. 跟这种人打交道，你可千万当心。(Yu, 2009 : 232)
195. 他很留心股票的行情。(Yu, 2009 : 233)
196. 这孩子读书不上心。(Yu, 2009 : 233)
197. 别看他大大咧咧的，什么事他都很在心。(Yu, 2009 : 234)
198. 不论学什么技术都得搁心。(Yu, 2009 : 234)
199. 我们要关心国家大事。(Yu, 2009 : 234)

Ref. code: 25615706300018ATD

200. 她经心搜集各种资料。(Yu, 2009 : 235)
201. 学习技术，不走心可学不好。(Yu, 2009 : 235)
202. 他再也压不住心头的怒火。(Yu, 2009 : 243)
203. 她的好奇心快烧着了。(Yu, 2009 : 243)
204. 当数千国人处于萨斯(SARS) 威胁之中，数百人面临死亡之际，作为中国的领导人，我感觉自己的心都快着火了。(Yu, 2009 : 244)
205. 他一股怒气涌上心头。(Yu, 2009 : 244)
206. 她心里像打翻了五味瓶。(Yu, 2009 : 244)
207. 他望着她娇美的身影，心里有酸酸的醋意。(Yu, 2009 : 244)
208. 表面的平静一旦崩溃，汹涌的情绪又涌上心头。(Yu, 2009 : 245)
209. 你表面上装着没事，可心里早就乐得噼里啪啦直滴水了。(Yu, 2009 : 245)
210. 他长长吐了一口气，因为压在心头的一块大石头已经落地。(Yu, 2009 : 246)
211. 你不道歉，他的心结就解不开，你俩就不能建立真正的友谊。(Yu, 2009 : 246)
212. 这事老是悬着，一直是他的心病。(Yu, 2009 : 247)
213. 心病从来无药医。(Yu, 2009 : 248)
214. 我们等得好心焦！(Yu, 2009 : 249)
215. 孩子心重，你不要过于责备。(Yu, 2009 : 249)
216. 一见那清亮的水，个个都心痒，巴不得马上跳下去。(Yu, 2009 : 249)
217. 你不要为这件事难心。(Yu, 2009 : 250)
218. 前几天他和老张犯心怄气。(Yu, 2009 : 250)
219. 你怎么这么闹心呀？(Yu, 2009 : 250)
220. 他因失败而糟心。(Yu, 2009 : 250)
221. 他一口窝心气没出就归了天。(Yu, 2009 : 250)
222. 多少父母为子女操碎了心。(Yu, 2009 : 251)
223. 只要我有个地方暂住几天，你什么也不必张心了。(Yu, 2009 : 251)
224. 她揪心的事太多，人都显得老了。(Yu, 2009 : 252)
225. 您见到他时，费心把这封信交给他。(Yu, 2009 : 252)
226. 放心不下。(Yu, 2009 : 253)
227. 心吊在喉咙眼儿上。(Yu, 2009 : 253)
228. 心在嗓子眼里跳。(Yu, 2009 : 253)
229. 心跳到口里。(Yu, 2009 : 253)
230. 牵挂在心上。(Yu, 2009 : 253)
231. 你的每一根头发都连着爸妈的心。(Yu, 2009 : 253)
232. 我真担心她的健康。(Yu, 2009 : 254)
233. 他挂心家里，恨不得马上赶回去。(Yu, 2009 : 254)
234. 至今没有接到儿子来信，真叫人焦心。(Yu, 2009 : 255)
235. 提起这种熬心事儿，他又要诉苦了。(Yu, 2009 : 255)
236. 他一遇上困难就灰心丧气。(Yu, 2009 : 258)
237. 孩子这样不争气，真叫人寒心。(Yu, 2009 : 258)
238. 这么浪费，叫人看了心疼。(Yu, 2009 : 259)
239. 这样惯孩子不是心疼他。(Yu, 2009 : 259)

Ref. code: 25615706300018ATD

240. 这样浪费粮食令人痛心。(Yu, 2009 : 260)
241. 这出戏看了叫人心酸。(Yu, 2009 : 260)
242. 别为这事伤心。(Yu, 2009 : 260)
243. 娘儿俩为失去亲人而流着绞心的眼泪。(Yu, 2009 : 260)
244. 我的心被戳了个血窟窿。(Yu, 2009 : 260)
245. 我的心在流血。(Yu, 2009 : 260)
246. 自从那以后，我的心就彻底死了。(Yu, 2009 : 261)
247. 老战友在一起畅叙往事是一件快心的事。(Yu, 2009 : 262)
248. 孩子们开心地围着他跳舞。(Yu, 2009 : 263)
249. 无边的春色令我心醉不已。(Yu, 2009 : 264)
250. 他的一席话使人心折。(Yu, 2009 : 264)
251. 他醉心于数学研究。(Yu, 2009 : 265)
252. 这美妙的音乐使我心醉。(Yu, 2009 : 265)
253. 心胸开阔，对不如意的事情想得开。(Yu, 2009 : 266)
254. 趁他心顺的时候去跟他说。(Yu, 2009 : 266)
255. 他对我说了几句宽心话。(Yu, 2009 : 267)
256. 有了个帮忙的，老太太松心多了。(Yu, 2009 : 267)
257. 她建议举行一个茶会来散散心。(Yu, 2009 : 267)
258. 孩子进了托儿所，我省心多了。(Yu, 2009 : 268)
259. 你想要什么尽管说，我包你称心如意。(Yu, 2009 : 268)
260. 他是我们的可心人。(Yu, 2009 : 269)
261. 这几件事办得太不遂他的心了。(Yu, 2009 : 269)
262. 他父亲晚年过得挺顺心。(Yu, 2009 : 269)
263. 心里落下一块石头 。(Yu, 2009 : 270)
264. 吃了定心丸。(Yu, 2009 : 270)
265. 看到这样的情景，他们放心了。(Yu, 2009 : 270)
266. 你就把心放在肚皮里，在家里耐心等待吧。(Yu, 2009 : 270)
267. 任务完成了，他总算可以睡个落心觉了。(Yu, 2009 : 271)
268. 他仔细地听着，句句入耳，字字落心。(Yu, 2009 : 271)
269. 听说孩子的伤势很轻，家里人都息心了。(Yu, 2009 : 271)
270. 那笔钱找到了，这一下她可定心了。(Yu, 2009 : 272)
271. 心定了，他就有了慧心、慧眼，才能听到心音。(Yu, 2009 : 272)
272. 我的心已经破了一个大洞。(Yu, 2009 : 276)
273. 你的心要是已经破了一个大洞你不是早就死了吗？(Yu, 2009 : 276)
274. 心灵的生活 。(Yu, 2009 : 283)
275. 心灵的激情。(Yu, 2009 : 283)
276. 每个人心中都有一个大舞台，心有多大舞台就有多大。(Yu, 2009 : 286)
277. 发于点滴，行于心田，融于交流，盛于久远。(Yu, 2009 : 286)
278. 人与自然彼此共存，人与社会协调发展，人与人友好互助；从我心做起 。(Yu, 2009 : 286)
279. 关爱老人，用心开始；将爱心传递下去。(Yu, 2009 : 286)
280. 文明在身边，心心相传 。(Yu, 2009 : 286)

Ref. code: 25615706300018ATD

281. 让心相通，我能。(Yu, 2009 : 286)
282. 心动，梦想的起点 。(Yu, 2009 : 286)
283. 云动，心动，行动。(Yu, 2009 : 286)
284. 心静，思远，志在千里。(Yu, 2009 : 286)
285. 我一直要求自己用心思考，用心讲话，用心做事，用心写文章。对于文学艺术家来讲，可能还要求你们用心创作，用心演出。(Yu, 2009 : 289)
286. 大陆提出对台工作策略:“入岛、入脑、入心”。(Yu, 2009 : 290)
287. 世路窄狭，人心叵测。(Yu, 2009 : 400)
288. 眼睛是心灵的窗户。(Yu, 2009 : 400)
289. 心窝子插花，自己觉着自己美。(Yu, 2009 : 400)
290. 心头小鹿乱跳。(Yu, 2009 : 401)
291. 心头刺，眼中疔。(Yu, 2009 : 401)
292. 心比天高，命比纸薄。(Yu, 2009 : 401)
293. 心提到嗓子眼。(Yu, 2009 : 401)
294. 心亏胆不壮。(Yu, 2009 : 401)
295. 心不负人，面无惭色。(Yu, 2009 : 401)
296. 心肝跃进肚里头。(Yu, 2009 : 401)
297. 眼不见，心不烦。(Yu, 2009 : 402)
298. 眼为心苗，苗伤根动。(Yu, 2009 : 402)
299. 梦是心头想。(Yu, 2009 : 402)
300. 众人齐了心，黄土变成金。(Yu, 2009 : 402)
301. 世上无难事，只怕有心人。(Yu, 2009 : 402)
302. 世上无难事，只怕心不坚。(Yu, 2009 : 402)
303. 功夫不负有心人。(Yu, 2009 : 402)
304. 言者无心，听者有意。(Yu, 2009 : 403)
305. 无心人说话，只怕有心人来听。(Yu, 2009 : 403)
306. 心有余而力不足。(Yu, 2009 : 403)
307. 心净孤明独照，心存万境皆清。(Yu, 2009 : 403)
308. 人同此心，心同此理。(Yu, 2009 : 403)
309. 心往一处想，劲往一处使。(Yu, 2009 : 403)
310. 劳而无功，空耗心神。(Yu, 2009 : 404)
311. 一心不可二用。(Yu, 2009 : 404)
312. 一岁年龄一岁心。(Yu, 2009 : 404)
313. 十个男人九粗心。(Yu, 2009 : 404)
314. 人之虚实真伪，在乎心，无不见乎迹。(Yu, 2009 : 404)
315. 人不知学，白首童心。(Yu, 2009 : 404)
316. 人心似铁，官法如炉。(Yu, 2009 : 404)
317. 人老不算老，心老才算老。(Yu, 2009 : 405)
318. 人有喜庆，不可生嫉妒心；人有祸患，不可生喜幸心。(Yu, 2009 : 405)
319. 千人同心，则得千人之力；万人异心，则无一人之用。(Yu, 2009 : 405)
320. 小和尚念经，有口无心。(Yu, 2009 : 405)

Ref. code: 25615706300018ATD

321. 无心为善，乃是真善。(Yu, 2009 : 405)
322. 无心吓着有心人。(Yu, 2009 : 405)
323. 二人一心，有钱买金；二人二心，无钱买针。(Yu, 2009 : 405)
324. 少女的心，秋天的云。(Yu, 2009 : 406)
325. 手不狠立不了业，心不黑发不了财。(Yu, 2009 : 406)
326. 从耳朵里进的风，在心里掀波浪。(Yu, 2009 : 406)
327. 父子协力山成玉，兄弟同心土变金。(Yu, 2009 : 406)
328. 宁丧千金，不失士心。(Yu, 2009 : 406)
329. 老不舍心，少不舍力。(Yu, 2009 : 407)
330. 自己做了亏心事，风吹草动也心惊 。(Yu, 2009 : 407)
331. 危难见人心。(Yu, 2009 : 407)
332. 安心是药更无方。(Yu, 2009 : 407)
333. 好心自有好报。(Yu, 2009 : 407)
334. 苍天不负有心人。(Yu, 2009 : 407)
335. 治病容易治心难。(Yu, 2009 : 407)
336. 怕人知事莫萌心。(Yu, 2009 : 407)
337. 看人看心，听话听音 。(Yu, 2009 : 408)
338. 清酒红人面，白财动人心。(Yu, 2009 : 408)

Ref. code: 25615706300018ATD

ภาคผนวก ง

คำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในข้อมูลภาษาจีนจากคลังข้อมูลภาษา

1. 他心黑到能亲手把子女推下车去。(BCC,《战争和人》)
2. 他的内心一定充满了嫉妒、羡慕和向往。(BCC，《在细雨中呼喊》)
3. 年初因国奥队的失利，球迷们的心“冷”了，而现在又“热”起来，源于中国足协。(BCC，《施拉普纳面临三大难题》)
4. 人人斗志昂扬，心红似火。一看到胸前戴着的毛主席像章，浑身就充满了无穷的力量。(BCC，《胸怀红日化冰山》)
5. 这不仅令党外群众愤愤不平，也使广大普通党员心冷。(BCC,《人民日报》)
6. 在交往中，小佘觉得他为人淳朴，心肠又好。(BCC，《城市姑娘嫁给庄稼汉》)
7. 能为穷教师争取一点“外援”，吴老师觉得再累也心甜。(BCC，《淡泊名利人不老》)
8. 有一青年恋上一少女，卑词屈膝，活赖死缠，总打动不了她的芳心。(BCC，《台湾民谚小故事》)
9. 我们虽然退休了，但人老心红志不衰，永远忠于毛主席。(BCC,《人民日报》)

Ref. code: 25615706300018ATD

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาว Siqi Yao
วันเดือนปีเกิด	วันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2530
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2554 สำเร็จการศึกษาปริญญาการศึกษาบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง) สาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย พ.ศ. 2557 สำเร็จการศึกษาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ พ.ศ. 2557 ศึกษาต่อระดับปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาอังกฤษและภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ทุนการศึกษา	ได้รับทุน 2016 Chinese Government Award for Outstanding Self-financed Students Abroad จาก China Scholarship Council (CSC) สาธารณรัฐประชาชนจีน ได้รับทุนการศึกษา “ทุนสานสัมพันธ์วัฒนธรรมไทย-จีน” จากมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย

ผลงานทางวิชาการ

Yao, Siqi. (2019). อุปลักษณ์ “心 /ɕin^{55}/ (ใจ)” กับรากฐานแห่งวัฒนธรรมจีน: การวิเคราะห์ตามแนวทฤษฎีการหลอมรวมความคิด. **วารสารภาษาและวัฒนธรรม**. Vol. 38 No. 1 (มกราคม-มิถุนายน).

Yao, Siqi. (2019). การศึกษาอุปลักษณ์ “ใจ” ในภาษาไทยเปรียบเทียบกับภาษาจีนตามแนวคิดทฤษฎีการหลอมรวมความคิด (基于概念整合理论的泰汉“心”隐喻的认知对比分析). **วารสารจีนศึกษา**. Vol. 12 No. 1 (มกราคม-มิถุนายน), pp. 163-197.

Ref. code: 25615706300018ATD

Yao, Siqi. (2019). อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ “ความฝันจีน” กับยุทธศาสตร์การบริหารประเทศของประธานาธิบดีจีนสีจิ้นผิง. **วารสารอักษรศาสตร์**. Vol. 48 No. 1 (มกราคม-มิถุนายน), pp. 1-40.

Yao, S., & Saralamba, C. (2018). อุปลักษณ์ “ใจ” กับคำแสดงประสาทสัมผัสในภาษาจีนเปรียบเทียบกับภาษาไทย. **วารสารอักษรศาสตร์**. Vol. 47 No. 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม), pp. 174-225.

Yao, Siqi. (2018). อุปลักษณ์สงครามสู่ “ความฝันจีน”: มุมมองทางปริชาน. **วารสารมนุษยศาสตร์สาร**. Vol. 19 No. 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม), pp. 71-101.

Yao, Siqi. (2018). อุปลักษณ์มโนทัศน์ “ความฝันจีนเป็นการเดินทาง”: มุมมองทางปริชาน. **วารสารมนุษยศาสตร์ปริทรรศน์**. Vol. 40 No. 1 (มกราคม-มิถุนายน), pp. 94-93.

Yao, Siqi. (2018). การศึกษาเปรียบเทียบอุปลักษณ์ “ไก่” ในภาษาจีนและภาษาไทยตามมุมมองทางปริชาน (认知视阈下中泰“鸡”隐喻的对比研究). **วารสารวิเทศศึกษา.** Vol. 46 No. 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม), pp. 169-195.

Yao, Siqi. (2017). อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ “มนุษย์เป็นสัตว์”: กรณีศึกษาสมญานามในวรรณกรรมจีนเรื่อง 水浒传 /ʂuei^{214} xu^{214} tʂuan^{51}/ (ช้องกั๋ง). **วารสารอักษรศาสตร์**. Vol. 46 No. 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม), pp. 1-43.

Yao, Siqi. (2017). Frog Metaphors in Mo Yan’s Novel 蛙 /ua^{55}/ (frog) : A Cognitive Perspective. **MANUSYA: Journal of Humanities**. Vol. 20 No. 2 (July-December), pp. 122-153.

Yao, Siqi. (2016). อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับหงส์และไก่ในภาษาจีน. **วารสารอักษรศาสตร์.** Vol. 45 No. 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม), pp. 1-58.

Yao, Siqi. (2016). คำประสมคำนามกับคำนามที่มีคำว่า 心 /ɕin^{55}/ (ใจ) ในภาษาจีน : การศึกษาตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน. **วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร**. Vol. 36 No. 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม), pp. 1-37.

Yao, Siqi. (2015). Malaysian Flight MH370 Reports : A Critical Discourse Analysis. **The New English Teacher**. Vol 9.2, pp. 132–156.

Ref. code: 25615706300018ATD

Yao, Siqi. (2015). An Analysis of “Sorghum” Metaphors in the Novel “Hóng Gāoliáng Jiāzú” : A Cognitive Linguistics Approach. **ABAC Journal**. Vol. 35 No. 2 (May-December), pp. 1-17.

Yao, Siqi. (2014). An Analysis of Chinese Students’ Performance in IELTS Academic Writing. **The New English Teacher**. Vol 8.2, pp.103–139.

Ref. code: 25615706300018ATD